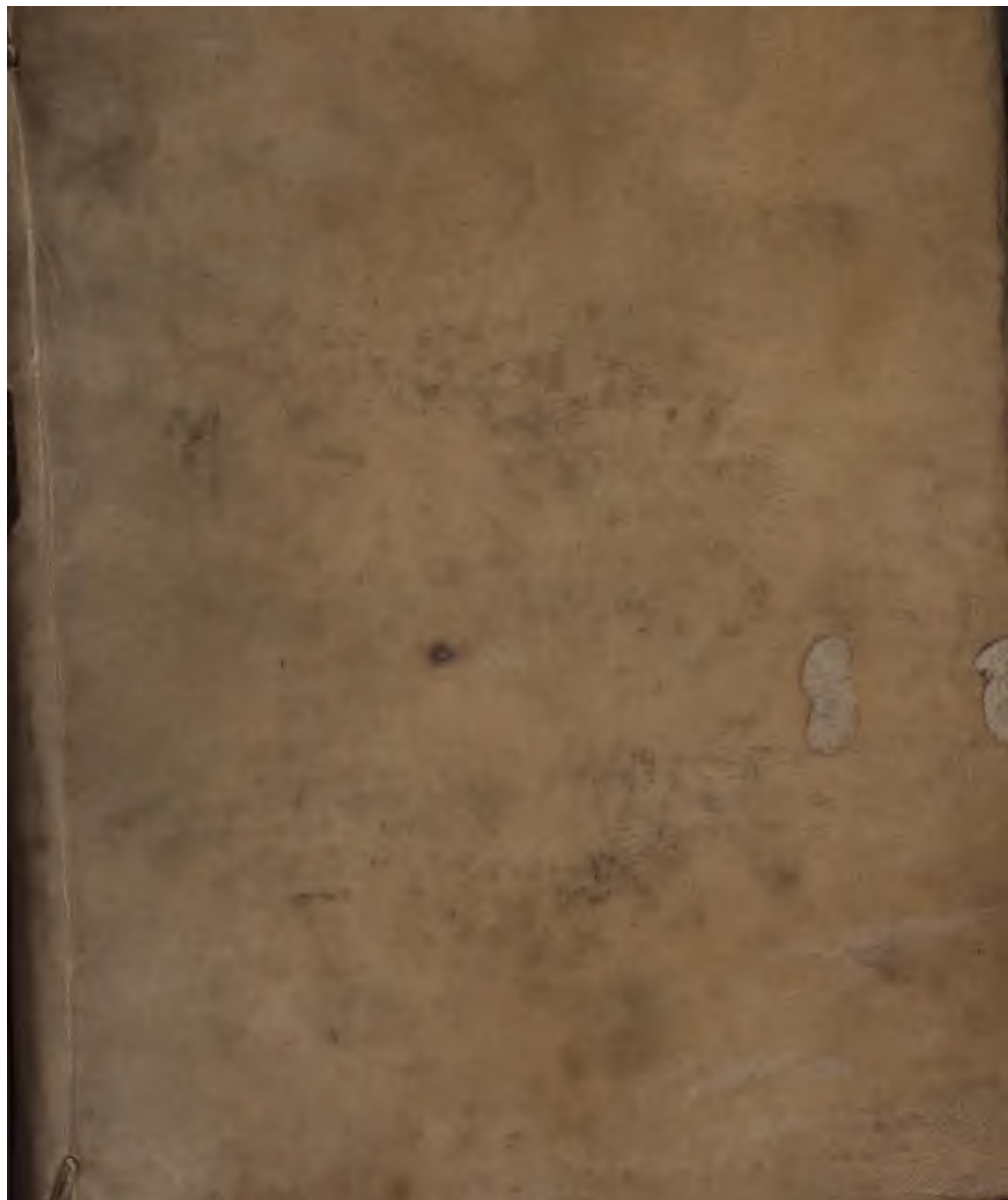
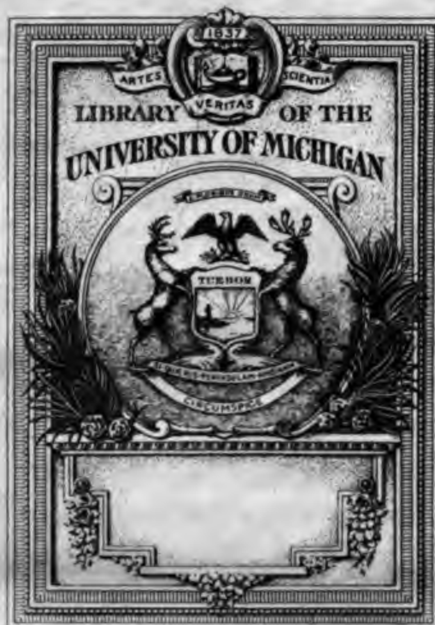

1837
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
CIRCUMSPICE

Fa...

JO. ALBERTI FABRICII,

D. PROF. PUBL. ET H. A. GYMNAS. RECTORIS,

IBLIOTHECÆ GRÆCÆ

LIBRI V. PARS ALTERA,

SIVE VOLUMEN SEXTUM,

O GRÆCI AUCTORES ANNALIUM, ET HISTO-
IÆ ECCLESIASTICÆ AC BYZANTINÆ, NEC NON EROTICI SCRIPTORES RECENSENTUR.

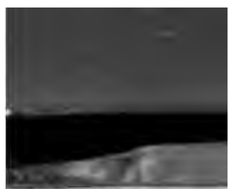
ACCESSIT

TER LEONIS IMP. NAUMACHICA, ET CARMEN ODORI DE CHRYSOPOEIA AD THEODOSIUM IMP. ALIAQUE RUM INEDITA HACTENUS MONUMENTA, AUCTORIS DISSER-O, QUA PROBATUR *CRUCEM* QUA IN COELO VISA DEUS USUS AD *CONSTANTINI M.* ANIMUM PERMOVENDUM, FUISSE PHOE-NOMENON (PERINDE UT IRIDEM) NATURALE, IN HALONE SOLARI.

HAMBURGI,
DORI CHRISTOPHORI FELGIN
M DCC XXVI.

gift
Henry C. [illegible]
7-3-27

NOBILISSIMO VIRO

ZACHARIÆ CONRADO AB UFFENBACH,

J. U. Doctori Consultissimo,

S. D.

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

Liceat quæso mihi TE, VIR AMPLISSIME, haud invito, Nomen Tuum omni Laude florens libro huic meo tesseræ systaticæ instar præfigere, atque oblatione præsentis Voluminis, quod Tibi sacrum esse volo, tanquam testimonio publico, meæ in Te observantiæ & amoris mei firmare fidem, memoriamque mei apud Te, magnis terrarum intervallis disjuncti recentare. Nemo eorum qui Virtutes Tuas perspectas habent, ac Te noverunt, sibi imperare potest, ut Te non amet colatque inter decora Francofurti

gift

[illegible]

7-3-27

Tuæ atque ornamenta longe clarissin
Nemo ex illa Urbe ad nos venit, qui n
idem eruditionem Tuam, humanitat
& pronam juvandi Literas voluntat
celebret laudibus, atque commemore
benter. Neque tam omnes expetunt
culis animisque usurpare apparatissimu
illum librorum in Bibliotheca Tua del
ctum, & copiam, quæ non mediocri sun
tu judicioque non minori Tuo amplific
tur quotidie, & rarissimis monumentis l
cupletatur; quam Te, adeo instructi a
pulchri Musarum sacrarii æditimum,
thesauri librarii scientissimum Dominu
ac custodem, doctrina & ingenio ac v
riorum itinerum usu præstantem conv
nire & alloqui. Memini ipse quantam e
colloquio Tuo voluptatem ceperim, cu
in hac Urbe mihi daretur frui honore T
videndi coram, cujus per literas jam fu
ram humanitatem expertus, & amicitia
quam absentes jam inter nos junctam p
de

diti mecum à Te uno ore flagitabunt; quod invidere Tu illis pro Tua in literas voluntate neutiquam potes, omnem rogo impendas operam, ut quam primum bees Orbem literatum tam egregio thesauro, patiarisque scriptoribus Byzantinis addi opus luce dignissimum, ac singularis pretii, è quo ad Historiæ pariter latifundia amplificanda, & ad cognoscenda penitius linguæ Græcæ labentis nondum satis reclusa adyta, cognitionemque jucundam Antiquitatis, nova insignia haud dubie auxilia & adminicula nobis poterimus polliceri. Ita prosperi Tibi sint laudum Tuarum conatus & ex voto fluant, diuque felix sis ac sospes, ut cum communi utilitate conjuncta felicitas Tua prosperet rem literariam ac publicam pulcherrimis successibus. Vale. Scripsi Hamburgi, Calendis Maji, A. C. CIↃ IↃ CC XIV.

AD

AD LECTOREM.

Cum scriptorum Graecorum à temporibus Constantini M. copia non permiserit mihi hoc volumine omnia complecti, quae ad librum quintum absolvendum superant, rogandus à me es, quisquis illorum amore duceris, ut serena interim fronte accipias quae jam Tibi à me exhibentur. Ut autem videas quid adhuc restet, reliquatoremque me ad breve temporis feras aeque ac patienter, ecce Tibi indicem capitum proximo studio, si conatibus meis porro benigniter adspiret optimum Numen, tecum deinceps communicandorum:

1. De Dionysio Thrace, Hephæstione, Apollonio Dyscolo, Herodiano & aliis Grammaticis Græcis editis, ineditis atque deperditis.
2. De Libanii Rhetoris scriptis & quædam illius hactenus inedita, cum versione ac notis Rev. Viri, D. Godfridi Olearii.
3. De Juliano Imp. ejusque libris adversus Christianos, & aliis scriptis editis, ineditis, & deperditis, subjuncto elencho trecentorum amplius pro Christianæ Religionis veritate scriptorum, veterum ac recentium.
4. De S. Epiphanio & aliis qui adversus hæreses scripserunt: ac de scriptis Græcis Hæreticorum quarti à CHristo nato sæculi, & posteræ deinceps ætatis.
5. De Gregorio utroque, Nazianzeno & Nysseno, ac de duobus Basiliis, Magno & Seleuciensi.
6. De Apollinari, Nonno, Georgio Piside, Emanuele Phile & aliis Poëtis Græcis Christianis.
7. De *Cyrillo* utroque, Hierosolymitano & Alexandrino, atque Patriarcharum utriusque *Sedis notitia Chronologica* atque Alphabetica.
8. De Themistio Euphrada ejusque Orationibus & scriptis in Aristotelem, atque Index scriptorum in illis laudatorum.
9. De Johanne Chrysostomo, & series Chronologica atque Alphabetica Patriarcharum Antiochenorum.
10. De S. Macario, & aliis quarti sæculi sive qui exstant, sive qui intercidere, Græcis scriptoribus.
11. De Asterio, Synesio, Theodorito & aliis sæculi quinti scriptoribus Græcis editis & deperditis.
12. De Theone & Pappo Alexandrinis, & de aliis Mathematicis quos superioribus Voluminibus indictos prætermisi. Index scriptorum à Theone & Pappo allegatorum.
13. De Anastasio Sinaita & aliis scriptoribus Græcis qui floruere sæculo post CHristum natum sexto.

14. De scriptis Syriani, Procli, Marini, Olympiodori, Simplicii & aliorum Græ
tonis & Aristotelis interpretum non Christianorum, atque indices script
ab iis laudantur.
15. De scriptis Johannis Philoponi atque aliorum Christianorum Philosophi interpre
non index scriptorum in Philoponi commentariis allegatorum.
16. De S. Maximo & aliis sæculi VII. scriptoribus, atque de Joanne Stobæo, & Antoni
Index scriptorum ab his laudatorum.
17. De Joanne Damasceno & aliis scriptoribus Græcis sæculi VIII. Index scriptoru
Damasceni parallelis aliisque scriptis allegantur.
18. De Theodoro Studita, Photio Patriarcha CPol. & aliis scriptoribus sæculi IX. cu
bus scriptorum ab illis laudatorum.
19. De Magno Etymologico, Svida & aliis Lexicis Græcis editis atque ineditis, de q
bro IV. dictum à me non est. Indices scriptorum in iisdem & in Mœridis
allegatorum.
20. De Joanne Tzetza scriptoribusque Græcis sæculi X. XI. XII. & XIII. Index scr
qui in Tzetzæ Chiliadibus laudantur.
21. De Andrea Presbytero, Euthymio Zigabeno, Macario Chrysocephalo, Niceta, C
nio, Olympiodoro aliisque qui Catenas commentariorum in libros sacræ Script
editas sive ineditas ex SS. Patribus concinnarunt. Indices scriptorum in illis
allegatorum.
22. De Georgio Palama, Barlaamo, Maximo Planude & aliis scriptoribus sæculi à (
nato XIV.
23. De Gennadio Scholario, Georgio Gemisto Plethone & aliis scriptoribus Græ
culi XV. XVI. & XVII.
24. De Confessionibus & documentis de fide ac dogmatis ritibusque Ecclesiæ Græcæ, &
bus Græcorum qui contra suorum placita ad Occidentis Ecclesias propius acce

*Hisce capitibus absolutis licebit mihi demum, quod jampridem cupi
gredi ad librum sextum sive ultimum, quo juris utriusque scriptores Græco
gum Canonum Conciliorumque auctores & interpretes, nec minus Medicos
rurgos, ac Chemicos exponam, persequarque suppositios quosdam & alios s
res in prioribus voluminibus prætermissos, & non dictas alibi à me auctorum
corum collectiones: quo facto totum opus indicibus necessariis instruere, c
nemque ei imponere fas erit. Nunc quo cognoscas neque huic, quod præse
offero, volumini argumentum dignum studio tuo deesse, en tibi summa eju
ta brevi tabella descripta:*

Index eorum, quæ hoc Volumine sexto sive LIB
QVINTI parte secunda continentur:

I

* Vide Lambecium VIII. pag. 469.

Con-

* A Decio qui A. C. 249. imperio est potitus, ad Palæologos usque numismata Imperatorum Latina Græca Ægyptiaca, prodierunt Paris. 1718. 2. Vol. *Thesauri*

Unum adhuc est quod te velim, Lector Benevole, de scriptore ai Bibliographia antiquaria, ante anni spatium à me edito, Codex MS. mu ceis, qui Carmen non contemnendum de ritibus Missa mihi sub nomine A Senonensis venditabat, verba dedit mihi, persuasitque ut illud quoniam non memineram, Bibligraphia mea annecterem atque tibi legendum offerre eo tempore ex auctione Bibliotheca egregii viri & cum viveret mihi ami dori Jansonii Almelooveenii nactus sum fragmenta Caroli M. & Rabani a que de veteris Ecclesia ritibus, Wolfgango Lazio curante excusa Antw 1560. 8. in quibus idem carmen sed sine nomine auctoris & parum emenda di exstare pag. 112. hoc ticulo : Incipiunt versus de Mysterio Missæ, tustissimo Codice, incerto auctore : quos ob antiquitatem, cum que sint manci, aut ubique non constent, mutare consulto nol *Postea allatum ad me è Belgio est volumen Operum Hildeberti, Cenomanen mum deinde Turonensis Episcopi, saculo duodecimo, eodem quo Mauritiu clari, editum Parisiis A. 1708. fol. & Antonii Beaugendre, Monachi Bene opera expolitum: in illo pag. 1135. reperio idem carmen sub Hildeberti nom curate recensitum ad Codices sex MSS. atque editionem Hildeberti Pari A. 1548. Exstat etiam sub Hilberti nomine in Bibliothecis Patrum Pari universis, nec non in Coloniensi T. XI. & Lugdunensi T. XXI. Ediderat pridem Melchior Hittorpius in collectione scriptorum veterum de Officiis Ca Ecclesia anno 1568. fol. Et ante omnes Antonius Genardus, Canonic dicensis, cum ritu celebrandi S. Missa officium juxta morem, diœcesis Leo Ex emendationibus vero quas vir doctus Christophorus Augustus Heumann Eruditorum Lipsiensibus Anni superioris MDCXIII. p. 542. seq. fecit inse qua consensu Codicum constanter repudiantur, & sine quibus sensus pulchr stit, ut primo statim versu, vocabulum* piorum *quod jubet reponere pro* pı *quod est in omnibus editis ac MSS. & instituto scriptoris optime congruit, su 549. confirmatur. Sunt nihilominus etiam qua scite excogita sunt, nec repudianda, ut quod versu 31. vir Clarissimus legit:*

Ille stat à dextris, quia quæ fuit antea inanes
Exsecrata Deos, gens quasi dextra fuit.

Similiter versu 73. recte monet legendum esse probat, *& versu 158.* aẽ auctor *quod posterius etiam novo Hildeberti editori placuisse video. Val*

BIE

die 27. Febr. Parenti in Imperio ſucceſſit A. C. 306. 25. Jul. Uxorem habuit *Minervinam* Criſpi matrem, eaqve defuncta Herculii filiam Flaviam Maximianam *Fauſtam*, ex qva Conſtantinum, Conſtantium & Conſtantem, Conſtantiamque & Helenam genuit. Idem poſt viſam in Cœlo Crucis inſigne Chriſtiana ſacra amplexus & victoria de Maxentio potitus eſt A. C. 312. Hinc Maximino à perſeqvendis Chriſtianis deſiſtere coacto, & victo etiam Licinio nihil ab eo intermiſſum qvod ad Eccleſiam CHriſti ornandam amplificandamq; & ſtudia litterarum fovenda b) facere poſſet. Unde à Græcis ἰσαπόστολος vel ὁ ἐν βασιλεῦσι c) Ἀπόστολος dicitur & ſolenniter colitur ejus memoria die XXI. Maji. Non ineleganter etiam à Theodorito in Hiſtoria religioſa p. 768. appellatur Chriſtianorum Zorobabel, qvi fideles è captivitate liberavit & templa eis reſtituit. Deniqve multis pace & bello præclare geſtis, morti vicinus ab Euſebio Nicomedienſi non procul Nicomedia in Achyrone villa baptiſmum d) ſuſcepit, & paucis diebus poſt diem obiit ſacro Pentecoſtes feſto 22. Maj. A. C. 337. Feliciano & Titiano COSS. cum regnaſſet 30. annos, menſes novem, dies 27. vixiſſetqve annos 63. menſes duos, & dies 25.

II. Exſtant ejus *Epiſtolæ* complures ab Euſebio & aliis ſervatæ, qvæ à doctiſſimo Caveo in Hiſt. literaria ſcriptorum Eccleſiaſticorum diligenter recenſentur. Ejus obſervatis pauca hæc ſi placet addes. *Epiſtola ad*

b) Aurel. Victor in Epitome cap. 41. de Conſtantino: *Commodiſſimus rebus multis fuit: Calumnias ſedare legibus ſeveriſſimis, nutrire artes bonas, præcipue ſtudia literarum: legere ipſe, ſcribere, meditari, audire legationes & querimonias provinciarum.* Confer Euſebii Orat. de laudibus Conſtantini pag. 361. ubi de Scholis ab eo conſtitutis.

c) Vide Valeſ ad Euſeb. IV. 60. de vita Conſtantini, & Mich. le Qvien ad Damaſcenum T. 1 pag. 630.

d) Baptiſmum alterum, qvem à Silveſtro Epiſcopo Romano ſuſcepiſſe lepra obſitum Conſtantinum, acriter adverſus Tentzelium τὸν μακαρίτην diſputat Clariſſimus Schelſtratenus, fabulis adſcribunt non modo Proteſtantes, ut præter laudatum Tentzelium parte 2. diſſ. ſelectar. Abraham Sculteτus in diſſ. antiBaronianâ de baptiſmo Conſtantini Romano, Neoſtadii 1607. 4. ſed pleriqve etiam in Romana Eccleſia eruditi viri, ut Benedictini ad Ambroſium T. 2. pag. 1209. Tillemontius T. 4. Hiſt. Imperator. pag. 634. Papebrochius in Actis Sanctor. T. V. Maji 21. pag. 14. ſq. & Conradus Janningus in Apologia pro Papebrochio, qvæ præmittitur Actis Sanctorum T. 1. Junii pag. XVI. ſeq.

ad Athanasium fragmentum pro Ario recipiendo e) habet etiam Socrates lib. 1. cap. 27. & Sozomenus II. 22. *Edictum prius pro pace* Christianis concedenda, qvod Græce Eusebius refert X 5. Hist. servavit latine Lactantius lib. de mortibus persecutorum c. 48. *Epistola ad Ecclesias de Synodo Nicæna* legitur etiam apud Theodoritum lib. 1. Hist. Eccles. cap. 10. *Epistola ad Arium & Arianos* qvam producit Gelasius in Actis Concilii Nicæni III. 1. supposititia videtur Casaubono in Casaubonianis pag. 143. Prodiit hoc rescriptum etiam separatim Paris. 1595. 8. Ab *Epistola ad Synodum Tyriam* qvam habent Eusebius IV. 42 de vita Constantini, & Theodoritus lib. 1. Hist. cap. 29. diversa est qvæ exstat apud Socratem lib. 1. cap. 34. Sozomenum II. 28. nec minus in Tripartita III. 7. & apud Nicephorum VIII. 50.

Oratio ad sanctorum cœtum, ad calcem librorum Eusebii de Constantini vita legitur Græce è latino versa, non ab Eusebio, sed ab alio interprete, ut ipse lib. IV. cap. 32. de vita Constantini diserte innuit.

Similiter à nescio qvo è latino Græce versa est brevis *Oratio ad Synodum Nicænam de Pace*, quam idem Eusebius III. 12. exhibet. Prolixiorem qvæ occurrit apud Gelasium II. 7. legit etiam Theodoritus, ut ex ejus lib. 1. cap. 7. Historiæ colligitur.

Edicta qvam plurima Constantini illustrant Jac. Godofredus ad Codicem Theodosianum, Franciscus Balduinus JCtus in suo Constantino Basil. 1556. & Argent. 1612. 8. & qvi ad tempora qvælibet sua revocant Annalium scriptores, ac præcipue Tillemontius Tomo IV. Historiæ Imperatorum. Cæterum edictum qvod sub Constantini nomine vulgavit Nicolaus Cusanus lib. III. Concordiæ Catholicæ cap. 35. Honorio ac Theodosio vindicat, & integrius edidit Sirmondus ad Sidonium pag. 245.

c) Neqve tamen Arii hæresin ideo probavit Constantinus, de qva nondum ei satis liqvebat, sed speravit se ita dissidiorum semen in herba suppressurum. Confer ejus Epistolam Irenicam ad Alexandrum & Arium, apud Eusebium II. 64. sq. de vita Constantini, & ad illustr. B. Balthas. Bebelii exercitationem Historico Theolog. Argentorat. 1663. & Nic. Vedelium de prudentia Veteris Ecclesiæ pag. 202. 267.

III. *Confessio* Constantini ad Silvestrum Episcopum Romæ, quæ latine exstat ad calcem recognitionum, aliorumque scriptorum Clementi Rom. suppositorum, Colon. 1569. fol. pag. 471. perinde ut Acta Silvestri, spuria est.

Donatio qvæ eidem Silvestro à Constantino facta fertur, Romanæ etiam Ecclesiæ doctissimorum virorum f) judicio ac consensu itidem est commentitia. Primus ejus meminit Æneas Parisiensis, qvi circa A. C. 854. scripsit, libro adversus decem objectiones Græcorum T. 7. spicilegii Dacheriani pag. 111. inde Isidorus Mercator, Hincmarus Rhemensis, Petrus Damiani, Leo IX. Ado, aliiqve. Editiones ejus admodum diversæ feruntur, una qvam habent Acta spuria Silvestri, qvamqve Anselmus Lucensis Collectioni suæ Canonum lib. IV. cap. 32. DEus dedit lib. IV. c. 2. Ivo Carnotensis parte 5. decreti cap. 49. & Gratianus parte 1. decreti dist. 96. c. 14. latine inseruit, licet in antiqvioribus Gratiani Codicibus legi negat Antoninus ArchiEpiscopus Flo-

f) Primus prolixa & diserta Oratione ejus falsitatem ostendit *Laurentius Valla*, qvæ & separatim excusa est plus simplici vice, & cum Ulrici Hutteni præf. in Ortuini Gratii fasciculo rerum expetendarum ac fugiendarum apud Londinenses recusa, & in Simonis Schardii syntagmate tractatuum de Imperiali jurisdictione legitur. Æneæ Sylvii aliorumqve plurium testimonia Vallæ suffragantia produxit Flacius in Catalogo testium Veritatis, & Rob. Cocus in censura Vett. scriptorum, qvibus adde Baronium ad A. C. 324. n. 118. seq. & 1191. n. 52. seq. Isaacium Habertum ad Ecclesiæ Græcæ ἀρχιερατικὸν pag. 24. Jo. Morinum in Historia Gallice edita liberatæ per Constantinum Ecclesiæ, deqve origine ac progressu potestatis sæcularis Romani Pontificis c. 8, Petrum de Marca III. 12. de Concordia Sac. & Imperii & VI. 6. §. 6. Antonium Pagi ad A. 324. n. 16. Tillemontium T. 4. Hist. Imperator. pag. 226. Petrum Josephum Cantelium Hist. urbium metropol. parte 2. diss. 2. cap. 2. n. 7. & præcipue Natalem Alex. Sec. IV. diss. 25. Qvos facile opposueris Aug. Steucho lib. de donatione Constantini, Lugd. 1545. Jac. Gretsero de munificentia Principum in sedem Apostolicam, Ingolstad. 1610. 4. pag. 86. seq. & Apologia pro Bellarmino cap. 21. & Nicolao Schaten in Carolo Magno Romano Catholico lib. 2. cap. 6. Ex Protestantibus de falsitate donationis hujus videndi Jo. Henelius in Otio Uratislaviensi cap. 22. Gisb. Voëtius T. 2. dispp. select. pag. 869. seq. Jac. Usserius de Ecclesiarum successione & statu pag. 60. Jo. Rainoldus Colloqvio cum Hardeo pag. 227. seq. Franciscus Hottomannus in bruto fulmine Sixti V. pag. 128. 151. seq. & novissime Rev. D. Jo. Andreas Schmidius in Historia Sæculi IV. fabulis variorum in rebus Constantini M. maculata, Helmst. 1712 &c. *Edictum seu fictum seu depravatum, adeoque indignum quo Silvestri Pontificis Historia augeatur*, inqvit Papebrochius, propylæo ad Acta Sanctor. T. 2. April. pag. 1.

Florentinus parte 1. hist. tit. 8. cap. 2. §. 8. *Theodorus* autem *Balsamon* Græce versam exhibet in scholiis ad Photii Nomocanonem tit. VIII. in Bibl. Canonica Justelli T. 2. pag. 929. seq. Illa Balsamonis versio una cum altera *Matthæi Blastaris* edita etiam est à Marqvardo Frehero A. 1610. 4. additis animadversionibus. Longe prolixior est qvam vertit è Græco latine & Julio II. Pontifici inscripsit *Bartholomæus Picernus* de Monte arduo. Hæc præmissam habet, qvam modo memoravi fictitiam Constantini *confessionem*, atqve post editionem Colon. 1515. sæpius lucem vidit & D. Joach. Hildebrandi dissertationi de donatione Constantini Imp. præmissa Helmst. 1661. & 1703. atqve Balthasaris Gvalteri diatribæ elencticæ de Imp. Constantini baptismo, donatione & legatione ad Concilium Nicænum, Jen. 1618. 12. pag. 67. seq. inserta legitur. Atqve *Augustinum Steuchum* arguit Jo. Bodinus lib. 1. de Rep. cap. 9. pag 221. Græco sermone donationem Constantini scripsisse, ut fucum faceret: *sed fraus*, inqvit, *facile ex ipsius oratione & antiquitatis cognitione confutatur.* Alia Græca versio (*Constantini Harmenopuli*, ut notat Nessselius parte 2. Catalogi MSS. p. 27.) exstat in Bibl. Cæsarea & Lambecio lib. V. pag. 244. lib. VI. p. 35. 38. memoratur, sed qvoad sensum eadem est cum illa Balsamonis, cujus idem p. 237. mentionem facit. Hanc ipsam è Codice Regis Christianissimi Græce & latine exhibet Julius Cæsar Bulengerus, lib. 2. de Imperio Romano cap. 6. pag. 318. & qvoniam brevis est, hoc etiam loco exstare non erit, puto, Lectori ingratum, injucundumve.

Θέσπισμα τοῦ μεγάλου κωνσταντίνου, περὶ τοῦ πάπα ῥώμης. Θεσπίζομεν * πᾶσι τοῖς σατράπαις, καὶ τῇ συγκλήτῳ τῆς ἡμῶν βασιλείας, τὸν ῥώμης ἐπίσκοπον καὶ διάδοχον τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ κυρίου μου πέτρου, πλείονα τῆς βασιλείας ἔχειν ἐξουσίαν κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, κατὰ πάντων πολλῷ πλέον ἢ τὴν βασιλέα τιμᾶσθαι καὶ σέβεσθαι κεφαλήν τε εἶναι τῶν τεσσάρων ἀρχαίων θρόνων, κρίνεσθαί τε πρὸς αὐτοῦ, καὶ ψηφίζεσθαι τὰ τῇ ὀρθοδόξῳ συμβαίνοντα πίστει. δωρούμεθα γὰρ τῷ πατρί μου τῷ μακαρίῳ σιλ-

Edictum, ac effatum divinum magni Constantini de Pontifice Romano. Omnibus Provinciarum rectoribus, & Senatui R. Imperii, Romanum Pontificem, successorem Sanctorum Apostolorum, & Domini mei Petri, majorem quam Imperator habere potestatem per universum orbem adversus omnes, (deest καὶ) *& plusqvam Imperatorem coli & honorari, caputqve esse quatuor antiquarum sedium, & ab eo judicari, & decerni quæ orthodoxæ fidei conveniunt, Edicimus: Donamus enim Patri meo Beato Syl-*

* MS. Vindobonense addit, σύν. *Decernimus una cum omnibus Satrapis & Senatu Impe-*

σιλβέστρῳ καὶ τοῖς αὐτοῦ διαδόχοις τὸ ἡμέτερον παλάτιον, τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διάδημα ἐκ λίθων τιμίων καὶ μαργάρων συγκείμενον, τὸ κυκλοῦν τὸν τράχηλον ὠμοφόριον, τὴν πορφυρᾶν χλαμύδα, τὸν κόκκινον χιτῶνα, καὶ πάντα τὰ βασιλικὰ ἐνδύματα, τὰ τῶν βασιλικῶν ἵππων ἀξιώματα, τὰ σκῆπτρα, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς βασιλείας κοσμήματα, καὶ τὴν δόξαν ἅπασαν τῆς ἡμῶν ἐξουσίας. τοὺς δὲ τῷ κλήρῳ τῆς ἁγιωτάτης ῥώμης καταλεγομένους, κοσμεῖσθαι κελεύομεν παραπλησίως τῇ συγκλήτῳ ἡμῶν ἐνδύμασιν, ἵπποις ἐποχουμένους, ὀθόνας περικειμένους λευκάς. ὡς δὲ καὶ τὰ ὑποδήματα τούτων ὀθονίων εἶναι πεποιημένα λευκῶν, καὶ ὃς ἂν αἱροῖτο κληρικὸς, ἐκ τῆς ἡμῶν συγκλήτου γενέσθαι τοῦτον πρός τινος μηδαμῶς εἴργεσθαι. ὅτι γε μὴν τὴν ἐκ χρυσίου στεφάνην φρονήματος μετριότητι ὁ πατήρ μου ὁ ἅγιος σίλβεστρος παραιτεῖται, ταῦτά τοι τὸν ὑπέρλαμπρον χῶρον σημαίνοντα τὴν ἁγίαν ἀνάστασιν, τῇ ἁγίᾳ κεφαλῇ αὐτοῦ ἰδίαις χερσὶν ἐπεθήκαμεν. ἡμεῖς στράτωρος ὀφφίκιον ὑπελθόντες, καὶ τὰ χαλινὰ τοῦ ἵππου αὐτοῦ κατέχοντες, τῆς αὐλῆς τῶν ἱερῶν αὐτοῦ ἐξίεμεν ἀνακτόρων, αἰδοῖ καὶ φόβῳ τοῦ κυρίου μου τοῦ ἁγίου συνεχόμενοι πέτρου. τῶν χρησίμων δὲ κομιδῇ καὶ θεοφίλων νενομίκαμεν, ἐκστῆναι μὲν τῆς πόλεως ῥώμης, καὶ τῶν δυτικῶν ἁπάντων χωρῶν τε καὶ πόλεων τῷ ἁγιωτάτῳ πάππᾳ, τὸ δὲ τῆς βασιλείας κράτος πρὸς τὰ τῆς ἑώας μέρη μετενεγκεῖν, καὶ τὴν ἐν καλλίστῳ τῶν ὑφ' ἡλίῳ τοῦ βυζαντίου πόλιν καταλαβεῖν, καὶ ἐν αὐτῇ ἱδρύσασθαι τὰ βασίλεια, ἄδικον οἰηθέντες ἐξουσίαν ἔχειν τὸν ἐπὶ γῆς βασι-

Sylvestro, & successoribus ejus nostrum Palatium, diadema capitis lapillis pretiosis & gemmis intextum, epomidem qua collum cingat, chlamydem purpuream, coccineam tunicam, & omnia regia vestimenta, ephippia quibus equi regii insternuntur, sceptra, & reliqua imperii ornamenta, & gloriam omnem meæ potestatis. Eos autem qui in clerum Romanum allecti sunt, ornari jubemus iisdem quibus Senatus noster vestimentis, (* lego παραπλησίοις) *equo vehi, albis vestibus tegi. Ita & calceos eorum fieri ex pannis albis, & eum qui lectus sit clericus, à nemine impediri posse, quo minus sit Senator. Quando vero coronam auream pater meus S. Sylvester, quæ est humilitate & moderatione respuit, hæc ornamenta quæ sanctam resurrectionem, & superillustrem locum significant* (lego κατὰ τὴν ἁγίαν) *sancto ejus capiti imposuimus. Nos stratoris officium obeuntes, & frena ejus equi tenentes, ex aula palatii eximus, reverentia & metu Domini mei S. Petri. Maxime autem utile & amicum DEO esse duximus cedere urbe Roma, & omnibus occidentis locis ac urbibus sanctissimo Papæ, & robur imperii transferre ad ortum, & capere Byzantium urbem optimo sub sole situ, & eo sedem imperii ponere: iniquum existimantes ut Imperator in eo loco summam potestatem habeat, ubi Christianæ fidei cœlitus principium nobis fuit. Cum hæc manu propria scripserimus, & reliquiis Domini mei Petri imposuerimus, jussimus-*

* Emendationes hæ sunt interpretis Bulengeri.

σιλέα, ἔνθα καὶ ἀρχὴ τῆς τῶν χριστιανῶν θρησκείας ἐκ τῶν οὐρανῶν ὑπῆρξεν ἡμῖν. Ταῦτα ταῖς ἰδίαις χερσὶ γράψαντες, καὶ τῷ νεκρῷ τοῦ κυρίου μου ἐπιθέμενοι πέτρου, πίστεις ἐνόρκους ποιούμεθα, οὐ μὴν ὅλως παραβῆναι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἡμετέροις διαδόχοις κράτος φυλάττειν ἀπαράθραυστα παρεγγυώμεθα πρὸς τὸν πατέρα ἡμῶν πάππαν, καὶ τοὺς αὐτοῦ διαδόχους.

jurandum damus, non modo nos servaturos quæ sanximus, verum & nostros successores, ut sancte ac religiose servent, obstringimus, idque jurati patri nostro Papæ, & successoribus ejus pollicemur.

IV. Claudam hoc caput dissertatione de literis qvas in cœlo legisse creditur Constantinus Imperator, *ἐν τούτῳ νίκα*, & de Cruce qvam vidisse se † juravit, & juranti libenter credimus. Qvamvis autem digressio ista paullo alienior ab argumento Bibliothecæ hujus Græcæ videri possit, tamen existimavi hoc non inoportuno loco satisfacere me posse desiderio illorum, qui sententiam super illa re meam, à communi nonnihil abhorrentem, argumentis confirmatam videre voluerint. Est autem de Cruce Constantini diatribe ante septem annos à me edita, & respondente Nobilissimo Viro *Christoph. Woltereck* Glukstadiensi, publice in Gymnasio Hamburgensi defensitata qva probavi Crucem qvam in Cœlo vidit Constantinus Imp. fuisse phænomenon Naturale, qvale in halonibus non Lunaribus modo sed etiam Solaribus conspiciendum se subinde, licet haud ita freqventer offert: nec mediocriter in sententia mea confirmatus sum, cum postea intellexi idem non absurdum visum Reverendo Helmstadiensium Theologo ac Philosopho, Mathematicas inprimis disciplinas egregie docto, D. Jo. Andreæ Schmidio in diss. de Luna in Cruce visa, Jenæ 1681. atqve in Historia Seculi IV. fabulis maculata, Helmst 1712.

Exer-

† Nolim igitur rem totam pro astuto Constantini commento & strategemate habere cum V. C. Jacobo Tollio, qvi notis ad Lactantium c. 44. de moribus persecutorum: *strategema*, inqvit, *hoc Constantini non minus scitum, quam illud Philippi Macedonis fuit quo sacrilegos Phocenses protrivit.* & ad c. 46. *Non minus egregium hoc Licinii strategema atq. illud, de qvo supra, Constantini. Eodem ferme astu usus Sertorius apud Plutarchum: nec Scipionis in templum Jovis secessus, aut Numæ ad Deam Egeriam aditus diversi generis sunt.* Et præf. ad Gallicam Longini versionem: *Mais moy - trouvant que le Roy Antigonus successeur d' Alexandre le Grand s'est servy du même stratageme, feignant d' avoir veu au ciel une pentagone, qui est le symbole du Salut, avec ces paroles*, in hoc signo vinces, *& qu'il le fit peindre aux boucliers de ses soldats, & gaigna ainsi la bataille: trouvant aussi, qu'un Roy de Portugal a eu la même vision que Constantin, & qu'il a par là remporté la victoire sur ses ennemis, j'avoue que je considere tous ces miracles comme de finesses militaires des grands Capitaines,*

Exercitatio Critica,

qva disputatur, Crucem, qvam in Cœlis vidisse se juravit Constantinus Imp. fuisse Phænomenon Naturale in Halone Solari.

Præfatio.

SAnctus STEPHANUS jamjam coronandus Martyrio, per imbrem saxeum intuetur cœlos apertos, Divinam gloriam videt, ac JESUM, veluti paratum in sui auxilium, lætus contemplatur stantem * à dextris DEI. Act. VII. 55. At Magnus CONSTANTINUS ingressus Imperium Romanum, & coronam capiti firmaturus suo, pro CHristo nudam crucem in cœlo conspicit, & in hac jubetur vincere. Stephanus sub tecto ** clarissima fidei acie in cœlum penetrat, & jam incipit DEUM videre qvalis est: Constantinus contrà sub dio clausum suspicit cœlum, de qvo crucis imago, res mira sed vacua, ad oculos corporis ejus demittitur. Jam vides mi lector, præstantiorem fuisse ac

* Accurate rem putando hoc *stare* ad Dextram DEI, non magis situm certum corporis denotat, qvam qvod alibi dicitur *sedere*. Nihil enim aliud hæc verba significant, quam CHristum etiam secundum humanam naturam participem esse throni ac Majestatis Divinæi, imperiique in creaturas ac singulatim in Ecclesiam. Sic non Hebræi tantum sed Græci quoque & Latini passim utuntur verbis incedere, stare, venire, pro esse. Vide quæ viri Docti ad Gen. XV. 2. *orbus incedo.* Neqve alio sensu Virgilius 1. 50. Æneid. *Ast ego qua Divum incedo Regina.* Idem V. 68. *Aut jaculo incedit melior levibusque sagittis.* Seneca Epist. LXXI. *quærimus sæpe eos, quibuscum stamus* i. e. sumus, sive versamur. Manilius IV. 547. *Judex extrema sistet vitaque necisque.* Sistet i. e. stabit, quod iterum positum pro erit, ut pluribus scriptorum testimoniis ad eum locum docuit illustris Huetius.

** Augustinus cap. 42. de cognitione Veræ vitæ: *Concio illa, in qua Stephanus stans CHristum conspexit, in domo aliqua fuit, cujus tecti culmen ipsius corporeus oculus penetrare minime potuit. Constat igitur quod non oculo corporeo, sed intuitu interioris hominis CHristum non incorporeo sed in intellectuali cælo viderit.* Confer D. Philippi Nicolai τ͂ μακαρίτȣ Opera Latina T. 1 pag. 258.

ac diviniorem imaginem oblatam Stephano morienti, qvam Constantino imperanti ac jam triumphaturo. Addes fortassis, qvanto præstantiorem, tanto qvoqve certiorem, fideqve digniorem. Ita est profecto, neqve enim humana testimonia comparanda divinis sunt. At si me audis, non statim hinc, qvod faciunt multi, crucem illam à Constantino visam totam callidis adscribes commentis, Politicæqve regnaturientis fraudi, sed vere oblatam ipsius oculis, credes tot testibus antiqvis, Constantino deniqve ipsi, saltim jurato: neqve tamen illico propterea eam stupebis tanqvam rem miraculis proprie accensendam. Hoc præsentis diatribæ est institutum, hæc ratio, qvam si probavero tuæ æqvitati, non temere de hoc argumento post tot viros egregios in arenam descendisse videbor. Si non probavero, certe ero verecundior his, qvi non dubitant veterem historiam omnem meris suspicionibus suis conculcare, ac Constantinum principem Ecclesiæ Patronum sola conjectura fraudis ac perjurii reum agere.

Argumentum Dissertationis.

Testimonium Constantini ipsius de Cruce in cœlo visa, apud Eusebium. §. 1. *Artemii testimonium dubium.* 2. *Lactantii & aliorum, qvi somnii solius meminerunt, nullum.* 3. *In numis antiqvis nihil pro cruce in cœlo visa præsidii.* 4. *Philostorgii, aliorumqve Eusebio suffragantium testimonia.* 5. *De loco, anno ac die visæ in cœlo crucis.* 6. *Non fuisse hoc commentum Politicum Constantini.* 7. *Neqve tamen fuisse miraculum proprie dictum, sed crucem in Halone solari visam fuisse à Constantino & exercitu.* 8. *Huic sententiæ ex asse favere descriptionem Eusebii, formam & materiam crucis, tempus, spectatores.* 9. *Præcipue alias cruces similiter in cœlo visas & pro miraculo habitas, quarum decem amplius exempla afferuntur.* 10. *De cruce qvam in cœlo vidit Waldemarus secundus Daniæ Rex, unde ordo Eqvitum Danebroga. De cruce visa ab Electore Saxoniæ Friderico Sapiente, ejusqve Fratre Johanne. ibid. De literis qvas cruci adjunctas vidit Constantinus, In hoc vince.* 11. *Error ridiculus de Nica Etymologici M. auctore ex verbis ἐν τούτῳ νίκα ortus. ibid. Locus Philostorgii, de lucido tractu quem suo tempore in cœlis per aliqvot menses observatum scribit, mantissæ vicem illustratus.* 12.

I.

DUas res admirandas Constantino Imperatori accidisse refert Eusebius, quæ neutiquam sunt inter se confundendæ. Una eaque prior vigilanti contigit, altera ac posterior dormienti. Vigilans primum crucem in cœlo vidisse Constantinus traditur: postea dormienti apparuisse CHRISTUS, cum cruce, præcepisseque, hoc ut in hostes tanquam præsidio ac militari signo uteretur. Posterioris solius meminit auctor Chronici Orientalis fol. 57. *Anno decimo septimo Imperii Constantini apparuit ei in somnio signum Crucis, audivitque vocem sibi dicentem: porta hoc signum, vinces hostes tuos.* De priori imagine Crucis, quæ vigilantis sese obtulit oculis, potissimum hac dissertatione solliciti erimus, itaque ante omnia de eadem adscribenda sunt Eusebii verba. Ita vero ille lib. 1. de Vita Constantini cap. XXVIII. cum narrasset Constantinum Maxentii tyrannidi frangendæ occurrere parantem, idolorum agnita rejectaque vanitate atque impietate, vero DEO Patris sui (Constantinus enim Chlorus jam favere Christianis cœperat) adhærere constituisse. *Hujus ergo opem implorare cœpit, orans atque obsecrans, ut se ipsi noscendum præberet, ac præsentibus negotiis adjutricem manum porrigeret. Hæc precanti ac suppliciter postulanti Imperatori admirabile quoddam à DEO missum apparuit.* Θεοσημεία τις ἐπιφαίνεται παραδοξοτάτη, ἣν τάχα μὲν ἄλλου λέγοντος οὐ ῥᾴδιον ἦν ἀποδέξασθαι, αὐτοῦ δὲ τοῦ νικητοῦ βασιλέως τοῖς τὴν γραφὴν διηγουμένοις ἡμῖν μακροῖς ὕστερον χρόνοις, ὅτε ἠξιώθημεν τῆς αὐτοῦ γνώσεώς τε καὶ ὁμιλίας, ἐξαγγείλαντος, ὌΡΚΟΙΣ ΤΕ ΠΙΣΤΩΣΑΜΈΝΟΥ ΤῸΝ ΛΌΓΟΝ, Τίς ἂν ἀμφιβάλλοι μὴ οὐχὶ πιστεῦσαι τῷ διηγήματι; μάλισθ' ὅτε καὶ ὁ μετὰ ταῦτα χρόνος ἀληθῆ τῷ λόγῳ παρέσχε τὴν μαρτυρίαν. *Quod siquidem ab alio quopiam diceretur, haud facile quis fidem esset habiturus. Verum cum ipse Victor Augustus nobis, qui hanc Historiam scribimus, longo post tempore, cum videlicet in ejus notitiam & familiaritatem pervenimus, id retulerit, & SERMONEM SACRAMENTI RELIGIO FIRMAVERIT, quis post hac fidem huic narrationi habere dubitabit? Præsertim cum id quod subsecutum est tempus, sermonis hujus veritatem testimonio suo confirmaverit.* Ἀμφὶ μεσημβρινὰς ἡλίου ὥρας, ἤδη τῆς ἡμέρας ἀποκλινούσης, αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν ἔφη ἐν αὐτῷ οὐρανῷ ὑπερκείμενον τοῦ ἡλίου σταυροῦ τρόπαιον ἐκ φωτὸς συνιστάμενον, γραφήν τε αὐτῷ συνῆφθαι, λέγουσαν, τούτῳ νίκα. *Horis diei meridianis, sole in occasum vergente, crucis tropæum in cælo ex luce conflatum, Soli superpositum ipsis oculis*

se

se vidisse affirmavit, cum hujusmodi inscriptione: hac vince. θάμβος δ' ἐπὶ τῷ θεάματι κρατῆσαι αὐτόν τε καὶ τὸ στρατιωτικὸν ἅπαν, ὃ δὴ στελλομένῳ ποι πορείαν, συνείπετό τε καὶ θεωρὸν ἐγίνετο θαύματος. *Eo viso & seipsum, & milites omnes qui ipsum iter facientem sequebantur, & qui spectatores miraculi fuerant, vehementer obstupefactos.* In hoc luculento testimonio, qvod ad verbum repetit Sozomenus lib. 1. cap. 3. & Hist. Tripartita lib. 1. cap. 4. videmus Eusebium non modo ea se scribere profiteri, qvæ ex Constantini ipsius ore coram accepit, sed qvæ jurejurando etiam ille confirmaverat, & qvæ non solus Constantinus sed totus exercitus suis viderat oculis, ex qvo multi, tum cum ista Eusebius scriberet, adhuc fuerunt haud dubie in vivis. Confer Jacobum Gretserum lib. 2. de Cruce cap. 23. seq.

II. *Artemius* his anumerandus merito esset, cujus testimonio plurimum tribuit Cæsar Baronius ad annum Christi CCCXII. num. 21. si modo Acta Artemii, quæ apud Surium ad Octobris diem vicesimum leguntur, pro sinceris & nulla parte suspectis possent à viris doctis admitti. Narratur enim in illis Actis Artemius, Præfectura Augustali à Juliano Imperatore ideo, qvod Christo nomen dedisset, exutus, inter alia in hanc sententiam ad Julianum verba fecisse: *Ad CHristum declinavit Constantinus ab illo vocatus* (non ab hominibus neqve per homines sed οὐρανόθεν sive de cœlo vocatum Constantinum scribit etiam Theodoritus lib. 1. Hist. cap. 2.) *quando difficillimum commisit prælium adversus Maxentium. Tunc enim ei in meridie apparuit signum crucis, radiis Solis splendidius, & literis aureis belli significans victoriam. Nam nos quoque ipsi adspeximus, cum bello interessemus, & literas legimus: quinetiam totus quoque id est contemplatus exercitus, & multi hujus sunt testes in exercitu Tuo.* Verum per me qvisqve ut volet, ita huic Artemii testimonio addet vel demet fidem, probe enim notum est qvantum in confingendis vel interpolandis ejusmodi Martyrum actis sibi permiserit falsa multarum ætatum pietas. Confer quæ de Cruce Constantini in Actis Apocryphis S. Quiriaci T. 1. Maji pag. 445. & in Actis S. Silvestri T. 5. Maji pag. 19.

III. Solet etiam pro confirmanda hac re ad Lactantium provocari, sed ille de cruce in cœlo visa tacet, solum somnium commemorat, libro de mortibus persecutorum cap. XLIV. *Commoni-*

tus est in quiete Constantinus, ut cœleste signum DEI notaret in scutis, atq; ita prælium committeret. Fecit ut jussus est, & transversa X. litera summo capite circumflexo Christum in scutis notat, quo signo armatus exercitus capit ferrum. Possit qvidem videri à Lactantio dici *coeleste signum DEI*, qvasi in cœlo ostensum à DEO & in cœlo à Constantino visum: verum qui hoc in dubium vocaturus esset, facile posset afferre loca plura scriptorum Græcorum, Latinorumqve, qvibus sine illo respectu ad Constantini visionem crux vocatur signum cœleste, qvoniam de cruce veteres pleriqve interpretabantur locum Matthæi XXIV. 30. ut docuit vir eruditissimus Gerh. Joh. Vossius in Thesibus Theologicis pag. 228. seq. Somnium qvoqve solum, qvod miror, commemorat non Johannes modo Malala in Chronica Historia lib. 2. pag. 2. *καὶ ἑλκυσθεὶς εἰς ὕπνον εἶδε κατ' ὄναρ ἐν τῷ οὐρανῷ σταυρὸν, ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, ἐν τούτῳ νίκα. καὶ ἀναγνοὺς τὸ ἐπιγεγραμμένον ἐν τῷ σταυρῷ, διυπνίσθη, καὶ ἀναστὰς ἐποίησε σίγνον σταυροῦ* &c. *Somno deinde correptus, per quietem vidit crucem in cœlo, cui inscriptum erat: In hoc vince. Perlecta autem inscriptione, è somno expergefactus est. Surgens itaque &c.* Sed qvoqve antiqvior longe Rufinus lib. IX. historiæ Eccles. cap. 9. & ex eo auctor Hist. Miscellæ XI. 7. tum Nicolaus Primus Papa in responso ad consulta Barbarorum cap. 33. Abbas Urspergensis in Chronico, & Haymo Halberstadensis VIII. 4. Hist. Eccles. *Cum igitur anxius Constantinus & multa secum de imminentis belli necessitate pervolvens iter ageret, atque ad cœlum sæpius oculos elevaret, & inde sibi divinum deprecaretur auxilium, vidit per soporem ad Orientis partem signum crucis igneo fulgore rutilare. Cumque tanto visu fuisset exterritus, ac novo perturbaretur adspectu, adstare sibi videt Angelos, dicentes: ἐν τούτῳ νίκα, id est in hoc vince.* Illud de angelis legas etiam in Historia Tripartita lib. 1. cap. 4. e Sozomeno pag. 404. edit. Valesii. At alias insuper fabellas adjungit Theodoricus Engelhusius pag. 63. Chronici. *Hic Constantinus sexto anno regni sui, cum gens Barbarorum congregata super Danubium parata ad bellum foret contra Imperium Romanum, cum timeret multitudinem, audivit in somno, noli timere, sed respice sursum & vide. Intendens ergo in cœlum, vidensque Crucem in claro, & desuper scriptum titulum, in hoc vinces, bellavit & vicit. Post victoriam convocans sacerdotes idolorum, cum adhuc paganus esset, quærebat ab eis, cujus DEI esset hoc signum? Et dixerunt quidam, hoc signum cœlestis DEI est, & evangelizaverunt ei fidem CHristi. Mittens igitur ad Eusebium Episcopum urbis Romæ, baptizatus est.* Eruditis constat baptismum Constantini Romanum non minus commentitium esse,

qvam

qvam Eusebium urbis Romæ Episcopum jam anno ante visam à Constantino crucem obiisse. Itaqve ad alia pergamus.

IV. Claudius Molinetus Canonicus Regularis Congregationis Gallicanæ, in Ephemeridibus Parisiensibus Anni MDCLXXXI. Ephemeride undecima, p. 130. sq. inserendam dedit dissertationem de veritate crucis à Constantino visæ, confirmata ex numis antiquis. Etsi vero elegantia sunt nec inficianda qvæ ibi affert de labaris, cruce & Monogrammate CHristi notatis, qvale etiam occurit in Optatiani Porphyrii (Constantini æqvalis) Panegyrico tabula IX. & XVI. edit. Velseri: & qvalia etiam observata sunt in numis aliisqve monumentis à Baronio ad A. CCCXII. num. 23. seqq. Lipsio lib. III. de cruce cap. 15. Antonio Augustino dialogo 1. de usu numismatum, Cangio de inferioris ævi numismatis §. 24. & in familiis Byzantinis tabula IX. itemqꝫ * aliis; nullus tamen extat numus, nullum vetus monumentum, qvo crux in cœlo à Constantino visa diserte confirmetur. Qvanqvam non negaverim, Constantinum numis crucem in cœlo visam insculpi curavisse, sive τῷ βασιλικῷ τῆς πολιτείας νομίσματι τό, τε οὐρανοφανὲς σημεῖον τοῦ σωτηρίου σταυροῦ καὶ θεανδρικοῦ χριστοῦ χαρακτῆρα ἐν αὐτῷ μετὰ τοῦ ἰδίου ἀνατυπώσασθαι, ut ait Joh. Damascenus in Synodica ad Theophilum pag. 112.

V. Non desunt tamen scriptores veteres qvamplurimi, qvi Eusebii narrationi de cruce in cœlo, non per somnum, sed à vigilante conspecta Constantino, suffragantur, licet nonnulla ejus paulo aliter referunt. Philostorgius lib. 1. c. 6. ansam conversionis Constantini ad Christianam fidem narrans fuisse victoriam de Maxentio reportatam, addit, circa eandem, καθ' αὐτὴν, apparuisse τὸ τοῦ σταυροῦ σημεῖον κατὰ ἀνατολὰς ἐπιμήκιστον διῆκον, αἴγλῃ αὐτὸ καταπληκτικῇ καὶ ἀστέρων αὐτὸν κύκλῳ περιθεόντων ἴριδος τρόπῳ καὶ πρὸς γράμμα τὸν χαρακτῆρα ῥυθμιζομένων. Τὸ δὲ ἄρα ῥωμαίων ἔλεγε φωνῇ, ἐν τούτῳ νίκα. *Signum crucis in Oriente longissime protensum, luce quadam admirabili eam depingente, & stellis undique circa eam currentibus instar cœlestis arcus, & literarum formam exprimentibus. Porro litera latino sermone hæc verba designabant: In hoc vinces.* Philostorgii vestigia legunt Nicephorus VIII. 3. Cedrenus & Zonaras in Annalibus. At Socrates lib. 1. Hist. cap. 2.

* Vide B. D. Dorschei pentadecadem diss. pag. 251. 252.

ἐν τοιαύτῃ τοίνυν ἀμφισβητήσει τυγχάνοντι, καί που ἅμα τοῖς στρατιώταις ὁδεύοντι, συνέβη θαυμάσιόν τι καὶ λόγου κρεῖττον θεάσασθαι. Περὶ γὰρ μεσημβρινὰς ἡλίου ὥρας, ἤδη τῆς ἡμέρας ἀποκλινούσης, εἶδεν ἐν τῷ οὐρανῷ στῦλον φωτὸς σταυροειδῆ, ἐν ᾧ γράμματα ἦν λέγοντα, ἐν τούτῳ νίκα. Τοῦτο φανὲν τὸ σημεῖον τὸν βασιλέα ἐξέπληττεν. Αὐτός τε τοῖς οἰκείοις σχεδὸν ἀπιστῶν ὀφθαλμοῖς ἠρώτα καὶ τοὺς παρόντας, εἰ καὶ αὐτοὶ τῆς αὐτῆς ἀπολαύουσιν ὄψεως. Τῶν δὲ συμφωνησάντων, ἀνεῤῥώννυτο μὲν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῇ θείᾳ καὶ θαυμαστῇ φαντασίᾳ. *Porro, dum in ancipiti deliberatione versatur Constantinus, forte illi cum militibus iter facienti admirabilis quædam & quæ omnem dicendi vim superat visio oblata est. Horis enim meridianis cum jam dies vergeret in vesperum,* lucis columnam instar crucis *in cælo videt, cui inscripta erant* (Nicephorus VII. 29. eandem rem è Socrate referens, interserit verba: γράμμασι Ῥωμαϊκοῖς δι' ἀστέρων ἐκτυποθεῖσιν *literis latinis per stellas ex simili luce expressis*) *hæc verba: In hoc Vince. Hujusmodi signo statim obstupefactus est Imperator. Nec jam suis ipse oculis satis fidens, interrogavit eos qui aderant, num & ipsi idem signum vidissent. Quibus idem sibi quoque visum esse testantibus, Imperator quidem confirmatus est divina illa ac mirabili visione.* Ex hoc Socratis loco emendandus Svidas in Μαξέντιος, ubi male στροφειδῶς excusum pro σταυροειδῶς. εἶδεν ἐν τῷ οὐρανῷ στῦλον πυρὸς σταυροειδῶς γράφοντα, ἐν τούτῳ νίκα, καὶ γέγονε χριστιανός. *Vidit in cælo lucis columnam crucis forma, scribentem, in hoc vince, & factus est Christianus.* Gelasius Cyzicenus in Historia Concilii Nicæni lib. 1. cap. 4. celebrans qvantopere DEUS adamaverit Constantinum δείξας αὐτῷ τὸ σωτήριον τοῦ σταυροῦ σύμβολον φωτοειδῶς ἐν τῷ οὐρανῷ, *ostendens ei salutare Crucis signum ex lucis splendore in cælo figuratum*, additis literis qvibus visionis usus ac vis significaretur, τούτῳ νίκα, *hoc vince*: subjungit, istud nec Græcis nec Judæis fabulam videri debere, cum multa ex utrorumqve libris incredibiliora proferri qveant, qvæ tamen ab illis creduntur esse verissima. Scriptor Anonymus Actorum Concilii Nicæni, qvæ ex codice Regis Christianissimi & Segvieriano edidit Combefisius Historiæ Monothelitarum pag. 576. Photius autem Cod. CCLVI. retulit sub titulo πολιτεία τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν Μητροφάνους καὶ Ἀλεξάνδρου p. 765. συμπλακεὶς μάχῃ (πρὸς Μαξέντιον ὁ Κωνσταντῖνος) τὰ πρῶτα μὲν ἐγγὺς γίνεται τοῦ λαβεῖν τὸ ἧττον. Φαίνεται δὲ αὐτῷ κατὰ τὸν οὐρανὸν τοῦ τύπου τοῦ σταυροῦ φωτὶ αὔλῳ ἐγκεχαραγμένου, καὶ γράμμασι τῆς αὐτῆς ὕλης εὐαγγελιζομένου τὴν νίκην, ἔλεγε γὰρ τὸ γράμμα, ἐν τούτῳ νίκα· συμβαλὼν τοῖς πολεμίοις καὶ τοῦ πολέμου καὶ τοῦ τυράννου σκυλεύει τὸ κράτος.

Con-

Commissa cum Maxentio pugna parum abfuit quin vinceretur Constantinus. Crucis demum in cœlo apparente figura, insculpta illa immateriali lumine atque literis ex eodem lumine annunciantibus victoriam, dicebat enim scriptura: in hoc Vince, cum hostibus congressus belli pariter & tyranni vim fregit. Duo hic cum Maxentio commissa prælia supponit scriptor, addit enim; πρὸ γὰρ τῆς συμπλοκῆς τὴν θείαν ὄψιν εἰς τροπαίου σχῆμα μορφώσας καὶ χρυσοκολλήτοις λίθοις ἁρμόσας, ἐδίδου φέρειν τοῖς προϊππεύουσι. *Ante vero prælium* (alterum puta) *quam viderat ostensam crucem trophæi instar efformans, gemmisque auro insertis concinnans, iis ferendam dedit qui equitatui præibant.* Michaël Glycas parte IV. Annalium pag. 247. ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἡνίκα κατὰ Μαξεντίου ἐστράτευε, τότε εἶδεν ἐν οὐρανῷ τὸν τίμιον σταυρὸν ἐφ᾽ ᾧ καὶ νενίκηκεν, εἶτα ῥαθυμήσας καὶ κατ᾽ ἐχθρῶν ὁρμήσας ἥττηται, καὶ κατ᾽ ὄναρ ὑπὸ ῥάβδου πλήττεσθαι τοὺς μυκτῆρας, κἀκεῖθεν αἷμα ἐξιὸν τὸν σταυρὸν ἐν ὀθόνῃ χάραξε. *Quo tempore Constantinus Magnus copias contra Maxentium ducebat, signum Venerandæ Crucis in aëre conspexit, indeque cum hoste congressus victor discesfit. Tum vero negligentior factus, ubi rursus in hostem prorupisset, victus est, quo detrimento accepto quendam in mœrorem incidit & consopitus est. Heic per quietem visus est sibi nares virga quadam verberari. Moxque de naribus sanguis promanans in veste linea notam crucis expresfit.* Auctor Chronici qvod Alexandrinum vulgo vocant, & præstantissimus Cangius in editione sua inscripsit Chronicon Paschale, pag. 280. Κωνσταντίνῳ κατὰ τῶν δυσσεβεστάτων Τυράννων Μαξιμίνου, Γαλερίου καὶ Μαξεντίου, ὤφθη αὐτῷ κατ᾽ αὐτῶν ἐπιχειρουμένῳ πολεμῆσαι, φωτοειδῶς ἐν τῷ οὐρανῷ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ μέσον, καὶ ὑποκάτω διὰ φωτοειδῶν γραμμάτων ταῦτα, ἐν τούτῳ νίκα, καὶ φανερώτατα. *In impiissimos Tyrannos Maximinum, Galerium, & Maxentium* (Constantino) *bellum moventi, cum in eos prælio decertaturus progrederetur, fulgens in cœlo Crucis signum in medio apparuit, in cujus infima parte* (ita malo reddere hunc locum qvam cum eruditissimo Cangio: *crucis signum apparuit, in cujus media & infima parte*) *fulgidis & manifestis characteribus scriptum erat, in hoc Vince.*

VI. Obtulit sese crux videnda Constantino post prælia cum barbaris commissa, de qvibus Nazarius in panegyrico c. 18. sub dio in Castris, cum Romam obsideret, An. Christi CCCXII. die septimo Kal. Novembris. Hoc recte colligit Stephanus Baluzius, vir supra laudes, è Lactantio, qvi somnium Constantini, qvod Eusebius mox insecutum esse post visam in cœlo crucem affirmat, perspicue ad illum locum

locum & ad illud tempus retulit. *Dimicatum, & Maxentiani milites prævalebant, donec postea confirmato animo Constantinus & adutrumqve paratus* (urbem obsidendum & prælio decernendum) *copias omnes ad urbem propius admovit, & è regione pontis Milvii consedit. Imminebat dies, qvo Maxentius Imperium ceperat, qvi est ad sextum Kalendas Novembris, & Qvinqvennalia terminabantur. Commonitus est in qviete Constantinus &c.* Non igitur audiendi sunt ii, qvi conjecturis qvibusdam levibus ducti hanc visionem contigisse existimant Augustoduni cum in Galliis Constantinus versaretur, vel ad Vesontinam Civitatem, ut contendit Patriæ * suæ hanc gloriam vindicaturus Petrus Franciscus Chifletius Vesontionensis, in dissertatione edita Parisiis Anno MDCLXXVI. & Tillemontius Tom. IV. Historiæ Imperatorum Gallicæ editæ pag. 573. seq.

VII. Multo minus audiendos putaverim, qvi cum Jacobo Oiselio in thesauro numismatum antiqvorum pag. 463. totum hoc negotium de cruce ostensa Constantino referunt ad pias veterum fraudes, sive cum Jacobo Tollio in notis ad Lactantium & in præf. ad Gallicam Longini versionem ab acutissimo Boilavio Despræo concinnatam habent pro strategmate non minus scito, qvam fuit illud Philippi Macedonis, qvo Phocenses templi Delphici spoliatores protrivit, jussis militibus suis coronas laureas DEI insigne sumere, atqve ita veluti DEO duce in prælium pergere, teste Justino VIII. 2. Vel Antiochi illud cognomento Soteris, qvi cum Galatis prælium conserturus, Alexandrum M. professus est sibi adstitisse per somnium, ac κελεύειν σύνθημα πρὸ τῆς μάχης παραδοῦναι τῇ στρατιᾷ τὸ ὑγιαίνειν, præcepisse tesseræ loco dari militibus suis vocabulum ὑγιαίνειν ** sive *valere*, qvo facto insignem illam de hoste victoriam retu-

* Egregium Dan. Papebrochii monitum T. 5. Actor. Maji pag. 20. *Laudandum est, enim vero ornanda patria studium, sed nescio an ulli moderandum magis quam Historico, nisi enim id fecerit, quanto fuerit eruditior, tanto pronior erit ad patrias traditiones qualescunque animosius fidentiusque propugnandas, nec poterit quam sint ea male fundata agnoscere.*

** G. I. Vossius IX. 36. de Idololatria, & Stephan. Le Moyne p. 89. ad Varia sacra, Pentagonum impertitum esse ab Antiocho militibus affirmant, nescio qvo auctore, licet constat Pentagonum esse symbolum τοῦ ὑγιαίνειν. Nisi forte colligunt hoc è numo qvem dat Pierius Valerianus lib. XLVII. de Hieroglyphicis Ægyptior. cap. 37.

retulit, ut narrat Lucianus pro lapsu inter salutandum Tom. I. pag. 499. seq. Vel Antigoni, qvi Alexandro in regno Macedoniæ successit, atqve exercitui suo persuasit vidisse se in cœlo pentagonum Salutis Symbolum cum verbis ἐν τούτῳ νίκα, illoqve scuta militum suorum ornavit. Vel deniqve Regis primi Portugalliæ Alphonsi Henrici, qui (ex relatione Anno 1596. demum publicata) traditur Anno 1142. conflicturus cum incredibili Maurorum multitudine, CHristum vidisse in cruce splendida promittentem sibi victoriam, & futura familiæ suæ fata prædicentem. At enim ab his omnibus longe diversa est qvæ Constantini oculos perstrinxit cœlestis crux, qvia non solus eam vidit Constantinus, sed totus exercitus, τὸ στρατιωτικὸν ἅπαν, teste Eusebio eam oculis usurpavit, & est admirata. Itaqve hæc res Constantini qvidem, sed non solius fide nititur, cum multi qvi exercitui illi interfuerant, Eusebio scribente adhuc superstites, eum facile potuissent mendacii convincere, nisi vere hoc de ipsis prodidisset. Utqvi nec Zosimus Ethnicus, qvi diu post scripsit, Constantini nomini infestissimus, hoc velut à Christianis falso proditum exagitat, sed abominatus, plane prætermittit, & loco ejus ostentum noctuarum muros urbis Romæ opplentium memorat lib. II. cap. 16. Qvemadmodum Nazarius in Panegyrico cap. 14. de cœlo missos in subsidium Constantini auxiliatores refert: *Flagrabant verendum nescio quid umbones corusci, & cœlestium armorum lux terribilis ardebat, tales enim venerant ut tui crederentur. Hæc ipsorum sermocinatio, hoc inter audientes ferebant: Constantinum petimus, Constantino imus auxilio.* Silentium vero Aurelii Victoris minus miramur, tam exiguo in compendio, cum è Christianis crucem visam prætererint etiam Sulpicius Severus, atqve in Historia sua ipse Eusebius, contentus dixisse Constantinum τῆς ἐκ θεοῦ συμμαχίας ἀνημμένον *divino adjutum auxilio*, hostes fudisse, & deinde victorem Romæ imagini sive statuæ suæ cum cruce apposuisse hanc hypographen: τούτῳ τῷ σωτηριώδει σημείῳ τῷ ἀληθινῷ ἐλέγχῳ τῆς ἀνδρείας τὴν πόλιν ὑμῶν ἀπὸ ζυγοῦ τοῦ τυράννου διασωθεῖσαν ἠλευθέρωσα &c. *Hoc salutari signo, qvod vera virtutis insigne est, vestram urbem Tyrannicæ Dominationis jugo liberatam servavi.* lib. IX. 9. Neqve Constantini fidei, qvi juratus Eusebio crucem visam à se in cœlo affirmavit, vel hilum detrahere potest Zosimi calumnia, qvi lib. II. cap. 27. ait solenne ipsi fuisse jurisjurandi religionem violare, τοὺς ὅρκους πατήσας, ἦν γὰρ τοῦτο αὐτῷ σύνηθες, nam illo ipso in loco qvo Con-

C stanti-

ſtantinum perjurii reum peragit, falſo hoc à Zoſimo & ex præconcepto adverſus Conſtantinum odio fieri palam eſt, cum Licinius, qvem contra fidem ſacramenti occiſum Theſſalonicæ qveritur, res novas interim denuo ſit molitus, teſte Socrate & aliis. Et qvoniam nonnulli, neſcio qvo ſtudio, malunt uni Zoſimo Ethnico Conſtantinum proculcanti credere, qvam mille Chriſtianis, audiant & alterum Ethnicum, Praxagoram Athenienſem, qui in libris de Conſtantino, qvos legit Photius cod. LXII. fatetur, ὅτι πάσῃ ἀρετῇ καὶ καλοκαγαθίᾳ καὶ παντὶ εὐτυχήματι πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότας ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἀπεκρύψατο. *Quod omni virtutum & honeſtatis genere, omnique adeo felicitate omnes omnino qui ſe anteceſſerunt Imperatores facile obſcuravit Conſtantinus.* Argumentis cæteris, qvibus totum hoc de viſa cruce negotium præfidenter nimis inter commenta adſcripſerunt viri qvidam docti, diatriba ſingulari Witebergæ Anno 1706. edita ſatisfecit Clariſſimus doctrina atqve ingenio Vir & Collega meus conjunctiſſimus Jo. Chriſtophorus Wolfius, Wernigerodenſis; itaqve hoc in loco nihil aliud addo, qvam Centuriarum Magdeburgenſium ſcriptores à Molineto * præter rem referri inter eos, qvi narrationem illam Euſebii plane in dubium vocant adqve adſpernantur: Centuria enim qvarta duobus in locis, capite ſecundo & tertio decimo, ita illam referunt, ut pro vera habuiſſe ſe non obſcure teſtentur.

VIII. Qvemadmodum autem vere crucem in cœlis viſam à Conſtantino fuiſſe, non ſine cauſa, ut opinor, mihi perſvadeo, ita ex altera parte vix ac ne vix qvidem aſſentior iis, qvi per ſingulare miraculum hoc à DEO factum opinantur. Neutiqvam ſane, qvod dubitem de divina potentia, qvis enim ſtupor eſſet exiſtimare, DEum, qvi cœlum & terram, qui ſolem & ſidera condidit, eundem ſi velit non poſſe etiam crucem lucidam præter conſvetas naturæ leges producere, atqve in cœlis tropæi inſtar ſuſpendere. At viciſſim leges Naturæ tanta mihi ſapientia & tam conſulto à ſummo Numine ſancitæ videntur, tanta qvoqve eſt cordatorum omnium judicio poſt ſtabilitam utriusqve fœderis Eccleſiam miraculorum non inficiandorum raritas, ut qvi narrationibus qvibuscunqve incredibilibus divinæ ſtatim omnipotentiæ magnitudine volunt fidem addere,

* Ephemerid. Pariſ. Anno MDCLXXXI. p. 131. edit. Amſtelod.

te, iis occinendum sit illud Ciceronis 2. divinatione, qvod potuisset DEus illos qvoqve, qui nihil non credunt, minus superstitiosos reddere, si voluisset. *Nihil est, inquiunt, qvod DEus efficere non possit. Utinam sapientes eos effecisset, ne omnia cum superstitiosa sollicitudine & miseria crederent.* Præterea, si ex naturalibus causis, & usu vitæ de re aliqva constat, non minus temere recurritur ad miraculum, qvam imperiti qvondam Astronomiæ populi, & majorum nostrum memoria Americani, Eclipses tanqvam prodigia à Deorum indignatione profecta exhorruerunt. Cum igitur narratio de cruce à Constantino visa ejuscemodi sit, ut non admodum conveniat aliis visionibus divinis, & per miraculum factis: Saulo enim cum in Paulum Apostolum & vas electum convertendus esset, non nuda crux, sed Christus ipse, qvem persecutus erat, apparuit, ne de S. Stephano repetam qvod in præfatione jam dixi: Cum porro crux illa ex phænomeno Naturali commode ac perspicue possit explicari: cum phænomenon illud Naturale sit adeò rarum, ut longe facilius qvam Eclipses potuerit in admirationem rapere Constantinum, militesqve spectantes, & miraculi speciem illis objicere: cum deniqve ævo Constantini non adeo magna, certe non per vulgus, fuerit peritia intimior Physices, Opticesqve & Astronomiæ: non video qvi possit absurditatis vel impudentiæ argui opinio, qva verisimillimum mihi videtur, Crucem Constantino ejusqve exercitui in Cœlo oblatam, fuisse admirandum ejusmodi phœnomenon naturale, qvo Crux lucida in Halone solari cum parheliis conspici solet, neqve magis ideo adscribendam miraculis, qvam qvod Dio Cassius inter prodigia, eversionem Reip. Romanæ portendentia, temere retulit *τὸν ἥλιον ἐν τρισὶ κύκλοις φαντάζεσθαι δοκώμενον, ἔναγε αὐτῶν στεφάνης πυρώδης τινὸς περιέχοντος, solem triplicem visum & corona ignea circumdatum.* Xiphilin. pag 33. edit. Rob. Stephani.

IX. Notum est Astrophilis, plerosqve Halones solares & parhelios, * uti lunares qvoqve & paraselenas, sine cruce appare-

* Confer descriptiones Halonum Solarium & parheliorum factas à Gassendo, Cartesio, Hevelio, Hugenio, tum qvæ exhibentur in Transactionibus Philosoph. Anglicanis A. 1670. pag. 1065. seq. In Actis Erud. T. 2. supplem. p. 229. sq. & Anno 1694. Mense Jul. p. 320. In Novis lit. Maris Baltici A. 1701. p. 175. seq. & 1702. p. 116. In Observationibus Historicis Hamburg. A. 1699. pag 150. Memoires de Trevoux 1701. II. pag. 342. Galleria di Minerva T. 3. p 263. &c.

patere, ac præcipue circa solares coronas & parhelios cruces esse rarissimas, qvo magis miranda res Constantino visa merito fuit, cum hodieque multi sunt, qvos facile credo per omnem vitam ne parhelios qvidem ne dum crucem in halone solari vidisse. Neque enim aëre semper tranqvillus, neque nubes tranqvillo aëre ita sunt freqventissime comparatæ, ut specularibus veluti & glacialibus granulis cylindricis semipellucidis turgidæ, Solis imagines tam fulgidæ reddere, & circa eas arcus, è qvibus inchoatis fere cruces constituuntur, circumscribere possint. Fieri illud tamen nonnunqvam, & naturæ legibus
Tab. I. fieri, res est Physicorum & Astronomorum filiis testatissima, ut pa-
Fig. 1. tet vel ex figura Halonis solaris, qvam è Transactionibus Philoso-
2. 3. 4. phicis Anglicanis Anno 1670. editis numero LX, hic adjunxi, & cui præter alteram à celeberrimo Hevelio & tertiam à Rev. Viro Caspare Bussingio observatam addidi, etiam qvarto loco unam Halonis lunaris, non minus crucem in se conspicuam habentis, qvam de nocte VII. Cal. Februarii Anno MDCLXXXIV. ipse oculis usurpare me memini Lipsiæ admodum adolescens. Jam si Eusebii descriptionem Crucis à Constantino visæ accuratius inspiciamus, huic sane Phænomeno naturali Halonis solaris nihil non in ea favere intelligemus, Formam, Materiam, Tempus, Spectatores. Diserte enim ait fuisse ὑπερκείμενον τῦ ἡλίου ςαυρῦ τρόπαιον, *crucis tropæum soli superpositum*, ut solem vel parhelium decussatim scinderet, qvemadmodum in apposita figura videmus: Deinde ait Eusebius *constitisse ex luce*, ἐκ φωτὸς συνιςάμενον, neqve enim ex alia re cruces in halonibus ejusmodi constant, qvam ex luce solis mirifice refracta in nubibus, perinde fere uti calix è vitro sub radiis solis in aëre libratus, halonem qvendam in mensa suppofita describit. Nec fides habenda Eutychio Tom. I. Annal. pag. 423. & aliis, narrantibus *Crucem è stellis fulgentem* Constantino per ipsum meridiem apparuisse. Porro addit Eusebius, apparuisse crucem illam in cœlo ἀμφὶ μεσημβρινὰς ἡλίου ὥρας ἤδη τῆς ἡμέρας ἀποκλινούσης *horis diei meridianis*, * *sole in occasum vergente*. Qvis vero nescit, hoc ipsum esse tempus solenne, qvo conspiciendos se Halones Solares

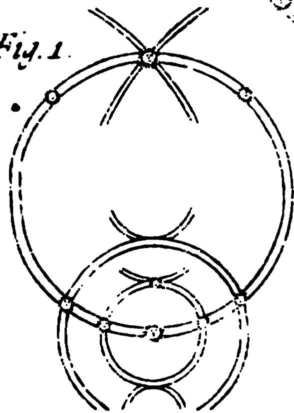
* Joh. Columbus Vir Clariss. in notis ad Lactantii cap. 44. de mortibus persecutor. p. 216. docet, meridiem vocari non raro veteribus, tempus qvod post medium diem est, sive qvod non longe antecedit occasum solis. Atqve ita intelligendum esse hoc loco Eusebium, ostendunt verba, ἤδη τῆς ἡμέρας ἀποκλινούσης, die jam in vesperum inclinante. Itaq; in Originibus CPol. Combefisii p. 26. est περὶ δειλινόν.

Ad pag. 20.

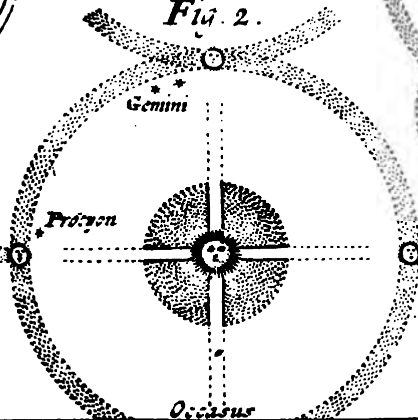
Fig. 3.

Bremæ Aº MDCLXXXVI. ult. Maji Hora VIII. matut. observ. à C. B.

1. Sol verus. Ejus altitudo 37. 35. 2. 3. etc. Parelii.

Paraselenæ Gedani Aº 1660. die 17. Decembris observatæ à Io. Hevelio, et delineatæ in libro de Mercurio in Sole viso post paginam 172.

res præbent hominibus, non minus qvam tempus matutinum. Aristoteles III. 6. Meteorolog. ubi de parheliis, virgis &c. *γίνονται δὲ, ὥσπερ εἴπομεν, περὶ τὰς δυσμὰς καὶ περὶ τὰς ἀνατολάς. Contingunt autem, ut diximus, circa occasum & circa ortum solis.* Neqve autem tempus ortus vel occasus tam arcte hic computandum est, qvin horas aliqvot ortum seqventes, vel antecedentes occasum complectatur, qvemadmodum usus & exempla parheliorum visorum demonstrant. Deniqve qvod non Constantinus solus, sed etiam exercitus illam crucem viderunt, hinc maxime credibile est, non fuisse istam visionem ejusmodi miraculosam, qvalis contigit Paulo divinitus perculso, comitibus ipsius nihil spectanribus: sed vero naturale fuisse phænomenon, nonminus militum qvam Constantini oculis obvium, qvo ipso tamen velut iride, DEus ad rem singularem signandam uti potuit.

X. Probabiliorem hanc sententiam, ni fallor, reddunt vel maxime exempla consimilia, nam & sæpius accidisse ejusmodi in cœlo visum, & prodigii instar ac miraculi divini attonitos reddidisse mortales accepimus, ut vel omnia illa negare, vel præter verisimilitudinem adscribere miraculis, vel Constantini pariter ac cæteras, qvas jam commemoraturus sum, cruces in cœlo visas, de phænomeno naturali explicare cogamur. Prætereo qvod Nicephorus non magna fide scriptor, Constantino ipsi iterum iterumqve postea crucem in cœlo visam, sive narrat, sive fabulatur. Semel in obsidione Byzantii, VII. 47. Hist. *Vespera diei erat, & Imperator languidus, & mæstus inopia consilii continue oculos in cœlum intendit, atqve ibi rursum, itidem ut Romæ, quum contra Maxentium bellum gereret, scriptum stellarum ordine atque distinctione conformatum vidit hoc sic significantem: Invoca me in die tribulationis tuæ, & liberabo te, & glorificabis me* (ex Psal. L. 15.) *Stupore igitur percitus rursum oculos in cœlum sustulit, atqve iterum καὶ σταυρὸς πάλιν ὑπὸ ἀστέρων ἐστηριγμένος ἐν οὐρανῷ καὶ γραφὴ περικύκλῳ ταῦτα διαγορεύουσα, ἐν τούτῳ τῷ σημείῳ πάντας νικήσεις τοὺς πολεμίους. Crucem stellis ficuti antea effigiatam in cœlo, & inscriptionem circum eam conspexit, cujus hæc sententia erat: In hoc signo hostes omnes vinces.* Iterum deinde, cum adversus Scythas pugnaturus esset Constantinus, Danubio per pontem saxeum juncto VII. 49. *Istrum fluvium, qui Danubius quoque dicitur, ponte saxeo junxit: eoqve transito, Scythicam gentem quæ ultra id flumen coluit, sibi subjugavit. Quo tempore ei*

ei denuo in cælo τὸ σωτήριον ὅπλον *salutifera illa armatura apparuit, victoriamque eam, sicuti & antea, conciliavit*, sive uti malim reddere, *fidem reportandæ victoriæ fecit*, τὴν νίκην ἐμνηστεύσατο. Confer si placet Gretserum lib. 2. de Cruce cap. 30. seq.

Melioribus testibus nititur, qvæ sub Constantio Imp. Anno Christi CCCLI visa est crux in cœlo, Nonis Maji, qvam ita describit Cyrillus Hierosolymitanus in Epistola ad Constantium περὶ τοῦ ἐν οὐρανῷ φανέντος σημείου τοῦ σταυροῦ pag. 306. editionis præclaræ viri præstantissimi Thomæ Milles: ὁ μακάριος σταυρὸς φωτὸς μαρμαρυγαῖς ἀπαστράπτων ἐν Ἱεροσολύμοις ὤφθη. Ἐν γὰρ ταῖς ἁγίαις ταύταις ἡμέραις τῆς ἁγίας Πεντεκοστῆς νόνναις Μαΐαις περὶ τρίτην ὥραν παμμεγέθης ὁ σταυρὸς ἐκ φωτὸς κατεσκευασμένος ἐν οὐρανῷ ὑπεράνω τοῦ ἁγίου Γολγοθᾶ καὶ μέχρι τοῦ ἁγίου ὄρους τῶν ἐλαιῶν. *Beata crux lucis radiis resplendens visa est Hierosolymis. Sacris enim his e Pentecostes diebus, Nonis Maji circa horam tertiam diei* (ex nostra computandi ratione circa octavam matutinam) *permagna Crux ex luce facta in cælo super sanctum Golgatha, ad usque montem extensa olivarum apparuit.* Meminit & Eutychius T. 1. pag. 475. seq. Chronicon Orientale fol. 57. Paschale p. 292. In Græcorum Horologio pag. 413. ad VII. Martii ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν οὐρανῷ φανέντος σημείου τοῦ σταυροῦ ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλὴμ περὶ ὥραν γ' τῆς ἡμέρας ἐπὶ Κωνσταντίου βασιλέως ἀπὸ τοῦ ἁγίου κρανίου ἐκτεταμένου δι' ἀστέρων ἕως τοῦ ἁγίου ὄρους τῶν ἐλαιῶν. In Ephemeridibus Moscorum qvas figuris sive iconibus illustratas edidit Papebrochius ante T. I. Maji, ad diem Maji septimum *memoria Crucis apparentis tempore Constantii*, licet in icone apparitio Constantino M. facta repræsentatur. Vide & Jac. Gretserum lib. 2. de Cruce cap. 45. sq. Imperatorem non ipsum vidisse hanc crucem, sed ex aliorum relatione, & ex Cyrilli Epistola, certiorem de hac re factum, tradit Sozomenus IV. 5. At enim Hierosolymis qvidem non vidit, verum in castris contra Magnentium pugnaturus vidit, si credimus Philostorgio III. 26. Ὁ μὴν οὖν Κωνστάντιος ἐγκρατὴς τοῦ τυράννου γίνεται, κἀνταῦτα τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ ἐπὶ μέγιστόν τε προφανέντος καὶ καταπληκτικωτάταις αἴγλαις ὑπεραστράψαντος τὸ τῆς ἡμέρας φῶς. Ὤφθη δὲ ἐπὶ τῶν Ἱεροσολύμων περὶ τὴν τρίτην ὥραν μάλιστα τῆς ἡμέρας, ἑορτῆς τῆς λεγομένης Πεντηκοστῆς ἐνισταμένης. Ὁ δὲ θεογράφος τύπος ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ λεγομένου κρανίου μέχρι καὶ τοῦ ἐλαιῶν ὄρους διήκων ὡρᾶτο, ἴριδος μεγάλης στεφάνου τρόπον πανταχόθεν αὐτὸν περιελιττούσης. Ἐδήλου δὲ ἄρα ἡ μὲν ἶρις τὴν τοῦ σταυρωθέντος καὶ ἀναληφθέντος εὐμένειαν,

ὁ δὲ στέφανος τὴν τοῦ βασιλέως νίκην. Τὸ δὲ σελασφόρον ἐκεῖνο καὶ σεβάσμιον θέαμα οὐδὲ τοῖς ἐπὶ στρατοπέδου ἀθέατον ἦν &c. *Et Constantinus quidem victoriam de Tyranno* (Magnentio) *reportavit, cum signum Crucis illic quoque visum esset ad longissimum spatium protensum, & diurnam lucem splendidissimis ad stuporem usque radiis longe superans. Apparuit autem Hierosolymis circa horam tertiam ejus diei, quæ vulgo dicitur Pentecoste. Porro hoc signum divinitus pictum à Calvariæ monte usque ad montem olivarum pertingere videbatur, magna Iride instar Coronæ illud undique ambiente. Et Iris quidem CHristi crucifixi & in cælum assumpti clementiam designabat: Corona vero Imperatoris victoriam. Porro splendidum illud ac venerandum signum, ne militum quidem oculos effugit, sed ab utroque exercitu clare conspectum, Magnentium quidem & eos qui à partibus illius stabant, utpote dæmonum cultui addictos, supra modum terruit: Constantio vero & iis qui cum illo erant, invictam quandam fiduciam addidit.* At vero tempus prælii adversus Magnentium commissi parum cum tempore * visæ crucis convenit, siqvidem Idatii Fasti cum Magnentio Constantinum ad Mursam conflixisse testantur IV. Kal. Octobris (Anno Christi CCCLI. Sergio & Nigriniano Coss.) quod confirmat Julianus Imp. confectum illud bellum testatus λήγουσης ἤδη τῆς ὀπώρας, *autumno jam definente.* Orat. 1. pag. 38. In iisdem Fastis ad 3. Kal. Februarii ejusdem Anni traditur, apparuisse in Oriente signum Salvatoris, qvod die Pentecostes apparuisse præter jam laudatos referunt acta Anthemii apud Surium XX. Octobr. & Baronium ad Annum CCCLIII. num 23. Auctor Chronici Alex. tum Theophanes, Cedrenus, Glycas, & Nicephorus IX. 32. Auctor Historiæ Miscellæ XI, 20. *Tunc Constantius Imperator Galium patruelem suum Cæsarem fecit, cui nomen suum imponens Syriam Antiochiæ habitandam destinavit, ut partes per eum custodirentur Orientales. Quo ad Antiochiam veniente, circa Orientem signum apparuit in cælo die Pentecostes. Columna namque sub speciem crucis in cælo visa est* (στύλος σταυροειδὴς ἐν τῷ οὐρανῷ ὀφθείς Socrati II. 28. Hist.) *speciem luminis habens extensam à Golgotha usque ad montem Olivarum: in circuitu autem ejus Corona erat velut Iridis speciem habens. Hoc & Constantius Gallus vidit.* Iisdem fere verbis è Socrate rem refert Tripartita V. 5. Meminit & Sanctus Hieronymus in Chronico, ex Pontaci editione: *Syriæ populis crucis signum & maximo inspicientium terrore in Orientali plaga apparuit.*

Anno

* Confer Illustris Ez. Spanhemii notas ad Julianum pag. 244. seq.

lo albam crucem rubro circumdatam cingulo, qva Vexilli loco usus, non modo militum suorum jam terga dare hosti incipientium ordines feliciter restituit, sed etiam Livonorum aciem acerrimo conflictu perrupit, atqve egregiam ad suos, fusis infidelibus, reportavit victoriam, ac præterea multis eorum, ut Christo nomen darent auctor fuit. Possit aliqvis inde conjicere, halonis solaris cum cruce non ita pridem in Cœlo visi ectypon Regem fieri curasse, atqve vexilli loco divinitus dati militibus suis commendasse. Cum vero res tam feliciter & ex voto successisset, Rex non modo Danebrogicum ordinem Eqvestrem instituit, à cœlesti illo labaro, qvod Danebrogam vocabant, appellatum, & cruce illa symboli & insignis vice donatum, sed & in insignibus qvoqve Regni Danici Crucem inde candidam in solo rubeo jussit comparere; ut narrant Jo. Isaacius Pontanus Chorograph. Danicæ pag. 770. & Tho. Bartholinus in diss. Historica de Eqvestri Ordine Danebrogico.

Thomas Brabantius, à Monasterio in Artesia, ubi Canonicus Regularis fuit, Cantipratanus vulgo cognominatus, libro secundo Apiarii capite 3. sibi qvoqve crucem ejusmodi in cœlo conspectam refert anno CHristi MCCXLVI. *Ego fidelium novissimus, antequam piissimus Ludovicus, Francorum Rex, anno ab incarnatione MCCXLVI. crucem transmarinam susciperet, crucem in cœlo ex clarissimo & sidereo lumine vidi, nec recolo me decentius & operosius formatam crucem unquam sub aliqua materia vel figura vidisse.*

Deniqve ut recentius qvoqve exemplum subjungam, Philippus Melanchthon in Oratione de Johanne Duce Saxoniæ, Tomo 2. Declamationum pag. 738. *Eo*, inqvit, *anno, quo primum mense Novembri edita sunt Reverendi Viri D. Lutheri propositiones de indulgentiis,* (notum est hoc factum fuisse Anno MDXVII.) *cum ex templo Wimariæ in Natali CHristi duo Fratres* (Fridericus Elector & Johannes) *& Filius Dux Johannes Fridericus una post mediam noctem, ut magna utrisque erat reverentia erga res divinas, egrediuntur cum freqventi comitatu, vident supra arcem, cœlo sereno, fulgentem crucem purpuream satis magnam & perspicue expressa figura. Ibi cum diu starent attoniti spectatores, Fratres colloqui de Religione cœperunt, & eo signo portendi futura certamina de doctrina & domus Saxonicæ pericula vaticinati sunt.* Vix dubito quidem, hanc Crucem Principibus gloriosæ me-

memoriæ de nocte visam, aliam fuisse qvam qvalis in halonibus lunaribus offerre se solet, & qvalem Figura 4. expressam vides, ac prope persvadeo mihi, lectorem æqvum, si hæc exempla cum Constantini Cruce cœlesti contulerit, minus mihi vitio daturum esse, qvod illam qvoqve nihil aliud qvam naturale ejusmodi phænomenon crucis in halone solari fuisse, audeam affirmare.

X. Non deerunt tamen, qvi huic sententiæ vel maxime opinabuntur obstare, qvam Cruci superadditam similiter Eusebio juravit Constantinus γραφὴν, *Hôc vince*. Qvis enim unqvam in halone solari ejusmodi literas conspexit, qvis sine absurditate tam admirandam Scripturam cœlestem causis tribuet naturalibus? Eqvidem si mihi persvaderem, de literis expresis in cœlo à se visis, sive Græcis sive Latinis (neqve enim consentiunt inter se scriptores, qui Eusebii locum perperam ut mox ostendam acceperunt) Constantinum istud vere affirmasse, ne dubitarem qvidem de miraculo, qvoniam neqve nugivendulorum gerris de Alphabeto naturali cœlesti apud Gaffarellum fidem habeo, neqve literas hominum invento & consilio significantes, à Natura sola sibi relicta tam apposite conjungi credo: qva enim qvæso ratione in cœlo per causas naturales ad significandam rem tam conceptam coire, & secundum regulas Grammaticas construi posse hos characteres aliqvis non plane plumbeus existimaret? Si vero circa literas hasce fraudis haberem Constantinum suspectum, & qvanqvam juratum, tamen haud dubitarem verba dedisse Eusebium lectoribus, cum literas illas in cœlo Constantinus vidisse se affirmavit, Eusebius scripsit: qvo demum colore possim reprehendere eos, qvi universum visum callidis commentis audacter accensent, & universam narrationem pro falsa atqve incredibili explodunt? Vide igitur qvomodo Eusebii verba intelligenda esse censeam. Ait nimirum ex ore Constantini, tropæo crucis cœlestis συνῆφθαι γραφὴν, λέγουσαν, τούτῳ νίκα *adjunctam fuisse picturam, indicantem, in hoc ipsi esse vincendum.* Qvalis qvæso hæc fuit pictura? Coronam fuisse respondeo, qvalis solet esse halonum solarium, Coronam, inqvam, symbolum notissimum Victoriæ. Non opus est docere eruditos, γραφὴν recte à me transferri hoc loco picturam, & picturam recte posse dici λέγειν sive innuere. Minime autem coactam esse hanc interpretationem de corona, victoriam per Crucem promittente, docet Philostorgius, qvi III. 16. agens de alte-

altera cruce cœlesti visa Hierosolymis, ἐδήλου δὲ ἄρα, inqvit, ἡ μὲν ἶρις τὴν τοῦ σταυρωθέντος καὶ ἀναληφθέντος εὐμένειαν, Ο ΔΕ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΤΗΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΝΙΚΗΝ. *Et Iris quidem CHristi crucifixi & in cœlum assumti clementiam designabat*, CORONA vero IMPERATORIS VICTORIAM. Sic S. Nazianzenus de Corona in cœlis apparente Orat. IV. Tom. I. p. 112. οὗτος τῆς τοῦ Χριστοῦ νίκης ὁ στέφανος. *Hæc victoriæ CHRISTI corona erit.* Habemus igitur illud τούτῳ νίκα in cœlo expressum γραφῇ, symbolo & pictura Coronæ, atqve inde intelligimus, qvam non modo ridicule, sed etiam contra Eusebii mentem Constantini visum interpretati sint pleriqve de literis, vel Græcis vel Latinis cœlo inscriptis τούτῳ νίκα, vel ἐν τούτῳ νίκα, *Hoc vince, in hoc vince*, qvas vel stellis vel luce divina expressas sibi temere persuaserunt. Non mirum autem in labaris, numis & aliis variis monumentis antiqvis verba ipsa deinde inscripta potius cum Cruce vel Christi Monogrammate, etiam superstite Constantino, qvam coronæ symbolum conspici qvia illis clarius hoc, qvod volebant, qvam per Symboli ænigma indicabatur. Adeo autem vulgare fuit olim labari vel crucis figuram cum verbis τούτῳ νίκα passim appingere, ut libris qvoqꝫ vetustis ne sacri qvidem argumenti, qvin imo Tabulæ lusoriæ apud Gruterum pag. MXLIX. 1. inscripta reperiantur. Neqve aliam originem habet virorum qvorundam doctorum error sane festivus, qvi scriptorem Græcum Magni Etymologici Nicam appellant, nomen inter Grammaticos veteres Græcos admodum incognitum. Cum enim in fronte codicis, qvi fuit apud Angelum Politianum, appictum esset labarum verbis ἐν τούτῳ νίκα, literis ἐν τούτῳ ex altera parte detritis ac deletis, hæ qvæ supererant νίκα, egregiam istam de auctore libri Nica conjecturam viris præstantissimis suppeditarunt, ut ex Emerico Bigotio, qvem Is. Vossius hoc docuerat, accepisse se refert Ægidius Menagius cap. LXXVI. Anti-Bailleti. In vetusto Codice scriptorum laudati Nazianzeni similem inscriptionem notasse se testatur Montfauconus V. C. pag. 251. Palæographiæ Græcæ.

XII. Moneamne mantissæ loco Astrophilos etiam de loco altero insigni Philostorgii, qvo aliud Phænomenon cœleste mirandum nobis enarrat, cui lux afferri poterit ex observatis Virorum præstantissimorum nostræ ætatis, qvibus talia propius cognoscere, inqve domos superas scandere cura fuit. En Philostorgii verba XII. 8.

ἐκλαι-

Ἐκλείποντι δὲ τῷ ἡλίῳ φέγγος τι κατὰ τὸν οὐρανὸν συνανεφάνη κώνου σχῆμα παραδυόμενον, ὅ, τινες ἐξ ἀμαθίας ἀστέρα κομήτην ἐκάλουν. Καὶ γὰρ ὧν ἐκεῖνος ἐδείκνυ, οὐδὲν ἦν κομήταις παράσημον. Οὔτε γὰρ τὸ φέγγος εἰς κόμην ἀπέβαινεν, οὔτε ἀστέρι ὅλως ἐῴκει, ἀλλ' οἷον λύχνου τις μεγάλη φλὸξ ὑπῆρχε, καθ' ἑαυτὴν ὁρωμένη, μηδενὸς ἀστέρος θρυαλλίδος αὐτῷ τινὸς μορφὴν ὑποτρέχοντος. Ἀλλὰ γὰρ καὶ τῇ κινήσει παρήλλαττε. Καὶ γὰρ κινηθεὶς ὅθεν ὁ ἥλιος κατὰ ἰσημερίαν ἀνίσχει, ἐκεῖθεν τὸν κατὰ τῆς οὐρᾶς ἄρκτου τεταγμένον ἔσχατον ἀστέρα ὑπερενεγκὼν ἠρέμα προὔβαινε πορευόμενος ἐπὶ δυσμάς, ἐπεὶ δὲ διεμέτρει τὸν οὐρανὸν, ἀφανὴς ἦν, πλείους τεσσάρων μηνῶν ἐξανυσθείσης αὐτῷ τῆς πορείας. Ἡ δὲ κορυφὴ τοῦ φέγγους νῦν μὲν εἰς μῆκος μέγα ὠξύνετο, ὡς ἐκβαίνειν τοὺς τοῦ κώνου λόγους, νῦν δὲ πρὸς τὸ ἐκείνου μέτρον συνεστέλλετο, καὶ ἄλλα δὲ παρεῖχε τερατώδη θεάματα, δι' ὧν τῆς τῶν συνήθων φασμάτων ἐξηλλάττετο φύσεως. ἤρξατο δὲ ἀπὸ μέσου θέρους σχεδόν τι μέχρι τῆς τοῦ μετοπώρου τελευτῆς. *Eo ipso tempore, quo sol defecit* (ſub Theodoſio Juniore Anno CHriſti CCCCXI. die XIX. Julii) *fulgor quidam in cælo apparuit, coni ſimilitudinem referens, quem nonnulli præ imperitia Cometam vocarunt. In his enim quæ fulgor ille nobis oſtendit, nihil erat ſimile Cometæ. Nam neque in comam deſinebat lux illa, neque ullam omnino ſtellæ ſpeciem præferebat. Sed velut lampadis cujusdam ingens flamma per ſe ipſam ſubſiſtens videbatur, nulla ſubtus ſtella ellychnii ſpeciem præferente. Sed & motus ejus longe diverſus fuit à motu Cometarum. Mota enim primum ab ortu ſolis æquinoctiali, inde ultimam ſtellam in cauda Urſæ ſitam transgreſſa, paulatim ad occaſum processit. Poſtquam vero univerſum Cælum permenſa eſt, tandem diſparuit, cum curſus ejus plus quam quatuor menſes duraſſet. Porro ejus vertex, nunc quidem in magnam longitudinem acuebatur, adeo ut coni modum ac menſuram excederet, nunc vero ad coni menſuram redibat. Alias præterea prodigioſas ſpecies oculis ſubjecit, quæ à vulgarium ſignorum natura illam differre oſtendebant. Cœpit autem à media æſtate & ad exitum ferme autumni perſeveravit.* Ne longior ſim, tantum adnotabo ſimile admirandum ac rarisſimum Phænomenon ante hos tres & viginti annos obſervatum eſſe ab illuſtri Mathematico Joh. Dominico Casſino, & accurate deſcriptum ac delineatum in Ephemeridibus Pariſienſibus Anni MDCLXXXIII. pag. 131. Occurrit etiam in Actis laudatisſimis Eruditorum Lipſienſibus ejusdem anni p. 174. unde deſcriptionem integram petet qvi deliciis ejusmodi ducitur, conferetqve qvæ in iisdem Actis Anni MDCXCIV. pag. 58. de non plane diverſa cœleſti luce ex obſervatione V. C. Georgii Chriſtophori Eimarti traduntur.

AUCTORI LUCIS DEO GLORIA.

CAPUT IV.

DE EUSEBIO Cæsareensi, & aliis Historiæ Ecclesiasticæ atqve Chronicorum Scriptoribus Græcis.

De Eusebii vita & doctrina. 1. *Ejus scripta Græce edita. Chronicon.* id. *Præparatio Evangelica.* 2. *Index plenior scriptorum in illo opere laudatorum.* id. *Demonstratio Evangelica.* 3. *Historia Ecclesiastica.* 4. *Index scriptorum & virorum illustrium in illa memoratorum accuratus.* id. *De Martyribus Palæstinæ.* 5. *contra Hieroclem.* 6. *contra Marcellum.* 7. *de Ecclesiastica Theologia.* 8. *Epistola de fide Nicæna.* 9. *de locis Hebraicis.* 10. *Commentarii in Psalmos.* 11. *in Canticum Canticor.* 12. *De vitis Prophetarum.* 13. *in Esaiam Commentarii.* 14. *Canones Evangeliorum cum præmissa ad Carpianum Epistola, quæ Græce & Latine exhibetur.* 15. *De dissonantia Evangeliorum ad Marinum.* 16. *Oratio de Constantini M. laudibus.* 17. *Libri IV. de vita ejusdem Constantini.* 18. *Fragmenta ex libris de vita Pamphili Martyris.* 19. *Ex collectione veterum Martyriorum.* 20. *Epistola ad Constantiam Augustam.* 21. *Quæ Latine tantum exstant, liber primus Apologiæ pro Origene.* 22. *Opuscula XIV. à Sirmondo publicata.* 28. *Acta spuria Silvestri I. Papæ.* 24. *Scripta inedita.* 25. *deperdita.* 26. *Alii Eusebii amplius quinquaginta* 27. *Alii Scriptores Græci Hist. Ecclesiasticæ deperditi.* 28. *Alii qui integri vel ex parte exstant, Philostorgius.* 29. *Socrates.* 30. *Sozomenus.* 31. *Theodoritus.* 32. *Evagrius.* 33. *Theodorus Lector.* 34. *Nicephorus Callisti.* 35. *Chronicorum scriptores Græci deperditi.* 36. *Alii qui exstant.* 37. 38. 39. 40.

I.

EUSEBIUS *Pamphili* Presbyteri Cæsariensis ac Martyris non filius vel sororis filius nec servus, sed amicus a) singularis (ut ab eo nomen tulerit) natus circa A. C. 264. frater vel consobrinus Eusebii Nicomediensis:

a) Hieron. Epist. 65. & c. 81. de S. E. Photius Cod. 13. Hanckius de script. Hist. Byz. pag. 4. Sic C. Avianum Philoxenum Aviani nomen ab amico suo Flacco Aviano consecutum scribit Cicero XIII. Epist. 35. Etiam Judas Jacobi & Petrus Damiani dictus uterqve à fratre.

dienſis, b) Dorothei fortaſſe Evnuchi presbyteri Antiocheni diſcipulus, *Cæſarea* Palæſtinæ, qvæ prius Turris Stratonis appellabatur Epiſcopus ab A. C. 315. ad 339. vel 340. qvo diem obiit major ſeptuagenario. Vir Conſtantino Imp. charus qvem genere etiam longius * contingebat, & ſua ætate eruditiſſimus fuit, ac Baſilii de Spiritu S. cap. 29. judicio διὰ πολυπειρίας ἀξιόπιστος, atqve ut à Nicephoro Gregora lib. XIX. Hiſt. pag. 592. vero elogio appellatur, τῶν τότε λογίων κρείττων. De illius vita, de qva liber Acacii c) poſt Euſebium Epiſcopi Cæſareenſis, & librorum ejus heredis interci-

b) H. Valeſius de vita & ſcriptis Euſebii ex Epiſtola Arii apud Epiphan. LXIX. 6. Cæterum Dorotheum illum (de qvo Euſeb. VII. 32. Hiſt.) Baronius ad Martyrolog. V. Jun. male confundit cum Dorotheo Tyri Epiſcopo. Vide Acta Sanctor. T. I. Junii pag. 435.

* Hoc inde colligo, qvia Euſebius Nicomedienſis, noſtri Euſebii frater Julianum Imp. genere contingebat, teſte Ammiano XXII. 9.

c) Acacius *Cæſareenſis* Epiſcopus vitam Magiſtri ac deceſſoris ſui Euſebii ſcripſerat teſte Socrate II. 4. Male Agapius legitur pro Acacio in Hiſt. tripartita IV. 3. licet claruit etiam Agapius Cæſareenſis Epiſcopus, ſed is ante Euſebium fuit, eumqve in clerum adſcivit & deinde ſucceſſorem habuit. Inter alia Acacii hujus ſcripta fuerunt *libri XVII. in Eccleſiaſten*, Hieron. Catalog. cap. 98. συμμίκτων ζητημάτων ſive ut idem Hieron. Epiſt. 152 ad Minerium & Alex. T. 3. p. 125. librum qvartum laudans appellat, συλλεκτῶν ζητημάτων *libri VI.* id. *Epiſtola & ſcripta nomine Synodi CPol.* A. 360. concepta. Philoſtorg. IV. 12. *Fidei formula* in Synodo Seleucienſi A. 359. edita qvam ſervavit Epiphanius LXXIII. 25. & Socrates II. 40. Ἀντιλογία *adverſus Marcellum Ancyranum*. Epiph. LXXII. 5-9 ubi inſigne ex illo libro fragmentum. Acacio etiam tribuit Tillemontius qvod *de fide adverſus Sabellium* ſub Euſebii nomine edidit Sirmondus. Vide Tillemont. Tom. VI. memor. Hiſt. Eccleſ. part. 2. p. 111. edit. Bruxell. Acacii hujus fragmenta qvædam occurrunt in catenis editis & MSS. Alius fuit, licet ejusdem ætatis Acacius *Tarſi* Epiſcopus de qvo Philoſtorg. V. 1. Alius presbyter & Archimandrita *Beroëenſis* cujus & Pauli Presb. *Epiſtola ad Epiphanium* qva eum A. C. 375. ad ſcribendum contra hæreſes invitavit, cum Epiphanii reſponſione, hujus panario præmittitur. Neſcio idemne Acacius Beroënſis Epiſcopus circa A. C. 431. annos 110. natus cujus *Epiſtolæ binæ ad Alex. Hierapolitanum* leguntur in variar. Epiſtolarum volumine ad Concil. Epheſinum ſpectantium in editione Chriſtiani Lupi (A. 1682.) & Steph. Baluzii (nova collect. Concilior. A. 1683.) cap. 41. & 55. ſed in Jo Garnerii (auctar. Opp. Theodoriti A. 1684.) cap. 30. & 44. & *Confeſſio fidei*, edit. Lupi ac Baluz. cap. 221. Garneri cap. 178. *Epiſtola ad Cyrillum Alex.* T. 5. Opp. Cyrilli parte 2. & in Actis Concilii Epheſini T. 3. edit. Labbei pag. 382. De Acacio *Meliteнes* in Armenia Epiſcopo & Neſtorii oppugnatore videndus Caveus ad A. 431. Hujus *homiliam* in Synodo Epheſino habitam & Neſtorii hæreſi oppoſitam Combefi-

tendit, nolo repetere qvæ multis erudite tradiderunt præstantes Viri Abraam Scultetus, * Henr. Valesius, d) Martinus Hanckius e) Gvil. Caveus f) Tillemontius g) & Jo. Clericus h) ne de aliis ** in præsenti memorem. Tantum profiteor me assentiri viris doctis, qvi agnoscunt varia qvidem in Eusebii scriptis esse de dogmatibus qvibusdam, qvæ durius & parum commode dicta videntur, tamen Mysterium SS. Triadis & *συναΐδιον* Filium ex Patris essentia Deum de Deo genitum *ἀληθινὸν* agnovisse, atq; adeo ab hæresi propria Arianismi se alienum, diserteq; rejicere eos qvi CHRISTUM *κτίσμα* [illegible] *ὄντα* dicere ausi sunt, lib. 1. de Ecclesiast. Theolog. c. 9. lib. 3 c. 2. p. 150. sq. qvæ loca jam laudat Socrates II. 21. & qvanqvam homou-sii

bestius latine exhibet in Bibl. sua Concionatoria ad festum Annunciationis. Ad istum Acacium Epistolas Firmi Episcopi edidit doctissimus Muratorius Patavii 1709. 4. in Analectis Græcis, qui pag. 300. observat plures hujus nominis Episcopos illo tempore claruisse, Episcopum *Cotenorum*, Episcopum *Hellada*, Episcopum *Ar-penorum*: Plures etiam circa A. C. 450. ut Episcopum *Antiochiæ minoris*, Episcopum *Ariarathiæ*, Episcopum *Cyzicensem*, Episcopum *Proconissi*. Fuit & Acacius *Armeniæ præfectus*, cujus in Justiniani Novella 31. mentio. De Acacio Patriarcha *CPol.* cujus una alteraqve Epistola extat, idem Caveus ad A. C. 472. Vide & Photium Cod. 42.

* Parte 3. medullæ Patrum.

d) H. Valesius Histor. Eccles. Eusebianæ non modo præmisit commentationem suam de Eusebii vita & scriptis, sed etiam testimonia veterum pro Eusebio & contra Eusebium magno numero adjunxit.

e) Martinus Hanckius de scriptoribus Hist. Byz. cap. 1.

f) Gvil. Caveus in Chartophylace & Hist. literaria. atqve Vitis Patrum Anglice editis Latineqve & Belgice translatis, T. 2. & in Epistola Apologetica adversus Jo. Clericum Lond. 1700. 8.

g) Tillemontius Tom. VI. & VII. memor. Hist. Eccles.

h) Jo. Clericus in Vita Eusebii T. 10. Bibl. Universal. pag. 380 seq. & in Epistolis Criticis Epist. 2. Cum qvo Eusebium Arianismi arguunt (ne veteres Valesio & ad Zonaram p. 30. Cangio laudatos memorem) Petavius lib. 1. de Trinitate c. 11. & 12. Rich. Montacutius ad Euseb contra Marcellum, Ancyranum, H. Noris diss. de V. Synodo c. ult. p. 105. ut Sandium aliosqve omittam. Defendunt vel excusant Valesius, Bullus, defens. fidei Nicænæ pag. 392. seq. 442. seq. 478. seq. 517. seq. B. Calovius in Confessione Martyrum T. 2. Opp. anti-Socin. p. 519. Florentinius ad Hieronymi Martyrolog. p. 71. seq. Caveus diss. & Epistola contra Jo. Clericum, Petrus Molinæus contra Perronum III. 2. &c.

** Ut Jo. Christophori Ernesti, Keula-Schwarzburgici, in duabus de Eusebio dissertationibus, Witeberg. 1688.

sii vocabulo i) primum uti veritus est, tamen re maturius perpensa deinde id probasse, & damnationi Arii in Synodo Nicænâ, bona fide subscripsisse. Neqve adeo negasse Spiritus S. divinitatem, sed modo eum à Patre & Filio distinctum & à filio proficiscentem docuisse. Vide lib. 2. de Eccles. Theol. c. 5. sq. Cæterum cum magno fructu usus Bibliotheca Pamphili, cujus indicem * etiam vitæ Pamphili inseruit, & altera qvam in Ælia urbe sive Hierosolymis ab Alexandro Episcopo conditam testatur lib. VI. Hist. cap. 20. Veteris Historiæ omnis, Ecclesiasticæ maxime, & aliarum rerum scitu dignissimarum tam præclara servavit monumenta, licet non semper fortasse accurate satis exposita, ut scripta ejus qvæ jam referam, pleraqve ad nos pervenisse, & in tanto bonorum ineptorumqve librorum naufragio non simul periisse, singularis felicitatis esse arbitrer.

I. *Chronicon* sive Παντοδαπὴ ἱστορία, *de cunctis temporibus Historia*, ut titulus Operis k) latine transfertur in Epistola Augustini 35. ex qvo loco etiam constat non ubiqve obvios jam tum fuisse Chronici Eusebiani Codices. In libros duos divisum fuit ab auctore, qvorum priorem inscripsit *χρονογραφίαν*, posteriorem *χρονικὸν κανόνα*. Atqve hanc *Epitomen* vocat Hieronymus. In priore ex Manethone, Apollodoro, Phlegonte, Josepho, Africano aliisqve origenes & successiones resqve memorabiles variarum gentium ab Orbe condito per varia capita persecutus est: in posteriore omnia serie unâ ad annos suos relata digessit ab Anno l) vocationis Abrahami, h. e. ante CHRI-

i) Hinc Athanasio dicitur prius fuisse *συντρέχων τῇ Ἀρειανῇ αἱρέσει, ὕστερον δὲ ὑπογράψας ἐν αὐτῇ τῇ Νικαίᾳ συνόδῳ γράψαι τοῖς ἰδίοις διαβεβαιούμενος, ὅτι καὶ τῶν παλαιῶν τινας λογίους καὶ ἐπισκόπους καὶ συγγραφεῖς ἔγνωκεν ἐπὶ τῆς τοῦ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ θεότητος τῷ τοῦ ὁμοουσίου χρησαμένους ὀνόματι* Epist. ad Africanos T. I. p. 721. Confer Eusebii Epist. ad Cæsareenses, apud Socratem lib. I. cap. 8.

* Vide lib. VI. Hist. cap. 32.

k) *χρονικὰ συγγράμματα* sua memorat Eusebius in Esaiæ XIII. 17. *χρονικοὺς κανόνας* X. 9. præparat. p. 484. & lib. I. Hist. Eccles. cap. I. *Ἀρχαιολογίαν* atq; *ἀρχαιολογικὴν ἱστορίαν* vocat Anastasius Sinaita qv. 41 & 65. *temporum Historiam* Augustinus II. 39. de Doctrina Christiana. *Digestionem temporum* Hieron. I. in Rufin. *χρονογραφίαν* Epiphanius sub extremum libri de ponder. & mensur. *Chronicorum Historiam* breviarium MS. Ecclesiæ Lemovicensis, Valesio laudatum. Alia veterum loca titulos Chronici Eusebiani varie referentia notavit Scaliger ante Græca Eusebii, Chroniconqve Hieronymianum, Hanckius pag. 87. seq. de scriptoribus rerum Byz. & Allatius ad Eustathii Hexaëm. pag. 13.

l) Eusebiani Chronici Epocham initium capere a Cal. Sept. sive autumno anni ante CHRISTUM natum 2017. Periodi Jul. 2697. disputat Petavius lib. IX. de doctrina temporum cap. I.

CHRISTUM 2017. ad vicennalia usqve Constantini M. A. C. 325. Laudat præter alios Eustathius Antiochenus in Hexaëmero sub init. cui Eusebius vocatur ἁγίων τις, ut ab Ecclesia Gallicana diu illum cultum pro Martyre, notat Janningus in Apologia pro Papebrochio, præfixa Actis Sanctor. Junii T. 1. pag. XVII. seq.

Græcum opus Eusebii intercidit; præter fragmenta & lacinias qvas recentiores Chronologi servarunt, Syncellus inprimis, & Cedrenus, Chroniciqve Alexandrini sive Paschalis scriptor, ne de aliis jam dicam: nam ut vere Josephus Scaliger, *qui post Eusebium scripserunt, omne scriptum de temporibus aridum esse censuerunt, qvod non hujus fontibus irrigatum esset.* Ex illis Græca ut potuit collegit edidit qve & illustravit doctissimis notis idem *Scaliger*, sed non modo Syncelli & Chronici Alex. tum temporis nondum editorum apographis parum emendatis m) usus est, sed etiam varia ad Eusebium retulit, qvæ parum credibile n) est ab illo scripta fuisse. *Latine* vertit & Vincentio cuidam ac Gallieno inscripsit *Hieronymus*, ita ut hinc inde ex Latinis præcipue scriptoribus qvædam adderet o) alia omitteret, ac deinde Chronicon ad A. C. 378. (Valente sextum & Valentiniano secundum COSS.) continuaret. Codices latini Chronici Eusebiani, oscitantia librariorum mire inter se variant, & sæpius nec inter se nec cum Historia facile possunt conciliari. Confer Henrici Dodwelli diss. 3. ad Irenæum. §. 2. Henr. Valesius pag. 10. ad Eusebii Hist. vetustissimos Codices laudat Acutianum, Lipsii & Ortelii. Laudat qvoqve vetustissimam editionem Mediolanensem, qvam nec Pontacus nec Scaliger viderit. Consuluit tamen *Arnoldus Pontanus* Episcopus Vasaten-

m) If. Vossius in auctario castigatt. Georgii Hornii pag. 370. *Qvia apographum Syncelli qvod Scaligero transmissum fuit, ruptim & vitiose admodum descripserat Casaubonus nescio an alius, ideo plurimi passim in hoc opere tam in annis quam in nominibus errores fuere commissi.* Multis hoc docet Jacobus Goarus notis ad Syncellum dag. 504.-528.

n) Vide Conringium de Medicina Hermet. pag. 21. & 30. Steph. le Moyne prolegom. ad Varia S. * 32. 2. b. Hanckium de scriptoribus Byz. pag. 92. seq.

o) id. pag. 93. seq. 96. seq. Jo. Andreas Bosius diss. ad periocham Josephi de CHRISTO. cap. 2. §. 7. seq.

tensis præter Codices MSS. duodetriginta, editiones octo, p) atqve ex illis præclaram suam concinnavit, in qva mirum studium atqve industriam non dubitavit etiam Scaliger Epist. 104. atqve alibi omnibus laudibus prosequi, editorisqve doctrinam candorem modestiam & diligentiam celebrare. Et omnium correctissima vocatur Jo. Morino pag. 277. Exerc. Bibl. Prodiitqve notis Pontaci & castigationibus illustrata una cum Prosperi Chronico, Burdigalæ 1604 fol. sed raro hodie reperitur. Neqve ubivis obvia altera *Auberti Miræi*, posteriorem tantum partem à CHRISTO nato exhibens, additaqve habens Chronica Sigeberti & Anselmi Gemblacensis, Antwerp. 1608. 4. confer B. Ittigium de Bibliothecis Patrum pag. 743. Cæterum ob præclaras accessiones atqve doctissimas notas freqventissime in manibus eruditorum versatur editio *Scaligeri*, q) altera præcipue ac postuma Amstelodamensis A. 1658. fol. qvæ Alexandri Mori præfationem & Scaligeri commentarios ad latinam Hieronymi interpretationem & Græca Eusebii emendatos & tertia parte auctiores (qvam prior editio Lugd. Bat. 1606. fol.) exhibet, & libros tres Isagogicorum Chronologiæ Canonum ejusdem Scaligeri subjunctos habet. Chronico Eusebiano subjecta sunt Hieronymi de qvo dixi supplementum & *Prosperi Tironis* ab A. C. 379. ubi desiit Hieronymus, ad A. 444. *Victoris* Tunnunensis Chronicon ab A. 445. ad A. 565. *Joannis* Abbatis *Biclariensis* ab A. 565. usqve ad annum Mauritii octavum A. C. 593. *Idatii* ab A. C. 379. ubi Hieronymus desinit ad 428. *Marcellini Comitis* ab A. C. 379. ad

p) Veteres Chronici Eusebio Hieronymiani ante Pontacum editiones sunt Mediolanensis curante Bonino Mombricio circa A. C. 1475. Veneta 1483. fol. Paris. 1512. 4. apud Henr. Stephanum avum, cum continuatione Matth. Palmerii ac Multivallis, & Basil. 1529. fol. edente Jo. Sichardo cum Chronicis Prosperi, Cassiodori, Hermanni Contracti & Matthæi Palmerii. Hinc cum aliis Eusebii scriptis, & Prosperi ac Matthæi Palmerii Chronico Basil. 1542. 1548. 1559. 1570. fol. Paris. 1581. fol. *Alphonsi Tostati* commentarius in Eusebii Chronicon, Hispanica lingva, Salmanticæ prodiit sumtu Francisci Ximenii Cardinalis A. 1506. fol. qvinqve Voluminibus.

q) Recensetur à Labbeo T. 1. de script. Eccles. pag. 302. & Tho. Ittigio lib. de Bibliothecis Patrum p. 745. seq. Emendationes Salmasii ex Codd. Palatinis IV. cum Conr. Sam. Schurtzfleischi τȣ̃ μακαρίτȣ ad Eusebii Chron. observationibus edidit frater Clariss. D. Henr. Leonhardus Schurtzfleischius Witeb. 1712. 4. in notitia Principalis Bibliothecæ Vinariensis, in qvam editio Lugd. Bat. 1606. manu Salmasii notata pervenit ex Bibliotheca Gudiana. Inter Codices Is. Vossii cum MSS. collatos Colomesius n. 1. memorat Chronicon Eusebianum editionis Scaligerianæ, qvod cum MSS. commisit Cornelius Tollius.

ad A. 534. & Veteris ſcriptoris ſive interpretis incerti excerpta latina Chronologica ex Africano, Euſebio & aliis, vulgata è Codice Bibl. Puteanæ. Poſt hæc ſeqvuntur Græce qvæ Scaliger velut Euſebiana collegit ac digesſit. Anonymi *ἐπιτομὴ χρόνων* (Chronici Alex. vel Faſtorum Siculor. nomine vulgo venit) ab Adamo ad annum Heraclii viceſimum, A. C. 629. ex Codice Iſ. Caſauboni. Nicephori Patriarchæ *χρονογραφία*. Deniqve ſeqvitur *ἱστοριῶν συναγωγὴ* & *Ὀλυμπιάδων ἀναγραφὴ*, non veteris ſcriptoris, ſed ut recte viri docti notarunt, ipſius Scaligeri, qvi illam ex ſcriptoribus editis & ineditis collegit ac digesſit, etiam Latinis, qvorum loca Græce transtulit & hiſce collectaneis inſeruit.

Reprehendit Euſebius hinc inde Africanum, ipſe viciſſim reprehenſus eſt ab Aniano, Panodoro, Georgio Syncello & aliis, interdum etiam ubi ipſi erant reprehendi: Diodoro etiam Tarſenſi de qvo Svidas, præcipue à Scaligero & aliis Chronologis recentioribus.

2. *Εὐαγγελικῆς ἀποδείξεως προπαρασκευή* r) *Præparationis Evangelicæ* ad Theodotum Epiſcopum Laodicenum *libri XV.* ſive collectio pulcherrima argumentorum variorumqve notatu dignisſimorum monumentorum ac teſtimoniorum ex ſcriptoribus externis (magnam partem hodie deperditis) qva animus lectoris præparetur ad demonſtrationes de veritate Evangelii CHRISTI ex ſacris literis tanto facilius imbibendas, admittendasqve. *Latine* vertit & Nicolao V. Pontifici inſcripſit *Georgius Trapezuntius* ſed cujus interpretationem valde mancam ac confuſam eſſe merito qveritur Allatius de Georgiis p. 375. & Petavius XIV. 11. de incarnatione §. 2. *Trapezuntius latina ſua verſione non tam Euſebio lucem attulit, quam eo fœde laniendo, addendo ac depravando juſtam de ſe querelam poſteris reliquit.* Confer Vosſium de Hiſt. Græcis pag. 70. & Jo. Rainoldi Cenſuram Apocryphorum librorum T. I. pag. 803. Prodiit latina Trapezuntii verſio Tarviſii 1480. fol. Hagenoæ 1522. 4. Colon. 1539. fol. & inter Euſebii opera Baſil. 1542. 1548.

r) Euſebius ipſe VI. 10. præparat. pag. 280. *ὧν δὴ καὶ μάλιστα ἡμῖν δεῖ εἰς τὴν τῆς Εὐαγγελικῆς ἀποδείξεως προπαρασκευήν.* Adde lib. XV. cap. I. ubi poſt expoſitam horum librorum anacephalæoſin ait jam ad demonſtrationem Evangelicam tanqvam nobilius argumentum ſe progredi. *Τοῦτο δὴ οὖν σὺν Θεῷ διὰ τῆς ἀληθείας ἡμῖν ἐπισφραγισθέντος, τὰ μὲν τῆς προπαρασκευῆς ἐνταῦθα μοι περιγραφήσεται. Μεταβὰς δ' ἐπὶ τὴν τελεωτέραν ὑπόθεσιν τῆς Εὐαγγελικῆς ἀποδείξεως* &c. libros XV. *προπαρασκευῆς* Evangelicæ memorat etiam Hieron.

1548. 1559. 1570. fol. & Parif. 1581. fol. fed in libris qvatuordecim fupplevit *Jo. Thomas Freigius* & qvi fcholia etiam addidit *Jo. Jacobus Grynæus:* librum decimum qvintum vertit *Marcus Hopperus.*

Græce primus vulgavit Rob. Stephanus Parif. 1544. fol. typis Regiis. Deniqve *Franciscus Vigerus* Rothomagenfis S. I. presbyter ex duobus Codicibus Bibl. Regiæ, qvorum altero Stephanus ufus fuerat, & Variis lect. Codicis Montacutiani Græca recenfuit, novamqve meliorem verfionem fuam & notas addidit Parif. 1628. fol. qvæ editio *Græcolatina* recufa eft Lipfiæ (licet titulus Coloniam præfert) 1688. fol. Exftant etiam hi libri MSS. in Bibl. Florentina, & Veneta S. Marci (ubi tres Codices hujus operis, tefte Clariff. Montfaucono p. 42. Diarii Italici) aliisqve. In Codice Bibl. Regiæ in fine trium priorum librorum numerus στίχων adfcriptus eft, ut notavit idem Montfauconus in palæographia Græca pag. 276. In Catalogo MSS. If. Vosfii num. 197. annotat Colomefius exftare librum præparationis nonum, ex qvo multa reftitui posfint in editis depravata. Habuit & Tho. Gale libros hos emendatos ex membranis antiqvis. Difpofitionem operis, librorumqꝫ fingulorum qvindecim argumentum breviter exponit Eufebius libri XV. capite 1. teftatus, ut dixi, fe inde ad τὴν ἐντελεστέραν ὑπόθεσιν τῆς Εὐαγγελικῆς ἀποδείξεως *ad augustius argumentum, Demonstrationem Evangelicam* progresfurum.

Index Scriptorum in Eufebii præparationis Evangelicæ libris laudatorum, concinnatus à me ad paginas edit. Græcolatinæ Parif. & Lipf.

Ari-

Ari-

Cyclici

Era-

Jan-

Maxi-

Nico-

* Lege, *Latus*.

 Phœ-

* Vigerus explicat, Chronica, ab עתיד: Montacutii Codex ἠθικῶν.

 Poly-

Synal-

Thucy-

3. Εὐαγγελικὴ ἀπόδειξις *Demonstrationis Evangelicæ* ex viginti libris, decem: primus * nimirum (initio mutilus) usqve ad decimum itidem extrema parte truncum. Hujus operis, qvo veritatem Christianæ Religionis ex ſacris litteris & Vet. Teſt. maxime adſtruit, & Vaticinia de CHRISTO colligit atqve interpretatur, Codices MSS. rariſſimi ſunt, Montfauconiqve judicio s) videntur omnes deſcripti ex membranaceo codice antiqvo, qvi exſtat in Bibl. Regis Galliæ: nam omnes ſunt perinde in fronte mutili, & ab eadem voce incipiunt, atqve in eadem deſinunt. Libros viginti memorat Hieronymus c. 81. Catalogi, & Photius Cod. 10. Librum XVIII. laudat Hieron. præf. in Hoſeam, teſtatus illo libro Euſebium de Hoſea qvædam diſputaſſe. Aliud Euſebii opus fuit τῆς καθόλου στοιχειώδους εἰσαγωγῆς pluribus conſtans libris, cujus ſextus, ſeptimus, octavus, & nonus, exſtant adhuc MSS. ſub titulo *Eclogarum Propheticarum de CHRISTO* libris IV. Hos enim libros in Bibl. Vindobonenſi supereſſe teſtatur Lambecius lib. 1. p. 139. ſq. & lib. 3. p. 75. Ex eodem Lambecio apponam hæc libri qvarti Eclogarum Propheticarum: ἀλλὰ γὰρ ἐν τέτταρσι καὶ τὴν τῶν ἐκλογῶν ὑπόθεσιν ἐν τῷ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΕΝΝΑΤΩΙ τούτῳ συγγράμματι περιγράψαντες, ἐν τῷ ΔΕΚΑΤΩΙ τοῖς ἀπὸ τῶν ἀθέων αἱρέσεων τὸν λογισμὸν ἀποβεβλαμμένοις ἑτέραν ἁρμόττουσαν ἔφοδον παρέχειν πειρασόμεθα. Mentio hujus operis in Euſebii Hiſt. Eccleſ. lib. 1. cap. 2. ubi opus illud à Demonſtratione Evangelica diſtingvit: ἀλλὰ γὰρ ἐν οἰκείοις ὑπομνήμασι τὰς περὶ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ΠΡΟΦΗΤΙΚΑΣ ΕΚΛΟΓΑΣ συναγαγόντες, ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΩΤΕΡΟΝ τε τὰ περὶ αὐτοῦ δηλούμενα ἐν ΕΤΕΡΟΙΣ συστήσαντες, τοῖς εἰρημένοις ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκεσθησόμεθα. Doctiſſ. Blondellus lib. de Epiſcopis p. 45. ait Euſebium in Demonſtratione allegare Hiſtoriam ſuam, ſed lib. VI. cap. 13. pag. 273. ad ἱστορίαν qvidem ſuam hoc eſt ad notitiam & experientiam provocat, Hiſtoriæ autem Eccleſiaſticæ à ſe ſcriptæ neutiqvam meminit. Verba ſunt: εἰ γοῦν τι δύναται καὶ ἡ ἡμετέρα ἱστορία, καθ᾽ ἡμᾶς αὐτοὺς τὴν πάλαι βοωμένην Σιὼν ζεύγεσι βοῶν

* Primi libri argumentum perſpicue exponit Euſebius XV. 1. præparat. p. 790. & cap. ult. p. 856. qvod cum eo qvi in hodiernis codicibus primus eſt, congruit. Atq; cæteros novem continenter ita ab auctore fuiſſe ſubjunctos atq; connexos, ex ipſis librorum exordiis, in qvibus numerus etiam ſubinde libri cujusq; exprimitur, patet.

s) Montfauconus Diar. Italic. pag. 12. 42.

ὑπὸ Ῥωμαίων ἀνδρῶν ἀμμάτων ὀφθαλμοῖς παρειλήφαμεν. Uberiorem ἐξέτασιν *locorum Propheticorum de Vocatione Gentium* facturum se promisit lib. 2. Demonstrat. pag. 53. qvæ in præsenti οὔτε ἀναλόγειν οὔτε ἀρμόζειν καιρός. pag. 48. Illa ἐξέτασις perinde ut decem ultimi Demonstrationis libri intercidere. Et dubito an diversi ab editis exstent in Bibl. Vaticana, licet in Scaligeranis legas: *il y a au Vatican les dix derniers livres* ἀποδείξεων *d'Eusebe, mais les Italiens sont si jaloux, qu'ils ne les voudroint pas prester.*

Latine vertit *Bernardinus Donatus Veronensis*, dicavitqꝫ interpretationem suam Paulo tertio Pontifici. Prodiit ejus versio Venetiis primum, hinc Colon. 1542. fol. & cum aliis Eusebii Operibus Basil. 1542. 1548. 1559. & 1570. fol. additis Scholiis *Jo. Jac. Grynæi:* & Paris. 1581. fol. Nonnulla in ejus versione castigat Jacobus Billius in observationibus suis sacris, & Georgius Calixtus §. 54. diss. qvod Filius DEI Patribus V. T. in propria hypostasi non apparuerit, notat Donatum pleraqve de CHRISTO durius & licentius ab Eusebio dicta sic esse interpretatum, ut emolliret. Atqve ob similem causam omisisse qvædam, monet Possevinus in apparatu sacro.

Græce typis nitidis Regiis è Codice Regio edidit primus Rob. Stephanus. Paris. 1545. fol.

Græce & latine cum Donati versione, & variis lectionibus & castigationibus brevibus Paris. 1628. fol. additis libro Eusebii contra Hieroclem, duobus contra Marcellum Ancyranum, & tribus de Ecclesiastica Theologia. Hæc editio repetita est Coloniæ (sive Lipsiæ potius) 1688. fol.

4. Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία; *Historiæ Ecclesiasticæ Libri X.* * e qvibus ultimum dicavit Paulino t) qvi Tyri atqve inde per sex menses Antiochiæ post depositum Eustathium Episcopus fuit. Absolutum opus Crispo u) adhuc superstite, qvem X. 9. βασιλέα φιλανθρω-

* Apud Theophanem p. 5. pro τὴν ὀκτάβιβλον, legendum τὴν ὀγδόην βίβλον, ut Combefisius etiam in notis animadvertit. Adde Hanckium p. 100. de scriptoribus Byz. Fallitur enim Jacobus Goarus, qvi putat Theophanem ad opus Eusebii qvo veterum Martyrum acta collegerat respicere idqve octo libris constitisse.

t) Hunc Paulinum ἱερώτατον vocat Eusebius Lib. X. cap. 1. Senem jam fuisse patet ex p. 317. d. De illo multis Hanckius p. 106—113. contendens ante Eustathium sedisse Antiochiæ & paulo ante Concilium Nicænum diem obiisse. Sed veriora videntur, qvæ habet Antonius Pagi ad A. C. 340. num. 21.

u) Idem Hanckius p. 103. seq. & Papebrochius T. 3. Act. Sanctor. April. p. 108. Pagi ad A. C. 326. n. 18. 19.

λανθρωπότατον, & mox θεοφιλέστατον καὶ χριστοῦ πάντα τοῦ πατρὸς ὅμοιον appellat. Qvanqvam vero Hegesippus, & Africanus, qvodam modo Eusebio præiverant, Papias qvoqve & Justinus ac Clemens Alexandrinus, Irenæus aliiq; varia in scriptis suis annotaverant, qvæ ad Historiam Ecclesiæ & Hæresium facerent, justum tamen Ecclesiasticæ Historiæ corpus nemo ante Eusebium condidit, unde merito ait, se πρῶτον τῇ ὑποθέσει ἐπιβῆναι *primum aggressum esse hoc argumentum*. Deduxit autem illud a Christianismi primordiis usqve ad Licinium a Constantino M. superatum extinctumqve, & pacem Ecclesiæ redditam A. C. 324. Indices capitum ab ipso Eusebio præfixos docet Valesius. *Τὴν καθόλου ἱστορίαν, Historiam universalem* Ecclesiasticam vocat opus suum Eusebius lib. VIII. cap. 2. pag. 294.

Latine vertere voluit Hieronymus, * scripturus Historiam Ecclesiasticam, qvi etiam libro de Scriptoribus Ecclesiasticis pleraqve omnia repetiit ex Eusebio, licet translata liberius nec semper satis accurate. Vertit Eusebii Historiam *Rufinus*, sed ita ut varia passim, librumqve decimum x) integrum propemodum omitteret, alia adderet atqve interpolaret, & ipse libros duos novos subjungeret y) producentes Historiæ telam ad Theodosii M. obitum usq; sed incertis qvibus scatent & parum credibilibus narrationibus judicio & fidei Eusebii neutiqvam respondentes. Rufini versio dicata Chromatio Aqvilejensi Episcopo, & jam Augustino lib. de cura pro mortuis c. 6. laudata, qvæ lucem vidit Rom. 1474. 1476. fol. Mantuæ. 1479. fol. Paris. sine temporis nota, literis Longobardicis, ex emendatione Goffredi Boussardi 8. Lugd. 1523. 8. Paris. 1541. fol. & Basil. 1523. 1528.

* Hieron. in vita S. Malchi: *Prius exerceri cupio in parvo opere, & veluti quandam rubiginem linguæ abstergere, ut venire possim ad latiorem historiam. Scribere enim disposui, (si tamen vitam Deus dederit, & si vituperatores mei saltem fugientem me & clausum persequi desierint) ab eventu Salvatoris usq; ad nostram ætatem, id est, ab Apostolis usque ad hujus temporis faciem, quomodo & per quos CHristi Ecclesia nata sit & adulta, persecutionibus creverit, martyriis coronata sit, & postqvam ad Christianos Principes venerit, potentia quidem & divitiis major, virtutibus minor facta sit.*

x) Rufinus Epist. ad Chromat. *Sciendum est, qvod decimus liber hujus operis in Græco, qvoniam perparum habet in rebus gestis, per reliqua omnia in Episcoporum panegyricis tractatibus nihil ad scientiam rerum occupatus, omissis qvæ videbantur superflua, historiæ, si quid habuit, nono conjunximus libro, & in ipso Eusebii narrationis dedimus finem. Decimum vero & undecimum librum nos conscripsimus. &c.*

y) De horum duorum Ruffini librorum Græca versione dixi infra in Socrate.

ex recensione Beati Rhenani, cum Hist. Tripartita, cui in edit. 1535. fol. accedunt liber Nicephori XVII. incerto interprete, Victor Vitensis de persecutione Vandalica, & Græce primum tunc editi libri V. Hist. Ecclesiasticæ Theodoriti. Prodiit iterum Rufini versio cum Hist. tripartita Basil. 1539. 1568. Francof. 1588. Itidem Basil. 1542. 1548. 1559. 1570. fol. cum *Jo. Jac. Grynæi* scholiis, inter alia Eusebii opera. Novam versionem composuit & Eduardo VI. Angliæ Regi dicavit *Wolfgangus Musculus*, editam cum versione librorum de vita Constantini, Historiæqve Socratis, Sozomeni, Evagrii ac Theodori Lectoris & Dorothei Tyrii, & qvem Camerarius transtulit Theodoriti, Basil. 1549. 1557. 1562. 1611. fol. Omisit Rufinus etiam præteritum librum de Martyribus Palæstinæ, qvamobrem perinde ut ob alios nævos à Valesio reprehenditur. Tertia versio Historiæ Eccles. Eusebii, item Socratis, Theodoriti, Sorzomeni & Evagrii, auctore *Jo. Christophorsono* Cicestriensi Episcopo, prodiit Lovanii 1570. & Coloniæ 1570. & 1581. cum *Suffridi Petri* annotationibus, fol. & Paris. 1571. fol. qvam licet *latinissimam* vocat Montacutius. T. I. Orig. p. 264. tamen multis in locis infeliciter reddere Eusebium & Baronio errandi ansam passim dedisse, multi jam observarunt, qvorum judicia collegit Martinus Kempius in Bibl. Theologica p. 509. sq. & B. Tho. Ittigius præf. ad Hist. Eccles. seculi 2. p. 3. sq. Vide & D. Dorschei diatyposin Concilii Nicæni p. 4. Librum de Martyribus Palæstinæ Christophorsonus in octavum Historiæ librum transfudit. Qvartam versionem *Meredithi Hanmeri*, illius qvi Chronicon Hiberniæ edidit, haud vidi; neqve editam puto. Qvinta *Henr. Valesii* prodiit, Græcis Eusebii omissis, Paris. 1678. fol.

Græce Eusebii, Socratis, Theodoriti, Sozomeni & Evagrii Historiam Ecclesiasticam elegantissimis typis ex Codd. Regiis edidit Rob. Stephanus Paris. 1544. fol. Confer laudati Ittigii librum de Patrum Bibliothecis p. 727. sq.

Græce & Latine eosdem scriptores vulgarunt Genevenses, addita Jo. Christophorsoni versione & Suffridi Petri annotationibus. Anno 1612. fol. qvæ editio quia parum emendata est, ideo nihil ea flagitiosius prodiisse ait Montacutius p. 187. apparatus ad Origines Ecclesiasticas.

Ab eo tempore Eusebii Historia, liber de Martyribus Palæstinæ, libri IV. de vita Constantini, cum Constantini Oratione ad Sanctos

ctos & Eusebii in Constantinum Panegyrico insignem accepit lucem à præclara industria eruditissimi viri *Henrici Valesii*, qvi Græca recensuit ad MSS. binos Regiæ Bibl. qvibus Rob. Stephanus usus fuerat, tertiumqve optimum Mazarinianum, scholiis etiam græcis hinc inde illustratum, qvas notis suis plerasqve Valesius inseruit, & quartum Nic. Fucketii, tum varias lect. e Turnebi, Vulcobii & Savilii Codicibus: tum novam & accuratiorem * versionem notasqꝫ doctas atqꝫ omnibus Historiæ Eccles. studiosis legendas addidit, deniqve præter diss. de vita Eusebii & scriptis, & veterum de Eusebio in utramqꝫ partem testimonia, præmisit Petri de Marca Epistolam ad se scriptam de originibus Christianismi in Gallia, qvo de argumento conferri etiam possunt Andreas Saussæus de Mysticis Galliæ scriptoribus p. 279. sq. & 300. sq. & auctor novæ dissertationis de tempore introductæ in Galliam Christianæ religionis (de qva Ephemerides Parisienses A. 1703. p. 1071.) præcipue Joannes Launojus in Epistola Petri de Marca dispunctione. Dissertationes Valesius notis suis subjunxit has qvatuor 1) de schismate Donatistarum usqve ad A. C. 325. 2) de uno tantum non duobus templis a Constantino Hierosolymæ conditis. 3) Ad Jac. Usserium, adversus illius sententiam de perdita versione LXX. Interpretum & Hexaplis Origenis. 4) De Martyrologio qvod Rosvveidus edidit, & perperam pro veteri genuino Romano Martyrologio jactavit. Prodiit Eusebius Valesii Græce & latine Paris. perqvam nitide A. 1659. fol. apud Antonium Vitré, & ex Valesii chirographo paucis qvibusdam in versione mutatis atqꝫ pluribus additis qvæ uncinis inclusa sunt in animadversionibus ex secundis Valesii curis, apud Petrum le Petit, Paris. 1677. fol. Exinde ad priorem edit. recusus Moguntiæ ut habet titulus, sive Francofurti potius 1672. fol. & ad posteriorem editionem Parisiensem, Amsterd. 1695. fol. typis Francofurtensibus Wustianis. Paginæ Eusebii qvod vehementer dolendum in hac postrema haud respondent. Obiit Valesius Parisiis, Nonis Maji A. 1676. Vitaqꝫ ejus à fratre Hadriano scripta ad Ludovicum Nublæum, post Parisiensem editionem recusa Lipsiæ 1680. 8. cura nobilissimi Viri Frid. Ben. Carpzovii, atqve invitis selectorum

 ali-

* Non desunt qvidem in hac etiam versione sui hinc inde nævi, à viris doctis partem ab eo tempore notari, sed propter plurima qvæ rectissime atqve eruditissime vir summus vidit & expressit, laudem semper maximam feret ab æqvis & cordatis lectoribus, nedum veniam ob qvantulascunqve hallucinationes.

aliqvot virorum a Guil. Batesio collectis & Londini A. 1681. & 1704. 4. editis p. 719. & ante Eusebium Valesii edit. Amst. 1695. fol.

Germanice Eusebii & Rufini atqve tripartitam historiam cum continuatione usqve ad A. C. 1545. edidit D. Caspar Hedio, Argentorati apud Jo. Hervvagium 1545. fol.

Belgice prodiit Dordraci 1613 fol.

Anglice per Samuelem Parkerum versos & in Epitomen redactos Eusebii libros X. Historiæ Ecclesiasticæ, didici ex Novellis Reip. litterariis A. 1703. mense Augusto, pag. 229.

Gallice Claudio Seysselio, Archi-Episcopo Taurinensi interprete, qvæ versio laudatur in Morlerii speciminibus literariis (essais de literature T. 1. pag. 35.) Novissime ex interpretatione Lud. Cousini. Paris. 1675. 4. Hunc Eusebii, Socratis, Sozomeni ac Theodoreti locos aliqvot sublesta fide vertisse arguit Paulus Colomesius in Observatt. sacris. p. 61.

Eusebii Historiam integram propemodum in suum opus transscripsit Nicephorus Callistus, unde Valesius ad singula Eusebii capita numeros Nicephorianos in margine annotavit. Totum qvoqve, ut jam dixi Catalogum suum scriptorum Ecclesiasticorum, paucis exceptis, ex Eusebii Historia concinnavit transtulitqve Hieronymus, neqve enim alioqvi puto ab illo Historiam ipsam Eusebii integram latine translatam, licet hoc aliqvis suspicari possit ex his ejus verbis lib. 1. in Rufin. *Laudavi Eusebium in Ecclesiastica Historia, in digestione temporum, in descriptione sanctæ terræ, & hæc ipsa opuscula in latinum vertens mea lingvæ hominibus dedi.* Etiam Hieronymo versionem Eusebianæ historiæ tribuit Bridefertus Ramesiensis in glossis ad Bedam de temporum ratione cap. 28. Sed illam Rufini esse constat. Qvo sensu autem Apocryphis accenseatur Historia Eusebii in Gelasiano decreto, disputant Jo. Pearsonius 1. Vindic. Ignatii p. 48. & Matthæus Larroqvanus in Observationibus ad Personianas Vindicias pag. 35. seq. Vide & Baluzium ad Antonium Augustinum de emendatione Gratiani pag. 446. (717. seq. edit. Mastrichtianæ,) ubi confutat Carolum Molinæum, qvi de altero Eusebio Pamphili & altera Historia Eccles. cogitavit. Sane multis exemplis patet, in illo decreto Apocrypha vocari non modo scripta supposita Auctoribus

-ribus per hæreticos & falsa, sed etiam vera & certissima non hæreticorum modo manifestariorum, sed qvoqve eorum scriptorum, qvorum doctrina non per omnia Ecclesiæ probata erat, uti Eusebius Arianismi suspectus fuit apud multos, & Colluthianorum atqve Meletianorum z) familiaritate male audivit.

INDEX accuratus Scriptorum, Episcoporum & aliorum Virorum illustrium, Hæreticorum qvoqve memoratorum in Eusebii Historia Eccles. & libris de vita Constantini,

Adornatus à me ad paginas editionis Græcolatinæ Valesianæ Parisiensis & Moguntinæ.

Ælia-

z) Confer Tillemont. T. V. memor. Hist. Eccles. part I p. 156.

Syn-

Thucy-

Aſty-

Chæ-

Dusa-

edi-

K Euphra-

Libri 5ti Pars Altera.

Flo-

Lucius

Mari-

Mil

San-

Ste-

Tho-

5. Περὶ τῶν ἐν Παλαιστίνῃ μαρτυρησάντων, *De martyribus Palæstinæ* in persecutione Diocletiani & Maximini ab A. C. 303. ad 310. passis

a) liber

liber, in editione Græca *Rob. Stephani* & Græcolatina *H. Valesii* cum us versione libro octavo Historiæ Ecclesiasticæ subjicitur: à Rufino Musculo prætermissus, à *Christophorsono* pro parte libri octavi editus, à *Suffrido Petri* scholiis illustratus. Hunc latine ex Valesii versione m notis suis *Theodoricus Ruinartus* inseruit Actis Martyrum * selectis, g. 330-352. Paris. 1689. 4. A *Vincentio Marinerio* translatus, fuit ud Jo. Bollandum, ut ipse testatur præf. ad T. I. Act. Sanctorum nuarii pag. 45. b. Librum illum tanqvam ab opere Hist. Eccles. versum promittit Eusebius VIII. 13. pag. 308. *οἷς γε μὴν αὐτὸς παρεγνόμην, τούτους καὶ τοῖς μεθ' ἡμᾶς γνωρίμους δι' ἑτέρας ποιήσομαι γραφῆς.*

6. Liber *contra Hieroclem.* Bithyniæ ex Vicario Præsidem & stea Alexandriæ b) *ἔπαρχον, πρὸς τὰ ὑπὸ Φιλοστράτου εἰς Ἀπολλώνιον τὸν ανέα διὰ τὴν Ἱεροκλεῖ παραληφθεῖσαν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Χριστοῦ σύγκρισιν.* Auor & consiliarius Diocletiano ad faciendam persecutionem fuit ille erocles teste Lactantio c. 16. de mortibus persecutorum, & *libros duos Christianos* scripsit, ut idem refert lib. 5. cap. 2. Institutt. divinar. (*λόγους φιλαληθεῖς πρὸς τοὺς χριστιανοὺς* inscripsisse colligas ex eodem atque Euio,) qvibus inter alia ostendere voluit Apollonium vel paria cum IRISTO vel etiam majora fecisse. Primus Eusebii librum, qvem otius Cod. 39. *ἀνασκευαστικὸν βιβλιδάριον πρὸς τοὺς ὑπὲρ Ἀπολλωνίου τοῦ ανέως Ἱεροκλέους λόγους* vocat, *Græce* edidit Aldus cum Philostrati Apolnio Venet. 1502. fol. & 1535. 8. *latine* vertit *Zenobius Acciajolus* Florenus Ord. Prædicatorum, præmissa ad Laurentium Medicem Epistola, lon. 1532. 8. cum Philostrato de vita Apollonii, atqve sæpius inter sebii opera junctim latine edita, ad calcem librorum de Evangelica monstratione. Pessime à Florentino interprete versum esse hunc rum, notavit Pearsonius præf. ad Hieroclem. *Græce & latine* cum ciajoli versione, & variis lect. è Codice Regis Galliæ à *Federico Morello*

a) Vide Hanckium de scriptoribus Byz. pag. 118. & D. Christianum Kortholtum de persecutionibus Vet. Ecclesiæ pag. 468. *Δεκαετῆ χρόνον* durasse illam persecutionem notat Eusebius VIII. 15. Hist. cum post octavum annum aliqvantisper remisisset. id. 16.

* Acta illa Martyrum selecta viderunt etiam lucem Gallice, Droueto & Malpertuio interpretibus, Paris. 1708. 8.

b) Vales. pag. 177. ad Euseb. Epiphan. LXVIII. I. De Hierocle juniore cujus commentarius in aurea carmina exstat, aliisqve ejus nominis dixi lib. 2. cap. 12. §. 7. & de Philostrati opere lib. 4. cap. 24. §. 2.

rello adſcriptis prodiit inter Philoſtrati Opera p. 433. Pariſ. 1608. fol. Deinde cum caſtigationibus ex eodem Regio Codice ab *Luca Holſtenio* adnotatis, qvi etiam verſionem locis qvibusdam interpolavit: ad calcem librorum Euſebii de demonſtratione (non, ut clariſſ. Caveus memoriæ lapſu ſcripſit, cum libris de præparatione) Evangelica, Pariſ. 1628. fol. Lipſ. 1688. fol. Deniqve cum nova verſione notisqve Rev. D. *Godfridi Olearii*, qvi etiam librum in capita diſtinxit, & collatis Philoſtrati locis paſſim emendavit, Lipſ. 1709. fol. in luculenta illa Operum Philoſtrati editione.

Gallice vertit Ludovicus Couſinus Pariſ. 1684. 4. *diſcours touchant les miracles attribuez à Apollonius de Tyane* &c.

7. Κατὰ Μαρκέλλου, *Libri duo contra Marcellum* Ancyræ Epiſcopum, ejusqve σύγγραμμα c) prolixum decies mille prope verſuum, qvo Sabellianiſmum incautus propugnaverat, Filiumqve & Patrem docuerat ὀνόματι μὲν διαφόροις Πατρὸς καὶ υἱοῦ χρηματίζοντας, ὑπὸ [illegible] ὑποστάσει ἓν ὄντας, oppugnaveratqve Aſterium maxime Cappadocem, tum Euſebium τὸν μέγαν, (Nicomedienſem) Paulinum Tyri ac deinde Antiochiæ Epiſcopum, Origenem, Narciſſum Neroniadis Epiſcopum & alterum Euſebium Cæſareæ Paleſtinæ. Damnavit Marcellum Synodus ex Ponto, Cappadocia, Aſia, Phrygia, Bithynia, Thracia & ulterioribus regionibus congregata CPoli A. C. 336. & Euſebio ut illum confutaret in mandatis dedit, ut ipſe narrat extremo libri poſterioris. Hos libros anteqvam ederentur lectos Turriano, primus è MS. Codice recenſuit & latina verſione ac notis illuſtravit *Rich. Montacutius*, editos ad calcem librorum de demonſtratione Evangel. Pariſ. 1628. fol. Lipſ. 1688. fol. MStum Codicem habuit V. C. Thomas Galeus.

8. Περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς θεολογίας, τῶν πρὸς Μάρκελλον ἐλέγχων βιβλία γ'. *De Eccleſiaſtica Theologia* adverſus eundem Marcellum

c) De hoc Marcelli libro qvo Aſterium Sophiſtam & Arianos impugnans in alterum extremum prolapſus & cum Sabellio vel Paulo Samoſateno facere viſus eſt, confer Socratem lib I. cap. 36. Sozomenum II. 33. Tripartitam III. 9. & Nicephorum VIII 53. Hiſt. Marcellus in Synodo CPol. depoſitus poſtea in Sardicenſi A. C. 347. Epiſcopatum recuperavit, profeſſus ſe non ita ſentire ut ab Euſebio accuſatus fuerat. Socrates lib. 1. cap. 36. & lib. 2. cap. 20. & ex eo Nicephorus ajunt Marcellum ab Euſebio confutatum *libris tribus*. Idem numerus occurrit in tripartita. Vidit igitur Socrates tantum libros tres de Eccleſiaſtica Theologia eidem Marcello oppoſitos, è qvibus nonnulla profert lib. 2. cap. 21. Marcelli hujus diſcipulus fuit Photinus.

lum, confutationum l...i III. inscripti Flaccillo, Antiochiæ ad Daphnem Episcopo, & ab eodem Montacutio cum superioribus duobus libris latina versione ac notis illustrati, & ad calcem Demonstrationis editi. Hos qvinqve libros adversus Marcellum Labbeus putat innui ab Hieronymo in Catalogo cap. 81. & Svida, qvando inter Eusebii scripta memorat libros qvinqve περὶ θεοφανείας. Videtur enim hoc idem illi esse qvod θεολογίας. Sed id tanqvam incertum omitto, cum Hebed JEsu qvoqve in Catalogo librorum Chaldaicorum memoret Eusebii librum *de ortu divino*. Libros tres Ecclesiasticæ Theologiæ MSS. habuit Galeus, adscriptis etiam ex alio Codice emendationibus.

9. *Epistola de Fide Nicæna ad Cæsarienses* qvam servarunt Gelasius Cyzicenus in Actis Concilii Nicæni II. 35. seq. p. 50. Epistolam Encyclicam appellans, & Socrates lib. I. cap. 8. pag. 23. seq. atqve Theodoritus lib. I. hist. cap. 12. unde repetunt Tripartita lib. 2. cap. 11. & Nicephorus VIII. 22. Hoc est ἀπολογητικὸν eidem Gelasio memoratum. lib. 2. cap. 1. qvod ad Episcoporum Orthodoxorum ...ὸν missum affirmat. Ex hac Epistola nonnihil producit S. Athanasius Epist. ad Africanos Episcopos T. I. pag. 937. & ad calcem Epist. de Synodi Nicænæ decretis. MStum occurrere in Bibl. Vindobonensi notat Lambecius III. p. 86. Verba qvæ Theodoritus pag. 40. aliiqve habent, & Socrates pag. 27. atqve Tripartita omittit, illa Caveus in Apologia adversus Jo. Clericum pag. 89. contendit cum Eusebii Doctrina de æterna Filii hypostasi è diametro pugnare, adeoqve non esse Eusebii, sed Ariani cujusdam fraude inserta, qvod etiam affirmaverat in diss. pro Eusebio pag. 47. edit. Genev.

10. *Περὶ τῶν τοπικῶν ὀνομάτων ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ, de locis Hebraicis*, de qvo libro non repetam qvæ dixi lib. IV. cap. 2. §. 13. & cap. 5. §. 1. tantum addam in Catalogo MSS. Isaaci Vossii num. 10. memorari Eusebium de locis sacris cum expositione Hieronymi, & prolixis Petri Bertii commentariis hactenus ineditis. Inscripsit hunc libellum Eusebius *Paulino*, Tyri Episcopo qvem ἱερὸν θεοῦ ἄνθρωπον vocat, eidem nempe cui decimum historiæ Ecclesiasticæ librum consecravit. Cæterum & *Hieronymus*, cujus adhuc exstat latina interpretatio, sæpius etiam in Operibus ejus edita, meminit alterius versionis sed imperitæ & parum latinæ, qvam ante ipsum

ipſum neſcio qvis componere auſus fuerat. MS. habuit Euſebii libellum & Hieronymi verſionem Tho. Galeus. Memoratur etiam in Catalogo MSS. Angliæ Tom. 2. pag. 247. in ædibus Jacobæis n. 850. Euſebius de locis Hebraicis cum multis emendationibus. Et Jo. Pearſonius præfat. erudita in LXX. Interpretes laudat Codicem Bonfreriano meliorem. Præmiſerat Euſebius huic libello *topographiam terræ Judææ & diſtinctas tribuum ſortes, ipſius quoque Hieruſalem, templique in ea cum breviſſima expoſitione picturam*, ut ex Hieronymi præfatione conſtat; ſed illa jampridem interciderunt. Neſcio topographiamne illam intelligat Hebed Jeſu, qvando in Catalogo librorum Haldaicorum pag. 18. memorat Euſebii librum *de figura Mundi*.

II. Commentarios eruditisſimos in Pſalmos 150. ſcripſiſſe Euſebium noſtrum teſtatur Hieronymus in Catalogo cap. 81. & Svidas. Illos *latine* interpretatus fuit *Euſebius Vercellenſis* ut idem Hieron. auctor eſt Epiſtola 89. ad Auguſtin. & cap. 96. Catalogi, atqve contra Vigilantium, ubi docet hæretica, hoc eſt qvæ Arianam * hæreſin ſapere videbantur ab interprete prætermiſſa. Allegatur Euſebius in Pſalmos à Gelaſio de duabus Naturis, Theodorito apud Anton. Agellium in Pſalm. 88. & in Catenis editis ac MSS. in Pſalmos. Primus Euſebii ὑπομνήματα ſive *Commentaria in Pſalmos* CXVIIII. ex tribus Codicibus Perroniano, Segvieriano & Colbertino, collatis etiam Catenis MSS. atqve editis in Pſalmos eruit & cum latina verſione ſua atqve erudita præliminari diſſertatione edidit *Bernardus de Montfaucon* in nova collectione Patrum Tomo I. Pariſ. 1706. fol. Latina verſio Euſebii Vercellenſis, & Græca ipſa in Pſalmos poſteriores 31. interciderunt. Multa in hoc opere fragmenta occurrunt interpretum Aqvilæ, Symmachi & Theodotionis. Allegatur etiam *Origenes* in Pſal. 119. pag. 723. & in Pſal. 4. *Aſterius* pag. 28. Euſebii περιοχαὶ ſive ὑποθέσεις *argumenta brevia in Pſalmos* ex codice vetuſto Barberiniano edita fuerant in Tomo VI. Bibliorum polyglotton Londinenſ. pag. 137. ſeq. Fragmentum in Pſalmum 86. fuit apud Tho. Galeum. Etiam in Catalogo MSS. Bibl. Mediceæ video memorari Euſebium in Pſalmos. Præfatiunculas duas, alteram περὶ τῆς διαψάλματος, alteram ὑπόθεσιν εἰς τὴν ἀνακεφαλαίωσιν τῶν ψαλμῶν memorat Lambecius III.

* Tale eſt, qvod in verba Pſalmi CX. 1. *Dixit Dominus Domino meo*, affertur in Synodi ſeptimæ ſive Nicænæ Act. 6. ſect. 5, T. 3. Binii pag. 662. qvod in Montfauconi editione haud legitur.

XI. pag. 24. & 29. Commentarios illos ſcriptos ab Euſebio circa A.C.337. notat Montfauconus in Epiſtola de Therapevtis p.151.

12. Ex Commentariis *in Canticum Canticorum*, fragmenta Græce edidit *Jo. Meurſius*, cum Polychronii Diaconi ἐξηγήσει & Mich. Pſelli ἑρμηνείᾳ verſibus ſcripta Politicis. Lugd. Bat. 1617. 4. Totum qvidem illum Commentarium ſub Euſebii nomine, ex Codice Bibl. Palatinæ editum Euſebii non eſſe, perſpicuum eſt, in qvo occurrunt fragmenta *Athanaſii* pag. 18. 32. 39. 51. *Didymi* pag. 19. *Gregorii Nyſſeni* pag. 11. 14. *Philonis Carpathii* pag. 13. ſeq. 32. 34. 39. 44. 52. ſeq. & *Theophili* (an *Theophylacti*) pag. 37. Confer Lambecium III. pag. 77. & Raynaudum de bonis ac malis libris pag. 138.

13. Περὶ τῆς τ͂ βιβλίυ τῶν προφητῶν ὀνομασίας, *De vitis Prophetarum*, Euſebii ἀποσπασμάτιον ex antiqviſſimo codice Rupefucaldino (qvem hodie ſervat Bibliotheca Collegii Jeſuitar. Pariſ.) Græce edidit, latinamqve verſionem addidit *Jo. Curterius*, ante Procopii Gazæi Commentarios in Eſaiam. Pariſ. 1580. fol.

14. *Commentarios in Eſaiam* libris decem ſcripſiſſe Euſebium Hieronymus teſtatur cap 81. Catalogi, & Svidas, igitur emendandum qvod libri qvindecim memorantur in Hieronymi præfat. ad Eſaiam. Illos magnam partem ex Codice Perroniano & Catenis MSS. regiis reſtituit, Græceqve cum verſione & præfatione ſua primus edidit ſupra jam mihi laudatus *Bernhardus de Montfaucon* in nova collectione Patrum Tomo 2. Pariſ. 1706. fol. Ex hoc Euſebii opere multa ad verbum transtulere Hieronymus (qvi etiam ubi Euſebius ab Hebræo doctore aliqvid edidiciſſe ſe ſcripſit, idem veluti de ſe teſtatur) Procopius Gazæus & Catenarum Græcarum in Eſaiam auctores Joannes Drungarius, Andreas presbyter aliiqve. Fallitur enim Lambecius qvi III. pag. 41. Catenam MS. in Eſaiam memorans, ubi Euſebius laudatur, ait ſine dubio intelligi ejus libros Eclogarum Propheticarum de CHRISTO. Etiam in his Euſebii commentariis freqventer laudantur fragmenta veterum interpretum Aqvilæ, Symmachi ac Theodotionis. Cæterum non diffitendum ad pleraqve Prophetæ capita non tam Euſebii commentarios integros, qvam prolixiora ex illis excerpta tantum ſervata eſſe. Diſtinctio etiam in libros & commentarius in caput totum 61. periit. Neqve ab Euſebio videtur eſſe clauſula: ᾗς καὶ ἡμεῖς ἀξιωθείημεν εὐχαῖς καὶ πρεσβείαις πάντων τῶν ἁγίων. Ἀμήν. Cæterum monendus eſt lector Commentarios in Eſaiam

Esaiam, qvi feruntur sub nomine Basilii Cæsareensis, etiam Eusebio perperam tribui in nonnullis Codicibus, ut Thuano qvi hodie est Colbertinus 2596.

15. *Canones* sive indices decem Harmoniæ *Evangeliorum* cum præmissa *ad Carpianum Epistola*. De his dixi lib. IV. cap. 5. §. 20. Videndus etiam Rich. Simon Lib. III. Hist. Criticæ N. T. pag. 427. seq. & lib. 3. pag. 90. Jo. Millius prolegom. ad N. T. pag. LXX. qvi & ipse Canones una cum Epistola ad Carpianum Græce Novo Testamento à se edito, Erasmi & Rob. Stephani exemplo præfixit. Latine veteribus qvibusdam Bibliorum Codicibus præmittitur, atqve inde vulgata est in Orthodoxisgraphis & à Josepho Maria Thomasio, unde à Marcianæo in divina qvam vocat Bibliotheca prætermissam miror, licet Canones ipsos Novo Test. recte præmisit, ex testimonio ipsius Hieronymi præf. ad Damasum in qvatuor Evangelia: *Canones quoque, quos Eusebius Cæsareensis Episcopus Alexandrinum secutus Ammonium, in decem numeros ordinavit, sicut in Græco habentur expressimus.* Idem Hieronymus cap. 55. Catalogi, & ex eo Isidorus Hisp. VI. 15. Origg. ait Ammonium Evangelicos Canones excogitasse, qvos postea secutus sit Eusebius Cæsareensis. Verum Canones illos neutiqvam excogitavit Ammonius, sed tantummodo Harmoniæ Evangelicæ auctor fuit, ita compositæ ut fundamenti loco Matthæus substerneretur, eiqve deinde annotarentur capita parallela ex cæteris Evangelistis, intexerenturqve aliorum Evangelistarum narrationes ab Matthæo omissæ. Hinc ut aliorum etiam trium Evangelistarum series & cum cæteris Evangelistis comparatio constaret, Eusebius testatur se decem hosce Canones excogitasse & composuisse. Sed qvid vetat ipsam Eusebii Epistolam, cum brevis admodum sit, & in pluribus editionibus Bibliorum & Hieronymi, in qvibus Canones * ipsi tamen leguntur, prætermissa, hic infra ponere una cum veteri latina versione. Græce MS. haberi Neapoli in Bibl. Augustinianorum notavit Mabillonius T. I. Musei Italici pag. 110. Laudat hosce Canones Eusebianos Cassiodorus cap. 7. Institutt. divinar. Et freqvens illorum usus fuit in Ecclesiis Orientis pariter & Occidentis, ut ex Codicibus MSS. Bibliorum in variis versionibus notarunt Viridocti.

Euse-

* In Codice Vindobonensi hoc adj[...]n legitur scholion: Κανόνες δὲ προσεγράφησαν διὰ τὸ εὐθὲς αὐτῶν [...] ιβές. ὥσπερ γὰρ ἰδιώταις τισὶ γραμμαῖς ταῖς ἰδίαις εὐθύτησι χ[...] [...] οὐκ ἔῶσι τὸν νῦν παραπλανᾶσθαι τὸ ἀκροατῇ ἀλλὰ πρὸς τὴν ὁμ[...] [...] ἐντυγχανόντων φωνῇ τοῖς Εὐαγγελισταῖς.

...βιος Καρπιανῷ ἀγαπητῷ ἀδελ-
φῷ ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

...ΜΩΝΙΟΣ μὲν ὁ Ἀλεξανδρεὺς,
...πολλὴν ὡς εἰκὸς φιλοπονίαν καὶ
εἰσαγηοχὼς, τὸ διὰ τεσσά-
...καταλέλοιπεν εὐαγγέλιον, τῷ
...Ματθαίου τὰς ὁμοφώνους τῶν λοι-
...εὐαγγελιστῶν περικοπὰς παραθεὶς,
...ἀνάγκης συμβῆναι τὸν τῆς ἀκο-
...ς εἱρμὸν τῶν τριῶν διαφθαρῆ-
...τον ἐπὶ τῷ ὕφει τῆς ἀναγνώσεως.
...παζομένου καὶ τοῦ τῶν λοιπῶν δι
...σώματός τε καὶ εἱρμοῦ, εἰδέναι
...τοὺς οἰκείους ἑκάστου εὐαγγελιστοῦ
ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἠνέχθησαν
...ἠθῶς εἰπεῖν, ἐκ τοῦ πονήματος τοῦ
...μένου ἀνδρὸς εἰληφὼς ἀφορ-
καθ' ἑτέραν μέθοδον κανόνας
...τὸν ἀριθμὸν διεχάραξά σοι τοὺς
...γμένους· ὧν ὁ μὲν πρῶτος
...ἀριθμοὺς ἐν οἷς τὰ παραπλή-
...ἤκασιν οἱ τέσσαρες, Ματθαῖος,
...ος, Λουκᾶς, Ἰωάννης. Ὁ δεύ-
..., ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος,
...ος, Λουκᾶς. Ὁ τρίτος, ἐν ᾧ
..., Ματθαῖος, Λουκᾶς, Ἰωάν-
...ὁ τέταρτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματ-
...ς Μάρκος, Ἰωάννης. Ὁ πέμ-
...ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος, Λουκᾶς.
...ος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος,
...ος. Ὁ ἕβδομος, ἐν ᾧ οἱ δύο,
...ος, Ἰωάννης. Ὁ ὄγδοος, ἐν
..., Μάρκος, Λουκᾶς. Ὁ ἔννατος, ἐν
..., Λουκᾶς, Ἰωάννης. Ὁ δέκατ-
...ν ᾧ περὶ τίνων ἕκαστος αὐτῶν
...γραψεν. Αὕτη μὲν οὖν ἡ τῶν
ὑπο-

Eusebius Carpiano Fr. in Domino S.

AMMONIUS qvidam Alexandrinus, magno studio atqve industria unum nobis pro qvatuor Evangeliis dereliqvit. Namqve trium Evangeliorum sensus exceptos, omnes similes contextus Matthæi Evangelio qvasi ad unum congestos, annexuit: ita ut eorundem qvantum ad tenorem pertinet lectionis, seqvens jam stylus interruptus esse videatur. Verum ut salvo corpore, sive textu cæterorum hic Evangeliorum propria & familiaria loca, in qvibus eadem similiterqve dixerunt, scire possis, ac verè differere, accepta occasione ex prædicti viri studio, alia ratione decem numerorum tibi titulos designavi. Qvorum primus, qvatuor in se continet numeros, in qvibus similia ab universis dicta sunt, Matthæo, Marco, Luca, Joanne. Secundus, in qvibus tres, Matthæus, Marcus, Lucas. Tertius, in qvibus tres, Matthæus, Lucas, Joannes. Qvartus in qvibus tres, Matthæus, Marcus, Lucas. Qvintus in qvibus duo, Matthæus, Lucas. Sextus in qvibus duo, Matthæus, Marcus. Septimus, in qvibus duo, Matthæus, Joannes. Octavus in qvibus duo, Marcus, Lucas. Nonus in qvibus duo, Lucas, Joannes. Decimus, in qvibus singuli de qvi-

ὑποτεταγμένων κανόνων ὑπόθεσις. ἡ δὲ σαφὴς αὐτῶν διήγησις, ἔστιν ἥδε. ἐφ' ἑκάστῳ τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ἀριθμός τις πρόκειται κατὰ μέρος, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ πρώτου, εἶτα δευτέρου, καὶ τρίτου, καὶ καθεξῆς προϊὼν δι' ὅλου μέχρι τοῦ τέλους τοῦ βιβλίου. καθ' ἕκαστον δὲ ἀριθμὸν ὑποσημείωσις διὰ κινναβάρεως πρόκειται, δηλοῦσα ἐν ποίῳ τῶν δέκα κανόνων κείμενος ὁ ἀριθμὸς τυγχάνει· οἷον εἰ μὲν α, δῆλον ὡς ἐν τῷ πρώτῳ· εἰ δὲ β, ἐν τῷ δευτέρῳ· καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρι τῶν δέκα. εἰ οὖν ἀναπτύξας ἕν τι τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ὁποιονδήποτε, βουληθείης ἐπιστῆναί τινι ᾧ βούλει κεφαλαίῳ, καὶ γνῶναι τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασι, καὶ τοὺς οἰκείους ἐν ἑκάστῳ τόπους εὑρεῖν ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἠνέχθησαν, ἧς ἐπέχεις περικοπῆς ἀναλαβὼν τὸν προκείμενον ἀριθμὸν, ἐπιζητήσας τε αὐτὸν ἔνδον ἐν τῷ κανόνι ὃν ἡ διὰ τοῦ κινναβάρεως ὑποσημείωσις ὑποβέβληκεν, εἴσῃ μὲν εὐθὺς ἐκ τῶν ἐπὶ μετώπου τοῦ κανόνος προγραφῶν, ὁπόσοι καὶ τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν. ἐπιστήσας δὲ καὶ τοῖς τῶν λοιπῶν εὐαγγελίων ἀριθμοῖς τοῖς ἐν τῷ κανόνι ᾧ ἐπέχεις ἀριθμῷ παρακειμένοις, ἐπιζητήσας τε αὐτοὺς ἔνδον ἐν τοῖς οἰκείοις ἑκάστου εὐαγγελίου τόποις, τὰ παραπλήσια λέγοντας εὑρήσεις.

busdam proprie ſcripſerunt, qvidem ſubjectorum titulorum eſt argumentum, clara vero eo[rum] narratio hæc eſt: Etenim per ſin[gu]la loca Evangeliorum qvidam [nu]merus videtur appoſitus, paulat[im] incipiens à primo, deinde ſecun[do], poſtremo tertio, & per ordinem [li]brorum ad finem usqve prog[re]diens. Itaq; per ſingulos nume[ros] ſupputatio, per lineæ diſtinct[io]nem invenitur inſerta, ſignific[ans] cui de decem titulis appoſitus n[u]merus aſſignetur. Veluti ſiqvid[em] primum, certum eſt in primo, vero in ſecundo, & eodem mo[do] usqve ad decem. Si igitur evolu[to] uno qvalicunq; cum qvatuor E[v]angeliis, cuilibet capitulo velis i[n]ſiſtere & reſcire qvi ſimilia di[xe]rint, & loca propria agnoſcere ſi[n]gulorum, in qvibus eadem ſu[nt] prolocuti ejusdem ſenſus qv[em] tenes, relegens propoſitum nu[me]rum qvæſitumq; eum in titu[lo] qvem demonſtrat tituli ſubnot[a]tio, continuò ſcire potes ex ſup[er]ſcriptionib⁹, qvas in fronte nota[s] invenies: qvi aut qvot de hisq[ue] inqviris ſimilia dixerint. Veni[ens] etiam ad reliqva Evangelia per undem numerum, qvem con[ti]nent, videbis appoſitos per ſing[u]los numeros, atq; eos in ſuis p[ro]priisq; locis ſimilia dixiſſe reperie[s].

16. Περὶ τῆς τῶν Εὐαγγελίων διαφωνίας, *De Evangeliorum diaphonia* scripsisse Eusebium testatur Hieronymus in Catalogo cap. 81. & ex eo Suidas. *Librum resolutionum contrariorum quæ sunt in Evangeliis*, vocat Hebed Jesu in Catalogo librorum Chaldaicorum. Atqve in *Sicilia* inventos libros Eusebii tres de diaphonia Evangeliorum scribit Latinus Latinius T. 2. Epistolar. pag 116. Sed nemo fuit adhuc qvi in lucem illos proferret. Græca Catena MS. in Marcum, de qva Rich. Simon lib. 3. Hist. Crit. pag. 89. laudat Eusebium ἐν τῷ πρὸς Μαρῖνον * περὶ τῆς δοκούσης ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις περὶ τῆς ἀναστάσεως διαφωνίας. Hujus scripti fragmentum servavit Anastasius Sinaita qv. CLIII. Alia fragmenta duo Græce & Latine edidit Combefisius in Auctario Novo Paris. 1648. fol. T. 1. pag. 781. 783. unum qvod ex Ambrosii Mediolanensis, Monachi Cassinatis versione etiam teste Sixto Senensi exstat in illud: ὀψὲ σαββάτων, *sero Sabbatorum*. Alterum περὶ τῶν ἐν μνημείῳ ἀγγέλων, *de Angelis ad monumentum visis*. Volueratt hæc qvoqve edere Holstenius teste Lambecio lib. 1. de Bibl. Vindob. pag. 112. sed morte præventus omisit. Eusebii *de triduo sepulturæ Domini* memorat Labbeus Bibl. nova MSS. pag. 184. Exstant & illius nonnulla in Catenis ad Evangelistas editis & ineditis, qvorum pleraqve ex eodem ut videtur opere repetita. Ex Catenis in Lucam plura Eusebii latine exhibet idem Combefisius in Bibl. Concionatoria. Ex Eusebio Pamphili ad Marinum occurrunt fragmenta in Anastasii Sinaitæ qvæst. IX. & CXLVIII. sed illa alterius sunt argumenti. Clariss. Caveus memorat Eusebium *de Evangeliorum dissonantia ad Stephanum*. Qvæ vero *de symphonia* sive *concordia Evangeliorum in Genealogia CHRISTI* Eusebius Africanum secutus scripsit, exstant lib. 1. Hist. Eccles. cap. 7. iisqve usus Ambrosius in 3. Lucæ.

17. Λόγος τριακονταετηρικός, *Oratio de Constantini M. laudibus* in ejus tricennalibus dicta A. C. 335. CPoli, ut Eusebius ipse testatur IV. 33. & 46. de vita Constantini. Meminit & in Procœmio Libri I. ubi addit se etiam in vicennalibus Constantini laudes ejus in Nicæna Synodo, ut lib. 3. c. 11. etiam docet, concelebrasse. Sed ille qvidem εἰκοσαετηρικὸς ὕμνος sive Panegyricus intercidit. In Codice MS. Collegii Trin. Cantabrig. Oratio illa, Caveo teste, in duas partes dispescitur, qvarum posterior incipit à capite IX. Hanc Orationem cum descriptione Martyrii sive templi Hierosolymitani à Constantino conditi do-

* Ex Eusebio πρὸς Μαρῖνον fragmentum in Codice Vindob. de qvo Lambecius T. IV. pag. 173.

nariorumqve ejus, sed qvæ temporum injuria intercidit, & Constantini Oratione ad sanctorum cœtum ex latino Græce translata Eusebius ut lib. IV. cap. 46. testatur, libris de vita Constantini subjunxit. Primus Rob. Stephanus cum illis edidit Græce, latine vertit *Christophorsonus* atqve inde *Valesius* qvi notis etiam illustravit.

18. *De Vita Constantini M.* jam A C. 337. defuncti *libri IV.* * qvibus ait se de industria omittere conflictus & prælia, res fortiter gestas, tropæa ac triumphos, Leges & præclara instituta, & tantum tradere μόνα τὰ πρὸς τὸν θεοφιλῆ συντείνοντα βίον, qvæqve ad DEI cultum pertinent. lib. 1. cap. 11. unde titulum operis fecit περὶ τοῦ κατὰ Θεὸν βίου τοῦ μακαρίου Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως, ut notat Valesius p. 256. Cæterum falli Jac. Gothofredum ** qvi hos libros ab Eusebio scriptos esse negavit pag. 273. ad Philostorg. & in Epist. ad Andream Rivetum sub nomine Jacobi Pacidii edita, facile ex ipso opere & Socratis, Sozomeni, Photii, Gelasii aliorumqve veterum testimoniis demonstrarunt Martinus Hanckius de scriptoribus Byz. pag. 81. seq. Jo. Andreas Bosius de Pontificatu maximo Imperatorum Rom. p. 63 seq. & Valesius pag. 216. Omni etiam destituta verisimilitudine Sandii conjectura, qvi in nucleo Historiæ Eccles. p. 48. Macarii Hierosolymitani esse hariolatur. Πανηγυρικῇ ὑφηγορίᾳ usum Eusebium multi annotarunt, neqve tamen fides historica illi propterea in rerum summa deneganda. Primus hos libros Græce cum Historia Eccles. edidit Rob. Stephanus, Paris. 1544. fol. pro qvinto libro numerans Orationem ad Sanctorum cœtum, qvæ Constantini M. est, non Eusebii. Latine primus qvatuor libros (non tres primores tantum ut scribit clariss. Hanckius pag. 86. de scriptoribus Byz.) *Joannes Portesius* vertit. Hinc *Wolfgangus Musculus*, nec minus *Jo. Christophorsonus* qvi Portesii versionem non viderat notante Valesio pag. 216. sq. Hujus Christophorsonianæ versionis cum liber qvartus casu qvodam amissus esset, qvartum *Nicolaus Carrus* supplevit. Deniqve idem *Henricus Valesius* Græca ad Codices MSS. castigavit, versionem meliorem notasqve doctissimas adjunxit. Editiones latinas & Græcolatinas, qvia Historiæ Ecclesiasticæ hi libri subjungi solent, supra num. 4. annotatas videre licet. Tantum monebo in editionibus qvibusdam latinis brevia *Jo. Jac. Grynæi* & *Suffridi Petri* scholia adjuncta esse. Gallicæ qvoqve

* Male *libri VI.* excusum in Clariss. Jo. Molleri Homonymoscopia pag. 461.

** Jac. Godofredo assensus B. Dorsheus in diatyposi Concilii Nicæni de S. Cœna p. 3.

qve interpretationis instar est, qvod auctore *Joanne Morino* prodiit opus: Histoire de la delivrance de l'Eglise Chrestienne par l'Empereur Constantin, Paris. 1630. fol.

19. *De Vita S. Pamphilii Martyris* scripsisse se testatur lib. 6. * cap 32. Eusebius, & lib. 7. Hist. Eccles. c. 32. p. 288. & de Martyribus Palæstinæ cap. 11. ubi *tribus libris* distinctum à se opus illud fuisse refert, qvod confirmat etiam Hieronymus in Catalogo cap. 81. & adversus Rufin. pag. 135. ubi libros elegantissimos appellat, Hujus ut putat operis genuinum ἀποσπασμάτιον de Pamphili Martyrio Græce ex MS. Codice Mediceo Regis Christianissimi descriptum exhibet Papebrochius T. 1. Act. Sanctorum Iunii p. 64-74. cum latina versione. Latina illa ex Eusebio an Metaphraste dederant Lipomannus & Surius 1. Junii. & Valesius pag. 178. ad Euseb.

20. Τῶν ἀρχαίων μαρτυρίων συναγωγήν, *antiqvorum Martyriorum collectionem* scripsisse se Eusebius testatur in Hist. Eccles. lib. IV. cap. 15. pag. 136. & lib. 5. procem. pag. 153. & cap. 21. pag. 189. Ex hoc opere præclaro, & qvod integrum ad nos haud pervenisse dolendum est, multa superesse videntur, in vitis Patrum latine sub Hieronymi nomine editis, & in Simeone Metaphraste; qvi Græco stylo Sanctorum vitas & Martyria condidit. Fragmentum ex hoc opere Eusebiano dare se credidit Papebrochius *narrationem de Decem Martyribus Ægypti*, Græce è MS. Vaticano cum Gvil. Sirteti versione T. 1. Act. Sanctor. Junii pag. 420. seq. Sic *Acta martyrii S. Luciani* apud Surium & Bollandum ad 7. Januar. latine edita, Usserius apud Caveum suspicatus est Metaphrastem petiisse ex Eusebio. Integram ejus μαρτυρίων ἀναγραφήν in Bibl. Scoriacensi superfuisse affirmat Franciscus Bivarius ad Pseudo Dextri Chronicon ad A. C. 308. Atqve *Libros tres* Martyrum Eusebii nondum de Græco versos ibi extitisse, ex indice ejusdem Bibliothecæ A. 1579. didicit & ad Baronium scripsit Lindanus, ut narrat Baronius ad Martyrolog. 23. Sept. *Viginti libris* constitisse illud opus tradit scriptor Actorum S. Silvestri apud Lambecium T. 8. p. 321. Libris undecim, ejusdem Silvestri Acta à Combefisio edita. Confer de eodem opere Eusebiano Bollandum præf. ad T. 1. Act. Sanctor. Januar. pag. XVI. & XLV. & Henschenium

* Docet ibi Eusebius, illo se in opere exhibuisse πίνακας sive indices librorum tum Origenis tum aliorum scriptorum Ecclesiasticorum, qvos Pamphilus summo studio Bibliothecæ suæ adornandæ collegerat.

nium T. 2. Aprilis. pag. 539. Baronium diff. Marryroloigo R
mano præmiſſa cap. 5. 6. & 7. & Matthiam Frid. Beckium ad M
tyrologium Eccleſiæ Germanicæ. pag 5. ſeq.

21. *Epiſtola ad Conſtantiam Auguſtam*, Licinii uxorem, lau
ta ab Iconomachis in Actis Synodi Nicænæ ſecundæ Act. V. pag. 6
& VI. pag. 661. T. 3. Binii (Labbei T. VII.) & à Nicephoro C
ſtantinopol. Patriarcha impugnata. Eam pleniorem Græce è I
Regio edidit V. C. Jo. Boivinius in notis eruditis ad Niceph. G
goram pag. 795. Spuriam & Euſebio ſuppoſitam eſſe non dub
Petavius XIV. 9. dogm. Theol. de incarnatione. Sed Euſebio re
à laudato Boivinio vindicatur. In iisdem Actis Nicænæ Synodi affe
etiam aliqvid pag. 608. & 662. ex Epiſtola Euſebii ad Euphration
ſive Euphraſionem & ad Alexandrum Alexandrinum.

Latine tantum exſtant:

22. *Apologia pro Origene liber primus* ex Rufini verſione, in
Origenis atqve Hieronymi Opera ſæpius ſub Pamphili nomine e
tus. Et ſane ex voluminibus ſex (tot enim Apologia illa lib
complexa eſt) Pamphilum una cum Euſebio priora qvinqve co
poſuiſſe, ſextum ab Euſebio additum eſſe teſtatur Photius Cod.
Confer Euſebium ipſum VI. 33. Hiſt. & qvæ de hoc opere Tillem
tius T. 5. Memor. Eccleſ. parte 3. pag. 60. ſeq. & 357. ſeq. Heb
Jeſu autem in catalogo librorum Chaldaicorum p. 19. memorat E
ſebii *librum Apologeticum pro homine qvodam Origeniſta, qvi exponebat S
pturas per allegorias, & coarguebatur hoc nomine à Theodoro.* De Anti
tri Boſtrenſis ἀντιῤῥήσει τῆς εὐσεβείας ὑπὲρ τοῦ Ὠριγένους ἀπολογίας, (
cam infra in Antipatro.

23. *Opuſcula XIV. à Jacobo Sirmondo* edita ex duobus MS
Monaſterii Herivallenſis & S. Cornelii Compendienſis, T. 2. V
Opuſc. Pariſ. 1643. 8. unde recuſa ſunt in Bibl. Patrum edit. Lu
1675. Tomo IV. & inter Sirmondi Opera T. 1. Pariſ. 1696. fol.

Adverſus Sabellium liber ſive potius Homilia *I. & II.* In
rum priore Marcellus Ancyranus perſtringitur his verbis pag.
Pater qvi genuit non pœnitetur de bona progenie, non devorat filium

25. *Inedita.*

Libri IV. Eclogarum Propheticarum, de qvibus supra n. 3.
Fragmentum de mensuris ac ponderibus. MSS. Is. Vossii n. 179.
De Morte Herodis, MS. in Bibl. Basil.
Præfatio ad Canticum Mosis in Exodo. Lambec. III. pag. 35.

26. *Scripta Eusebii deperdita.*

Præter multas partes operum, de qvibus jam dictum est, *Ecclesiasticæ præparationis libri*, in qvibus *Eclogæ*. Phot. Cod. XI. ubi numerus librorum excidit.

Ἡ καθόλυ ςοιχειώδης εἰσαγωγή, supra n. 3.

Ecclesiasticæ Demonstrationis libri. Phot. Cod. XII. Colomesius qvatuor libros fuisse putat, qvia qvatuor libri *Eclogarum Propheticarum* exstant MSti in Bibl. Vindobonensi: sed in calce libri qvarti illarum Eclogarum diserte tradit Eusebius, hunc esse librum operis nonum. Et Eclogas Propheticas verisimilius habeat aliqvis propriæ τ̃ καθόλυ ςοιχειώσεως εἰσαγωγῆς, ut notavi supra num. 3. Laudatur Eusebii Ἐκκλησιαςικὴ ἀπόδειξις in Jure Græco-Romano pag. 295.

Contra Porphyrium pro Christiana religione libri XXX. Svid. de qvibus tantum viginti ad se pervenisse ait Hieronymus cap. 81. Catalogi. Horum tribus postremis confutasse qvæ contra Danielis Prophetias argutatus idem Porphyrius fuerat, testatur idem Hieronymus ad Danielem. Alibi libros XXV. numerat, Epist. ad Magnum Oratorem. Laudat & Socrates III. 23. p. 200. Hoc opus Romæ adhuc servari, nimis temere multi credunt, inqvit Holstenius de Porphyrii scriptis pag. 63. Apollinarem iis, qvæ Eusebius & Methodius contra Porphyrium scripsit, præfert Philostorgius VIII. 14.

Ἐλέγχυ καὶ Ἀπολογίας *Confutationes & Apologia* pro Christiana religione adversus Ethnicorum objectiones, *libri duo*, atqve alii libri duo ejusdem argumenti & sententiis verbisqve propemodum iidem, (forte altera priorum ἔκδοσις.) Phot. Cod. 13. Fallitur Valesius qvi libros contra Porphyrium cum his libris confundit. Nec minus fallitur Clariss. Caveus, qvi cum his confundit Apologeticum Eusebii pro fide sua, de qvo supra num. 9.

Oratio de basilica Hierosolymitana Servatoris Sepulchro, ac de donariis ibi dedicatis, qvam licet prolixiorem stans Imperator Constantinus auscultavit. Euseb. IV. 33. de vita Constantini.

De

De Festo Paschali liber eidem Constantino dicatus, complexusve μυστικὴν ἀνακάλυψιν τοῦ τῆς ἑορτῆς λόγου, sive rationes Cycli novendecim annorum & historiam controversiæ de Paschate. Euseb. IV. de vita Const. cap. 34. & 35. ubi Imperatoris ad Eusebium Epistola qva ipsi gratias agit, & meminit latini interpretis, qvi scripta ejus in latinam linguam transferat. Eusebio ad componendam ἐννεακαιδεκαετηρίδα occasionem dederat S. Hippolytus sua ἑκκαιδεκαετηρίδι, teste Hieronymo cap. 61. Catalogi. Atqve ita capiendus Isidorus Hisp. VI. 17. Orig & Beda de temporum ratione. cap. 42.

Περὶ τῆς τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν πολυπαιδείας scripsisse se testatur Eusebius VI. 8. præparat. Evangel. pag. 310. Idem opus in suo Basilius de Spiritu S. cap. 29. legisse se significat, ἐν ἀπορήμασι περὶ τῆς τῶν ἀρχαίων πολυγαμίας.

Epistolæ quamplurimæ, præter illas de qvibus supra num. 21. in qvibus omnibus Arianorum se fautorem prodere arguunt Acta Concilii Nicæni Act. VI. T. 3. edit. Binianæ p. 662. vertuntqve ipsi vitio, qvod licet Synodo Nicænæ subscripserit, & ποτὲ μὲν τὴν ἀλήθειαν ὑποκρινόμενος ἀποδείκνυται, *nonnunquam veritatem simulare deprehenditur*, tamen non veniam publice petierit de scriptis suis eaqve retractaverit, & pro Epistolis speciatim suis λόγον ἀπολογίας non composuerit, vulgaveritqve.

Sermonem de defectu pluviæ memorat Hebed Jesu in Catalogo librorum Chaldæorum. n. 20.

XXVII. *Alii Eusebii, amplius sexaginta.*

Eusebius ex *Alexandrino* Diacono Episcopus Laodicenus, tertio sæculo clarus, de qvo supra cap. 1. pag. 275.

Eusebius Episcopus Alexandriæ cujusdam in Asia, qvarto sæculo, cujus Homilias qvasdam ineditas viri docti laudant, ut jam dicto loco retuli.

Eusebius Alexandrinus Rhetor, de qvo Eunapius in Proæresio p. 125. nescio idemne Eusebius Sophista, cujus μελέτας sive declamationes memorat Photius Codice 134.

Eusebius *Ancyranus* Episcopus, ad qvem Theodoriti Epist. & qvi interfuit Concilio Calchedonensi.
Eusebius Andegavensis, vide infra, Bruno.
Eusebius *Apolloniæ* in nova Epiro Episcopus, qvi interfuit eidem Concilio Chalcedonensi.
Eusebius *Arabius* Sophista, Ulpiani Rhetoris æmulus, de qvo Suidas.
Eusebius *Asiaticus*, infra, Novatianus.
Eusebius Episcopus *Assonorum*, qvi Concilio Ephesino subscripsit.
Eusebius *Beryti* Episcopus. infra in Nicomediensi.
Eusebius Episcopus *Bononiensis*, qvi S. Ambrosium Mediolani audivit verba facientem de virginitate. De eo Baronius ad Martyrologium Rom. 26. Sept.
Eusebius *Bruno*, Episcopus *Andegavensis*, in dogmate de S. Evcharistia Berengarii ex amico & suffragatore adversarius.
Eusebius *Cæsareensis* in Cappadocia Episcopus, cui Magnus Basilius successit. De eo Sozomenus VI. 12. 15. 16. & è recentioribus Franciscus Maria Florentinius ad Martyrologium Hieronymianum pag. 607. seqq.
Eusebius Basilii Cæsareensis æqvalis, & cum eo eadem domo & pædagogo eodem usus, ad qvem exstant ejusdem Basilii, Gregorii Nysseni & Nazianzeni Epistolæ. vide Laur. Alexandri Zaccagnii monumenta vetera pag. 354.
Eusebium *Cappadocem* Rhetorem pro Eusthathio, ex memoriæ lapsu nominat Vossius de Rhetoricæ natura cap. 12. pag. 88. Eustathium enim Cappadocem vocat Eunapius in Ædesio pag. 45. sq. qvem jactat propemodum persvasisse Sapori Persarum Regi, ut tiaram privata vita permutaret.
Eusebius qvem ab Eusebio Samosateno *Chalcidis* Episcopum constitutum scribit Theodoritus V. 4. Hist. Tripartita IX. 3. & Nicephorus XII. 5.
Eusebius Episcopus *Clazomenitanus*, qvi subscripsit Concilio Ephesino A. C. 431. atqve Chalcedonensi etiam interfuit A. 451.
Eusebius *Comes* sub Constantino, idemqve *Consul* A. C. 359. Gruter. Inscript. pag. MLXXXVII. 5. MCLXII. 1. Alius Eusebius Comes sub Honorio. Vide Jac. Godofredi prosopographiam Codicis Theodosiani pag. 359.
Eusebius *CPolitanus* Episcopus. Vide infra in Nicomediensi. Alius

Eu-

Eusebius Diaconus CPolitanus, Chrysostomi defensor. Idem fortasse ad qvem S. Nili Epist.

Eusebius *Cremonensis* in cujus gratiam S. Hieronymus de optimo genere interpretandi testatur se Epistolam Epiphanii ad Joannem Episcopum Hierosolymitanum è Græco in latinum vertisse. De hoc Eusebio Bollandus V. Martii T. 1. pag. 369. seq. ubi vitam à Francisco Ferrario A. 1612. editam exhibet cum notis.

Eusebius *Cyzici* Episcopus, qvi subscripsit Synodo CPolitanæ sub Menna, A. C. 536.

Eusebius *Diaconus*, ad qvem S. Nili Epistola 235. lib. 1. edit. Allatii, vide supra in CPolitano. Alius Eusebius Diaconus sub Eutyche T. 2. Concil. edit. Binianæ pag. 130. 131.

Eusebius *Doberorum* (Δοβήρων T. 2. Binii pag. 40. 158. Δυβήρυ p. 124. Topiritanus pag. 151.) in Macedonia prima Episcopus, qvi interfuit Concilio Chalcedonensi.

Eusebius *Dorylaensis* in Phrygia Salutari Episcopus, Nestorii adversarius & Eutychis, contra qvem Synodo CPolitanæ A. C. 448. libellum accusationis exhibuit. Vide Clariss. Caveum ad illum annum, & Paschasium Qvesnellum ad Leonem M. pag. 830. *Epistola* hujus Eusebii *ad Imperatores Valentinianum & Marcianum* legitur in Actis Concilii Chalcedonensis actione 1. T. 2. edit. Binianæ, Colon. 1618. pag. 42. *Oratio ad Synodum*. pag 175.

Eusebius *Emesenus* in Phœnicia Episcopus, semi Arianis favens, & A. C. 360. defunctus, de qvo Tillemontius T. VI. memor. Hist. Eccles. parte 2. pag 124. seq. Genuina ejus scripta Hieronymo cap. 91. de S. E. memorata interciderunt, præter καταστυλλογισμὸν πρὸς τοὺς Ιυδαίυς qvi MS. exstat in Bibl. Vindobonensi, teste Lambecio lib. IV. pag. 184. Alias tres homilias 1. de Joanne Baptista, CHristi adventum apud inferos prædicante, 2. de proditione Judæ & 3. in Diabolum & infernum post proditum à Juda CHristum, in eadem Bibliotheca Græce exstare testatur lib. V. pag. 135. sq. Hic est Eusebius Phœnix, qvi contra Manichæos scripsit, sed qvod opus itidem intercidit. Homiliæ 50. autem ad populum & Monachos, sub ejus nomine editæ Latine à Jo. Gagnejo Paris 1547. atqve ibidem 1561. 8. & Antwerp 1555. recusæ, atqve sub nomine Eusebii *Gallicani* recensitæ ab Andrea Schotto in Bibl. Patrum Coloniensi T. V. A. 1618. atqve inde Tomo VI. Lugd. farrago

sunt variorum scriptorum latinorum, Hilarii Arelatensis, Eucherii Lugd Fausti Regiensis qvi & ipse *Eusebius* dictus, Cæsarii, Maximi Regiensis vel Taurinensis, Gregorii M. Isidori, Bedæ. Vide Tillemontium pag. 128. Edm. Albertinum de Evcharistia pag. 877. Combefisium in Bibl. Concionatoria T. 1. in recensione auctorum pag. 12. & 18. Labbeum T. 1. de Script. Eccles. pag. 297. 310. Eliam du Pin Bibl. Ecclesiastic. T. 4. p 175. & Latini Latinii Bibliothecam sacro-profanam T. 1. pag. 114 seq. ubi castigationes qvædam ad illas homilias exhibentur. Aliæ sunt homiliæ CXLV. in Evangelia festosqve dies, in Bibliotheca Concionatoria Lugd. 1588. & Combefisiana, atqve una cum prioribus editæ Paris. 1575. 8. & Tom. VI. Bibl. Patrum Lugd. qvæ Schottus potius pro Bedæ vel Rabani collectaneis ex B. Augustino, Gregorio aliisqve Patribus habere se affirmat, inter Brunonis Astensis A. 1151. defuncti opera prodierunt Venet. 1651. f. Nonnullas qvæ Eucherium Lugd. auctorem habent, edidit Jo. Livinejus Antwerp. 1602. 8. De Vita hujus Eusebii Emiseni à Georgio Laodiceno Episcopo scripta vide Socratem II. 9. & Sozomenum III. 6. Nicephorum IX. 5.

Sub Eusebii *Episcopi* nomine exstat latine à Carolo Fabiano versa oratio *de commemoratione sanctorum* ex edit. Thomæ Galleti, in supplemento Bibliothecæ Patrum Parisiensi A. 1639. T. 1. pag. 826. In hac refertur, qvid Eusebius Episcopus nescio qvis responderit Alexandro roganti, qvem fructum ferant qvi sanctos ac beate defunctos colunt.

Eusebius Episcopus in Synodo CPolitana A. C. 360. depositus cum Eustathio & Eleusio. Philostorg. V. 3.

Eusebius Episcopus, ad qvem plures exstant Epistolæ Isidori Pelusiotæ.

Eusebius Episcopus cujus Opus adversus Andream ἐγκλειστὸν sive inclusum memorat Photius Cod. 162. Vide infra, Eusebius Thessalonicensis.

Eusebius *Eunuchus* sub Constantio Imp. Vide Godofredum pag. 199. ad Philostorgii IV. 1. & in Prosographia Codicis Theodos. p. 359.

Eusebius *Gallicanus*. Vide supra in Emeseno. *Plaustra sermonum* ab eo composita ait Honoratus Massiliensis sive qvisqvis auctor vitæ Hilarii Arelatensis, apud Henschenium ad V. Maji Tomo 2. Atqve hunc Baronius atqve Schottus putant notari ab Hartmanno,

no, Rabani Mauri discipulo, cujus in poëmate qvodam apud Canisium T. V. Antiqv. Lect. laudantur Episcopi *Martinus*, *Proclus*, *Cæsarius*, *Eusebiusqve*.

usebius Gennadio cap. 35. memoratus ante Vigilantium, qvem oppugnavit Hieronymus. *Eusebius*, inqvit, *scripsit de crucis Domini mysterio, & Apostolorum, præcipueque Petri constantiam virtute crucis, indeptam.*

usebius Episcopus *Heracleensis*, qvi subscripsit Concilio Ephesino.

usebius Pater S. *Hieronymi* Stridonensis, qvi & ipse integro nomine Eusebius Hieronymus appellatur.

usebius *inclusus*, à Constantio Imp. Ariano, vide Martyrologia 14. August. Romæ ejus nomine Ecclesia dedicata est.

usebius *Laodicensis* Episcopus. supra in Eusebio Alexandrino. Alius Eusebius Laodicensis presbyter, qvi in Concilio Chalcedonensis vices Macarii Episcopi Laodic. gessit.

usebius Episcopus *Larissenus*, qvi interfuit Synodo CPolitanæ sub Menna. A. C. 536.

usebius *Lyciæ* & Pamphiliæ præses sub Constantino M. Cod. Theodos. lib. 13. tit. 10. de censu lege 2.

usebii Martyres complures in Martyrologiis memorantur, qvos singillatim referre nihil attinet, uti nec eos, qvi in Gruteri Inscriptionibus sunt obvii.

usebius *Magnesiæ* Episcopus, qvi subscripsit Concilio Ephesino.

usebius *Mediolanensis* præfectus. Vide infra, Eusebius præfectus.

usebius *Mediolanensis* Episcopus, Ennodio celebratus, qvi Synodo Chalcedonensi suffragatus synodicas literas scripsit ad Leonem Papam. De eo Baronius ad Martyrolog. Rom. 12. August.

usebius *Monachus*, cognomine μακρὸς sive Longus, cujus meminit Nicephorus XI. 37. & XIII. 10. Hist. Nescio idemne qvem apud Carrasphilosophatum scribit XI. 40. vel ad qvem scribit S. Nilus lib. I. Epist. 136. edit. Allatii. Certe alius de qvo mentio in Theodori Studitæ lib. 2. Epist. 24.

usebius *Myndius* sive Myndo Cariæ oppido oriundus, Ædesii discipulus. Eunapius in Maximo. pag. 69.

usebius *Nicomediensis*, Eusebii Pamphili frater vel consobrinus, Beryti primum, tum Nicomediæ Episcopus, deniqve circa A. C. 340. in locum detrusi Pauli Confessoris evectus ad sedem Constantino-

tinopolitanam à Constantino Imp. Nicomediæ teste Zonara Julianum educavit (postea Imperatorem) *qvem genere longius contingebat*, ut narrat Ammianus XXII. 9. Luciani Martyris discipulus, atqve inde Collucianista Ario apud Theodoritum p. 21. Hist. Cujus Arii magnus licet fautor, pacem tamen cum Julio Rom. urbis Episcopo & communionem cum Ecclesia Catholica ad obitum usqve retinuit, ut observat Valesius ad Socratem pag. 181. Confer Bulli defensionem fidei Nicænæ. pag. 515. Nihil ejus hodie exstat præter Epistolam ad Paulinum Tyri Episcopum apud Theodoritum lib. 1. cap. 6. & qvæ de altero libello sive Epistola coram Synodi Nicænæ Patribus producta Ambrosius lib. 3. de fide cap. 15. ac Theodoritus lib. 1. Hist. cap. 8. Tum libellus pœnitentiæ sive satisfactionis qvo ad Episcopos misso A. C. 328. sedi suæ Nicomediensi restitutus est, apud Socratem I. 14. Sozom. II. 16. Tripartit. II. 17. & Niceph. VIII. 43. licet illam Palinodiam supposititiam esse contendit auctor Apologiæ portus Regii, Gallice editæ A. 1669. parte IV. pag. 32. seq. neqve habet qvæ objectionibus ejus respondeat Tillemontius in Memoriis Histor. Eccles. T. VI. parte 3. pag. 926. seq.

Eusebius Episcopus *Nicopoleos*, qvi Concilio Ephesino subscripsit.

Eusebius *Novatianus*, qvem de partibus Asiæ ad se venisse scribit Cassiodorus cap. 5. divin. lect. ubi mira de ejus eruditione, licet sui qvintum ætatis annum oculorum usu penitus privati.

Eusebii *Officiorum Magister* sub Anastasio Imp. memoratus Theodoro Lectori lib. 2. Hist. pag. 559.

Eusebius *Palatinus* nullus est, sed duo Martyrum Afrorum nomina sunt Eusebius & Palatinus. Vide Bollandum T. 1. Martii p. 366.

Eusebius Episcopus *Pelusii*, qvi Concilio Ephesino subscripsit.

Eusebius *Phœnix*, qvi scripsit contra Manichæos. Vide supra, Eusebius Emesenus. Meminit Epiphanius. T. 1. pag. 638. Theodoritus lib. I. de hæret. fabulis cap. 28. & Niceph. VI. 31. Hist.

Eusebius Mediolanensis *præfectus* sub Honorio Imp. Paulinus in vita S. Ambrosii. Vide supra, Eusebius Comes. Ad hunc Eusebium Symmachi Epistolæ, VIII. 34. IX. 52.

Eusebius *presbyter* Alexandrinus, qvi interfuit Concilio Nicæno. Gelas. II. 3. de actis Concilii Nicæni.

Eusebius *presbyter* ad qvem scribit Isidorus Pelusiota lib. 1. Epist. 10.

Euse-

usebius presbyter Nicænus, qvi una cum Constantino presb. interfuit Concilio Chalcedonensi, & Episcopi Nicæni Anastasii vices gessit.

usebius Episcopus *Romanus* A. C. 310. de qvo Martyrologia XXVI. Sept. Jactatas sub ejus nomine ab Isidoro Mercatore Epistolas explodit David Blondellus in Pseudo Isidoro p. 403. seq.

sebius lector Romanus. infra in Vercellensi.

usebius Episcopus *Samosatenus*, fidei Catholicæ adversus Arianos strenuus propugnator, & à Valente Imp. missus in exilium, post cujus mortem ab Ariana muliere, qvæ è tecto in transeuntis caput tegulam immisit, fuit occisus A. C. 379. De eo multa Theodoritus in Hist. Eccles. & Baronius ad Martyrolog 21. Junii. Tillemontius Tomo VIII. Memor.

usebius *Sardus*. Vide infra, *Vercellensis*.

usebius *Scholasticus*, Troili Sophistæ discipulus, qvi heroico versu libris IV. Græce scripsit Γαϊανίδα sive de bello Arcadii contra Gainam Gothum. Vide Socratem VI. 6. & Nicephorum XIII. hist. Eccles cap. 6. pag 362.

usebius Episcopus *Sebastiæ* Palæstinæ. Vide Godofredum ad Philostorgium pag. 244.

usebius Sophista. Vide supra Alexandrinus & Arabius.

usebius *Seleucoboli* in Syria Episcopus, qvi interfuit Synodo Chalcedonensi.

usebius *Seleuciæ* Syriæ Episcopus. qvi subscripsit conciliabulo Seleuciensi. Epiphan. LXXIII. 26 T. 1. pag. 874.

usebius Episcopus *Thessaliæ*, qvi Andream Monachum, Aphtartodocetarum hæresi addictum, breviore primum parænesi, deinde decem libris confutavit, de qvibus videndus Photius Cod. 162. Ad hunc Eusebium exstat Epistola Gregorii M. lib. IX. 69. de perversitate ejusdem Andreæ Monachi, ex qva Episcopum Thessaliæ fuisse constat, qvod Photius tacuit; Episcopum modo fuisse testatus. Alii pro *Thessaliæ* Episcopo legunt *Tessalonicensem*, qvod probatus Clarissimo Caveo ad A. C. 601.

usebius Tyri Episcopus, qvi Synodo qvintæ interfuit. A. C. 553.

usebius Episcopus *Valentianopolis*, defensor Joannis Chrysostomi.

usebius Sardus, ex Romanæ Ecclesiæ lectore *Vercellensis* Episcopus, qvi Calendis Augusti colitur. De eo nolo repetere qvæ ad

ad A. C. 354. præclare idem Caveus, tantum addo Vitam ejus ab antiqvo auctore scriptam, legi apud Ughellum Italiæ sacræ Tomo IV. & Commentariorum Eusebii Cæsareensis in Psalmos ab Vercellensi latine translatorum meminisse Hieronymum adversus Vigilantium his verbis: *Sit in culpa ejusdem confessionis Vercellensis Eusebius, qui omnium Psalmorum Commentarios heretici hominis vertit in nostrum eloquium, licet heretica prætermittens, optima quaque transtulerit.* Deniqve Epistolas in exilio scriptas ad Presbyteros & plebes Italiæ, & ad Patrophilum, legi etiam in supplemento Bibliothecæ Patrum Parisiensi T. 1. pag. 627. & in editione Bibliothecæ Lugdunensi Tom. V. pag. 1227.

XXVIII. *Scriptores Græci Hist. Ecclesiasticæ deperditi.*

Hegesippus * libris V. de successione Apostolicæ prædicationis, de qvo opere dixi supra cap. 1. pag. 188. seq.

Judas & *Julius Africanus* in suis Chronographiis, de qvibus itidem dixi pag. 199. & 296. Apud Eusebium vero VI. 13. & Hieronymum in Catalogo cap. 38. legas *Cassiani* χρονογραφίας mentionem fieri in Clementis Stromatis, qvam in opere illo Clementis non reperio, nisi intelligantur ἐξηγητικὰ Cassiani hæretici qui laudatur à Clemente testis uti de antiqvitate Philosophiæ Hebræorum differit.

Philippi Sidetæ Presbyteri, qvi post sæculi V. initia claruit, χριστιανικῆς ἱστορίας sive Historiæ Christianæ ab Orbe condito ad suam ætatem libri XXXVI, sed longe pluribus ac mille propemodum tomis, singulis enim libris argumentum, tomi integri magnitudine præmiserat, & librum unumqvemqve λόγοις sive τόμοις XXIV. iterum distinxerat, qvod voluminosum opus auctori Historiæ Tripartitæ XII. 3. *multam* visum est *habere confusionem, ut satis prodesse legentibus*, uti magis etiam constat ex Socratis VII. Hist. cap. 27. Nicephoro XIV. 29. & Photio Cod. 35. Fragmentum

* Ante Hegesippum, à Sozomeno in præf. laudatur inter scriptores Hist. Ecclesiasticæ *Clemens*, neqve improbabile est, qvod Valesio placere video, respici ab eo opus recognitionum Clementi Rom. tributum, licet Clemens etiam Alexandrinus in Stromatis & deperdito Hypotyposeon opere plura ad Historiam Ecclesiasticam primorum temporum facientia observavit. Non obstantibus autem Clementis, Hegesippi, Judæ & Julii Africani scriptis, vere tamen Eusebius pag. 4. Hist. ait πρῶτον δὲ τῆς ὑποθέσεως ἐπιβῆναι, primum argumento huic explicando & Historiæ Ecclesiasticæ scribendæ animum applicuisse.

tum hujus Philippi insigne de Scholæ Alexandrinæ successione vulgavit illustravitqve V. C. Henr. Dodvvellus ad calcem dissertationum in Irenæum, Oxon. 1689. 8. Aliud fragmentum Acta disputationis de CHristo, in Perside Christianos inter Gentiles ac Judæos habitæ, cui ipse Philippus interfuit, complexum, habetur MS. in Bibl. Cæsarea teste Lambecio lib. V. pag. 137. qvi tamen fallitur lib. IV. pag. 179. ubi ad hunc Philippum refert fragmentum de tinctura æris Persici & ferri Indici. Nam verba βαφὴ ἣ παρὰ Πέρσαις ἐξευρημένη χαλκοῦ γραφεῖσα ἀπὸ ἀρχῆς Φιλίππου, tincturam jam tempore principatus Regis Macedonum Philippi descriptam significant, ut recte notavit Cotelerius T. 3. monument. pag. 598.

[illegible] presbyter Hierosolymitanus, è cujus Historia Ecclesiastica locus de Theodoro Mopsvesteno circa A. C. 428. defuncto affertur in Collatione V. Synodi V. habitæ CPoli A. C. 553. T. 2. Binii parte 2. pag. 71.

[illegible]* Presbyter Ægeates scripserat à depositione Nestorii & Theodosii junioris temporibus Historiam Ecclesiasticam libris decem. Ex his qvintus (solos enim priores qvinqve legisse se testatur Photius Cod. XLI.) desinebat in depositione Petri Fullonis A. C. 483. Idem est ὁ Διακρινόμενος in Originibus CPol. Combefisii pag. 24. 28. 33. cum Eusebio allegatus, & Joannes Diacrinomenus ex cujus Historia Ecclesiastica affertur nonnihil à Theodoro Lectore lib. 2. Hist. Eccles. p. 563. & ex eodem ut videtur Theodoro in Synodo VII. Act. 5. T. 3. Binii pag. 609. seq. Vocabant enim se Diacrinomenos ** qvi à Chalcedonensis Synodi decretis recedebant, & Dioscorum sectabantur. Hic vero Johannes non in ista tantummodo Historia sua, sed etiam alio peculiari opere Synodum Chalcedonensem oppugnavit, ut refert idem

P Pho-

Libri 5ti Pars Altera.

* Hunc Joannem diversum puto à Joanne Rhetore, cujus Historiam laudat Evagrius licet cum eo eundem facit V. C. Mich. le Qvien ad Damascenum T. I. pag. 369. nec minus diversus est haud dubie à Joanne Antiocheno Malala, cum qvo confundit Combefisius in Origg. CPolitanis pag. 59.

** Nicetas lib. IX. thesauri: Διακρινομένους ὠνόμασαν ἑαυτοὺς ἐκ τοῦ μὴ συντίθεσθαι τοῖς δογματισθεῖσι παρὰ τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντων πατέρων. [illegible] Cotelerium Tomo 3. monument. Eccles. Græc. pag. 641. & Cangium [illegible] 51. ad Zonaram.

Photius Cod. XLI. & LV. ubi hæreticum Nestorianum † appellat, calami lapsu credo, qvem Eutychianum volebat dicere.

Basilius Cilix una cum Theodoro Lectore citatur in Græco scholio ad Evagrii III. 21. is nempe à qvo Historiam Ecclesiasticam libris tribus scriptam testatur Photius Cod. XLII. à Marciano usqve ad tempora Justini Thracis, qvæ libro tertio persecutus fuit. Eundem Cilicem Basilium Presbyterum Antiochenum Anastasio imperante clarum & fautorem Nestorianismi libros XVI dialogi in morem scripsisse adversus Jo. Scythopolitanum Μαχαϊσμῦ (qvo nomine tum temporis hæresin Eutychis perstringebant) defensorem refert idem Photius Cod. 107. & 95. ex qvo discimus opus illud inscriptum Leontio cuidam ἐπισκόπῳ καὶ φιλεστάτῳ πατρὶ, colloqventesqve inductos Lampadium, Tapsium & Joannis propugnatorem Marinum. Qvod si idem est Basilius cujus Svidas in Ἀρχέλαος & Βασίλειος meminit, ut fane ætas qva vixit svadet, factus deinde Irenopoles, in Cilicia Episcopus, scripsit etiam eodem Svida teste adversus Archelaum presbyterum κελλαρείας.

Ex *Philonis* Philosophi Historia Ecclesiastica profert nonnulla Mich. Glycas, Annal. pag. 282. seq.

Nescio cujus *Amorionis* Historia Ecclesiastica inter Codices Græcos MSS. Bibl. Scorialensis memoratur apud Possevinum in Appendice ad Apparatum sacrum, qvi etiam *Zachariæ* Rhetoris Historiam Ecclesiasticam MS. CPoli, ex Verderio annotat. Sunt & qvi *Theodori Metochitæ* citent Historiam Ecclesiasticam, inqvit Labbeus in protreptico de scriptoribus Hist. Byz. pag. 51. qvam mihi nondum vidisse fas fuit.

XXIX. PHILOSTORGIUS. ex Borissi pago Cappadociæ, Carterii Eunomiani a) & Eulampii (cujus pater Anysius presbyter

† Fuit & Chronographus cui *Nestorianus* nomen, qvi Historiam suam ad Leonem juniorem perduxit. Chronicon Paschale pag. 324. καθὼς Νεστοριανὸς ὁ σοφώτατος χρονογράφος ἕως Λέοντος, συνεγράψατο. Eadem habet Jo. Malala II. pag. 85. qvi Nestoriani etiam meminit. pag. 11.

a) Philostorgius ipse IX. 9. qvi testatur Eulampium matrem persvasionibus suis patrem Anysium fratresqve & alios propinqvos ab homousii professione ad Eunomii sectam deduxisse. Alius Philostorgius ἄριστος ἰατρῶν sub Valentiniano & Valente, de qvo noster VIII. 10. Alius cujus meminit Arrian III. 17. Epictetearum dissertationum.

pter erat) filius, Eun...ianus & ipse, atqve tum cum Eunomius Cæsarea A. C. 388. pelleretur, viginti annos b) natus. Hic semi-Arianos non minus qvam Catholicos graviter passim perstringit, Arianos vero & Eunomianos defendit, celebratqve libenter, & effert laudibus, unde diu est qvod Historiam ejus non Historiam sed *encomium Hæreticorum & criminationem atqve vituperationem Orthodoxorum* describendam esse monuit Photius c) Cod. XL. Atheum vero istum fuisse Philostorgium male colligunt viri docti ex hoc Epigrammate perperam accepto, qvo Eunomianus qvidam laudare atqve, non proscindere opus Eunomiani hominis voluit:

ἱστορίην ἐτέλεσσα, Θεῦ d) χαρίτεσσι σοφῇσι.
Πράγματ' ἀληθείης ποικίλ' ὑφηνάμενος.
Historiæ telam bene Numine dante peregi,
Contexens opere plurima vera meo.

Scripsit *Historia Ecclesiastica* * ab controversiæ Arianæ initiis ab A. C. 300. usqve ad A. 425. qvo Valerianus Junior Honorio cessit, Volumina duo, qvorum singula in τόμους, λόγους sive libros sex distincti erant, ut adeo in universum *libri* essent *duodecim*. Quorum primæ literæ si conjungerentur, nomen auctoris referebant, cujusmodi ἀκροστιχίδας e) operibus suis intexuere olim Epicharmus & Heraclides Ponticus, atqve Philostorgii exemplo Nicepho-

b) Idem X. 6.

c) Photius: ἡ δὲ ἱστορία, τῶν αἱρετιζόντων ἐστὶν ἐγκώμιον αὐτῷ, ὥσπερ καὶ τῶν ὀρθοδόξων διαβολὴ καὶ ψόγος μᾶλλον ἢ ἱστορία. Atqve iterum: ἱστορεῖ δὲ τἀναντία σχεδὸν ἅπασι τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς. Ἐξαίρει τοὺς Ἀρειανίζοντας ἅπαντας, λοιδορίαις πλύνει τοὺς ὀρθοδόξους, ὡς εἶναι τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ μὴ ἱστορίαν μᾶλλον ἀλλ' ἐγκώμιον μὲν τῶν αἱρετικῶν, ψόγον δὲ γυμνὸν καὶ κατηγορίαν τῶν ὀρθοδόξων.

d) Jacobus Godofredus, qvi in prolegomenis ad Philostorgium fuse atqve erudite de illo scriptore, & de ejus eruditione in omni genere literarum disserit, legit ἐτέλεσσ' ἀθέου putatqve esse Epigramma hominis Catholici, cui Eunomiano proprium nomen. Sed Godofredum refellit Jo. Pearsonius notis ad Symbolum Apostolicum pag. 309. edit. latinæ.

* Hinc Nicephoro audit ὁ Ἐκκλησιαστικὸς lib. XII. 29. Hist. qvem alioqvi tanqvam hæreticum solet vocare θεομισῆ *invisum Deo* lib. 1. pag. 35. & lib. VII. cap. 19.

e) Vide Mureti Varias Lect. IX. ult. Menagium ad Laërt. p. 227. Vossium Hist. Græc. II. 20. Vetus Epigramma apud Jac. Godofredum pag. 17.

rus Callistus, è latinis Ennius, Commodianus, Damasus aliiqve. Opus ipsum Philostorgii diu est qvod intercidit: sed præter brevem de eo notitiam judiciumqve ac censuram in *Photii* Bibliotheca Cod. XL. obviam, ejusdem Photii ampla ex singulis duodecim libris excerpta servata sunt, qvæ habuit Venetiis Diegus Hurtadus, Gesnero teste, & primus ex codice Bongarsiano Græce edidit, & capitibus distincta cum versione sua & uberrimis doctisqve annotationibus & prolegomenis indiceqve locupletissimo in lucem protulit *Jacobus Godofredus* Genev. f.) 1642. 4. Eadem excerpta MSS. editis longe emendatiora habere se testatus est Bochartus Tom. I. lib. 2. Hierozoici cap. 55. Atqve Bocharti codicem Valesio à se communicatum refert Stephanus le Moyne notis ad Varia sacra pag. 379. Itaqve ad eum & Scoriacensis codicis lectiones passim provocat *Henr. Valesius*, neq minus ad emendationes, qvas Codici suo Lucas Holstenius adscripserat. Edidit laudatus Valesius Philostorgii excerpta emendatiora cum meliore versione sua notisqve ad calcem Historiæ Theodoriti, Evagrii & Theodori Lectoris Paris. 1673. fol. qvæ editio recusa est Moguntiæ ut habet titulus sive potius Francofurti 1679. nam qvæ Amstelodamum A. 1695. in fronte præfert, illa ipsa Moguntina est, novo titulo ornata. Præter *fragmenta* Philostorgii ex Nicetæ lib. V. thesauri, et Johanne Antiocheno (cujus locum primus attulit Salmasius p. 407. ad Solin.) Svida & Photio à Jac. Godofredo producta, nova etiam ex Svida à se observata Valesius editioni suæ subjunxit. In notis Valesii Godofredus freqventissime reprehenditur, interdum etiam satis acerbe, ut pag. 130. ubi imperitiam ejus in legendis Græcis exemplaribus & pag. 136. ubi Græcæ lingvæ in illo imperitiam castigat. Verum audiendus sane erat Godofredus, vir bene doctus & multis nominibus præclare de literis meritus, qvi in prolegomenis pag 57. seq. veniam à lectore æqvo sibi pollicetur his verbis: *Novi ipse, qvam in multis contextus ipse inemendatus exeat, qvam multa qvoqve desiderari possint in prima hac Interpretatione, qvot deniqve multi-*

Γράμματα δώδεκ' ἔχει Φιλοστόργιος, οὔνομα καλὸν,
Τοὔνεκα δὴ κατὰ γράμμα λόγους ἀνεγράψατο τούτους,
Ἀρξάμενος πρώτου ἀπὸ γράμματος, εἶτ' ἐν ἐφεξῆς
Καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ἀρχῆς ἑὸν οὔνομα γράψας.

f) Male 1634. excusum in Eliæ du Pin. Bibl. Scriptorum Eccles. T. 4. pag. 77. Godofredi Dissertationes in Philostorgium thesaurum sinceræ totius Historiæ Ecclesiasticæ vocat Claudius Sarravius Epist. 45.

ubique irrepſerint. Verum & mihi & Typographo veniam ſperare licet, non unâ ratione: Ipſa primum ſcripti hujusce ratio id ſperare jubet. Notum iis, qui in Manuſcriptis verſantur, quam inemendatis his uti plerumque contingat, cujusmodi certe fuit is quo nos uſi ſumus ex illuſtriſſima Bernatum-Bongarſiana bibliotheca, humanitate Viri Doctisſimi Clarisſimique D. Luithardi *mihi conceſſo: Notum deinde, quantus labor in hujuscemodi eclogis, fragmentis, ἀποσπασματίοις, quorum ſeries interrupta, probe ſtatim in capita diſſecandis, inque Latinum vertendis verſetur: quando multa ſæpe aliunde adſumi oportet ad eorum ſenſum probe adſequendum, multum certe manu animoque verſanda illa, priusquam de fine & ſcopo cujusque, ſenſuve liquido conſtare poſſit. Adde qvod Photii cenſuram judiciumque à Philoſtorgianis diſtinguere ſæpe operoſum erat. Altera excuſationis ratio eſt, ipſa editionis feſtinatio, quam impatiens rei literariæ juvandæ ſtudium nobis extorſit. Nam ut in ſtudiis illud volupe, cum ex abdito quid eruere primum datur, ita illud ipſum ilico in publicum ſine ulla comperendinatione depromere in ſumma voluptatis mea parte ipſe ponere ſoleo. Hinc igitur feſtinatio illa, non ſine vitio aliquo: ſed quam opinor prætulerit optimus quisque tam lentis nominibus hominibusque, qui longa exſpectatione alios torquere ſolent, adque ſcientiæ ſuæ auctoritatem pertinere putant, ſi repertis à ſe ſoli quam diutisſime incubent. Quare pro ſcuto mihi illud.*

Da veniam ſubitis, non diſplicuiſſe meretur.
Feſtinat, Cæſar, qvi placuiſſe tibi.

Poſtrema excuſationis noſtræ ratio eſt, quod Philoſtorgii ſive mavis Photii contextus una cum verſione à me ſubito effuſa, abſente me Legationibusque aſſidue fungente, vel Conſulare munus obeunte, typis mandata ſunt: quæ alioquin ſub oculis meis conſtituta prælo ſaltem currente emendare accuratius, ſubque limam revocare attentius potuiſſem. Etiam à *Stephano Clerico* Philoſtorgium recenſitum, & in eo non pauca, qvæ & Godofredum & Valeſium præterierunt obſervata, notat filius Joannes Clericus præfat. ad parentis ſui patruiqve Davidis Clerici qvæſtiones ſacras Amſt. 1685. 8.

XXX. SOCRATES CPoli a) natus atqve educatus, Grammaticos ibi audivit Ammonium atqve Helladium b) ambos Chriſti nomine alienos, & ob templa Idolorum A. C. 389. Timafio

a) Socrates ipſe V. 16. b) Idem ibid. ac Photius Codice 28.

sio & Promoto COSS. destructa c) profugos Alexandriæ, atque CPoli commorantes. Postea Troilo Sophistæ in Rhetoricis operam dedisse non sine caussa Valesius d) conjicit. *Scholastici* e) cognomen facit ut caussas eum in foro egisse noscamus. Novatianis favisse se non uno prodit loco, f) qvod & Jacobus Billius animadvertit lib. 1. Observatt. sacr. cap. 26. etsi propterea ipsum fuisse [illegible] θαρὸν sive Novatianum, parum esse credibile, contra Nicephorum g) aliosqve qvi illud affirmant, pluribus disputat laudatus Valesius, præcipue illo pugnans argumento, qvod Socrates VI. 20. & 23. Novatianos hæreticis annumerare non dubitavit, & perpetuo Ecclesiæ & Catholicis solet eos opponere.

Scripsit *Historia Ecclesiastica* ad Theodorum, h) qvem ἱερὸν Θεοῦ ἄνθρωπον vocat, *libros VII.* ab Anno I. Olympiadis CCLXXI. CHRISTI 306. qvo Constantinus Imperator est renunciatus, ad Annum II. Olympiadis CCCV, Consulatum Theodosii junioris XVII. i) Annum CHristi 439. *Rufini* k) primo fidem secutus, postea ex

c) Socrates loco laudato, Sozomenus VII. 15. Theodoritus V. 21. seq. Tripartita IX. 27. Nicephorus XII. 25. Marcellinus in Chron. &c.

d) Valesius in Socratis vita.

e) Scholastici, Rhetores dicti sunt, tum etiam advocati ac legisperiti. Vide Vales. ad Socratem pag. 77. Cangii glossaria & qvæ viri docti, ad Petronium Hanckius de Romanarum rerum scriptoribus pag. 178. seq.

f) Ut qvando Novatum s. Novatianum Martyrio functum sub Valeriano scribit IV. 28. qvod diserte negant Eulogius apud Photium Cod. 182. & Pacianus lib. de pœnitent. Confer Jo. Felli Episcopi Oxoniensis notas ad Cypriani Epist. 61. p. 145.

g) Nicephorus Lib. I. cap. 1. & lib. XI. cap. 14.

h) Gregorius M. VI. 31. Epist. ait Sozomeni Historiam Ecclesiasticam ab Apostolica sede non recipi, qvod *Theodorum* Mopsvestiæ laudat. Hinc Jo. Jacobus Hofmannus in Lexico universali putat à Gregorio per memoriæ lapsum, Sozomenum nominatum esse pro Socrate. Videtur itaqve Hofmannus existimasse Theodorum hunc cui opus suum Socrates inscripsit, & qvem laudat II. 1. & IV. 48. esse Theodorum Mopsvesterum. Sed is jam A. C. 430. obierat, & Socrates Theodorum suum post A. C. 439. alloqvitur.

i) Socrates ipse VII. ult. Ait autem Historiam suam complecti Annos 140. numerum rotundum ita præferens accurato, qvi est 133.

k) *Rufini* libros duos Historiæ Ecclesiasticæ, qvos ab Arii initio ad Theodosii M. [illegible] productos non accurato valde studio, atq; ut Valesio in vita Socratis videtur, [illegible] compositos, inscripsitqve Chromatio Aqvilejensi Episcopo, è latino Græce ver-

melioribus in qvæ incidit monumentis emendavit qvæ perperam tradiderat, & librum primum ac secundum, qvibus pleraqve ini expresserat, de integro novos fecit. Passim qvoqve ostendit ipsum se tribuere *Sabino* Macedoniano l) à qvo & ipso subinde notum, viri docti, arguunt. Merito tamen judicii & industriæ in ei relinqvitur, qvam pro cæteris argumenti illius scriptoribus grati Valesius vindicat. Socratem libenter seqvitur Sozomenus, ne Nicephoro dicam, qvi integrum prope in Historiam suam transtulit. *Grà-*

verterunt *Gelasius* Cæsareensis & *Cyrillus* Hierosolymitanus, si credimus Photio Cod. 89. Rufini Historia usum se fuisse testatur Socrates lib. 2. cap. 1. nec diffitetur in libro primo & secundo Historiæ suæ, vestigiis ipsius prius institisse. Sed postea Athanasii scripta & clarorum illa ætate Virorum Epistolas nactus, intellexit pleraqve à Rufino tradi perperam & falso, itaqve totum suum librum primum & secundum non dubitavit ἄνωθεν ὑπαγορεῦσαι *nobis ex integro dictare*, atqve locupletare libello depositionis Arii, & Imperatoris Constantini Epistolis. Socratem usum fuisse Græca Rufini versione contendit Henr. Dodwellus de jure Laicorum sacerdotali pag. 278. Theodoritum Petavius in diatriba de potestate consecrandi p. 83. atqvi ambo unum locum Rufini diversimodo interpretantur, itaq; saltim alteruter ipsorum functus ipse loco interpretis fuerit. In Actis septimæ Synodi sive secundæ Nicænæ, actione prima T. 3. edit. Binianæ p. 494. afferuntur qvædam Græce ex Rufini Historia Ecclesiastica, verum qvæ non apud Rufinum sed Socratem lib. 2. cap. 27. & 38. iisdem verbis leguntur, ut etiam Valesius observavit. At enim qvod ab illo viro doctissimo est omissum, in iisdem Actis pag. 491. producitur Græce locus prolixior ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Ῥουφίνου πρεσβυτέρου Ῥώμης ad verbum translatus ex Rufini lib. 1. Hist. cap. 28. seq.

l) Godfridus Hermantius præf. ad vitam S. Athanasii: *Plusieurs celebres auteurs de nostre siecle avoient déja remarqué un tres grand nombre de fautes dans l' histoire de* Socrate, *dont* Sozomene *n'a presque esté que le copiste. Et en effet cet Historien ayant suivi en plusieurs rancontres un ancien auteur nommé* Sabin, *de la secte des Macedoniens, il ne faut pas s' etonner, qu'il se soit égaré sous la conduite de ce guide, que l'on peut presumer raisonnablement, n' avoir pas esté fort fidelle.* De Sabino illo Macedonianorum Heracleæ in Thracia Episcopo, cujus συναγωγὴν τῶν συνοδικῶν sive *Actorum Synodicorum collectionem* (à Concilio Nicæno usqve ad Valentis tempora, sub qvo vel sub Gratiano scripsisse videtur) laudat Socrates pag. 22. 31. 92. 95. 146. 182. 204. 224. 231. Illam MStam CPoli ante hos centum & qvinqvaginta adhuc annos latuisse ex Verderio notat Possevinus in Appendice ad apparatum sacrum. Plura de Sabino vide apud Tillemontium Memor. Hist. Eccles. Tom. VI. parte 2. p. 504. seq. Stephanum le Moyne ad Varia sacra p. [illegible] & B. Ittigii Historiam Concilii Nicæni p. 38. seq. ubi refellit Sandium qvi [illegible] ucleo Hist. Eccles. p. 166. Sabino illi tribuit συναγωγὴν καὶ ἔκθεσιν τῶν [illegible] γίων πασῶν συνόδ[illegible], qvam Ravius ex oriente secum attulit, atq; Usserius refert ad Photium *Tyri*[illegible] opum, qvi interfuit Concilio Chalcedonensi. Anonymum vocat Seld[illegible] 68. 89. ad Eutychii Origines Alexandrinus.

Græce primus hos libros una cum Eusebio, Sozomeno Theodorito Eclogis Theodori Lectoris atqve Evagrio in lucem edidit Rob. Stephanus. Paris. 1544. fol. typis regiis.

Latine primus qvodammodo vertit Socratem, Sozomenum & Theodoritum in unum corpus *Historiæ tripartitæ* libris XII. adstrictum contrahendo *Epiphanius Scholasticus*, sub sexti sæculi initia, auspiciis Cassiodori, qvi hoc testatur in præf. ad illam Historiam, & cap. 17 libri de divinis lectionibus. Historia illa tripartita usus jam medio sexto sæculo fuit Liberatus Carthag. Archidiaconus in breviario Hist. Nestorianæ cap. 2. At Rufinum ex Historia tripartita suam Eusebii continuationem hausisse, error est B. Rhenani, à B. Ittigio pag. 732. de Bibliothecis Patrum recte notatus, cum Socrate ipso Theodorito ac Sozomeno antiqvior Rufinus fuerit. Prodiit Historia tripartita Parisiis sine anni nota in octavo apud Franciscum Regnault, & postea ex *Beati Rhenani* recognitione Basil. 1523. 1528. 1533. 1539. 1568. atq; Francof. 1588. fol. una cum Historia Ecclesiastica Eusebiana qvam Rufinus vertit & duobus libris continuavit. Deniqve *Jo. Garetius* Monachus Benedictinus in nova Operum Cassiodori editione Historiam tripartitam ad MSS. Codd. recensuit, & locorum Socratis, Sozomeni & Theodoriti qvæ Epiphanius interpretatur paginas, ex Valesiana editione, utili instituto annotavit. Rothomag. 1679. fol. *Gallicam* versionem Ludovici Cyanei, Paris. 1568. fol. apud Ægidium Gourlinum excusam memorat Franciscus à Cruce in Bibl. Gallica pag. 293. *Germanice* cum Eusebio & Rufino, Casp. Hedione interprete prodiit Tripartita Argentorat. 1545. fol.

Versio latina *Wolgangi Musculi* prodiit Basil. 1549. 1557. 1594. fol. cum Eusebio, Sozomeno, Theodoro Lectore, Evagrio atqve Dorothei Tyrii vitis Prophetarum & Apostolorum ex ejusdem Musculi interpretatione, & Theodoriti Hist. Eccles. ex versione Joach. Camerarii.

Johannis Christophorsoni Cicestriensis Episcopi, qvi Eusebium, Socratem, Theodoritum, Evagrium, & exceptis tribus postremis libris à *Suffrido Petri* suppletis Sozomenum vertit, sed ad Socratem interpretandum nullos, ut observat Valesius, Codices MSS. adhibuit, Paris. 1571. Colon. 1581. fol. & ex *Jo. Jacobi Grynæi* recognitio-

gnitione atqve cum ejus notis Basil. 1570. fol. & apud * Sebast. Henricum Petri 1611. fol. Socrates & Sozomenus ex Christophorsoni versione, cum Suffridi Petri supplementis scholiisqve, in Bibliothecis Patrum T. 5. Colon. & T. 7. Lugd.

ece & Latine Socrates cum Christophorsoni versione, junctus Eusebio, Sozomeno, Theodoreto atqve Evagrio vidit lucem Genev. 1612. fol. Inde *Henricus Valesius* ex Regio MS. qvo Rob. Stephanus usus fuerat, & Variis Lectionibus Codicum Florentini Bibl. S. Laurentii, & Sfortiani Bibl. Vaticanæ, nec non ex Leonis Allatii MS. Theodoro Lectore qvi in Historiam suam tripartitam plura libri 1. & 2. Socratis transtulit, hunc scriptorem castigavit, & cum Sozomeno, latina versione nova atqve eruditis notis illustratum vulgavit Paris. 1668. f. qvæ editio recusa Moguntiæ 1677. f. Eo ipso anno Parisiis scriptores Hist. Ecclesiasticæ ex Valesii versione, latine, Græco textu notisqve interpretis omissis prodierunt. Editioni Græcolatinæ qvam dixi lucem vidisse Moguntiæ, novus A. 1695. titulus præfixus est, Amstelodamum præ se ferens.

llice Socrates & Sozomenus Ludovico Cousino interprete, Paris. 1676. 4. Confer Ephemerides Parisienses illius anni p. 101. sq. ubi hallucinationes qvædam Socratis notantur, qvemadmodum & ab Elia du Pin T. 4. Bibl. scriptorum Eccles. p. 79.

Hæc de Socrate, *scriptore* (ut non ab re judicat Stephanus le oyne prolegomenis ad Varia sacra) *satis accurato.* Ex ejus Historia clesiastica affertur aliqvid in Synodo septima (Nicæna II.) Act. 1. 3. Binii pag. 492.

XXXI. *Salamanes* a) *Hermias* SOZOMENUS, narrat um suum patre Ethnico natum, Bethelia Gazæorum vico primum

* Vide hanc editionem recensitam in B. Doctoris mei Ittigii libro de Bibliothecis Patrum pag. 737.

a) Ita nomen hujus scriptoris effert Theodorus Lector & Photius Cod. 30. Ac Salamanis qvidem nomen, qvo Monachus appellatur apud Sozomen. VI. 32. VIII. 15. potest ei hæsisse ab uno è majoribus, qvos è Palæstina ortos scribit V. 15. Vide Valesium in Sozomeni vita & in notis pag. 98. Alii vocant *Hermiam Sozomenum*, Salaminium; ut Codices duo MSS. eodem Valesio teste, & Nicephorus Callistus in πίναξι sive indice capitum: vel *Hermiam Sozomeni* ut in jure Græco Romano pag. 293, & 295. ὁ Σωζομένου ἑρμείας, qvod interpres vertit: *Hermias Sozomeni Filius.*

cum toto domo sua Christianam fidem amplexum esse, & postea ingenio & doctrina, atqve interpretandis sacris literis b) valuisse. Ipse vero, scholasticus sive causidicum agens CPoli, c) molestias fori dispunxit commentando aliqvid ac componendo, & non diu ut videtur post Socratem * scripsit, ac Theodosio Juniori Imp. dedicavit *libros IX. Historiæ Ecclesiasticæ* ab A.C. 323. ad 439. ** sive à tertio Consulatu Crispi & Constantini Cæsarum, usqve ad Consulatum XVII. jam dicti Theodosii. Hoc cum ipse Sozomenus perspicue d) testatur, certum est libros plures ab eo scriptos non esse qvam hodie exstant, neqve postremum librum ulterius ab auctore productum qvam nos hodie habemus. Nam inventio reliqviarum Zachariæ Prophetæ qvæ capite ultimo libri IX. narratur, contigit Consulatu Theodosii Junioris decimo septimo, e) ut Marcellinus in Chronico testatum reliqvit. Qvod porro Gregorius M. lib. VI. Epist. 31. *In Historia*, inqvit, *Sozomeni, de qvodam Eudoxio qui Constantinopolitanæ Ecclesiæ Episcopatum arripuisse dicitur*, al. *qvæ narrantur. Sed ipsam quoque Historiam sedes Apostolica suscipere recusat, quoniam multa mentitur, & Theodorum Mopsvestiæ nimium laudat, atque usque ad diem obitus sui magnum Doctorem Ecclesiæ fuisse perhibet.* Non dubium est Theodoritum f) pro Sozomeno dicere voluisse, cum in Theodorito ista legantur V. 39. Sic Svidas in Ἀγαπητὸς pro Philostorgio allegat Eusebium: In Actione 1. Synodi septimæ pro Socrate citatur Historia Ecclesiastica Rufini, & in jure Græco Romano pag. 295. pro eodem Socrate Sozomeni.

b) Sozomenus lib. V. cap. 15. p. 617. διέπρεπε γὰρ ὁ ἐμὸς πάππος ἐν ταῖς ἐξηγήσεσι τῶν ἱερῶν γραφῶν εὐφυής τε ὢν καὶ οἷος γνῶναι ἃ δεῖ, καὶ κατὰ λόγον μετρίως ἡγμένος, ὡς καὶ ἀριθμητικῆς μὴ εἶναι ἄμοιρος.

c) Idem lib. II. cap. 3. pag. 446. οἷα τε Ἀκυλίνῳ ὑπῆρξεν ἀνδρὶ οὗ ἔτι νῦν ἐμοὶ συνδιατρίβοντι καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς δικαστηρίοις δίκας ἀγορεύοντι &c.

* Valesius Sozomeni vita, Caveus in Hist. literaria, Elias du Pin T. 4. Bibl. Scriptor. Eccles. pag 80. ubi hallucinationes qvasdam Sozomeni notat.

** Male in Kœnigii Bibl usqve ad A. 1423.

d) Sozomenus in præfat. pag. 397.

e) Confer Combefisii Bibliothecam Concionatoriam T. 1. p. 16. 17. & T. 7. p. 582.

f) Melch. Canus XI. 6. Locor. Theolog. pag. 544. Combefisius T. 1. Bibl. Concionatoriæ pag. 16. 41. Valesius ad veterum testimonia de Sozomeno, Garnerius in auctario Theodoriti pag. 192. Licet aliud visum Baronio ad A. 434. num. 4. & ad Martyrolog. Rom. 23. Dec. Vossio de Hist. Græcis, Miræo in Bibl. scriptorum Eccles Raynaudo in lib. contra Cyriacos sive Dominicanos & Paschalio Qvesnello diss. 2. ad Leonem M. pag. 258. Agnoscit etiam Gregorii de Sozomeno censuram Anastasius Bibl. in præfat. Hist. Ecclesiasticæ.

nus. Qvid itaqve incredibile, hallucinatam ſimiliter Gregorii memoriam, *cujus auctoritas tamen tanta non eſt* g) *ut ad ipſius nutum vel Sozomenum vel Theodoritum manibus excutere debeamus. Certe hæc de Sozomeno Gregorii M. cenſura non impedivit, qvin in Concilio Florentino ſeſſ. 2. & hucusque magnus illius Hiſtoriæ uſus inter eruditos fuerit, ut Petrus Guſſanvillæus in notis ad illam Gregorii Epiſtolam obſervat.* Novatianis perinde ut Socratem faviſſe, multi notarunt, unde ejusdem cum illo fuiſſe ſectæ ſcribit Labbeus T. 2. de Script. Eccleſ. p. 372.

De Hiſtoria Tripartita *Epiphanii* Scholaſtici qvi tamen ex libro Sozomeni ultimo nihil in illam retulit, & de verſionibus latinis *Wolfg. Muſculi*, & qvi morte præventus tres poſtremos libros *Suffridi Petri* transferendos reliqvit, *Johannis Chriſtophorſoni*, atqve accuratiſſima *Henrici Valeſii*, nec non de Græcis & Græcolatinis Sozomeni editionibus verſioneqve Gallica, jam dictum eſt in Socrate, cui ſemper jungi ſolet, & cujus veſtigiis libenter videtur inſiſtere, licet nusqvam nominet, & non raro recedat ab ejus ſententia, plura etiam ab eo omiſſa ſuppleat, & de Monachis atqve Eremitis utpote inter Monachos verſatus & ab eis inſtitutus * velut in grati animi documentum haud pauca attexat Socrati prætérita. Socratem judicio, Sozomenum ſtyli elegantia qva Xenophontem referre voluit, præſtare viri docti obſervant. Valeſius ad Græca emendanda præter Codicem Regium, qvem expreſſerat Rob. Stephanus, conſuluit etiam meliorem Fuketianum, atqve Varias lectiones ex Codice Allatiano Theodori Lectoris, qvi Socratis, Sozomeni qvem τὸν μακάριον Σωζόμενον vocat, & Theodoriti Hiſtoriam in compendium miſit.

Scripſerat Sozomenus etiam *libros duos de rebus ab adſcenſu Chriſti usque ad Licinii exauctorationem*, ut ipſe in præfat. Hiſtoriæ ſuæ p. 401. teſtatur, ex Clemente, Hegeſippo, Africano & Euſebio maxime compendium iſtud compoſuiſſe ſe teſtatus. Sed illus non amplius exſtat.

Petrus Lambecius ab eoqve perſvaſus W. E. Tenzelius Sozomeno tribuunt etiam *irriſionem Gentilium* qvam ſub *Hermiæ* nomine habemus. Sed de illa parum veriſimili doctorum Virorum conjectura vide ſi placet qvæ notavi cap. 1. pag. 96. 97.

g) B. Ittigius præf. ad ſelecta capita Hiſtoriæ Eccleſ. ſæculi ſecundi §. VI.

* Valeſius in notis pag. 99.

Fuit & alius Sozomenus Præfecti domesticus ad qvem Isidori Pelusiotæ Epistola 300. libri I. Alius item junior, Presbyter Pistoriensis, & Florentiæ educatus, qvi latino sermone scripsit Chronicon ab Orbe condito usq; ad A. C. 1292. testatus se adjutum benevolentia Vespasiani librarii, urbis Florentinæ civis, qvem laudat in fine Voluminis prioris. Vide Mabillonii iter Italicum pag. 174. qvi hoc Chronicon MS. duobus magnis Voluminibus evolvit in Abbatia Fesulana.

XXXII. THEODORITUS Cyri, civitatis in Syria, Episcopus circa A. C. 458. defunctus, præter alia scripta (de qvibus alibi) composuit * A. C. 450. ineunte, *libros quinque historiæ Ecclesiasticæ*, in qvibus veluti suppleturus omissa à Socrate ac Sozomeno, eam similiter perducit ab hæresi Arii usqve ad principatum Theodosii junioris. Neqve plures libros, nec longius productam Theodoriti Historiam legerunt Evagrius, Epiphanius Scholasticus, Photius Cod. 31. Nicephorus &c. qvanqvam Gennadius de Script. Ecclesiast. cap. 89. libros decem memorat, qvos produxerit à fine Historiæ Eusebii & vicennalibus Constantini M. ad suum usqve tempus, usqve ad imperium Leonis senioris sub qvo & mortuus sit. Sed sive falsus fuit Gennadius ut Valesio videtur, sive qvinqve libros posteriores alius nescio qvis Theodorito subjunxit vel supposuit, qvæ est sententia Jo. Garnerii in Auctario, ubi de Theodoriti scriptis pag 249. seq. sane ipse sub extremum libri qvinti testatur se in morte Theodori Mopsvesteni A. C. 429. Historiam suam claudere. Eqvidem qvæ Theodorus lector & Johannes Damascenus lib. 3. de imaginibus ex Theodorito referunt, juniora sapiunt tempora & in qvinqve illis libris haud leguntur, ut Garnerius etiam de juniore aliqvo Theodorito Historico cogitaverit, qvem suspicatur Episcopum Cariæ Alindensem qvi interfuit Synodo CPol. sub Menna A. C. 536. sed illius scripta si qvæ fuere, non potuere Gennadio Massiliensi cognita fuisse. Meminit Historiæ suæ Ecclesiasticæ Theodoritus ipse lib. IV. hæreticarum fabularum cap. 1. & 2. Consilium autem qvo Garnerius p. 193. putat à Theodorito scriptam Historiam & hæreticarum fabularum libros, ut sub veteribus nominibus adversarios suæ ætatis perstringeret, merito parum verisimile videtur B. Ittigio præf. ad Hist. Ecclesiasticæ sæculi secundi capita pag. VIII. seq. Claudit opus Index Episcoporum

* Confer Eliam du Pin T. 4. Bibl. scriptorum Eccles. pag. 94.

porum in Patriarchalibus sedibus Romæ, Antiochæ, Alexandriæ Hierosolymorum & CPolis, qvem Sirmondus sed minus emendatum edidit, & Jo. Hessels apud Robertum Cocum multo posterioris scriptoris esse scribit.

Primus Theodoreti Hist. Ecclesiasticam edidit *Græce* ex Codice bonæ notæ Beatus Rhenanus ad calcem Historiæ Eusebio Rufinianæ & Tripartitæ, adjunctis Victoris Vitensis libris III. de persecutione Vandalica & Anoymi excerptis ex Nicephori Callisti Historia, incerto interprete. Basil. apud Hieron. Frobenium 1535. fol. Inde cum Eusebio & aliis lucem vidit Græce Paris. 1544. fol. typis Rob. Stephani Regiis duobus Codd. MSS. usi.

Latine post *Epiphanii* Scholastici abbreviationem, vertit *Joachimus Camerarius*, cujus interpretatio Justo Jonæ dicata prodiit primum A. 1536. ab eo tempore sæpius, etiam inter alia Theodoreti opera, vulgata latine: perinde ut cum aliorum Hist. Ecclesiasticæ scriptorum versionibus *Jo. Christophorsoni* interpretatio recusa est, ut supra in Socrate dixi, ubi etiam de editionibus, versionibusqꝫ Germanica & Gallica *Historiæ Tripartitæ*, & de *Henr. Valesii* versione latina scriptorum Hist. Ecclesiasticæ, qvæ sine Græco textu & notis prœla evasit. Paris. 1677. fol.

Græce & Latine cum *Jo. Christophorsoni* versione inter scriptores Historiæ Ecclesiasticæ vulgata est iterum Genev. 1612. fol. Inde cum interpretatione nova *Jac. Sirmondi*, sive ex Camerarii potius & Christophorsoni conflata, qvi ad eosdem binos Codices Bibl. Regiæ qvibus usus Stephanus fuerat, Græca recensuit, legitur in luculenta editione Operum Theodoriti Paris. 1642. fol. Tomo tertio. Deniqve *Henr. Valesius*, Græca castigavit ad Varias Lectiones Codicis Saviliani, qvas Usserius, atqve ad Historiam Tripartitam Theodori Lectoris, cujus ἀντιγραφὰς Allatius ad eum misit. Addidit etiam versionem novam, cum Sirmondianam ferri in qvibusdam in locis non posse observasset, & cum eruditis notis suis Theodoritum ita vulgavit præmissum Historiis Evagrii, Philostorgii & Theodori Lectoris. Paris. 1673. fol. recusum Mogunt. 1679. Amst. 1695. fol.

Gallice post antiqviorem *Martini Matthæi*, Prioris in Monasterio novo apud Pictavos interpretationem, vertit *Ludovicus Cousinus*, Valesii fere vestigiis insistens, Paris. 1576. 4. una cum Evagrio.

XXXIII. EVAGRIUS Epiphaniensis a) Syrus lasticus b) & ipse, sive (perinde ut Socrates & Sozomenus) rum in foro Patronus c) Antiochiæ vixit, atqve Grego scopo Antiocheno d) charus fuit, à Tiberio Constanti etiam auctus qvæstura, & à Mauricio Tiberio Codicillos ho præfecturæ e) consecutus. Scripsit in eadem ut credi Antiochensi urbe, & sexagenario propior absolvit f) *Hist clesiastica libros sex* à temporibus in qvibus Socrates & Theo desierant, sive ab Ephesina Synodo qva damnatus est A. C. 43 storius, ad annum usqꝫ Mauricii Imp. duodecimum g) qvi cœpit A. C. 593. die XIII. Augusti. Allegat subinde Histori bus usus est Rhetorum, *Prisci*, *Eustathii* Epiphaniensis, *Zach copii & Johannis* qvi in Justini senioris anno septimo Historiam

a) Evagrius III. 34. τὴν ἡμεδέραν ἐπισκοπῶν Ἐπιφάνειαν, ἣ τὸν ... χον ἔχει. Hinc apud Nicephorum pro Εὐαγρι☉ ὁ ἐπιφανὴς, Va ὁ Ἐπιφανεύς.

b) Photius Cod. 29. ἀνεγνώσθη Εὐαγρίου σχολαστικοῦ, ἀπὸ Ἐπάρχων ... Ἐπιφανῆς τ' κτ' τὴν κοίλην Συρίαν ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία ἐν τόμοις

c) Antiochiæ vixisse ex pluribus Evagrii locis recte Valesius observat, qvod primariis Antiochiæ civibus hunc scriptorem fuisse colligunt viri docti ex lib. VI. cap. 8. refert totam civitatem diem nuptiarum ejus feriatum habi qve fausta apprecatam esse, hoc in Valesii qvidem versione reperio, alium puto habere sensum. Ait nempe Evagrius nuptias se celebrasse ci ne sponsa die novilunii, qvo tota civitas feriabatur, non certe propter nuptias sed ob solenne novilunii tempus. Ἐμοῦ κτ' τὴν ἔτην κ᾽ τέταν ... ὑπερβεβηκότας μηνὸς κόρην παρθένον νυμφεύοντ☉, κ᾽ τ᾽ πόλεως ἑορ κ᾽ δημοτελῆ πανήγυριν ἀγούσης περί τε τὴν πομπὴν κ᾽ τὴν παστάδα παστάς non de thalamo nuptiali neqve πομπὴ de nuptiali pompa intelli sed de epulis & pompa qvibus novilunium celebrare mos erat.

d) Evagr. lib. VI. cap. 7. & ult. ubi propter relationes nomine Gregorii Epis tiocheni scriptas, ab Imperatoribus duplici dignitate auctum se testatur.

e) Idem lib. VI. cap. ult.

f) Lib. IV. cap. 29. ait Evagrius se ista scribere anno ætatis suæ 58. Idem l cap. 33. refert se scribere anno Antiochenorum 641. His si detrahas a qvibus æra Antiochena Christianam prævertit, habes A. C. 593. Cœpit Antiochena à confirmata illis à Julio Cæsare avtonomia mense Octobri A 704. Vide Henr. Noris de Epochis Syro Macedonum pag. 159.

g) Confer Valesium in Evagrii vita, & Henricum Noris diss. de qvinta Synodo,

Huic Evagrio scripta nonnulla, qvæ sub S. Nili Ascetæ nomine leguntur, tribuenda esse non diffitetur Josephus Maria Svaresius pag. 613. ad Nili opuscula à se edita testatus in MSS. Codicibus scripta amborum ita misceri confundiqve, ut ægre discerni qveant. Idem confirmat Cotelerius notis ad T. 3. monumentor. Ecclesiæ Græcæ pag. 544. seq. Evagrii scripta ab discipulo ejus *Rufino* versa latine plerosqve in Occidente lectitare, uti Græca eos qvi in Oriente habitant, scripsit Hieronymus ad Ctesiphontem. Plura etiam versa se testatur *Gennadius* de Script. Eccles. cap. 11. Idem est Evagrius Monachus *Scitbensis*, cujus Ascetica & Ethica, Gnomas de Passionibus animæ rationalis, & ad Anatolium de peccatis principalibus & περὶ ὀκτὼ λογισμῶν memorat Labbeus loco laudato. Alius fuit Evagrius, Episcopus *Antiochenus*, à qvo vitam Antonii de Græco Athanasii versam, qvæ etiamnum exstat, (vide supra cap 1. pag. 303.) memorat Hieronymus Epist. ad Florentium & cap. 125. de scriptoribus Eccles. Alius cujus *altercationem Simonis Judæi & Theophili Christiani* laudat Gennadius cap. 50. & ex eo Honorius Augustod. p. 427. Alius Episcopus *CPolitanus* à Valente Imp. actus in exilium. At apud Martianum Capellam p. 2. pro Evagrio Citharista legendum Oeagrius.

XXXIV. THEODORUS ἱστοριογράφος Κωνσταντινουπόλεως laudatur à Joanne Damasceno lib. 3. de imagg. pag. 386. editionis insignis Leqvinianæ, qvi p. 380. præterea ἀναγνώστην sive *Lectorem* CPoli fuisse refert, qvod firmant etiam Nicephorus lib. I. c. 1. Hist. Auctor παραστάσεων χρονικῶν in Combefisii Originibus CPol. pag. 19. cui vocatur Θεόδωρος χρονογράφος ἀναρρωθεὶς ἀναγνώσμασιν & Suidas, qvi Theodorum vocat τὸν ἀπὸ ἀναγνωστῶν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. Hic Justino & Justiniano ut videtur imperantibus clarus *duobus libris* scripsit *Compendium Historiæ Ecclesiasticæ* Tripartitæ ex libris *Socratis*, *Sozomeni ac Theodoriti* qvod exstat à vigesimo anno Constantini M. usqve ad obitum Constantii. Nam qvamvis lucem hactenus non vidit, Græce tamen MS. fuit apud Allatium, qvi edere voluit, cujus codicis variis lectionibus Sam. Tennulii, Professoris Noviomagensis, manu descriptis feliciter usus est Valesius ad eluendas ex triumvirorum illorum Historiis mendas, qvi etiam procemium Græce ac latine publicavit post præfat. ad Theodor. Nescio an Allatii ille liber descriptus fuerit è codice Veneto S. Marci, cujus mentionem faciunt Possevinus & in Catalogo MSS. Venetorum

rum Thomasinus. Certe videtur extrema parte mancus fuisse, ria Historiæ telam non usqve ad extrema junioris Theodosii perqvitur.

Præterea composuit & ipse suo marte *Historiam Ecclesiasticam, libris* dem *duobus*, ab extremis temporibus Theodosii junioris, in qvibus finunt Socrates, Sozomenus & Theodoritus, ad Justinum Imp. Senrem usqve. Hi libri duo ipsi qvidem jam diu est, qvod interciderent. Exstant tamen ex illis ἀπὸ φωνῆς Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου excerpta, *Nicephoro Callisto* dictante servata. Græce prodiere cum Eubii & aliorum Historia Ecclesiastica, ex codice Regio (qvo solo etiam lesius usus) Paris. 1544. fol. *Latine* vertit *Wolfg. Musculus*, cujus interetatio, ut Bibliothecas Patrum & alias latinas Historicorum Ecclesiacorum editiones supra in Eusebio recensitas mittam, exstat etiam in æcolatina Genevensi 1612. fol. Novissime cum versione & præris notis *Henr. Valesii*, qvi fragmenta etiam Theodori alia ex Svida, eophane, Damasceno & Synodo septima subjunxit, ad calcem eodoriti, Evagrii ac Philostorgii de qvorum editionibus jam dixi. ldendum & Historiæ Ecclesiasticæ ἀποσπασμάτιον de expositionis fidei, qvod è Bibl. Vaticana produxit & cum versione sua edi-t Josephus Maria Svaresius ad S. Nili opuscula pag. 614. Tum qvæ Theodoro Lectore afferuntur in Originibus CPolitanis à Combeis illustratis. Ubi vero Damascenus III. de Imaginibus pag. 375. idat τόμον sive librum Theodori Historiæ Eccles. qvartum, secunm horum venit intelligendus, qvia priores qvos memoravi duos mpendii ex Socrate Sozomeno ac Theodorito simul computavit, rinde ut Svidas, qvi à Constantini temporibus ad Justinianum permisse historiam Theodorum scribit. Ita in actione I. Synodo L. T. 3. edit. Binianæ p. 494. ubi laudatur liber qvintus, Valesius ad eodorum pag. 580. monet πρώτου pro πέμπτου esse legendum. Alius us producitur in eadem Synodo septima, sive Nicæna secunda, tione V. pag. 609. seq.

R XXXV.

Libri 5ti Pars Altera.

Valesius putat ne Nicephorum qvidem, plura alioqvi inde in Historias suas derivaturum, integris Theodori Libris, sed excerptis istis solummodo usum esse, eaqve cuidam dictasse, atqve ideo dici ἀπὸ φωνῆς Νικηφόρου, uti Leontii liber de sectis à Theodoro Abbate dictatus amanuensi suo, inscribitur ἀπὸ φωνῆς Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀββᾶ.

XXXV. NICEPHORUS CALLISTUS XANTHOPULUS, Callistides sive *Callisti Xanthopuli* F. Historiam suam obtulit Andronico Palæologo Imperatori jam seni, a) qvi A. C. 1327. septuagenario major obiit: ipseqve testatur eam se in juventute scribere aggressum, absolvisse cum annum ætatis 36. nondum emensus b) esset, adjutumqve Bibliotheca S. Sophiæ CPoli c) in qva florem ætatis trivit egit. Michaëlis Palæologi Imperatoris & Andronici nepotis meminit in catalogo Imperatorum CPol. d)

Λαμπρὸς Μιχαὴλ, Παλαιολόγος τρίτος.
Ὅπλοις βασιλεὺς καὶ λόγοις καὶ πρακτέοις.
Ἀνδρόνικος παῖς, συνδρομὴ τῶν χαρίτων.

Qvin ad Imp. Joannis Cantacuzeni tempora pervenisse atqve adeo circa medium sæculi XIV. adhuc vixisse, ex Catalogo Patriarcharum, de qvo infra, cognoscas. Exstant *Historiæ Ecclesiasticæ libri XVIII.* (neqve plures tunc libros scripsisse se pag. 38. b. Nicephorus ipse auctor est) à nato CHRISTO ad interitum usqve Phocæ h. e. ad A. C. 610. ex Eusebio, Sozomeno, Socrate, Theodorito, Philostorgio, Theodoro lectore, Basilio Cilice, Evagrio (qvos pag. 35. nominatim laudat) aliisqve contexti. Igitur qvæ post argumenta librorum XVIII. seqvuntur Græce pag. 42. argumenta libri XIX. & seqventium usqve ad XXIII. & mortem Leonis Philosophi sive A. C. 911. ab alio auctore an Nicephoro ipso additam nec amplius exstantem Historiæ continuationem respiciunt, & ab interprete latino Jo. Lango sunt rejecta ad calcem operis. Qvemadmodum porro ob styli elegantiam *Thucydides Ecclesiasticus* hic Nicephorus audit Christ. Schurz-

a) Nicephorus in dedicatione Hist. Eccles. ad hunc Andronicum pag. 20. οἴομαι διὰ ταῦτα καὶ ἐς μήκιστόν σοι βιώσιμον προσγενέσθαι. itaqve pag. 1. ἄνθος ὥρας non reddendum *ætatis flos & vigor* sed *flos venustatis*. Uti p. 24. b. ὁ Ἀρίστωνος male redditur *Aristonus*, cum vertendum sit *Aristonis F.* nempe Plato.

b) Lib. 1. cap. 1. pag. 43.

c) Lib. 1. cap. 1. pag. 37.

d) Apud Philippum Labbeum in Protreptico Hist Byz p. 34. nam qvi ibi de junioribus Imperatoribus seqvuntur versus, ab alio fuerunt additi, itaqve neqve in altero Codice Regio, neqve in illo qvo usus Jo. Langus, leguntur.

ichurzfleischio, ita à B. Johanne Gerhardo ob fabulas e) qvas miscet, *Theologorum Plinium* appellari video pag. 238. Methodi studii Theol. Ilius tamen pannis purpuram qvandoqve intextam ex bonis qvi periere criptoribus, recte monet Labbeus T. 2. de S. E. p. 102.

Prodiere libri illi XVIII. qvorum primæ literæ nomen Νικηφόρȣ Καλλίςȣ referunt, ex *Jo. Langi* Erphurdiensis versione *latina* asil. 1553. fol. & ex altera ejus recognitione ibid. 1561. fol. cum jus scholiis, tum Antwerp. 1560. Paris. 1562. 1573. Francof. 1588. ol. Paris. 1566. 8. duobus Vol. Sed & *Gallice* interprete *Jo. Gilloto*, Paris. 1567. fol. Deniqve *Græce & latine* Paris. 1630. fol. 2. Vol. cum Langi versione, per *Frontonem Ducæum* ut habet titulus recognita, sed Combefisius in Bibl. Concionatoria *Langi*, inqvit, *recognoscenda versione & castigandis notulis qvæ passim adsperse sunt, majorem Ducæi diligentiam vellem, ni forte typographi in eum liberaliores fuere, ejusqve præfixo nomine voluerunt libri pretium augere.* Græca à Ducæo descripta sunt è Codice qvo olim usus Langus, & qvi unicus creditur hodie superare, qviqve ex Matthiæ Corvini Bibl. Budensi direptus olim â Turcis, at CPoli redemtus ab homine Christiano devenit in Bibl. Cæsaream f) Vindobonensem, ubi hodieqve asservatur. Dicata editio Græcolatina Cardinali Richelio est, cum Imperatori (ut versionem suam Langus) oblaturum illam Ducæus promisisset, ex cujus Bibliotheca Codicem Græcum acceperat. Vide Lambecium lib. 1. p. 158.

Alia Nicephori hujus scripta sunt:

Σύνταγμα *de templo & miraculis S. Mariæ ad fontem* uno à CPoli stadio, qvod lib. XV cap. 26. Nicephorus se scripsisse testatur, adhuc exstat MStum in Bibliothecis Cæsarea & Vaticana. De Cæsareo Codice Jac. Gretserus ad Codinum p. 282: *Extat Viennæ in Cæsarea Bibl. fortassis unicum totius Europæ exemplar, cui nisi cito succurratur, (vidi enim & percucurri alterum Monachium & huc Ingolstadium) penitus à blattis tineisq; corroditur: & jam nunc aliqvot locis ab aqvis pessime acceptum est, ita ut multa legi neqveant, præsertim sub finem.* Vide & Nesselium parte V. p. 153. 154. Vaticani Codicis meminit Lambecius ad Codinum pag. 199. & Allatius de Simeo-

R 2

e) Confer Casaubonum Exerc. I. in Baron. sect. 17. Camerar. ad Joh. XI. 1. Bezam ad Act. I. 13. & Blondelli pseudo Isidorum p. 37. Possevinum in Apparatu &c.

f) Confer Lambecium de Bibl. Vindob. lib. I. pag. 108. seq. 152. seqq. & lib. VIII pag. 55.

meonum scriptis pag. 88. De templo illo & fonte miraculis celebri videndus Cangius in CPoli Christiana lib. IV. pag. 183. seq. Extat & in eodem Bibl. Cæsareæ Codice Nicephori *Acoluthia* sive *officium festi Dedicationis templi hujus*, & *Canon* sive *hymnus* cum antiqvis notis Musicis.

Catalogus Imperatorum CPolitanorum, *versibus Jambicis*, Græce è Codice duplici Regio, in Labbei protreptico Hist. Byz. pag. 34. In Codice qvem Jo. Langus evolvit, & qvalis Græce editus Basileæ 1536. 8. ad calcem Epigrammatum sacrorum Theodori Prodromi, qvemadmodum & in altero Regio, desinit Catalogus hic in Andronico juniore. Cæteros ad Constantinum Palæologum usqve, recentior, ut fit, manus addidit.

Catalogus Patriarcharum CPolitanarum, *versibus Jambicis* Græce in eodem Labbei protreptico pag. 35. seq. & ad calcem Epigrammatum Theodori Prodromi. Desinit in 141. Callisto, qvem Patriarcham constituit Jo. Cantacuzenus, ut ipse Imperator narrat IV. 17. Hist. Seqvitur apud Labbeum alius Catalogus nescio qvo auctore, non scriptus versu sed sola nomina 149. Patriarcharum referens, ad Josephum usqve, qvi Florentiæ in Concilio generali obiit non diu ante urbem captam à Turcis. At *seriem Patriarcharum CPol. oratione soluta fusius conscriptam*, (qvam è membranis Bibl. Regiæ pariter vulgasse se scribit Labbeus T. 2. de S. E. & pagina etiam 34. protreptici Historiæ Byz. laudata, confirmatqve H. Warthonus appendice ad Hist. literariam Cavei) nusqvam reperio. Series Patriarcharum CPolitanorum sub Nicephori CPolitani nomine sæpius edita desinit in Patriarcha 82. Ignatio Evnucho, ut in Nicephori ejus scriptis dixi.

Ad calcem Epigrammatum Theodori Prodromi, Græce excusorum Basil. 1536. 8. præter jam dictos Catalogos binos Imperatorum Patriarcharum CPol. occurrunt * ejusdem Nicephori Cal-

* Nota in his esse omnia illa, qvæ velut sibi haud visa Nicephori scripta ex Gvil. Eisengrinii Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum memorat Possevinus in apparatu, & præclarus Vossius de Hist. Græcis pag. 308. Nota etiam Nicephorum Xanthopulum male à Callisto distingvi in indice ad Meursii glossarium Græcobarbarum. Nota tertio, in Rev. Jo. Gotfridi Olearii Bibliotheca scriptorum Ecclesiasticorum Jen. 1711. 4. T. 2. p. 8. ridicule excusum *Nicephori Catalogum meretricum Imperatorum CPol.* pro *Catalogo metrico*.

allisti Xanthopuli *versibus Jambicis* descripta πάσης τῆς θείας γραφῆς ὑπόψις.

Τὰ μετὰ Μακκαβαϊκὰ μέχρι Χριστοῦ καὶ αὐτῆς ἁλώσεως Ἱερουσαλήμ.
Ἅλωσις Ἱερουσαλὴμ ὡς ὁ Ἰώσηπος ἱστορεῖ.
Ἀσσυρίων, Περσῶν, Αἰγύπτου, Σύρων, Μήδων, Ἑλλήνων ἄνακτες.
Ἀθηναίων καὶ Κρητῶν ἄρχοντες.
Ῥώμης βασιλεῖς.
Ἑβδομήκοντα τοῦ Χριστοῦ μυστηπόλοι.
Εὐαγγελισταὶ καὶ Διάκονοι.
Αἱ μυῤῥοφόροι καὶ μαθήτριαι λόγου.

Οἱ καλλύναντες ἐν λόγοις Ἐκκλησίαν sive *Catalogus SS. Patrum Eccle-* qvem adscribere integrum, qvia brevis est, non gravabor:

Οἱ καλλύναντες ἐν λόγοις Ἐκκλησίαν,
Μέγας Διονύσιος Ἀρείου πάγου,
Μέγας Ἀθανάσιος Ἀλεξανδρείας,
Τὸ πνευματικὸν τοῦ Βασιλείου στόμα,
Ὁ Γρηγόριος νοῦς τῶν βροτῶν ἡ τερπνότης,
Γλῶττα μέλι ῥέουσα τοῦ Χρυσοστόμου,
Ἡ δαψιλὴς τοῦ Νυσσοῦς πανδαισία,
Ὁ βαθύνους Κύριλλος, Αἰγύπτου κλέος,
Καὶ λεπτὸς εἰς ἅπαντα Μαξίμου λόγος,
Ὁ τῆς Κλίμακος ἡ μεθαέριος βάσις,
Νεῖλος προφανῶς καὶ τὸ τοῦ Νείλου στόμα,
Ὁ Σύρος Ἐφραὶμ ἡ κατάνυξις λόγων,
Πανηγυριστῶν πατερικῶν βιβλία,
Καὶ Μεταφραστῆς ἡ γλυκύῤῥοος χάρις,
Ἐν οἷς πᾶσι πέφυκεν ὑπερεξέχων
Ὁ χρύσεος ῥοῦς ἡ γλυκάζουσα βρύσις,
Ὡς ἄφθονον μάννα τε πάντας ἐκτρέφων,
Καὶ νέκταρ ἀθάνατον ἐκχέον πόσιν.

Οἱ τὰ μέλη πλέξαντες ὕμνων ἐνθέων, *Catalogus brevis Hymnographorum* [Ecc]*lesiæ Græcæ*, qvem & ipsum integrum exhibui, in Catalogo Melodo[ru]m Græcorum, ad calcem Allatii de libris Ecclesiasticis Græcorum.

Συνοπτικὴ σύνοψις ἁγίων χρόνου sive *Menologium Sanctorum* breve, [ver]*sibus* (perinde ut qvæ jam memoravi) *jambicis*.

Τριωδίου σύνοψις ἀκριβεστάτη.

Volumen totum claudit εὐχὴ ἐξομολογήσεως, prosâ non versu.

Manu exarati etiamnum in Bibliothecis occurrunt hujus Nicephori hymni varii, ut χαιρετισμὸς *in B. Virginem*. Incipit: χαῖρε ἀνωτέρα τῶν νοερῶν.

Troparia duo, in eandem; ordine alphabeti: unum incipit, ἄχραντε παρθένε μῆτερ Θεοῦ, πάσης ἀνθρωπίνης βοηθείας ἀπολυθεὶς. Alterum ἄχραντε παρθένε, μῆτερ Θεοῦ, ἡ δεδοξασμένη ὑπὲρ πᾶσαν φύσιν βροτῶν.

Συναξάρια εἰς τὰς ἐπισήμους τοῦ Τριωδίου ἑορτὰς, *Synaxaria in præcipua Triodii festa quibus uniuscujusqve eorum indicatur origo, qvalitas & dispositionis ratio.* Combefisio qvidem in Bibl. Concionatoria judice *Triodium Græcorum Nicephorus pessime habuit, dum Synaxariis augendis suis, ipsius ac seqvioris Græciæ erroribus infercuit.* Pluribus hac de re conqveritur Leo Allatius qvem si placet vide diss. de libris Ecclesiasticis Græcorum pag. 70. 92. seq. 115. 229. & contra Hottingerum p. 124. ac de Synodo Photiana p. 326. sq. 527. sq. Hæc Nicephori Synaxaria in lingvam Græcam vulgarem conversa à *Matthæo Cigula* Cyprio & *Maximo Margunio* Cytherorum Episcopo prodierunt Venet. apud Antonium Pinellum A. 1607. 1637. 1648. 4. Titulus est: συναξάρια ἤτοι βίοι ἁγίων ἐκ τῆς ἑλληνικῆς γλώττης μεταφρασθέντα παρὰ Μαξίμου ταπεινοῦ Ἐπισκόπου Κυθήρων εἰς κοινὴν ὠφέλειαν.

Nicephoro qvoqve Callisto velut auctori tribuere non dubitavit V. C. *Humfredus Hody* brevem librum qvem è MS. Barocciano edidit Græce & latine sub titulo: *Anglicani schismatis redargutio*, in qvo libro pluribus exemplis probatur Episcopos injuste depositos Orthodoxi successoris communionem nunqvam refugisse. Oxon. 1691. 4. σύναξις ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱστοριῶν &c. Idem scriptum editurum se promiserat doctissimus Cotelerius III. monument. Eccles. Græc. pag. 645. *Offendi*, inqvit, *in opusculo nunc inedito, olim si DEUS dederit edendo, de celebri schismate ob Josephum Patriarcham CPol.* successorem Arsenii depositi A. C. 1266. & Germani qvi se paulo post abdicaverat. Cæterum non Nicephoro sed alii antiqviori scriptori qvi A. C.

1267.

167. eum composuit, deberi hunc libellum, recte postea agnovit ipse litor Humfredus Hodius. Vide ejus letter to a friend, concerning collection of Canons, Oxford. 1692. 4. pag. 42.

Beatus Rhenanus Basil. 1535. fol. Rufini Hist. Ecclesiasticæ Historiæ tripartitæ Epiphanii Scholastici pag. 590-615. subjunxit *storiam Ecclesiasticam à Nicephoro Græco Monacho conscriptam & incerto interprete jam olim latine versam*, qvæ velut continuatura Tripartitam incipit à temporibus Theodosii junioris, definitqve in morte Anastasii, qvem impium vocat & à qvibusdam fulmine divino percussum idi scribit. Non modo brevius longe singula perseqvitur qvam Niphorus Callistus libris XIV. XV. XVI. sed & aliter nonnulla refert, ut num illum fuisse Nicephorum sit necesse, licet Callistus etiam Monachus fuisse viris doctis videatur. Vide qvæ de his Collectaneis Jacobus llius lib. I. Obs. sacr. cap. 16.

De Excerptis è *Theodori Lectoris* libris duobus Historiæ Ecclesiasticæ, qvæ titutulus profitetur accepta ἀπὸ φωνῆς Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου, dictum supra in Theodoro.

XXXVI. *Chronicorum Scriptores Græci deperditi.*

; *Julii Africani*, & *Hyppolyti* Chronicis jam dixi supra cap. I.

odori Tarsensis χρονικὸν διορθούμενον τὸ σφάλμα Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου περὶ τῶν χρόνων memorat Svidas in Διόδωρος. Laudat etiam Diodorum illo, ut puto, in opere Theodorus Lector & Nicephorus Callisti.

lani & *Panodori* Monachorum Ægyptiorum; centum annis Eusebio juniorum Chronographiæ, Georgio Syncello laudantur, qvibus & ipsi Eusebium non raro castigaverant, aliqvando etiam cum ipsi potius, ut Scaliger ad Eusebium docuit, essent reprehendendi.

oanne Malala plures laudantur Chronographi, *Arianus*, *Brunichius*, *Bottius* seu *Buttius*, *Clemens*, *Didymus*, *Domninus*, *Eustathius*, *Eutropius*, *Eutychianus*, *Licinius*, *Magnus* Carrensis *Nestorianus*, *Pausanias*, *Theophilus* & *Timotheus*. Sed facile apparet ab ipso Chronographos appellari Historicos qvoscunqve. Nam *Arrianus* qvidem non alius illi

est

eſt à notisſimo ſcriptore Flavio Arriano, cujus libros de bellis Trajani adverſus Parthos reſpicit, de qvibus dixi lib. 4. c. 8. De *Brunichio* nihil habeo hoc loco qvod notem, cujus libri hæc fuit inſcriptio teſte Malala T. 1. pag. 239. ἐκθέσις Βρουνιχίου Ῥωμαίου χρονογράφου. Pro *Bottio* ſive *Buttio* legendum *Brutius* Hiſtoricus & Chronographus Hieronymo etiam Syncelloqve & Paſchalis Chronici auctori laudatus. Confer Euſebii Chronicon Græcum edit. Scaligerianæ pag. 44. & Scaligeri notas pag. 205. *Clementem* intelligitur Hiſtoricus & Chronographus à Clemente Romano non minus qvam Alexandrino diverſus, de qvo Svidas: Κλήμης ἱστορικός. ἔγραψε τοὺς Ῥωμαίων βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορας, καὶ πρὸς Ἱερώνυμον περὶ τῶν ἰσοκρατικῶν σχημάτων, καὶ ἄλλα. Hieronymus ille alius omnino à Stridonenſi, fueruntqve illo nomine etiam inter Græcos non obſcuri doctrina atqve ingenio viri. Laudat hunc Clementem Cedrenus pag. 19. qvi σοφώτατον vocat, Anonymus Combefiſianus in Originibus CPol. pag. 32. Heſychius ſermento in CHriſti natalem, Svidas & Etymologicum Magnum in ζάλην, ac Svidas iterum in ἥρας ἦ & Παλίμβολος. *Domninus* * freqventer laudatus à Malala & ſapientisſimi Chronographi celebratus nomine, Clariſſ. Bentleio Epiſt. ad Jo. Millium pag. 73. videtur fuiſſe Epiſcopus Antiochenus, & Hiſtoriam produxiſſe usqve ad Juſtiniani tempora. *Euſtathius* non alius eſt ab *Euſtathio* Epiphanienſi, qvi in ſua χρονικῇ ἐπιτομῇ Hiſtoriam omnem duobus voluminibus complexus eſt, uno usqve ad exciſam Trojam, altero ad annum duodecimum Anaſtaſii Imp. ut auctor Evagrius III. 37. & VI. ult. qvæ ſæpius illum laudat. *Eutropium* intellige notisſimum Hiſtoriæ breviatorem latinum, qvem Græce verterunt Capito Lycius, & cujus qvoqve ætatem tulit interpretatio, Pæanius. *Eutychianum* allegat etiam Georgius Codinus in Origg. CPol. vocatqve Protoſecretarium & Grammaticum. *Licinium* intellige *Macrum* Hiſtoricum Romanum, Dionyſio Halic. Plinio aliisqve laudatum, de qvo copioſe Voſſius lib. 1. de Hiſt. lat. cap. 10. *Magnum* Chronographum videtur laudare etiam Chronicon Paſchale pag. 379. ἐκ τοῦ μεγάλου χρονογράφου. ſed Malalæ T. 2. pag. 17. audit Μάγνος ὁ χρονογράφος ὁ Καῤῥηνός.

* Alius Domninus Origenis diſcipulus, memoratus Palladio in Hiſt. Lauſiaca p. 108. Alius hoc nomine Philoſophus, Syrus, de qvo Svidas è Damaſcio in vita Iſidori.

νὸς, ὁ συνὼν αὐτῷ ἰουλιανῷ βασιλεῖ, unde patet ætate etiam longe antecesſiſſe, nam qvæ ex magno ſuo profert Paſchalii auctor, Mauricii Imp. obitum ſpectant, Juliano multum junioris. De *Neſtoriano* mentio in eodem Chronico Alexandrino ſive Paſchali p. 324. *Theophilum* diverſum utiqve Malalas intellegit à veteri illo qvi ad Avtolycum ſcripſit, neqve enim qvæ ex illo profert in hujus ſcriptis leguntur, & Theophilum atqve *Timotheum* una cum Clemente Θεοφιλεςάτους χρονογράφους laudat Heſychius fragmento in CHriſti natalem, qvod latine pridem in lucem edidit Hervetus cum qvæſtionibus Anaſtaſii Sinaitæ, Græce vero ac latine Cangius ad calcem Chronici Paſchalis, & prolegomenis ad Malalam Humfredus Hodius, cujus doctiſſimi viri diatribam in qva de Theophilis, Clementibus & Heſychiis variis diſſerere voluit, acerbo auctoris fato interceptam merito dolemus.

b auctore Anonymo in Originibus Combefiſii CPolitanis laudatur pag. 5. ὁ Ἀγκυριανὸς χρονογράφος ἐν τῷ δεκαλόγῳ αὐτοῦ, qvi Codino Ἀγγυριανὸς ἐν δεκάτῳ λόγῳ. Apud eundem Anonymum pag. 33. mentio Μιλιχίου χρονογράφου.

Helconius Byzantius Sophiſta ſcripſit Svida teſte χρονικὴν ἐπιτομήν, *Compendium Chronicum* ab Adamo usqve ad Theodoſium M. *libris X.*

Heſychii illuſtris, patria Mileſii, *Hiſtoria Chronica* à Belo Aſſyriorum Rege usqve ad obitum Anaſtaſii Imp. ſcripta Juſtiniano imperante & comprehenſa *libris* ſive diſtincta in τμήματα ſive temporis διαστήματα *ſex*, celebratur à Photio Cod. LXIX. & eodem Svida in Ἡσύχιος, qvi præter rem negat eum fuiſſe Chriſtianum. Fragmentum libri ſexti, & primum qvidem ejus ut videtur caput, ad nos pervenit, editumqꝫ à Meurſio eſt cum verſione & notis, ſub titulo πάτρια Κωνςαντινουπόλεως. Non poterat igitur ejus ſingillatim Svidas inter opera Heſychii meminiſſe. Laudatur Heſychius illuſtris ὁ φιλοσοφήσας ἐπὶ τῆς Μιλησίας ἐν τῷ ε χρονικῷ διαστήματι in gloſſario Juris Labbeano voce παλματίους, atqve ἐν τῷ ς´ διαστήματι, voce φόλλις.

k *Iſidori* Diaconi Chronographia aliqvid affert Joannes Damaſcenus III. de imaginibus pag. 385. *Nicolaus* (ut à Nic. Damaſceno

distingvatur dictus νέος sive junior) Chronographus Photio suppar, memoratur à Labbeo in protreptico Hist. Byz. p. 48.

Πύῤῥων Pyron vel Pyrrho Chronographus non aliunde notus mihi qvam ex Glycæ annalibus pag. 82. & Anastasii lib. 7. anagogicarum contemplationum in Hexaëmeron p. 895. D. T. IX. Bibl. Patrum edit. Lugd.

XXXVII. *Chronographi post Eusebium, Græci editi.*

JOANNES Antiochenus, cognomento MALELAS, * diversus ab altero ** *Joanne*, Monacho *Antiocheno*, itidem Chronographo atqve similia passim tradente, & similibus delectato fabulis, *** ex cujus Historia Chronica ab Adamo nescio qvousqve producta habemus Constantini Porphyrogennetæ excerpta, qvæ non ultra Phocæ tempora procedunt, atqve ex Peiresciano Codice Græce & latine cum notis edita sunt ab Henr. Valesio Paris. 1634. 4. Malelæ vero Histo-

* Malelas sive Malalas, i. e. Rhetor, Sophista, Scholasticus, vel qvi Rhetoris munus gerebat in Ecclesia Antiochena. Rectius porro in nominandi casu dici Malelas qvam Malela vel Malala, docet Rich. Bentleius Epist. ad Millium pag. 78 seq. licet antiqvissimos Latinos Græca nomina in as desinentia solitos in A pronunciare ut Ænea & Anchisa, testatur Qvintilianus lib. 1. cap. 5. Confer Claudii Dausqveji Orthographiam T. 1. pag. 59.

** In Præf. ad excerpta Peiresciana pag. 5. scriptores, è qvibus illa digesta sunt, ita recensentur: εἰσὶ δὲ ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων χρονικῶν,
α΄ Ἰωσήπου Ἀρχαιολογίας,
β΄ Γεωργίου Μοναχοῦ (Hamartoli intellige)
γ΄ Ἰωάννου τοῦ ἐπίκλην Μαλέλα χρονικῆς
δ΄ Ἰωάννου Ἀντιοχέως χρονικῆς ἱστορίας &c. Hic Joannes à Malela ut vides diversus, vocatur Monachus pag. 853. Τέλος τῆς ἱστορίας Ἰωάννου Μοναχοῦ. Codini, & utriusqve Tzetzæ de eo testimonia notavit laudatus Hodius prolegom. ad Malelam, qvi alia præterea ex ejus Chronico excerpta & ipsam Chronographiam atqve περὶ ἀρχαιολογίας (nisi hæc idem cum illa, aut ejus pars est) notat integram exstare in Gallia, laudariq; à Nic. Alemanno ad Procop. Allatio ad Eustathii Hexaëmeron, Salmasio ad Solin. & Historiam Augustam, Cangio ad Chron. Paschale &c. Fuit etiam, anteqvam ad CPolitanam sedem efferretur, Antiochenus presbyter Joannes Chrysostomus, cujus nomine apud Arabes Chronicon ferri, eidem Hodio observatum, qvi plures Joannes Antiochenos recenset, atqve uberius de illis tradere instituit in diatriba de scriptoribus Græcis variis cum prophanis tum Ecclesiasticis, maxime ex Codd. MSS. sed qvæ lucem non vidit.

*** Multa qvoqve similia & non raro iisdem verbis leguntur in Malala, Chron. Paschali, Cedreno & aliis.

Historia Chronica sive Chronicon, Damasceno pridem III. de imagg. Tomo. I. p. 368. & Tzetzæ Chil. V. Hist. 29. 30. laudatum, qvod ab orbe condito ad obitum Justiniani I. Imperatoris sive A. C. 566. progreditur, MStum in Bibl. Bodlejana inter Codices Baroccianos evolverunt viri docti Montacutius, Usserius, Seldenus, Jo. Gregorius, Pearsonius, Gvil. Lloydus aliiqve. Hinc ex eodem MSto cum versione & notis *Edmundi Chilmeadi* prodiit Oxonii, typis Sheldoniani theatri A. 1691. 8. Opus ab auctore distributum fuerat in libros XVIII. Sed primus liber cum secundi parte desideratur, itaqve ab editore defectus ille ex Georgio Hamartolo suppletus. Præmissa etiam erudita *Humfredi Hody* prolegomena, qvi Malalam ad noni sæculi initia detrudit, qvem tamen non adeo diu post Justinianum floruisse Clarissimo Caveo lubens assentior. Post Indicem vocum Græcobarbararum qvæ in Cangii glossario Græco vel plane non vel alia significatione reperiuntur, seqvitur præclara Epistola ad Jo. Millium, qva Vir egregius *Rich. Bentlejus* non Malalæ solum sed & aliorum plurium scriptorum Græcorum loca illustrat emendatqve.

Index Scriptorum à Jo. Malala allegatorum ad paginas edit. Oxoniensis.

b. *partem posteriorem*, * *supplementum ex Georg. Hamartolo præmissum denotat.*

Acta Apostolorum Apocrypha (Clementis recognitiones) 329.

Æschines Philosophus 240.

Africanus Chronographus 63. 74. 83 88. 111. 112. 201. 351.

οἱ ἐκθέμενοι τὰ πάτρια Ἀλεξανδρείας τῆς μεγάλης 284.

Apollonius ὁ σοφώτατος ἱστορικὸς 97. ubi tamen videntur innui Apollonii Rhodii Argonautica.

Apollonius Tyanensis, ejusqve τελέσματα. 342. seq.

Archilochus ὁ σοφώτατος 82.

Arrianus Chronographus (de Trajani expeditione contra Parthos) 358.

Aristoteles 240.

Ἀσκληπιῶν Astrologus Domitiani. 346. Svetonio, Zonaræ & aliis Ἀσκληταρίων.

Αὐλέας ὁ σοφώτατος. 73. 174. sub qvo nomine Æschylum latere, clariss. Bentleio persvasum.

Berenicæ (Veronicæ) hæmorrhousæ libellus supplex ad Herodem Regem. 306.

Farraginem Historico Chronologicam, qvam è Codice MS. Augustanæ Bibliothecæ sub nomine CHRONICI ALEXANDRINI vulgavit Græce & Latine cum notis *Matthæus Raderus* S. I. Monachii 1624. 4. deniqve sub veriore titulo *Chronici Paschalis*, nova meliore versione & eruditis notis illustratam à *Carolo du Fresne* habemus Paris. 1688. fol. Idem Fresneus sive Cangius nonnullas affert observationes *Jo. Baptistæ Hautini* sive Altini, qvi & ipse Chronici hujus editionem videtur molitus fuisse, rei Chronologiæ apprime peritus. Præterea ex MS. Codice & Holstenii observatione duos illius operis notat fuisse auctores, unum qvidem rerum ab orbe condito ad A. C. 354. (Constantini 17.) alterum vero qui illud ad annum usqve vicesimum Heraclii continuavit. Index Imperatorum qvi usqve ad Imperatorem Constantinum Monomachum A. C. 1042. pertingit, ab alio est, idqve in ipso titulo diserte innui testatur Is. Casaubonus p. 243. Epist. *Antiochenum libentius Chronicon vocaverim*, inqvit Henricus Valesius p. 39. ad Eusebium & ad Theodoritum pag. 21. seq. cum qvo facit Stephanus le Moyne notis ad Varia sacra p. 131. Plurima qvoqve eadem leguntur atqve iisdem verbis in Chronico Joannis Antiocheni Malalæ. *CPolitanum Chronicon* appellat Usserius pag. 75. prolegom. ad Ignatium, illamqve convenientiorem esse inscriptionem disputat etiam Reinesius II. 17. Var. Lect. Cæterum Raderus auctorem domo *Alexandrinum* fuisse collegit ex iis qvæ de Jeremiæ cineribus Alexandriam jussu Alexandri M. deportatis leguntur pag. 366. & qvod Georgii successor Petrus Alexandrinus

nota

ota in fronte libri apposita opus illud commendavit, atqve inde
ronicon Alexandrinum Raderus inscripsit: qvanqvam in eo po-
it falli, & qvod de *Maximo* Monacho qvi Heraolio imperante vi-
it, velut de Chronici hujus auctore cogitat: qvemadmodum & ejus-
em plerasqve emendationes & conjecturas sibi non probari testatus
t Cotelerius T. 3. monumentorum Ecclesiæ Græcæ pag. 608. unde
pius correctione indigere illud opus notavit Jo. Gregorius capite
5. Observationum sacrarum: & parum accuratus interpres Rade-
us dicitur ab Henrico Warthono ad Usserium de scripturis sacrisqve
ernaculis pag. 349. Ex hoc ipso opere petita sunt qvæ *fastorum Siculo-
rum* nomine laudant eruditi, qvoniam Codicem MS. in Sicilia Hie-
onymus Surita reperit, unde ab Antonio Augustino perlatus est Ro-
mam: indidem fastos Consulares excerpsit ediditqve Sigonius & Pan-
inius, & Græce ac Latine Sylburgius tomo tertio Hist. Augustæ.
onge plura ex Codice suo, qvi deinde ad Sylburgium pervenit, &
b hoc per Hœschelium redemtus, Bibliothecæ Augustanæ * illa-
us est, excerpsit If. Casaubonus, communicavitqve cum Josepho
caligero, qvi illa passim laudat nomine *Chronici Casauboniani*, & edi-
it Græce ad Chronici Eusebiani calcem, præfixo titulo ἐπιτομῆς
χρόνων, ut paulo ante in Eusebio dicere me memini. Ex Malala in
lud Chronicon multa deportata esse notavit Henricus Noris de
pochis Syro Macedonum pag. 203. idqve magis credo qvam qvod
larif. Hodius prolegom. ad Malalam putat illa hunc ex Chronico
escripsisse. Multa etiam iisdem verbis leguntur in Topographia
Christiana Cosmæ Indoplevste, unde *Cosmam* illum auctorem Chro-
nici suspicatus est Allatius Lib. de purgatorio pag. 942. Usserius vero
t alii incerta conjectura *Georgii Pisidæ* tribuunt, Casimirus Oudinus
Georgio Alexandrino à qvo vitam Chrysostomi scriptam habemus. Non
Alexandriæ tamen sed CPoli scriptum esse illud Chronicon probat
Henschenius exegesi præliminari ad Tom. 3. Act. Sanctorum Martii
pag. VII.

Subjunxit Cangius Chronico Paschali selecta qvædam vete-
. Monumenta ad rem Chronologicam facientia, qvorum syllabum
ic à me addi, non erit spero ab præsenti loco alienum.

I. Χρόνων ἀρίθμησις καὶ ὁμάς, pag. 404-408. *Temporum com-
pendiaria* per Patriarchas & Reges *putatio* & summa, ab Adamo usqve ad
Con-

* *Vide* Cavei Hist. literat. in Georgio Pisida.

Constantinum & Romanum scripta circa A. C. 960. ex Scalig de emendat. temporum p. 742. sq. & Petavii Uranologio * seq. ad calcem Computi S Maximi Martyris. Similem putat vulgavit Frid. Sylburgius ad calcem Zosimi, in scriptoribus Historiæ Romanæ minoribus. Francof. 1590. fol. apud Wechel.

2. Δήλωσις τῶν ὑποκειμένων κεφαλαίων, πότε ϗ ἐπὶ τίν τῶν ἕκαστον ἐπληρώθη pag. 408. 409. *Explicatio insigniorum quor eventuum*, qvando & sub qvo singula contigerunt. Ex eodem Sc ro pag. 745. & Petavio pag. 193. cujus latina versio est à C adjuncta.

3. *Imperatorum Romanorum Catalogus ab Augusto ad Constan Monomachum*, pag. 410 412. qvi Chronico Alexandrino in edi Raderiana pag. 438. seq. insertus legitur, sed in Codice Holsteni cte exulat, & juniorem agnoscit auctorem.

4. *Liber generationis ab Adam usque ad Alexandrum Severu* 413 - 421. latinè ex veteri versione, & editione Henrici C Tom 2. Antiqv. Lect. & altera Philippi Labbei ad fidem Co MS. Collegii Paris. S. I. recognita in Bibl. nova MSS. Paris. fol. pag. 298. Non absurde suspicatur Cangius breve hoc Ch con deberi *Hippolyto* Portuensi, Confer qvæ dixi supra cap. 1. p. 205

5. *Fragmentum duplex Chronici Eusebiani* è Codd. Regiis fol. 17. & 2919. & Colberteo 1350. Græce cum Cangii vers pag. 421 - 423. de CHristo nato anno mundi 5501. & de rat anni mensiumqve Græcorum, Ægyptiorum & Hebræorum.

6. Ἡσυχίου εἰς τὴν γέννησιν pag. 424. Græce & Latine *He fragmentum ex Homilia in Natalem CHristi* ex iisdem Codd. Vul idem fragmentum Humfredus Hody prolegomenis ad Malalar Codice Bodlejano. Oxon 1691. 8. & Caveus in Hist. literaria ptorum Eccles. ubi de Josephi Hypomnestico, ad A. C. 420.

7. *Ex Anonymo de CHristi nativitatis & passionis annis.* G & Latine pag. 424. 425. Ex Cod. Regis Galliæ 2431. fol. 172.

8.

* Utor editione Amstelod. 1703. fol. qvæ Antverpiæ nomen præfixum habet.

πόλεων, τῷ ἕκαςῳ αὐτῶν ἐκκήρυξε, κ̀ ποῖ (leg. πᾶς) κ̀ πῦ ἐτελεύτησαν, τὰ ἅγια αὐτῶν σώματα πῦ κεῖται, καὶ ἐν ποίοις τόποις, cui quidem tomati subjiciuntur nomina & Episcopatus LXX. Discipulorum. Verum aliud fere continet quod non habeatur apud Dorothenm, & in illius serie Apostolorum, ac illâ quæ præfigitur Commentariis Oecumenii. Hippolyde XII. Apostolis Græce & Latine cum notis edidit Combefisius Auctario novo Tomo 2. pag. 831. atqve similem de LXX. Discipulis Hippolyti nomine (Thebanum intellige, Chronici Sæculo XI. auctorem) habuit Sirletus, laudavitqve Baronius ad Martyrolog. April. & alibi, ut dixi supra cap. 1. pag. 212. Crassiores qvasdam hallucinationes hujus Pseudo Dorothei perstringit David Blondellus de Episcopis & presbyteris pag. 104. seq.

9. Τῶν ιβ Ἀποςόλων αἱ πατρίδαι, καὶ τὰ ὀνόματα τῶν γεννησάντων, 437. seq. *Duodecim Apostolorum patria, eorumque nomina ex quibus nati.* Ex Cod. Reg. Hoc ἀποσπασμάτιον Græce & latine edidere loco jam laudato Cotelerius.

10. Τῦ ἐν ἁγίοις Θεοδωρίτυ, Ἐπισκόπυ Τύρυ περὶ τῦ βαπτίσματος τῶν ἁγίων Ἀποςόλων καὶ τῆς Θεοτόκυ pag. 438. *Ex S. Theodorito Tyri Episcopo de baptismo SS. Apostolorum & Deipara.* In Codice altero Vindobonensi post Dorothei synopsin seqvitur idem hoc fragmentum sub nomine *Sophronii* Hierosol. sub qvo Græce & latine illud exhibet Lambecius lib. 3. pag. 52. seq.

11. Fragmentum ex *Fastis* Cuspinianeis Consulum Rom. in Fastorum specimen. pag. 439.

12. Descriptio Consulum ex qvo primum ordinati sunt, *Fastorum Idatianorum* lemmate hactenus edita, ad MS. exemplar Collegii S. I. recognita, & cum Arnaldi Pontaci, Episcopi Vasatensis editione collata. pag. 439-450.

13. *Fasti Græci* ab A. C 138. ad A. 362. pag. 451-455. ex Codice Saviliano & editione V. C. Henrici Dodvvelli, in appendice ad dissertationes Cyprianicas, Oxon. 1684. 8. primum editas, & deinde Cypriano Jo. Felli semel iterumqve recuso subjectas.

 14. Fa-

14. Fasti Græci alii ex apographo If. Vossii ab A. C. ... A. 630. pag. 456-463. Ex edit. ejusdem Dodwelli.

15. Fragmentum Fastorum ab A. C. 205. ad A. C. 463-466. ex Ægidii Bucherii Doctrina temporum, Antwerp. pag. 247. seq.

16. Ex temporibus Gallieni, qvis, qvantum ... præfecturam Urbis administraverit ab A. C. 254. ad 354. pag. 468. ex eodem Bucherio pag. 236. seq.

17. Catalogus Pontificum Rom. usqve ad Liberium pag. 470. in qvo Consules passim simul memorantur, qvem ... pinianus totum in fastos suos transtulit, atqve ediderat qvoq... cherius pag. 269. seq.

18. Paschalis centum annorum laterculus ab A. C. ... A. 411. pag. 470. 471. ex eodem Bucherio pag. 259. seq. ubi ... latus datur.

19. Laterculus fastorum Consularium * ab Ausonii ... Consulatu ad XVII. post Consulatum Basilii, pag. 472. seq. ... Colbert. 240. & ex editione Arnoldi Pontaci post notas ... Chronicon.

20. Laterculus alter brevis Consulum, post Chronic... siodori Senatoris. Pag. 473. Ex eodem Codice Colbertino.

21. Methodus qva invenitur cujusqve mensis qva... dies, & in qvam septimanæ feriam incurrit, & in qvem anni... cidit bissextus. Græce & latine pag. 474-479. Ex Constit... Heraclii Imp. in προχείρους Ptolemæi κανόνας, ex edit. H. Dodw... C. ad calcem diss. Cyprianicarum.

22. Variæ lectiones ad binas Epistolas Dionysii Exigui... tione Paschæ p. 479. seq. Ex variis Codd. MSS. Regio, Col... & Petaviano.

* Hisce fastis Consularibus omnino addendi qvos è Codice Bibl. Cæsareæ edi... stravitqve Henricus Noris ad calcem Operis eruditissimi de Epochis Syro M... num Lipf. 1696. 4. atqve Grævius una cum ejusdem Norisii Epistola C... inseruit Tomo XI. thesauri Antiqvitatum Romanarum

23. De Paschate Judæorum, pag. 479. 480. seq. ex Codice olberteo.

24. Argumenta Ægyptiorum qvorum meminit Dionysius xiguus in Epistola ad Petronium, & Victorius in Canone Paschali, g. 481. 482. Ex Cod. Colberteo 140. post Epistolam Paschasini iscopi ad Papam Leonem.

25. De triplici Græcorum æra, CHristum A. M. 5493. vel 01. vel ut auctor Chronici Paschalis, 5509. natum esse contentium. pag. 482. seq. *ex Dionysii Petavii Doctrina temporum IX. 3.*

26. De duabus Epochis nati CHristi A. M. 5506. vel 5507. g. 483. *ex eodem Petavio lib. VII. Auctarii cap. 1.*

27. Methodus Epactarum, & Novilunii investigandi ratio, utitur auctor Chronici Paschalis pag. 483. seq. *Ex eodem lib. IX. Doina temporum cap. 5.*

28. Methodus ad Paschales terminos sive judaica Paschata noscenda, qvâ Auctor Chronici Paschalis utitur. pag. 484. *Ex eo lib. VIII. Auctarii cap. 11.*

29. Laterculus Mensium Macedonicorum, qvos scriptor ronici Paschalis, ut & mediæ vetustatis scriptores Christiani cum o Macedonicis seu Antiochenis confundere solent. pag. 485.

Hactenus Appendix ad Chronicon Paschale Cangiana.

XXXVIII. GEORGIUS Monachus, atq; Theophane * teste bas, Patriarchæ CPolitani Tarasii A. C. 806. defuncti *Syncellus* ** asi *Concellanum* dicas & domesticum) ipse pag. 3. & 6. si modo ipse, auctor

* Theophanes initio Chron. ὁ μὲν μακαριώτατος Ἀββᾶς Γεώργιος ὁ Σύγκελλος γεγονὼς Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἐλλόγιμος ἀνὴρ καὶ πολυίστωρ, ἄλλους τε ἱστοριογράφους ἀναγνοὺς &c.

** Anastasius Bibliothecarius circa A. C. 870. clarus Præfat. ad Historiam suam Ecclesiasticam: *Operæ pretium duxi ex* Georgii *summatim quadam &* Teophanis *Chronographia plura sed succincte carpenda; quorum prior usque ad Diocletianum; posterior vero usque ad Leonem, qui post Michaëlem imperavit, patrem scilicet Ignatii qui adhuc superest habenas CPolitana tenens Ecclesia, prædicti operis sui stylum protraxit. Qui autem sint isti breviter annotabo. Horum igitur alter electa Mona-*

auctor est se Chronico suo complecti velle res ab Orbe condito gest[a]
usqve ad A. C. 800. Certe Syncellus morte præventus non ultra Di[o]
cletiani tempore pervenit, teste eodem Theophane, qvi contin[uavit]
vit, & Mich. Glyca, ac Georg. Cedreno. qvod & titulus operis [in]
dicat: Γεωργίε τε Μοναχε χρονικὴ ἱστορία ἀρχομένη ἀπὸ Ἀδὰμ καὶ διηκ[ουσα]
μέχρι τε Διοκλητιανε. Josephus Scaliger qvi opere illo MS. usus e[st,]
ex illo pleraqve in Eusebium suum, minus licet emendata qvando[que]
ut notat Salmasius pag. 99. Epist. descripta derivavit, qveritur i[d]
ab antiqvario qvi descripsit multis partibus mutilatum esse, &
scriptor toties promittit, ea nusqvam comparere Epist. CL[X.]
CLXI. ad Marcum Velserum, à qvo alium codicem Venetiis aff[erri]
dum exspectabat. Titulus Codicis ἐκλογὴ χρονογραφίας συντα[χθεῖσα]
ὑπὸ Γεωργίε μοναχε Συγκέλλε γεγονότ@ Ταρασίε Πατριάρχε Κων[σταντι]
νεπόλεως ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Διοκλ. Qvamqvam vero Jacobus G[oar]
contendit integrum Georgii opus ad nos pervenisse, tamen Phil[ippus]
qvoqve Labbeus notis ad Glycam ex Georgio qvædam allega[ns]
qvæ in illo haud leguntur, annotat pag. 367. *Ex ista pericope a[...]*
quibusdam Lector discet, non esse integrum Georgii Syncelli Chronicon, fuis[se]
tibus omnibus absolutum, quod è Codice MS. Bibliotheca Regiâ à R. P. Jac[obo Goar]
ro Ord. Prædicatorum typis Regiis prodiit, sed quædam adhuc in eo d[...]
ex aliis, si quæ forte occurrant uberioribus membranis supplenda.
qvi de Georgio Syncello multa erudite animadvertit dia[t]
Georgiis, pag. 323. seq. & Possevini, Vossii atqve aliorum ha[...]
tionem qvi cum Georgio Hamartolo, de qvo mox, con[...]
castigavit, pag. 327. & 334. memorat Codicem Mediol[...]

Monastica vita, mundoque contempto, CHristi se levi jugo & suavi [...]
cipavit. Præterea contra hæreticos incessanti agone desudans, mult[...]
Mundi Principibus contra Ecclesiæ ritum sapientibus, diversisque [...]
est. Sic ergo stigmata CHristi in corpore suo portans, tam pro fide[...]
tia, quam pro multarum virtutum insignibus, sanctæ memoriæ Tara[sii]
Præsulis Syncellus *effectus est. Sed ne multa prosequar, sufficere a[...]*
conium ejus, quod à sede approbatus sit Apostolica, quando stil[...]
una cum CCCL. Patribus in Nicææ urbe secundo convenientes unive[...]
celebrarunt: Siquidem & laus ejus in eodem septimo & sancto Co[...]
Laudat Syncellum etiam Jo. Scylitzes, Mich. Glycas, Joannicius C[...]
pag. 325. de Georgiis memoratus, aliiqve. Etiam Tzetzæ Chi[l...]
Γεώργι@ ὁ χρονικὸς laudatur ante Joannem Antiochenum. I[...]
Chronicorum scriptoribus infra dicam.

tulo: Χρονικὸν σύντομον ἐκ διαφόρων χρονογράφων, καὶ ἐξηγητῶν ...ν καὶ συλλεχθὲν ἀπὸ Γεωργίου μοναχοῦ καὶ Συγκέλλου. Sed in illo ... ut in altero cujus meminit Reinesius Epistolis ad Nesteros ...7. & in qvo res ab Adamo ad Imperium usqve Michaelis cum ...ora matre, cujus initium cum A. C. 841. coincidit, enarran... lucubrationes Georgii Hamartoli & Logothetæ ac Theophanis ...yncellianis videntur confudi. Idem Labbeus in Protreptico ...iptoribus Byzantinis promisit Chronologiam Syncelli vulgan...x MS. Bibl. Regiæ Parif. collato cum Vaticano qvem descripse... ...ltenius & cum Mazarinianis, addita latina versione *Jo. Baptistæ* ...i, sive *Altini*, qvem Nic. Rigaltii levirum, Syncelli moli... ...editionem, ad eundem Regaltium Romæ A. 1630. scripsit ...s Maria Svaresius, in Epistola qvæ legitur T. 4. Operum ...ndi pag. 663. At neqve illa versio neqve editio Altiniana vi...em, sed *Goarus* Syncellum cum versione sua & notis publicavit 652 fol. usus Codice MS. Regiæ Bibl. scripto A. C. 1021. qvem ...hi paravit Jo. Abramus A. C. 1507.

...Syncelli Chronicon ab A. C. 285. (Diocletiani 1.) ad 813. ... Armeni 1.) continuavit THEOPHANES Isaurus, * cu... ...onfessoris imaginum, vitam sive elogium à Theodoro ut ...æ Studita scriptum, ediderunt Latine ad 12. Martii Lipoman... Surius, Henschenius: Græce & latine *Franciscus Combefisius* edi... Theophanis Luparea præmisit, qvæ cum versione & notis po... *Jacobi Goari* atqve ejusdem *Combefisii* animadversionibus prodiit 1655. fol. Eam V. C. *Jo. Andreas Bosius* conferens cum MS. Co... Augustanæ Bibl. deprehendit hujus ope multo emendatiorem, ... & pleniorem, expletis qvibus passim fœdatus est lacunis ali... ...dare se posse, idqve se facturum promisit Exercitatione in pe... ... Josephi de CHristo pag. 24. additurus Syncellum & utrius-qve

* Anastasius Bibliothecarius Theophanem laudat his verbis: *Porro de altero quid dicam? cum & eius* (à Methodio Patriarcha CPol.) *conscripta vita, qualiter videlicet amplius patrimoniis venditis crucem suam tulerit, qualiter ve secutus CHristum Abbatis in Monasterio Agri functus officio, virtutibus fulserit, miraculis coruscaverit & Confessor ubierit, satis aperteqve per Byzantium, & circum qvasqve regiones his qui prope & his qui longe sunt clamet. Sed & studia ejus ad nos usqve perlata quis aut quantus vir iste fuerit, sollertibus manifestant.* Nota porro hunc Theophanem Abbatem & Confessorem diversum longe esse à Theophane Byzantio qvi de rebus Justini II. Imperatoris A. C. 578. defuncti scripsit libros X, lectos Photio Cod. 64.

qve continuatorem Genesium usqve huc ineditum. Publicar Bosii in Theophanem observationum, qvæ in publica Jenen demiæ Bibliotheca MSS. asservantur, spem fecit Georgius Sc præfat. ad postumam ejus introductionem ad Notitiam Rerun editam, specimenqve illarum videre licet in Wilh. Ernesti Te *μακαρίτ* Exercitationibus selectis pag. 315. *Joannis Burchardi* nem latinam memorat Lucas Holstenius Epistola ad Lambeciu de Bibl. Vindobonensi pag. 260. *Apud Puteanos fratres magn Chronologicum reperies, in quo tuam exerceas industriam, Theophan cet Agri* (Monasterii in regione Sigriana) *Abbatem cum* Jo. Bu *hominis accurate docti versione* * *edendum, qvem nuper ex Barberin theca ad ipsos misi. Adjunxi etiam Anastasium Bibliothecarium, antiq interpretem* (qvi præf. ad Hist. suam Ecclesiasticam plura ex Syn Theophane repetiisse se innuit, uti ex eodem Landulphus Sag pauca transtulit in postremam Historiæ miscellæ partem) *ex Codice Longobardico depromtum. Præfigendum erit Theophani Chronic gii Syncelli à Julio Cæsare usqve ad Maximianum, cujus itidem exempl ad Vaticanos & Palatinos Codices accurate collata ibi offendes. Alia eti Bibliotheca suppeditabit.* De hoc Theophane conferendus i Martinus Hanckius lib. I. de rerum Byzantinarum scriptorib XI. Anteqvam vero de hoc Chronico dicere desinam, appo vat Godfridi Henschenii judicium ex ejusdem exegesi præ ri præmissa Tomo tertio Actorum Sanctorum mensis Ma to A. 1684. in qva tabulas Chronicas Theophanis, saltim annos seriemqve Episcoporum in qvinqve sedibus Patriarc nulla fide dignas esse observat. *Chronographia Theophanis*, inq *lem nunc habemus ex collatione qvinqve Codicum MSS. Regii scilicet ziani, Barberini, Vaticani & Palatini, duabus constat partibus, q qva potior est, & vere aurea, omniqve acceptione dignissima, histor hibet per annos digestam: altera vix plumbea dici meretur, consistit tabulis Chronologicis* (Canonia *vocat Goar*) *qvibus per loculos divisis annus Mundi, tum Christi incarnati, dein Imperatoris Romani, proxi*

* Ex versione illa locum profert Allatius pag. 324. de Georgiis, sed is male *Bullardum* vocat. Rectius Labbeus in protreptico ad scriptores Byz. e *Jo. Jacobum Buccardum.* Parisinus hic fuit, Cardinalis Barberini Romæ c cus, cujus laudatio funebris in Nicol. Fabricium Peirescium & alia scrip dam referuntur in Catalogo Bibl. Barberinæ pag. 194.

ſarum, aut Ducis Arabum, rerum poſt Perſas in Palæſtina potentium, ex ordine, quinque Epiſcoporum præcipuorum ſeu Patriarcharum, mi, Conſtantinopolitani, Hieroſolymitani, Alexandrini & Anti- *ordo & anni continentur. Tabulas autem iſtas magna cum diverſitate prafixas annis non ſuis, ſed etiam mendoſiſſime conſcriptas eſſe, & hiare loculis, ac portentoſis prorſus annorum, præſertim Patriarcha- tionibus ſcatere, cum ipſemet Goar agnoſcat fateaturque: mirum ipſum, aut, qui defuncti Goaris laborem eduxit in lucem, Com- potuiſſe ſibi perſuadere, ab auctore Theophane eſſe: qui variorum auto- ſententias & numeros ſecutos ſit varios, opusque proprium urgente perſe- neceſſitate non recenſuerit, proindeque exigere à lectore ſuo poſſit, ut, Homerum patitur, Theophanem quoque lapſum erigat, cor- cum nimirum ſuccedentes & ad invicem cohærentes numeros in ſe- tranſponit annos, ſeu etiam conjunctos annos in diſſita canonia deſul- transfert: aut eidem viro nunc pauciores, mox plures diverſis cano- annos: vel cum ejuſdem viri pauciores anni, plures occurrunt ca- cum ſumma quapiam ætatis æquales loculos ſive Canonia quibusdam accepit: vel denique cum numero ejuſdem anni repetito, confuſio in- mediocris.* In eadem exegeſi præliminari pag. X. ſeqq. men- dam, librariorum ſocordia Theophani adſperſas & ab aliis non Henſchenius eluit.

De Theophanis continuatoribus, Leone Grammatico aliis- proximo capite, inter ſcriptores Byzantinos, nunc age cæ- Chronica celebriora quæ Græce lucem viderunt paucis perſe-

XXXIX. NICEPHORI Patriarchæ CPolitani A.C.828. defuncti logiam compendiariam ab orbe condito ad ſuam usque ætatem, jam circa A.C. 872. vertit *Anaſtaſius Bibliothecarius*, cujus Hiſtoria ſiaſtica ex Syncello, Theophane & Nicephoro collecta & *Joanni* Romæ Diacono inſcripta prodiit è Codice Vaticano latine cum *Car. Annibalis Fabrotti* inter ſcriptores Hiſt.Byz. Pariſ. 1649. fol. Ex dem Anaſtaſii verſione Chronologia Nicephori legitur in Biblio- Patrum, Pariſ. 1589. 1644. & 1654. Tomo ſeptimo: Colon. Tomo nono, & Lugd. 1677. Tomo XIV. pag. 72. cum com- *Antonii Contii*, primum edito Pariſ. 1573. 4. quem LXX. Inter-

terpretibus * nimium tribuere, in expurgatorio Indice Jo. Maria Brasichellanus. *Latine* itidem, interprete *Joach. Can* una cum ejus commentariis & diss. de Concilio Nicæno Basil fol. & Lips. 1573. 4. atqve sine commentariis Basil. 1569. Historiam qvam vulgo vocant Miscellam.

Græce in thesauro temporum *Josephi Scaligeri.* Lug 1606. & 1658. fol.

Græce & Latine, cum *Jac. Goari* notis, ad calcem Georg celli Paris. 1652. fol. inter scriptores Hist. Byz. Imperatorum triarcharum qvorundam postremorum nomina à scriptore adjecta esse, tum in Nicephori Græcis tum in Latinis Anastasii bus docet Seldenus II. 4. de synedriis pag. 106. sq. & Hanc scriptoribus Byz. pag. 245. Valentiniani qvoqve genealogiam dicibus qvibusdam desiderari notat Jo. Pearsonius in Vindiciis larum S. Ignatii. Vicissim in aliis MSS. diversæ continuatio periuntur jam ad Constantinum Ducam qvi A C. 1067. obiit ulterius etiam, usqve ad A. C. 1180.

GEORGII Monachi & Archimandritæ, cogn to qvod ipse sibi ex modestia sumsit *Peccatoris* sive *H* circa A. C. 842. clari, qvem cum Syncello multi male dunt, Chronicon ab O. C. ad Michaelem Theophili Imp nondum integrum lucem vidit, etsi partes qvasdam illius menta habemus à Petavio, Lambecio, Gretsero, Allatio, allisqve sparsim edita. Ex hoc Chronico etiam Chronol cerpta petita sunt qvibus Malalas ab initio suppletur; Con fredi Hody diss. Malalæ præmissam §. XLI. & Allatium de pag. 329. seq. qvi Cedrenum, Theophanem, Glycam ali steriores Chronologos ex eo profecisse, atqve in Excerp Constantini Porphyrogenneti περὶ πρέσβεων nonnulla ex h Georgii Monachi de legationibus ad Principes Ethnicos notat. Idem Allatius libro de ætate & interstitiis Ord Græcos p. 108. nonnulla ex eodem proferens, monet contemnendum esse auctorem, *ex quo recentiores Græci sua fere omnia neque verbis ipsis immutatis hausere, quod ut vis fecimus, & una cum textu Græco si per tempora licuerit tibi con*

* Confer Rich. Simonis Bibliothecam T. 2. pag. 470.

Allatii versio & editio non vidit lucem, nisi qvod prooemium cum interpretatione sua, diatribæ de Georgiis inseruit. Duos libros MSS. Regiæ Bibl. Parisiensis laudat Cotelerius ad lib. IX. recognitionum qvæ sub Clementis nomine ambulant, cap. 20. Vindobonensem Lambecius II. p. 588. Mediolanensem & Scoriacensem ius de Georgiis pag. 334. Bavaricum Gretserus T. 2. de cruce atthæus Raderus in viridario sanctorum, notis ad vitam S. Igna- Baroccianum deniqve, qvi exstat in Bibl. Bodlejana, Humfredus y loco laudato. Bavaricus Monachiensis producitur usqve ad rium Constantini Leonis filii. Vide Catalogum MSS. illius num. 189.

HIPPOLYTI Thebani qvi seculo XI. floruit, Chronicon à isto nato ad sua tempora, similiter nondum in lucem prodiit, ptis fragmentis, de qvibus dixi hoc ipso libro V. Bibl. Græcæ I. pag. 212. seq.

XL. GEORGII CEDRENI Monachi Chronicon ab Orbe ino ad A. C. 1057. cum *Jo. Xylandri* versione & notis editum est lex apud Jo. Oporinum & Episcopios fratres A. 1566. fol. atqve inriptores Hist. Byzantinæ, cum ejusdem Xylandri sed passim à Fa- emendata interpretatione notisqve, & notis posterioribus Goari, qvibus Xylandri etiam versio & notæ passim emendan- glossario ejusdem *Caroli Annibilis Fabrotti*, qvi editionis hujus habuit. Paris. 1647. fol. In hac lacunæ ingentes tres alia- MSS. Altempsianæ & Vaticanæ Bibl. suppleta sunt, nam Leunclavius notis ad Annales Turcios testatus erat apud se ali- folia Cedreni esse, qvæ in Xylandri editione desiderantur. Mul- emendata ac suppleta è *Joanne Scylitze* Curopalata, qvem * exscripsit, nec minus continuavit. Igitur Joannis litzæ Historia ab A. 1057. ubi desiit Cedrenus, usqve ad extrema ephori Botaniatæ sive ad A. 1080. subjuncta est à Fabrotto *Græce* è Regia, & *latine* ex interpolata per eundem editorem Jo. Bapti-

U 2 stæ

* Vide qvæ de Scylitze dicentur infra p. 378. Neo diversus hic est à Joanne Protovestiario, cognomento Tharcesio, qvem Cedrenus laudat inter eos ex qvibus profecit, & qvorum vestigiis insistere se non diffitetur, Syncellum, Theophanem, (Johannem) Siculum, Psellum, &c. De Cedreno plura Allatius diatriba de Georgiis pag. 334. seq. ad calcem tomi X. hujus Bibl.

stæ Gabii versione. In Codice Vaticano Æthiopicorum Heliodori annotatum est, illum scriptorem versibus Jambicis etiam ad Imp. Theodosium scripsisse de auro conficiendo, idqve Georgium Cedrenum testari. γράφει δὲ διὰ στίχων ἰάμβων τὴν τοῦ χρυσοῦ ποίησιν πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδόσιον, ὡς φησὶ Γεώργιος ὁ Κεδρηνός. *Neqve vero hoc licet negare* inqvit Conringius de Medicina Hermetica pag. 25. *etsi in edito Codini volumine* (etiam Parisiensis edit.) *non reperias. Notum enim, valde mutilum illud esse, & miris modis deformatum, quod jam Josephus Scaliger conquestus.* Vide tamen qvæ Scaligeri judicio, qvi breviarium tantum majoris operis & cadaver ad nos pervenisse existimabat, opponit Allatius de Georgiis pag. 336.

JO. ZONARÆ CPolitani, ex præfecto vigilum & primo à Secretis Monasticam vitam amplexi & plurimis aliis scriptis clari, Annales ab Orbe condito A. C. 1118. qvo obiit Alexius Comnenus ex Viennensi MS. & aliis qvatuor Codicibus cum *Hieron. Wolfii* notis prodiere Basil. 1557. fol. Postea vir præclarissimus *Carolus du Fresne* Wolfianam editionem [illegible] 4. [illegible] ptis Codd. Regiæ Bibl. & uno Colbertino e[illegible] ndavit, latinam v[illegible] [illegible] em recensuit, notasqve eruditas ad[illegible] [illegible] Wolfius contra auctoris mentem A[illegible] [illegible] Cangius divisionem operis genuinam [illegible] tes quas, [illegible] rosqv[illegible] VIII. restituit, & libros capitibus distinxit, [illegible] Chronologico Anonymi ab Adamo ad Alexium Co[illegible] um, qvod [illegible] onys. Petavius cum Nicephori CPol. breviario Historico Græce & Lati e vulgaverat Paris. 1616. 8. *Italice* qvoqve translati Zonaræ Ann[illegible] lunt à Marco Æmilio, Florentino Venet. 1560. 4. & *Gallice* à [illegible] anne de Maumont, Lugd. 1560. & Paris. 1561. apud Vascosan. fol. à Joanne Mileto (Milles de S. Amour) Paris. 1583. fol. Nonnullis Zonaræ Codicibus præfixum nomen *Georgii Scylitzæ*, forte qvod Capitibus opus distinxerit, summariaqve præfixerit. Vide Allatium de Georgiis [illegible] ag. 338. 339.

XLI. In eodem An[illegible] CHristi 1118. desinunt etiam ab orbe condito deducti Annales MICHAELIS GLYCÆ Siculi,* qvorum partem à Julio Cæsare ad Constantinum M. ex codice Andreæ Schotti sub falso *Theodori Metochitæ* nomine Græce cum versione & notis edidit *Jo. Meursius* Lugd. Bat. 1618. 4. Integros ex Jo. Sambuci Codice vulgavitqve Latine *Jo. Leunclavius*, & ad captam usqve à Turcis CPolin continuavit Basil. 1572. 8. Inde *Philippus Labbeus* pluribus

* imo Σικυδίτου Byzantini. Vide Mich. de Quien. ad Damascen. T. 1. p. 653.

Ephræm [illegible] CPolitani circa ſæculi XIV ut videtur initia clari Chr[illegible] ſcriptum jam [illegible]s paſſim citat Allatius ut libro de conſenſu utriusqve Ec[illegible] p. 6[illegible] 701. ſeq. 727. 776. de *Pſellis* pag. 42. de Georgiis pag. 327 [illegible] 354.

Georgii Chummi Byzantini H[illegible] [illegible]ythmicam à creatione rerum usqve ad regnum Davidis & S[illegible]is, ex Verderii ſupplemento qvi id CPoli extitiſſe ſua æta[illegible] [illegible]tatus eſt, memorat idem Allatius diatriba de Georgiis p[illegible] 345.

Chronicon MS. è *Georgio* [illegible] ex Bibliotheca Collegii Annæi (in [illegible] profitetur Matthæus Raderus præf[illegible] dæ Hiſtoriam in Indice Bibl. Va[illegible] ipſum licet anxie qvæſitum reperi[illegible] de Georgiis pag. 310.

XLIII. INDEX Scriptorum & Virorum Illuſtrium in Cedreni & Jo. Zonaræ Chronicis memoratorum.

Numerus nudus paginas Cedreni edit. Pariſienſis, cujus Tomus 2. à p. 459. incipit: Z. præfixum, Zonaram, & Z. b. Tomum ejus ſecundum denotat.

Theophili F. sive ad A. C. 866. MS. fuit in Bibl. Palatina, q[v] testatur in præfat. ad Saracenica sua Frid. Sylburgius, atq[v] omnino videtur ὁ Σικελιώτης qvem secutos se Cedrenus ac Jo[annes] profitentur, ut probe etiam à Labbeo observatum est.

Georgii Acropolitæ περὶ τῶν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐτῶν κ[αὶ] βασιλευσάντων μέχρι ἁλώσεως Κωνσταντινουπόλεως fuit in Bibl. S[...] Confer Allatium pag. 362. de Georgiis, qvi ejusdem Chro[nici] CPolitanam Neapoli apud Carthusianos MStam commemor[at].

Simeonis Magistri & *Logothetæ* Chronicon collectum [...] Chronicis & Historiis, ab Adamo usqve ad Constantinum [Porphyro]gennetum, ut his etiam Jambis præfixis docetur:

Ἀρχὴν μὲν Ἀδὰμ ἔχει βίβλος, καὶ τέλος
Τὸ Πορφυρογέννητον εὐσεβὲς κράτος.

Codex MS. Regis Christianissimi qvo usus est Cangius i[n] Græco notisqve ad Zonaram & aliis in scriptis desinit in Le[o]nio cum Theophane, cui in multis consonat. De Codice [...] & Scoriacensi mentionem facit Labbeus in protreptico Hist[.] 50. Hoc est qvod ab aliqvibus tribuitur *Simeoni Metaphrastæ*.

Simeonis Sethi Historia Chronica à creatione Mundi [...] Imperium Constantini Ducæ, lingva Græca vulgari, MS. [...]tur inter libros qvi in Patriarchio CPolitano servantur. Vi[...] sii Epistolas ad Hofmannum pag. 409. & Allatium de Si[meonibus] pag. 184.

Theodosii Melitini Chronicon MS. Constantinopoli à Gerlachio Tubingam allatum celebrat Martinus Crusius, a[t] fragmentum de nuptiis Theophili Imp. & Theodoræ ex Pa[...] oriundæ proponit post Epitomen Æthiopicæ Heliodori h[...] Theagene & Chariclea A. 1584. 8. Francofurti editam, & [...] servationibus locupletatam. Hæc Labbeus in protreptico Byz. pag. 52. qvi p. 39. notat etiam Crusium in eodem lib[ro] nuptiis afferre locum ex Chronico qvod ipse possedit *Anony[mi]* lingva vulgari, qvod fuit illustris Viri D. Mich. Cantacuze[ni] Martii A. 1578. jussu Amurathæ III. in patria sua Anchialo[...]

Ch

Y 2 Patri-

Theo-

... INDEX Scriptorum & Virorum Illustrium in Georgii Syncelli & Theophanis Chronographiis memoratorum.

...meri soli paginas Syncelli, Th. præfixum Theophanis denotans.

* Alius fuit Clemens Romanus, auctor Epistolæ à Clemente Consulari, li qvidam confundunt.

Pri-

INDEX Scriptorum, Virorumqve illustrium in Chronico Paschali sive Alexandrino, & Glycæ Annalibus memoratorum.

...meri nudi paginas Chronici Paschalis, Gl. præmisso paginas Annalium Glycæ editionis Paris. denotant.

Cerdo

* Eusebio Ἀρίστων ὁ Πελλαῖος.

Cerdo

Phi-

CAPUT V.

De BYZANTINÆ sive CPOLITANÆ Historiæ Scriptoribus.

Corpus Historiæ Byzantinæ in Lupara Parisiensi splendidis typis chartisque excusi brevis conspectus, & de nova editione illius operis, ante aliquot annos promissa in Belgio. Non esse omittendam, si nova curetur, per singulas summas paginas notationem Imperatorum CPol. de quibus agitur, & quantum potest fieri annorum CHristi, & Patriarcharum CPol. 1. *De singulis scriptoribus accuratior notitia, Labbei Protrepticon, & excerpta de legationibus ex scriptoribus deperditis Dexippo, Eunapio, Petro Patricio, Prisco Sophista, Malcho Philadelphiensi & Menandro Protectore, nec non ex Theophylacto Simocatta qui etiamnum exstat.* 2. *Excerpta Photiana ex scriptoribus deperditis Olympiodoro, Candido, Theophane, Nonnoso: Tum ex Hesychio Milesio ἀποσπασμάτιον, Et de Imperatoribus rebusq; CPolitanis varia è Suida, ibid. De Procopio Cæsareensi, atq; obiter notitia præcipuorum scriptorum ex*

ex Bibliotheca Seguieriana sive Coisliniana propediem vulgandorum Agathia. 4. Paulo Silentiario & Theophylacto Simocatta. 5. Patriarcha CPol. & Nicephoro Philosopho. 6. Joanne Came scriptoribus post Theophanem 7. De Leone sapiente & Joann Nicephoro Bryennio & Anna Comnena. 9. De Joanne Sinnamo, namo & Niceta Choniata, ubi & de aliis hoc nomine & de Michaële C 10. Georgio Acropolita, Joële, & Jo. Canano 11. Georgio Pa 12. Joanne Cantacuzeno. 13. Nicephora Gregora. 14. Laonico condyla. 15. Georgio Codino, Photii Oratione in Encania tem Joanne Anagnosta, Matthao Monacho, & Manuele Chrysolora Grammatico 17. Constantino Porphyrogenneto, Simeone Ma Georgio Monacho. 18. De Duca & Anonymis scriptoribus. 1 Anselmi Bandurii Imperio Orientali. 20. De illis qui corpori Byz. sunt inserti, Zosimo. 21. Georgio Phranza, 22 Genesio De spisso Opere MS. βασιλικῶν ταξιδίων *de officiis aula CPolitana tini Porphyrogenneti, quod exstat Francofurti ad Mœnum apud Nob rum D. Zachariam Conradum ab Uffenbach. 24. Scriptores quid Byz. inediti ac deperditi. 25 De Combefisii fasciculo Originum CPol. 26. De Saracenicis Frid. Sylburgii. 27. De Historia Ecc Manuelis Malaxi & aliis in Martini Crusii Turco Gracia obviis 2 Leonis Allatii* συμμίκτοις *29. Caroli Cangii merita in Hist. nam & elogium. 30. Godfr. de Ville Hardouin & alii scriptores CPoli & rebus CPolitanis. 31. De CPolitanis Imperatoribus & chis Scriptores. 32. Martini Hanckii liber de Byz. rerum scrip Auctorisque elogium. 33. Catalogus Alphabeticus & Chronologicu ratorum CPol. cum scriptoribus qui de unoquoque egerunt, 34. C similis Patriarcharum CPolitanorum. 35. Indiculus scriptorum bus dictum in hoc capite. 36.*

I.

ANteqvam de singulis Byzantinæ Historiæ Script Græcis dicere aggredior, juvat uno conspectu ac veluti bella Lectori sistere succinctam omnium recensionem, qvot in splendido opere Corporis Byzantini, Parisiis graphia Regia, Græce & Latine, typis luculentis & charta regi lo continentur. Sunt autem hæc:

De Byzantinæ Historiæ Scriptoribus sub felicissimis Ludovi XIV. Francorum ac Navarræorum Regis Christianissimi auspiciis, publicam in lucem emittendis, ad omnes per orbem eruditos Προτρεπτικόν. Proponente Philippo Labbe, Biturico, Soc. Jesu Sacerdote. Paris. 1648.

Ἐκλογαὶ περὶ πρεσβειῶν. Excerpta de Legationibus ex

Dexippo Atheniense	Prisco Sophista
Eunapio Sardiano	Malcho Philadelph.
Petro Patr. & Magistro	Menandro Protectore.

Theophylacto Simocatta.

...nia è Codd. MSS. à Davide Hæschelio Augustano edita. Interprete Carolo Cantoclaro, libellorum Magistro: cum ejusdem Notis. Accedunt Notæ & Animadvers. Henrici Valesii. Paris. 1648. fol.

...Excerptis de Legationibus subjectæ sunt Eclogæ Historicorum de Rebus Byzantinis, quorum integra scripta aut injuria temporum interciderunt, aut plura continent ad Constantinopolitanam historiam minus spectantia. Selegit, interpretationem recensuit, notisque brevibus illustravit P. Philippus Labbe, Bituricus, Soc. Jesu Sacerdos.

... Προκοπίου Καισαρέως τῶν κατ' αὐτὸν ἱστοριῶν βιβλία ὀκτώ. Procopii Cæsareensis Historiarum sui temporis Libri VIII. Nimirum de bello Persico libri II. de bello Vandalico libri II. & de bello Gothico libri IV. Interprete Claudio Maltreto Aniciensi, Soc. Jesu Presbytero: à quo supplementis aucti sunt Vaticanis, & in locis aliquot emendati. Paris. 1662.

...κοπίου Καισαρέως περὶ τῶν τοῦ Δεσπότου Ἰουστινιανοῦ Κτισμάτων λόγοι ἕξ. Procopii Cæsareensis de Ædificiis Imp. Justiniani libri sex, Auctiores quam ante & emendatiores. Interprete Claudio Maltreto, Aniciensi, Soc. Jesu Presbytero. Tomi II. Pars prior. Paris. 1663.

...κοπίου Καισαρέως Ἀνέκδοτα. Procopii Cæsareensis Arcana Historia. Qui est liber nonus historiarum. Ex Bibliotheca Vaticana Nicolaus Alemannus protulit, Latinè reddidit, Notis illustravit. Recognovit, varias lectiones adjecit, & lacunas fere omnes implevit Claudius Maltretus, Aniciensis, è Soc. Jesu Tomi II. Pars posterior. Paris. 1663.

Ἀγαθίου Σχολαστικοῦ περὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας βίβλοι πέντε. *Agathiæ Scholastici de Imperio & rebus gestis Justiniani Imperat. libri V. Ex Bibliotheca & interpretatione Bonaventuræ Vulcanii, & cum notis ejusdem. Accesserunt ejusdem Agathiæ Epigrammata cum versione Latina. Paris.* 1660.

4. Θεοφυλάκτου Σιμοκάττου ἀπὸ Ἐπάρχων καὶ Ἀντιγραφέως Ἱστοριῶν βιβλία η'. *Theophylacti Simocattæ, Expræfecti, & Observatoris Chartarum, Historiarum libri VIII. Mauritii Imperatoris res gestas continentes. Interprete Jacobo Pontano, Soc. Jesu. Editio priore castigatior, & Glossario Græco-barbaro auctior. Studio & opera Caroli Annibalis Fabrotti, JC. Parisiis,* 1647.

5. Πασχάλιον, *seu Chronicon Paschale à Mundo Condito ad Heraclii Imperatoris annum vicesimum, Opus hactenus Fastorum Siculorum nomine laudatum, deinde Chronicæ temporum Epitomes, ac denique Chronici Alexandrini lemmate vulgatum: nunc tandem auctius & emendatius, cum nova Latina versione, & notis Chronicis & Historicis, cura & studio Caroli du Fresne, Dn. du Cange, Regi à Consil. & Franciæ apud Ambianos Quæstoris. Paris.* 1688. *De hoc dictum supra cap. 4. §. 37. pag. 143.*

6. Γεωργίου Μοναχοῦ καὶ Συγκέλλου γεγονότος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ταρασίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως χρονογραφία ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Διοκλητιανοῦ. *Georgii Monachi, & S. P. N. Tarasii Patriarchæ CP. quondam Syncelli, Chronographia, ab Adamo usque ad Diocletianum. Et Nicephori Patriarchæ CP. Breviarium Chronographicum, ab Adamo ad Michaëlis & ejus F. Theophili tempora: Græce & Latine, cum tabulis Chronologicis & annotationibus. Cura & studio P. Jacobi Goar, Ordinis Prædicatorum Congregationis Reformatæ S. Ludovici. Paris.* 1652. *De Syncello dictum supra p. 149. seq. de Nicephoro p. 153.*

7. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Θεοφάνους χρονογραφία. *S. P. N. Theophanis Chronographia. Leonis Grammatici Vitæ recentiorum Impp. R. P. Jacobus Goar, Ord. FF. Prædic. Congregationis S. Ludovici Vicarius Generalis, Latinè reddidit, Theophanem notis illustravit, Varias Lectiones multiplici Codd. collatione adjecit. R. P. Franciscus Combefis ejusdem Instituti ac Congregationis iterum recensuit, notis posterioribus Theophanem; integris, Leonem Grammaticum strictim discussit, exque fide Codd. auxit, emendavit Paris.* 1655. *De Theophane itidem supra pag. 151. seq.*

8. Nicep.

[illegible] Καίσαρ⊙ τοῦ Βρυεννίε Ὕλη ἱστορίας. *Nicephori Cæsaris Bryennii Commentarii de rebus Byzantinis: opera & studio Petri Possini, è Soc. Jesu. Parif.* 1661.

Τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Νικηφόρου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Ἱστορία σύντομ⊙ ἀπὸ τῆς Μαυρικίου βασιλείας. *S. Nicephori Patriarchæ Constantinopol. Breviarium Historicum de Rebus Gestis ab obitu Mauritii ad Constantinum usque Copronymum, Interprete Dionysio Petavio, è Soc. Jesu, cum ejusdem notis, Parif.* 1648.

Γεωργίου τοῦ Κεδρηνοῦ Σύνοψις ἱστοριῶν. *Georgii Cedreni Compendium Historiarum, ex versione Guillelmi Xylandri, cum ejusdem Annotationibus. Accedunt huic editioni præter lacunas tres ingentes & alias expletas, notæ in Cedrenum P. Jacobi Goar, Ord. Prædic. & Caroli Annibalis Fabrotti, JCti. Glossarium ad eundem Cedrenum. Item, Johannes Scylitzes Curopalates, excipiens ubi Cedrenus deficit, Græcè editus ex Bibliotheca Regia. Parif.* 1647. 2. *vol. De Cedreno dictum supra cap.* 4. §. 40. *p.* 155. *seq.*

Τοῦ Κύρου Μιχαὴλ Γλυκᾶ Σικελιώτου βίβλ⊙ χρονική. *Michaëlis Glycæ Siculi Annales, à mundi exordio usq; ad obitum Alexii Comneni Imper. Quatuor in Partes tributi. Philippus Labbeus Bituricus, Soc. Jesu Theologus, Græcum textum ex pluribus MSS, Codicibus primus in lucem edidit; Joannis Lewnclavii, Amelburni, interpretationem recensuit atque emendavit: indicem ex MS. Fontebraldensi præmisit, Latineque reddidit: Annotationes subjecit, in quibus, præter variantes Lectiones & Supplementa, interpretum atque aliorum plurimos errores correxit, tum præsertim Joannis Meursii, qui partem libri III. Annalium Glycæ Theodoro Metochitæ falsò adtribuit, & Historiam Romanam inscripsit; quæ hic integra repræsentatur, cum notis atque indicibus necessariis. Parif.* 1660. *De hoc supra p.* 156. *seq.*

Ἰωάννου τοῦ Ἀσκητοῦ τοῦ Ζωνάρα γεγονότ⊙ τοῦ μεγάλου Δρουγγαρίου τῆς βίγλας καὶ Πρωτοασηκρῆτις χρονικά. *Joannis Zonaræ Monachi, [illegible] antea Vigilum Præfecti, & primi à Secretis, Annales. Carolus du Fresne, Dom. du Cange, Regi à Consiliis, & Franciæ apud Ambianos Quæstor, [illegible]lianam Editionem cum scriptis Codd. contulit: Latiam versionem recensuit, Annales Notis illustravit, Tomi II. Parif.* 1686. *De hoc supra p.* 156.

[illegible] τῆς Κομνηνῆς Πορφυρογεννήτου Καισαρίσσης Ἀλεξιάς. *Anna Comne-*

na

næ Porphyrogenitæ Cæsarissæ Alexias, sive de rebus ab Alexio Imperatore, vel ejus tempore gestis, libri quindecim. E Bibliotheca Barberina nunc primum editi, & à P. Possino, Soc. Jesu Presbytero, Latina interpretatione, Glossario & Notis illustrati, è quibus Glossarium nunc datur: Notæ mox opportunius edentur, una cum Cinnamo, continuatore Annæ, & aliis quibusdam ad Alexiadem spectantibus. Accesserunt Præfationes ac Notæ Davidis Hoeschelii, Augustani, ex editione anni MDCX. Paris. 1651.

Ιωάννȣ Κιννάμȣ βασιλικοῦ γραμματικοῦ Ἱστοριῶν λόγοι ἕξ. Joannis Cinnami Imperatorii Grammatici Historiarum libri sex, seu de rebus gestis à Joanne & Manuele Comnenis Impp. CP. Accedunt Caroli du Fresne, D. du Cange, Regi à consiliis, & Franciæ apud Ambianos Quæstoris, in Nicephori Bryennii Cæsaris, Annæ Comnenæ Cæsarissæ, & ejusdem Joannis Cinnami Historiam Comnenicam Notæ Historicæ & Philologicæ. His adjungitur Pauli Silentiarii descriptio Sanctæ Sophiæ, Græce & Latine, cum uberi commentario. Paris. 1670.

Κωνσταντίνȣ τοῦ Μανάσση Σύνοψις ἱστορική. Const. Manassis Breviarium Historicum. Ex interpretatione Joannis Leunclavii, cum ejusdem, & Joannis Meursii notis. Accedit variarum Lectionum libellus, cura Leonis Allatii, & Caroli Annibalis Fabrotti, JC. Item Glossarium Græco-barbarum, studio ejusdem Fabrotti. Paris. 1655. De hoc dictum capite superiore §. 41. pag. 157.

14. Νικήτου Ἀκομινάτȣ Χωνιάτου Ἱστορία. Nicetæ Acominati Choniatæ, Magni Logothetæ Secretorum, inspectoris & judicis Veli, Præfecti sacri cubiculi, Historia. Hieronymo Wolfio, Oetingensi, interprete. Editio Glossario Græco-barbaro auctior, & ope MSS. Reg. emendatior. Cura & studio Caroli Annibalis Fabrotti JC. Paris. 1647.

Γεωργίȣ τοῦ Ἀκροπολίτȣ τοῦ μεγάλȣ Λογοθέτȣ χρονικὴ Συγγραφή. Georgii Acropolitæ, Magni Logothetæ, Historia; Joëlis Chronographia compendiaria, & Joannis Canani Narratio de bello CP. Leone Allatio interprete, cum ejusdem notis, & Theodori Douzæ Observationibus. Accessit Diatriba ejusdem Leonis Allatii de Georgiorum scriptis. Paris. 1651.

15. Γεωργίȣ τοῦ Παχυμέρη, Μιχαὴλ Παλαιολόγος. Georgii Pachymeris Michaël Palæologus, sive Historia Rerum à Michaële Palæologo ante Imperium & in Imperio gestarum. Nunc primum edita ex Bibliotheca Barberina,

na, interprete Petro Possino, è Soc. Jesu. Accesserunt ejusdem Observationum libri tres, & Appendix: Specimen Sapientiæ Indorum Veterum. Romæ, Typis Barberinis, 1666.

Γεωργίου τοῦ Παχυμέρη Ἀνδρόνικος Παλαιόλογος. *Georgii Pachymeris Andronicus Palæologus, sive Historia rerum ab Andronico Seniore in Imperio gestarum usque ad annum ejus ætatis undequinquagesimum. E Bibliotheca Barberina, interprete Petro Possino, è Soc. Jesu. Accesserunt ejusdem Observationum libri tres. Romæ,* 1669.

Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ Ἀποβασιλέως ἱστοριῶν βιβλία Δ'. *Joannis Cantacuzeni Eximperatoris Historiarum Libri IV. Jacobus Pontanus Soc. Jesu Latine vertit, & notas suas cum Jacobi Gretseri, ejusdem Soc. Adnotationibus edidit. Græce nunc primum prodeunt ex codice MS. Bibliothecæ Viri Illustrissimi Petri Seguierii, Franciæ Cancellarii. Paris.* 1645. 3. *Vol.*

...νίκου Χαλκοκονδύλου Ἀθηναίου ἀπόδειξις ἱστοριῶν Δέκα. *Laonici Chalcocondylæ Atheniensis Historiarum libri decem. Interprete Conrado Clausero, Tigurino. Cum Annalibus Sultanorum Othmanidarum, à Turcis lingua sua scriptis, ex interpretatione Joannis Leunclavii. Accessit index Glossarum Laonici Chalcocondylæ, studio & opera Caroli Annibalis Fabrotti, JC. Paris.* 1650.

Historiæ Byzantinæ Scriptores post Theophanem, partim nunc primum editi, partim recensiti, & nova versione adornati, quorum Catalogum hic subjiciemus. Cura & studio R. P. Francisci Combefisii, Ordinis FF. Prædicator. Congregationis S. Ludovici. Paris. 1685.

...ctores qui in hoc volumine continentur, à Michaële Curopalata Imperatore, in quem desinit Theophanis Chronicon, usque ad Nicephorum Phocam scripsere.

...nonici, jussu Constantini Porphyrogenneti conscripti, à Leone Armenio usque ad Michaëlem Theophili F. libri IV. Ex MS. Cod.

...um Constantinus Porphyrogennetus de Basilii Imp. avi vita & rebus gestis. Cum nova versione.

...onymus Continuator Theophanis, à Leone Sapiente usque ad Romanum, Constantini Porphyrogenneti F. Ex MS. Codice.

Orthodoxorum invectiva adversus Iconomachos. Ex MS. Codice.

Joannis Jerosolymitani Narratio de Iconomachis. Ex MS. Codice.

Joannes Cameniata, & Demetrius Cydonius, de excidio Thessalonicæ. Cum nova versione.

Symeonis Magistri ac Logothetæ Annales, à Leone Armenio usque ad Nicephorum Phocam. Ex MS. Cod.

Georgii Monachi Vitæ recentiorum à Leone Armenio, usque ad Constantinum Porphyrogennetum. Ex MS. Cod.

19. *Chronicon Orientale ex Arabico MS. Latinitate donatum ab Abrahamo Ecchellensi, Syro Maronita è Libano, Linguarum Syriacæ & Arabicæ in alma Parisiensium Academia Professore Regio ac interprete. Accessit supplementum Historiæ Orientalis, ab eodem concinnatum. Paris.* 1685. Auctor Chronici vocatur *Abn-Arrabebus*, seu *Ben-Rahebus*, hoc est filius Monachi, patria Ægyptius, religione Christianus, secta Cophtita. Vide Abrahami Ecchellensis indicem scriptorum Eutychio vindicato subjectum.

Georgii Codini & alterius cujusdam Anonymi Excerpta de Antiquitatibus Constantinopolitanis, edita in lucem opera & studio Petri Lambecii, Hamburgensis, cum Latina versione & animadvers. necessariis. Accedunt Manuelis Chrysoloræ Epistolæ tres de comparatione veteris & novæ Romæ. Imperatoris Leonis, cognomine Sapientis, Oracula, cum Figuris atque antiqua Græca Paraphrasi. Addita est etiam explicatio Officiorum Sanctæ ac Magnæ Ecclesiæ juxta eorum ordinem, interprete Bernardo Medonio Tolosate. Paris. 1655.

Georgius Codinus Curopalata, de Officiis Magnæ Ecclesiæ & Aulæ Constantinopolitanæ. Ex versione P. Jacobi Gretseri, Soc. Jesu, cum ejusdem in Codinum Commentariorum libris tribus, & de imaginibus non manufactis Opere. In hac Editione præter comparatum cum Regiis MMSS. Græcum textum, & reparatam Latinam versionem, accedunt inediti ex Regia & Mazarina Bibliotheca Officialium Catalogi, & ad Codini mentem locupletes notæ. Adjunguntur recentiores Orientalium Episcopatuum Notitiæ, voces honorariæ, appellationes dignitatum indices, quibus postremis seculis Ecclesiastici vel Aulici Proceres salutabantur. Cura & opera P. Jacobi Goar Parif. Ord. Prædic. Congreg. Reform. S. Ludovici. Paris. 1648. *fol.*

Notitia Dignitatum Imperii Romani, ex nova recensione Philippi Labbe, Biturici, Soc. Jesu Presbyteri. Cum pluribus aliis Opusculis, Indicibus ac Notis. Paris. è Typographia Regia. 1651. 12.

20. *Anastasii Bibliothecarii Historia Ecclesiastica, sive Chronographia Tripertita. Ex MS. Codice Bibliothecæ Vaticanæ. Collata ad MS. exemplar Longobard. vetustissimum Casinensis Bibliothecæ, unde Romanum exemplar manavit. Nunc denuo ad fidem veterum librorum emendata. Accedunt Notæ Caroli Annibalis Fabrotti JC. quibus obscura quæque Anastasii illustrantur. Item Glossaria duo, quibus vocabula mixobarbara, collata cum Græco Nicephori, Georg. Syncelli, & Theophanis, exponuntur. Parif.* 1649. *fol.*

Ducæ, Michaelis Ducæ Nepotis Historia Byzantina, res in Imperio Græcorum gestas complectens: A Joanne Palæologo I. ad Mehemetem II. Accessit Chronicon breve, quo Græcorum, Venetorum, & Turcorum aliquot gesta continentur. E Bibliotheca Regia nunc primum in lucem edita, versione Latina, & notis illustrata. Studio & opera Ismaëlis Bullialdi. Parif. 1649.

Τοῦ ἁγίου Πατρὸς ἡμῶν Θεοφυλάκτου Ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας Παιδεία Βασιλική. *S. Patris nostri Theophylacti, Archiepiscopi Bulgariæ, Institutio Regia, ad Porphyrogenitum Constantinum. Interprete Petro Possino, Soc. Jesu, Parif. è Typographia Regia.* 1651. 4.

21. *Nicephori Gregoræ Historiarum libri XXIV. cum Hieron. Wolfii & Jo. Boivinii versione, notisque ejusdem Wolfii, Cangii, Claudii Caperonerii & ejusdem Boivinii. Parif.* 1702. *fol.* 2. *Volum.*

22. *Historia Byzantina, duplici Commentario illustrata. Prior familias ac stemmata Imperatorum Constantinopp. cum eorum Augg. Numismatibus & aliquot Iconibus; præterea familias Sarmaticas & Turcicas complectitur. Alter descriptionem Urbis Constantinopolitanæ, qualis exstitit sub Imperatoribus Christianis. Auctore Carolo du Fresne, Domino du Cange, Regi à Consiliis, & Franciæ apud Ambianos Quæstore. Parif.* 1680.

*De Imperatorum Constantinopolitanorum, seu de inferioris ævi, vel Imperii, uti vocant, Numismatibus Dissertatio, auctore Carolo du Fresne: quæ edita est ad calcem Glossarii Latini * ejusdem auctoris, quod in lucem prodiit Parif.* 1678. *recusum Francof.* 1681. & 1711.

23. *Anselmi Bandurii Ragusini, Presbyteri ac Monachi Benedictini è Congregatione Melitensi, Imperium Orientale, sive Antiquitates CPolitanæ in quatuor partes distributa. Parif.* 1711. *fol.* 2. *Volum.*

Hoc Corpus integrum rarius hodie nisi in instructis Bibliothecis occurrit & vix 450. florenis Hollandicis venditur, itaqve A. 1699. Bibliopola Batavus insignis, Franciscus Halma auspiciis Viror.

* Glossarium Græcum ejusdem Cangii vidit lucem Lugd. 1688. fol.

Clariss. Jo. Georgii Grævii & Ludolphi Kusteri professus est novam se illius velle dare editionem, qvæ & multo minore pretio veniret, & longe tamen melior esset. Præter enim omnia hæc opera accedere debuerunt ad Procopium qvidem notæ Bonav. Vulcanii hactenus ineditæ & emendationes latinæ versionis ex versione Vulcanii selectæ: tum à Grævio suppeditati.

Genesii ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ *libri V. sive Historia rerum ab initio Leonis Armeni, usque ad excessum Basilii Macedonis Imp. gestarum, jussu Constantini Porphyrogenneti Imp. ante annos quasi* 800. *conscripta. Johannes Andreas Bosius è MSS. membranis Bibliothecæ Collegii Paulini Lipsiensis descripsit A. CHristi* 1652. *Hunc Scriptorem Cl.* Ludolphus Neocorus *in linguam Latinam transferet, & notis illustrabit. Quin & sperare nos jubent viri docti* Georgii Phranzæ Chronicon de ultimis Orientalis Imperii temporibus, & Sultanorum Osmanidarum origine, *cujus epitome Latine tantum prodiit Ingolstadii, cura Jacobi Pontani; ut &* Georgii Pisidae * Historiam de Heraclio & aliis Imperatoribus Constantinopolitanis, cum versione Claudii Maltreti, Presbyteri S. I. *Præterea Celeb. Grævius omnes Europæ eruditos ac Principum Bibliothecarios per literas rogabit, ut, si qua forte penes illos latent, quæ cum hoc opere conjungi mereantur, ea nobiscum communicare ne dedignentur, Jamque adeo eximia quædam & apprime huc facientia è Galliis & Germania nobis promissa fuere: quemadmodum etiam complures viri literati suam nobis operam & favorem, ad absolutam huic operi perfectionem conciliandam, prolixe polliciti sunt.*

Cura & directio totis operis incumbet Viris harum literarum peritissimis, qui suas quoque animadversiones nonnullis Scriptoribus addent, & versiones Latinas, ubi res & necessitas postulabit, emendabunt. Notæ Auctorum, quæ in editione Parisiensi ad calcem cujusque voluminis rejectæ sunt, in nostra editione ipsi textui subjicientur; nisi forte serius quædam à viris doctis ad nos missæ fuerint: illæ enim ad finem cujusque Tomi collocabuntur. Non minus etiam nostra, quam Parisiensis editio in principiis & finibus librorum elegantibus prædita erit ornamentis, incisisque æri literis majusculis; figuras vero æneas, præsertim in Cangii Familiis Byzantinis, habebit longe decentiores. Præterea totum

opus

* Maltretus præf. ad Procopii Hist testatur se beneficio Holstenii habere *Georgii Pisidæ*, magnæ Ecclesiæ CPol. Diaconi de laudibus Heraclii Imp. libros duos, de bello Persico ejusdem Heraclii tres, & de bello Avarico ad muros Urbis CPol. unum Ab Allatio autem *Theodosii* Diaconi ἀκροάσεις qvinq; de capta à Romano Augusto Creta.

ipsa ea cum, accuratione & studio excudetur, ut spondere ausimus, editionem nostram non solum longe auctiorem, sed & emendatiorem Parisiensi fore.

Præclarum hoc Consilium gravissimis bellis Europam passim misere distrahentibus ac lacerantibus, atqve intercedente Clarissimi *Grævii* * fato, hactenus abjectum, vel certe dilatum est. Qvod si qvando reassumetur, magnum decus novæ editioni & magnam Lectoribus utilitatem affert, si ubiqve in summis paginis singulorum scriptorum CPolitanæ Historiæ, consignentur nomina Imperatorum qvorum res explicantur, atqve ubi fieri licet anni etiam Imperii, anniqve æræ Christianæ, nec minus nomina anniqve, qvantum fas, Patriarcharum CPolitanorum.

II. Magno huic operi colligendo digerendoqve, ac tam magnifica forma per Seb. Cramoisy Typographiæ Regiæ Curatorem Parisiis publicando animum primus adjecit PHILIPPUS LABBEUS S.I. qvi Eclogis Legationum Anno 1648. editis præmisit *Protrepticon* ad omnes eruditos de Scriptoribus Hist. Byzantinæ è Luparæa Typographia in lucem emittendis, in qvo continetur *Catalogus* & notitia brevis, Chronologico Ordine digesta, scriptorum Historiæ Byzantinæ qvicunqve tum temporis sive editi sive inediti memoriæ ejus se offerebant, & è qvibus illi Codicibus & qvorum virorum doctorum opera recensiti vel illustrati possint in lucem exire. Tum *Apparatus* Byzantinæ Historiæ, in tres partes dispertitus: qvarum *prima* Imperatores CPolitanos serie Chronologica, & à qvibus scriptoribus singulorum res descriptæ sint, succincte persеqvitur, subjunctis carminibus duobus Græcis jambicis è Codd. MSS. Regiæ Bibl. qvorum altero Imperatores, altero Patriarchæ CPolitani, recensentur, alio item Catalogo Patriarcharum CPolitanorum CXLIX. *secunda* exhibet Alphabeticam seriem & notitiam scriptorum Historiæ Byz. tam editorum qvam ineditorum ac deperditorum. Pars *tertia* Desciptionem latinam Urbis CPolitanæ per XIV. regiones, veteri incerto auctore sub Theodosii junioris ut videtur tempora claro, qvam vulgarunt Gyrillus sub extremum libri IV. Topographiæ CPol. Pancirollus ad calcem Notitiæ Imperii, ac ne alios jam memorem Carolus du Fresne in CPoli Christiana lib. I. pag. 63. seq. qvi etiam auctoris præfationem qvam è MS. Vindobonensi Lambecius lib. 2. pag. 930. primus vulgaverat, præmisit. Lexicon Byzantinum qvod Partis

* Obiit diem Ultrajecti 9. Januar. A. 1703.

Ἀγαθίυ Σχολαστικοῦ περὶ τῆς Ἰυστινιανοῦ βασιλείας βίβλοι πέντε. *Agathiæ Scholastici de Imperio & rebus gestis Justiniani Imperat. libri V. Ex Bibliotheca & interpretatione Bonaventuræ Vulcanii, & cum notis ejusdem. Accesserunt ejusdem Agathiæ Epigrammata cum versione Latina. Paris.* 1660.

4. Θεοφυλάκτυ Σιμοκάτ]υ ἀπὸ Ἐπάρχων καὶ Ἀντιγραφέως ἱστοριῶν βιβλία ή. *Theophylacti Simocattæ, Exprefecti, & Observatoris Chalcorum, historiarum libri VIII. Mauritii Imperatoris res gestas continentes. Interprete Jacobo Pontano, Soc. Jesu. Editio priore castigatior, & Glossario Græco-barbaro auctior. Studio & opera Caroli Annibalis Fabrotti, JC. Parisiis,* 1647.

5. Πασχάλιον, *seu Chronicon Paschale à Mundo Condito ad Heraclii Imperatoris annum vicesimum, Opus hactenus Fastorum Siculorum nomine laudatum, deinde Chronica temporum Epitomes, ac denique Chronici Alexandrini lemmate vulgatum: nunc tandem auctius & emendatius, cum nova Latina versione, & notis Chronicis & Historicis, cura & studio Caroli du Fresne, Dn. du Cange, Regi à Consil. & Franciæ apud Ambianos Quæstoris. Paris.* 1688. *De hoc dictum supra cap. 4. §. 37. pag. 143.*

6. Γεωργίυ Μοναχῦ καὶ Συγκέλλυ γεγονότος ꝟ ἐν ἁγίοις πατ]ρὸς ἡμῶν Ταρασίυ Πατριάρχυ Κωνςαν]ινυπόλεως χρονογραφία ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Διοκλητιανῦ. *Georgii Monachi, & S. P. N. Tarasii Patriarchæ CP. quondam Syncelli, Chronographia, ab Adamo usque ad Diocletianum. Et Nicephori Patriarchæ CP. Breviarium Chronographicum, ab Adamo ad Michaëlis & ejus F. Theophili tempora: Græce & Latine, cum tabulis Chronologicis & annotationibus. Cura & studio P. Jacobi Goar, Ordinis Prædicatorum Congregationis Reformatæ S. Ludovici. Paris.* 1652. *De Syncello dictum supra p. 149. seq. de Nicephoro p. 153.*

7. Τῦ ἐν ἁγίοις πατ]ρὸς ἡμῶν Θεοφανῦς χρονογραφία. *S. P. N. Theophanis Chronographia. Leonis Grammatici Vitæ recentiorum Impp. R. P. Jacobus Goar, Ord. FF. Prædic. Congregationis S. Ludovici Vicarius Generalis, Latine reddidit, Theophanem notis illustravit, Varias Lectiones multiplici Codd. collatione adjecit. R. P. Franciscus Combefis ejusdem Instituti ac Congregationis iterum recensuit, notis posterioribus Theophanem; integris, Leonem Grammaticum strictim discussit, exque fide Codd. auxit, emendavit Paris.* 1655. *De Theophane itidem supra pag. 151. seq.*

8. Nun-

adjunxerunt. Nunc de scriptoribus ex qvibus eclogæ illæ
sunt, pauca qvædam annotare placet.
DEXIPPUS Dexippi F. cognomine Herennius, Atheniensis,
sub Valeriano, Gallieno, Claudio secundo & Aureliano Impp.
ste Svida in Δέξιππος & Eunapio in Porphyrio extremo, ubi
ejus ἱστορίαν memorat. Miror itaque alium à Clariss. Kustero pu-
ippum Eclogarum de legationibus auctorem. Si enim hæ non
ica Historia, certe ex *Scythicis* hujus Dexippi petitæ sunt, qvod
re verisimilius videtur Vossio de Hist. Gr. II. 16. & Hanckio
rerum scriptoribus lib. I. c. 22. licet ex Chronico excerptas
eursius in Bibl. Attica, Valesius vero id omne tanqvam rem
in medio relinqvit. Scythica qvoque respicit Iornandes De-
laudans cap. 22. de rebus Geticis. Eundem porro fuisse qvi
am Historiam & qvi Scythica composuit, ex Photii testimo-
picue constat. Ducem etiam exercitus gessisse & patriam
adversus Scythas defensitasse Trebellius Pollio testatur in
s cap. 13. *deinceps Achajam omnem vastaverunt* (Gothi) *& ab Athe-
duce Dexippo, scriptore horum temporum victi sunt.* Scripsit qvo-
κατὰ Ἀλέξανδρον *de rebus post mortem Alexandri Magni libris quatuor,*
argumentum refert Photius Cod. 82. Arriano in plerisqve
re testatus. Idem ejus σύντομον ἱστορικὸν sive *compendium Histo-*
qve ad tempora Claudii (secundi hoc nomine Imperatoris)
norat, qvod Valesius putat compendium fuisse *Chronica* ejus
ujus *liber decimus* laudatur à Stephano Byz. in συμμαχαῖοι & Con-
Prophyrog. lib. 2. de thematibus, themate IX. licet in
qvoqve editione editum ἐν χερρονικῷ δεκάτῳ pro χρονικῷ, li-
ecimus ab eodem Stephano & Etymologico Magno in ἔλυροι.
ribus Mythicis hoc opus perduxit ad suam usqve ætatem, ut
lib. V. c. ult. auctor est, neqve enim audiendus Casaubo-
ad Lampridii Severum cap. 49. ait orsum ab Alexandro Seve-
ve Valesius qvi apud Evagrium Σκυθικῶν, vel alius qvi
legere mavult pro μυθικῶν. Ex eodem ut videtur opere
aliger ad Græca Eusebii pag. 420. non dubitat è libris
s post Alexandrum. petita esse) Eusebius in Chronicon
57. & Syncellus pag. 263. 334. 376. Regum Macedonico-
e Alexandrum successionem & alia qvædam repetunt. Etiam
is Eusebii pag. 34. & apud Syncellum pag. 177. pro Ζεύξιππος
ἱστορεῖ

na Porphyrogenita Cæsarissa Alexias, sive de rebus ab Alexio Imperat. ejus tempore gestis, libri quindecim. E Bibliotheca Barberina nunc p editi, & à P. Possino, Soc. Jesu Presbytero, Latina interpretatio… sario & Notis illustrati, è quibus Glossarium nunc datur: Notæ mox… nius edentur, una cum Cinnamo, continuatore Annæ, & Aliis quib… ad Alexiadem spectantibus. Accesserunt Præfationes ac Notæ Dav… schelii, Augustani, ex editione anni MDCX. Paris. 1651.

Ιωάννυ Κιννάμυ βασιλικοῦ γραμματικοῦ ἱστοριῶν λόγοι ἕξ. *Joannis … mi Imperatorii Grammatici Historiarum libri sex, seu de rebus gestis … ne & Manuele Comnenis Impp. CP. Accedunt Caroli du Fresne, D. du … Regi à consiliis, & Franciæ apud Ambianos Quæstoris, in Nicephori … nii Cæsaris, Annæ Comnenæ Cæsarissæ, & ejusdem Joannis Cinnami … riam Comnenicam Notæ Historicæ & Philologicæ. His adjungitur P… lentiarii descriptio Sanctæ Sophiæ, Græce & Latine, cum uberi comme… Paris.* 1670.

Κωνσταντίνυ τοῦ Μανάσση Σύνοψις ἱστορικὴ. *Const. Manassis Breviar… storicum. Ex interpretatione Joannis Leunclavii, cum ejusdem, & … nis Meursii notis. Accedit variarum Lectionum libellus, cura Leon… tii, & Caroli Annibalis Fabrotti, JC. Item Glossarium Græco-barb… studio ejusdem Fabrotti. Paris.* 1655. *De hoc dictum capite su…* §. 41. *pag.* 157.

14. Νικήτου Ἀκωμινάτυ χωνιατοῦ ἱστορία. *Nicetæ Acominati Choniatæ, … gni Logothetæ Secretorum, inspectoris & judicis Veli, Præfecti sacri cu… Historia. Hieronymo Wolfio, Oetingensi, interprete. Editio G… Græco-barbaro auctior, & ope MSS. Reg. emendatior. Cura & stud… roli Annibalis Fabrotti JC. Paris.* 1647.

Γεωργίυ τοῦ Ἀκροπολίτυ τοῦ μεγάλυ Λογοθέτυ χρονικὴ Συγγραφή G… *Acropolitæ, Magni Logothetæ, Historia; Joëlis Chronographia comp… ria, & Joannis Canani Narratio de bello CP. Leone Allatio interprete, … ejusdem notis, & Theodori Douzæ Observationibus. Accessit Diatrib… dem Leonis Allatii de Georgiorum scriptis. Paris.* 1651.

15. Γεωργίυ τοῦ Παχυμερῆ, Μιχαὴλ Παλαιόλογος. *Georgii Pachy… Michaël Palæologus, sive Historia Rerum à Michaële Palæologo ante I… rium & in Imperio gestarum. Nunc primum edita ex Bibliotheca Bar…*

na, interprete Petro Possino, è Soc. Jesu. Accesserunt ejusdem Observationum libri tres, & Appendix: Specimen Sapientiæ Indorum Veterum. Romæ, Typis Barberinis, 1666.

Γεωργίου τοῦ Παχυμέρη Ἀνδρόνικος Παλαιόλογος. *Georgii Pachymeris Andronicus Palæologus, sive Historia rerum ab Andronico Seniore in Imperio gestarum usque ad annum ejus ætatis undequinquagesimum. E Bibliotheca Barberina, interprete Petro Possino, è Soc. Jesu. Accesserunt ejusdem Observationum libri tres. Romæ,* 1669.

Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ Ἀποβασιλέως ἱστοριῶν βιβλία Δ'. *Joannis Cantacuzeni Eximperatoris Historiarum Libri IV. Jacobus Pontanus Soc. Jesu Latine vertit, & notas suas cum Jacobi Gretseri, ejusdem Soc. Adnotationibus edidit. Græce nunc primum prodeunt ex codice MS. Bibliotheca Viri Illustrissimi Petri Seguierii, Franciæ Cancellarii. Parif.* 1645. 3. *Vol.*

[illegible]νίκου Χαλκοκονδύλου Ἀθηναίου ἀπόδειξις ἱστοριῶν Δέκα. *Laonici Chalcocondylæ Atheniensis Historiarum libri decem. Interprete Conrado Clausero, Tigurino. Cum Annalibus Sultanorum Othmanidarum, à Turcis lingua sua scriptis, ex interpretatione Joannis Leunclavii. Accessit index Glossarum Laonici Chalcocondylæ, studio & opera Caroli Annibalis Fabrotti, JC. Parif.* 1650.

Historiæ Byzantinæ Scriptores post Theophanem, partim nunc primum editi, partim recensiti, & nova versione adornati, quorum Catalogum hic subjiciemus. Cura & studio R. P. Francisci Combefisii, Ordinis FF. Prædicator. Congregationis S. Ludovici. Parif. 1685.

[illegible]res qui in hoc volumine continentur, à Michaële Curopalata Imperatore, in quem desinit Theophanis Chronicon, usque ad Nicephorum Phocam scripsere.

[illegible], jussu Constantini Porphyrogenneti conscripti, à Leone Armenio usque ad Michaëlem Theophili F. libri IV. Ex MS. Cod.

[illegible] Constantinus Porphyrogennetus de Basilii Imp. avi vita & rebus gestis. Cum nova versione.

[illegible] Continuator Theophanis, à Leone Sapiente usque ad Romanum, Constantini Porphyrogenneti F. Ex MS. Codice.

Orthodoxorum invectiva adversus Iconomachos. Ex MS. Codice.

Joannis Jerosolymitani Narratio de Iconomachis. Ex MS. Codice.

Joannes Cameniata, & Demetrius Cydonius, de excidio Thessalonica, nova versione.

Symeonis Magistri ac Logothetæ Annales, à Leone Armenio usque ad Niceph Phocam. Ex MS. Cod.

Georgii Monachi Vita recentiorum à Leone Armenio, usque ad Constant Porphyrogennetum. Ex MS. Cod.

19. *Chronicon Orientale ex Arabico MS. Latinitate donatum ab Abrahamo Ec lensi, Syro Maronita è Libano, Linguarum Syriaca & Arabica in alma risiensium Academia Professore Regio ac interprete. Accessit suppleme Historia Orientalis, ab eodem concinnatum. Paris.* 1685. Auctor Cl nici vocatur *Abn-Arrabebus*, seu *Ben-Rahebus*, hoc est filius M chi, patria Ægyptius, religione Christianus, secta Cophtita. Abrahami Ecchellensis indicem scriptorum Eutychio vindi subjectum.

Georgii Codini & alterius cujusdam Anonymi Excerpta de Antiquitatibus Con tinopolitanis, edita in lucem opera & studio Petri Lambecii, Hamb sis, cum Latina versione & animadvers. necessariis. Accedunt Man Chrysoloræ Epistolæ tres de comparatione veteris & nova Roma. Impe ris Leonis, cognomine Sapientis, Oracula, cum Figuris atque antiqua ca Paraphrasi. Addita est etiam explicatio Officiorum Sanctæ ac Magna clesiæ juxta eorum ordinem, interprete Bernardo Medonio Tolosate. ris. 1655.

Georgius Codinus Curopalata, de Officiis Magnæ Ecclesiæ & Aulæ Constantino tanæ. Ex versione P. Jacobi Gretseri, Soc. Jesu, cum ejusdem in Codi Commentariorum libris tribus, & de imaginibus non manufactis Operi hac Editione præter comparatum cum Regiis MMSS. Græcum text reparatam Latinam versionem, accedunt inediti ex Regia & Mazarin bliotheca Officialium Catalogi, & ad Codini mentem locupletes notæ. junguntur recentiores Orientalium Episcopatuum Notitiæ, voces honora appellationes dignitatum indices, quibus postremis seculis Ecclesiastici Aulici Proceres salutabantur. Cura & opera P. Jacobi Goar Paris. Prædic. Congreg. Reform. S. Ludovici. Paris. 1648. *fol.*

Notitia Dignitatum Imperii Romani, ex nova recensione Philippi Labbe, Bi ci, Soc. Jesu Presbyteri. Cum pluribus aliis Opusculis, Indicibus ac N Paris. è Typographia Regia. 1651. 12.

Anastasii Bibliothecarii Historia Ecclesiastica, sive Chronographia Tripertita. Ex MS. Codice Bibliothecæ Vaticanæ. Collata ad MS. exemplar Longobard. vetustissimum Casinensis Bibliothecæ, unde Romanum exemplar manavit. Nunc denuo ad fidem veterum librorum emendata. Accedunt Notæ Caroli Annibalis Fabrotti JC. quibus obscura quæque Anastasii illustrantur. Item Glossaria duo, quibus vocabula mixobarbara, collata cum Græco Nicephori, Georg. Syncelli, & Theophanis, exponuntur. Parif. 1649. *fol.*

Michaelis Ducæ Nepotis Historia Byzantina, res in Imperio Græcorum gestas complectens: A Joanne Palæologo I. ad Mehemetem II. Accessit Chronicon breve, quo Græcorum, Venetorum, & Turcorum aliquot gesta continentur. E Bibliotheca Regia nunc primum in lucem edita, versione Latina, & notis illustrata. Studio & opera Ismaëlis Bullialdi. Parif. 1649.

ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Θεοφυλάκτυ ἀρχιεπισκόπυ Βυλγαρίας Παιδεία βασιλικὴ *S. Patris nostri Theophylacti, Archiepiscopi Bulgariæ, Institutio Regia, ad Porphyrogenitum Constantinum. Interprete Petro Possino, Soc. Jesu. Parif. è Typographia Regia.* 1651. 4.

Nicephori Gregoræ Historiarum libri XXIV. cum Hieron. Wolfii & Jo. Boivinii versione, notisque ejusdem Wolfii, Cangii, Claudii Caperonerii & ejusdem Boivinii. Parif. 1702. *fol.* 2. *Volum.*

Historia Byzantina, duplici Commentario illustrata. Prior familias ac stemmata Imperatorum Constantinopp. cum eorum Augg. Numismatibus & aliquot Iconibus; præterea familias Sarmaticas & Turcicas complectitur. Alter descriptionem Urbis Constantinopolitanæ, qualis exstitit sub Imperatoribus Christianis. Auctore Carolo du Fresne, Domino du Cange, Regi à Consiliis, & Franciæ apud Ambianos Quæstore. Parif. 1680.

Imperatorum Constantinopolitanorum, seu de inferioris ævi, vel Imperii, uti vocant, Numismatibus Dissertatio, auctore Carolo du Fresne: quæ edita est ad calcem Glossarii Latini * *ejusdem auctoris, quod in lucem prodiit Parif.* 1678. *recusum Francof.* 1681. & 1711.

Anselmi Bandurii Ragusini, Presbyteri ac Monachi Benedictini è Congregatione Melitensi, Imperium Orientale, sive Antiquitates CPolitanæ in quatuor partes distributæ. Parif. 1711. *fol.* 2. *Volum.*

Hoc Corpus integrum rarius hodie nisi in instructis Bibliothecis occurrit & vix 450. florenis Hollandicis venditur, itaqve A. 1729. Bibliopola Batavus insignis, Franciscus Halma auspiciis Viror. Cla-

* Glossarium Græcum ejusdem Cangii vidit lucem Lugd. 1688. fol.

sunt & qvorum sextum laudat Stephanus Byz. in σάλωνα, m
Svidas etiam ejus μελέτας sive *declamationes* Rhetoricas, Epi
Christianis scriptoribus recte eum accenset Caspar Barthius in
sariis. Historiæ Byz. scriptorem diligentissimum vocat Val
Ammianum Marcellinum XXX. 2. Alius Priscus de qvo in v
phistarum Eunapius.

5. MALCHUS patria Philadelphiensis a) Syrus
phistam egit CPoli, b) ῥητορικῆς εἰς ἄκρον ἐληλακώς ut de c
tius Cod. LXXVIII. qvi Christianum etiam fuisse testatur.
eleganti Stylo Βυζαντιακὰ sive *Historiam* (ab extremis Leoni
Imperatoris in qvibus substitit Pirscus sive ab A. C. 474. usqv
cem Julii Nepotis, occisum A. C. 480.) *libris* VII. qvorum
alia jam à se composita testatus est, qvemadmodum & in ext
bri ultimi plura se, si suppeteret vita scriptorum promisit,
integrius opus vidit Svidas, qvi memorat Malchi *Historiam à*
tino Magno ad Anastasium usque (ab A. C. 491. per annos XXV
peratorem) in qua res qvoqve Zenonis Isaurici ac Basilisci
Nepotem regnarunt fusius fuit persecutus, inter alia graphic
descripsit ac deploravit conflagrationem publicæ Bibliotheca
& statuarum τῦ Αὐγυςαίυ qvod incendium Basilisco imperan
dit, & ad centum viginti millia Codicum absumsit. Vide
CPolin Christianam libro 2. pag. 150. Ex duobus qvæ exstant
eclogis Legationum posterior è prioribus, prior è posterioribu
petitæ esse videntur. Allegatur Malchus ubi de incendio
thecæ & Palatii sermo est, à Zonara T. 2. pag. 52. Vide &
in Λέων βασιλεύς.

6. MENANDER Euphratæ Byzantini F. Herodoti
dam frater, imperante Mauricio ad studia literarum à qvib

a) Philadelphiensem Photius fuisse testatur. Licet autem plures fuerint Phil
tamen illam Syriæ intelligendam vel nomen Malchi docet. Et fortass
ex posteris ejusdem gentis, è qua Malchus, qui deinde sub Porphyrii no
inter Græcos Philosophos notissimus, de qvo supra lib. IV. cap. 24.
Malchis dixi ad Eunapium. Vide etiam Rosweidum ad Vitas Patrum p. 7
b) Hinc Sophistam Byzantinum Svidas appellat.
c) Photius: ἔςι δ' ὁ συγγραφεὺς Φιλαδελφεύς, εἴ τις ἄλλος κατ
γραφὴν ἱςορίας ἄριςος, καθαρὸς, ἀπέριττος, εὐκρινής, λέξ
ἀνθηροτάταις καὶ εὐσήμοις καὶ εἰς ὄγκον τινὰ ἀνηγμέναις χρώμε

horruerat, applicans animum ſcripſit *hiſtoriarum libros VIII.* ab anno ſtiniani *Imp.* XXXIII. (CHriſti 560.) ubi deſiit Agathias, usqve Tiberii ſecundi exceſſum (CHriſti A. 582.) à qvo auſpicatur ıeophylactus Simocatta. Ipſe ſe apud Svidam in Μένανδρος teſtatur imum appuliſſe ad ſcribendum μετὰ τὴν ἀποβίωσιν Ἀγαθίου cum Agaıs jam eſſet defunctus, neqve continuare ipſe Hiſtoriam ſum poſſet, eodem Svida pluribus locis fragmenta ex hoc Menandro afferun-, etiam in δοκιμάσας, Μαυρίκιος & παλλίωνες qvæ loca in utro: indice Clariſſ. Kuſteri omiſſa, ſed à Valeſio pridem annotata ſunt. m Svidas Menandrum vocat *Protectorem.* Qvod nomen explicat nander ipſe in eclogis legationum pag. 171. ὁ δέ γε τῶν μεθορίων λεγόμενος προτίκτωρ, δηλοῖ δὲ παρὰ Ῥωμαίοις τὸν ἐς τοῦτο καταλεγόμενον ἀξίας, βασίλειον προσκέπαστην. Sed fuſe de hac dignitate Cangius in utro: gloſſario. Eclogæ illæ legationum qvæ è Menandri Hiſtoria exptæ exſtant paullo confuſo ordine ac perturbato, ex duobus Codius Bavarico & Andreæ Schotti vulgatæ ab Hœſchelio ſunt, qvon alter altero integrior fuit & diverſas forte collectiones Theodoalter, alter Joannis CPolitani exhibuit. Meminere Menandri :terea Theophylactus Simocatta lib. 1. cap. 3. Hiſtoriæ, & Contınus Porphyrogenneta lib. 1. de thematibus cap. 2. ubi eum copio, Agathiæ & Heſychio illuſtri jungit.

7. De *Theophylacto Simocatta* è quo & ipſo excerpta Legation in editione Regia pag. 176. ſeq. leguntur, dicam infra, ubi ejus toriarum libros, qui etiamnum exſtant, recenſebo.

Poſt hæc de legationibus excerpta Labbeus ſubjunxit Eclo- Photii ex *Olympiodoro, Candido,* atqve *Theophane* Byz. tum *Heii* illuſtris de rebus CPol. cum verſione & notis Meurſii, & ex *la* Lexico excerpta de Imperatoribus Orientis, aliisqve perſonis usqve CPolitanam Hiſtoriam ſpectantibus cum notis & animadſionibus. His addenda excerpta è *Nonnoſo* Photiana.

8. OLYMPIODORUS ex Thebis Ægypti oriundus & [illegible]doſii ad Hunnos legatus, licet à CHriſti factis Photio teſte alie-, ſcripſit ὕλης * Hiſtoricæ ſive *Commentariorum* libros XXII. de [illegible] ab A.C. 407. Honorio ſeptimum & Theodoſio juniore COSS.

 ad

[illegible] poſtea Commentarios [illegible] Nicephorus Bryennius.

ad A. C. 425. qvo Valentinianus III. secundum Consul, r
est Augustus. Argumenta librorum, qvos eidem Theodo
dicavit, refert Photius Cod. 80. qvi ποιητὴν τὸ ἐπιτήδευμα (I
ut vulgo interpretantur, sed ut Reinesius * II. 5. Var. Lect
seq. *Operatorem Chymicum*) fuisse, ex ipsiusmet testimonio
certe ποίησιν pro operatione Chemica poni pervulgatum,
in glossario Græco bene observavit, necmodo inter Ch
nomina Olympiodorus occurrit, in MS. Collectione Ch
Græcorum de qva libro VI. pluribus erit dicendi locus,
Φίλε καὶ τὰ ὀνόματα ποιητῶν, ἀρχὴ Πλάτων, Ἀριστοτέλης, Ἰωάννης ἱ
ρεὺς, Ζώσιμος ὁ μέγας, Ὀλυμπιόδωρος, Στέφανος ὁ Φιλό
φαρ ὁ ἐν Περσίδι &c. sed etiam inter scripta ipsa Chemica h
hoc titulo: Ὀλυμπιοδώρου φιλοσόφου Ἀλεξανδρέως πρὸς Πετάσι
λέα Ἀρμενίας εἰς τὸ κατ' ἐνέργειαν Ζωσίμου, ὅσα ἀπὸ Ἑρμοῦ καὶ τῶν
ἦσαν εἰρημένα. Notandum tamen hunc Olympiodorum di
drinum non Thebanum, deinde ferri ejus commentari
ptum Zosimi, cum Zosimus Historicus Historicum Olym
nominetenus citet lib. V. c. 27. adeoq; eum ætate non vid
cessisse. Sed dicere ad hoc licet vel eodem tempore ambo
Zosimum & Olympiodorum, qvod verisimillimum mi
vel alium fuisse Zosimum Thebanum Panopolitam (Svi
drinum) Chymicum ab Historico, vel locum in qvo Ol
mentio, per glossema libris Zosimi Historici insertum esse
Lambecio, qvem vide lib. VI. p. 177. sq. 188. Certe Oly
ibi fere, ubi desinit Zosimus, auspicatus historiam suam n
ille longius produxit. Prodierunt excerpta ex Olympiodo
cis Commentariis, ne Photii editiones memorem, etiam in
tio minorum Historiæ Romanæ scriptorum, sed minus inte
Francisci Pithœi cum versione & notis *Frid. Sylburgii* Franco
De aliis Olympiodoris, ut Peripatetico Procli præceptore
juniore Alexandrino qvi vitam Platonis & commentario
nis Alcibiadem, Gorgiam, Phædonem, Philebum & alia fo
la scripsit, qvemadmodum & de Olympiodoro Christiano
Diacono Alaxandrino qvem Philosophum & πολὺν τὰ θεῖα
stasius Sinaita (qvi sæculo VI. extremo vixit) sub finem

* Confer Reinesii Epistolas ad Nesterum pag. 19. Hermanni Conringii
Medicina pag. 49. & Olaum Borrichium de sapientia Ægyptiorum p

καεmerοs, alibi dixi. Omitto Olympiodorum λοχαγὸν sive ducem manipuli, cujus meminit Plutarchus in Aristide pag. 327. & mpiodorum Thessalum, Hippodromi Sophistæ Patrem, de quo lostratus. Olympiodori nescio cujus Rhetoris περὶ τῆς ἀπὸ ἐναντίων σύνταξις MS. fuit inter libros Gudianos.

9. CANDIDUS Isaurus sub Anastasio ut videtur scripsit tata ut arguit Photius dictione, *Historiarum* ab auspiciis Leonis acis usqve ad obitum Zenonis Isaurici *libros tres*. Idem Photius Cod. ubi argumentum operis recenset, de auctore qvi Christianus fuit habet: ἐστι δὲ πατρίδος μὲν Ἰσαυρίας, ὡς αὐτός φησι, τῆς Τραχείας, ἀξίωμα δ' ἔχων ὑπογραφεὺς (notarius sive tabularius) τῶν ἐν Ἰσαυ- ρίᾳ πλεῖστον ἰσχυσάντων· τὴν δὲ θρησκείαν χριστιανὸς ἦν καὶ ὀρθόδοξος, τὴν τε τάξιν σύνοδον ἐπαίνοις στέφει, καὶ τῶν κατ' αὐτῆς καινοτομούντων καθάπτ- εται δικαίως. Fragmentum ex hoc Candido Historico habet Svidas in ζω, ubi pro Κάλλος ἱστοριογράφος, qvem ex corrupto Svidæ retulit etiam Simlerus in suam Bibl. & Mallincrotus in sua listoricis Græcis paralipomena, legendum esse Κάνδιδος, mo- Clariss. Kusterus, & ante eum Reinesius III. 2. Var. lect. pag. 366. alesius pag. 74. ad Evagrii II. 16.

10. THEOPHANES Byzantius à Theophane Confessore, ri in sua Chronicorum Syncelli continuatione & ipse res Justini usqve ac Justiniani attigit, diversus, eoqve multis ut videtur annis ivior & sub Mauritio forte Imp. clarus, scripsit præter Commen- s de rebus Justiniani Imp. qvorum libro primo meminit, *X. libros iarum* ab anno secundo Justini junioris (CHristi 567.) ad annum lem Justini duodecimum (CHristi 577.) ita ut singulis libris sin- s annos tribuisse videatur. Excerpta ex illis servavit Photius 64. plures etiam postea, qvibus decem istos continuaverit li- compósuisse testatus.

11. NONNOSUS Νόννοσος, Christianus scriptor, tradidit *iam legationum suarum*, cujus argumentum & ex illa excerpta qvæ servavit Photius Cod. 3. Fuit autem Nonnosus hic Justiniani ad Æthiopum Auxumitarum Regem Elesbaam, ad Homeritas, enos qvorum φύλαρχος Caisus erat, & ad alios Orientis popu- los

e hoc supra cap. 4. pag. 151. seq. qvem *Georgium Theophanem* nescio qvo auctore vocant Vossius de Hist. Græcis pag. 285. & Reinesius de palatio Lateranensi pag. 83. 84. Ansa forte, qvod *Georgium* Syncellum continuavit.

los legatus, filius Abrahami presbyteri qvem Justinus Thrax
nianus Legatum misere ad Alamundarum & jam memoratu
sum præfectos Saracenorum: & *Nonnosi* nepos qvi ad Areth
rundem Saracenorum præfectum legationem nomine Anastai
obierat. Hæc è Nonnoso nepote excerpta Photiana in Labbei
nescio qvomodo omissa sunt.

12. HESYCHIUS illustris, a) patriâ Milesius, H
Advocati & Sophiæ Filius, scriptor (licet Svidæ b) aliud v
itidem Christianus, Justiniani Imp. temporibus composuit *H*
Chronicam sex τμήμασι c) sive διαστήμασι distinctam, qvo
de rebus qvæ à Belo Assyriorum Rege bellum Trojanum an
runt, 2) ab Ilio capto ad Romam usqve conditam. 3) a
condita usqve ad Consules creatos Olympiade LXVIII. 4)
sulum initio usqve ad Julium Cæsarem. 5) à Julio Cæsare us
Constantinopolin à Constantino M. instauratam. 6) à Co
no M. usqve ad excessum Anastasii Dicori Imp. Vide Photiu
LXIX. & Svidam in Ἡσύχιος. Sexti τμήματος initium ad n
pervenisse, sub titulo; Πάτρια d) Κωνσταντινουπόλεως, qvæ

a) Ἰλλούστριος non est nomen proprium, sed dignitatis, ut multi jam animadv
Vide Colomesium ad Gyraldi dialogos de Poëtis pag. 145. Hanckium d
storiæ scriptoribus cap. 4. Meursium in glossar. & notis ad Hesych. ad
Cangium in glossario Græco, Jonsium pag. 307. & Edmundum Chilme
Malalæ Chronicon T. I. pag. 377.

b) Svidas Christianum non esse Hesychium, collegit ex eo, qvod in libello de
ditione claris Christianos scriptores non memorat. Sed aliud ejus fuit in
& in eo ipso libello memorat Sibyllam Chaldæam de Christo vaticinata
bonianumqve tanqvam Ἕλληνα h. e. Ethnicum atqve ἄθεων perstringi
Christianum fuisse existimant H. Stephanus, Vossius pag. 268. de Hi
Hanckius, Caveus, aliiqve, qvibus libenter assentior.

c) τμήματα Photius appellat, διαστήματα Svidas, & auctor glossarii juris
ματίων ubi laudatur Ἡσύχιος ὁ Ἰλλούστριος ὁ φιλοσοφήσας ἐπὶ τ Μ
ἐν τῷ ε χρονικῷ διαστήματι τ ἱστορίας. Idem in φόλλις allegat H
ἐν τῷ ς' διαστήματι.

d) Sic Hyasis sive Oasis urbis Libyæ τὰ πάτρια sive origines atqve Antiqvit
psit Sotertichus Poëta teste Steph. in Ὄασις: Diogenes Cyzicenus τὰ
Κυζίκου Svidæ laudata in Διογ. & eidem Stephano in Βέσβικος, atqve ali
dianus τὰ πάτρια Ταρσοῦ, Ἀναζάρβου, Βηρύτου, Νικαίας, ut ad epig
Claudiani Græca annotatum in veteri Codice Allatius reperit, qvi etiam in E
Rhetorum pag. 256. edidit apospasmation Callinici Sophistæ ἐκ τῶν εἰς

ida * totum opus Chronicæ Historiæ laudante haud singillatim emorari, minime est mirum. Primus illa sub *Georgii Codini*, qvi xcerpsit ac servavit, nomine Græce & Latine edidit *Georgius* usa Jani F. περὶ πατρίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως παρεκβολαὶ ἐκ τῆς βίβλου τοῦ χρονογράφου, Heidelbergæ apud Hieronymum Commeum 1596. 8. & Genev. 1607. 8. Inde eadem integriora paul-, veluti nondum edita ad calcem libelli Hesychii de viris illtribus, è MS. Palatino Græce cum versione sua & notis sub vero esychii nomine vulgavit *Joannes Meursius* Lugd. Bat. 1613. 8. adixitqve *Bessarionis* Cardinalis Epistolam scriptam Græco vulgari serone ad Thomæ Palæologi filiorum pædagogum Româ datam 9. Aust. 1465. qva eum hortatur ut cum Critopulo Medico diligentem rum curam habeat, neqve Anconæ diutius subsistat, sed Siciliam tat. Meursii versio notæqve à *Labbeo* in editione Regia una cum æcis recusæ ex illius editione sunt. Nonnulla in editione cagant Allatius ad Eustathii Hexaëmeron pag. 126. & Amplissimus r Gisbertus Cuperus lib. IV. Observationum cap. 14. Interpretionis Dousianæ errores notavit *Jac. Gretserus* Observationibus in odinum, lib. 3. cap. 18. ejusqve editionem è Bavarico Codice auction fecit cap. 19. *Nos etiam*, inqvit Allatius diatriba de Georgiis 362. *ex alio MSto Codice multo hisce plura in nostro* ** *Variorum Antiquorum* mo *I. protulimus, adeo ut jam Lector opus absolutum ferme habeat. Nec aliud hoc opus esse mihi autumo, quod in Bibliotheca Carthusia Neapolitana in indice* *iborum legitur* Georgii Codini Chronologia CPolitana. *Legitur etiam* *S. Romæ in Bibliotheca Vallicellana D. 23. & Scoriaci in Regia. Neqve alius à* *dino est* Georgius Constantini *qvi* πάτρια Constantinopolis *& librum* Sapientia *scripsisse traditur à Gesnero, Constantinus enim, ni fallor, locum* *lui occupavit. Errorem secuti sunt Gesneriani Epitomatores Robertus Constan-* *tinus, & qvi sine ullo delectu atqve examine omnia exscribit Paulus Bolduanus.* *Liber vero ipsius* de Sapientia *nullus alius esse videtur, qvam ea pars* πατρίων *in exstructione Templi CPol. S. Sophiæ enarranda impenditur.* Confer ræ de Codino infra, ubi pleniorem Originum ejus CPolitanarum editio-

τρια Ῥώμης. Tzetzes Chiliad. 2. versu 973. ubi de Apollonio Tyanensi: γράφουσι ταῦτα πάτρια καὶ χρονικῶν τι πλῆθος. Constantinus Porphyrog. II. 12. themat. pag. 111. οἱ τὰ πάτρια συγγεγραφότες Βυζαντίου.

* Vide qvæ supra pag. 137.

** Non vidit lucem, qvod sciam.

editionem à *Petro Lambecio* curatam recenſebo. Heſychium illuſtrem citat Tzetzes Chiliad. 3. verſu 877. atqve inter alios qvi Juſtiniani temporibus ἐπὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας ſcripſerunt, Conſtantinus Porphyrogenitus lib. 1. themate 2. nec non lib. 2. themate 8. ubi de Indictionum origine.

Memorat & Photius alterum Heſychii hujus opus *de rebus ſub Juſtino Thrace & per primores Juſtiniani annos geſtis*, qvod ulterius continuare mors acerba filii *Joannis* haud permiſit.

Cæterum ſupereſt adhuc *libellus* Heſychii illuſtris περὶ τῶν ἐν παιδείᾳ διαλαμψάντων σοφῶν, *de his qvi eruditionis fama claruerunt*, digeſtus ordine nominum Alphabetico, & iisdem paſſim verbis, qvibus utitur Laërtius, pauca qvædam de illis perſtringens. Meminit ejus Suidas qvi vocat ὀνοματολόγον ἢ πίνακα τῶν ἐν παιδείᾳ ὀνομαστῶν, qvis vero ſubjungit οὗ ἐπιτομή ἐστι τοῦτο τὸ βιβλίον, hoc poteſt ita intelligi, ut duos libros ejusdem argumenti compoſuerit Heſychius, unum uberiorem qvem Callimachi exemplo inſcripſerit πίνακα, & alterum qvi hodie exſtat breviorem ὀνοματολόγον qvi fuerit prioris veluti Epitome. Eqvidem Meurſius putat ſupplenda eſſe verba: Διογένην τὸν Λαέρτιον μιμησάμενος οὗ ἐπιτομή ἐστι τὸ παρὸν βιβλίον. Sed qvanqvam plurima è Laërtiò iisdem ut jam dixi verbis repetiit, Epitomen tamen Laërtii neutiqvam præſtat, ne dicam Codicem nullum Suidæ MS. conjecturæ Meurſii audaciori ſuffragari, & Heſychium multa referre de qvibus in Laërtio ne γρῦ. Nonnulla ex Heſychii libello verbotenus Suidas, non tantum in Ξάνθος, Ξενοκράτης, Πιττάκος Μιτυληναῖος, Φαίδων, ſed etiam in Ἀπολλώνιος, Ἀρισταῖος & aliis qvamplurimis in locis. Prodiit primum Græce è Bibliotheca *Jo. Sambuci* Antwerpiæ, typis nitidis A. 1572. 8. apud Chriſtophorum Plantinum, ſubjunctaqve ad calcem verſio latina *Hadriani Junii* cum ejus caſtigationibus, in qvibus ut Heſychium è Laërtio ita Laërtium vicisſim ex Heſychio ſubinde emendandum demonſtrat. Poſtea Græce & Latine prodiit cum Junii verſione & notis, notisqve *Henr. Stephani* animadverſionibus ad calcem Diogenis Laërtii, ex laudati Stephani officina A. 1594. 8. Illa Laërtii editio & cum illa Heſychii libellus recuſus eſt Genevæ apud Jo. Vignon 1615. 8. Interim *Joannes Meurſius* Lugduni Bat. 1613. 8. Heſychii opuſcula atqve in his præſentem libellum vulgavit, caſtigationibusqve Junii ac Stephani no-

tas

tas suas addidit. Junii autem versio latina non ut ab H. Stephano Græcis e adverso per singulas paginas posita est, sed separatim ad calcem voluminis excusa legitur.

Alii Hesychii.

Hesychius *Ægyptius* Episcopus, A.C. 310. vel 311. Alexandriæ passus Martyrium cujus meminere Eusebius VIII 13. Hist. p. 308. & Martyrologia 26. Nov. Idem habetur qvi Græcam versionem sacrorum librorum V.T. emendavit, ut dixi lib. 3. c. 13. §. 14. Atqve eundem suspicor primum auctorem glossarii, ab aliis deinde interpolati truncatiqve qvod sub Hesychii *Alexandrini* nomine habemus; vide supra lib. 4. cap. 35.

Hesychius *Alexandriæ* minoris Episcopus, qvi Concilio Antiocheno & Nicæno primo interfuit.

Hesychius *Apameensis*, infra, in Justino Hesychio.

Hesychius CPolitanus presbyter, cujus λόγυς qvatuor de serpente æneo Moysis memorat Photius Cod. 51. Idem forte cujus meminit Philostorgius VI. 1.

Hesychius vir *Consularis* de qvo Hieron. ad Pammachium Epist. 101. de optimo genere interpretandi: *Dudum Esychium Virum Consularem contra quem Patriarcha Gamaliel gravissimas exercuit inimicitias, Theodosius Princeps capite damnavit, quod sollicitato notario chartas illius invasisset.* Hesychium intelligo proconsulem Achajæ, ad qvem Teodosii lex in Codice Theodosiano l. ult. de principibus agentium in rebus. Ad Hesychium Proconsulem etiam Epistola Nili 292. libri 2. edit. Allatianæ. Ad hunc forte etiam Libanii Epist.

Hesychius qvi cum Synesio ad *Geometriæ* studium incubuit, postea Magistratu aliqvo functus. Vide Synesii Epist. 92.

Hesychius *Glossarii* sive *Lexici* auctor, supra in Hesychio Ægyptio.

Hesychius *presbyter Hierosol.* qvem Theophanes p. 71. ad Annum Theodosii jun. VII. scribit διδασκαλίαις sive literarum sacrarum doctrina floruisse, ejusqve obitum refert p. 79. ad annum Theodosii XXVI. CHristi 433. Eundem Græci in Menologio 28. Martii scribunt exhausisse fontes omnes scientiæ & sapientiæ & omnem Scripturam interpretatum esse ac perspicue explicasse atqve ad multorum utilitatem proposuisse. Ejusdem meminit

Hh 2 Cyril-

Cyrillus in Vita S. Euthymii. Confer Henschenium Tom ad 28. Martii pag. 713. De Hesychii Hierosol. scriptis r repetam qvæ erudite Labbeus, Caveusqve. Tantum no bo 1) στιχηρὸν ejus sive *κεφάλαια in XII. Prophetas* Mino cum latina versione sua edidisse Conradum Rittershusium Asse fatidico, sive XII. Prophetis Metaphrasi latina donatis, A bergæ 1604. 8. Confer de illis κεφαλαίοις Richardi Simo Epistolas Criticas Gallice excusas Basileæ p. 75. seq. Laud tur & ejus scholia *in Ezechielem* ac *Jobum* atqve Conradus Clau rus præf. ad Procopium Gazæum in Pentateuchum: *Utinam*, qvit, *haberemus Hesychii scholia in Ezechielem atque adeo omnes P phetas. Incredibile dictu est, quantum lucis accessurum esset Prophet lectioni.* Minores Prophetas cum commentariis Theodor & Hesychii extare in Codice Regis Paris. 1892. testatur docti mus Montfauconus p. 316. Palæographiæ Græcæ. 2) Hes chium Hierosol. *in Psalmos* è MS. Veneto edere promisit C. V. A selmus Bandurius, & Codicis illius initio mutili meminit la datus Montfauconus in Diario Italico pag. 46. Habeo & ipse H milias qvasdam Græcas MSS. in Psalmos, qvas alii Codices Chr sostomo, alii rectius Hesychio tribuunt. Procemium Hesyc in Psalmos fuit apud Jac. Sadoletum, qvi de eo ita in Epist. Erasmum: *De Hesychio quod quaeris, habueram Psalmorum Graecor librum vetustate insignem, in eo procemium Hesychii luculente scriptum eam sententiam, ut probare conaretur omnes Psalmos Davidis esse. liber mihi cum caeteris omnibus periit. Reliqua sunt apud me Graeca collect nea in Psalmos, incerto auctore scripta non tam copiose quam elegant quibus praecipue utor: in iisdem interdum citatur Hesychius.* 3) Lib VII. Explanationum allegoricarum *in Leviticum* ad Diaconu Eutychianum latine qvidem tantum exstant, laudati pride Amalario, Rabano, Strabo, aliisqve, & editi Basil. 1527. fol. P ris. 1581. 8. & in Bibliothecis Patrum: sed videntur utiqve scr ptoris esse Græci, Hesychii nempe, ut titulus habet, Hierosol mitani † presbyteri, versi latine ab interprete nescio qv

Hes

† In glossa Ordinaria vocatur etiam Episcopus, sed non est tanta illius auctoritas, ideo non possit tribui Hesychio qvi presbyter Hierosolymitanus A. C. 433. ol & ab explanatione Scripturarum magnam sibi celebritatem nominis parasse Menologio Græcorum ad 28. Martii traditur.

Hesychius enim Salonitanus ut is fuerit nihil est necesse, qvi verba S. Scripturæ ex Hieronymi versione adscripsit. Confer Richardum Simonem in Censura Bibliothecæ Divinæ Hieronymianæ Gallice edita p. 35. seq. 40. seq. & in Epistolis Criticis p. 69. seq. & T. 4. Bibl. Criticæ p. 56. Salmasium de transsubstantiatione p. 57. Edm. Albertinum de Evcharistia p. 847. Labbeum de Scriptoribus Ecclesiasticis T. 1. p. 633. seq. & Antonium Arnaldum in scripto Gallico: Tradition de l' Eglise touchant l' Evcharistie T. 4. de la perpetuité de la foy p. 21. seq. 4) *Sermo de resurrectione* in Codice Regio Paris. fertur sub titulo Ἡσυχίȣ τȣ̃ Θεολόγȣ, uti Trithemius & Sixtus Senensis nescio qvo auctore Hesychium presb. Hierosol. tradunt Gregorii Nazianzeni, qvi *Theologi* nomine communiter venit, fuisse discipulum. Eadem secunda de Paschate legitur inter Homilias Greg. Nysseni, sed stylo, * ut observat Combefisius, prorsus abhorrente, qvi illam cum altera *de hora qua crucifixus est Dominus*, latine ex versione sua dedit etiam in Bibl. concionatoria. In eadem & in supplemento Bibliothecæ Patrum Paris. T. 1. pag. 821. & T. 12. Lugd. p. 190. exstat latine Carolo Fabiano interprete Oratio in *S. Andream Apostolum* de qva Photius Cod. 269. licet Thomas ibi pro Andreæ nomine legitur. Græce habuit Allatius, incipit: σάλπιγξ ἡμᾶς ἀποστολικὴ πρὸς πανήγυριν ἤθροισε. 5) Hesychii presb. Hierosol. *Historia Ecclesiastica* ** respicitur in Chron. Alex. pag. 371. ubi Hesychius citatur cum Sozomeno & Theodorito ubi de rebus Theodori Mopsvesteni sermo est. 6) *Vita Longini Centurionis* & duorum sociorum Martyrum qvæ ex MS. Vaticano 1190. pag. 117. exhibetur ab Henschenio T. 2. ad XV. Martii Græce pag. 736. & latine p. 386. non videtur ut editor voluit, Hesychii presbyteri Hierosol. illius qvi sub Theodosio juniore vixit, sed longe junioris scriptoris. Confer Tillemontium Memor. Hist. Eccles. T. 1. pag. 254. 7) Allatius sub Hesychii Hierosol. nomine habuit Homiliam Hesychii Hierosol. presb. εἰς τὴν ὑπαπαντήν, incipit: Ἡ μὲν ἑορτὴ λέγεται καθαρσίων.

* Confer Rich. Simonis Hist. Crit. Novi Test. T. 3. p. 112.
** Vide supra cap. 4. §. 28. pag. 113.

In SS. Apostolus Petrum & Paulum, incipit: καλὸν μὲν τὸ ῥόδον τῆς ἐαρινῆς.

In S. Procopium Martyrem, incipit: Προκοπίῳ τὴν θυσίαν Χριστὸς ἐπεφάνωσεν σταυρὸν αὐτὸν ἰδών.

In Lazarum quatriduanum, incipit: δεῖπνον ἡμῖν πολυτελὲς Λάζαρος αὖθις.

8. De fragmento *Homiliæ* in *Natalem CHristi* dictum supra cap. 4. p. 145.

Alius Hesychius *Presbyter* ac deinde *Episcopus Hierosolymitanus* circa A. C. 600. ad qvem Epistola Gregorii M. lib. IX. Epist. 4.

Hesychius *Episcopus* qvem cum aliis sex Episcopis missum ab Apostolis Petro & Paulo ad *Hispanos* tradunt. Vide Papebrochium T. 3. ad XV. Maji pag. 442. & Tillemontium T. 1. memor. Hist. Eccles. pag 501.

Justinus Hesychius, Apameensis, Amelii Philosophi adoptivus, cui libros suos legavit. Porphyr. in vita Plotini c. 3.

Hesychius λαμπρότατος qvi domum splendidam construxerat animi ornandi negligens ac securus, ad qvem Epistola 156. Isidori Pelusiotæ lib. 2.

Hesychius *libertus* Augusti Imp. memoratus in veteri inscriptione apud Gruterum, p. DLXIV. 2. ut alios Hesychios libertos in eodem Gruteriano thesauro obvios prætereain.

Hesychios *Martyres* præter Ægyptium supra memoratum plures alios celebrant Martyrologia & Menologia ut 15. Junii, 3. Julii, 2. Septempris 3. Octobris, 7. & 18. Nov. &c.

Hesychius *Medicus* & *Grammaticus* CPoli sub Leone I. Imp. Vide Suidam in Ἰάκωβος.

Hesychius *Monachus*, S. Hilarionis amicus de qvo Hieronymus in ejus vita qvæ inter hujus Epistolas atqve apud Surium 21. Octobr. legitur.

Hesychius *Salonitanus* in Dalmatia Episcopus, cujus Epistola una ad Augustinum & duæ ad eum Augustini exstant, num. 78. 79. 80. (in nova edit. 197. 198. 199.) Augustinus XX. 5. de Civ. DEI: *Epistola quam rescripsi ad beatæ memoriæ virum Hesychium Salonitanæ urbis Episcopum, cujus Epistolæ titulus est de fine sæculi*, Est illa Epist. 80. (in nova

nova edit. 199.) Epistola prima Zosimi Papæ ad hunc Hesychium data fertur Honorio XII. & Theodosio VIII. COSS. hoc est A. C. 418. T. 1. Concilior. edit. Binianæ pag. 711.

esychius Ταχυγράφος qvem in Originibus CPolitanis citat Codinus, vereor ne idem sit cum Hesychio Milesio, licet à Codino refertur inter eos qvi instaurationi Urbis à Constantino M. factæ αὐτόπται interfuerunt. Etiam Hesychium Milesium, *tabularium* vocat Barthius p. 103. ad Claudianum.

sychius *Viennensis* Episcopus, cui successit Alcimus Avitus.

de his Hesychiam fœminam, Sacerdotem Minervæ, cujus nomine studium qvietis & concordiæ svasit Oraculum Atheniensibus. Vide Plutarchum in Nicia p. 532. & libro de Pythia versibus non vaticinante p. 403.

Post Hesychii Milesii πάτρια Κωνσταντινουπόλεως Labbeus in mo primo Corporis Byzantini subjunxit loca ex Svida ad Histom Byz. pertinentia, cum versione Æmilii Porti, illa nempe qvæ das habet in Ἀγαθίας, Ἀγάπιος, Ἀγγέλιος, Ἀθηνᾶς, Ἀκάκιος, τάσιος, Ἀναστάσιος σιλεντιάριος, Ἀντίοχος ὁ πραιπόσιτος, Ἀπόλος ἄγαλμα, Ἀρδαβούριος, Ἀρειανὸς, Ἀρμάτιος, Ἄρματος, Ἀριος, Αὔγουστος, Ἀφουσία, Ἀφροδίτη, Βασιλικὴ, Βασιλίσκος, Βεριος, Βημάρχιος, Βηρίνη, Βόσπορος, Βόσποροι, Βούλγαροι, Βυζάντιον, ιος, Γενικὸς, Γεώργιος, Γέσιος, Γρατιανὸς, Δημήτηρ, Διονύσιος, ης, Ελεύσιος, Ελικώνιος, Ερμῆς, Ερμόλαος, Εστία, Εστιάδες, Ευξεινος, ιθιος, Ευτρόπιος, Ευτύχης, Ευφημίας, Ευφήμιος, Ζεύξιππος, ς, Ζήνων ὁ βασιλεὺς, Ηρα, Ηράκλειος βασιλεὺς, Ηράκλειος στραος, Ησύχιος, Ιαννουάριος, Ιγνάτιος, Ιλλος, Ιοβιανὸς, Ιουλιαος, Ιουστινιανὸς, Ιουστινιανὸς ὁ ῥινότμητος, Ιουστῖνος, Ιωάννης Αντιοχεὺς, ιος, Θεόδοτος, Θεοδόσιος, Θεόδωρος ὁ ἀπὸ ἀναγνωστῶν, Θεοφύλος σοφιστὴς, Κωνσταντῖνος, Κωνστάντιος, Κωνσταντινούπολις, Κυνήγιον, Κῦρος πολίτης, Λεόντιος Τριπόλεως, Λεόντιος Μοναχὸς, Λέων Βυζάντιος Φιλόος, Λέων βασιλεὺς, Μακεδόνιος, Μάλχος, Μάμας, Μαναΐμ, Μάξιμος, ος, Μάρκελλος, Μαρκιανὸς, Μαυρίκιος, Μελαντιὰς, Μένανδρος Προτίκος, Μίλιον, Μιχαὴλ, Νάρσης, Νεστόριος, Ξηρόλοφος, Οὐαλεντινιαος, Οὐάλης, Ὠρεῖον, Ὦρος Ἀλεξανδρεὺς, Παμπρέπιος, Πατρίκιος, Παῦος, Πέτρος ὁ ῥήτωρ, Πέτρος οὗτος ἦν ἐπὶ Ιουστινιανοῦ, Πλάκιλλα, Πουλχερία,

χειρία, Πρίσκος Πανίτης, Πρίσκος ὑὸς, Πρόκλος τοῦ βασιλέως, ἰυστίνου
στωρ, Προκόπιος, Προπουντὶς, Ῥουφῖνος, Σαλούστιος ὁ τῆς αὐλῆς ἐπι
Σεβαστιανὸς, Σέλευκός, Σώπατρος Ἀπαμεὺς, Σταυρὸς, Στήλη, Στούδιος,
ριος, Τιμόθεος, Τραιανὸς, Τριβονάλιον, Τριβουνιανὸς, Τριβωνιανὸς, Τ
Φατρια, Φῆστος, Φιλίππικος ὁ Βαρδάνης, Φιλίππικος στρατηγος,
De Svida dicturus ſum infra capite ſingulari qvod Lexicis Græcis
vi. Excerpta qvædam de Imperatoribus Rom. & CPolitanis è
Græce & Latine exhibet etiam Frid. Sylburgius Tomo tertio min
Romanæ Hiſtoriæ ſcriptorum.

III. PROCOPIUS ex Cæſarea Palæſtinæ Rhetor a)
cauſſarum Patronus ac Sophiſta, hoc eſt eloqventiam profeſſus C
Hunc licet paganis adſcribere non dubitant Eichelius, b) & M
nus Vayerus: Chriſtianum utiqve & Catholicum fuiſſe ſcripta i
perſpicue teſtantur, eum vero qvi ſubtiles & arces de relig

a) Svid. in Προκόπιος. Confer Voſſium de Hiſt. Græcis II. 22. & Hanckium
ptoribus Byz. lib. 1. cap. 5.

b) Mottanus Vayerus in judicio de Hiſtoricis T. 1. Operum pag. 339. & Jo. Ei
præfat. ad Procopii Anecdota §. 17-22. qvi tamen & ipſe non poteſt
teri externa ſaltem profesſione Chriſtianiſmum præ ſe tuliſſe. Qvæ vero al
ſimulatorem improbum & ſub Chriſtiani larva lateſcentem Ethnicum pr
ita ſunt pleraqve comparata, ut prudentem potius & ſanum demonſtren
ptorem Hiſtoriæ, cujus neutiqvam eſt tanqvam ex cathedra controverſias
logicas dijudicare. Qvod porro videtur nonnihil aliqvando tribuere
nibus & fortunæ, commune hoc ipſi eſt cum multis piis & Chri
ſcriptoribus, qvi ad Dei providentia hæc nomina referunt. De q
culentum hoc Procopii teſtimonium exſtat cap. 4. Hiſt. arcanæ pa
*οὐκ ἀνθρώπων βουλαῖς ἀλλὰ τῇ ἐκ Θεοῦ ῥοπῇ πρυτανεύεται τὰ ἀνθ
να, ὃ δὴ τύχην εἰώθασι καλεῖν ἄνθρωποι.* Miror hinc Nicolaum Alema
qvi præfat. ad Hiſt. arcanam Procopii, ubi virtutes hujus ſcriptoris non indi
celebrat, eumqve aperte Chriſtianorum fidem profiteri non ſemel, & hær
atqve Samaritas aperte averſari obſervat, tamen ſubjungit ad eos ſe comp
videri, qvos *Politicos* in Gallia avorum noſtrorum memoria appellabant
longe verius, inqvit, *hæreſium omnium ſentinas prorſusque Atheos appellarem
licet in ſpeciem Catholici videantur, nulliqve ſectæ nominatim addicti ſint, p
tamen rationibus vel Reip. commodis Chriſtianam religionem pietatemq
tiuntur, neqve de DEO qvid ſentias, qvidve doceas, ſi res ita ferat, l
laborant, Hæreticos autem & Aſtrologos aliasqve ejusmodi Catholicæ fidei peſ
ut è re ac tranqvillitate publica eſſe illis videtur, ita recipiunt & inſectantur*
poſſum neqve volo ſtatuere qvam alienus ab hypocriſi, vel qvam bona fi

ecertationes c) neutiqvam probaret, nedum ut eas putaret storiæ ambitiose inserendas esse: qviqve reprehendat Justiniam qvod hæreticos spoliandos bonis, & suppliciis d) afficiendos du. A Justino seniore ac Justiniano jussus esse Belisario e) Notarius e ὑπογραφεὺς, Comes ac Consiliarius, cujus etiam expeditionibus interfuit & bella ac res gestas descripsit. Cooptatus inde in Senatum g) illustriumqve ordinem, & præfecturæ etiam Urbanæ admotus CPoli, vitam cum morte commutavit major ut videi) sexagenario.

Ii I. Ex.

Libri 5ti Pars Altera.

stianus Procopius fuerit, sed hoc audeo affirmare; ad tam immite de illo judicium ferendum neutiqvam idonea argumenta exstare in ejus scriptis, atqve speciatim in iis locis qvæ hanc in rem ab Alemanno & post eum ab Eichelio afferuntur. Christianismi autem aperta & qvamplurima etiam in aliis ejus scriptis, sed præcipue in libris περὶ κτισμάτων vestigia.

c) Lib. I. de bello Gothico c. 3. cum dixisset controversias, qvæ tunc inter Christianos magna animorum contentione agitabantur, probe qvidem perspectas se habere, sed prolixius commemorare nolle, subjungit: ἀπονοίας γὰρ μανιώδης τινὸς ἡγοῦμαι εἶναι διερευνᾶσθαι τὴν τοῦ Θεοῦ φύσιν ὁποία ποτέ ἐστιν. *Vesana enim puto esse insania, DEI naturam qvalis sit velle perscrutari, nam humana hac ipsa, nedum DEI naturam perfecte assequi mortales haud qvaqvam posse existimo. Qvare tutius hac ego silentio præteribo* μόνῳ τῷ ΜΗ ΑΠΙΣΤΗΣΑΙ τὰ τιμώμενα, *qvæ religiosissime coluntur si modo fidem illis non detrectes*, (licet modum qvo sunt exponere, intimasq; illorum rationes subtiliter expedire nescias.) *Itaq; de DEO nihil ipse aliud* (in præsenti Historici operis loco) *affirmaverim, nisi quod bonus omni ex parte sit, resqve universas suapotentia complectatur. De illis vero controversiis ita qvisqve vel Sacerdos vel privatus homo loquatur, quemadmodum ei sentire libuerit.* In his verbis qvæ ab Alemanno, Vayero atqve Eichelio tanqvam in argumentum singularis profanæ impietatis adducuntur,& qvæ videntur etiam Clariss. Caveum permovisse ut Procopium neqve prorsus Gentilem neqve prorsus Christianum fuisse affirmaret, nihil video qvod non scribere sanus Historiæ scriptor Christianus potuerit, haud professus Theologum, & qvæ Christianis propria sunt dogmata, in alium oportuniorem locum rejicere se innuens.

d) cap. XI. Hist. arcanæ pag. 34. seq. & cap. XIII. pag. 40

e) Procopius lib. I. de bello Persico cap. I. & 12. seq. Photius Cod. 63. &c.

f) ab expeditione Vandalica qvæ contigit anno VII. Justiniani, (CHristi 533.) per annos circiter triginta. Confer Hanckium de scriptoribus Hist. Byz. p. 148. seq.

g) Illustrem vocat Nicephorus XVII. 10. Hist. & Anonymus Chronici auctor qvem MS. in Bibl. Vaticana evoluit Alemannus. Senatorem fuisse se innuit ipse cap. 12. Hist. arcanæ pag. 37.

h) Procopium Urbis præfectum anno Justiniani XXXVI. CHristi 562. memorat Theophanes in Chronographia p. 201. 202.

i) Vide Hanckium pag. 153.

1. Exſtant ejus *octo libri Hiſtoriarum*, accurate diſer ganter ſcripti, qvorum argumentum ſuccincte lib. 1. tradi qvi Procopium continuavit. Libros hoſce in duas tetrades ſtinxit, priores qvatuor libros inſcripſit Περσικά, poſteriores ſte Nicephoro XVII. Hiſt. cap. 10. qvanqvam duobus pc primæ tetradis libris titulus Περσικῶν neutiqvam conve in primis duobus libris qvidem Procopius perſeqvitur bell ſis geſta ab extremis temporibus Arcadii Imp. (qvi morti C. 408. Iſigerdem Perſarum Regem filio ſuo Theodoſio t dit) usqve ad annum qvartum induciarum à Juſtiniano initarum, obitumqve Theodoræ conjugis A. C. 459. 23.) At in duobus poſterioribus libris narrantur bella cu Maurisqve in Africa geſta ab Alarici Gothorum Regis p 395. facta in Imperium Romanum irruptione, usqve ad d Africam Beliſarii ductu & Juſtiniani auſpiciis Vandalos (Juſtiniani 19.) His itaqve duobus rectius conveniret ti δαλικῶν qvem illis tribuunt editores, vel etiam Λιβυκῶν, tetradem priorem olim videntur Codices qvidam inſigni Euſtathius ad Iliad. δ. p. 452. verba qvædam procemii lib cens laudat Procopium ἐν τοῖς Λιβυκοῖς. Poſterior tetras κῶν qvatuor libri ſunt de bellis adverſus Gothos in Italia g peditione Theodorici A. C. 487. usqve ad victum & in ſum Tejam Gothorum Regem, pactamqve cum Gothis 522. (belli Gothici 18. Juſtiniani 26.) Anachroniſmus Pr annum ſecundum & tertium belli Gothici in unum contra tur ab Henrico Noriſio diſſ. de Synodo V. capite VI. Libr ſtoriarum commemorat & ex duobus primis excerpta hal Cod. 63.

Editiones Latinæ.

Libri primores qvatuor de bello Perſico & Vandal ſione *Raphaëlis Volaterrani* * Mario fratri inſcripta & R fol. pridem edita, & libri de bello Gothico ex *Chriſtophori* Prioris S. Balbinæ interpretatione, cum Beati Rhenani pı

* Non Vaticano integerrimo, ſed alio lacero ac minus integro Codice M terranum notat Maltretus.

k) Librum tertium & qvartum Perſona in unum contraxit, unde in eju tantum libri Gothicorum numerantur. Atqve alioqvi graviter de

...tii Agathias ab eodem Persona latine redditus & Jornandes, atqve ...nardi *Aretini* libri IV. de bello Italico contra Gothos, qvi & ipsi, li... dissimulet 1) toti è Procopio expressi & A. 1470. primum Ful... editi sunt, deinde Venet. 1471. fol. per Nic. Jenson. Et cum Beati ...enani præfatione Basil. 1531. fol. & cum Zosimo Basil. 1576. fol. atqve ...um cum Agathia ac Jornande Lugd. 1594. 8.

Vandalicorum libri II. & Gothicorum libri IV. ex emen...iore Codice MS. latine versi ab *Hugone Grotio*, in ejus Historia Go...rum Vandalorum & Longobardorum Amst. 1655. 8. Confer ...otii Epist. 641. 645.

Editio Græca.

Libros octo Historiarum primus Græce *David Hæschelius* vulga... ex MS. Boico & duobus Regii Paris. apographis altero Josephi Sca...ri, altero Isaaci Casauboni, Augustæ Vindel. 1607. 8. addito ...o de ædificiis Justiniani. Editionem per aliqvod tempus moratus ..., qvod *Vulcanio* illum laborem detrectante, *Daniel Heinsius* Proco...m edere molitus fuerat, ut disces ex Gudii Epistolis p. 290. Inde ...schelius in Epistola ad Jungermannum (post Hottomannianas ... 456.) *Procopius*, inqvit, *jam hic cœptus fuisset imprimi, nisi in...xissem jam excudi Lugduni Batavorum. Adeo me non offendit, ut gra... ἐκδοτῇ, qui in hoc studiorum genere plurimis præstat. Boni tamen viri ...et de hoc consilio certiorem me facere, ne damno essem iis quorum are & char... opera conducta sunt.*

te conqveruntur eruditi, utpote qvi & τὰ καιριώτατα omiserit, & qvæ retinuit, pessima fide converterit, finemqve belli Gothici justo pæne volumine fraudarit.

1) Confer Mottanum le Vayer T. I. Opp. pag. 345. seq. & Jac. Thomasium de plagio litterario §. 361. Nicolaus Alemannus præf. in Anecdota: *Leonardus Aretinus Procopii libros de bello Gothico primus omnium publicavit, sed ludum eruditus ille vir lusit nobis plane illiberalem. Nam suppressa Græca Historia & autorum nomine dissimulato, latinam quam ipse ex Græco fecerat tanquam è variis scriptoribus decerptam de bello Italico adversus Gothos prænotat, & Juliano Cæsarino nuncupatam in publicum emittit. Eandem Græce scriptam* Blondus Flavius *industria primum sua Italiam habuisse memorat: sed is cum in Historia Procopii modo desideret quæ nos hodie minime desideramus, modo carpat quæ in vulgatis editi. bene habere videmus, antiquas Blondi membranas, vel interpretem quem ille nactus est fraudem eidem fecisse nemo non dicat, cum ea ipse notitia carere facile possit, qui se lingua Græca prorsus imperitum fateatur.*

Editio Græco-latina.

Claudius Maltretus Aniciensis, S. I. ab Luca Holstenio, Joa ne Fayono & præceptore suo Petro Possino adjutum se prædicans, Græ ca è MS. Vaticano emendavit, lacunasqve plurimas & duabus vel t bus brevibus exceptis, omnes editionis Hœschelianæ supplevit, libr capitibus distinxit, capita argumentis præfixis illustravit, versi nemqve perspicuam, & ad calcem voluminis fragmenta & loca Svida allegata, in altero autem volumine varias lect. & emendatio nes adjunxit. Paris. 1662. fol.

Descriptio Ponti Euxini ex libro IV. de bello Gothico, Græ ce & latine exstat inter Gothicarum rerum scriptores à *Bonav. Vulca* recensitos Lugd. Bat. 1597. 1617. 8.

Editiones linguis vernaculis.

Anglice libri VIII. Historiarum H. Holcroftio interpret Lond, 1653.

Gallice libri duo priores de bello Gothico per Gvil. Paradi num, Lugd. 1578. 8. Libri octo Historiarum & sex de ædificiis Ju stiniani per Fumanum. Paris. 1587. fol. Libri duo de bello Persico pe Leonorum de Mauger (qvi tantum usus est latina versione Basile excusa, in qva libri tres de bello Gothico numerantur & libris de bel lo Persico præter Procopii mentem præmittuntur,) Paris. 1669. 12.

2. Κτίσματα sive *libri VI. de ædificiis conditis vel restauratis auspi Justiniani Imp.* cujus operis meminit Simeon Metaphrastes in vita Sabæ & Nicephorus XVII. 10. Hist. Perperam Rob. Constantinus i Lexico citat Procopium *de Justiniani fortunis*, qvasi περὶ κτημάτων no κτισμάτων scripsisset. Primus *Græce* edidit è Codice Conradi Peuti geri, sed passim hiantes lacunis Joannes Hervagius, ad calcem H storiarum Procopii & Agathiæ latine excusarum Basil. 1531. fol. Ind Parisiis A. 1543. lucem vidisse testatur Maltretus, qvam editione haud vidi. Nescio an in animo ipsi fuit Latina qvæ *Francisco Cranenveld* interprete cum notis *Theodorici Adamai* Svvallenbergensis Geldri pro diit Paris. apud Christianum Wechelum 1537. 4. Exstat & versi

latin

...nia *Arnoldi Vesaliensis*, qvæ cum Historiarum Procopii libris & Zosi. i latine editis vulgata est Basil. 1576. Sed Græca ex MSS. longe ...iora & emendatiora dedit *David Hæschelius* ad calcem Historiarum, ...ustæ Vindel. 1607. fol. cum *Vulcanius* cœptam editionem suam ...isisset. Vide Josephi Scaligeri Epistolam CLXVI. Deniqve ...udius *Maltretus* Augustanam editionem ex Codice Segvierianæ Bi...othecæ m) cujus apographum à Philippo Jacobo Maussaco Tolo...e descriptum, acceperat, supplevit (exceptis duabus lacunis) & ...endavit, emendatumqve novà latina veste induit, & capitibus ...tinctum cum versione & argumentis suis atqve Variis lectionibus ...tigationibusqve vulgavit Paris. 1663. fol. *Addo*, inqvit Maltre..., *lecturum te in his libris, quæcunque inedita retulit ex Procopio Petrus Gyl... in Topographia CPolitana. Proculdubio Codicem nactus erat vir eruditus ...ro similem. Ac forte eo ipso usus est quem habet illustrissimus Cancellarius* (Se...gerius) *& olim habuisse dicitur illustr. ac Reverend. Cardinalis Armaniacus, ...us Bibliotheca Gyllius præfuit.* Codices MSS. Mazarinianum & Caroli Montchal Archiepiscopi Tolosani Labbeus memorat. Libri pri... caput primum de restaurato S. Sophiæ templo cum nova versione ...& notis, in qvibus subinde Maltretus castigatur, exhibet *Francis...* *Combefisius* in manipulo Originum rerumqve CPolitanarum Paris. ...64. 4. pag. 283. seq.

3. Procopio etiam tribuuntur à Svida ἀνέκδοτα sive liber IX. Hist... ...m Nicephorus XVII. 10. vocat ἀντίῤῥησιν ὧν πρὸς Ἰουστινιανὸν εἴρηκε δι... εἰπαί-

m) Bibliotheca Segvieriana olim, hodie Coisliniana plurimis & optimis referta Codicibus MSS. Græcis, sed jamdiu paucorum curiositati accessa, magis longe imposterum studiosis inserviet, qvorum in gratiam à viris doctissimis Catalogus illius cum maxime ad prœla paratur, neqve Catalogus solum, sed etiam una cum ipso publicanda Anecdota plurima monumenta præclara, & ineditorum operum prolixiorum specimina, selecta loca vel argumenta, ut B. Lectori patebit ex hoc syllabo qvem nuper admodum Amicus Lutetia ad me benevole transmisit.

Syllabus Anecdotorum prolixiorum quæ cum Bibliotheca Coisliniana Græca propediem edenda publicabuntur.

1) Severi Archiepiscopi, Acephalorum Principis, operum Catalogus ingens, sermonum apologeticorum aliorumqve opusculorum, Epistolarum item ad Consules Episcopos & alios: qvæ fere omnia ignota hactenus fuerunt; sed jam ex variis Bibliothecæ Manuscriptis nota evadent. 2) Insigne prolixumqve opusculum ejusdem.

Seve-

Editiones Agathiæ.

Latinè ex versione *Christophori Personæ*, Prioris S. Balbinæ (sed qvi integras hinc inde, ut in proœmio statim, periodos omisit & alioqvi passim hallucinatus est, *) Rom. 1516. fol. Augustæ Vindel. per Sigismundum Grimmium & Marcum Wirsungum, 1515. 4. cum Procopio ac Jornande, Sidonii Apollinaris Epistola ** de Theodorico Imp. & Leonardi Aretini libris IV. de bello Italico contra Gothos, & Chuonradi Peutingeri Augustani de Gentium quarundam emigrationibus, præmissa Beati Rhenani præfatione, Basil. 1531. fol. apud Jo. Hervagium. Lugd. 1594. 8. Atqve cum Zosimo, ex *Jo. Leunclavii* recensione sive interpolatione & cum ejus notis, ibid. apud Petrum Pernam 1576. fol. Dedicatio Personæ ad Sixtum V. ex MS. Vaticano 2000. 4. publici juris facta legitur in Diario Veneto eruditorum Italiæ T. XIX. p. 347.

Excèrpta è libro I. & II. Agathiæ ad Gothos pertinentia, *Hugone Grotio* interprete, in ejus Historia postuma Gothorum, Vandelorum & Longobardorum, Amstelod. 1655. 8.

Græcè primus ex unico Codice suo edidit *Bonav. Vulcanius*, & mox separatim *latinam* suam versionem, itidemqve notas & castigationes una cum Coronide Epigrammatum Agathiæ, Metaphrasi donata à Josepho Scaligero & Jano Dousa, Lugd. Bat. 1594. 4. Vulcanii versionem bonam in plerisqve & doctam, statim in limine castigat Maltretus ad Procopium.

Græcè & Latinè cum Vulcanii versione, Paris. 1660. fol. in qva editione nihil accessit præter splendorem chartæ typorumqve & qvod Græca ex adverso posita latinis sunt.

Codicis MS. Græci Historiarum Agathiæ Vaticani meminit Gesnerus, sed qvi fallitur qvando Agathiam suspicatur collegisse Apophthegmata Philosophorum, qvia in Catalogo Codicum MSS. Bibl. Vaticanæ statim post Agathiam illa sine nomine scriptoris commemorantur.

Gallicè Agathiam vertit post *Fumanum*, cujus interpretatio cum Proco-

pio

* Vide Hadr. Junium lib. 1. animadvers. cap. 4. Vulcanium præf. & in notis passim earumqve extremo: Vossium arte Historica pag. 94. & Reinesium Var. lect. p. 416.

** Est illa libri I. Epistola secunda.

etiam verisimilitudine destitutas potuisse proficisci, merito mirabitur. Neutiqvam tamen assentior Francisco Gvieto non obesæ licet naris Critico, qvi Anecdota n) non à Procopio scripta, sed suppositítium atqve alienum opus esse contendebat, ut narrat Antonius Periander Rhætus in ejus vita. Qvamvis video etiam ambigere de auctore alios viros eruditos, ut Combefisium in manipulo rerum CPol. p. 292. *Anecdoton auctor siqvidem ipse Procopius est, ipse sibi majorem forte qvam Justiniano labem ascivit, ac qvicqvid reliqva ejus historia est, plurimum elevavit*, ingens nimirum

notum. 19) Fragmentum nobile prolixumqve Stephani de Urbibus, non ex Epitome ejus, sed ex ipso Stephani opere non abbreviato. Fragmentum hoc constat octo foliis membranaceis, excerptum ex libro decimi sæculi à perita manu exarato. Editum jam fuerat ex apographo Samuelis Tennulii, ad fidem hujus Codicis descripto, & multis gravissimisqve mendis respetso. Nunc prodit cum notis emaculatum & sincerum, ut in Codice CCXXVIII. Coisliniano habetur. 20) Photii Patriarchæ Constantinopolitani historia Manichæorum, suo circiter tempore renascentium, ex duobus Manuscriptis antiqvissimis. 21) Tactica & explicationes rerum bellicarum, instrumentorum, armorum, &c. opusculum longe diversum ab Arriani, Æliani, Leonis & aliorum Tacticis. Ex codice decimi sæculi. 22) Prologus ad Commentaria variorum in Aphthonii progymnasmata, ubi de progressu Rhetoricæ antiqvi & medii ævi multa præclara traduntur. In codice X. sæculi 23) Opusculum de disciplinarum & artium inventoribus antiqvi & medii ævi, & de iis qvi in singulis disciplinis floruerunt. Id eodem Codice. 34) Nota insignis Codicis qvinti, sextive sæculi Epistolarum S. Pauli, qvi Cæsareæ in Bibliotheca S. Pamphili martyris collatus fuit cum exemplari ipsius Pamphili manu descripto. Hujus Codicis folia 14. in Bibliotheca Coisliniana supersunt. 25) Bibliorum sacrorum veteres in Capita distinctiones ex Codicibus Coislianis antiqvissimis & ex uno Regio. 26) Harpocrationis Lexicon ex compositione Cyrani Regis de 24. lapidibus de avibus & piscibus ordine Alphabetico. 27) Operis perampli contra Barlaamum & Acyndinum Capita & argumenta, ubi utriusqve Partis doctrina & ratiocinia conspiciuntur. 28) Opusculum in Apocalypsin ubi probatur eam esse genuinam Scripturæ sacræ partem, ex Codice decimi circiter sæculi. 29) Oecumenii Episcopi Triccæ in Thessalia opusculum, ubi probatur auctoritate Patrum, Apocalypsin esse veram Scripturæ sacræ partem. Ex eodem Codice. 30) Selecta historica ex Lexicis Coislinianis, qvæ in Lexicis Suidæ Pollucis & Harpocrationis vel non habentur, vel alio prorsus modo narrantur.

Ad hæc multo pluro alia Anecdota, breviora qvidem, sed non inferioris notæ cum recensione singulorum Codicum Græcorum accuratissima typis edentur.

n) Anecdota sive Historiam arcanam hujusmodi plenam asperis criminationibus & invectivis lucem haud facile ferentibus in eos qvi possunt proscribere, pridem ante Procopium composuerat Theopompus, qvem imitatus Cicero II. 6. ad Atticum: ita-

* Vel Paulus Cyri F. Flori nepos.

notas Alemanni quas ... repraesentavit, cum Eichelii confutationi- ...sionibus conferret, ejusque vel depelleret crimina, vel quo Justi- ... ... omnibus ac aequo judicio, ... dignissimam Lupana, ac in ea fere palmarium Historia ... quae haberemus. Jam Anno 1695. in praefat. ad li- ...s jurisprudentiae ante Justinianeae Vir Consultiss. ... professus est, duovirum se editionem meditari ...anae Procopii, conjunctis Alemanni & Eichelii disserta- ...c notis, ac interspersis utrobiqve suis observationibus, af- ... utriusqve & aberrationes à regulis verisimilitudinibus indi- ...ibus. Sed hactenus nihil ejus lucem vidit. Neqve constat qvo ...venerint Codices MSS: Anecdotorum qvos habuere Joannes Las- ...ris & Joannes Vincentius Pinellus. Excerpta quaedam ex arcana ...ocopii Historia ab *Hugone Grotio* latine versa leguntur in ejus Histor. ...Gothorum pag 519-528.

Loca duo, propudiosas Theodorae exponentia libidines, qvae ...editis desiderantur primus ex MS. Vaticano protulit & cum latina sua ...sione vulgavit Bernhardus Moneta T. 3. Menagianor. p. 297. seq. ...lit. Amst. 1716. 12. qvae expressa ex Parisiensi 1715. 12.

... *Orationes* Procopii qvas Moguntiae Anno 1538. 8. impressas ...ribit Gesnerus, nunqvam vidi, suspicorqve esse ex Historiarum ...ocopii libris excerptas, nam & illis hic scriptor Orationes obli- ...qvas rectasqve non uno loco inseruit, qvas Gallice versas memorat ...atalogus Bodlejanus.

In Catalogo Bibliothecae V. C. Petri Francii Amst. 1705. pu- ...ica auctionis lege distractae pag. 85. occurrit Procopius Graece ex ...oeschelii editione infinitis locis emendatus à *Bonav. Vulcanio*, & ...iud ejusdem edit. exemplum collatum cum MS. Vaticano & locis ...ne infinitis correctum. Praeterea Procopii opera latine, à Vulca- ...o emendata; & eorundem operum nova versio latina ab eodem ...ulcanio confecta & hactenus inedita, in Voluminibus MSS. in fo- ...l. ac deniqve Historia Arcana ex edit. Lugdunensi, cum adnota- ...ionibus MSS. *Davidis Blondelli.* Credibile est hos libros ex auctio- ...e Francii pervenisse ad Franciscum Halmam, qvi illis in nova editio- ...e Corporis Byzantini uti voluit, ut supra §. 1. p. 228. hujus capi- ...is dicere me memini.

Kk *Alii*

Avg

interpretis, ut notas Alemanni quas unas repræsentavit, cum Eichelii confutationibus seu animadversionibus conferret, ejusque vel depelleret crimina, vel quo Justiniani læsam Majestatem ulcisceretur, libratis omnibus ac æquo judicio, tueretur. Sic certe Regia dignissimum Lupara, ac in ea fere palmarium Historiæ Byzantinæ librum opusque haberemus. Jam Anno 1695. in præfat. ad libros 2. de navis jurisprudentiæ ante Justinianeæ Vir Consultiss. *Christianus Thomasius* professus est, dudum se editionem meditari Historiæ arcanæ Procopii, conjunctis Alemanni & Eichelii dissertationibus ac notis, ac interspersis utrobique suis observationibus, affectus utriusque & aberrationes à regulis verisimilitudinibus indicantibus. Sed hactenus nihil ejus lucem vidit. Neqve constat qvo pervenerint Codices MSS: Anecdotorum qvos habuere Joannes Lascaris & Joannes Vincentius Pinellus. Excerpta quædam ex arcana Procopii Historia ab *Hugone Grotio* latine versa leguntur in ejus Historia Gothorum pag 519-528.

Loca duo, propudiosas Theodoræ exponentia libidines, qvæ in editis desiderantur primus ex MS. Vaticano protulit & cum latina sua versione vulgavit Bernhardus Moneta T. 3. Menagianor. p. 257. seq. edit. Amst. 1716. 12. qvæ expressa ex Parisiensi 1715. 12.

Orationes Procopii qvas Moguntiæ Anno 1538. 8. impressas scribit Gesnerus, nunqvam vidi, suspicorqve esse ex Historiarum Procopii libris excerptas, nam & illis hic scriptor Orationes obliqvas rectasqve non uno loco inseruit, qvas Gallice versas memorat Catalogus Bodlejanus.

In Catalogo Bibliothecæ V. C. Petri Francii Amst. 1705. publica auctionis lege distractæ pag. 85. occurrit Procopius Græce ex Hœschelii editione infinitis locis emendatus à *Bonav. Vulcanio*, & aliud ejusdem edit. exemplum collatum cum MS. Vaticano & locis pæne infinitis correctum. Præterea Procopii opera latine, à Vulcanio emendata, & eorundem operum nova versio latina ab eodem Vulcanio confecta & hactenus inedita, 2. Voluminibus MSS. in folio, ac denique Historia Arcana ex edit. Lugdunensi, cum adnotationibus MSS. *Davidis Blondelli.* Credibile est hos libros ex auctione Francii pervenisse ad Franciscum Halmam, qvi illis in nova editione Corporis Byzantini uti voluit, ut supra §. 1. p. 228. hujus capitis dicere me memini.

Alii Procopii.

Procopius Anthemii Imp. frater, aliusque Pater hoc nomine p
ducens à Procopio Cilice, cui de Imperio cum Valent
rentio A. C. 365. Vide Sirmondum ad Sidonium pag. 179. &
pag. 191. etiam de Procopio Anthemii filio, generoso V
ad Socratem pag. 87. & ad Ammianum XXIII. 3. XXVI. 6. A
quoque Jacobum Godofredum in Prosopographia Codicis
dosiani pag. 380.

Procopius *Cæsareæ* Cappadociæ Archi-Episcopus, Photii in Synod
tes A. C. 879. secutus contra Ignatium. Vide Allatium de S
Photiana pag. 148. seq. & Synodi ipsius Acta ab Harduino
Concilior. edita.

Procopius *Chartophylax* CPol. cujus ἐγκώμιον in S. Joannem Apost
& Evangelistam memorat Allatius p. 83. de Simeonum scr
Incipit: Ἀπόστολος ὁ τὴν φαιδρὰν ταύτην συγκροτήσας παν
MS. in Codice Barocciano 240. ut notat Caveus.

Procopius CPolitanus, *Confessor* imaginum sub Leone Imp.
Menologia & Martyrologia 27. Febr.

Procopius Præfectus sub Constantino Copronymo. Hist. Miscell.
41.

Procopius *Diaconus* haud credo à Chartophylace diversus, quis
elogium S. Marci Evangelistæ, quod Latine ex Jo. Francisci
bani Urbinatis versione dedit Henschenius ad 25. April. p
Græce in appendice pag. 348. T. 3. in Actis Sanctor. A
è MS. Vaticano. Incipit: πάλιν ἀποστολικὴ κατασράπτει
ςις. Exstat & latine in Bibl. Concionatoria Combefisii, &
ce atque latine ante Catenam in Marcum vulgatam à Petr
sino Rom. 1673. fol. Procopii Diaconi & Chartophylacis
mium Angelorum Michaëlis & Gabrielis memorat All
pag. 81. de Simeonibus.

Procopius Edessenus, Palæstinæ præfectus sub Anastasio Imp.
meminit Procopius Cæsareensis περὶ κτισμάτων V. 7.

Procopius *Gazæus* Sophista Christianus sub Justino Thrace clarus,
ceptor Choricii Sophistæ qui ei etiam successit & defunctum
serta Oratione laudavit, quam una cum eximiis Procopii
jus Commentariis in *Octateuchum*, & *Canticum Canticorum*

Bibl. Augustanæ. * Codice Græco descriptis & versione ac notis à se præclare ut solet illustratis eder amicus noster Rev. D. Godfridus Olearius, Theologus Lipsiensis. Ἐξηγητικὰς illas ἐκλογὰς in Octateuchum Photio pridem laudatas Cod. 206. habemus hactenus latine tantum ex versione minus accurata Conradi Clauseri, qvi scholia in Genesin, Exodum & Leviticum vertit, & in qvibusdam exemplaribus venit nomine Claudii Thrasybuli, cætera ex versione Hartmanni Hambergeri Tigurini, Tiguri 1555. fol. Scholia *in qvatuor libros Regum & duos Chronicorum* qvæ itidem Photio lecta sunt interpretatus est Lud. Lavaterus, cum cujus versione Græce ea è Codice suo vulgavit, castigationesqve addidit Jo. Meursius Lugd. B. 1620. 4. Ejusdem Ἐξηγητικῶν ἐκλογῶν ἐπίτομη *in Proverbia* extat Græce MS. in Codice Regis Christianissimi 2436. de qvo Montfauconus in Palæographia Græca pag. 278. sq. Idemqve videtur cum commentario Procopii in Proverbia, qvem laudat Turrianus in defensione Epistolarum Pontificum IV. 4. 6. 17. Præclarum ejusdem Procopii Commentarium *in Esaiam*, Photio similiter laudatum, cum versione sua Græce vulgavit Jo. Curterius, Paris. 1580. fol. Qvos vero idem Photius Cod. 160. laudat Procopii λόγοι sive *Orationes* varii generis, & *locorum Homericorum Metaphrases Oratoriæ* in varias ideas efformatæ, haud exstant qvod sciam, licet Nic. Alemannus præf. ad alterius Procopii Cæsariensis anecdota, *declamationes* Procopii Gazæi ineditas memorare videatur. De *Epistolis* ejus dixi lib. 2. cap. 10. §. 27. Hunc Procopium respicit Æneas Gazæus ejus æqvalis Epistola 19. ὁ ἐμὸς Προκόπιος. Isaacum vero Vossium, qvi responso ad tertias Rich. Simonis objectiones pag. 118. ex Epistola 26. Procopii ad Hieronymum nescio qvem in Ægypto commemorantem concludere voluit Procopium Epistolarum scriptorem æqvalem fuisse Hieronymi Stridonensis, refellit Jo. Marcianæus T. IV. Hieronymi sui pagina ult. & Jo. Clericus Bibl. selectæ Tom. 17. pag. 143. seq.

* Laudat illum Codicem Georg. Hieron. Welschius de vena Medinensi pag. 66. vocatqve perantiqvum atqve perelegantem, qvi olim Papæ Nicandri Archidiaconi fuerit, eumqve ipsum qvo usus Claudius Thrasybulus. Et Græca præclari scriptoris edi merito optat Rich. Simon T. 4. Bibliothecæ Criticæ pag. 143.

Procopius *Martyr* Cæsareæ sub Diocletiano, de qvo Baronius ad Martyrologium VIII. Julii. Hesychii presb. Hierosol. encomium in hunc Procopium memorat Allatius pag. 108. de Simeonibus. Incipit: Προκοπίῳ τὴν θυσίαν ὁ Χριστὸς ἐστεφάνωσεν, τοῦτον ... ἰδών.

Procopius *presbyter* qvi ex Dorotheo Tyri Episcopo circa A. C. 524. composuit commentarium de LXX. discipulis Christi & duodecim Apostolis qvem post Cangii editionem de qva supra cap. 4. p. 145. hoc ipso A. 1713. recudendum dedi ad calcem librorum de vita Moysis, notis Gilb. Gaulmini illustratorum.

IV. AGATHIAS è Myrina a) Æolidis civitate, qvæ & aliqvibus dicta Smyrna. b) Filius Memnonii Rhetoris c) ac Pericleæ, trienni ei ereptæ & Byzantii sepultæ. Cum Juri civili Alexandriæ d) operam dedisset, professione Scholasticus, e) religione

* Agathias ipse procemio Historiæ: Ἐμοὶ Ἀγαθίας μὲν ὄνομα, Μυρίνη δὲ πατρὶς, Μεμνόνιος πατήρ; Τέχνη δὲ τὰ Ῥωμαίων νόμιμα καὶ οἱ τῶν δικαστηρίων ἀγῶνες. Μυρίνα δέ φημι, οὐ τὸ Θρᾴκιον πόλισμα, οὐδὲ εἴτις ἑτέρα κατὰ τὴν Εὐρώπην τυχὸν ἢ Λιβύην τῷδε κέκληται τῷ ὀνόματι, ἀλλὰ τὴν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πάλαι ὑπὸ Αἰολέων ἀποικισθεῖσαν ἀμφὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πυθικοῦ πελάγους.

b) Georgius Syncellus pag. 181. Μυρῖνα, παρά τισι Σμύρνα λεγομένη, ἐκτίσθη ἐν Ἀσίᾳ. Licet huic testimonio non valde multum tribuit Martinus Hanckius lib. de Scriptoribus Byz. pag. 176. Videtur tamen inde factum, ut in nonnullis Svidæ Codicibus in Ἀγαθίας, pro Μυριναῖος legatur Σμυρναῖος, licet Μυριναῖος in Codicibus optimis Vaticano & Parisiensi legi testatur Clarissimus Kusterus qvem si placet vide, & Holstenium ad Stephanum Byz. p. 215.

c) Agathias ipse Epigrammate in Matrem III. Antholog. pag. 332.

Εἰμὶ μὲν τίς· Περίκλεια, γυνὴ τίνος; ἀνδρὸς ἀρίστου
Ῥήτορος· ἐξ Ἀσίης οὔνομα Μεμνονίου, &c.

Habuit & Agathias sororem eruditam *Eugeniam*, qvam defunctam celebrat Epigrammate qvod legitur eodem libro pag. 334.

d) Agathias lib. 2. Hist. p. 52 edit. Regiæ.

e) Falluntur qvi Smyrnæ, caussas in foro perorasse Agathiam colligunt ex Svidæ loco Vulcanius, Vossius, Heidenreichius. Nam licet patronum caussarum fuisse certum est, atqve ipse non uno loco hoc tradit, tamen qva in urbe id fecerit nusqvam declarat, & ex Svida etiam emendato male colligas hoc eum fecisse Myrinæ in patria. Nihil enim aliud ille vult qvam Agathiam fuisse Myrinensem, & fuisse Scholasticum hoc est Advocati in foro egisse partibus. Suspicor Byzantii, ubi defunctam sepultamq; Matrem plangit in Epigrammate à me jam laudato, & qvo se Alexandria ubi studiorum caussa fuerat commoratus, reversum scribit lib. 2. Hist. p. 53.

gione Christianus f) Providentiæ Divinæ omnia moderantis, justiqve & æqvi & sectandæ in judicando modestiæ assiduus assertor, eleganti stylo Musis Gratias admiscere cupiens g) composuit post *Justiniani* Augusti A. C. 566. defuncti fata, neqve ante A. 593. edidit h) de ejus Imperio sive de rebus ipso imperitante gestis *libros V.* initio sumto ab Anno ejus XXVI. CHristi DLIII. i) ubi desinit Procopius Cæsareensis, k) usqve ad cladem Hunnorum in se ipsos instigante Justiniano arma vertentium anno ejus XXXII. CHristi DLIX. Laudat Agathiam una cum Procopio, & (qvi Agathiam continuavit) Menandro & Hesychioqve illustri Constantinus Porphyrogennetus lib. 1. de thematibus Orientis cap. 2. & Johannes Scholasticus Epiphaniensis libro 1. Historiæ, cujus verba Procopii Anecdotis præfixit Nic. Alemannus.

Kk 3 *Editio-*

f) Colligo hoc ex lib. 1. p. 13. ubi de Francis: Χριστιανοὶ γὰρ ἅπαντες τυγχάνουσιν ὄντες, καὶ τῇ ὈΡΘΟΤΑΤΗΙ χρώμενοι δόξῃ. Tum longe magis id patebit ex pag. 18. & lib. 3. pag. 101. Qvin illo ipso ex loco lib. 3. pag. 77. ubi memoratur Στεφάνου τοῦ [illegible] ἱερὸν, *Divi Stephani templum*, ex qvo non fuisse Christianum volunt evincere viri doctissimi Vossius de Hist. Græcis pag. 270. & Hanckius loco laudato. Nam qvod ait Φασὶ, non necesse est ut ipsum vel dubitasse de rei veritate, vel per famam tantum eam accepisse velut alienum exinde concludamus, qvemadmodum illud de Moyse, *ut ferunt*, apud Chalcidium pag. 372. Adduntur enim talia à Scriptoribus qvandoqve, licet ipsis plane persvasis, ut à Flavio etiam Josepho fit interdum de rebus testatissimis scribente, præcipue ubi vident se tradere aliqvid qvod Ethnicis hominibus possit videri exosum vel incredibile. Similem ob causam Christiana religio Agathiæ dicitur ἡ ἐπὶ τῷ κρείττονι δόξα lib. 3. pag. 89. vel lib. 2. p. 69. ἡ παρὰ Ῥωμαίοις κρατοῦσα ἐπὶ τῷ κρείττονι δόξα, uti apud Eusebium IV. 8. Hist. ἡ μόνη παρὰ πᾶσι κρατοῦσα καὶ ἀνομολογουμένη.

g) Agathias sub init. libri III. ἐθέλω γὰρ, εἰ ἐπ᾽ ἐμοῦ εἴη, καὶ ἀεὶ ἀλλὰ συμμιγνύναι ταῖς Μούσαις. Φασὶ, τὰς χάριτας καταμιγνύναι. De hoc proverbio plura dixi ad Eunapium.

h) Evagrius Epiphaniensis Syrus qvem Anno 593. 594. scripsisse supra demonstravi, libro V. capite ultimo testatur *Johannem* popularem & cognatum suum & Agathiam eorundem Justiniani temporum Historiam tum composuisse qvidem, sed nondum in vulgus dedisse, εἰ καὶ μήπω ἔτυχον ἐκδεδωκότες.

i) Ita recte Labbeus in protreptico ad Hist. Byz. p. 38. Sed apud Hanckium de Hist. Byzantinæ scriptoribus p. 182. male excusum 558. Annus duodetrigesimus Imperii Justiniani memoratur ab Agathia lib. 2. pag. 66.

k) Agathias ipse in procemio, & Svidas in Ἀγαθίας.

Editiones Agathiæ.

Latinè ex versione *Christophori Personæ*, Prioris S. Balbinæ (sed qvi integras hinc inde, ut in proœmio statim, periodos omisit & aliàs qvi passim hallucinatus est, *) Rom. 1516. fol. Augustæ Vindel. per Sigismundum Grimmium & Marcum Wirsungum 1515. 4. cum Procopio ac Jornande, Sidonii Apollinaris Epistola ** de Theodorico Imp. & Leonardi Aretini libris IV. de bello Italico contra Gothos, & Chuonradi Peutingeri Augustani de Gentium quarundam emigrationibus, præmissa Beati Rhenani præfatione, Basil. 1531. fol. apud Jo. Hervagium. Lugd. 1594. 8. Atque cum Zosimo, ex *Jo. Leunclavii* recensione sive interpolatione & cum ejus notis. ibid. apud Petrum Pernam 1576. fol. Dedicatio Personæ ad Sixtum V. ex MS. Vaticano 2000. 4. publici juris facta legitur in Diario Veneto eruditorum Italiæ T. XIX. p. 347.

Excerpta è libro I. & II. Agathiæ ad Gothos pertinentia, *Hugone Grotio* interprete, in ejus Historia postuma Gothorum, Vandalorum & Longobardorum, Amstelod. 1655. 8.

Græcè primus ex unico Codice suo edidit *Bonav. Vulcanius*, & mox separatim *latinam* suam versionem, itidemqve notas & castigationes una cum Coronide Epigrammatum Agathiæ, Metaphrasi donata à Josepho Scaligero & Jano Dousa, Lugd. Bat. 1594. 4. Vulcanii versionem bonam in plerisqve & doctam, statim in limine castigat Maltretus ad Procopium.

Græcè & Latine cum Vulcanii versione, Paris. 1660. fol. in qva editione nihil accessit præter splendorem chartæ typorumqve & qvod Græca ex adverso posita latinis sunt.

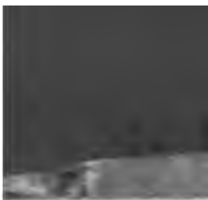
Codicis MS. Græci Historiarum Agathiæ Vaticani meminit Gesnerus, sed qvi fallitur qvando Agathiam suspicatur collegisse Apophthegmata Philosophorum, qvia in Catalogo Codicum MSS. Bibl. Vaticanæ statim post Agathiam illa sine nomine scriptoris commemorantur.

Gallice Agathiam vertit post *Fumanum*, cujus interpretatio cum Procopio

pio

* Vide Hadr. Junium lib. 1. animadvers. cap. 4. Vulcanium præf. & in notis passim earumqve extremo: Vossium arte Historica pag. 94. & Reinesium Var. lect. p. 416

** Est illa libri I. Epistola secunda.

pio prodiit Parif. 1587. fol. *Ludovicus Cousinus*, Parif. & Amst. 1685. 12. tomo fecundo Hiftoriæ Byzantinæ Gallica lingva donatæ.

Alia Agathiæ fcripta.

Epigrammatibus LXXX. qvæ leguntur in Anthologia & ad calcem editionis Vulcanianæ, nec minus de κύκλῳ five σύμματι ἐπιγραμμάτων qvod ille ex Epigrammatibus Poëtarum fui temporis concinnavit, dixi libro III. cap. 28. pag. 690. feq. & 709. Epigramma ejus in Sophiam Juftini junioris legitur etiam apud Zonaram. Epigramma nefcio cujus in Butelinum Francorum Ducem à Narfete debellatum, qvod habet Agathias libro II. p. 47. occurrit qvoqve in themate fecundo Thematum Occidentis five Europæ Conftantini Porphyrogeniti, fed mutilum, qvia Fed. Morellum interpretem Gallum puduit credo reddere hæc verba:

Ἡνίκα Φραγκικὰ φῦλα κατέκτανεν Αὐσονὶς αἰχμή.

Sed reftituit illa in noviffima Conftantini editione clariffimus Bandurius.

Scripferat porro Agathias præter alia multa Poëtica quæ vocat ἀγωνίσματα etiam opus eroticum μύθοις πεποικιλμένον ἐρωτικοῖς, infcriptum Δαφνιακὰ *Daphniaca* Suidæ memorata, *verfu hexametro* ut ipfe in proœmio Hiftoriæ auctor eft, *libris IX.* ut idem docet hoc Epigrammate, VI. 9. Anthologiæ pag. 425.

Δαφνιακῶν βίβλων Ἀγαθίου ἐννέας εἰμι,
Ἀλλά μ' ὁ τεκτήνας ἄνθετό σοι, Παφίη.
Οὐ γὰρ Πιερίδεσσι τόσον μέλω ὅσσον ἔρωτι &c.

INDEX Scriptorum ab Agathia allegatorum aliqvot locis plenior, ad paginas edit. Parif.

Anthe-

* Vel Paulus Cyri F. Flori nepos.

INDEX Scriptorum & aliorum qvorundam à Procopió memoratorum: ad paginas edit. Paris.

Soli numeri libros Historiarum, Æ præmissum libros de Ædificiis, A Anecdota denotat.

Avga-

 lita

Jaco-

Mariæ

Mm 2 octo

* Obiit Theodora anno XIV. belli Gothici, Imperii Justiniani XXII, tertio induciarum qvinqvennalium cum Persis. vide Procopium III. 30. de bello Gothico. Licet autem superstite Justiniano scripsisse se Anecdota Procopius [illegible]it, edidisse tamen haud crediderim.

S. Ser

V. PAULUS Cyri Fil. Flori Nepos; a) Nobilitate generis opibusqve, & dignitate, (siqvidem Justiniani Imp. *Silentiarius*

a) Agathias lib. V. pag. 153. ubi de templo S. Sophiæ: εἰ δέ τις ἐθέλοι πόῤῥω που τυχὸν τῆς πόλεως ἀπῳκισμένος ἔπειτα γινώσκειν σαφῶς ἅπαντα καθάπερ παρὼν καὶ θεώμενος, ἀναλεγέσθω τὰ ΠΑΥΛΩΙ Κύρου τοῦ Φλώρου ἐν ἑξαμέτροις πεποιημένα, ὃς δὴ τὰ πρῶτα τελῶν ἐν τοῖς τῶν ἀμφὶ τὸν βασιλέα σιγῆς ἐπιστάτας, γένους τε κοσμούμενος δόξῃ καὶ πλοῦτον ἄφθονον ἐκ προγόνων διαδεξάμενος,

-tiariorum sive Secretariorum primicerius fuit) illustris, nec minus ingenii ac doctrinæ laude præstans *Templum S. Sophiæ* hoc est CHristo b) qvi DEI Patris Sapientia est, à Justiniano Imp. post Theodoram * conjugem jam extinctam; encæniis secundis anno Imperii sui XXXVI. 24. Dec. (c) CHristi 562. CPoli dedicatum, pulcherrima ἐκφράσει, versibus Hexametris (Procemium jambicis versibus 134. constat) ita descripsit, ut oculis propemodum subjecerit, idqve per postremos duos encæniorum d) dies præsentibus Imperatore & Eutychio Patriarcha in domo Patriarchali prælegit, ex qvo ipso etiam poëmate constat eum fuisse Christianum. Allegatur subinde hæc templi Sophiæ descriptio à Salmasio ad Plinium & Hist. Augustam: is enim A. 1607. è Codice Palatino descripserat. Habuit etiam apographum ex eodem Codice Claudius Maltretus, qvi edere promisit præf. ad Procopium. At Philibertus de la Mare, Senator Divionensis Salmasianum Cangio transmisit, neqve potuit in meliores manus incidere eximium istud antiqvitatis monumentum. Hic enim vir doctissimus Græca recensuit atqve ex ingenio castigavit ac majoribus lacunis exceptis supplevit, versionemqve latinam perspicuam, & eruditissimum de templo Sophiæ Commentarium adjunxit. Paris. 1670. fol. ad calcem Jo. Cinna-

μενος, ὅμως παιδεία γε αὐτῷ καὶ λόγων ἄσκησις διεσπούδαστο, καὶ ἐπὶ τοῖσδε μᾶλλον ηὔχει καὶ ἐσεμνύνετο. Versus ex hac ecphrasi Pauli Silentiarii laudat Svidas in ἥρανος. Cæterum falli eos qvi nostrum, Paulum Cyrum Florum appellant, ut præter Vulcanium, Vossiumqve Reinesius pag. 471. Var. lect. Cangio & Hanckio pridem animadversum. Iidem verisimiliter conjiciunt, patrem Pauli fuisse Cyrum, Poëtæ Poëtam, cujus Epigrammata qvædam in Anthologia leguntur. At Florum hujus Cyri patrem, Pauli avum ægre mihi persvaserim illum esse Florum ἀπὸ ὑπάτων sive Consulem Codicillarem, qvi eodem Justiniano imperante claruit, & cujus in Novellis atqve Codice mentio: paullo enim antiqvior Florus qværendus.

b) Procopius in Vandalicis pag. 193. diserte testatur templum μεγάλου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ apud Byzantinos vocari templum Σοφίας, ταύτην δὴ μάλιστα τῷ Θεῷ πρέπειν τὴν ἐπωνυμίαν ἡγουμένους.

* Paulus Silentiarius procem. v. 59. seq.

c) De tempore dedicatæ post prioris templi conflagrationem à Justiniano ædis Sophiæ & de duplicibus ejus encæniis, qvorum posteriora in annum qvintum post trullam Anno 32. Justiniani collapsam incidunt, videndus Cangius in Commentario ad Pauli ἔκφρασιν pag. 528. Hanckius lib. de Byz. Hist. scriptoribus cap. 6. pag. 165 seq. & Bandurius p. 776. ad Antiqvitates CPolitanas.

d) Durarunt encænia illa per dies XV. facto initio ab XXIV. Decembris.

Cinnami. MS. Vaticanum laudat Lambecius notis ad Codin eundem ut opinor Codicem innuens, qvi è Palatina Bibl. in V canam est translatus. Sophiæ templum plures descripserunt è v ribus, ut Procopius lib. 1. de ædificiis, Codinus & Anonymi Gr Combefisio, Lambecio & Bandurio editi, è recentioribus pr Cangium illo qvem dixi ad Paulum Commentario, & libro CPoleos Christianæ, Grelotius in itinere CPolitano Gallice e Paris. 1680. 4. è qvo plura repetit Bandurius T. 2. Imperii Orient pag. 744 seq.

Testatur Agathias e) plura alia poëmata à Paulo elabor pulcherrimum tamen esse qvod in Sophiam composuit. Ex illis f *Epigrammata* Græca complura qvæ in Anthologia Maximi Planudæ guntur, ut dixi lib. III. cap. 28. ubi etiam habes de carmine *in T mas Pythias*, de qvo jam addere liceat, qvod idem prodiit Vene cum Metaphrasi latina *Claudii Acantheri* A. 1586. & qvod in Cod MS. Mediceo scamn. LV. num. 7. cujus apographum fuit inter lib Gudianos, inscriptio Carminis auctorem innuit non Paulum i strum qvi imperitante Justiniano vixit, sed alterum longe juni Paulum Silentiarium clarum temporibus Constantini Porphyroge ti. Παύλυ Σιλεν]ιαρίυ εἰς τὰ ἐν Πυθίοις θερμὰ, ἰαμβα διμε]ρα π τὸν βασιλέα τὸν Κωνςαντῖνον τὸν Πορφυρογέννη]ον. Incipit ibidem:

βύλει μαθεῖν ἄνγυςε
Κωνςαντῖνε κράτιςε
θερμῶν ἄτεχνον ῥεῦμα &c.

THEOPHYLACTUS gente Ægyptius & Pe Ægypti præfecto cognatione junctus, a) ab Clarissimo H

c

e) Agathias loco laudato: ϗ τοίνυν πεποίη]αί οἱ ϗ ἄλλα πλεῖςα ποιήμ μνήμης τε ἄξια ϗ ἐπαίνυ. Δοκεῖ μοι ϟ τὰ ἐπὶ νέῳ εἰρημένα μείζονο πόνυ ϗ ἐπιςήμης ἀνάπλεα καθεςάναι, ὅσῳ ϗ ἡ ὑπόθεσις θαυμασιω Ejusdem Agathiæ Epigramma ad Paulum Silentiarium, una cum altero qvo Pa ei respondet, legitur in Anthologia Epigramm. Græcorum lib. 7. p. 603. 6 edit. Wechel. ex qvibus constat amicos ac familiares inter se fuisse. Meminit ha Pauli etiam Svidas in Ἀγαθίας, συνήκμασε ϗ Παύλῳ τῷ Σιλεν]ιαρίῳ

a) Τῷ γένει Αἰγύπ]ιον vocat Photius ex Theophylacto ipso VII. 16. pag. 184. ubi Nilo fluvio: ἕλκοι]ες γὸ γένος ἐν]εῦθεν & lib. VIII. 13. pag. 215. Πέτρ ϟ κα]' ἐκεῖνο καιρῦ τ' Αἰγυπ]ιακῆς ἡγεμονίας τὰς ἡνίας διέθυνεν, ὃς τ συνάπτε]ο πρὸς γένος ἡμῖν.

ckio b) (qvem & ipſe alibi c) ſecutus ſum) patria Locrenſi fuiſſe traditur ex loco parum emendato problematum Simocattæ Phyſicorum: d) εἰ δὲ καὶ μητέρα τέχνην οὔπω κεκλήρωμαι, ἀλλ' ἔστι μοι γένος ἔθεν ὑμῖν, καὶ Λόκρευς ἔχω πατρίδα, καὶ τὰ τῆς Ἑλλάδος * ἡμέτερα. At legendum uti in editione Commeliniana rectius expreſſum eſſe video: καὶ λόγους ἔχω πατρίδα. Hunc Theophylactum Chriſtianum fuiſſe ex multis locis ejus Hiſtoriarum conſtat, atqve facile apparebit ex indice ſcriptorum ab eo laudatorum, qvem infra ſubjeci. Scripſit extremis Heraclii temporibus, cujus Imperatoris aliqvoties e) meminit, & qvoqve memorat belli Perſici finem f) qvod interfecto Choſroë ſecundo Hormiſdæ F. ſopitum eſt Anno Heraclii penultimo, CHriſti 628. Præfectum & Tabularium, ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ἀντιγραφέα vocant Photius Cod. LXV. & Theodoſius præf. ad excerpta de Legationibus: neutri qvidem dicitur σχολαστικὸς aut Sophiſta, neqve additur nomen Σιμοκάττης vel Σιμόκαττος. Eundem tamen eſſe Σιμόκαττον cujus οἰκουμενικὴν ἱστορίαν laudat Euſtathius ad verſ. 730. Dionyſii periegetæ, & ex qvo de Seſoſtri qvædam refert Tzetzes Chil. III. hiſt. 69. qvæ in Theophylacti Hiſtoria VI. 11. leguntur, certum eſt, atqve ex ſtyli qvoqve ſophiſtici ſimilitudine qvi in problematis Phyſicis & in Hiſtoria Epiſtolisqve idem eſt, apparet. Citatur & ab Antonio Meliſſa: Nec dubium eundem qvoqve intelligi à Svida (g) cui memoratur Θεοφύλακτος σοφιστής, ᾧ ἐπώνυμον Σιμοκάτης, neqve alium eſſe Theophylactum σχολαστικὸν τὸν Σιμόκαττον cujus exſtant Epiſtolæ. Nec qvisqvam fortaſſe de hoc dubitaſſet, niſi doctiſſimo viro Ludovico Antonio Muratorio injeciſſet ſcrupulum Codex MStus Mediolanenſis Epiſtolarum Græcarum ê variis auctoribus collectus, ut ipſi viſum, â Simocatto, in qvo præter Θεοφυλάκτου σχολαστικοῦ τοῦ Σιμοκάττου Epiſtolas etiam legun-

b) lib. de Byz. Hiſtoriæ ſcriptoribus cap. 9. pag. 187.
c) ſupra lib. 2. Bibl. Græcæ cap. 10. §. XXVII.
d) in procemio pag. 2. edit. Commelinianæ.
e) lib. II. cap. 5. pag. 37. lib. III. cap. 6. pag. 68. lib. VIII. cap. 11. pag. 212.
f) lib. VIII. cap. 12. pag. 214.
g) illo qvidem loco Svidas Hiſtorias à Simocatta ſcriptas non memorat, ſed paſſim alibi non modo ubi nominatim Σιμόκαττος ab eo laudatur, ſed etiam illo non nominato periodus integras ex Hiſtoria Theophylacti deſcriptas exhibet. Loca in indice utroqve annotavit Clariſſ. Kuſterus.

guntur Epistolæ Photii, Theophylacto Ægyptio longe junioris. Sed omnino fefellerunt oculi sui virum præstantissimum, ut ipse non audet diffiteri, h) aut certe Codex Mediolanensis illam Collectionem, in qva Photii fuere Epistolæ, falso ad hunc Theophylactum retulit.

Exstant ejus *Historiarum* de rebus Mauricii Imp. (*ἱστορίαν οἰκουμενικὴν*, qvoniam non unius Gentis res complectitur, vocat Eustathius loco laudato, & inscriptio Codicis Græci MS. Bavarici qvo usus Pontanus, itemqve alter Diegi Hurtadi, qvem Gesnerus memorat,) *libri VIII.* ab exitu Tiberii II. Imperatoris A. C. 582. extincti usqve ad Mauritium Tiberii successorem à Phoca interfectum A. C. 602. Præmittitur Dialogus qvo Philosophia & Historia inter se colloqvuntur, conqvestæ qvod sub Phoca ambæ neglectæ jacuerint, cum jam sub Heraclio, favente Sergio Patriarcha iterum utraqve veluti reviviscant vigereqve incipiant. Post Phocam cæsum A. C. 610. recitata publice ab auctore pars est hujus Historiæ de Mauritii nece, qvam non sine lacrymis populus audivit, ut Simocatta ipse narrat lib. VIII. cap. 12. ubi Monodia etiam sive lamentatio ejus in Mauricium, sed mutila legitur. Primus Græce * ex Codice Bavarico hos libros edidit & versionem notasqve addidit *Jacobus Pontanus* S. I. Ingolstad. 1604. 4. præmissis ante singulos libros argumentis ex Photii h) Cod. LXV. atqve sub-

h) Muratorius in Anecdotis Græcis pag. 280. præfatus ad Epistolas Græcas Firmi Episcopi ex illo Codice Mediolanensi à se primum editas: *Dixi Epistolas Græcas Seriorum in unum redactas à Theophylacto fuisse, atqve ita visus sum mihi deprehendere dum essem Mediolani. Nunc suboritur mihi dubitatio, an forte me fefellerint oculi mei. Si enim hic idem Theophylactus est, qvi Heraclii temporibus ineunte sæculo vulgaris Epochæ septimo floruit, literisque suorum temporum historiam mandavit, qvi Epistolas Photii longe posterioris colligere is potuit? Aut igitur nihil ad illius Codicis Epistolas congregandas Theophylactus contulit, sed ut unus tantum ex earum Epistolarum auctoribus continetur; aut à Theophylacto scriptore Historiarum diversus est Simocattus. Et illum revera Simocati cognomento non donat Photius, Simocatum autem Suidas nominat, at nullas ipsius Historias agnoscit.*

* Mirum itaqve Is. Vossium p. 245. ad Melam A. 1658. editum, verba qvædam Theophylacti ex omnimoda Historia Græce proferentem, addere, lucem illa necdum vidisse.

i) Jac. Pontanus contendit Photium *non ipsum ex lectione & memoria argumentum librorum Simocattæ exposuisse sed lemmata seu summulas lectionum ab aliquo lectore aut librario inductarum & in vestibulo totius operis ut mos est simul ordinatim positas ut invenerit ita in octo fasciculos constrinxisse, ac nihil pene à se animadversum interjiciendo*

subjuncto latine Georgio Phranza, de qvo infra dicturus sum, & Georgii Trapezuntii Epistola Græce & Latine, qvo Jo. Palæologum Imp. hortatur ut ad Synodum in Italia celebrandam proficiscatur. In editione Theophylacti Parisiensi 1648. fol. præter chartæ typorumqve splendorem accessit glossarum, seu vocum aliqvot explicatio, auctore *Carolo Annibale Fabrotto*. Phranza autem & Trapezuntii Epistola omissa sunt. Qvod si nova Simocattæ editio curanda olim sit, non prætermittendæ *Jacobi Kimedomii*, Filii, septendecim licet annos tum vix nati castigationes ad Photii è Theophylacto excerpta, & qvæ ex Svida Simocattam subinde vel laudante vel loca ejus describente ad illum emendandum castigandumqve facere poterunt.

Martinus Hanckius, accuratus alioqvi scriptor p. 192. de scriptoribus Hist. Byz. tradit *eclogas de legationibus* ex Simocattæ Historia esse Græce editas ab Hœschelio, & latine à Cantoclaro versas, sed neqꝫ inter Hœscheliana excerpta περὶ πρέσβεων, neqꝫ in Cantoclari illorum excerptorum interpretatione, qvicqvam Theophylacti deprehendere potui. Verum Philippus Labbeus illa Græce & Latine cum laudati *Kimendoncii* versione subjecit cæteris excerptis Paris. 1648. fol. qvamqvam nomen & notæ interpretis ab eo præteritæ sunt. Prodierant porro Græce, & subjecta ad calcem voluminis Kimendoncii tum jam in flore ætatis defuncti interpretatione & castigationibus A. 1599. 8. typis Commelianis, ex Andreæ Schotti k) Bibliotheca cum Jani Gruteri præfatione, opuscula junctim Simocattæ in qvibus 1) Διάλογος περὶ διαφορᾶς φυσικῶν ἀπορημάτων καὶ ἐπιλύσεως αὐτῶν *Dialogus problemata physica eorumque solutiones complexus*, qvem cum Cassii l) iatrosophistæ problematis Græce vulgaverat *Bonav. Vulcanius* Lugd. Bat. 1596. 12. & Græce deinde atqve latine cum eodem Cassio recudi curavit *Andreas Rivinus* Lips. 1653. 4.

ciendo, alienum laborem pro suo nobis obtrusisse & fucum fecisse. Cum enim lemmata illa nunc imperfecta sint, nunc minus quam pro re contineant, nunc plus contineant, nunc ab ordine rerum narratarum discrepent, nunc falsa sint, hæc omnia vitia in Epitomis Photianis æque reperiri. Sed qvis præstet Photium ex lemmatibus librorum & non lemmatum auctorem ex Photio sapuisse, cum nulla alia qvam Photiana argumenta libris Theophylacti præfigenda etiam Pontanus existimaverit.

k) Puto falli Clariss. Caveum, qvi duas editiones laudat Heidelbergensem 1598. 8. & auctiorem curante Schotto Antwerpiensem 1599. 8.

l) De hoc supra lib. 3. cap. 6. §. 38.

2) *Epitome librorum VIII. Historiarum* ex Photii Cod. LXV. & *Excerpta de Legationibus* exterarum Gentium ad Romanos & Romanorum ad exteras Gentes, de qvibus jam dixi.

3) *Epistolæ* Morales XLIX. Rusticæ XXVIII. & Amatoriæ totidem, qvæ una cum aliorum Græcorum Epistolis m) lucem primum viderunt Græce apud Aldum 1499. 4. & una cum Simocattæ qvæstionibus Naturalibus Lugd. Bat. 1596. 12. curante Vulcanio, nec minus Græce & Latine cum alia nescio cujus interpretatione recusæ in Græcolatina Epistolarum collectione Genevensi, qvæ ad Cujacium falso n) refertur, 1606. fol.

Ambigit Labbeus T. 2. de Script. Ecclef. pag. 416. hujusne Simocattæ sit breve *fragmentum qvo improbantur risus & vocifenationes in festis Sanctorum*, qvod sub Theophylacti nomine latine extat in Bibliothecis Patrum, in Appendice Bigneana Paris. 1579. & A. 1624. T. VI. Colon. T. IV. & Lugd. (non T. 18. ut scribit Clariss. Caveus sed) T. V. p. 1214. Commemorat Labbeus etiam *fragmentum de Nicephoro Confessore*, qvod nusqvam reperio.

Alii Theophylacti.

Fuere & alii Theophylacti, ut 1) Dux & Patricius sub Constantino Copronymo de qvo Nicephorus CPol. in breviario Historico pag. 47. 48. 2) Lacapeni F. Patriarcha *CPolitanus* A. C. 962. defunctus, de qvo Cedrenus & Zonaras. 3) Theophylactus *Antiochiæ* Episcopus, de qvo Theophanes: tum 4) Theophylactus *Edessenus* presbyter, cujus idem Cedrenus mentionem facit. 5) Theophylactus Monachus, cujus de sobrietate admonitiones breves MSS. Gesnerus memorat, ac deniqve 6) Theophylactus Achridis in *Bulgaria* ArchiEpiscopus, A. C. 1070. clarus, qvem inde *Bulgarum*

m) De illa Epistolarum collectione dixi lib. 2. cap. 10

n) Isaacus Casaubonus præfat. Opusculorum variorum Josephi Scaligeri Paris. 1610. 4. *Qvædam sub Jacobi Cujacii, JCtorum hujus ætatis nominatissimi nomine sunt publicata, de qvibus ille οὐδ' ἐν ὀνείροις unqvam cogitavit. Ejusmodi est illa Græcarum Epistolarum latina interpretatio, qvam inaudita mentiendi & falsa fingendi licentia Cujacio qvidam adscripserunt, & sub tam illustri nomine obscuri cujusdam & mediocriter docti Germani versionem publicarunt, quum V. C. Franciscus Pithœus à qvo illi habuerunt, eam sæpe mihi in Bibliotheca sua ostenderit, & Basileæ usque quo casu sibi repertam dixerit.*

vianus & vulgata literæ B in V. permutatione *Vulgarium* vocant, ne alios jam memorem, Thomas Aqvinas in catena aurea, Jacobus Faber atqve Erasmus in Nov. Test. & contra Stunicam, & Melanchthon in Apologia Augustanæ Confessionis artic 4. p. 157. De hujus scriptis præsenti loco nonnulla subjungam, spicilegium qvoddam daturus ad Labbei & Cavei de illo observata. Primo autem loco à me referetur ejus

1) *παιδεία βασιλικὴ* sive *Institutio Regia*, ad Constantinum Porphyrogenitum, Mich. Ducæ & Mariæ Augustæ Filium, in duo tributa tmemata panegyricum & paræneticum, qvæ & ipsa Corpori Byzantino accenseri solet, licet excusa minore forma, & cum *Petri Possini* S. I. versione, qvi Græca ex Codice Mediceo descripsit, vulgata Paris. typis Regiis 1651. 4. Ex eadem versione prodiit deinde latine in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. 1677. T. XVIII. pag. 563. Deniqve *Anselmus Bandurius* cum Possini interpretatione eam Græce & Latine iterum vulgavit in Imperio Orientali Paris. 1711. fol. Tomo 1. pag. 193. & paucas qvasdam observationes suas adjunxit, ad calcem Tomi 2. Optat sibi Theophylactus I. 7. *γλυκύτητα* Herodoti & *πυκνότητα* Aristidis. Meminit qvoqve II. 19. Platonis, Euclidis, Archimedis & Hypsiclis. Laudatur præterea II. 24. ab eo versus Poëtæ Tragici qvo *πολιὰ* sive canities senum traditur *ἔχειν τι λέξαι τῶν νέων σοφώτερον*.

2) *Epistolæ LXXV*. qvas è MS. Bibl. Mediceæ descriptas ab Andrea Schotto accepit, & primus cum castigationibus suis Græce edidit *Jo. Meursius*. Lugd. Bat. 1617. 4. Latine convertit *Vincentius Marinerius* Valentinus, cujus versio in Bibl. Patrum Colon. 1622. Tom. XV. edita & Lugd. T. 18. p. 533. recusa hinc inde obscurior est & emendatione indiget, ut Epistola statim prima *ψαρῶν* redditur *pharorum* pro *sturnorum*. Et Epistola secunda: *sed si hoc in illud aliud πρὸς ἐκεῖνον*, pro *adversus illum alterum*. Epistolas Theophylacti LIX. è Codice Bibl. Vaticanæ verterat latine. Sirmondus teste Baronio ad A. C. 1071. num. 15. & ex illis nonnulla affert idem num. 16. - 22. qvæ in Meursianis non leguntur, & ad Annum 1073. num. 83 seq. At qvam dat num. 90. seq. ad Annum 1073. est in Meursianis XXVI. Miror autem à Baronio dici Epistolam LXI, cum dixisset universas non plures fuisse qvàm LIX, itaqve alterubi vitium in numeris, qvod transpositione unarii admitti facile potuit. Nomina eorum vel certe officia ad qvos scribit Theophylactus hæc

 sunt:

funt: *Adrianus* magnus Domefticus, frater Imperatoris Epift. 24. 30. 34. 43. *Amyrnaus* ὕπατ☉ φιλοσόφων (Σμυρναῖ☉ ex Epift. 40.) 40. *Ancyra Epifcopus* 16. *Anemus* 19. 21. *Bryennius* gener Imperatoris 31. 41. 50. *Bulgari* 48. *Cefar.* 12. *Camateropulus.* 15. *Chartophylax* 35. *Cieri Epifcopus* 14. 58. 66. *Conftantinus Berrhœa Dux*, 68. *Conftantinus Ducas* 63. 64. *Corcyra Epifcopus* 17. 22. 23. *Debra Epifcopus* 67. *Doctor magna Ecclefia* 36. *Domina* 62. *Gregorius Camaterus* Logotheta & Protofecretarius. 6. 71. *Gregorius Pacurianus* magni Drungarii gener. 7. *Gregorius Prafes Taronita* 4. 26. 37. *Incertus* 1. 51. 60. 61. 62. *Joannes Attaliata* 40. *Joannes Grammaticus Palaologi* 33. *Joannes Opheomachus*, 8. 10. *Joannes Pantechna*, *Magifter*. 2. 65. *Joannes Periblepenus*, 42. 46. *Joannes Philofophus*. 45. *Macrembolita*. 53. *Magifter libellorum fupplicum* 54. *Mermentlarum Epifcopus*. 18. 20. *Michaël Chalcedonis Epifcopus*. 27. *Michael Pantechna Medicus Imperatoris* 44. 47. 73. 74. 75. *Nicephorus Chartophylax* 5. 69. *Nicetas Chartophylax* 28. *Nicetas Diaconus Epifcopi Chalcedonis*, Theophylacti difcipulus 29. *Nicetas Medicus Imperatoris* 55. *Nicetas Serrarum Epifcopus*, *Doctor*, 9. *Nicolaus Callicles*, *Archiater*, 38. 39. 56. 57. *Nicolaus Patriarcha*. 3. *Opheomachus*. 8. 10. *Palaologus*. 70, *Pantechnus* 59. 72. Adde fupra in Johannes & Michael. *Sebaftes Pacurianus* 25. *Semnarum Epifcopus* 42. *Theodulus Metropolita Theffalonicenfis* 11. *Triaditza Epifcopus*, 32. Meminit præterea in his Epiftolis Chryfelii Theodori Epift. 71. (qvod nomen in duos diverfos homines divellit interpres) Demetrii fratris 16. 39. 56. 61. 71. Gregorii Diaconi 5. Malefobes Epifcopi. 32. Lazari cujusdamqvem perftringit 41. & 43. Medeni 43. Nicolai 19. Pauli cujusdam 16. & Petri, 27. Pelagonii 3. 32. Pfellum laudat 15. & Sides Metropolitam 49. Strombitzes Epifcopi mentio Epift. 32. Theodofii 37. Tornicii qvem γαμβρὸν fuum vocat ἐπ' ἀδελφιδῇ Epift. 54. Carminum fuorum meminit Theophylactus Epiftola 20. & totius Bulgariæ Archi Epifcopum fe cum ifta fcriberet innuit Epift. 73. ὁ δὲ πάσης Βυλγαρίας Ἐπίσκοπ☉, ὃν ὅσοιπερ ὁρῶσι τε καὶ ἀκούουσιν, οἴονται μεδίμνοις ἐκμετρεῖν τὰς χρυσίνους ἑκάστης ἡμέρας. Paffim qvoqve Acridæ five Ἀχρίδ☉,* ubi fedem fuam habuit, in his Epiftolis mentio, vide edit. Meurfii p. 18. 51. 65. 68. fq. 75. 77. 91. 97. feq. 101. Laudantur præterea S. Gregorius & Bafilius Epiftola 5. & 18. Homeri verfus Epift. 5. 18. 26. 55. proverbium οὐχ οὕτω μαγγίτης εἰμί. Epift. 5. Hefiodus 6. Bacchylides Simonides & ὁ Βοιωτὸς λόγος Pindari nempe. 8. Longini κρίσεις. 18. ὁ ἐπ-

* Ἀχρὶς five ἡ Ἀχρίδος, ut apud Acropolitam c. 57. τὰ ἐν Ἀχρίδῳ φρούρια Et c. 59. ἐν τοῖς βουνοῖς τῆς Ἀχρίδος. Et c. 67. τὰ περὶ τὴν Ἀχρίδα.

ὁ ϛεμνὸς Θεμιϛοκλῆς. 30. proverbium ἡ Φροντὶς ἱπποκλείδῃ, & Ἀράβιος αὐλητὴς 41. Empedoclis βουγενῆ ἀνδρόπρωρα. 44. Michæ Prophetæ locus VII. 12. 19. Epist. 58. λακωνισμός. 62. Τὰ τῦ Σταγειρίτυ. 71. Atticus Herodis Sophistæ Pater. 71. Ptolemæus Astronomus, Aratus. ibid. Euripidis versus 19. & Aristophanis 19. 27. Lysias 19. βίβλος χρυσοτομική. 21. Anacharsidis dictum ad Solonem, Leges aranearum telis conferentis 24. Φρυγικῆς ἀπονοίας ὕψωμα. 26. Atlantis columnæ. 30. De Herodis Antipatri crudeli consilio qvod paullo ante mortem cepit, refert ex Josepho Epistola 13. ἄθεος Μωάμετ 7. 23. ὁ μὲν ἀθέωτατος Τέρκας 26. &c.

3) Ἑρμηνεία sive *Commentaria in XII. Prophetas minores*, qvæ dicuntur exstare Græce in Bibliothecis Augustana, Argentinensi, & Monachiensi, nondum in lucem prolata sunt, nisi qvod *in Habacucum*, *Jonam*, *Naum*, & *in Hoseam* sed capite primo & parte secundi mutila, latine prodierunt ex interpretatione *Joannis Loniceri* Paris. 1542. 8. 1549. 8. & cum aliis Theophylacti commentariis, Basil. 1545. 8. apud Mauricium de Porta, una cum Victorini, Latini Doctoris, Commentario in Apocalypsin. Commentarium *ad initium Capitis secundi Hoseæ* Græce ex apographo *Jo. Andreæ Bosii*, qvi ex Codice Argentinensi descripserat, cum versione sua & notis edidit *Christoph. Henricus Ritmeierus*, Græcarum literarum in Academia Julia Professor, Helmstad. 1702. 4. pagg. 28. *In Hoseam*, *Jeremiam*, (puto legendum *Jonam*) *Habacuc*, *Naum & Michæam* exstare Græce in Bibl. Regis Galliæ, testatur Labbeus Bibl. nova MSS. pag. 79.

4) *Commentaria in quatuor Evangelistas* è Chrysostomo & aliis antiqvis scriptoribus missa in compendium, falli enim eos qvi ex solo Chrysostomo contracta putant, docet Rich. Simon qvi de his omnino videndus lib. 3. Hist. Criticæ Novi Testamenti cap. 28. Latine vertit *Jo. Oecolampadius*, Basil. 1524. fol. ex officina Andreæ Cratandri. Colon. 1536. 1541. 8. & 1702. 4. qvi ut Codice hinc inde minus integro, sic etiam aliqvibus locis integriore est usus qvam qvi Græcam editionem postea curarunt Romæ nitidis typis excusam 1552. * fol. Vide eundem Simonium pag. 401. ubi etiam observat Parisienses qvi Græce & Latine hæc commentaria ediderunt Paris. 1631. fol. cum versione Oecolampadii à Phi-

* Est mihi hæc editio in manibus, neqve alia Græca usqvam oculis meis occurrit, licet Gesnerus memorat editionem Græcam Anni 1542, & Caveus Labbeum, qvi ex Possevino id habebat, secutus addit præterea alteram Anni 1568.

à *Philippo Montano* Armenteriano pluribus locis castigata, atqve p
edita Basil. 1554. * fol. Antwerp. 1564. 8. Basil. 1570. fol. 1
MSS. Codices consuluisse, & Varias lectiones non adeo mul
calcem adjectas ex Oecolampadii versione conjecisse. Posse
longe accuratiorem editionem adornari collatis qvatuor qvi in
Regis Christianissimi exstant Codd. Græcis MSS. qvibus possin
etiam alii, ut Patavinus in Bibliotheca Monasterii S. Justinæ., d
Montfauconus in Diario Italico pag. 78. & Vindobonenses de q
Lambecius lib. V. pag. 47. seq. Præcipue operæ pretium fuerit ex
Codicibus restituere nomina auctorum ex qvibus sua Theophyl
repetiit. In Commentariis ad Johannem qvemadmodum & in Ep
Græcæ se Ecclesiæ addictum & Latinis adversarium præbet,
Combefisius miratur in Parisiensis editionis titulo vocari τὸν ἐν
πατέρα ἡμῶν. Certe in Romana nihil aliud est qvam Θεοφυλάκ
χιεπισκόπȣ Βȣλγαρίας ἑρμηνεία εἰς τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια.

5) *Commentaria in Epistolas Pauli*, latine primus vertit & Six
dicata sub *Athanasii* nomine edidit *Christophorus Persona* Romanus,
1469. fol. recusa deinde Rom. 1477 1497. Tubing. 1515. Paris. 1518.
opera S. Athanasii A. 1530. edita: nec non Colon 1527. 4. 1531. Paris.
fol. *Et Athanasii cujusdam Byzantini Monachi, qvi trecentis ante nostrum*
annis floruit, plane esse, Sirle confirmavit, atque in ea re non modo
sentit, qvi Athanasii nomine eos commentarios citat, sed cum illis etiam qui
mis abhinc annis constantissime nomen illud agnoverunt semper & libris desi
dis praeponi curarunt. Hæc Latinus Latinius A. 1557. ad Andream M
T. 2. Epist. p. 58. Post Personæ paullo liberiorem versionem alia ad
ta à *Jo. Lonicero* est, & sub Theophylacti vulgata nomine Basil. 1534.
ris. 1542. 1545. 1548. 8. hanc ad Codicem Græcum qvi olim fuit E
contulit & plurimis in locis emendavit *Philippus Montanus* Basil. 155
Antw. 1564. 8. Basil. 1570. fol. Deniqve Græca ex Codice MS. Arunde
descripsit *Augustinus Lindselius* Episcopus Herefordensis, ex cujus
grapho collato cum duobus Codd. Oxoniensibus, prodierunt è t
grapheo Regio Lond. 1636. fol. versio autem latina addita *est qu*
ut profitentur editores, *Philippi Montani*, (sive *Loniceri* potius, eme
ta à *Montano*) *verum ubiqve adeo à nobis interpolata, atqve ad Græcorum veri*
revocata, ut (si per operas typographicas licuisset importune festinabundas) a
tædium foret nova prorsus condenda, id qvod committentibus liqvebit. Mon
præfationem omissam esse à T. Bailio in edit. Lond. dolet Tho. Cren
T. 18. animadvers. p. 37. 6) C

* Ad hanc editionem Observationes Latini Latinii leguntur in ejus Bibliotheca
profana pag. 184. seq.

6) *Commentarius in Acta Apostolorum*, è Jo. Sambuci Codice Græce cum versione notisqve marginalibus *Laurentii Sifanii* prodiit, Colon. 1568. fol. additis Nysseni, Amphilochii, Cyrilli Hierosol. & Timothei presb. Hierosol. Homiliis in occursum Domini, & Nysseni Oratione de Deitate Filii & Spiritus S. Latine idem commentarius inter alia Theophylacti prodiit ex Sifanii versione Basil. 1570. fol. Laudatur in eo Chrysostomus, Didymus, Severus, Severianus ac Cyrillus.

7) *Commentarium in Epistolas Canonicas*, MS. Græcè in Bibl. Scoriacensi S. Laurentii fuisse testatur Labbeus Bibl. nova MSS. p. 434.

8) *Homilia undecim in totidem Evangelia Officii matutini resurrectionis Domini*, MSS. Græce in Bibl. Vindobonensi. & in Codice Bavarico 118. Ἑρμηνεία Κυρȣ̃ Θεοφυλάκτȣ Βȣλγαρίας εἰς τὰ ἑωθινὰ Ἐυαγγέλια. Vide Lambecium lib. V. pag. 191.

9) *Homilia in adorationem veneranda Crucis*, *medio jejuniorum tempore*, cum versione *Jacobi Gretseri*, prodiit in ejus Tomo 2. dé Cruce pag. 1499. (pag. 384. edit. in 4. Ingolstad. 1600.) Incipit: *τί δαί; ἡμεῖς ἐπὶ τῷ προκειμένῳ σιγήσομεν θαύματι;*

10) Ex *Oratione ad Nicolaum Diaconum & Castrensem*, sive Castrisium Episcopum Melosotæ, nonnulla Græce & Latine affert Allatius contra Hottingerum p. 127. & Petrus Arcudius Concordiæ de VII. sacramentis p. 170. Exstat libro V. Juris Orientalis Leunclavii p. 318.

11) *Homiliam in S. Mariæ præsentationem in templo*, latine à se versam è Codice Græco Raphaëlis du Fresne vulgavit *Franciscus Combefisius* Tomo VIII. Bibliothecæ Concionatoriæ.

12) *Orationem ad Alexium Comnenum* Imperatorem legit Latinus Latinius atqve inde A. 1081. qvo imperitare Alexius cœpit, claruisse Theophylactum colligit pag. 184. Bibliothecæ sacro-profanæ. Eadem Oratio Græce MS. exstat in Bibl. Monachiensi.

13) *Dialogus de accusationibus Latinorum* MS. Græcè in eadem Bibliotheca. Incertum an ex eodem petita *argumenta adversus Latinos de Processione Spiritus S.* qvæ sub Theophylacti nomine profert Jo. Beccus in Allatii Græcia Orthodoxa T. 1. pag. 215.

14) *In dictum CHristi apud Johannem*, qvem ego mittam vobis à Patre Joh. XV. 26. Citat Johannes Veccus T. 2. Græciæ Orthodoxæ Leonis Allatii p. 519.

INDEX Scriptorum, aliorumqve in Theophylacti Simocattæ scriptis memoratorum.

Numeri soli paginas in Historiarum libris edit. Parisiensis, Qv. præfixum paginas quæstionum Physicarum edit. Commelinianæ, E. numeros Epistolarum denotat.

I

Jam

Seb

VI. NICEPHORUS CPolitanus Patriarcha in locum Tarasii A. C. 806. 12. April die Paschatis creatus & A. 815. ob propugnatum imaginum cultum depositus, atqve inde Homologeta sive Confessor Græcis dictus in monasterio A. 828. decessit. De qvo Menæa 2. Junii, Ignatius Diaconus CPol. in vita (qvam ab Allatio acceptam Combefisius communicavit Henschenio, à qvo edita Græce & Lat. in Actis Sanctor. 13. Mart.) T. 2. Latine p. 294. & Græce p. 704. & Martinus Hanckius de Byz. rerum scriptoribus lib. 1. cap.

I. cap. XII. Dissertationem de ejus scriptis cum Catalogo MSS. Bibl. Regiæ Parisiis editurum se recepit V. C. *Jo. Boivinius*, thesauri illius vere Regii custos dignissimus. Novam etiam operum Nicephori hujus editionem exspectamus ab *Anselmo Bandurio* Ragusino, presbytero ac Monacho Ord. S. Benedicti è Congregatione Melitensi. Confer qvem infra cum Lectore communicabo *conspectum Operum S. Nicephori Patriarchæ CPol. quæ propediem duobus Tomis edenda sunt, & quorum pauca hactenus edita fuerunt, cum interpretatione latina, notis ac octo dissertationibus Criticis, dogmaticis & Historicis*. Paris. 1705. 12. & Memoriis Trevultinas illius Anni mense Augusto pag. 1461. Editorum ejus scriptorum recensioni qvæ occurrit apud præstantissimum Caveum, pauca hæc habeo qvæ addam:

1.) *Breviarium Historicum* à Mauritii nece Anno CHristi 602. ad Annum CHristi 770. sive Leonis IV. & Irenes nuptias legit laudatqve Photius Cod. 66. idem nec plenius evolvisse se innuens qvam à Petavio Paris. 1616. 8. cum versione & notis editum & deinde inter Byzantinæ scriptores Historiæ 1648. fol. fuit recusum & Theophylacto Simocattæ solet subjici. Adjunxit Petavius Nicephori Gregoræ fragmente p. 240 - 257. in antiqvioribus editt. omissa. Gregorii præterea cognomento Figuli, Taurominitani in Sicilia Episcopi Homiliam in indictionis sive anni principium. p. 258 - 285. Seqvitur Epitome temporum ab Adamo ad Alexium Comnenum ex Eusebii Pamphili libro qvi inscriptus est Βασιλικὸς, & aliis junioris ætatis monumentis p. 286-309. Indiculus Metropolitanarum sedium * CPolitano Patriarchæ subjectarum p. 310-398. Georgii Pachymerii fragmenta Græce, qvæ in Augustano Codice MS. deesse Hieron. Wolfius in synopsi libri V. monuerat, p. 315-407. Libellus Hippocratis περὶ τῶν Φαρμάκων καθαιρόντων primum editus ex Codice Cujaciano, Græce pag. 308 - 410. Ac deniqve Nicephori Patriarchæ CPol. *fragmentum de Constantini Copronymi vita & exitu*, ex Theophanis Chronographia depromtum Græce & Lat. post Petavii notas pag. 206-218.

2.) *Chronologia* Compendiaria ab Adamo ad Auctoris ætatem, de hac dixi superiore capite §. 39. pag. 153. seq.

3.) Et

* Confer indicem similem in jure Græco Rom. Freheri pag. 244. seq.

3) Ex Nicephori CPol. *antirrheticis tribus adversus Mamonam & Iconomachos* opuſcula qvatuor latine ex Turriani verſione vulgavit H. Caniſius T. 4. Antiqv. Lect. ſed paſſim infeliciter, cum non conjungenda hinc inde connectat. Recuſa ſunt T. XIV. Bibl. Patrum edit. Lugd. pag. 89-98. Colon. 1618. T. 9. & parte altera Tomi IV. Pariſ. 1654 Ex libro 2. & 3. duo fragmenta ejus qvibus Aſterii Amaſeni dicta vindicantur, Græce & Lat. dedit Combefiſius Auctar. novo Bibl. Patrum T. 1. p. 267-280. Pariſ. 1648. Integrum opus, *nec levi damno Chriſtianæ rei ac litterariæ* (judice Combefiſio) *deliteſcens* habetur Græce in Bibl. Regis Galliæ ſub nomine *Theodori Grapti*, qvo titulo deceptus Nicephorus Gregoras. Sed in Bibl. Colbertina ejusdem antiqvitatis Codex, teſte Boivinio, recte id tribuit Nicephoro Gregoræ. Vide Jo. Boivinum ad Gregoram pag. 793. ſeq. Λόγȣ γ' caput 51. laudat Allatius p. 159. contra Hottinger. Ex libro 2. fragmentum *de ſex Synodis* Græce & Lat. edidit Combefiſius T. 2. Auctar. novo Bibl. Patrum Pariſ. 1648. p. 603-610. recuſum latine in Bibl. Patrum Lugd. T. 14. p. 97. *Habeo*, inqvit in Bibl. Concionatoria A. 1662. idem Combefiſius, *quæ juſtum volumen impleant, nec tamen integra, dilapſis quandoque foliis: - - expleat forte Petri Segvierii Franciæ Cancellarii ſpiſſus ſatis charta bombycina codex. Alia offerebat Allatius* &c. Confer Combefiſii Origines CPolitanas pag. 184. qvi pag. 159. ſeqq. Græce & Latine ex vita Nicephori à Theodoro Grapto ſcripta edidit ipſius *diſputationem de imaginibus cum Leone Armeno Imp.* Pariſ. 1664. 4.

4) *Stichometriam librorum ſacrorum*, Chronographiæ ſubjici ſolitam, Græce una cum verſione latine *Anaſtaſii* habes in operibus poſtumis Petri Pithœi, Pariſ. 1609. 4. pag. 14. ſeq. Inde eam recudi curavit in Criticis ſacris Anglis (apud Batavos & Francofurti recuſis) Johannes Pearſonus. Emendatiorem è Codice MS. Bibl. Coislinianæ clariſſimus Montfauconus p. 204. Nicephori eſſe negat idem vir doctiſſimus in Vindiciis Ignatii part. 1. pag. 33. ſeq. & ſane videtur Nicephoro antiqvior eſſe, libros enim recenſet eodem ordine qvo in calce ſynopſeos Athanaſianæ leguntur, etſi ibi in editis ςίχων enumeratio eſt omiſſa. Chronographiæ Nicephori MS. Codex Græcus cum ſubjecta ſtichometria, ſed qvam Camerarius omiſit, exſtat Jenæ, ut alias Bibliothecas Galliæ, Angliæ, Italiæ prætercam. Alias ςιχομετρίας & indiculos librorum ſacrorum è MSS. Codicibus vulgavere Cotele-

rius, Carus, Jo. Morinus, Rich. Simon, Laurentius Zaccagnius & Humfredus Hody ut dictum à me est lib. IV. cap. 5. pag. 223. De Codice illo Jenensi, qvo olim usus Camerarius, vide Jo. Andreæ Bosii ad Reinesium Epistolas pag. 361. 362.

5) *Confessio fidei ad Leonem III. Papam* latine ex veteri interpretatione, qvam *Anastasii* Bibliothecarii esse putat, vulgata à Baronio ad A. C. 811. n. 20 -- 43. Sed versio in edit. Græcolatina Commeliniana inter Acta Synodi Ephesinæ est *Theodori Peltani* S. I. Heidelberg. 1591. fol. pag. 342. Lat. & Græc. p. 303. Cum eadem Peltani versione legitur post Jo. Zonaræ Commentar. in Canones Concilior. Paris. 1618. fol. pag. 760. & in Collectione Concilior. Labbeana T. 7. pag. 1205.

6) Νικηφόρȣ ὁμολογητȣ̃ *Canones Ecclesiastici XVII.* in libro secundo Juris Orientalis ab *Enimundo Bonefidio* Paris. 1583. 8. editi pag. 18. Græc. & Lat. p. 105. Atqve in Græcolatina *Marqv. Freheri* editione Francof. 1596. fol. p. 195. seq. tum T. 7. Concilior. Labbei p. 1297. & latine in appendice ad Bibl. Patrum Paris. 1579. & tomo VI. edit. Paris. 1654. Cæterum apud Zonaram, ubi illos exstare scribit Caveus, & qvi Catalogum Bibl. Barberinæ concinnavit, reperire haud potui. Ex his 2. 3. 4. 9. 12. & 16. non comparent inter *canones* illos *XXXVII.* qvos Græce & Latine edidit *Cotelerius* T. 3. monument. Eccles. Græcæ pag. 445. seq. à qvo pag. 451. seq. alius adhuc *novem* διατάξεις ἐκκλησιαστικὰς publicatas habes ex collectione qvæ complectebatur canones LXVI. Nam & Michaël Glycas pag. 294. qvinqvagesimum primum laudat, & Cotelerio p. 652. observante ab aliis plures ab aliis pauciores clari illius Patriarchæ ac confessoris, qvo ipsis visum fuit, ordine ac modo colligi canones contigit. Eidem etiam Cotelerio debemus p. 453-463. *Epistolam*, Nicephori, *responsiones ad 17. capita* ab Hilario & Eustratio proposita complexam. *Expositionem fidei* MS. memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. pag. 88.

Idem qvoqve fuerit cum nostro *Nicephorus Chartophylax* magnæ Ecclesiæ CPol. si verum est qvod notatur in Orthodoxographis, à Chartophylacis munere pervenisse ad Episcopatum Ecclesiæ CPolitanæ, At circa A. C. 560. vixisse tunc non potest, nullus enim illis temporibus Episcopus sive Patriarcha CPol. Nicephori nomine. Verum pul-

pulchre cum illa sententia congruit qvod à Clariss. Caveo Nicephorus Chartophylax videtur claruisse circa A. C. 801. Patriarcham enim creatum A. 806. jam à me annotatum est. Sed vicissim exstant ad Nicephorum Chartophylacem interrogationes MSS. Maximi Monachi. Vide Lambec. lib. VI. pag. 56. Qvi Maximus si idem sit cum Confessore A. C. 662. defuncto, etiam Nicephorum hunc ad sæculum septimum referri atqve à Patriarcha distingvi oportet. Utut sit, Nicephori Chartophylacis *fragmentum ex Epistola ad Theodosium* Monachum Corinthium *de ligandi solvendiqve potestate*, *latine* legitur in Orthodoxographis A. 1555. p. 936. & A. 1569. pag. 74. & ad calcem Philastrii, Basil. 1539. 8. pag. 404. seq atqve in qvibusdam Bibl. Patrum editt. ut Lugd. T. XII. pag. 547. & Colon. T. VII. & Paris. 1589. 1654. T. 3. *Epistolæ duæ* ad eundem *Theodosium* de qvæstionibus qvibusdam, Græce & Latine exstant in jure Græco Romano Freheri pag. 341-344. & in editione Bonefidiana Græc. p. 197. & Lat. p. 233. Occurrit etiam latine in Appendice ad Bibl. Patrum Bigneanam A. 1579. & in cæteris qvas jam memoravi Bibliothecæ Patrum editionibus, ut Lugd. T. XII. p. 546. seq.

Vita Dionysii Areopagitæ, qvæ Nicephoro CPolitano tribuitur in Catalogo Barberinæ Bibl. & exstat in edit. Dionysii Corderiana T. 2. pag. 204. petita est ex libro 2. Nicephori Callisti Hist. Eccles. cap. 20. Qvemadmodum scholia in Synesium eidem Nicephoro CPolitano adscripta in eodem catalogo, constat esse Nicephori Gregoræ.

Alius fuit NICEPHORUS Presb. magnæ Ecclesiæ S. Sophiæ CPoli, cujus *Vita S. Andreæ* cognomine σαλῦ sive *simplicis* scripta post sæculi decimi medium, qvæ Græce è MS. Vaticano & Mazariniano cum Conradi Janningi versione & notis exstat in Actis Sanctor. ad 28. Maji T. 6. & centum amplius paginas complet. Habetur & MS. in Bibl. Vindobonensi. Vide Nesselium parte V. pag. 173. Andreas vero iste non fuit sub Leone Thrace sec. V. sed Leone sapiente; & deinceps, Sec. X. ut Janningus animadvertit. Allegat MS. Cangius ad Zonaram pag. 29. & alibi.

Alius qvoqve NICEPHORUS II. *Patriarcha CPolitanus* post Arsenium, antea Ephesinus Episcopus, clarus sub Michaële Palæologo circa A. C. 1259. Incertum huic ne tribuendum *Onirocriticon*, qvod sub Nicephori CPolitani Patriarchæ nomine versibus jambicis fertur,

 &

& ex Astrampsycho magnam partem est descriptum, de qvo
lib. 4. cap. 13.

Alius deniqve NICEPHORUS *Philosophus & Rhetor* C
qvi Oratione funebri celebravit *S. Antonium* cognomine *Cauleam*,
triarcham CPolitanum, A. C. 895. defunctum. Exstat λόγ☉ ille
7άφι☉ Latine apud Surium & Bollandum ad XII. Febr. Græce MS
Bibl. Cæsarea Vindobonensi, & fortasse in aliis.

Juvat hoc loco alios etiam referre Nicephoros, in qvibus
mo memorandus loco:

NICEPHORUS GREGORAS, Heracleotes, natus A. C. 129
Palamitarum strenuus adversarius, in Synodo CPol. A. 1351. à Callisto
triarcha ** cum cæteris Acyndini sectatoribus damnatus, in Mona
rio consenuit, obiitqve post A. C. 1359. in qvo definit ejus Histo
Vitam post Martinum Hanckium pag 579. seq. de scriptoribus H
Byz. diligentissime descripsit Jo. Boivinus V. C. eamqve Historiæ
cephori præmisit, *** elogia etiam qvamplurima præfixit & Catalog
scriptorum editorum ineditorumqve à Bernardo de Montfaucon Ro
ad se transmissum, qvem hoc loco integrum inserere juvat:

Scripsit Gregoras per multa variæ eruditionis opuscula; q
rum pauca typis mandata; pleraqꝫ autem extant Manuscripta in Codi
bus Vaticanis, Cæsareis, Scorialensibus, Baroccianis, & aliis multis,
Regios sileam: qvædam item videatur temporis longi injuria inte
disse. Eorum fere omnium notitiam dabit Index uberrimus ex R
D. *Bernhardi de Montfaucon* schedis, Roma ad Boivinium transmissis,
ex variis Codicum Manuscriptorum Catalogis concinnatus. Hun
qvæso Indicem, B. L. qvantumvis longum, totum oculis percu
In tanta librorum copia, qvot hic videbis enumeratos, erit cre
aliqvid qvod ipso argumento placeat; qvod amissum doleas; qv
ex Bibliothecarum pulvere erui cupias. Erunt etiam aliqva forta
qvorum jacturam facile feras. Mihi qvidem librorum Catalogos p
legisse hoc sæpe jucundum fuit, qvod ex iis intellexerim, deesse m
multa, vel inutilia, vel etiam mala.

Opera Biblica.

1. De mensura Arcæ Noæ, ex Origene. Cod. Barocc. 48. 19.
2. Ex Prophetis majoribus & minoribus dicta excerpta, cum Prol

* Boivinus notis ad Gregoram p. 792.
** Tomum illius Synodi edidit Combefisius in Auctario noviss. T. 2. p. 135. seq.
*** Confer Acta Erud. A. 1704. p. 174. seq.

go, & commentariis. Cod. Cæsar. Vindobon. Theolog. 174. Vide & indicem Prologorum inter opuscula Rhetorica.

Ἀρίστη ἐπιλογὴ θείων τινῶν ῥήσεων τοῦ μακαρίου καὶ γενναίου Ἰὼβ, συμβαλλομένη παντὶ χριστιανῷ εἰς ὠφέλειαν. Optimus delectus sacrarum qvarundam sententiarum beati, & fortis Jobi, cuivis Christiano utilissimus. Initium, καὶ ἐγένετο ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, καὶ ἰδοὺ ἦλθον οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ παραστῆναι ἐνώπιον τοῦ κυρίου Cod. Cæsar. Vindobon. Theolog. 174.

Dogmatica.

Antirrhetici & Steliteutici priores. Scripserat Gregoras libros in Palamam Antirrheticos, anteqvam a) Cantacuzenus Imperio potitus esset, ut ipse testatur, historiæ libro XXV. b) Eos decem fuisse indicat hoc programma, Codici Vaticano præfixum: πίναξ τῶν ἐκλεγέντων ἐκ τῆς καθόλου ἱστορίας ῥωμαϊκῆς λόγων τοῦ γρηγορᾶ, καὶ συντεθέντων ἐνταῦθα τοῖς ΠΡΟΤΕΡΟΙΣ αὐτοῦ ΔΕΚΑ c) ΑΝΤΙΡΡΗΤΙΚΟΙΣ. Id est: Index librorum Gregoræ ex generali historia Romana selectorum, & cum DECEM ejus PRIORIBUS ANTIRRHETICIS hic conjunctorum. At in Colvilliano Scorialensis Bibliothecæ Catalogo d) (qvi in Mediolanensi sive Ambrosiana exstat Manuscriptus) indicantur tantum tres Stelitevticæ in Palamam, cum selectis Historiæ Romanæ decem libris conjuncti, idqve in duobus Codicibus; qvorum numeri sunt V. H. 19. & I. A. 4.

Antirrhetici posteriores. e) Scripsit Gregoras libros decem Antirrheticos in Tomum Palamiticum, A. C. MCCCLIII. qvos statim post Tomum promulgatum minatus erat se editurum, ut constat ex his Agathangeli verbis: f) πρὸς ἀπειλῆς ἀνήνεγκας σχῆμα λόγοις ἀντιρρητικοῖς καταλύειν τὸν τόμον, ὃν αὐτοὶ νεωστὶ καὶ λάθρα συνθεῖναι τετολμήκασαν. Id est: Minatus es, te eorum Tomum orationibus Antirrheticis refutaturum; eum scilicet

a) h. e. ante annum MCCCXLVII.

b) Eorundem meminit Hist. lib. 18. c. 7. §. 2. lib. 23. p. 697. lib. 24. p. 708. & 713.

c) Ita Cod. Vaticani titulus. At illi libri in Codice ipso desiderantur.

d) Cujus partem ex MS. Bibliothecæ Ambrosianæ Codice descriptam, cum Boivinio communicavit Nobiliss. Vir Fridericus Rostgardius.

e) de qvibus Boivinius in Gregoræ Vita,

f) qvæ apud Gregoram leguntur, Hist. lib. XXV.

cet Tomum, qvem novissime & clanculum ii compo
fuissent. In Colvilliano Catalogo hi qvoqve Antirrhe
cantur g) (sed octo tantum) cum hac inscriptio
ἀντιῤῥητικοὶ κατὰ τοῦ Παλαμικοῦ τόμου. Orationes antirrhet
tra Tomum Palamicum. Additur, *ὁ δὲ δεσμοφύλ ταῦτα λαθὼν, καὶ εἰσελθὼν καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ Ἀγαθ τῶν πάλαι φοιτητῶν καὶ φίλων ἐστὶν εἷς, περὶ οὗ πλατυτέρως τῷ κδ. λόγῳ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ.* Agathangelus autem il
clam custodibus ingressus cum eo in his Dialogis coll
veterum discipulorum, & amicorum unus est, de qv
disseruit Hist. lib. XXIV. In hos posteriores Anti
Philotheus Patriarcha libros duodecim edidit, qvi exsta
bliotheca Regia. N. 1996.

6. Dialogus, cujus titulus: *Τίνα δήποτε ἄρα θεὸς τὸν ἄνθρωπ χὴν ἐποίησεν, ἤτοι θνητὸν, ἤτοι ἀθάνατον;* Qvem initio DEu
nem creaverit, mortalemne, an immortalem. Biblioth
Vindobon. Cod. Theolog. 174. Lambec. V. p. 288.

7. Qvæstio soluta: Græce inscribitur *ἐπίλυσις περὶ τοῦ τὸν ὑμνῳδὸς ἐνδοξοτέραν τῶν Σεραφὶμ τὴν θεοτόκον ὑμνήσας, διὰ θέσεως αὖθις τοῦ ΑΣΥΓΚΡΙΤΩΣ, ἀσύγκριτον τὸ συγκεκριμένον καὶ πρὸς τίνα τὴν δόξαν ὁρῶν, ταύτῃ τὸν ὕμνον ἐξύφηνεν.* Qvar
Hymnodiarum, postqvam Deiparam Seraphinis glori
cecinit, addito deinde adverbio INCOMPARABILITE
comparabile esse statuit id, qvod comparatum cum alio
it. ad qvam opinionem respexerit, cum hunc Hymnum
suit. Eodem Codice Cæsar.

8. Dogmaticæ disputationes variæ, passim in Historiæ By
libris dogmaticis.

Euchlogica.

9. *Εὐχαὶ*, seu Precationes.
   a) Ad Christum, & ad Beatam Virginem. Biblioth. Cæsar.
   bon. Cod. Theolog. 174.
   b) *Πρὸς τὸν βασιλέα, ὡς ἀπὸ μητροπολίτου ἄρτι χειροτονηθέντος.*
   peratorem, * ex persona Metropolitani recens inau
   Initium, *ὁ μέγας, καὶ ὑψηλὸς* ..... Cod. Vatic. 1086. fol.

* Vel: *de Imperatore.*

go, & commentariis. Cod. Cæsar. Vindobon. Theolog. 174. Vide & indicem Prologorum inter opuscula Rhetorica.

3. Ἀρίστη ἐπιλογὴ θείων τινῶν ῥήσεων τοῦ μακαρίου καὶ γενναίου Ἰὼβ, συμβαλλομένη παντὶ χριστιανῷ εἰς ὠφέλειαν. Optimus delectus sacrarum qvarundam sententiarum beati, & fortis Jobi, cuivis Christiano utilissimus. Initium, καὶ ἐγένετο ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, καὶ ἰδοὺ ἦλθον οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ παραστῆναι ἐνώπιον τοῦ κυρίου Cod. Cæsar. Vindobon. Theolog. 174.

Dogmatica.

4. Antirrhetici & Stelitevtici priores. Scripserat Gregoras libros in Palamam Antirrheticos, anteqvam a) Cantacuzenus Imperio potitus esset, ut ipse testatur, historiæ libro XXV. b) Eos decem fuisse indicat hoc programma, Codici Vaticano præfixum: πίναξ τῶν ἐκλεγέντων ἐκ τῆς καθόλου ἱστορίας Ῥωμαϊκῆς λόγων τοῦ γρηγορᾶ, καὶ συντεθέντων ἐνταῦθα τοῖς ΠΡΟΤΕΡΟΙΣ αὐτοῦ ΔΕΚΑ c) ΑΝΤΙΡΡΗΤΙΚΟΙΣ. Id est: Index librorum Gregoræ ex generali historia Romana selectorum, & cum DECEM ejus PRIORIBUS ANTIRRHETICIS hic conjunctorum. At in Colvilliano Scorialensis Bibliothecæ Catalogo d) (qvi in Mediolanensi sive Ambrosiana exstat Manuscriptus) indicantur tantum tres Stelitevticæ in Palamam, cum selectis Historiæ Romanæ decem libris conjuncti, idqve in duobus Codicibus; qvorum numeri sunt V. H. 19. & I. A. 4.

5. Antirrhetici posteriores. e) Scripsit Gregoras libros decem Antirrheticos in Tomum Palamiticum, A. C. MCCCLIII. qvos statim post Tomum promulgatum minatus erat se editurum, ut constat ex his Agathangeli verbis: f) πρὸς ἀπειλῆς ἀνήνεγκας σχῆμα λόγοις ἀντιρρητικοῖς καταλύειν τὸν τόμον, ὃν αὐτοὶ νεωστὶ καὶ λάθρα συνθεῖναι τετολμήκασαν. Id est: Minatus es, te eorum Tomum orationibus Antirrheticis refutaturum; eum scilicet

a) h. e. ante annum MCCCXLVII.

b) Eorundem meminit Hist. lib. 18. c. 7. f. 2. lib. 23. p. 697. lib. 24. p. 708. & 713.

c) Ita Cod. Vaticani titulus. At illi libri in Codice ipso desiderantur.

d) Cujus partem ex MS. Bibliothecæ Ambrosianæ Codice descriptam, cum Boivinio communicavit Nobiliss. Vir Fridericus Rostgardius.

e) de qvibus Boivinius in Gregoræ Vita,

f) qvæ apud Gregoram leguntur, Hist. lib. XXV.

cet Tomum, qvem novissime & clanculum ii componere ausi fuissent. In Colvilliano Catalogo hi qvoqve Antirrhetici indicantur g) (sed octo tantum) cum hac inscriptione: λόγοι ἀντιῤῥητικοὶ κτ̃ τ̃ Παλαμικȣ̃ τόμȣ. Orationes antirrheticæ contra Tomum Palamicum. Additur, ὁ ᾗ δεσμοφύλακας ἐνταῦτα λαθὼν, καὶ εἰσελθὼν καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ Ἀγαθάγγελος, τῶν πάλαι φοιτητῶν καὶ φίλων ἐστὶν εἷς, περὶ ȣ̃ πλατυτέρως εἴρηται ἐν τῷ κδ. λόγῳ τ̃ ἱστορίας αὐτȣ̃. Agathangelus autem ille, qvi clam custodibus ingressus cum eo in his Dialogis colloqvitur, veterum discipulorum, & amicorum unus est, de qvo fusius disseruit Hist. lib. XXIV. In hos posteriores Antirrheticos Philotheus Patriarcha libros duodecim edidit, qvi exstant in Bibliotheca Regia. N. 1996.

6. Dialogus, cujus titulus: Τίνα δήποτε ἄρα Θεὸς τὸν Ἄνθρωπον τὴν ἀρχὴν ἐποίησεν, ἤτοι θνητὸν, ἤτοι ἀθάνατον; Qvem initio DEus hominem creaverit, mortalemne, an immortalem. Biblioth. Cæsar. Vindobon. Cod. Theolog. 174. Lambec. V. p. 288.

7. Qvæstio soluta: Græce inscribitur ἐπίλυσις περὶ τ̃ τίνος χάριν ὁ ὑμνῳδὸς ἐνδοξοτέραν τῶν Σεραφὶμ τὴν Θεοτόκον ὑμνήσας, διὰ τ̃ προσθήκης αὖθις τ̃ ΑΣΥΓΚΡΙΤΩΣ, ἀσύγκριτον τὸ συγκεκριμένον ἐποίησε. καὶ πρὸς τίνα ᾗ δόξαν ὁρῶν, ταύτῃ τὸν ὕμνον ἐξύφηνεν. Qvare auctor Hymnodiarum, postqvam Deiparam Seraphinis gloriosiorem cecinit, addito deinde adverbio INCOMPARABILITER, incomparabile esse statuit id, qvod comparatum cum alio fuerat: it. ad qvam opinionem respexerit, cum hunc Hymnum composuit. Eodem Codice Cæsar.

8. Dogmaticæ disputationes variæ, passim in Historiæ Byzantinæ libris dogmaticis.

Euchlogica.

9. Εὐχαὶ, seu Precationes.
   a) Ad Christum, & ad Beatam Virginem. Biblioth. Cæsar. Vindobon. Cod. Theolog. 174.
   b) Πρὸς τὸν βασιλέα, ὡς ἀπὸ μητροπολίτȣ ἄρτι χειροτονηθέντος. Ad Imperatorem, * ex persona Metropolitani recens inaugurati. Initium, ὁ μέγας, καὶ ὑψηλὸς ..... Cod. Vatic. 1086. fol. 214.

c) Ὡς

* Vel: *de Imperatore.*

c) Ὡς ἀπὸ μητροπολίτου, ἄρτι πρῶτον εἰσερχομένου εἰς τὴν λαχοῦσαν αὐτὸν μητρόπολιν. ex persona Metropolitani, eam qvæ ipsi obtigit Metropolin primum intrantis. Initium, Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ, ὁ Θεὸς ἡμῶν: Ibid. fol. 215.

d) Εἰς βασιλέα, ὡς ἀπὸ μητροπολίτου, ἄρτι χειροτονηθέντος ad Imperatorem, vel de Imperatore, ex persona Metropolitæ modo electi. Initium ὁ Θεὸς ὁ μέγας καὶ ἰσχυρὸς &c. Ibid. fol. 216.

e) Ἐκφωνηθεῖσα, ἐπὶ τῇ εἰς τὴν Ἔφεσον εἰσόδῳ ἡμῶν. * pronunciata super auctoris in urbem Ephesum ingressu. Initium, ὁ θεὸς ὁ αἰώνιος &c. Biblioth. Cæsar. Vindobon. Cod. Theolog. 174.

f) Ἐπὶ θεμελίῳ οἴκου καὶ πόλεως. In jaciendo fundamento domus, vel urbis. Initium: Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὴν νοερὰν &c. Ibid.

Philosophica.

10. Σύνταγμα συνοπτικὸν φιλοσοφίας. Philosophiæ Compendium. Non liqvet an sit Nicephori Gregoræ. Catalogus Bibliothecæ Vaticanæ Morellianus qvi in Bibl. Reg. asservatur. fol. 5. 6.

11. Dialogus inscriptus, ΦΛΩΡΕΝΤΙΟΣ, ἢ περὶ σοφίας. *Florentius*, s. de Sapientia. Initium, πόθεν ἡμῖν ὁ καλὸς Φλωρέντιος; Cod. Reg. 3284. It. Vat. 1086. De eo Dialogo Gregoras ipse Hist. Byzant. Lib. XI. cap. 10. sect. 2. Lambec. V. p. 289.

12. Ὅτι οἱ πρὸς ὁποτέραν σοφίαν ἐσχολακότες οὐ δικαίως ἂν σοφοὶ λέγοιντο. ὑποκριταὶ δὲ μᾶλλον τῇ ἀληθείᾳ τῆς ὄντως σοφίας. Qvi alterutri (sacræ & profanæ scil.) sapientiæ studuerint, eos non jure sapientes dici, sed potius imitatores reipsa ejus, qvæ vere sapientia est. Initium: μέγα μὲν ἀνθρώποις σοφία. Cod. Cæsar. Vindobon. Theolog. 174.

13. Περὶ τῶν ἐπιλαμβανομένων οὐκ ὀρθῶς καὶ νέων καὶ παλαιῶν σοφῶν. ** De illis, qvi recentiores & antiqvos sapientes non rectè reprehendunt. Initium, λόγος ἐξαναστάντας τινὰς τῶν, ὡς ἔτι φασὶ βρενθυόμενοι, τῶν (an τὰ?) πάντα εἰδότων. Eod. Cod.

14. Ad

* Videndum, utrum ea precatio sit Gregoræ, an Ephesi Metropolitæ.

** Incertum utrum Gregoræ, an Maximi Planudæ.

14. Ad eos qvi Fatum ſtatuunt. Indicatur à Poſſevino in Apparatu ſacro. Fortaſſe ea eſt Oratio, qvæ exſtat libro XXVIII. Hiſt. Byzant. cap. penult.
15. Ad Logothetam de magno piſce, & aliis animantibus. Poſſevin. in Apparatu ſacro.
16. Utrum bruta ſint ratione prædita. Catalog. Biblioth. Barocc. N. 48.
17. Viſionem non fieri extra mittendo. Ibid.
18. Aerem non eſſe natura frigidum. Ibid.
19. De fluviis & mari. Ibid.
20. De ſole, an ſit natura calidus. Ibid.
21. Utrum * anima ſit immortalis ſecundum Ariſtotelem. Ibid.
22. Relata eſſe ſimul natura. Ibid.
23. Terram eſſe natura ſiccam, & ſphæricam. Ibid.
24. Numerum ſeptenarium multis nominibus ſacrum eſſe. Ibid.
25. Dialogus φιλομαθὴς, ἢ περὶ ὑβριστῶν. Vide Indicem Miſcellaneorum, infra num. 84.

Aſtronomica.

26. Πρός τινα φίλον, περὶ τῶν ὑβριζόντων τὴν ἀστρονομίαν. Ad amicum qvendam, de iis qvi Aſtronomiæ inſolenter obtrectant. Ità Catalogus Bibliothecæ Vaticanæ Morellianus. At in Codice Vatic. 1086. fol. 128. Epiſtola extat, τῷ μητροπολίτῃ Ἄπρῳ, περὶ τῶν ὑβριζόντων τὴν ἀστρονομίαν Initium, τά τε ἄλλα διαπορθμεύουσι &c. Vide indicem epiſtolarum, infra.
27. Epiſtola ἀντεπίγραφος, Initium, ὅσον Εὐωδίας περὶ τὸν ἀέρα χθεσινῆς. Cod. Vat. 1086. fol. 204. Vide indicem Epiſtolarum.
28. Epiſtola, πρὸς τὸν μέγαν Λογοθέτην τὸν συγγραφέα τῆς βίβλου, Παρακλητικὴ περὶ ἀστρονομίας. Ad Magnum Logothetam ſcriptorem libri, exhortatoria, (an conſolatoria,) de Aſtronomia. Epiſtolam hanc, ut indicatur in Catalogo Morelliano, operi Aſtronomico Theodori Metochitæ, Magni Logothetæ præfixam fuiſſe apparet. Exſtat Hiſt. Byzant. lib. VIII. cap. 7. oratio ad Magnum Logothetam hoc titulo, συμβουλὴ μετὰ παρακλήσεως. At eadem in Cod. Vat. 1086. fol. 123. inſcribitur, τῷ μεγάλῳ Λογοθέτῃ Παρακλητικὴ περὶ ἀστρονομίας. Initium utrobiqve, εἰ μὲν ἐπί-

στη

* Gregoras, teſte Poſſevino; ſcripſerat qvædam in Ariſtotelem.

σης ἄπασα ἄπαντα &c. Fortaſſe hæc oratio eadem eſt, atqve illa indicata à Morello Epiſtola.

Adde Epiſtolam, τῷ χρυσολωρᾷ, qvæ & ipſa eſt de Aſtronomia. Vide infra, in indice Epiſtolarum.

Πῶς δεῖ κατασκευάζειν ἀστρόλαβον. Qvomodo Aſtrolabum conſtrui oporteat. Catal. Morell. fol. 26. It. Cod. Reg. 2737.

Πῶς δεῖ * κατασκευάζειν τὴν ἐν ἀστρολάβῳ ἀράχνην. Qvomodo Aranea in Aſtrolabo conſtruenda ſit. Ibid. it. Cod. Reg. 2737.

Περὶ τῆς ἐν ἐπιπέδῳ καταγραφῆς τοῦ ἀστρολάβου, προοιμιακὸς λόγος πρός τινα φίλον. De Aſtrolabi † in plano delineatione, præfatio ad amicum. Ibid. fol. 27. It. Cod. Reg. 2737. fol. 105.

De Paſchate & Calendarii Correctione.

Πρὸς τὸν σεβασμιώτατον ἰωσὴφ, περὶ τοῦ πάσχα, ἀπόδειξις ὅπως ἐσφάλη πρὸ χρόνων, καὶ ὅπως δεῖ ποιεῖσθαι τὴν τούτου διόρθωσιν. Ad reverendum Joſephum, de Paſchate, ut jampridem in eo erratum ſit, & qvomodo corrigi debeat. Initium, ἐπειδή μοι φίλος εἶ τῶν πάνυ. a) Exſtat in Cod. Vatic. 1086. fol. 57. & editus eſt Hiſt. Byz. lib. VIII. cap. 13.

Ad eundem, ut videtur, de eodem argumento. Initium, αἱ δεύτεραί πως φροντίδες, Εὐριπίδης φησί που, σοφώτεραι. Cod. Vatic. 1086. fol. 79.

Τὸ διορθωθὲν πασχάλιον ὑπὸ Νικηφόρου φιλοσόφου τοῦ Γρηγορᾶ περὶ οὗ καὶ ὁ Ἀργυρὸς ἐν τῇ ῥηθείσῃ μεθόδῳ διαλαμβάνει. Paſchalion à Nicephoro Gregora Philoſopho correctum; de qvo Argyrus in methodo ſupra dicta b) loqvitur. Exſtat in Uranologio Petaviano. Vide & Catalog. Morel. fol. 26.

Q q Hiſto-

Libri 5ti Pars Altera.

Recenſetur à Ph. Labbe, in Bibliotheca nova, Nicephorus in Ptolemæi libros cum Ariſtoxeno & aliis, ſed is, ut puto Nicephorus Bryennius eſt, non Gregoras.

† Nicephori Aſtrolabus latine ex interpretatione Georgii Vallæ prodiit Pariſ. 1557. 8.

a) Idem eſt initium Dialogi, qvi inſcribitur διάλογος δεύτερος. Vide Miſcellaneorum indicem infra.

b) Nempe opuſculum illud ſubjunctum eſt Iſaaci Argyri libro.

14. Ad eos qvi Fatum statuunt. Indicatur à Possevino in Apparatu sacro. Fortasse ea est Oratio, qvæ exstat libro XXVIII. Hist. Byzant. cap. penult.
15. Ad Logothetam de magno pisce, & aliis animantibus. Possevin. in Apparatu sacro.
16. Utrum bruta sint ratione prædita. Catalog. Biblioth. Barocc. N. 48.
17. Visionem non fieri extra mittendo. Ibid.
18. Aerem non esse natura frigidum. Ibid.
19. De fluviis & mari. Ibid.
20. De sole, an sit natura calidus. Ibid.
21. Utrum * anima sit immortalis secundum Aristotelem. Ibid.
22. Relata esse simul natura. Ibid.
23. Terram esse natura siccam, & sphæricam. Ibid.
24. Numerum septenarium multis nominibus sacrum esse. Ibid.
25. Dialogus Φιλομαθὴς, ἢ περὶ ὑβριστῶν. Vide Indicem Miscellaneorum, infra num. 84.

Astronomica.

26. Πρός τινα φίλον, περὶ τῶν ὑβριζόντων τὴν ἀστρονομίαν. Ad amicum qvendam, de iis qvi Astronomiæ insolenter obtrectant. Ita Catalogus Bibliothecæ Vaticanæ Morellianus. At in Codice Vatic. 1086. fol. 128. Epistola extat, τῷ μητροπολίτῃ Ἀπρῶ, περὶ τῶν ὑβριζόντων τὴν ἀστρονομίαν Initium, τά τε ἄλλα διαφερόμενοι &c. Vide indicem epistolarum, infra.
27. Epistola ἀντεπίγραφος, Initium, ὅσον Εὐωδίας περὶ τὸν αἔρα χαθέντος. Cod. Vat. 1086. fol. 204. Vide indicem Epistolarum.
28. Epistola, πρὸς τὸν μέγαν λογοθέτην τὸν συγγραφέα τῆς βίβλου, Παρακλητικὴ περὶ ἀστρονομίας. Ad Magnum Logothetam scriptorem libri, exhortatoria, (an consolatoria,) de Astronomia. Epistolam hanc, ut indicatur in Catalogo Morelliano, operi Astronomico Theodori Metochitæ, Magni Logothetæ præfixam fuisse apparet. Exstat Hist. Byzant. lib. VIII. cap. 7. oratio ad Magnum Logothetam hoc titulo, συμβουλὴ μετὰ παρακλήσεως. At eadem in Cod. Vat. 1086. fol. 123. inscribitur, τῷ μεγάλῳ λογοθέτῃ Παρακλητικὴ περὶ ἀστρονομίας. Initium utrobiqve, εἰ μὲν ἐπί-

στῆ

* Gregoras, teste Possevino; scripserat qvædam in Aristotelem.

σης ἄνασσα ἄπαντα &c. Fortaſſe hæc oratio eadem eſt, atqve illa indicata à Morello Epiſtola.

Adde Epiſtolam, τῷ χρυσολωρᾷ, qvæ & ipſa eſt de Aſtronomia. Vide infra, in indice Epiſtolarum.

Πῶς δεῖ κατασκευάζειν ἀστρόλαβον. Qvomodo Aſtrolabum conſtrui oporteat. Catal. Morell. fol. 26. It. Cod. Reg. 2737.

Πῶς δεῖ * κατασκευάζειν τὴν ἐν ἀστρολάβῳ ἀράχνην. Qvomodo Aranea in Aſtrolabo conſtruenda ſit. Ibid. it. Cod. Reg. 2737.

Περὶ τῆς ἐν ἐπιπέδῳ καταγραφῆς τοῦ ἀστρολάβου, προοιμιακὸς λόγος πρός τινα φίλον. De Aſtrolabi † in plano delineatione, præfatio ad amicum. Ibid. fol. 27. It. Cod. Reg. 2737. fol. 105.

De Paſchate & Calendarii Correctione.

Πρὸς τὸν σεβασμιώτατον ἰωσὴφ, περὶ τοῦ πάσχα, ἀπόδειξις ὅπως ἐσφάλη πρὸ χρόνων, καὶ ὅπως δεῖ ποιεῖσθαι τὴν τούτου διόρθωσιν. Ad reverendum Joſephum, de Paſchate, ut jampridem in eo erratum ſit, & qvomodo corrigi debeat. Initium, ἐπειδή μοι φίλος εἶ τῶν πάνυ. a) Exſtat in Cod. Vatic. 1086. fol. 57. & editus eſt Hiſt. Byz. lib. VIII. cap. 13.

Ad eundem, ut videtur, de eodem argumento. Initium, αἱ δεύτεραί πως φροντίδες, Ευριπίδης φησί που, σοφώτεραι. Cod. Vatic. 1086. fol. 79.

Τὸ διορθωθὲν πασχάλιον ὑπὸ Νικηφόρου Φιλοσόφου τοῦ Γρηγορᾶ περὶ οὗ καὶ ὁ Ἀργυρὸς ἐν τῇ ῥηθείσῃ μεθόδῳ διαλαμβάνει. Paſchalion à Nicephoro Gregora Philoſopho correctum; de qvo Argyrus in methodo ſupra dicta b) loqvitur. Exſtat in Uranologio Petaviano. Vide & Catalog. Morel. fol. 26.

Qq Hiſto-

Libri 5ti Pars Altera.

* Recenſetur à Ph. Labbe, in Bibliotheca nova, Nicephorus in Ptolemæi libros cum Ariſtoxeno & aliis, ſed is, ut puto Nicephorus Bryennius eſt, non Gregoras.

† Nicephori Aſtrolabus latine ex interpretatione Georgii Vallæ prodiit Pariſ. 1557. 8.

a) Idem eſt initium Dialogi, qvi inſcribitur διάλογος δεύτερος. Vide Miſcellaneorum indicem infra.

b) Nempe opuſculum illud ſubjunctum eſt Iſaaci Argyri libro.

Historica, & Vitæ Sanctorum ac Virorum illustrium.

35. *Libri duodeqvadraginta Historiæ Byzantinæ*, in qvibus nonnulli merè dogmatici. Ex iis Libri undecim * priores editi sæpius.

36. *Oratio* encomiastica, prolixa & elegans, *in Imperatorem Constantinum Magnum*; dignissima (inqvit Nesselius) ut supplemento corporis historiæ Byzantinæ aliqvando inseratur. Cod. Cæsar. Hist. 104.

37. Ex Eusebii Historia Ecclesiastica. Cod. Cæsar. Theolog. 174.

38. De vita, & moribus, & conflictu S. Patris *Michaëlis Syncelli*. Initium, νόμος ἦν ὅτε ἤνθησε πάλαι παρ' Ἕλλησι, καὶ μέγα τῷ χρόνῳ τὸ κράτος εἴληφε. Leo Allat. de Symeon. pag. 100. (& de Synodo Phot. p. 542. ubi etiam Martyrium *S. Qvadrati* à Gregora scriptum laudat)

39. Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Βασιλίσσης. Vita & disciplina *S. Basilissæ* seu Reginæ. Initium, Νικομήδεια πόλις ἐστὶ περιφανής. Cod. Vatic. 1086. fol. 197. Adnotat R. P. D. Bernhardus, eam Βασίλισσαν virginem & martyrem fuisse.

40. Vita *Johannis*, Heracleæ Ponticæ Archiepiscopi, qvi avunculus fuit auctoris. Indicatur ab ipso Gregora Hist. Byzant. lib. IX. cap. 7.

41. Vita *Antonii* Patriarchæ Constantinopolitani, *Caulea* dicti. Initium, εἰ δὲ καὶ θνητὴν φύσιν, (an ἔχει?) ὁ χρόνος, καὶ πάντων ἐστὶ πατὴρ, ὁπόσα φθορὰ καὶ γένεσις βόσκει. Leo Allat. de Symeon. pag. 87. Exstat apud Bollandum ad diem 12. Febr. Longe antiqviori Nicephoro tribuitur à Vossio II. 26. de Hist. Græcis, Rhetori ac Philosopho CPol. de qvo supra, p. 300.

Grammatica.

42. Τεχνολογία γραμματικῆς, *Ars Grammatica.* Indicatur à Morello, in Catalogo Biblioth. Vatic. fol. 5.

43. Παρακολουθήματα καὶ ζητήματα γραμματικά. Incertum an Gregoræ. *Enarrationes* (an glossæ?) & *quæstiones Grammaticæ*. Catalog. Morell. ibid.

44. Περὶ κανόνων ἀσταsίας. *De instabilitate Regularum.* Exstat in Cod. Reg. Fortasse ii sunt κανόνες ὀνομάτων, indicati à Morello, fol. 5. Catal. Bibl. Vat.

45. Περὶ

* Libri XXIV. exstant in Boiviniana editione. De hoc opere Historico accuratius dicturus sum infra ad calcem hujus Catalogi.

Περὶ ὀρθογραφίας. Initium, τὸ ἂ δασύνεται. Catal. Bibl. Barocc. N. 48. Incertum an Gregoræ.

Περὶ ἀντιστοίχων, f. *de vocibus, quæ variè scripta, varia significant*, ut, ἁγνὸς, purus; ἄγνως, ignotus. Idem Catal. ibid.

Rhetorica, & Panegyrici.

Μελέτη πρεσβευτικὴ, Declamatio Legatorum. Initium ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι &c. Argumentum sumtum ex *Thucydide.* Lacedæmonii cum Thebanis Platæam exercitu infesto petebant. Ad eos legati Platæenses veniunt, & ut ne bellum inferant, petunt. Cod. Vat. 1086. fol. 167.

Συμβουλευτικὸς εἰς τὴν θείαν, καὶ ἱερὰν σύνοδον. Svasoria ad sacrosanctam Synodum. Initium, ἐμοὶ μὲν οὕτως ἔχειν πρὸς τὴν παροῦσαν ἅμιλλαν &c. Exstat hæc oratio in fine libri decimi Historiæ Byzant. Exstabat etiam in MS. Cod. Vatic. 1086. Sed hodie supersunt tantum primi duo versiculi: cætera abscissa, nempe eo qvod hæc oratio in Latinos scripta sit.

Παραινετικὸς τῇ βασιλίσσῃ ἐξ αὐτοσχεδίου συντεθειμένος ἐπὶ τελευτῇ τοῦ Φιλαδελφείας κυροῦ Θεολήπτου. Ad Imperatricem, de obitu Dom. *Theolepti*, Philadelphiæ (Episcopi,) paræneticus ex tempore compositus. Initium, βασίλισσα, τὸ μέγα ἐν γυναιξὶ, καὶ πρᾶγμα, καὶ ὄνομα. βασίλισσα, τὸ ἱερὸν τοῦ χριστοῦ κειμήλιον. Cod. Cæsar. Vindobon. Theolog. 174.

Ἔκφρασις τῆς ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ. *Christi resurrectionis depicta enarratio.* Initium. πάνυ μοι δοκεῖ τῶν ἀτοπωτάτων εἶναι, παῖδας μὲν Ἑλλήνων φιλοτιμεῖσθαι τῆς κακοδαίμονος αὐτῶν πλάνης ἑορτάς τε, καὶ θέατρα Cod. Cæsar. Theol. 174.

Λόγος εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Μερκούριον, Oratio in sanctum & Magnum Martyrem *Mercurium.* Initium, καὶ κυβερνήτης μὲν πρὸς a) ἄνεμον παραταττόμενος b) βίον Cod. Vatic. 1086. Leo Allat. de Symeon. pag. 97.

Εἰς τὴν ὁσίαν Θεοφανὼ τὴν βασιλίδα. In S. *Theophanonem* Imperatricem (Leonis sapientis uxorem.) Initium, πολλοί μοι πολλάκις τῶν ἀρετῇ, καὶ συνέσει διαφερόντων προσίασιν ἄλλοτε ἄλλοι παραινοῦντες, καὶ συμβουλεύοντες. Cod. Cæsar. Theolog. 279. Allat. de Symeon.

Qq 2

a) forte ἀνέμων.
b) forte βίαν.

Symeon. pag. 107, Cod. Vatic. 1086. fol. 23. Notandum, qvod ait Gregoras in exordio, se multorum Sanctorum vitas & Martyrum certamina descripsisse.

53. Εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον, διαλαμβάνων τὴν γέννησιν, καὶ τὴν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἴσοδον, καὶ ἀνατροφήν. *De sanctissima Virginis DEI matris nativitate, ingressu in Sancta Sanctorum, & educatione.* Initium, ἀκούω Μωσέα τὸν μέγαν, τὸ ξένον ἐκεῖνο θαῦμα τῆς βάτου πάλαι τερατεύσασθαι θέλοντα. Cod. Cæsar. Histor. 104. Vatic. 1086. fol. 179. Allat. de Symeon. pag. 82.

54. Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. *In Annunciationem sanctissimæ DEI matris.* Initium, ἐμοὶ (vid. Histor. Byz. lib. XIII. cap. 1. §. 4. & lib. XXII. pag. 662.) δὲ τῶν ζωγράφων πολλάκις ἐκείνους ἐπῄει θαυμάσαι, καὶ τῶν ἀνδριαντοποιῶν. Cod. Vatic. 1086. fol. 131. Cod. Cæsar. Hist. 104. Allat. de Symeon. pag. 88.

55. Τῇ παναγνῷ Μητρὶ τοῦ Θεοῦ εὐχαριστήριος, ὡς ἐκ τῆς βασιλίδος Εἰρήνης. *Castissimæ DEI matri gratiarum actio, ex persona Irenes Augustæ.* Cantacuzenus Byzantio potius est post Festum Purificationis, proximè subseqvuta nocte. Idcirco ejus uxor Irene rogavit Gregoram, ut sibi orationem scriberet, ad agendas B. Virgini gratias: qvæ oratio, cum accurate esset ab illo lucubrata, Cantacuzeno valde displicuit hac ratione, qvod victoria non Imperatoris prudentiæ; sed tota DEI matri accepta ferretur; qvasi hæc Cantacuzenum, ligneo feretro impositum, in Urbem mortuum importasset; ὥσπερ ἂν εἰ νεκρὸν ὑπάρχοντα κεκόμικε, φησὶν, αὐτὸν ἐκείνη μετὰ ξυλίνου τινὸς κραββάτου. Gregoras Hist. Byzant. lib. XXVI.

Orationes in laudem Sanctorum à Gregora compositæ, legebantur in ecclesiis vivo auctore. Id ex libro Historiæ XXIV. discimus; ubi duo Palamitæ, Cabasilas & alter qvidam, illi sic minantur: Τῶν μὲν σῶν λόγων, ὅσοι ἐπ' ἐκκλησίας ἐν ταῖς τῶν ἁγίων ἀναγινώσκονται μνήμαις, πῦρ δαπανήσει πολέμιον, καὶ ἀντίθετον ἅπαντας ἐν βραχεῖ προστάττοντος τοῦ βασιλέως· σὺ δὲ ἀτιμόφθορος θανὼν ἔξω που ῥιφήσῃ τῆς πόλεως. *Qvotqvot orationes tuæ per Ecclesias leguntur in Sanctorum commemorationibus, eas omnes flamma inimica, & infesta jussu Impe-*

Imperatoris brevi absumet. Tu vero, cum obieris, aliqvo extra urbem projiciere insepultus.*

56. Ἐγκώμιον εἰς τὸν βασιλέα. *Oratio in laudem ** Imperatoris.* Initium, ἔστι τις λίθος τοῖς τραπεζίταις. a) Amabat Imperator opera *Platonis.* Gregoras eam dicendi materiam nactus, ostendere conatur Imperatoris facta cum Platonis dictis congruere. Cod. Vatic. 1086. fol.

57. Εἰς τὸν βασιλέα, κατὰ διάλεκτον ἰωνικήν. *In laudem Imperatoris, Jonica dialecto.* Initium, Ἀλέξανδρον τὸν ἐκ Μακεδονίης φασὶν &c. Cod. Vatic. 1086. 159.

58. Εἰς τὴν φρόνησιν τοῦ βασιλέως. b) *De Imperatoris prudentia;* Initium, εἰ μὲν ἦν μοι ὁρᾶν, ὦ κράτιστε βασιλεῦ. Edita est hæc Oratio, Byzant. Hist. lib. VIII. cap. 8.

59. Εἰς τὸν βασιλέα περὶ ἑαυτοῦ. *Ad Imperatorem; de seipso.* Initium, Περὶ μὲν ἐμαυτοῦ, καὶ ὡς ἔχω μοι χαίρειν. Ea est oratio, qva oblatam sibi ab Imperatore *Chartophylacis* dignitatem accipere recusavit. Edita est, Hist. Byz. lib. VIII. cap. 9. In Cod. Vatic. 1086. male inscribitur, εἰς τὸν βασιλέα, πατριάρχην αὐτὸν ποιῆσαι βουλόμενον. In laudem Imperatoris, qvi Patriarcham eum facere volebat.

60. Προσφωνητικὸς εἰς τὸν μέγαν αὐτοκράτορα τῶν Ῥωμαίων Ἀνδρόνικον Δούκαν Ἄγγελον Παλαιολόγον, περὶ τῆς ἐνούσης τούτῳ φιλανθρωπίας, ἠπιότητα καὶ τὸ

Qq 3

* Hoc factum postea, testatur ac dolet Jo. Cyparissiota serm. IV. Palamiticarum transgressionum serm. 4. cap. 1. *Spectandum illud corpus magni fidei veræ præconis diu ludibrio habitum & circumlatum, ejus nempe viri qvo nec inter Philosophos qvisqvam excellentior, nec inter Ascetas disciplinæ observantior, nec in obeundis pro religione certaminibus, nec in iis qvibus tentatores eum vexarunt persecutionibus, contumeliis, carcerisqve angustiis tolerandis constantior fuit, admirandi inqvam illius* Nicephori Gregoræ, *de qvo per utramqve appellationem nihil DEus aliud significavit, nisi eum animo vigili & experrecto victoriæ ab hostibus veritatis reportaturum.*

** Cantacuzeni.

a) ὁ παρὼν λόγος ἀφορμὴν εἰληφὼς τὸν τοῦ βασιλέως πρὸς τὰ τοῦ Πλάτωνος ἔρωτα, πειρᾶται δεικνύειν, καὶ συγγενῆ τὰ τούτου πράγματα πρὸς τοὺς ἐκείνου λόγους.

b) In Cod. Vatic. fol. 54. inscribitur εἰς τὴν φρόνησιν καὶ τὴν εὐγλωττίαν τοῦ βασιλέως Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου.

τὸ ἡμέτερον τῇ νόσῳ ταλαιπωρούμενον ἐπεσκέψατο. ὃν ὕπω καθαρῶς ἀπαλλαγέντες τοῦ πάθους, αὐτίκα ἀμειβόμενοι κατὰ δύναμιν, καὶ τὸν παρόντα λόγον εἰς εὐχαριστίαν ἐκπεπονήκαμεν. *Prosphoneticus ad magnum Imperatorem Romanorum, Andronicum Ducam Angelum Palaeologum, de ejus humanitate, qua factum est, ut & nos aegrotantes inviseret. Nos autem morbo nondum plane levati, pro virili eum statim remunerantes, hac oratione gratias egimus.* Cod. Caesar. Theol. 174.

61. Εἰς τὸν βασιλέα κῦρον Ἀνδρόνικον τὸν νέον. *Ad Imperatorem Dom. Andronicum Juniorem.* Initium. ὡς λίαν ἡδὺς καὶ φαιδρὸς ἡμῖν ἐπανήκεις ἐκ τῶν στρατοπέδων. Gratulatoria. Cod. Vatic. 1086. fol. 33.

62. Encomium Patriae tribuitur Gregorae in Catalogo Bibliothecae Baroccianae num. 116. At est Luciani.

63. Εἰς τὴν ἀμυγδαλῆν. In Amygdalam. Est encomium ejus arboris. Subjuncti sunt Senarii Jambici decem. Cod. Vatic. 1086. fol. 46.

Prologi & Prooemia.

64. Πρόλογος εἰς τὸ κατὰ Σωσάνναν διήγημα. *Praefatio in narrationem de Susanna.* Initium, οὐκ ἔμελλεν οἶμαι οὐδὲ τὸ τῶν γυναικῶν φῦλον χωρὶς ὑποδείγματος. Cod. Caesar. Theol. 174.

65. πρόλογος ἐγκωμιαστικὸς εἰς τοὺς θεσπεσίους, καὶ μακαρίους προφήτας, ἐπὶ τῇ παρ' ἡμῶν σὺν θεῷ φιλοπονηθείσῃ τῶν καιριωτάτων αὐτῶν ῥήσεων συλλογῇ, μετὰ τῆς προσηκούσης αὐταῖς ἐξηγήσεως. *Praefatio encomiastica, de divinis & beatis Prophetis, accommodata operi, in quo eorum dicta Deo juvante collegimus, addita interpretatione convenienti.* Initium, πάντων μὲν ἐγὼ θείων λόγους ἀνδρῶν. Cod. Caesar. Theol. 174.

66. πρόλογος διὰ βραχέων ἐγκωμιαστικὸς εἰς τὸν ὅμηρον, ὅπως τε, καὶ μεθ' οἵας τῆς γνώμης τὰ κατὰ τὴν ὀδυσσέαν ἐπραγματεύσατο. *Praefatio brevis encomiastica, de Homero, quomodo, & quo consilio Odysseam composuerit.* Initium, ποιηταὶ μὲν, καὶ ῥήτορες, καὶ ὅσοι τὸν φιλόσοφον εἵλοντο βίον. Cod. Caesar. Theolog. 174.

67. προοίμιον εἰς πατριαρχικὸν σιγίλλιον. *Exordium Patriarchalis Diplomatis sive Bullae.* Initium, εἰ γὰρ καὶ πάντα μαραίνεται. Cod. Vatic. 1086. fol. 211.

68. Aliud

8. Aliud. Ibid. fol. 213. Initium. *ἐπειδήπερ ἐν κρίσει.*

9. *προοίμιον χρυσοβούλλου. Exordium bulla aurea,* Initium: *πολλῶν ὄντων ὅπόσα τὴν β.* Ibid. fol. 216.

10. *προοίμιον εἰς διαθήκην. Exordium Testamenti.* Initium, *γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ.* Ibid. fol. 213.

Testamenta.

1. *Διαθήκη, ὡς ἀπὸ πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Γλυκέος τὰ ἔσχατα πνέοντος· Testamentum, tanqvam Patriarcha Johannis Glyceos, extremum Spiritum efflantis.* Init. *καὶ πᾶσι μὲν ἀνθρώποις θανάτου μεμνῆσθαι.* Est Exordium Testamenti, non Testamentum ipsum; & editum exstat, Histor. Byzant. lib. VIII. cap. 2. Exstat etiam in Cod. Vatic. 1086. fol. 210.

2. *Διαθήκη ὡς ἀπό τινος μοναχοῦ, Testamentum, tanqvam alicujus Monachi.* Initium, *εἰ μὲν ἦσαν ἡμῶν αἱ ψυχαί* &c. Ibid. fol. 213.

3. *Διαθήκη, ἀπὸ τοῦ Πελοποννησίου μεγάλου πρωτοσυγκέλλου. Testamentum, tanqvam magni Protosyncelli Peloponnesii.* Init. *εἰ μὲν ἀθανάτων ὁ παρὼν ἐτύγχανε βίος.* Ibid.

4. *Ὡς ἀπό τινος πρὸς τὸν βασιλέα* * *Tanqvam alterius cujuspiam, Imperatorem alloqventis.* Initium, *πολλάκις αἰτήσας, καὶ πολλάκις* &c. Cod. Vatic. 1086. fol. 213.

Monodia.

1. *Ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ μεγαλωτάτου βασιλέως Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου,* seu *τοῦ βασιλέως Ἀνδρονίκου τοῦ γηραιοῦ. In obitum Maximi Imperatoris Andronici Palæologi,* Senioris scilicet. Initium, *τὸ μὲν τῆς συμφορᾶς μέγεθος.* Edita exstat Hist. Byzant. lib. X. Exstat etiam in Cod. Vatic. 1086. fol. 208. it. in Cod. Colbert. 4950.

Ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ σοφωτάτου μεγάλου λογοθέτου. In obitum sapientissimi viri, Magni Logotheta. Initium, *ἐμοὶ δὲ, ὦ παρόντες, ταυτόν τι.* Edita exstat eodem Hist. Byz. libro It. in Cod. Vatic. 1086. fol. 208. & in Cod. Colbert. 4950. (Vulgavit etiam Græce & Latine ad calcem Historiæ qvam, cum pars Annalium Glycæ esset, Theodoro Metochitæ perperam tribuit Jo. Meursius

* Incertum, an Epistola, an Testamenti exordium.

sius Lugd. Bat. 1618. 4. Subjicitur etiam cum Meursii versione Annalibus Glycæ ex edit. Labbei, Paris. 1660. fol. p. 384. seq.

77. Εἰς τὸν βασιλέα νέον Ἀνδρόνικον. *In obitum Imperatoris Andronici Junioris.* Initium, ἡμεῖς δὲ, ὦ παρόντες, ἐπινικίους ᾄδειν. Edita est, Hist. Byz. lib. XI. Exstat etiam in Cod. Vatic. 1086. fol. 188.

78. Ἐπὶ τῷ χῦμνῳ κυρῷ Ἰωάννῃ, ἀποτεθαμμένῃ πρὸς τὴν θεοστέπτον βασίλισσαν, μετὰ βραχείας τινὸς παραινέσεως παραμυθουμένη τὸ ἄλγος. *In obitum Dn. Joannis Chumni, ad Divam Imperatricem;* a) cujus dolorem hæc Monodia solatur, adjuncta brevi b) admonitione. Init. ἀθληταὶ μὲν καὶ πύκται, καὶ σταδιοδρόμοι. Cod. Cæsar. Theolog. 174.

79. Ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ Φιλάτου Καλλιέργου. *In obitum clarissimi Callierge.* Init. ὦ Θετταλῶν πόλις, τίνα κατὰ Ῥωμαίων χαριῇ πρότερον, καὶ νῦν δὲ κατ᾽ ἐμοῦ τὴν ἔχθραν ἀνῃρημένη. Eod. Cod.

80. Παραμυθητικὸς εἰς τὸν βασιλέα, ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. *Ad Imperatorem consolatoria, de obitu Matris.* Initium, σὲ δὲ ὦ μέγιστε καὶ θειότατε βασιλεῦ, πολλάκις. Edita, Hist. Byz. lib. X. cap. 6.

Philologica, & Miscellanea.

81. Ἐξηγήσεις τῶν εἰς τὸ γραφικώτερον τοῖς παλαιοῖς εἰρημένων. *Eorum, quæ à veteribus obscurius* c) *dicta sunt, enarrationes.* Indicantur ab ipso Gregora, Histor. lib. XVIII. cap. 7. sect. 2.

82. *Commentarius in librum Synesii de insomniis*; cum præfatione ad Magnum Logothetam. Exstat MS. in Codicibus Regiis; & in lucem editus est à Petavio cum operibus Synesii. Latinus vero interpres *Pirkemius* Gregoram in libri inscriptione Patriarcham Constantinopolitanum fecit.

83. Ἀντιλογία πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι οὐκ ἔστι ταπείνωσις ἐν ἀνθρώποις. *Adversus eos, qui dicunt, Humilitatem apud homines locum non habere.* Initium, ἔχω σοί τι διηγήσασθαι, ὦ φίλε Ξενόκρατες. Cod. Vatic. 1086. fol. 49.

84. Φιλομαθὴς, ἢ περὶ ὑβριστῶν, διάλογος, *Philomathes, seu de contumeliosis, Dialogus.* Init. ἐπειδή μοι φίλος εἶ τῶν πάνυ. Personæ collo-

a) Evlogiam, ut opinor: de qva lib. Hist. Byzant. 29.
b) vel adhortatione.
c) *Jalla* Græc. Sed legendum fortasse εἰρημένων.

colloqventes, Ariſtobulus & Philomathes. Cod. Vatic. 1086. fol. 60. Fortaſſe is eſt Dialogus indicatus in Catalogo Morel. fol. 21.

Opuſculum initio mutilum; Cujus auctor narrat commiſſam verſus Peloponenſum navalem pugnam, fratrem vero ſuum vulneribus confoſſum, & paucis poſt diebus extinctum lamentatur. Cod. Vatic. 1086. (ante fol. 22.)

Poemata.

Codici Vaticano 1086. præfixus eſt hic titulus: τῶν τοῦ Νικηφόρου γρηγορᾶ ποιημάτων βιβλίον δεύτερον. Ea inſcriptione qvidam decepti putaverunt, Gregoræ Poëmata exſtare in Biblioth. Vatic. ſed eo loco ποιήματα non carmina ſignificat, ſed qvælibet ſcripta ſive opera. Verſus paucisſimos à Gregora conditos fuiſſe exiſtimo. Exſtat in * Codice Vaticano 1086 fol. 46. poſt Orationem εις τὴν ἀμυγδαλῆν, Jambicum de amygdala arbore Decaſtichon. Init. Ἀμυγδαλῆς ἤνθησεν ἡμῖν ἡ φρέσις. Exſtat etiam Tetraſtichon, in obitum Theodori Metochitæ, initio Codicis Regii 2541. & eſt minime modulatum.

Epiſtolæ.

ΑΓΓΕΛΩ. Initium, οἱ τοῦ κομίζοντός σοι τὸ γράμμα γενήτορες. Cod. Vat. 1086. fol. 218.

ιωάτοις τρισὶν τοῦ &c. πρὸς οὓς ἔστειλε καὶ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ. Initium: Τὸ τῆς φιλαλληλίας χρῆμα κἀν τοῖς &c. memorat qvosdam libros ab ſe conſcriptos, iisdem miſſos. Cod. Vatic fol. 92.

ΑΝΑΣΙΩ (ἁγιωτάτῳ ΑΘΑΝΑΣΙΩ, τῷ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΩ)
Σὲ γὰρ θαυμάζειν οὐ χρή. Cod. Vatic. fol. 91.

ΙΝΑΤΗΝΩ,
Ἐγένετό τις ἀνὴρ, Κλεόδημος ὄνομα. Familiaris Cod. Vatic. fol. 120.

ΔΡΟΝΙΚΩ, τῷ ΖΑΡΙΔΗ.
Οἶμαι μὴ ἀνεγκλήτως καθάπαξ. De itinere, & qvæ in via ſibi acciderint. Cod. Vatic. fol. 141.

* Tamen, ut poëta laudatur à Lampeno Tarchaniota Epiſt. ad Gregoram.

Καὶ Πλάτων ὁ Ἀρίστωνος οὐ μιᾶς. Philologica. Cod. Vatic. fol. 168.

Εἰσὶν οἵ γε φασὶ, καὶ αὐτὰ δὴ ἤδη. Philologica. Cod. Vatic. fol. 172.

ΒΕΚΩ, τῷ μεγάλῳ οἰκονόμῳ.)

Λόγος τοὺς Πυθαγορείους οὕτω τοι. Philosophica. Cod. Vatic. fol. 178.

ΓΑΒΡΑ,

Οἶδα τὸν οὐ πρὸ πολλῶν. Cod. Cæsar. Theolog. 174.

ΓΕΩΡΓΙΩ (τῷ ΛΑΠΙΘΗ) De Ecclesia Constantinop. in errorem lapsa. Desideratur ea epistola; de qva Cantacuzenus Hist. lib. IV. cap XXIV.

ΓΛΑΒΑ, (τῷ μεγάλῳ διοικητῇ)

Λέγεται πρὸς ἄλληλα στοιχεῖα συνθέσθαι. Philologica. Cod. Vatic. fol. 126.

ΓΛΑΒΑ, (τῷ μητροπολίτῃ Θεσσαλονίκης.)

Οὐκ οἶδ' ὅ, τι τις ἂν ἐν τῷ βίῳ νῦν ἔχων. Cod. Reg. 2257. fol. 265.

ΓΛΥΚΕΙ, (τῷ υἱῷ τοῦ πατριάρχου.)

Ἐμοὶ δὲ τοσοῦτον ὁ σὸς ἐντέτηκε πόθος. Familiaris. Cod. Vatic. fol. 175.

ΔΕΜΗΤΡΙΩ. (τῷ ΚΑΒΑΣΙΛΑ, κυρῷ ΔΗΜΗΤΡΙΩ.)

Ἔπεισί μοι γενναῖς θαυμάζειν. Philolog. & Philosoph. C. V. f. 148. Vide & infra, in K.

ΖΑΡΙΔΗ. Vide supra, in ΑΝΔΡΟΝΙΚΩ.

Θείῳ (τῷ θείῳ τοῦ βασιλέως) Vide infra, τῷ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΗΝῼ.

ΘΕΟΔΟΤΛΩ, (τῷ σοφῷ ΘΕΟΔΟΤΛΩ, τῷ μαγίστρῳ, εἰς Θεσσαλονίκην.

πολλοί μοι τὸν σὸν ἐμήνυσαν. Philologica. Cod. Vatic. fol. 108.

πρότερον μὲν ἡμῖν ἐδέησε λόγων. Cod. Vatic. fol. 109.

ΙΩΣΗΦ (τῷ φιλοσοφωτάτῳ.)

Ἀριστοτέλης ὁ Νικομάχου, καὶ ὅσοι. Philosophica. Cod. Vat. fol. 99.

Ἔστι πόλις περιφανὴς Ἑλληνὶς &c. Σινώπη. Philologica. Cod. Vatic. fol. 155.

ΚΑΒΑΣΙΛΑ,

Ὅσα μὲν δὴ ἕτερα πρότερα. Agit de scriptis suis Imperatori nuncupatis. Cod. Vatic. fol. 177.

Ἥκει τις ἡμῖν ἐκ βασιλέως πρότερα σπουδῇ, τοὺς ἐμοὺς ἐξαιτούμενος λόγους. Ejusdem argumenti, brevissima. Cod. Vatic. fol. 178.

Τῷ

Τῷ καθολικῷ κριτῇ. Vide ſupra ΑΓΓΕΛΩ.

ΚΑΛΟΕΙΔΑ, (τῷ σεβαςῷ.)

Τὸν πυθαγόραν ἐκεῖνον τὸν Σάμιον. Philologica. Cod. Vatic. fol. 94.

Τὴν ἀλώπεκα τοῖς λαγωοῖς. Philologica. Cod. Vatic. fol. 204.

ΚΑΡΓΩΝΗ.

Ὁρῶν τοὺς πολλοὺς, ὦ βέλτιςε, ταῖς. Philologica. Cod. Vatic. 176

Τῷ Κρήτης (Μητροπολίτῃ.)

Η μὲν δὴ βίβλ☉. Cod. Cæſar. Theol. 174.

ΛΑΜΠΗΝΩ. (ἀμοιβαία εἰς τὸν πρωτονοτάριον τὸν ΛΑΜΠΗΝΟΝ.)

Ἔθν☉ ἐςὶ Περσικόν. Philologica. Cod. Vatic. fol. 100.

ΛΑΠΙΘΗ vid. ſupra in ΓΕΩΡΓΙΩ.

ΛΕΟΝΤΙΩ.

Τὴν μὲν Ἐπικτήτε κτῆσιν κτήσασθαι. Philologica. Cod. Vatic. fol. 193.

ΛΕΠΕΝΤΡΗΝΩ.

Δυοῖν τῶν ἡγεμονικωτέρων ὄντων αἰσθήσεων. Philologica. Cod. Vatic. fol. 157.

ΛΟΥΚΙΤΗ, (τῷ πρωτοβεςιαρίῳ τῆς Τραπεζῶντ☉.)

Παρεκάθητό μοι τῶν ἐλλογίμων πολλοὶ &c. Philologica. Cod. Vatic. fol. 110.

ΜΑΞΙΜΩ (τῷ ὁσιωτάτῳ καθηγεμένῳ τῆς μονῆς τῆ χορτάιτε.)

Ὀψὲ καὶ μόλις ὥσπερ ἀπὸ βαθέ☉. Conſolatoria. Cod. Vatic. fol. 121.

Ὅσα τῶν ἐν τῇ ψυχῇ γινομένων παθῶν. Conſolatoria. Cod. Vatic. fol. 128.

Ἀλέξανδρόν φασιν ἐκεῖνον τὸν Μακεδ. Cod. Vatic. fol. 140.

Θαλῆν τὸν Μιλήσιον ἔγωγε. Philologica. Cod. Vatic. fol. 145.

ΜΑΞΙΜΩ, (τῷ μαγίςρῳ.)

πολλάκις καὶ ἐμαυτὸν ἐπῄει τεθαυμακότι. Familiaris & Philologica. Cod. Vatic. fol. 126.

ΜΑΤΘΑΙΩ, (τῷ Ἐφέσε.)

Ἤρξατό ποτε κολοιὸς ἀηδόνα. Philologica. Cod. Vatic. fol. 130.

Μεγάλῳ Διοικητῇ (τῷ ΓΛΑΒΑ.) Vide ſupra, in Γ.

Μεγάλῳ Δομεςίκῳ.

Κῦρ☉ ἐκεῖν☉ ὁ Καμβύσε. Philologica. Cod. Vatic. fol. 84.

Αἰσώπε τῆ Φρυγὸς ἐκ ὀλίγοι τὸν βίον. Philologica. Cod. Vatic. fol. 99.

Ἐπειδή σε πρᾶξιν ὁρῶμεν ἅπασαν. Philologica. Cod. Vatic. fol. 105.
Γινώσκοντες οἱ πολλοί με φιλοῦντα. Laudat bellicam ejus virtutem. Cod. Vatic. fol. 107.
Οἱ πολλοί με τὰ μέγιστα δύναμαι παρὰ σοί. Commendatitia. Cod. Vatic. fol. 190.
Ἐγὼ δὲ τὸν Ὁμηρικὸν &c. Philologica. Vatic. Cod. fol. 119.

Μεγάλῳ Δρουγγαρίῳ.
Μακρὸς ἤδη ὁ χρόνος, ἐξότου σοι. Encomiastica. Cod. Vatic. fol. 111.
Ο μὲν κοινῇ τῇ τῶν ἀνθρώπων. Encomiastica. ibid. ἐν πόθοις ἀνθρώπων ἐδούλευεν ἀδής. Encomiastica. Cod. Vatic. fol. 113.

Μεγάλῳ Λογοθέτῃ
Τὸν μὲν ἐμὸν εἰς τὸν ὁμώνυμον ἔρωτα. Philolog. Cod. Vatic. fol. 125.
Τὰς τῶν Αἰγυπτίων ἱερογραμματ. Philolog. Cod. Vatic. fol. 164.
His addenda epistola παρακλητικὴ περὶ ἀστρονομίας, de qva supra, in opusculis Astronomicis. Cod. Vatic. fol. 123.

Μεγάλῳ Οἰκονόμῳ vide supra in ΒΕΚΩ.

Μεγάλῳ Πριμμικηρίῳ
πάλαι μὲν ἤνεγκεν ἡ τὰ μέγιστα πάλαι. Philog. Cod. Vatic. fol. 162.

Μητροπολίτῃ Ἄπρω, περὶ τῶν ὑβριζόντων τὴν ἀστρονομίαν. Vide supra inter Astronomica.

Μητροπολίτῃ Θεσσαλονίκης. Vide supra in ΓΛΑΒΑ.

ΜΗΤΡΟΦΑΝΗ.
Ἀπαλλάξαντος Ἀλεξάνδρου πάλαι. Philologica, & de Imperatore carptim. Cod. Vatic. fol. * 113. & fol. 196.

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΩ, Vide supra, in ΑΘΑΝΑΣΙΩ.

ΠΕΠΑΓΩΜΕΝΩ (ΝΙΚΟΛΑΩ.)
περὶ τῶν ἐλθουσῶν αὐτῷ τερατολογιῶν, τῶν μὲν ἄνωθεν ἐκ Τραπεζοῦντος, τῶν δὲ κάτωθεν, ἐξ Ἰταλίας. Edita exstat, Hist. Byz. lib. IX. cap. XI. Exstat etiam in Cod. Vatic. fol. 17. Initium: ὁπόσα τῶν λεγομένων νῦν ἡγεμόνα προβάλλεται.
Ὅσον εὐφραίνεις χαριζόμενος μὴ ζητοῦσι. Familiaris. Cod. Vatic. fol. 125.

Πρωτοβεστιαρίῳ.
Διὰ χρόνου σὰ πρὸς ἡμᾶς πέμπων γράμματα. Familiaris Cod. Vatic. fol. 122.

Πρωτοβεστιαρίῳ (τῷ Τραπεζουντίῳ, τῷ ΛΟΥΚΙΤΗ.) Vide supra in ΛΟΥΚΙΤΗ.

πρωτονοταρίῳ vide supra, in ΛΑΜΠΗΝΩ.

πρωτοσεβάστῳ.

Σὺ δὲ, ὦ βέλτιστε, ταυτὸν ποιεῖς τὸν μὲν ὑβριστὴν &c. Philolog. Cod. Vat. fol. 81.

Τῷ Σακελλίῳ τῆς Θεσσαλονίκης.

Ἐγὼ δέ σοι πλέον τῶν ἄλλων θαῤῥήσας. Familiaris. Cod. Vat. fol. 106. manu recentiori.

Σεβαστῷ, Vide supra, in ΚΑΛΟΕΙΔΑ.

Σοφωτάτῳ.

Τὸν Νικοκλέα φασὶν ἐκεῖνον τὸν Νεοκλέους. Philologica. Cod. Vat. fol. 193.

ΣΥΝΑΔΗΝΩ.

Ἐστὶ παλαιὰ παροιμία Philologica. Cod. Vat. fol. 108.

ΣΩΤΗΡΙΩΤΗ. (τῷ πρωτονοταρίῳ Θεσσαλονίκης.)

Ἐξ ἡμισείας μοι φαίνῃ χρηστός. Cod. Reg. 2257. fol. 265.

Τῷ ἐπὶ τραπέζης.

Σὺ μὲν, ἄριστ' ἀνδρῶν, ἐγκωμίοις. Philolog. Cod. Vat. fol. 97.

Τῷ Ὑπάτῳ τῶν Φιλοσόφων.

Εἰ σὺ μὲν ὁ τοσοῦτος ἐν ἀνθρώποις ἥρως.

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΗΝΩ (τῷ θείῳ τοῦ βασιλέως.)

Αὐτὰρ ἐμοὶ κραδίη καὶ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἰάνθη. a) Cod. Vat. fol. 84.

Τοῦτο ἐκεῖνο τοῦ Ξενοκράτους. Philologica. Cod. Vat. fol. 96.

Φιλοσοφωτάτῳ. Vide supra, in ΙΩΣΗΦ.

ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ.

Τὴν b) μὲν παροιμίαν, ἀεί τι καινὸν. De Astronomia. Cod. Vat. fol. 190.

Exstant præterea Epistolæ aliqvot, ad Anonymos scriptæ. Earum hæc sunt initia:

Ἄλλῳ μὲν ἴσως πρὸς τὰς νῦν ἀποβλέψαντι τύχας. Brevissima. Philolog. Cod. Vat. f. 154.

Εἰ ὅσα τῇ φύσει πρότερα. Philolog. Cod. Vat. fol. 105.

Ἐμοὶ δὲ εἴ τις φιλίαν ὤσαν. Philolog. Cod. Vat. fol. 95.

Ἑτέροις διδόναι τρυφᾶν, ἡμῖν δ' ἄνθρακας τοὺς θησαυροὺς ἀποφαίνειν. Cod. Vat. fol. 195.

a) Laudat illum, qvasi Insulæ alicujus Servatorem. An Cretæ?

b) Idem est initium atqve orationis ab Irene Augusta habitæ apud Matthæum filium. Hist. Byz. lib. XVI.

Ἰδοὺ σοι καὶ ἕτερος ἥκει διάκονος. Cod. Vat. fol. 206.
Ὁ ἀριθμὸς τῶν στοιχείων δυοῖν συνεχ. Cod. Vat. fol. 154.
Οἷον εὐωδίας περὶ τὸν ἀέρα χυθείσης a) Cod. Vat. fol. 204.
Ὁ παρὼν οὗτος, ὥσπερ ἐφέλκιον. Cod. Vat. fol 206.
Ὅτι μὲν τῷ λαμπροτάτῳ τοῦ βασιλέως υἱῷ b) Cod. Vat. fol. 217.
Πένης ὁ παρὼν καὶ δυνάμενος. Brevissima, Cod. Vat. fol. 194.
Σὺ δ' ἐγχωρεῖν οἶμαι τῇ διατριβῇ. Philologica. Cod. Vat. fol. 98.
Τὸ μὲν πρὸς ἄνδρα. Cod. Cæsar. 174.
Τὸ μὲν ὑπὲρ τοῦ παρόντος λέγειν. Brevissima Cod. Vat fol. 206.
His addatur Epistola, περὶ στρατηγοῦ τινος Φαύλου, κακῶς c) τῆς πόλεως διατιθέντος. Cod. Cæsar. Theolog.

In eodem codice Cæsareo exstant Epistolæ duæ, scriptæ a Gregora; qvarum Nesselius nec inscriptiones, nec initia declaravit.

Hactenus Catalogus operum Gregoræ Boivinianus. Nunc *Historiam* ejus *Byzantinam* paucis adhuc lustrare juvat. Totum opus Ῥωμαϊκῆς, ut ipse inscripsit, ἱστορίας constat *libris XXXVIII.* Ex his primos *XI. libros* à capta per Venetos & Balduinum A. C. 1204. CPoli & Theodoro Lascari Imperium Nicææ auspicato, usqve ad Andronici Palæologi junioris A. C. 1341. defuncti obitum, latine vertit *Hieronymus Wolfius*, qvi interpretationem suam A. 1559. dicavit Antonio Fuggero, sed qvæ usqve ad A. 1562. apud typographum hæsit, unde non est ut ex præfationis scriptæ tempore cum viro Nobilissimo editionem Græcolatinam Gregoræ A. 1559. factum suspicemur. Primum enim Græce ex Fuggeri Codice cum laudati Wolfii versione vidit lucem Basil. ex Jo. Oporini officina A. 1562. fol. Falliturqve Clarissimus Boivinus, qvi hanc editionem latinam appellat, cum sit *Græcolatina*. Certe est mihi hæc scribenti Græcolatina illius anni in manibus: nescioqve an præterea latine separatim eodem anno ex Wolfii versione viderit lucem, cum Catalogus qvoqve Bigotianus p. 56. latinam Anni 1562. fol. memoret. Addidit vero Wolfius præter

a) Vide supra, inter Astronomica.

b) Significat se semper erga filiam Imperatoris probe affectum fuisse: cujus rei signa erant tot Procemia operum suorum, eidem nuncupata.

c) Legendum τὰ τῆς π.

ter paucas p. 271. 272. castigationes suas, etiam latine excerpta qvædam ex Pachymeris Historiarum libris XIII. nec non Laonici Chalcocondylæ decem libros integros ex Conradi Clauseri versione. Eandem putat esse editionem Hanckius p. 599. qvæ rescissis primo & ultimo foliis, novisqve in eorum locum suppositis profitetur lucem vidisse Coloniæ Planicianæ 1616. fol. cum cæteroqvi per omnia eadem sit cum Basileensi, & easdem mendas referat. Ab eo tempore una cum Zonara, Annalibus Nicetæ Choniatæ, * & Chalcocondyle prodierunt *latine* Parif. 1567. fol. Francof. 1568. & 1587. fol. tum Græce & latine Genev. 1615. fol. *Italice* interprete *Ludovico Dulci*, accurante Augustino Ferentilli, Venet. 1569. 4.

Post Wolfium felicibus auspiciis animum ad expoliendum Gregoram, Cangio hortante, appulit laudatus *Joannes Boivin*, qvi Parif. 1702. fol. ** è typographia Regia non modo libros illos undecim priore tomo longe dedit meliores, sed etiam posteriore alios tredecim antea ineditos adjunxit, qvæ Historiam producunt usqve ad A. C. 1351. Græca librorum priorum XI. recensuit & supplevit è Codice 2558. Bibl. Regis Christianissimi, ante captam à Turcis CPolin scripto, & Pachymeris qvoqve Historiam complectente, sed eo qvo Wolfius est passim integriore, atqve tum alia tum tria illa fragmenta complectente, qvæ *Dionysius Petavius* à Frontone Ducæo accepta primus vulgavit & Nicephori Patriarchæ breviario Historico subjunxit Parif. 1616. 8. *Rursus*, inqvit Clariss. Boivin, *in eo ipso Codice hoc notatu dignissimum est, qvod qvæ Gregoras libris qvatuor postremis plurima inseruit, variis se temporibus à se elucubrata, ea fere omnia ibidem desint, sic autem suis qvaqve locis recisa fuerint, ut narrationis contextus nullo hiatu abruptus sit, sed omnibus partibus apte cohærentibus integer & continuus procedat. Id Gregoræ ipsius judicio factum velim: neqve à vero abhorret, eum primo editionis amore refrigerato suum opus recognovisse, ac ea qvæ ostentandi ingenii caussa assuerat, monodias, orationes, aliaqve id genus resecuisse. Vereor tamen, ne & gloriæ paulo avidior eos pannos, in prima scriptione omissos, repetitio deinde opere*

* Zonaram & Nicetam, anteqvam Gregoræ libris manum admoveret, idem Wolfius latine transtulit, ut ipse in Epistola ad Antonium Fuggerum: *Sed cum è Zonaræ velut salebris eluctatus in Nicetæ Acominati Choniatæ planiciem & qvasi variis flosculis vernantia prata pervenissem, - - Qvo opere absoluto - - ecce præter omnem exspectationem à te offertur Nicephorus Gregoras.*

** History of the works of the learned. 1703. p. 334. Act. Erud. 1704. p. 27. 173.

opere intertexuerit. Idem præterea usus Codice Regio 2078. qvem libros primos qvatuor complexum ait parum ab editis differre nisi qvod in librorum & capitum divisione discrepat. Monodias libri decimi initio, castigavit ex Codice Colbertino 4950. *cujus*, inqvit, *nobis copiam fecit Vir qvam doctus tam amabilis Stephanus Baluzius.* Lectiones è Codice Vaticano descriptas accepit à Nobilissimo Viro Frid. Rostgaardo Exstant qvoqve inter MSS. Græcos Codices Bibl. Segvierianæ libri XI. primores ex Nicephori Syntaxi Historiæ Romanæ. Sed negat Boivinus sibi tunc aditum patuisse ad illam Bibliothecam, qvæ hodie est illustrissimi Ducis Coislini, Episcopi Metensis, & liberius aditur neqve amplius pro thesauro abscondito jacet occlusa usibus & desideriis eruditorum. Latinam Wolfii versionem passim emendavit & ad Græca diligentius * exegit, libros capitibus & minoribus sectionibus divisit, capitibus præfixit argumenta, nomina Imperatorum de qvorum rebus sermo est & Annorum CHristi in ora libri vel summis paginis annotavit, notasqve breves ubi opus fuit adjecit, uberioribus ad calcem Tomi secundi subjunctis.

Libris sive λόγοις illis undecim absolvitur prima pars, sive ut in Codice MS. Vaticano appellatur πρῶτον βιβλίον, nam in illo habentur libri ab XVIII. usqve ad XXXVIII, & liber XVIII. inscribitur δεύτερον βιβλίον λόγος ζ'. *Libros vero tredecim*, hoc est *XII. usqve ad XXIV.* de rebus per decem annos à 1341. ad 1351. sub Imperio duorum Principum Palæologi & Cantacuzeni gestis, primus idem doctissimus

* Boivinus in præfat. *Gregoras multijuga eruditionis & artis Rhetoricæ ostentator, sæpe aberrat à proposito, & ad ea qvæ parum aut nihil ad rem pertinent digreditur. In iis παρέργοις mirum est qvam sit verbosus. Ea Wolfius rebus magis qvam verbis interpres breviora facere instituit. Itaqve & luxuriantia compescuit, & qvæ omnino redundabant, suppressit. Ego vero facturum me operæ pretium putavi, si auctoris Græci vestigiis inhærerem, atqve ejus verba lectoribus si minus annumerarem, saltem religiose & fideliter appenderem, qvæ ut opinor optima est ratio interpretandi. In qvibusdam etiam à vero sensu deflexisse mihi visus est interpres doctissimus, aut sententiam auctoris obscure & contorte expressisse. Nihil dico de minoribus vitiis, qvibus nullum opus, qvantumvis tersum & limatum, carere omnino potest: qvæ qvidem vitia ut plerumqve nos in lucubrationibus nostris fallunt, ita in alienis vix unqvam fugiunt. Eqvidem eos nævos corpori alioqvin egregio inspersos, ut eximerem sedulo operam dedi: nec me ea re injuriam Wolfio fecisse arbitror, sed de eo bene meruisse ajo & contendo. Nec enim qvia illum identidem lapsum corrigo, idcirco me vel doctiorem statuo, vel diligentiorem; neqve ei propterea* detrahere ausim Hærentem capiti multa cum laude coronam.

mus Boivin Græce cum versione sua vulgavit è duplici Apographo Codicum Vaticanorum, uno Bibl. Regiæ 2097. emendatius scripto, qvi sex libros (XII. nempe usqve ad XVIII.) continebat, altero septem cæterorum librorum à Jo. Vivantio Româ Lutetiam allato valdeqve mendoso, sed de cujus locis plerisqve dubiis Codices Vaticanos à viris doctis Zaccagnio & Delmiro consuli curavit. *Disputationem Gregoræ cum Nic. Cabasila & Anonymo de Palamæ erroribus*, qvæ A. C. 351. post Synodum Palamiticam habita est, & in hoc opere ab initio libri XXII. usqve ad XXIV. fere medium exstat, exhibet cum versione latina & notis *Claudii Capperonerii*, Licentiati Theologi Parisiensis. Præter annotationes porro suas in qvibus inedita varia, Boivinus etiam Cangii notas postumas addidit ad libros Gregoræ septendecim.

Librum XII. & qvinqve deinceps continuos, sæviente in Acindynianos persecutione scripsit Gregoras, nondum tamen domo inclusus, imo ut editori videtur, ante habitam A. 1351. Synodum Palamiticam. Librum XVIII. & novem deinceps continuos jam domi manere jussus & Monachis custodibus obsessus composuit Julio & Augusto mensibus Anni 1352. tanta celeritate ut vix dies qvadraginta ei scriptioni impenderit, qvemadmodum in illius vita Boivinus observat, qvi præterea pollicitus est *tertio Tomo* edere libros operis reliqvos qvatuordecim à XXV. usqve ad XXXVIII. Historicos qvidem octo, in Anno 1357. ineunte desinentes, & dogmaticos sex, ex apographo Codicis Vaticani, qvos recepta jam libertate, variis temporibus videtur condidisse, ut eidem Boivino monitum in notis pag. 783.

Tomus quartus, præter Poëma ingens Græcobarbarum de bello sacro, item de Constantinopolitanis, Peloponnesiacis, & Neapolitanis Francorum expeditionibus, selecta variorum opuscula continere debet, ea scilicet qvæ Nicephori Gregoræ Historiam possunt illustrare, in qvibus erunt

1) Narratio *Nicetæ* Choniatæ de statuis CPolitanis, qvas Latini capta Urbe confractas, in monetam conflaverunt Cujus narrationis ex Codice Bodlejano descriptæ copia Boivino à Viro Clariss. Jo. Ernesto Grabio *facta est*.

2) *Theodori Lascaris* Orationes duæ, Encomium Patris ejus Joannis Ducæ Imp. & Laus Urbis Nicææ, ex Codice Regio.

3) Testamentum *Arsenii* Patriarchæ, editum à Cotelerio. T. 2. monument. p. 168.

4) *Athanasii* Patriarchæ ad Seniorem Andronicum Epistolæ & relationes selectæ, ex Codice singulari qvem Bibliothecæ Regiæ cum aliis multis nuper donavit C. Maur. Tellerius, Archi Episcopus Dux Remensis.

5) *Manuelis Philæ* Poëma Historicum de Michaëlis Glabæ rebus gestis, ex alio Cod. Regio (olim Telleriano) descriptum.

6) *Tomus Pseudo Synodi Palamiticæ*, editus à † Combefisio.

7) Excerpta ex scriptis *Nicephori Blemmydæ*, *Gregorii Cyprii*, *Theoduli* Rhetoris, *Nicephori Chumni*, *Barlaami*, *Acindyni*, *Palamæ*, *Nicolai Cabasilæ*, *Philothei* Patriarchæ, *Medici Taronitæ*, *Cantacuzeni*, *Demetrii Cydonii*, ipsius *Gregoræ* & aliorum, omnia paucissimis exceptis anecdota.

Fuere & nonnulla falso adscripta Nicephoro Gregoræ ut *somnium Propheticum*, qvod ex Philothei Patriarchæ antirrhetico XII. Cod. Reg. 1996. fol. 279. Græce & Latine Boivinus vitæ Nicephori inseruit.

Gregoræ vitia, inqvit idem vir doctissimus, (*neque enim ejus scriptoris tam inepte sum fautor, ut nulla habuisse eum contendam.*) *maxime conspicua hæc fuerunt: Asper, austerus, pertinax, Principes æque ac privatos lingua petulantia offendit. Philosophus, animo haud imperavit. Historicus, partium affectum non exuit: gloriæ denique cupiditate & amore sui ipsius nimio laboravit. Plura in stilo reprehendenda: inprimis* κακοζηλία, *seu ambitiosa elegantiæ affectatio; poëtica verborum luxuries, figuræ insolentes, hyperbata; crebra non modo verborum sed & sententiarum repetitiones. Quod si conferendum exemplum est, in libris ejusdem argumenti Historicis Cantacuzenus longe præstat. In Chronologia tamen Gregoras diligentior, immo apud Cantacuzenum ferme nulla. Cantacuzenus quædam videtur consulto omisisse, quæ Gregoras haud prætermisit -- Cantacuzenus solas quodammodo res Byzantinas, noster etiam externas Historia sua complexus est. Uterque igitur legendus, & alter ex altero supplendus.*

Elogia ab editore Tomo primo præmissa, maximam partem constant Græcis ineditis antea monumentis, ut sunt Epistolæ *Georgii* * *Lapithæ*, *Lampeni Tarchaniotæ* protonotarii, *Demetrii Cydonii*, *Athanasii Lepanthreni*, †† *Bryennii* sacello præfecti, *Zaridæ*, *Theodori Cutulæ*, *Balsamonis* & *Acindyni* ** ad Gregoram Epistolæ è Codd. Vaticanis, qvorum apographum à Clariss. Montfaucono accepit ejus-

† Auctar noviss. T. 2. p. 135.

* è Cypro. Confer Allatium de Georgiis p. 343. seq.

†† Joannes Bryennius vocatur in meo MS. habeo enim & ipse has Epistolas in charta scriptas ante annos circiter CCC.

** Thessalonicâ datæ sunt Epistolæ Acindyni, Demetrii, Athanasii, Bryennii, Theodori Cutulæ, & Theoduli Magistri,

ejusdem Acindyni ad eum Jambi, *Gregorii Palamæ* ad Nomophylacem & *Demetrii Cydonii* ad Philotheum Patriarcham Epistolæ è Codd. Regiis: Ex *Philothei* Patriarchæ antirrhetico XII. & *Jo. Cantacuzeni* initio antirrheticorum de lumine Thaborio adversus Prochorum. Exhibet etiam Græce Epistolam Scholastici *Theoduli Magistri* ad Gregoram, qvæ incipit καὶ πάλαι μὲν ἔγωγε. Hanc Græce & Latine cum Epistola Gregoræ ad Theodulum cujus initium πολλοί μοι τὸν σὸν ἐμήνυσαν τρόπον, Græce & Latine jam vulgaverat V. C. *Laurentius Normannus* inter alias Theoduli Monachi (qvi sub Thomæ Magistri nomine magis innotuit) Orationes & Epistolas. Upsal. 1693. 4. Memorat etiam Boivinus Matthæi Ephesii & Nicolai Pepagomeni ad Gregoram Epistolas, versusqve sed parum elegantes Theodori Metochitæ, sed apponere omisit.

In notis plura ante inedita fragmenta vel monumenta referuntur, ut Prooemium Nicephori Gregoræ, præmissum demonstrationi de Paschate (è Cod. Vaticano.) pag. 769. & Epilogus pag. 770. Ejusdem Epigramma in Theodorum Metochitam 773. Versus qvidam ex Theodori Metochitæ εἰς τὸν σοφὸν Νικηφόρον τὸν Γρηγορᾶν ὑποθήκαις καὶ περὶ τῶν οἰκείων συνταγμάτων 767.

Fragmenta ex Catalogis MSS. Imperatorum CPol. p. 749.
Ex Blemmydæ Oratione ὁποῖον δεῖ εἶναι τὸν βασιλέα. 749.
Ex Gregorii Cyprii encomio Andronici. 752.
Ex variis Nicephori Chumni scriptis pag. 751. 753. 754. seq. 759. 761. 763.
Ex Poëta Græcobarbaro 753. 761 762. Ex Niceta, 766.
Maximi Planudæ Epigrammata de templo S. Andreæ à Theodora instaurato, 754.
De Athanasii Patriarchæ CPol. scriptis 755. seq. 757. seq. 758. 760. seq. ubi abdicationis formula, & 763.
Ex Theoduli Rhetoris oratione pro Chandreno pag. 759. seq. pag. 761. 762.
Pachymeris ἔκφρασις τοῦ Αὐγουστεῶνος 764. seq.
Gregorii Palamæ περὶ προσευχῆς, κεφάλαιον cum Claudii Capperonerii versione pag. 776.
Hippocratis Medici & magni Ducis Apocauci imagines ex antiqvo Codice Regio Operum Hippocratis, cum versibus Græcis in eorum laudem. 777. seq.

INDEX SCRIPTORUM, aliorumqve qvorundam in Nicephori Gregoræ Historia Byz. memoratorum.

Ad numeros librorum capitumqve, & ad paginas editionis Boivinianæ. Tomus II. incipit à pag. 353.

Anaxa-

Chal-

Enga-

Joannes Glycys Patriarcha CPol. VI. 8. VII. 11. ejus testamentum VIII. 2.

Theodorus Graptus 591. 596. seq. 684. 715. ejus laus & libri adversus Iconomachos (qvi tamen Nicephoro CPolitano erant tribuendi) 712.

Nicephorus Gregoras Glyceos Patriarchæ auditor VII. 11. Testamentum ei scribit VIII. 2. Theodorum Metochitam officiis colit & solatur VIII. 5. in Choræ monasterio ab eo collocatus VIII 5. Philosophiamqve & Astronomiam ab eo edoctus VIII. 7. Epistolis & versibus ab eo honoratus & doctrinæ veluti heres institutus filium & filiam ejus vicissim instituit. VIII. 5. Chartophylacis dignitatem repudiat VIII. 9. & Patriarchalem dignitatem. XVIII. 1. de Paschate disputat VIII. 13. vitam Joannis Heracleæ metropolitani avunculi sui scripsit IX. 7. vanas prædictiones refellit Epistola ad amicum IX. 11. & Astrologos XIV. 8. Monodia in obitum Andronici senioris. X. 1. junioris XI. 11. in Theodorum Metochitam X. 2. Oratio consolatoria apud Andronicum juniorem de obitu matris ejus. X. 6. Laicus à Joanne Patriarcha advocatur ad disputandum cum Episcopis latinis X. 8. Ejus Dialogus Florentius sive de sapientia. X. 10. Synodo contra Barlaamum licet invitatus non interfuit XI. 10. Patriarcham inter & Palamam arbiter constitutus. Palamæ dogmata damnat XV. 7. XVI. 5. XX. 1. &c. habitum Monasticum induit, aulæqve valedicit. XVIII. 4. post Synodum Palamiticam domo includitur XXI. 4. duriore premitur custodia. XXII. 2. XXIV. pag. 716. Disputatio cum Cabasila lib. XXII. sq. à pag. 661. Oratio apud Cantacuzenum. XVIII. 4. apud socios Orthodoxos. XVIII. 5. apud Synodum Palamiticam XIX. 1. Antirrhetici & στηλιτευτικοὶ λόγοι 567. 593. 697. 708. 713. adversus Barlaamum, & ἐξηγήσεις eorum qvæ obscurius sive γριφωδέστερον ab antiqvis dicta sunt XVIII. 7. ubi senio jam confectum se innuit. Sermones ejus per Ecclesias in Sanctorum commemorationibus legebantur 716. Discipulus ejus perfidus XII. 2. alii XVIII. 5. non satis constantes XX. 3. Socii ejus etiam ipsi commentarios scripserunt de suis cum Palama concertationibus XX. 4. Oratio ad Andronicum Juniorem, ut temporum emendationem fieri curaret & æqvinoctii verni mutationem. VIII. 30.

Grego-

De

πατρικάς

* Synodum illam coactam à Johanne Caleca Patriarcha, & habitam A. MCCCXLV. obſervat Boivinus in notis pag. 790. cujus integram obſervationem de pluribus Synodis in illa cauſa celebratis & pluribus tomis editis hic apponam. *Per annos,* inqvit, *decem habita ſunt de iisdem rebus Concilia ſaltem quatuor.* Primum *A. C.* 1341. *Junii die* 15. *adverſus Barlaamum.* Secundum *circa A.* 1345. *adverſus Palamam qui jam à Majo menſe A.* 1343. *carcere incluſus tenebatur:* Tertium *A.* 1347. *adverſus Joannem Calecam Patriarcham.* Qvartum *denique A.* 1351. *Majo menſe adverſus Gregoram & alios Acindynianos. Joannes Cypariſſiotes meminit etiam* τελευταίας συνόδου *quam ait coactam fuiſſe ab Epheſi Metropolita, Palamiticar. transgreſſ. lib.* 1. *ſerm.* 4. *cap.* 10. *in fine.* Tomi *vero promulgati ſunt longe plures: nempe* 1) Tomus Hagioriticus, *de quo Palamas Cod. Reg.* 2409. *fol.* 267. 2) Tomus Synodicus *in Barlaamum & Acindynum, editus menſe Augusto A.* 1341. *de quo Lambecius Biblioth. Caeſar. lib. IV. p.* 30. 3) Tomus Ignatii *Patriar-*

Patriarcha Antiocheni contra Iſidorum, editus A. 1344. *Novembri menſe, laudatus ab Allatio in diſſ. de libris Eccleſ. Græc. p.* 184. 4) Tomi contra Palamam *varii, variis temporibus à Joanne Patriarcha editi, id qvod ipſe Palamas teſtatur his verbis:* ὥσπερ εἷς ἐστι Χριστὸς ἀληθινὸς ὁ ἐπὶ πάντων Θεὸς, ἀντίχριστοι δὲ πολλοὶ γεγόνασιν - - οὕτω καὶ συνοδικὸς τόμος καὶ εὐσέβειαν ἐφ' ἡμῶν τῆς ἀληθείας συνήγορος, εἷς ἀντίτομοι δὲ νῦν γεγόνασι πολλοί - - τρίτος οὖν ἐστιν οὗτος τῶν παρὰ τοῦ τῷ Βαρλααμίτῃ συναινεῖν κινδύνῳ προσλογισμοῦ νῦν ἐξεληλεγμένων, καὶ παρ' ἡμῶν ἐξεληλεγμένων. *Cod. Reg.* 2409. *fol.* 287. *His addatur* 5) Tomus contra Joannem *Patriarcham editus menſe Februario A.* 1347. *de qvo Lambecius Bibl. Cæſar. lib. VI. p.* 28. *item* 6) Tomus & Anathematiſmi in Palamam, *editi menſe Julio ejusdem anni, qvorum meminit Leo Allatius Græc. Orthod. Tom.* 2. *p.* 795. *& de Eccleſia Occid. & Orient. perp. conſ. p.* 803. *Denique* 7) Tomus contra Gregoram *& ejus ſectæ propugnatores, editus menſe Auguſto A.* 1351. *qvi qvidem tomus exſtat in Auctario noviſſimo Bibliothecæ Græcorum Patrum, parte altera p.* 135.

Fuere & alii Nicephori complures, ut S. *Nicephorus Antioche*-, cujus Acta fabulosa etiam alteri Nicephoro Petinensi in Istria iptantur. Vide Papebrochium T. 6. Maji p. 807.

NICEPHORUS BASILACA Rhetor CPoli circa A. C. 1160. qvo dixi lib. IV. cap. 30. §. 11.

Nicephorus Basilius, castelli Melenici præfectus sub Andronico seniore, de qvo Gregoras IV. 9. &c.

NICEPHORUS BLEMMYDA, Abbas, circa A. C. 1255. designatus à Theodoro Lascari Imperatore Patriarcha CPol. munus non adiit Presbyteri dignitate & Monastico habitu contentus vixit. Con- de illo Boivinium ad Niceph. Gregoram pag. 728. & Allatium con- Creyghtonum p. 611. seq. & ad Georgium Acropolitam pag. 254. & Consensu lib. 2. c. 14. §. 4. ubi *Epistolam* ejus *Encyclicam* Græce edidit, & lingva etiam apud Odoricum Raynaldum T. XIV. Annal. * ex Allaversione legitur, latine. *Libros* Blemmydæ *duos de Spiritu S.* laudat Manuel

* ad A. 1255. num. 76.

nuel Caleca libro IV. contra Græcos, *Indicio*, inqvit, *nobis sunt Nicephori Blemmydæ Monachi & presbyteri, cujus in omni virtute & sapientia nomen insigne apud omnes est, duo ad Theodorum* (Ducam) *Lascarim Regem libri de Spiritu S. conscripti, qvibus indicatur ex filio & per filium substantiam habere, à Sanctis Patribus traditum.* In editis prior horum librorum Jacobo Bulgariæ Archiepiscopo, posterior Imperatori Lascari inscriptus est. Prodierunt Græce & Lat. ad calcem Tomi XIII. Annal. ab Raynaldo editi cum versione Allatii Rom. 1646. fol. & in ejusdem Allatii Græcia Orthodoxa T. I. p. 1-60. ibid. 1652. 4. Ad eundem Ducam Lascarin scripsit librum * *de Imperatoris institutione* ὁποῖον δεῖ εἶναι τὸν βασιλέα, qvi in variis Bibliothecis occurrit MStus. Etiam in Bibl. Vindobonensi, sic uti fuit interpolatus à *Georgio Galesiota* Magnæ Eccles. CPol. Diacono & *Georg. Ocneota*: *De quæstionibus quibusdam dogmaticis* ad eundem Lascarin, & *Orationem de fide* ad Monachos Monasterii à se exstructi, cujus inde κτήτορα se vocat, atqve *libros tres institutionis ad Monachos* memorat Labbeus pag. 88. seq. & 94. Bibl. nov. MSS. *Encomium Greg. Nazianzeni, & expositionem versuum ejus* pag. 111. *Isagogen in Arist. de cœlo & quod mundus non sit ab æterno* pag. 114. *Historiam de S. Paulo & Patribus qui in Latro monte solitariam vitam egerunt*, elegantissime & ad antiqvum succum conscriptam habere se testatus est Allatius p. 244. ad Georg. Acropolitam. In Vaticana, ut ab eodem Allatio discimus, MS. legitur λόγος ἐς ἐπιστάλει τῷ βασιλεῖ, βασιλικὸς κληθεὶς ἀνδριάς, ἔστι δὲ καὶ μοναστᾶις καὶ παντὶ σπουδαίῳ λυσιτελής. Incipit: Νόμος ἀρχῆθεν συμβαίνων τοῖς πράγμασι τὰς ὑπηκόους εἰσφέρειν τῷ βασιλεῖ. *Logicam* ** è qvatuor, & *Physicam* è duobus MSS. Bibl. Augustanæ Græce (non simul etiam latine, ut præstantissimo Caveo traditum) edidit *Joh. Wegelinus* Augustanus, Augustæ Vindel. 1605. 8. Utraqve junctim (Logica enim πρῶτον βιβλίον dicitur in Physica p. 32.) scripsit Blemmidas in gratiam Johannis Ducæ, & Physicæ p. 264. seq. inseruit fragmentum *exegeseos* suæ *in Psalmos*, cujus alia apospasmatia servantur MSS. in Bibl. Vindobonensi, in qva etiam reperitur λόγος περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος, qvemadmodum Ingolstadiensis & Vaticana habent.

* Locum exinde producit Allatius de libris Ecclesiasticis Græcor. p. 121.

** Blemmidæ *de quinque vocibus* latine prodiit Joach. Perionio interprete *Basil.* 1542. 8. & *ratio de compendiaria arte disserendi & de Astrolabio*, una cum aliis aliorum scriptis, interprete Georgio Valla. Venet. 1498. fol. Hoc de Astrolabio ad Nicephorum Gregoram sunt qvi referunt.

bent ejus *Encomium in S. Johannem Evangelistam*, & λόγυς *de anima* & *pore*, atqve *de fide*, *virtute ac religione* opuscula. In Vindobonensi aterea sunt περὶ ὑέρων ποίημα τοῦ λογιωτάτου καὶ σοφωτάτου Βλεμμίδου: in-pit: τῶν ἀσθενῶν ὕελια μάθε τρισκαίδεκα: tum περὶ αἱμάτων, sive κα-ν εἰς τὰς κρίσεις τῶν αἱμάτων τῆς φλεβοτομίας τῶν ἀσθενῶν, (qvæ duo ·mina in alio codice tribuuntur *Maximo Planudæ*:) vide Lambe-m lib. VI. p. 109. Præterea εἴδησις τῶν ἰατρικῶν μέτρων, & Διαγνώ-ς καὶ θεράπειαι τῶν ἀσθενειῶν τῶν ἀνθρώπων. Deniqve Geographicum ὶ οἰκήσεων opusculum. Γεωγραφίαν συνοπτικὴν vocat Salmasius pag. ;. Epist. *Demonstrationem qvod individuis vita non sit præfinita*, memo-in Apparatu Possevinus. Vide & infra, in *Nicephorus Monachus*.

Nicephorus Bryennius Ethnarcha ab Imp. Constantino Monoma-› appellatus, sed imperium cum affectaret oculis privatus est A. 1057. qvo Isaacius Comnenus Augustus acclamatus fuit. Vide Can-familias Byz. pag. 177.

Nicephorus Bryennius II. Dyrrachii Dux, à *Nicephoro Botaniata* p. victus & oculis privatus una cum filio *Nicephoro Bryennio* III. qvem riptore diversum esse, adversus Zonaram ostendit Possinus ad Bryen-m pag. 116.

NICEPHORUS BRYENNIUS IV. Cæsar, Nicephori ennii secundi ἀπόγονος & maritus Annæ Comnenæ, filiæ Alexii nneni Imp. defunctus circa A. C. 1137. de cujus vita consulen-, Martinus Hanckius lib. 1. de rerum Byz. Scriptoribus cap. 28. s ὕλη * ἱστορίας ad socrum Irenem Augustam è Ducarum familia, næ matrem, Alexii Comneni conjugem, sive *libri qvatuor commenta-rum de rebus Byzantinis* ab Isaaci Comneni principatu usqve ad initia xii Comneni, sive ab A. C. 1057. ad 1081. latine versi & utraqve gva primum editi sunt à *Petro Possino* S. I. qvi illos descripsit ex per-iqvo codice Jacobi Cujacii ac Petri Fabri Sanjoriani, qvo Annæ Com-

* Nicephorus ipse in præf. οὔτε γὰρ ἱστορίαν συγγράφειν προῄρημαι, οὔτε πλέκειν τῷ Ἀλεξίῳ ἐγκώμιον, μόλις γὰρ ἂν πρὸς ταῦτα ἥ τε Θουκυδίδου δεινότης, καὶ τὸ Δημοσθένους ἐξήρκεσε τε μεγαλόφωνον. Ἀλλ' ἀφορμήν τινα παρασχεῖν βουλόμενος τοῖς τὰ ἐκείνου συγγράφειν ἐθέλουσι πρὸς ταύτην τὴν γραφὴν ἐξώρμησα. Ταύτῃ τοι καὶ ὕλη ἱστορίας ὄνομα ἔστω τῷ λόγῳ. Auctores nullos allegat hic Nicephorus præter Homerum pag. 63. lib. 2. & lib. 4. pag 101. Euripidem pag. 102. Patriarchæ Antiocheni Æmiliani mentio pag. 64. lib. 2. & Thomæ Patriarchæ CPol. qvi Michaëlem Imp. Monachum factum creavit Metropolitam Ephesi p. 84. lib. 3. sed ibi pro Θωμᾶς videtur legendum Κοσμᾶς.

Comnenæ Alexias libris illis subjecta legebatur. Prologus ἀκέφαλος necdum ex alio codice suppletus. Possini editio lucem vidit inter scriptores Hist. Byz. Paris. 1661. fol. ad calcem Procopii: Addendæ eruditæ *Caroli du Fresne* notæ, qvæ subjectæ sunt Johanni Cinnamo. ibid. 1670. fol.

NICEPHORUS CALLISTUS, de qvo capite superiore pag. 130. seq.

Nicephorus Catacolonis Constantini Filius qvi Annæ Comnenæ sororem natu minorem Mariam in matrimonio habuit. Vide Alexiadem lib. X. pag. 276.

NICEPHORUS CERAMEUS, ὁ κεραμεὺς sive *Figulus* Possevino & in qvibusdam Codd. MSS. dicitur, qvi notior est sub nomine Theophanis Ceramei, de qvo alibi.

NICEPHORUS CHARTOPHYLAX, de qvo supra pag. 298. Idem forte Diaconus & Chartophylax CPolitani Patriarchii qvi Concilio Nicæno II. interfuit A. C. 787. & qvi postea Patriarcha CPol.

NICEPHORUS CHUMNUS Canicleo præfectus, cujus filia Irene nubsit Joanni Palæologo, qvi deinde Imperator ab A. C. 1295. vide Cangii familias Byz. pag. 236. Eidem Chumno sub exitum vitæ facto Monacho *Nathanaëlis* nomen inditum, ut conjicit Jo. Boivinus ad Gregoram pag. 761. & affirmat Cangius ad Zonaram p. 148. De ineditis ejus scriptis vide si placet Caveum ad A. C. 1320. *Orationem funebrem in Theoleptum Metropolitam Philadelphiæ* allegat idem Boivinus pag. 759. Alia hujus Chumni pag. 751. 753. 754. seq. 761. 763. &c. Casauboniana pag. 21: *Inter libros MSS. Bibl. Regiæ unus est inscriptus* Ναθαναὴλ τοῦ Μοναχοῦ τοῦ καὶ χούμνου *qvi CPoli ante annos* 300. *vixit. In eo continetur* Oratio ad Thessalonicenses *missa*, *&* variæ Epistolæ, *ex qvibus apparet Nathanaëlem illum fuisse alterum Jobum, cui tot adversa contigerunt, ut dici vix qveat. Dignus auctor qvi legatur vel ob summam inscriptis pietatem. Habetur*, inqvit Cangius, *in Bibl. Regia num. 751. Codex continens varia opuscula & Epistolas Nicephori Chumni, in qvibus sunt sermones consolatorii duo, qvorum alter ad Imperatorem scribitur de morte Despotæ filii, alter ad ejusdem Chumni filiam Imperatricem* (βασίλισσαν) *de illius viduitate, cujus tum annus erat sextus decimus.* Apud Labbeum pag. 295. Bibl. novæ MSS. pro Nathanaëlis *Chromni* nomine reponendum *Chumni*, ubi hos opusculorum illius

illius titulos vefert: *De primis & simplicibus corporibus. Nihil inferius terra, cum ipsa sit in medio. Neque materiam ante corpora, neque species suo ideas absque corporibus; sed omnia simul. Antirrheticus adversus Plotinum; animas non prius existere quam corpora. De anima nutritiva & sensitiva. Non esse impossibile, neque præter rationes Physicas, aquas esse supra cœlos. De aëre, & quare cum sit natura calidus, tamen cum agitatur, frigidus sentiatur, & de grandine & ventis. Adversus antiquos Philosophos de eodem argumento. In CHRISTI transfigurationem. Sanctio, Natalis Domini feriam non tantum uno die sed per totum mensem celebrari debere. Symbuleuticus de justitia ad Thessalonicenses, & urbis encomium. Ex Imperatoris decreto, ut judices jurejurando obligentur ad munus sancte obeundum. Encomium ad Imperatorem. Querelá adversus Niphonem ob male administratam Patriarchatus sui provinciam. Oratio funebris in Theoleptum Metropolitam Philadelphiæ. Confutatio Latinorum dogmatis de processione Spiritus S. Testamentum valetudine adhuc firma melius quam urgente morbo ordinari. Ap Episcopum Philadelphiæ de miraculo in Cana. Ad eundem de petitione Elisei ab Elia. Ad filiam Imperatricem de ipsius viduitate. Ad Imperatorem de obitu Despota & filii ejus. Consolatio in calamitate amici. De charitate erga proximum, & omnia relinquenda ut CHRISTUM sequamur, & de benedictione paterna quam surripuit Jacob suadente matre. Chrysobullum super quadam consultatione Imperatricis. Chrysobullum ad Cralem Serviæ. De reconciliandis Monachis qui defecerant, Chrysobullum. De judicio adhibendo & eligendo genere dicendi. De his qui iniquo animo ferebant quod Rhetores quosdam imperitos objurgaverat. Chrysobullum de unione Monasterii in Galesio & S. Resurrectionis. Epistola CLXXII.* Possevinus testatur in Vaticana extare Nicephori Chumni *de oratione, judicio & operatione*, qvid ex eis amplecti qvid fugere deceat. Fuere etiam Georgius Chumnus, & Johannes Chumnus & Michaël Chumnus, de qvibus alibi.

Nicephorus *Comnenus* Sebastus, A. 1089. occisus, de qvo Congius famil. Byz. pag. 172.

Alius Nicephorus Comnenus, qvem suspectum sibi, oculis A. C. 1206. multavit Constantinus Basilii frater. id p. 170.

Nicephorus *Confessor* sub Leone Armeno, Monasterii *Mediciensis* in Bithynia Hegumenus, de qvo Henischius ad IV. Maji T. I. p. 500. seq. Alius Nicephorus Confessor, idemqve Patriarcha CPol. ab A. 806.

Nicephorus *Constantini Copronymi* F. à fratre Leone IV. Imp. oppressus A. C. 776. Vide Hist. Miscell. XXIII. 3. Theophanem &c.

Nicephorus Despotes, Michaëlis nothi filius natu maximus, Epiri Princeps, de qvo Gregoras IV. 9. Acropolita c. 64. &c.

Nicephorus Diaconus, vide Nicephorus Chartophylax & Nicephorus Phryx.

Diogenes Nicephorus, qvi excæcatus licet, literis & singillatim Geometriæ dedit operam, de qvo Anna Comnena IX. Alexiades pag. 255. seq. 266.

Nicephorus Domesticus sub Leone Basilii F. Vide Codini Origines CPol. n. 87. & Scriptores post Theophanem p. 221. Nicephorus Drungarius. id. p. 227.

Nicephorus Dyrrachii Episcopus tempore Concilii secundi Nicæni, cui præterea interfuere Nicephorus Episcopus Ἀδάτων, Adatensium, Nicephorus Episcopus Φλόγγων sive Φλόγων Flogensium, Nicephorus Episcopus Λύνδων, Lundensium, Nicephorus Episcopus Ἀδριανῆς Hadriani, & Nicephorus Diaconus ac τοποτηρητὴς Γαργάρων vicarius Episcopi Gargarensium. Nicephorus Hegumenus sive Archimandrita S. Andreæ & alter S. Sergii τοῦ Μηδικίου, itemqve tertius S. DEI genitricis.

NICEPHORUS GREGORAS, de qvo dictum hoc ipso capite. Vide & Acta Eruditor. A. 1704. pag. 134. seq. Maligne qvædam eum in Historia sua tacuisse notat Allatius de consensu utriusqve Ecclesiæ pag. 727. Ex libro XXIX. adhuc inedito nonnulla affert libro de Synodo Photiana pag. 318. seq. & 542. ubi etiam laudat vitam *S. Mich. Syncelli* à Gregora scriptam, & Martyrium Κοδράτου *Quadrati Corinthii*, qvod è Codice Bavarico Græce edidit Henschenius T. 2. ad X. Martii p. 696. & latine ex Reinoldi Dehnii S. I. versione, p. 8. Hic pro *Quadrato* male *Cordatus* vocatur in appendice ad Historiam literariam præstantissimi Cavei.

Flavius Nicephorus *I.* Imperator CPol ab A. 802. ad 811. de qvo Cangius pag 127. famil. Byz.

Nicephorus II. *Phocas* Nicephori Phocæ patricii Nepos, Imperator ab A. 963. ad 969. qvo à Zimisce occisus est. Vide Cangii familias Byz. p. 149. 150. Ejus *Novellæ* qvædam *Constitutiones* exstant, ut sex illæ qvæ Græce & Lat. leguntur in jure Græco-Romano T. 1. pag. 113-117. edit. Freheri, & T. 2. pag. 168-171. & qvas habet Edmundus Bonefidius lib. 1. juris Orientalis pag. 5. & 28. Hujus Nice-

Nicephori Imp. jussu conscriptus liber *de re militari* sive *de eventibus bellicis & excursione* περὶ παραδρομῆς πολέμου in 55. capita divisus qvi passim citatur è MS. Palatinæ Bibl. à Meursio in glossario, & MS. bis exstat in Bibl. Cæsarea Vide Lambecium lib. VII. pag. 202. seq. Exstat & MS. in Vaticana, Regia Paris. Ingolstadiensi, Barberina & Farnesiana, ut notavit Naudæus lib. 2. de studio militari p. 518.

Nicephorus III. *Botaniates* Imperio ab Alexio Comneno dejectus A. 1081. Ejus *aurea bulla* confirmans decreta Synodalia de incestis nuptiis atqve sponsalibus, facta * sub Johanne Xiphilino Patriarcha, Græce & Lat. in jure Græco-Rom. lib. 2. pag. 121-123. edit. Freheri.

Nicephorus *Leonis* Isauri F. à Patre Imperator renunciatus A.C 718. sed à fratre Constantino Copronymo excæcatus.

Nicephorus *Martyr* circa A. C. 260. cujus Acta Græce & Latine vulgavit Henschenius ad 9 Febr. sinceriora autem è Codd. MSS. Regiæ & Colbertinæ & Monasterii S. Germani à Pratis Bibl. vulgavit Theodoricus Ruinartus in Actis primorum Martyrum sinceris & selectis p. 239. editionis nitidæ Wetstenianæ qvæ hoc ipso anno 1713. Amsteld. fol. post priorem Parisiensem A. 1690. 4. auctior prodiit. Omitto alios Martyres de qvibus Martyrologia 25. Febr. 1. Martii &c.

Nicephorus *Medicienſis*. Vide supra, Nicephorus Confessor.

Nicephorus *Melissenus* Cæsar, de qvo Anna Comnena in Alexiade. Nicephorus Melissenus Comnenus, Crotoniates Episcopus, parvo & aureo *libello de ritibus Ecclesiæ* citatur à Nic. Comneno Papadopoli, prænot. mystagog. p. 10. 220. 267. 348. 386.

Nicephorus è Monacho, *Mileti* Episcopus, circa A C. 900. cujus Vitam MS. habuit Raphaël du Fresne & Franciscus Combefisius.

NICEPHORUS *Monachus* circa A. C. 1100. clarus, si credimus Petro Possino, qvi λόγον ejus *de custodia cordis*, περὶ φυλακῆς καρδίας Græce & Latine in thesauro suo Ascetico edidit pag. 404. Paris. 1684. 4. Et hic & alter Nicephori Monachi λόγος priori subjunctus περὶ προσοχῆς *de attentione*, MS exstat in Bibl. Vindobonensi. Neqve fortassis Nicephorus iste diversus à Nicephoro Blemmida, de qvo supra. Vide & infra, Nicephorus Studita.

Nicephorus *Palæologus* & Nicephorus *Synadenus* pro Alexio Comneno pugnantes cæsi à Roberto Calabriæ Duce. Anna Comnena III. Alexiados pag 117.

* Habentur lib. 3. juris Græco Rom. pag. 213. seq.

NICEPHORI *Paschalei* sive *Paschalea* Monachi de jejuniis Græcorum libellus lingva eorum vulgari scriptus, exstat ad calcem Horologii. Ejusdem de Confessione memorat Allatius de Consensu utriusqve Ecclesiæ p. 1304.

NICEPHORUS *Patriarcha* CPol. ab A. C. 806. & alter circa A. 1259. De utroqve dictum supra p. 295. 299.

Nicephorus Patricius, Geometriæ ludo præfectus sub Constantino Porphyrogenito. Vide scriptores post Theophanem p. 278.

Nicephorus *Petinensis* Martyr in Istria. Vide supra, Nicephorus Antiochenus.

NICEPHORUS *Philosophus* & Rhetor CPoli, de qvo supra p. 300. Videndum, idemne cum Nicephoro Gregora.

Nicephorus Phocas, Bardæ Phocæ magni Domestici filius circa A. C. 1091. occisus, de qvo Cangius p. 151. famil. Byz.

Nicephorus *Phryx* Diaconus, Historiæ scriptor Cedreno & Joanni Scylitzæ laudatus.

Nicephorus ex Evnucho Imperatoris Constantini VIII. Monachus *Studita* A. C. 1035. de qvo Cedrenus p. 738.

Nicephorus *Synadenus*. Vide supra Nicephorus Palæologus.

NICEPHORUS URANUS, Magister sive Rhetor Antiochenus, â qvo descripta Vita S. Simeonis junioris Stylitæ (qvi A. C. 597. Mauritii 15. ætat. 75. obiit) Græce & Latine exstat in Actis Sanctor. 24. Maji T. 5. pag. 307-401. cum latina versione Conradi Janningi S. I.

Nicephorus Xanthopulus, idem cum Nicephoro Callisto.

VII. Venit jam recensendum Volumen *scriptorum post Theophanem*, sive qvi Historiam Byzantinam ab Leone Armenio Mich. Curopalatæ Imperatoris, in qvo desinit Theophanis Chronicon, successore produxerunt usqve ad Nicephorum Phocam Imp. & ex MSS. Codd. recensiti atqve versione donati sunt à *Francisco Combefisio* Ord Prædicatorum Congregationis S. Ludovici, sed lucem demum viderunt post ejus fata, * Parisf. 1685. fol. unde etiam annotationes, qvas in hos scriptores vir doctus parabat, desiderantur. Scriptores ipsi in illo Volumine hoc ordine leguntur:

1. Ano-

* Obiit Combefisius Parisiis A. 1679. 23. Jun. ætatis 74. De ejus vita consulendi Carolus Peraultus in viris Seculi XVII. illustribus qvi in Gallia claruerunt; Tomo 2. pag. 48. & Lud. Elias du Pin in Bibliotheca scriptorum Ecclesiasticorum T. XVIII. pag. 99.

1. ANONYMI, qvem incerta conjectura *Leontium Byzantinum*, vocari video à Labbeo in protreptico p. 14. & 46. *Chronicon*, Theophani continuando *Constantini Porphyrogenneti* jussu conscriptum *libris IV*. * de totidem Imperatoribus: lib. 1. de *Leone Armenio* qvi A. C. 813. cœpit imperitare, lib. 2. de *Michaële Balbo*, lib. 3. de *Theophilo* Michaëlis, & lib. 4. de *Michaële* Theophili filio qvem nece sublatum scribit 24. Sept. Anni Græcorum 6376. h. e. CHristi 868. Græca Combefisius vulgavit ex apographo Barberiniano Codicis MS. Vaticani, qvod Holstenius Româ transmiserat. A Constantino Porphyrogenito, vel ejus nomine verba qvædam inserta videntur lib. 2. ubi de Creta à Saracenis liberanda sermo, p. 51.

2. CONSTANTINUS *Porphyrogenitus* Imperator A. C. 959. extinctus de vita avi sui *Basilii Macedonis*, qvi Michaëli Theophili Filio A. C 868 successit, qvemqve notat cum illo decessore suo Michaële annum unum habenas Imperii gessisse, deinde vero alios annos undeviginti solum rerum summam præclare administrasse, usqve ad Annum nimirum 888. Vita ista jam lucem viderat, cum *Leonis Allatii* versione, in ejus συμμίκτοις A. 1653. 8. divisa in sectiones sive capita LXX. Sed Combefisius Græca ad jam memoratum apographum Barberinianum recensuit, novam adjunxit versionem, & sectionibus CI. aliter atqve Allatius dispescuit, qvæ diversa capitum distinctio crucem solet figere citantibus scriptorem, vel citata loca inqvirere cupientibus. Qvod in titulo legitur: ἱστορικὴ διήγησις τοῦ βίου καὶ τῶν πράξεων Βασιλείου τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως, ἣν Κωνσταντῖνος βασιλεὺς ἐν Θεῷ Ῥωμαίων ὁ τούτου υἱωνὸς, φιλοπόνως ἀπὸ διαφόρων ἀθροίσας διηγημάτων τῷ γράφοντι προσανέθετο, per τὸν γράφοντα intellige auctorem qvatuor præcedentium librorum, qvibus hanc vitam bona venia Imperatoris subnexuit, & qva testatur se deterritum esse, ne & ipse vitam Basilii scriberet, ita enim Anonymus ille Chronici scriptor in præfat. ad eundem Constantinum, cujus jussu ad Theophanem continuandum accessisse se profitetur: εἰ καὶ τοῦ ἀοιδίμου σου πάππου, τοῦ ἐν βασιλεῦσιν εὐκλεοῦς βασιλέως τὰ παρὰ σοῦ ἱστορούμενα, καὶ μετὰ πάσης σαφηνείας καὶ λόγου εὐκοσμίας κατὰ τὸ τῶν γενομένων ἀληθὲς καὶ εἰλικρινὲς εἰς τὸ φανερὸν παρὰ τῆς σῆς πολυμαθεστάτης εἰδήσεως ἐξαγορευθέντα, περιττὸν ἂν εἴη ὑδ' ἡμῖν διηγήσασθαι. Labbeum qvi hanc vitam non à Constantino ipso sed ab alio ejus jussu scriptam est suspicatus, refellit Martinus Hanckius de Hist. Byz. scri-

* Librorum distinctionem ab ipso auctore esse patet ex pag. 108.

ptoribus p. 473. atqve solus ille, Hanckio nec visus scriptoris anonymi locus (nondum eum prodierat) sufficit ab Labbei & qvi eum seqvitur Cavei (ubi de Leontio Byz. Chronographo agit A. C. 920) conjecturam elidendam.

3. *Anonymus* (alius ut videtur & succinctior qvam qvi priorum qvatuor librorum est auctor) de rebus *Leonis* Philosophi, qvi Basilii filius & successor fuit, pag. 217-232. de *Alexandro* Leonis fratre pag. 233. 234. de *Constantino* Porphyrogenito Leonis F. qvi puer septennis pervenit ad Imperium, & primos septem annos sub Nicolao Patriarcha & aliis tutoribus, matre Zoë, annos sex & viginti cum *Romano* Lacapeno, socero, ac deniqve solus annos qvindecim rebus præfuit, atqve ita per annos LV. vixit dignitatemqve Imperatoris gessit: pag. 235-292. Et de *Romano* juniore Constantini Porphyrogeniti filio pag. 293-300. Plura promittit ille scriptor de Theophili Urbis præfecti p. 275. & de aliorum summæ in aula CPol. auctoritatis virorum moribus, qvæ non exstant, certe lucem non viderunt.

4. *Anonymi* * *Dissertatio stelitevtica contra Iconomachos*, & Synodum Copronymianam scripta circa A. C. 745. atqve adeo ante septimam Synodum sive Nicænam secundam, p. 303-311.

5. JOANNIS *Monachi Hierosolymitani*, *narratio de origine motuum Iconoclastarum* p. 312. 313. Idem hic Johannes (forsitan Hierosolymæ urbis postmodum Episcopus) cujus λόγον ἀποδεικτικὸν de sacris imaginibus ad Constantinum Cabalinum sive Copronymum edidit Combefisius T. 2. auctarii novi, sive in Historia Monothelitarum pag. 665. & qvam Codices alii tribuunt *Joanni Damasceno*. De Codice Regio ex qvo duo hæc opuscula Combefisius descripsit, & in qvo etiam leguntur testimonia Patrum qvæ pro imaginibus in Synodo Nicæna secunda afferuntur, videnda Clariss. Montfauconi Palæographia Græca p. 65. 66. *Videri autem potest*, inqvit Combefisius, *praeclarus ille Codex qvasi ὀπλοθήκη universalis, collecta habens præcipua qvæqve Catholicorum adversus hæreticos (CHristi maxime Mysterium impugnantes) munimenta. Ex illo illustris Petrus de Marca* ** Vigilii Confirmationem V. Synodi *pridem produxit, tametsi non omnibus ejus fidem fecit. Ipse certe qui librum*

* Inscribitur *Dialogus*. Sed nihil habet qvod Dialogum referat.

** In diss. de Epistola Vigilii, Paris. 1642. & ad calcem Operis de Concordia Sacerdotii & Imperii inter dissertationes varias Petri de Marca pag. 207. 227. seq. Vide & Baluzium ad lib. V. de Concordia Sac. & Imp. cap. 12.

librum composuit, tantaque in eo Patrum ac Conciliorum digessit, de hac confirmatione quasi non plane illi explorata veritatis, ac nutantis fidei, scripsit repertam esse inter Acta qvintæ Synodi. - - - *Habet hic Codex* Leontium de Sectis, *longe editis emendatiorem, & auctoritatibus qua illic desiderantur, auctiorem.* ὁδηγῦ *plura capita, (quem omnem pluraque ejus complectitur) nova ex illo facere liceat, sic editis laborantia, ut nec ipse* Anastasius *sua agnosceret, etsi omnia decoquit vulgator & interpres.*

6. *Ex narratione de miraculis S. Demetrii* * *Martyris*, ἐκ τῶν τοῦ ἀθλοφόρου Δημητρίου ἐν μερικῇ διηγήσει θαυματουργιῶν, fragmentum de revelata ab ipso excisione ac direptione Thessalonicæ p. 314-316.

7. JOANNIS CAMENIATÆ Thessalonicensis narratio diserta & elegans A. C. 904. scripta *ad Gregorium Cappadocem, de Thessalonica excidio* cui scriptor ipse interfuit, & qvam illo ipso anno (Leonis Philosophi XIX.) cepit Leo Tripolites Agarenorum dux. Hæc prius cum *Allatii* versione prodierat in ejus συμμίκτοις, vulgatis à Bartoldo Nihusio 1653. 8. Sed Combefisius iterum recensuit, & novam interpretationem suam adjunxit, divisitque in capita LXXIX, cum in Allatiana editione dispescatur in sectiones XLV. Hic Cameniata patre Exarcho Helladis natus, fuit ex Clericorum ordine Lector, & Ecclesiæ Thessalonicensis Cubuclesius, h. e. qvi Metropolitano in publicum procedenti pedum Archiepiscopale præferret. Dicitur etiam τῶν ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλείων τεταγμένων εἷς. Vide cap. 55. edit. Combefisianæ (Allat. 30.) & Hanckium lib. 1. de scriptoribus Hist. Byz. cap. 22. Allatium ad Georgium Acropolitam p. 224.

8. DEMETRII CYDONII, Thessalonicensis *Monodia* sive comploratio ἐπὶ τοῖς ἐν Θεσσαλονίκῃ πεσοῦσι, *de civibus qui* in dissidiis seditione ac tumultu intestino *Thessalonica* A. C. 1343. sub imperio Joannis Cantacuzeni *perierunt.* p. 385 - 392. De illo tumultu Gregoras XIII. 10. & Cantacuzenus III. 94.

9. Pars *ex vita Basilii junioris* Anachoretæ CPol. A. C. 944. vel 952. extincti scripta à *Gregorio* ejus discipulo, de Constantini Ducæ clade & interitu, qvem Constantino Porphyrogenito adhuc puero ad Imperium vocare Nicolaus a) Patriarcha & alii qvidam instituerunt. pag. 394 - 399. Vitam illam Basilii Anachoretæ integram vul-

* De hoc Demetrio vide Baronium ad Martyrolog. 8 Octobr.

a) Vehementer eo nomine in Nicolaum scriptor hic invehitur, vocatqve eum per ignominiam p. 398. ἀγροικόλαον, & p. 399. πτῖλαον.

vulgavit Henschenius Tomo 3. Act. Sanctor. ad 26. Martii p. 668. latine ex versione Combefisii, & Græce ad calcem voluminis pag. 24. ex MS. Codice Mazariniano. Antvverp. 1684. fol.

10. SYMEONIS *Magistri & Logothetæ Annales à Leone Armenio usque ad Nicephorum Phocam*, pag. 401-498. ex Codice MS. Raphaelis Tricheti du Fresne, ex cujus libris, ipso defuncto, in gazam Regis Christianissimi est perlatus. Scripsit Symeon iste similiter *Annale ab Orbe Condito*, qvi hactenus lucem non viderunt, extantqve in altero ac majori Regio Codice qvi in Leone Armenio desinit, videturqve in illa priore parte, leviore opera auctor perfunctus, & in multis Theophani consonat, qvem & ipsum constat desinere in Leone Armenio. Confer si placet qvæ supra p. 158. ubi etiam de Codice Scoriacensi ac Messanensi. *Adscriptum majori illi Codici Regio* inqvit Combefisius, *alia manu, paulloque recentiori*,. Hic est Metaphrastes; *cujus tanti visi sunt Annales & Chronica Hippolyto Thebano, ut ea omnibus anteponat.* Vide Hippolyti verba apud Allatium de Simeonum scriptis p 34. qvi Simeonem Metaphrasten Magistri & Logothetæ cursus primum, tum etiam generalis Logothetæ dignitatem gessisse pluribus disputat. Exstant etiam hi Simeonis Annales in Bibl. Cæsarea, in qvam illos intulit Busbeqvius, ut notatum Lambecio lib. 2. pag. 588. Qvoniam tamen in Codice Raph. Tricheti du Fresne, Chronico huic postremum inserta *Mich. Pselli Historia*, Combefisius T. I. Bibl. Patrum Concionatoriæ suspicatur alterius esse Simeonis, qvam Metaphrastæ, & fortasse illius qvi Orationes XXIV. collegit ex operibus S. Basilii: qvippe Metaphrastes paullo ante Psellum in vivis esse desiit. *Ni ipse Psellus, Symeonis illi Chronologiæ ex IX. Historicis, se decimum adjunxit, sive alii addidere: opus certe à Theophane ad explendam Historiam Byzantinam summum necessarium. - - Pselli Historia lucis plurimum accipiat, ex ejus Epistolarum lecta manu ad Imperatores, Cæsares, summosque sæculi Principes ac Magistratus, ad Patriarchas, Metropolitas, Ecclesiarum Antistites ac Præsides, ut Mich. Cerularii pro Synodo accusationem dicam, ejusdemque ac Constantini Lichudis qui illi suffectus est, nec non Xiphilini ἐπιταφίυς, luculentissimas scilicet in eos laudationes, viros nimirum qui utraque militia CPoli egregie fulserunt, ac illo dicente, qui ipse publicarum curarum iis socius, ac πολιτευόντων fere summus, Constantino præsertim Monomacho Imperatore, ad quem & politici scripti non spernendi tractatus.* Præter Mich. Pselli Historiam etiam *Leonis Diaconi*

coni similem lucubrationem edere Combefisius altero statim Volumine constituit, sed morte prævento viro illo maxime industrio, nemo fuit hactenus qvi literarum studiosos hoc beneficio obligaret. In Codice Regis Galliæ 1837. præter *Mich. Pselli* φιλοσόφων ὑπερτίμε Epistolas & de casu templi S. Sophiæ atqve in Joannem Patricium Monodias, exstat ejus *Varia Chronographia à Basilio & Constantino Porphyrogenitis ad Michaëlem Ducam.* In alio Codice ejusdem thesauri Regii occurrit *Leonis Diaconi Historia ab excessu Constantini Porphyrogeniti ad Joannem Tzimiscem* sub qvo scriptor ille vixit. Λέοντος Διακόνε ἱστορία ἀρχομένη ἀπὸ τῆς τελευτῆς τε αὐτοκράτορος Κωνσταντίνε μέχρι τῆς τελευτῆς τε αὐτοκράτορος τε ἐπιλεγομένε Τζιμισκῆ. Utroqve & Psello & Leone Diacono MSS. usus in Glossario suo Græco concinnando & in aliis scriptis suis præclarus Cangius. Ex Chronico MS. continuatoris Theophanis, & altero itidem MS. Simeonis Logothetæ nonnulla de XLII. Martyribus Amoriensibus per Saracenos circa A. C. 841. occisis referuntur ab Henschenio T. I. Act. Sanctor. Martii p. 466. 467. & Græce pag. 894. seq.

II. Deniqve collectionem Combefisianam scriptorum post Theophanem claudunt *GEORGII Monachi* βίοι τῶν νέων * βασιλέων, *Vitæ Imperatorum Leonis Armenii & qui post eum rebus præfuerunt* usqve ad Romanum Lacapenum, cum jam Constantinus Porphyrogenitus solus imperitaret, defunctum A. C. 948. Diversus est hic Georgius à *Georgio Hamartolo* cujus Chronicon ab exordio Mundi ad Michaëlem Theophili filium, sub qvo ipse vitam agebat, adhuc MS. delitescit in variis Bibliothecis. Vide qvæ supra p. 154. seq. Utriusqve & tertii insuper Georgii Monachi Chronicon sive Historiam MS. evolvisse se testatus est Raderus in Viridario Sanctor. notis ad vitam Ignatii Patriarchæ CPol. scriptam à Niceta Paphlogone: *Præter ea quæ passim ad oram notavi, placuit quædam enotare ex Georgio Hamartolo, qui diversus est à Georgio Syncello Tarasii, quamvis in fronte nomen Syncelli præferat: diversus item à Georgio Monacho qui Chronicon scripsit, quod à Panvinio laudatur, tametsi Chronicon illud Georgii nomen præscriptum non habeat. Tres enim diversos Georgios Monachos manuscriptos partim ex Palatina Bojorum, partim ex Augustana Bibliotheca, ineditos omnes nec translatos hactenus mecum habeo, conferoque.*

* Hinc apparet non diu post vixisse. Cæterum pag. 528. annotatum: ἕως ὧδε τὸ χρονικὸν Γεωργίε, καὶ ἀπὸ τῶν ὧδε τε Λογοθέτε.

INDEX SCRIPTORUM & aliorum quorundam in Scriptoribus post Theophanem memoratorum,

ad paginas edit. Parisiensis.

Avga-

Prin-

Michaël

Mona-

VIII. LEO VI. Basilii Macedonis Filius & Constantini Porphyrogeniti ex qvarta conjuge Zoë pater, à Photio qvem Præceptorem habuit, omni genere scientiarum imbutus, Imperator CPol. à Calendis Martii A. C. 889. usqve ad XI. Maj. 911. de cujus vita videndi Continuator Theophanis, & Simeon Magister, Georgius Monachus, Jo. Scylitzes, & Annalium scriptores Cedrenus, Zonaras, Glycas & Constantinus Manasses, atqve è recentioribus qvotqvot Annales sæculi noni & Imperatorum vitas condiderunt, nec non Hanckius de scriptoribus Historiæ Byz. parte 1. cap. 23. qvi etiam *Sapientem* & φιλοσοφώτατον nuncupatum observat è Constantino Porphyrogenito, Jo. Zonara, Mich. Glyca & Constantino Manasse.

Huic Imperatori vulgo tribuuntur XVII. *Oracula*, Græcis versibus Jambicis edita, & figuris sive iconibus appositis expressa de futuris Imperatoribus, Patriarchis, rebusqve CPolitanis. Ex his postremum de restitutione CPoleos Græce & Latine edidit *Jo. Leunclavius* ad calcem Constantini Manassis, Basil. 1573. 8. Cætera sedecim Græce & Lati-

Latine cum castigationibus nonnullis vulgata sunt à *Jano Rutgersio* cum versione *Georgii Dousæ* (qvi Græca CPoli secum attulit) lib. V. variar. lect. capite 8. Lugd. Bat. 1618. 4. *Versiones*, inqvit, *quæ ex Italia prodierunt, tales sunt, ut qvod vulgo dicitur, neqve cælum neqve terram tangant. Iconas studio omisimus, qvod ea sæpius jam recusa sunt.* Respicit *Francisci Patricii* Dalmatæ, * ejusdem qvi discussionum Peripateticarum, Novæ de universis Philosophiæ & aliorum præclarorum operum editione sibi nomen comparavit, interpretationem illorum oraculorum latinam & vulgari Italo sermone editam *espositione delli oracoli di Leone Imperatore* Brixiæ 1596. Versionem Leunclavii in postremo illo, & in cæteris Dousæ à Rutgersio alicubi castigatam servavit *Petrus Lambecius*, qvi oracula hæc Græce & Latine cum iconibus luculenter descriptis ære, notisqve suis, & cum *paraphrasi prosaria* ultimorum undecim Oraculorum Græce primum vulgata è Codice MS. Amstelodamensi, nec non cum Patricii latina interpretatione excudi curavit ad calcem Codini de antiqvitatibus CPolitanis, Paris. 1655. fol. Eadem prodierunt Germanice cum figuris in æs incisis à Jo. Theodorico & Joanne Israële de Bry, Francof. 1597. 4. in appendice Historiæ de vita & rebus gestis Muhamedis. Johannes Meursius præterea in Glossario suo Græcobarbaro laudat *Rhuzani* cujusdam Paraphrasin Græcobarbaram vaticiniorum CPolitanorum, nec non explicationem *Scholarii* qvæ exstat in Bibliotheca Vaticana: De utrisqve Lambecius lib. V. Bibl. Vindob. pag. 15. seq. ex qvo disces *Joannem Ryzanum* vertisse Græce alia oracula *Theophyli* presbyteri & clerici Romani: *Gennadium* vero *Scholarium* exposuisse oraculum qvod fertur repertum singulis scriptum literis in sepulchro Constantini M. cujus ibi specimen affert. Cangius qvoqve ad Glossarium suum Græcum condendum testatur se usum Leonis Sapientis ænigmatis cum explicatione, hoc titulo: *αἴνιγμα λέξεων Λέοντος τοῦ σοφωτάτου συμβολικῆς ἐν Βυζαντίῳ λέξας.* Liber scriptus lingva Græca vulgari ex Codice Colbert. 5104.

Utrum auctor oraculorum illorum sit Leo Imperator, dubitare licet, neqve veteres scriptores qvorum loca Lambecius præfixit, & in qvibus Oraculorum mentio est, illa Imperatori Leoni diserte tribuunt: at ex locis aliis à Lambecio præteritis etiam apparet, oracula ejusmodi in aula Byzantina jactata fuisse diu ante Leonis Sapientis

* Vide Bælii Lexicon in *Patrice*.

pientis ætatem. Nam continuator Theophanis lib. I. in vita Leonis Armenii cap. 22. demonſtrat illius mortem, qvi ſeptuaginta fere annis ante Leonis Sapientis Imperium occiſus eſt, oraculo ejusmodi præſignificatam. ὁ δὲ χρησμὸς ἦν Σιβυλλιακὸς ὢν τῇ βίβλῳ εἰς τὴν βασιλικὴν βιβλιοθήκην ἐναποκείμενος. οὐ χρησμοὺς μόνον ἁπλῶς, ἀλλὰ καὶ μορφὰς καὶ σχήματα ἔχουσα τῶν γενησομένων βασιλέων, διὰ χρωμάτων. *Oraculum vero Sibyllinum erat in quodam libro Palatina Bibliotheca repoſitum, quo non ſola nuda oracula, verum etiam eorum qui Imperio potituri eſſent figura formaqve coloribus expreſſa continebantur.* Eadem habet Simeon Magiſter in Annalibus, qvi oraculum ipſum ad Leonem Armenium ſpectans pluribus etiam exponit pag. 406. ἦν γὰρ αὐτῷ ἔκ τινος Σιβυλλιακῆς βίβλου ὁ ἀναιρέσιμος χρόνος μεμηνυμένος. Εἶχε γὰρ γραφὴν τοιαύτην. Λέοντος εἰκόνα θηρίου ὁλόκληρον, ἐν μὲν τῇ κεφαλῇ ἔχουσαν χ γράμμα, ἐν δὲ τοῖς ὄπισθεν φ, καὶ μέσον τοῦ θηρίου πρὸς αὐτὴν τὴν ψόαν ξίφος, ἤγουν σπάθην ἐμπεπηγμένην καὶ ἡμαγμένην, ἣν ὑποδείξας Στεφάνῳ τῷ ἐπίκλην Καπετωλίγης, ἔφη πρὸς αὐτόν· τί δηλοῖ ταῦτα; ὁ δὲ ἔφη, ἄφες Δέσποτα, μὴ ἴδω καὶ τὴν γραφήν. Ὁ δὲ οὐ κατεδέξατο. Συλλογισάμενος οὖν ὁ Στέφανος λέγει τῷ Βασιλεῖ· οὗτος ὁ Λέων εἰς πρόσωπον τῆς βασιλείας κεῖται, καὶ μέσον τοῦ χ γράμματος καὶ τοῦ φ κακόν τι συμβαίνει αὐτῷ. Καὶ ὁ Βασιλεὺς, τί ἐστι τὸ φ καὶ τὸ χ; ὁ δέ φησι, μέσον τῆς Χριστοῦ γενέσεως καὶ τῶν Φώτων. *Noverat enim ex quodam Sibyllinorum Oraculorum libro, quo illi tempore, ut nece tolleretur, fatis indictum eſſet. Nempe illo expreſſa erat figura hujusmodi: Leonis figuram ex integro referebat. Capiti litera χ. inſcripta erat, à tergo vero litera φ. media beſtia ad ipſa Ilia impactus cruentus enſis harebat. Hac Imperator Stephano cognomento Capitoliges oſtenſa, ex eo ſciſcitabatur, qvid hac ſibi vellent. Cui ille: apage Domine ut nec oculis figuram uſurpem. Is enim vero nihil acqvievit. Tunc igitur Stephanus ſecum ipſe reputans, Imperatori infit: Leo iſte in Imperii ſignum poſitus eſt; ac inter literam χ & φ malum aliqvod imminet. Tum Imperator: qvid vero ſibi volunt χ & φ? An ille: inter CHriſti Natalem &* τῶν Φώτων *diem,* (Epiphaniorum ſcilicet atqve luminum) intra qvod tempus Leo Armenius eſt non diu poſt obtruncatus. Allatius de Georgiis pag. 351. memorat Oracula cum figuris picta *Methodii* Epiſcopi Patarenſis, Viſiones *Danielis* Prophetæ, & *Choſroa* Regis Perſarum, & *Theophili* presbyteri Romani translata Græce à *Georgio Zegabeno*, prætereaqve Leonis Philoſophi & Imperatoris. Idem pag. 404. notat Oraculum de Turcarum Imperio & fine ejus cum *Gennadii Scholarii* expoſitione edi-

προσέτι ταῖς κατὰ πλάτος συνηθειασμέναις ἡμῖν ἐν τῇ παραλλήλω τῶν τακτικῶν μονοβίβλω τὴν ἐκεῖθεν τῶν ζητουμένων πλείονα καὶ ἀρκοῦσαν συναγαγεῖν ὠφέλειαν. Quem etiam innui puto pag. 200. Verba hæc sunt: Περὶ δὲ τῆς πεζικῆς καὶ τῆς συμμίκτου εἴδη ἐροῦμεν ἅπερ ἀναγκαῖα κατὰ τὴν τοῦ πολέμου γενέσθαι νομίζομεν. Περὶ ὧν ἀκριβέστερον ἡμῖν ἐν ἑτέρῳ λόγῳ [illegible].

6. Ἡ γεγονυῖα διατύπωσις παρὰ τοῦ βασιλέως [illegible], ὅπως ἔχουσι τάξεως οἱ θρόνοι τῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν ὑποκειμένων τῷ Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως: *Dispositio facta per Imp. Leonem sapientem, quem ordinem habeant Throni Ecclesiarum, Patriarchæ CPolitano subjectarum.* Græce & Latine cum Joh. Leunclavii versione in jure Græco Romano, qvod ab eodem Leunclavio collectum, Marqv. Freherus edidit Francof. 1596 fol. libro secundo pag. 88-102. Et ad calcem Codini, curante Jac. Goaro inter scriptores Historiæ Byz. Paris. 1648. fol.

7. Epigramma εἰς τὸ μνημεῖον, in spectaculum unius diei, legitur in Anthologia lib. 1. cap. 1 pag. 3. edit. Wechel.

8. Leonis *de accipitribus* libri duo MSS. in Codice Bavarico 127.

9. De novellis Leonis constitutionibus, πρόχειρῳ νομικῷ & Basilicis qvæ ejus auspiciis digesta feruntur, dicam accurate libro sexto, ubi JCtos Græcos recensebo. Nunc autem juvat cum Lectore communicare Leonis *Naumachica*, sive potius ea, qvæ de hoc argumento in Tacticis Meursianæ editionis cap. XIX. leguntur, supplere ex Codice Gudiano, cujus Apographum benevole mecum communicavit amicus noster ingenii & doctrinæ laude clarissimus Michael Richey, Hamburgensis.

ΛΕΟΝΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Ναυμαχικά.

Περὶ ναυμαχίας βουλόμεθα διατάξασθαι, περὶ ἧς οὐδὲν μὲν ἐν τοῖς παλαιοῖς Τακτικοῖς κεκανονισμένον εὕρομεν. ἀφ' ὧν δὲ ἀφορμὴν &c. ut in editis p. 321. edit Meursianæ, nisi qvod pro διὰ μετρίας πείρας legitur δι' ὀλίγης πείρας eodem sensu: & πλοΐμων ἡμῶν στρατηγῶν pro πλωΐμων qvod utrumqve rectum est & præfectos navales denotat: Deinde παθόντων pro πεποιθότων, & ἀφορμὴν δοῦναι pro ἔμφασιν δοῦναι.

Διάταξις Α. (in Meursii edit. 2.) Πρῶτον μὲν οὖν, ὦ στρατηγέ, &c. eadem qvæ in editis, nisi qvod verba subinde aliter collocata sunt, & ἐπισημειώσεων legitur pro σημασιῶν.

Β. 3. Κατασκευασθῆναι δὲ δεῖ καὶ δρέμωνας, pro δρόμωνας. Sed utrumqve promiscue positum reperio.

Pag. 322.

Pag. 322. pro καὶ τῶν σῶν τὰ ἐκείνοις ἀντιμάχεσθαι, in Codice diano plenius & emendatius legitur: καὶ τῶν σῶν παύσασθαι τὴν κατα-τὴν, δυνατὸν πρὸς ἅπαντα ἐκείνοις ἀντιμάχεσθαι, qvomodo etiam in suo cum reperisse, ex ejus versione apparet.

Γ. 4. Ἡ δὲ τῶν δρομώνων κατασκευὴ μήτε πάνυ ἔσω παχεῖα &c. de-ἐξειργασμένη pro ἐξειργασμένη, & ταχέως pro ῥαδίως, & συγκρού-pro συναράξεως (leg. συῤῥάξεως) τε καὶ κρούσεως. Scribitur etiam ὡσται qvod non erat a Meursio mutandum in διαλύηται, neqve a illa ætate post ἵνα semper utebantur conjunctivo, uti mox se-ur ἵνα μὴ λίαν ἐςὶν ἀργός, & pag. 332. ἵνα μὴ βαρῦνται. Sic p. 336. ἐλπίζεται.

Δ. 5. Ἐχέτωσαν δὲ καὶ πάντα &c. mox κάρυα pro κάρεια, sed ndum, ni fallor, καράβια. Pro τελέτρου Meursius legit τερέτρου cum Leonis ætate τέλετρον pro altero dixerint. In MS. autem ejus vi-invenio τρυπάνου, qvod eandem rem significat.

Ε. 6. Pro διὰ τοῦτο ἐσκευασμένων, rectius in MS. δι' οὗ τὸ υασμένον πῦρ κατὰ τῶν ἐναντίων ἀκοντίσει.

Pag. 324. τῆς πολεμίας νηὸς pro νεώς.

ϛʹ. 7. σίδηρα βαρέα pro βαρεῖα, & mox μαζία ξιφοειδῆ pro μά-ξιφοειδεῖς. Mox: ἢ ἐμπρῆσαι τὴν ναῦν τῶν πολεμίων δυνάμενον, ἢ τοὺς τῷ θανατῶσαι.

Ζ. 8. ὁ δὲ ἕτερος ὁ τὰς ἀγκύρας βάλλων κατὰ θάλασσαν, ἤγουν θηρα.

Pag. 325. In MS. κράβατος pro κράββατος; & mox ἀφω-νον δεικνύων τὸν ἄρχοντα.

Η. 9. Κατασκευαζέσθωσάν σοι & mox ἢ πλεῖον τούτων ἢ ἔλαττον χρείαν τὴν δέουσαν, deniqve ἄνω ἑςῶτες ἅπαντες ἔνοπλοι &c.

Θʹ. 10. Γοργοτάτους pro δρομικωτάτους & γαλέας καὶ μονήρεις pro έας ἢ μονήρεις & σπουδαῖς χρείαις pro ταχιναῖς.

Ι. 11. deest οἰονεί.

Pag. 333. ΙΒ. 13. σαγίτας καὶ ῥιπτάρια. Et paucis interjectis: ν οἱ στρατιῶται λάβωσι, pro πορίσωνται, & καταδαπανώμενα ἐν ταῖς ις pro διὰ τὸ ὀλιγοῦσθαι αὐτὰ ἐν ταῖς μάχαις, eodem sensu. Post il-ba incipit διάταξις ΙΓʹ, à verbis ἐπεὶ δὲ τῶν στρατηγῶν, ἤτοι τῶν

 ἄλλων

ἄλλων ἐλαῖων, ita MS. pro τῶν ἄνω ἐλαῖων, de qvibus vide infra Διάταξει. 19. Mox iterum ῥιπτάρια pro ῥικτάρια. Et εἰ καὶ μὴ ἐπιτεθῇ, ἀλλὰ πάντως ἔμπροσθεν πέταλα ἔχοντα κασσίδας &c. unde hiatus in Meursii edit. supplendus. Paullo post, νευρικὰ ἅπερ ἀπὸ διπλῶν κεντέλλων, & καὶ λίθους ἢ δυναμένους ἀπὸ χειρῶν ῥίπτεσθαι pro χειροπλήθους. Et ἐλαττον τῶν ἄλλων ὅπλων αὐτοὺς καταβλάψουσιν.

Pag. 334. Ιδ'. 15. ὥστε τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐν τούτοις - - εἶτα τῶν βελῶν πληρωθέντων. Mox μενάυλοις recte pro μὲν αὐλοῖς. Pro verbis autem qvæ mox seqvuntur: καὶ ὥσπερ ἀκμαιότεροι τῇ ... in MS. est: Καὶ ἀκοπίατοι & deinde καὶ τοῖς κεκοπιακόσι στρατιώταις ἐπιτεθέντες - - καὶ εὐκόλως αὐτοὺς καταπολεμήσουσι. Sententia semper eadem.

Ιέ. 16. Προσβολαῖς pro συμπλοκαῖς. Ις'. 17. δύναμιν pro ἀκμήν. Cæterum male in eodem MS. Διαφυλάττειν pro διὸ φυλάττειν & βουλὰς pro βολάς.

Ιζ. 18. Φροντίσας. Pag. 335. pro ὑπὸ τ πάν☉, leg. πάνης, uti in MS. τῇ πάνει τῶν ἀναγκαίων ἀναγκαζόμενοι. A verbis παραγγείλης ἢ καὶ τοῖς ἄρχουσιν incipit in MS. Διάταξις ιη'.

Ιθ'. 19. ἀναπληρώσεις.

Κ'. 20. τῶν ὑπό σε στρατιωτῶν & εὐκαίρους.

Pag. 336. Κά. 21. καθὼς ἂν συνειδῇς ἁρμόζοντα πρὸς τὴν προκειμένην ἐγκράτειαν. Διάταξις Κβ' incipit à verbis καὶ προσέτι, εἴγε χρεία τοιαύτη καλέσει, καὶ ἵππους ἐν τοῖς ἱππαγωγοῖς προσεπιρρίπτειν, ὥστε κατὰ τ πολεμίας ἔχειν καβαλλαρίους, καὶ ἁπλῶς πάντα ἀπαρτίσας ὁδοιπορήσεις δεόντως. Ita hæc Constitutio legitur in MS.

Κγ'. 22. Διαλαλήσεις - - προθυμοποιήσεις τὸν στρατὸν, ἀποκαραδοκήσεις, ἐπιτηδείου ἀνέμου πνεύσαντ☉.

Κδ. 23. Οὐχ ὡς ἔτυχεν ἁπάντων &c.

Κέ. 24. Καὶ τὰ παραγγέλματα δέξοντα, & pag. 337. παραγγέλμασιν ὑπακούσουσιν.

Κς'. 25. τοῖς πρώτοις χρόνοις pro τοῖς ἄνω. & καὶ οὕτω καλυμμένα.

Κζ'. 26. πότε ἢ κατὰ πλείονας, ὥστε καὶ ἐναντι ἀλλήλων ἐπέρχεσθαι, pro qvo male in editis ὥστε ἂν τι; ἀλλήλα ... Post ea Διὰ καμάκων στιβ-

μῶν

- διὰ τοὺς ἀφεύκτους καὶ ἀναγκαίους κινδύνους. Inde incipit διάτα- ξις à verbis καὶ ἑτέρους δὲ γυμναζέσθωσαν, ὡς ἂν νοῇ ἡ σὴ ἐνδοξότης τὰς τῶν ἐναντίων &c. - - παρὰ δόξη ἐπὶ ταῦτα ἐρχόμενοι.

Pag. 338. κθ'. 27. καὶ ἐν ταῖς ὁρμησίαις pro ὁρμήσεσι. & καταγί- rectius pro καταγεώτων.

λ. 28. Δεῖ δὲ καὶ τὴν ἐξ ἀνέμου ἐπιφοράν - - καὶ πρὸς ταύτην καὶ τῶν τὸ ὁρμησίας ἐκλέξασθαι. Καὶ εἰ μήτις κατεπάγῃ ἀνάγκην - - ἀλλ' ἐκ τὰς λεγομένας τῶν ναυτικῶν παρασημασίας τῶν ἄστρων, pro qvo integre in editis, παρὰ τῶν ἄστρων.

λα. 29. εἰ μὲν μηδένα φόβον ἔχεις pro ἔχῃς.

λβ. 30. Εἰ πολεμίους παρεῖναι που ἐλπίζεις, πάντως χρή σε - -

Pag. 339. πολλαὶ γὰρ αἱ τῶν πολεμίων ἐπιβουλαὶ recte pro ἐπιβολαί. ἐυρήσουσιν pro ἐυρέσουσιν.

λδ. 32. κατὰ τὰς τάξεις ἑκάστων διῃρημένων, pro ἑκάστῳ διῃρημέ- Deinde καὶ ἐπιῤῥώσεις αὐτοὺς καὶ ἐπαύξησεις.

λέ. 33. Δεῖ δέ σε μᾶλλον &c. ut in editis.

Pag. 348. in Meursii edit. num 62. Græca, qvæ ibi desiderantur, sunt supplenda:

62. Δυνατὸν δὲ καὶ ὁλόκληρον τὴν ἀνατρέψαι τῶν πολεμίων, πλευρὰν παρὰ πλευρὰν δήσας δρόμωνι, καὶ τῶν πολεμίων ὡς ἔθος ἔχουσι πρὸς μάχην συνδραμόντων ἐπακουμβίζειν τὸ ἑαυτῶν τῷ δρόμωνι, ἐπέλθῃ μὲν ἕτερο- κατὰ τὸ πλευρὰς τὸ ἐν τῇ πολεμίας, καὶ ταύτην ὠθή- τῇ συγκρούσει. Καὶ ὁ δρόμων δυνηθῇ λύσας ἑαυτὸν ἐξ ἀποχωρῆσαι μικρὸν, ὥστε μὴ βίσμα τὸ πολεμίας, βα- δρόμων πάσῃ δυνάμει καὶ ἀνατρέψει σὺν αὐτοῖς τοῖς αὐ- τὴν πολεμίαν ναῦν. Δεῖ δὲ κα-

62. Integram hostium navem * evertes, si latus navis tuæ ho- stium lateri adjunxeris, & hosti- bus unam in partem, ut solent, ad conferendas manus concurrenti- bus, & triremibus illorum in no- stras triremes innixis, invadat eos alia triremis ad latus puppis hosti- lis, & impulsu vehementi illam conqvasset. Triremis autem no- stra tum seipsam solvens paulu- lum retrocedat, ut ne ullo stabili- mento hostium triremi sit, & ho- stilem triremem alia omnibus vi- ribus deprimat, atqve adeo ipsis cum viris integram navem ever- tet. Providendum autem est, ut ne

* male Checus, classem.

ne vinculum omnino æqvale fiat, sed ad hostilis navis puppim nuda aliqvantum latera relaxet, qvibus irruens triremis hostium navem, usqvedum deprimatur, invadet.

νονίσαι τὸν δεσμὸν, μὴ πάντας κατ' ἰσότητα γενέσθαι, ἀλλὰ μικρὸν ἀφεῖναι γυμνά τινα πλευρὰ κατὰ πρύμναν τῆς πολεμίας, δι' ὧν ἐμπεσὼν ὁ δρόμων ὠθῆσαι πρὸς τὴν ἀναπεπτωκυῖαν τῶν πολεμίων τὴν ναῦν.

Ξη'. Ad hæc præterea excogitemus, ut ab inferiore remorum ordine, remigibus per foramina hastas longas emittentibus, hostes interficere possint, qvod in primis necessarium esse videtur.

Ξη'. Πρὸς τούτοις καὶ τὸ νῦν ἡμῖν ἐπινοηθὲν, ὥστε ἀπὸ τῆς κάτω τοῦ δρόμωνος ἐλασίας διὰ τῶν ὀπῶν ἤτοι τρυπημάτων τῶν κωπίων ἐκφερόμενα μεσαύλα, καταστρέφειν τοὺς πολεμίους τῶν πάνυ μοι ἀναγκαίων δοκεῖ.

Ξθ'. 63. Sed & aliud hoc magis necessarium est, si qvis operas idoneas habeat per inferiores triremis remorum ordines efficere, ut hostium navis aqva compleatur.

Ξθ'. 63. Ἀλλὰ καὶ ἕτερον τούτου ἀναγκαιότερον, εἴγε χειρῶν εὐφυῶν ἐπιτύχοι τὸ διὰ τῆς κάτωθεν τοῦ δρόμωνος ἐλασίας τῇ ὑποδειχθείσῃ μεθόδῳ δι' ὀπῆς παρασκευάσει πλησθῆναι ὕδατος τὴν ναῦν τῶν πολεμίων.

Ο'. 64. Sunt & alia qvædam bellica consilia ab antiqvioribus in navali prælio excogitata, & plura etiam qvæ excogitari possunt, qvæ in præsentia propter longitudinem minime perscribenda sunt: qvædam vero etiam commemorare hoc loco inutile est, ne hostibus divulgentur, & illis adversus nos hostes utantur. Nam hæ molitiones bellicæ si semel usurpatæ fuerint, facile aliqvid contra eas suscipi & excogitari ab hostibus potest. Qvocirca unumqvodqve inventum usqvedum geritur, occultandum & secreto tenendum est.

Ο'. 64. Εἰσὶ δὲ καὶ ἕτερα τοῖς ἀρχαίοις ἐπινοηθέντα ἐν τῷ πλωΐμῳ πολέμῳ ἐπιτηδεύματα, καὶ ἔτι δὲ ἐπινοηθῆναι δυνάμενα, ἅπερ ἐν τῷ παρόντι γράφειν διὰ τὴν συντομίαν ἀνοίκειον ἡγησάμεθα. Τινὰ δὲ καὶ ἀσύμφορα διὰ τὸ μὴ φαυλίζεσθαι τοῖς πολεμίοις, καὶ μᾶλλον ἐκείνοις χρῆσθαι αὐτοῖς κατὰ ἡμῶν. Τὰ γὰρ στρατηγήματα ἅπαξ κατανοηθέντα δύνανται ἀντιστρατηγεῖσθαι καὶ καταμεθοδεύεσθαι παρὰ τῶν πολεμίων, ἀλλ' ἕκαστον τὸ ἐπινοηθὲν μέχρι τῆς πράξεως ἔχειν ἐν μυστηρίῳ.

65. Ἐν δὲ τῷ βιβλίῳ τῶν τακτικῶν καὶ στρατηγημάτων τις εὑρήσει καὶ τὰ τοιαῦτα· οὐ γὰρ δυνατὸν, ὡς εἴρηται, τὰ ἐμπίπτειν μέλλοντα [illegible] ἄπειρον ὄντων γράφειν, ἱκανά.

οβ'. 65. In aliis libris qvæ de consiliis factisqve Imperatoriis scribuntur, permulta qvis hujusmodi atqve iis etiam plura inveniet: neqꝫ enim fieri poteſt, ut de omnibus rebus qvæ cadere in bello posſunt verba faciamus, qvæ ipſo genere immenſa infinitaqꝫ ſunt.

66. Πλὴν κεφαλαίως εἰπεῖν, δρόμωνας ἐξωπλισμένους τε [illegible] στρατιωτῶν ἀνδρείων, καὶ μάχεσθαι δυναμένων, καὶ τῷ [illegible]στρατεύματι * τολμηρῶν [illegible]μένων, καὶ γεγυμνασμένων. [illegible] καθωπλισμένοι ὅπλοις, ἃ ἐν τῇ ξηρᾷ στρατιώτης ὁπλί[illegible]. δῆλον, ὅτι καθά[illegible] οὕτω πάντες οἱ τῶν ἄνω [illegible]μεθήσονται.

ογ'. 66. Ad ſummam autem ſint triremes inſtructæ viris fortibus ac ſtrenuis, qvi cominus conſertis manibus pugnare poſſint, & qvi alacri incitataqꝫ mente ſint, & omnes in partes exercitati. Armis autem talibus exerceantur, qvalibus qvivis terreſtri in prælio miles armatur, iiqve potiſſimum qvi in ſuperiore remorum ordine conſiſtunt.

67. Πρὸς δὲ τὴν τῶν ἐχθρῶν [illegible] ποσότητα τῶν πλοίων, καὶ στρατηγὲ διασκευάσεις τοὺς καὶ καθοπλίσεις, ὅπως [illegible] στόλον ἔχῃ ὁ ἡμέτερος [illegible] πολεμίων, ὅστις μάλιστα εἰς [illegible] ἐλθεῖν ἑτοιμάζεται elegantius: εἰς ἰσόπαλον [illegible]ζεσθαι μάχην,) διὰ τὸ εἰς [illegible], ἀλλ᾽ εἰ δυνατὸν, καὶ ἀμφοτέρων γὰρ ἀνδρείως, εἰ [illegible]χρωμένων, οἱ πλείονες προτερήσουσιν (Meurſ. ὑπερνικήσουσι.)

οδ'. 67. Pro hoſtium viribus numeroqve navium tuam claſſem Imperator inſtrues, ut ne minorem numerum navium nos hoſtium claſſe habeamus, ſed æqvalem potius, ut cum hoſtibus claſſe juncta pugnemus, aut majorem etiam, ſi fieri poteſt. Nam ſi utriqꝫ fortiter ac ſtrenue dimicent, qvi plures fuerint prævaleant neceſſe eſt.

68. Pro ὁσιώσεις (qvod habet etiam MS.) interpres legiſſe [illegible]. Pro καταστήσεις mox in MS. eſt ἐξοπλίσεις & [illegible] [illegible] qvid idem eſt. Deniqve pro ἐμβιβάσεις & ὁπλί[illegible] [illegible] & [illegible].

* [illegible]στρατεύματι.

Video præterea in Codice MS. etiam hæc ſeqvi de eodem argumento, qvæ in Meurſiana editione incaſſum qværes, ego itaqve in hoc loco cum verſione mea, Lectoris ut ſpero veniâ, ſubjeci.

ΕΚ ΤΟΥ ΚΥΡΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ τοῦ βασιλέως.

Ἱστορήσω σοι ἔτι καὶ ἕτερον ναυτικοῦ στόλου στρατήγημα. Ὅταν μὲν εἰς τόπους λιμένας μὴ ἔχοντας καὶ ψαμμώδεις τὴν ἀπόβασιν μέλλῃς ποιήσασθαι, ἐὰν οὕτω τύχῃ ἐν καιρῷ ναυτικῆς στρατηγίας, σάκκους πολλοὺς γεμίσας ἄμμου, καὶ τοῖς σχοινίοις προσδήσας, ἀπὸ ἑκάστου δρόμωνος ἐκκρεμάσεις τοὺς ἀρκοῦντας οἱονεὶ ἀγκύρας, καὶ οὕτως τὸν λεγόμενον πελαγολιμένα ποιήσας, εὐκόλως κατὰ τὸν τόπον νυκτὸς ἐπελθὼν, τὴν βεβουλημένην σοι παραδρομὴν ποιήσεις.

Aliud præterea navalis expeditionis ſtrategema tibi commemorabo. Qvando veneris ad importuoſa & arenoſa loca, volueritqve ibi excenſionem facere, ſi ita contingat navale bellum gerenti, ſaccos multos arena replebis, funibusqve qvantum eorum ſatis eſt ſuſpendes veluti ancoras, ex ſingulis triremibus, atqve ita qvem vocant portum pelagium componens facile ad locum qvem cupis de nocte accedes excenſionemq; qvam voles facere poteris.

Πολεμίου πολὺ ναυτικοῦ στόλου μετ' οἰκείας δυνάμεως ναυτικῆς ὑποχωρῶν στρατηγὸς μηνοειδῆ παράταξιν ποιούμενος ὑποστρεφέτω πλέων κατὰ πρύμναν, καὶ οὕτως βουλευέσθω ἀποχωρίζεσθαι τῶν πολεμίων. Καὶ γὰρ οὐ φεύγων ἀλλὰ φυγομαχῶν ἑτοίμους ἕξει τὰς ναῦς καὶ πάλιν ἐπελθεῖν τοῖς πολεμίοις κατὰ πρῷραν, εἴγε καὶ τούτου χρεία γένηται, καὶ τὰς πρῴρας ἔχων πρὸς αὐτούς. Καὶ γὰρ οὐδὲ θαῤῥήσουσιν ἐν τῷ κοιλώματι εἰσελθεῖν, τὴν κύκλωσιν ὑφορώμενοι.

Si hoſtium claſſi dux cum copiis ſuis maritimis ſubducere ſe voluerit, in lunæ ſpeciem navibus diſpoſitis puppim verſus illas propellet atq; ita recedere ab hoſtibus conabitur. Ita enim non fugientis ſed inter receptum pugnantis inſtar paratas habebit naves ad hoſtes prora invadendos ſi res ita tulerit, & proras hoſtibus ſervabit obverſas. Neqve illi facile in lunatam claſſem immittere ſe audebunt; veriti ne circumveniantur.

...ναι ἢ τόπων ἢ πόλεων ἐκπέμ-
...λλεις ναυτικὸν στόλον, κρύπτειν
καὶ τοὺς τόπους καὶ τὰς πόλεις,
...δένα προγνῶναι, ποῦ μέλλει γί-
...ὁ κατάπλους. Ἔνταλμα δὲ
...αι, καὶ σφραγισάμενος αὐτὸ
...λῶς ἐπίδος τῷ καθισταμένῳ
σου ναυάρχῳ, ἵνα κατὰ τὸ πέ-
...ος ἐξελθὼν, τότε λύσῃ τὴν
...ῖδα, καὶ μάθῃ ποῦ μέλλει
...θεῖν. Οὕτως γὰρ ποιήσας λά-
...ς πολεμίους.

Clam habere te oportet in qvæ loca vel ad qvas urbes classem emittere constitueris, ut nemo præscire possit, qvo tendat navium excursio. Mandatum igitur consignabis scripto, illudqve bene obsignatum constituto à te illarum præfecto trades, qvod in mare delatus demum aperiat & qvorsum cursus instituendus sit cognoscat. Ita enim consilium tuum hostibus latebit.

Δεῖ δὲ ἀγαθῷ στρατηγῷ χρέος ἐστὶ
...τῶν ἔθνος ἁρμοζομένων διὰ-
πρὸς ἕκαστον τὰς στρατηγίας
...ν. Εἰδέναι δὲ καὶ ναυαρχίας
...ς ἐπιστῇ, ἀκίνδυνον τὴν τῆς
τάξιν διαφυλάξει. ἔμπει-
...ων τῆς τοῦ ἀέρος κινήσεως, καὶ
...ραγίας δὲ, ἤτοι τοὺς ὀπισθο-
...κας εὐτάκτως συνάγειν, ἵνα
...τόπου, ἢ ὑπὸ ζάλης θα-
...ς, ἢ ὑπὸ πολεμίων ἀναγκα-
... φθείρωνται.

Bonum classis ducem perspectas habere oportet diversas qvibus adversus gentem qvamlibet uti convenit belli gerendi rationes. Qvando autem classis adversus hostem ducenda est, naves bene dispositas tutas conservabit à periculis, ventorum gnarus, & à tergo custodiam recte curabit, ne vel à natura loci, vel maris tempestate, vel ab hostibus afflicta detrimentum capiant.

ταῖς ναυτικαῖς * μάχαις συνά-
...ς, ἢ ὅταν οἱ πολέμιοι ναυαγή-
...ἢ ὅταν ὑπὸ χειμῶνος ταλαι-
...θῶσι.

Navali prælio congrediendum, qvando hostes vel naufragium fecerunt, vel à tempestate misere affecti laborant.

De aliis LEONIBUS, qvi Græce scripserunt.

Cum Leonis Allatii diatriba de Leonibus non viderit lucem, ...cturam illam ex parte saltim levare, & de præcipuis hujus no...s, qvi Græcis literis claruerunt, paucis agere juvat.

* Idem jubet Leo pag. 346. edit. Meursii, n. 50. unde reliqva supplenda.

Leo Academicus, cui tribuitur dialogus *Alcyon*, qvi inter Platonis scripta legitur, ut dixi lib. 3. cap. 1. §. 41.

Leo Ægyptius de qvo Augustinus 1. de consensu Evangelistarum c. 23. *Numqvid & Leo Ægyptius Poëta vel Academicus fuit, qvi Macedoni Alexandro diversam qvidem à Græcorum istorum Deorum originem, verumtamen ita prodit, ut eos homines fuisse declaret.* Leonis hujus opus respicitur à Clemente Alex. qvando ab illo laudatur Λέων ὁ τὰ περὶ τῶν κατ᾽ τὴν Αἴγυπτον Θεῶν πραγματευσάμενος. 1. Strom. pag. 322. Hyginus pag. 304. *Sed de Hammonis simulacro Leon qui res Ægyptias conscripsit.* Tertullianus cap. 7. de Corona: *Si & Leonis Ægyptii scripta evolvas, prima Isis repertas spicas capite circumtulit.* Idem videtur qvi ab Arnobio Leo Pellæus vocatur, & qvi cum Cosma Ægyptio citatur à Scholiaste Apollonii IV. 262. Λέων ἐν πρώτῳ τῶν πρὸς τὴν μητέρα. & cujus *periplum* laudat idem II. 297. Confer Gvilelmi Worthi notas ad Tatianum p. 96.

Leo Alabandensis, Rhetor, scripsit Svida teste Καρικῶν libros IV. Αὐλικὰ libris II. Τέχνην sive artem Rhetoricam, & qvæ etiam inter Leonis Byzantii monumenta refert, de statibus Rhetoricis, & de bello sacro adversus Bœotos ac Phocenses.

Leo Armenius Imperator ab 11. Julii 813. ad 25. Dec. 820. cujus edictum de abolendis imaginibus memoratur in scriptoribus post Theophanem pag. 18. 20. 62.

Leo Asianus, sive *Leo Car* (ὁ ἐκ Καρίας) inter scriptores Historiæ Byz. laudatur à Jo. Scylitze ac Cedreno, idemqve videtur cum LEONE *Grammatico*, cujus χρονογραφία τὰ τῶν νέων βασιλέων περιέχουσα, *ab initio Leonis Armenii Imp. ad Romani Lacapeni mortem* sive ab A. C. 813. ad 949. (non 1013. ut scribit Caveus) subjecta fuit Codici Regio Theophanis, ex qvo illum descripsit *Jac. Goarus*, & post ejus mortem Græce & latine una cum Theophane edidit notasqve suas addidit *Franciscus Combefisius*, Paris. 1655. fol. Idem jam observavit Leoni huic vix qvicqvam commune cum Anonymo illo continuatore Theophanis, qvatuor librorum ante Basilii vitam auctore de qvo supra p. 349. dixi, in reliqvis continuatoribus pleraqve affinia, plerumqve etiam iisdem verbis concepta,

cepta aut ex aliis alia facta, tantisper mutatis vocibus, ut alterum alterius usum laboribus necesse fit. Codicis MSti subscriptio * testatur absolutum volumen esse Anno mundi 6521. hoc est CHristi 1013. ut recte Hanckius pag. 679. de Historiæ Byz. scriptoribus observat contra Vossium qvi male retulerat ad A. C. 1321. Recentiore manu eidem Codici adscriptum Combefisio teste: Λέων πρόεδρος καὶ δοὺξ τῶν Κιβυῤῥαιωτῶν ὁ Τζικάνδαλος, καὶ οἰκεῖος ἄνθρωπος τοῦ κραταιοῦ καὶ πρώτου ἡμῶν βασιλέως. *Leo Præfectus atq; Dux Cibyræotarum ** qui & Tzicandalas, potentissimique ac primi nostri Imperatoris* (Constantini Porphyrogeniti) *domesticus.* Addidit etiam ex eodem Regio Codice & Leoni Grammatico præmisit Combefisius ANONYMI Commentarium sive συγγραφὴν χρονογραφικὴν extrema parte mutilam *de rebus Leonis Armenii*, Bardæ F. in cujus persecutione adversus Imaginum cultores, atqve Synodo adversus Imagines A. C. 814. habita desinit. pag. 428 442.

[illegible] Barda, Protoasecretis versus Jambicos MSS. memorat Labbeus pag. 134. Bibl. nova MSS. Ejusdem Oratio ad Imp. Andronicum Palæologum juniorem qvi A. C. 1341. obiit, MS. in Bibl. Vindob. unde de hujus Leonis ætate constat.

Bulgarorum ArchiEpiscopus, Latinorum acer adversarius, de cujus scriptis Caveus ad A. C. 1051. qvi recte *Achridenum* sive *Acridanum* appellat, † auctoritate Sigeberti Gemblacensis cap. 147. de Scriptoribus Ecclesiasticis; qvia Bulgarorum ArchiEpiscopi circa id temporis Achride sedem habebant. Vide qvæ supra pag. 284. & 286. de Theophylacto. Contra hunc Leonem Acridanum scripsit Leo IX. Papa.

Leonis F. Byzantinus, Rhetor, Platonis discipulus, deqvo Philostratus in vitis Sophistar. lib. 1. cap. 2. Plutarchus in præceptis Politicis pag. 804. Athenæus XII. pag. 550. Hesychius in Originibus

* à librario ut videtur, non ab auctore.

** *Cibyra* Plinio Cariæ est, etsi aliis Phrygiæ, qvæ sunt regiones vicinæ. *Combefisius.*

† Leo Acridanus à Leone ArchiEpiscopo Bulgariæ male distingvitur in Indice Nesseliano MSS. Bibl. Vindob.

προσέτι ταῖς κατὰ πλάτος συνηθεστέραις ἡμῖν ἐν τῇ παραλλήλῳ τῶν τακτικῶν μονοβίβλῳ τὴν ἐκεῖθεν τῶν ζητουμένων πλείονα καὶ ἀρκοῦσαν συναγαγεῖν ὠφέλειαν. Qvem etiam innui puto pag. 200. Verba hæc sunt: Περὶ δὲ τῆς πεζικῆς καὶ τῆς συμμίκτου εἴδη ἐροῦμεν ἅπερ ἀναγκαῖα κατὰ τὴν τοῦ πολέμου γενέσθαι νομίζομεν. Περὶ ὧν ἀκριβέστερον ἡμῖν ἐν ἑτέρῳ λόγῳ προώρισται.

6. Ἡ γεγονυῖα διατύπωσις παρὰ τοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ σοφοῦ, ὅπως ἔχουσι τάξεως οἱ θρόνοι τῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν ὑποκειμένων τῷ Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως: *Dispositio facta per Imp. Leonem sapientem, quem ordinem habeant Throni Ecclesiarum, Patriarchæ CPolitano subjectarum.* Græce & Latine cum Joh. Leunclavii versione in jure Græco Romano, qvod ab eodem Leunclavio collectum, Marqv. Freherus edidit Francof. 1596 fol. libro secundo pag. 88-102. Et ad calcem Codini, curante Jac. Goaro inter scriptores Historiæ Byz. Parif. 1648. fol.

7. Epigramma εἰς τὸ μονημέριον, in spectaculum unius diei, legitur in Anthologia lib. 1. cap. 1 pag. 3. edit. Wechel.

8. Leonis *de accipitribus* libri duo MSS. in Codice Bavarico 87.

9. De novellis Leonis constitutionibus, προχείρῳ νόμῳ & Basilicis qvæ ejus auspiciis digesta feruntur, dicam accurate libro sexto, ubi JCtos Græcos recensebo. Nunc autem juvat cum Lectore communicare Leonis *Naumachica*, sive potius ea, qvæ de hoc argumento in Tacticis Meursianæ editionis cap. XIX. leguntur, supplere ex Codice Gudiano, cujus Apographum benevole mecum communicavit amicus noster ingenii & doctrinæ laude clarissimus Michael Richey, Hamburgensis.

ΛΕΟΝΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Ναυμαχικά.

Περὶ ναυμαχίας βουλόμεθα διατάξασθαι, περὶ ἧς οὐδὲν μὲν ἐν τοῖς παλαιοῖς Τακτικοῖς κεκανονισμένον εὕρομεν. ἀφ᾽ ὧν δὲ σποράδην &c. ut in editis p. 321. edit Meursianæ, nisi qvod pro διὰ μετρίας πείρας legitur δι᾽ ὀλίγης πείρας eodem sensu: & πλοΐμων ἡμῶν στρατηγῶν pro πλωΐμων qvod utrumqve rectum est & præfectos navales denotat. Deinde παθόντων pro πεπονθότων, & ἀφορμὴν δοῦναι pro ἔμφασιν δοῦναι.

Διάταξις Α. (in Meursii edit. 2.) Πρῶτον μὲν οὖν, ὦ στρατηγέ, &c. eadem qvæ in editis, nisi qvod verba subinde aliter collocata sunt. & ἐπισημειώσεων legitur pro σημασιῶν.

Β. 3. Κατασκευασθῆναι δὲ δεῖ καὶ δρέμονας, pro δρόμωνας. Sed utrumqve promiscue positum reperio.

Pag. 322.

Pag. 322. pro καὶ τῶν σῶν τὰ ἐκείνοις ἀντιμάχεσθαι, in Codice Gudiano plenius & emendatius legitur: καὶ τῶν σῶν ποιήσασθαι τὴν κατασκευὴν, δυνατὴν πρὸς ἅπαντα ἐκείνοις ἀντιμάχεσθαι, qvomodo etiam in suo Checum reperisse, ex ejus versione apparet.

Γ. 4. Ἡ δὲ τῶν δρομώνων κατασκευὴ μήτε πάνυ ἔσω παχεῖα &c. deinde ἐξειργασμένη pro ἐξειργασμένη, & ταχέως pro ῥαδίως, & συγκρούσεως pro συμπράξεως (leg. συῤῥάξεως) τε καὶ κρούσεως. Scribitur etiam διαλύσεται qvod non erat a Meursio mutandum in διαλύηται, neqve enim illa ætate post ἵνα semper utebantur conjunctivo, uti mox seqvitur ἵνα μὴ λίαν ἐστὶν ἀργός, & pag. 332. ἵνα μὴ βαρῦνται. Sic p. 336. ἵνα ἐλπίζεται.

Δ. 5. Ἐχέτωσαν δὲ καὶ πάντα &c. mox κάρυα pro κάροια, sed legendum, ni fallor, καράβια. Pro τελέτρου Meursius legit τερέτρου cum forte Leonis ætate τέλετρον pro altero dixerint. In MS. autem ejus vicem invenio τρυπάνου, qvod eandem rem significat.

Ε. 6. Pro διὰ τοῦτο ἐσκευασμένων, rectius in MS. δι' οὗ τὸ ἐσκευασμένον πῦρ κατὰ τῶν ἐναντίων ἀκοντίσει.

Pag. 324. τῆς πολεμίας νηὸς pro ναός.

ς'. 7. σίδηρα βαρέα pro βαρεῖα. & mox μαζία ξιφοειδῆ pro μάζας ξιφοειδεῖς. Mox: ἢ ἐμπρῆσαι τὴν ναῦν τῶν πολεμίων δυνάμενον, ἢ τοὺς ἐν αὐτῇ θανατῶσαι.

Ζ. 8. ὁ δὲ ἕτερος ὁ τὰς ἀγκύρας βάλλων κατὰ θάλασσαν, ἤγουν τὰ σίδηρα.

Pag. 325. In MS. κεράβατος pro κεράβατος; & mox ἀφωρισμένον δεικνύων τὸν ἄρχοντα.

Η. 9. Κατασκευαζέσθωσάν σοι & mox ἢ πλέον τούτων ἢ ἔλαττον κατὰ τὴν χρείαν τὴν δέουσαν, deniqve ἄνω ἑστῶτες ἅπαντες ἔνοπλοι &c.

Θ'. 10. Γοργοτάτους pro δρομικωτάτους & γαλέας καὶ μονήρεις pro γαλαίας ἢ μονήρεις & σπουδαῖς χρείαις pro ταχιναῖς.

Ι'. 11. deest ἑτοιμεῖ.

Pag. 333. ΙΒ. 13. σαγίτας καὶ ῥιπτάρια. Et paucis interjectis: ἐκεῖθεν οἱ στρατιῶται λάβωσι, pro πορίσονται, & καταδαπανώμενα ἐν ταῖς μάχαις pro διὰ τὸ ὀλιγοῦσθαι αὐτὰ ἐν ταῖς μάχαις, eodem sensu. Post illa verba incipit Διάταξις ΙΓ', à verbis ἐκείνοις δὲ τῶν στρατιωτῶν, ἤτοι τῶν

 ἄλλων

ἄλλων ἐλατῶν, ita MS. pro τῶν ἄνω ἐλατῶν, de qvibus vide infra Διατάξει. 19. Mox iterum μετάρια pro μικάρια. Et εἰ καὶ μὴ ἔπιθεν, ἀλλὰ πάντως ἔμπροσθεν πέταλα ἔχοντα κασίδας &c. unde hiatus in Meursii edit. supplendus. Paullo post, πυρικὰ ἅπερ ἀπὸ ὅπλων καταλλαγῇ, & καὶ λίθους ἢ δυναμένους ἀπὸ χειρῶν ῥίπτεσθαι pro χειρολίθους. Et ἐν ἔλαττον τῶν ἄλλων ὅπλων αὐτοὺς καταβλάψουσιν.

Pag. 334. Ιδ. 15. ὥστε τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐν τοῖς - - - τῶν βελῶν πληρωθέντων. Mox μενάυλοις recte pro [illegible]. Pro verbis autem qvæ mox seqvuntur: καὶ ὥσπερ ἀκμαιότεροι [illegible] in MS. est: Καὶ ἀκοντίστοι & deinde καὶ τοῖς κεκοπιακόσι στρατιώταις ἐπιθέντες - - καὶ εὐκόλως αὐτοὺς καταπολεμήσουσι. Sententia semper eadem.

Ιέ. 16. Προσβολαῖς pro συμπλοκαῖς. Ις'. 17. δύναμιν pro ἀκμήν. Cæterum male in eodem MS. διαφυλάττειν pro διαφυλάττειν & βουλαῖς pro βολάς.

Ιζ. 18. Φροντίσας. Pag. 335. pro ὑπὸ τ πάν[illegible], leg. πάνης, uti in MS. τῇ σπάνει τῶν ἀναγκαίων ἀναγκαζόμενοι. A verbis παραγγείλης ἢ καὶ τοῖς ἄρχουσιν incipit in MS. Διάταξις Ιη'.

Ιθ'. 19. ἀναπληρώσεις.

Κ'. 20. τῶν ὑπό σε στρατιωτῶν & εὐκαίρως.

Pag. 336. Κα'. 21. καθὼς ἂν συνειδῇς ἄριστα πρὸς τὴν προκειμένην ἐγκράτειαν. Διάταξις ΚΒ' incipit à verbis καὶ προσέτι, εἴγε χρεία τοιαύτη καλέσει, καὶ ἵππους ἐν τοῖς ἱππαγωγοῖς προσεπιρρίπτειν, ὥστε κατὰ τ πολεμίας ἔχειν καβαλλαρίους, καὶ ἁπλῶς πάντα ἀπαρτίσας ὁδοιπορήσεις ἀσφαλῶς. Ita hæc Constitutio legitur in MS.

Κγ'. 22. Διαλαλήσεις - - προθυμοποιήσεις τὸν στρατὸν, ἀποκηρύξεις, ἐπιτηδείου ἀνέμου πνεύσαντος.

Κδ'. 23. Οὐχ ὡς ἔτυχεν ἀπάντων &c.

Κέ. 24. Καὶ τὰ παραγγέλματα δέξονται, & pag. 337. παραγγέλμασιν ὑπακούσουσιν.

Κς'. 25. τοῖς πρώτοις χρόνοις pro τοῖς ἄνω. & καὶ οὕτω καλυμμάτια.

Κζ'. 26. πολὺ ἢ κατὰ πλείονας, ὥστε καθέναι τι ἀλλήλων ἐπέρχεσθαι pro qvo male in editis ὥστε ἂν τι ἀλλήλαις. Post a διὰ καμάτου [illegible]

— διὰ τοὺς ἀφύκτους καὶ ἀναγκαίους κινδύνους. Inde incipit διάτα-
ξις à verbis καὶ ἑτέρως ἢ γυμναζέσθωσαν, ὡς ἂν νοῇ ἡ σὴ ἐνδοξότης τὰς
τῶν ἐναντίων &c. - - παραδόξη ἐπὶ ταῦτα ἐρχόμενοι.

Pag. 338. κθ'. 27. καὶ ἐν ταῖς ὁρμησίαις pro ὁρμήσεσι. & καταγί-
ι rectius pro καταγεώτων.

Λ. 28. Δεῖ δὲ καὶ τὴν τῶν ἀνέμων ἐπιφορὰν - - καὶ πρὸς ταύτην καὶ
παν τῆς ὁρμησίας ἐκλέξασθαι. Καὶ εἰ μήτις κατεπάγη ἀνάγκην - - ἀλλ'
ιασθαι τὰς λεγομένας τῶν ναυτικῶν παρασημασίας τῶν ἄστρων, pro qvo
s integre in editis, περὶ τῶν ἄστρων.

Λα. 29. εἰ μὲν μηδένα φόβον ἔχεις pro ἔχῃς.

Λβ. 30. Εἰ πολεμίους παρεῖναι που ἐλπίζεις, πάντως χρή σε - -

Pag. 339. πολλαὶ γὰρ αἱ τῶν πολεμίων ἐπιβουλαὶ recte pro ἐπιβολαί.
le εὑρήσουσιν pro εὑρέσουσιν.

Λδ'. 32. κατὰ τὰς τάξεις ἑκάστων διῃρημένων, pro ἑκάστην διῃρημέ-
Deinde καὶ ἐπιῤῥώσεις αὐτοὺς καὶ ἐπιχύσεις.

Λέ. 33. Δεῖ δέ σε μᾶλλον &c. ut in editis.

Pag. 348. in Meursii edit. num 62. Græca, qvæ ibi desiderantur, sunt supplenda:

. 62. Δυνατὸν δὲ καὶ ὁλόκληρον ἴων ἀνατρέψαι τῶν πολεμίων, πλευρὰν παρὰ πλευρὰν δήσας τῷ δρόμωνι, καὶ τῶν πολεμίων μέρος, ὡς ἔθος ἔχουσι πρὸς ὶ χειρὸς μάχην συνδραμόντων κύτων ἐπακουμβίζειν τὸ ἑαυτῶν τῷ δρόμωνι, ἐπέλθῃ μὲν ἕτερο- ν κατὰ τὸ πλευρὰς τὸ ἐν τῇ ἡ τῆς πολεμίας, καὶ ταύτην ὠθῇ- φοδρᾶς τῇ συγκρούσει. Καὶ ὁ ρόμων δυνηθῇ λύσας ἑαυτὸν τῷ ὑποχωρῆσαι μικρόν, ὥστε μὴ κούμβισμα τῆς πολεμίας, βα- ἕτερος δρόμων πάσῃ δυνάμει καὶ ς ἀνατρέψει σὺν αὐτοῖς τοῖς ἀν- τὴν πολεμίαν ναῦν. Δεῖ δὲ κα-

62. Integram hostium navem * evertes, si latus navis tuæ hostium lateri adjunxeris, & hostibus unam in partem, ut solent, ad conferendas manus concurrentibus, & triremibus illorum in nostras triremes innixis, invadat eos alia triremis ad latus puppis hostilis, & impulsu vehementi illam conqvasset. Triremis autem nostra tum seipsam solvens paululum retrocedat, ut ne ullo stabilimento hostium triremi sit, & hostilem triremem alia omnibus viribus deprimat, atqve adeo ipsis cum viris integram navem evertet. Providendum autem est, ut ne

ıale Checus, classem.

ne vinculum omnino æqvale fiat, sed ad hostilis navis puppim nuda aliqvantum latera relaxet, qvibus irruens triremis hostium navem, usqvedum deprimatur, invadet.

νονίσαι τὸν δεσμὸν, μὴ πάντας κατ' ἰσότητα γενέσθαι, ἀλλὰ μικρὸν ἀφεῖναι γυμνά τινα πλευρὰ κατὰ πρύμναν τῆς πολεμίας, δι' ὧν ἐμπεσὼν ὁ δρόμων ὠθῆσαι πρὸς τὴν ἀνατροπὴν τῶν πολεμίων τὴν ναῦν.

Ξή. Ad hæc præterea excogitemus, ut ab inferiore remorum ordine, remigibus per foramina hastas longas emittentibus, hostes interficere possint, qvod in primis necessarium esse videtur.

Ξή. Πρὸς τούτοις καὶ τὸ νῦν ἡμῖν ἐπινοηθὲν, ὥστε ἀπὸ τοῦ κάτω τοῦ δρόμωνος ἐλασίας διὰ τῶν ὀπῶν ἤτοι τρυπημάτων τῶν κωπίων ἐκφερομένα μέναυλα, κατασφάττειν τοὺς πολεμίους τῶν πάνυ μοι ἀναγκαίων δοκεῖ.

Ξθ'. 63. Sed & aliud hoc magis necessarium est, si qvis operas idoneas habeat per inferiores triremis remorum ordines efficere, ut hostium navis aqva compleatur.

Ξθ'. 63. Ἀλλὰ καὶ ἕτερον τούτου ἀναγκαιότερον, εἴγε χειρῶν εὐφυῶν ἐπιτύχοι τὸ διὰ τοῦ κάτωθεν τοῦ δρόμωνος ἐλασίας τῇ ὑποδειχθείσῃ μεθόδῳ δι' ὀπῆς παρασκευάσει πλησθῆναι ὕδατος τὴν ναῦν τῶν πολεμίων.

Ο'. 64. Sunt & alia qvædam bellica consilia ab antiqvioribus in navali prælio excogitata, & plura etiam qvæ excogitari possunt, qvæ in præsentia propter longitudinem minime perscribenda sunt: qvædam vero etiam commemorare hoc loco inutile est, ne hostibus divulgentur, & illis adversus nos hostes utantur. Nam hæ molitiones bellicæ si semel usurpatæ fuerint, facile aliqvid contra eas suscipi & excogitari ab hostibus potest. Qvocirca unumqvodqve inventum usqvedum geritur, occultandum & secreto tenendum est.

Ο'. 64. Εἰσὶ δὲ καὶ ἕτερα τοῖς ἀρχαίοις ἐπινοηθέντα ἐν τῷ πλωΐμῳ πολέμῳ ἐπιτηδεύματα, καὶ ἔτι δὲ ἐπινοηθῆναι δυνάμενα, ἅπερ ἐν τῷ παρόντι γράφειν διὰ τὴν συντομίαν ἀνοίκειον ἡγησάμεθα. Τινὰ δὲ καὶ ἀσύμφορα διὰ τὸ μὴ φαυλίζεσθαι τοῖς πολεμίοις, καὶ μᾶλλον ἐκείνους χρῆσθαι αὐτοῖς κατὰ ἡμῶν. Τὰ γὰρ στρατηγήματα ἅπαξ κατανοηθέντα δύνανται ἀντιστρατηγεῖσθαι καὶ καταμεθοδεύεσθαι παρὰ τῶν πολεμίων, ἀλλ' ἕκαστον τὸ ἐπινοηθὲν μέχρι τῆς πράξεως ἔχειν ἐν μυστηρίῳ.

. 65. Ἐν ᾗ τῷ βιβλίῳ τῶν τακτικῶν καὶ στρατηγημάτων τις εὑρήσει καὶ τὰ τοῦτα. Οὐ γὰρ δυνατὸν, ὡς εἴρηται, ἕκαστα τὰ ἐμπίπτειν μέλλοντα τὸ ἄπειρον αὐτῶν γράφειν, τὰ ἱκανά.

Oβ'.65.In aliis libris qvæ de consiliis factisqve Imperatoriis scribuntur, permulta qvis hujusmodi atqve iis etiam plura inveniet: neqꝫ enim fieri poteſt, ut de omnibus rebus qvæ cadere in bello posſunt verba faciamus, qvæ ipſo genere immenſa infinitaqꝫ ſunt.

. 66. Πλὴν κεφαλαίοις εἰπεῖν, οἱ δρόμωνες ἐξωπλισμένοι τεστρατιωτῶν ἀνδρείων, καὶ μάχεσθαι δυναμένων, καὶ τῷ παραστήματι * τολμηρῶν ... καὶ γεγυμνασμένων. ... καθωπλισμένοι ὅπλοις, ... ὁ ἐν τῇ ξηρᾷ στρατιώτης ὁπλι... δῆλον, ὅτι καθά... Καὶ οὕτω πάντες οἱ ... ὁπλισθήσονται.

Oγ'.66. Ad ſummam autem ſint triremes inſtructæ viris fortibus ac ſtrenuis, qvi cominus conſertis manibus pugnare posſint, & qvi alacri incitataqꝫ mente ſint, & omnes in partes exercitati. Armis autem talibus exerceantur, qvalibus qvivis terreſtri in prælio miles armatur, iiqve potisſimum qvi in ſuperiore remorum ordine conſiſtunt.

. 67. Πρὸς ᾗ τὴν τῶν ἐχθρῶν ... καὶ ποσότητα τῶν πλοίων, καὶ ... στρατηγὲ διασκευάσεις τὰς ... καὶ καθοπλίσεις, ὅπως ... στόλον ἔχῃ ὁ ἡμέτερος ... πολεμίω, ὅστις μάλιστα εἰς μάχην ἐλθεῖν ἑτοιμάζεται ... elegantius: εἰς ἰσόπαλον ... ίζηται μάχην,) διὰ τὸ εἰς ... ἀλλ' εἰ δυνατὸν, καὶ ... Ἀμφοτέρων γὰρ ἀνδρείως, εἰ μαχομένων, οἱ πλείονες περιεσέσουσιν (Meurſ. ὑπερνικήσουσι.)

Oδ'. 67. Pro hoſtium viribus numeroqve navium tuam claſſem Imperator inſtrues, ut ne minorem numerum navium nos hoſtium claſſe habeamus; ſed æqvalem potius, ut cum hoſtibus claſſe juncta pugnemus, aut majorem etiam, ſi fieri poteſt. Nam ſi utriqꝫ fortiter ac ſtrenue dimicent, qvi plures fuerint prævaleant neceſſe eſt.

Oε'. 68. Pro ὁσιώσεις (qvod habet etiam MS.) interpres legiſſe ... Pro κατασήσεις mox in MS. eſt ἐξοπλίσεις & ... qvid idem eſt. Deniqve pro ... & ... bet ... & ...

παραστήματι.

Video præterea in Codice MS. etiam hæc seqvi de eodem argumento, qvæ in Meursiana editione incassum qværes, ego itaqve in hoc loco cum versione mea, Lectoris ut spero veniâ, subjeci.

ΕΚ ΤΟΥ ΚΥΡΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ τοῦ βασιλέως.

Ἱστορήσω σοι ἔτι καὶ ἕτερον ναυτικοῦ στόλου στρατήγημα. Ὅταν μὲν εἰς τόπους λιμένας μὴ ἔχοντας καὶ ψαμμώδεις τὴν ἀπόβασιν μέλλῃς ποιήσασθαι, ἐὰν οὕτω τύχῃ ἐν καιρῷ ναυτικῆς στρατηγίας, σάκκους πολλοὺς γεμίσας ἄμμου, καὶ τοῖς σχοινίοις προσδήσας, ἀπὸ ἑκάστου δρόμωνος ἐκκρεμάσεις τοὺς ἀρκοῦντας οἱονεὶ ἀγκύρας, καὶ οὕτως τὸν λεγόμενον πελαγολιμένα ποιήσας, εὐκόλως κατὰ τὸν τόπον νυκτὸς ἐπελθὼν, τὴν βεβουλημένην σοι καταδρομὴν ποιήσεις.

Aliud præterea navalis expeditionis strategema tibi commemorabo. Qvando veneris ad importuosa & arenosa loca, volueris qve ibi excensionem facere, si ita contingat navale bellum gerenti, saccos multos arena replebis, funibusqve qvantum eorum satis est suspendes veluti ancoras, ex singulis triremibus, atqve ita qvem vocant portum pelagium componens facile ad locum qvem cupis de nocte accedes excensionemq; qvam voles facere poteris.

Πολεμίου τοῦ ναυτικοῦ στόλου μετὰ οἰκείας δυνάμεως ναυτικῆς ὑποχωρῶν στρατηγὸς μηνοειδῆ παράταξιν ποιούμενος ὑποστρεφέτω πλέων κατὰ πρύμναν, καὶ οὕτως βουλευέσθω ἀποχωρίζεσθαι τῶν πολεμίων. Καὶ γὰρ οὐ φεύγων ἀλλὰ φυγομαχῶν ἑτοίμους ἕξει τὰς ναῦς καὶ πάλιν ἐπελθεῖν τοῖς πολεμίοις κατὰ πρῷραν, εἴγε καὶ τούτου χρεία γένηται, καὶ τὰς πρῴρας ἔχων πρὸς αὐτούς. Καὶ γὰρ οὐδὲ θαῤῥήσουσιν ἐν τῷ κοιλώματι εἰσελθεῖν, τὴν κύκλωσιν ὑφορώμενοι.

Si hostium classi dux cum copiis suis maritimis subducere se voluerit, in lunæ speciem navibus dispositis puppim versus illas propellet atq; ita recedere ab hostibus conabitur. Ita enim non fugientis sed inter receptum pugnantis instar paratas habebit naves ad hostes prora invadendos si res ita tulerit, & proras hostibus servabit obversas. Neqve illi facile in lunatam classem irrumpere se audebunt; veriti ne circumveniantur.

Clam

ἱκανὰ ἢ τόπων ἢ πόλεων ἐκπέμ-
πεις ναυτικὸν στόλον, κρύπτειν
καὶ τοὺς τόπους καὶ τὰς πόλεις,
ἵνα προγνῶναι, ποῦ μέλλει γί-
ι κατάπλους. Ἔνταλμα δὲ
η, καὶ σφραγισάμενος αὐτὸ
ὡς ἐπίδος τῷ καθισταμένῳ
τῷ ναυάρχῳ, ἵνα κατὰ τὸ πέ-
ὁ ἐξελθὼν, τότε λύσῃ τὴν
ίδα, καὶ μάθῃ ποῦ μέλλει
ς. Οὕτως γὰρ ποιήσας λά-
; πολεμίους.

Clam habere te oportet in qvæ loca vel ad qvas urbes classem emittere constitueris, ut nemo præscire possit, qvo tendat navium excursio. Mandatum igitur consignabis scripto, illudqve bene obsignatum constituto à te illarum præfecto trades, qvod in mare delatus demum aperiat & qvorsum cursus instituendus sit cognoscat. Ita enim consilium tuum hostibus latebit.

δὲ ἀγαθῷ στρατηγῷ χρεὼν ἐστὶ
τῶν ἔθνος ἁρμοζομένων δια-
πρὸς ἕκαστον τὰς στρατηγίας
ς. Εἰδέναι δὲ καὶ ναυαρχίας
πικῇ, ἀκίνδυνον τὴν
τάξιν διαφυλάξει. ἔμπει-
ν τῆς ἀέρος κινήσεως, καὶ
ραγίας δὲ, ἤτοι τοὺς ὀπισθο-
ιας εὐτάκτως συναγεῖν, ἵνα
ὁ τόπου, ἢ ὑπὸ ζάλης θα-
ς, ἢ ὑπὸ πολεμίων ἀναγκα-
ι φθείρωνται.

Bonum classis ducem perspectas habere oportet diversas qvibus adversus gentem qvamlibet uti convenit belli gerendi rationes. Qvando autem classis adversus hostem ducenda est, naves bene dispositas tutas conservabit à periculis, ventorum gnarus, & à tergo custodiam rectè curabit, ne vel à natura loci, vel maris tempestate, vel ab hostibus afflicta detrimentum capiant.

ταῖς ναυτικαῖς * μάχαις συνά-
η, ἢ ὅταν οἱ πολέμιοι ναυαγή-
, ἢ ὅταν ὑπὸ χειμῶνος ταλαι-
θῶσιν.

Navali prælio congrediendum, qvando hostes vel naufragium fecerunt, vel à tempestate misere affecti laborant.

De aliis LEONIBUS, *qvi Græce scripserunt.*

Cum Leonis Allatii diatriba de Leonibus non viderit lucem, ...cturam illam ex parte saltim levare, & de præcipuis hujus no-..., qvi Græcis literis claruerunt, paucis agere juvat.

* ...dem jubet Leo pag. 346. edit. Meursii, n. 50. unde reliqva supplenda.

Leo Academicus, cui tribuitur dialogus *Alcyon*, qvi inter Platonis scripta legitur, ut dixi lib. 3. cap. 1. §. 41.

Leo Ægyptius de qvo Augustinus 1. de consensu Evangelistarum c. 23. *Numqvid & Leo Ægyptius Poëta vel Academicus fuit, qvi Macedoni Alexandro diversam qvidem à Græcorum istorum Deorum originem, veruntamen ita prodit, ut eos homines fuisse declaret.* Leonis hujus opus respicitur à Clemente Alex. qvando ab illo laudatur Λέων ὁ τὰ περὶ τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον θεῶν πραγματευσάμενος 1. Strom. pag. 322. Hyginus pag. 304. *Sed de Hammonis simulacro Leon qvi res Ægyptias conscripsit.* Tertullianus cap. 7. de Corona: *Si & Leonis Ægyptii scripta evolvas, prima Isis repertas spicas capite circumtulit.* Idem videtur qvi ab Arnobio Leo Pellæus vocatur, & qvi cum Cosma Ægyptio citatur à Scholiaste Apollonii IV. 262. Λέων ἐν πρώτῳ τῶν πρὸς τὴν μητέρα. & cujus *periplum* laudat idem II. 297. Confer Gvilelmi Worthi notas ad Tatianum p. 96.

Leo Alabandensis, Rhetor, scripsit Svida teste Καρικῶν libros IV. Αὐλητικὰ libris II. Τέχνην sive artem Rhetoricam, & qvæ etiam inter Leonis Byzantii monumenta refert, de statibus Rhetoricis, & de bello sacro adversus Bœotos ac Phocenses.

Leo Armenius Imperator ab 11. Julii 813. ad 25. Dec. 820. cujus edictum de abolendis imaginibus memoratur in scriptoribus post Theophanem pag. 18. 20. 62.

Leo Asianus, sive *Leo Car* (ὁ ἐκ Καρίας) inter scriptores Historiæ Byz. laudatur à Jo. Scylitze ac Cedreno, idemqve videtur cum *LEONE Grammatico*, cujus χρονογραφία τὰ τῶν νέων βασιλέων περιέχουσα, *ab initio Leonis Armenii Imp. ad Romani Lacapeni mortem* sive ab A. C. 813. ad 949. (non 1013. ut scribit Caveus) subjecta fuit Codici Regio Theophanis, ex qvo illum descripsit *Jac. Goarus*, & post ejus mortem Græce & latine una cum Theophane edidit notasqve suas addidit *Franciscus Combefisius*, Paris. 1655. fol. Idem jam observavit Leoni huic vix qvicqvam commune cum Anonymo illo continuatore Theophanis, qvatuor librorum ante Basilii vitam auctore de qvo supra p. 349. dixi, in reliqvis continuatoribus pleraqve affinia, plerumqve etiam iisdem verbis concepta,

cepta aut ex aliis alia facta, tantisper mutatis vocibus, ut alterum alterius usum laboribus necesse sit. Codicis MSti subscriptio * testatur absolutum volumen esse Anno mundi 6521. hoc est CHristi 1013. ut recte Hanckius pag. 679. de Historiæ Byz. scriptoribus observat contra Vossium qvi male retulerat ad A. C. 1321. Recentiore manu eidem Codici adscriptum Combefisio teste: Λέων πρόεδρος καὶ Δοὺξ τῶν Κιβυραιωτῶν ὁ Τζικάνδαλος, καὶ οἰκεῖος ἄνθρωπος τοῦ κραταιοῦ καὶ πρώτου ἡμῶν βασιλέως. *Leo Præfectus atque Dux Cibyraeotarum* ** *qui & Tzicandalus, potentissimique ac primi nostri Imperatoris* (Constantini Porphyrogeniti) *domesticus*. Addidit etiam ex eodem Regio Codice & Leoni Grammatico præmisit Combefisius ANONYMI Commentarium sive συγγραφὴν χρονογραφικὴν extrema parte mutilam *de rebus Leonis Armenii*, Bardæ F. in cujus persecutione adversus Imaginum cultores, atqve Synodo adversus Imagines A. C. 814. habita desinit. pag. 428 442.

nis Barda, Protoasecretis versus Jambicos MSS. memorat Labbeus pag. 134. Bibl. nova MSS. Ejusdem Oratio ad Imp. Andronicum Palæologum juniorem qvi A. C. 1341. obiit, MS. in Bibl. Vindob. unde de hujus Leonis ætate constat.

Bulgarorum ArchiEpiscopus, Latinorum acer adversarius, de cujus scriptis Caveus ad A. C. 1051. qvi recte *Achridenum* sive *Acridanum* appellat, † auctoritate Sigeberti Gemblacensis cap. 147. de Scriptoribus Ecclesiasticis, qvia Bulgarorum ArchiEpiscopi circa id temporis Achride sedem habebant. Vide qvæ supra pag. 284. & 286. de Theophylacto. Contra hunc Leonem Acridanum scripsit Leo IX. Papa.

Leonis F. Byzantinus, Rhetor, Platonis discipulus, de qvo Philostratus in vitis Sophistar. lib. 1. cap. 2. Plutarchus in præceptis Politicis pag. 804. Athenæus XII. pag. 550. Hesychius in Origi-

Bbb 3 nibus

* à librario ut videtur, non ab auctore.

** *Cibyra* Plinio Cariæ est, etsi aliis Phrygiæ, qvæ sunt regiones vicinæ. *Combefisius*.

† Leo Acridanus à Leone ArchiEpiscopo Bulgariæ male distingvitur in Indice Nesselano MSS. Bibl. Vindob.

nibus CPol pag. 49. seq. & Svidas, qvi Aristotelis qvoqve discipulum à qvibusdam traditum commemorat. Et fuit sane Leo qvidam Byzantius Aristotelis discipulus, cujus filii Melantes & Pancreon heredes à Theophrasto instituuntur teste Laertio V. 51. 53. 54 55. 56. Sed idemne ille cum altero, an duos Leones in unum confuderit Svidas, non facile dixerim. Idem refert ejus scripta: 1) τὰ κατὰ Φίλιππον καὶ τὸ Βυζάντιον libris septem: 2) Τευθρανικόν sive Τευθραντικόν, de rebus Mysorum. 3) περὶ Βησαίου, ita enim rectius in MSS. Paris. qvam Βησάλυ, fuit enim de Besæ oraculo de qvo Ammianus XIX. 12. 4) τὸν ἱερὸν πόλεμον de bello qvod Philippus gessit adversus Phocenses, qvi oraculum Delphicum expilaverant, de qvo Justinus VIII. 2. Hoc opus mox inter scripta Leonis Alabandensis Svidas memorat. 5) περὶ στάσεων qvod vertunt *de seditionibus*, cum fuerit liber Rhetoricus de formandis statibus qvæstionum, atqve iterum statim à Svida inter scripta Rhetoris Alabandensis post τέχνην sive artem Rhetoricam commemoretur. 6) τὰ κατ' Ἀλέξανδρον, qvod non de rebus Alexandri Magni, (ante enim ejus imperium, Philippo adhuc superstite mortem sibi conscivisse Svidas scribit) sed de Alexandro proavo Philippi, Xerxis æqvali accipiendum esse conjiciebat vir eruditissimus notis ad Philostratum p. 485. Cum vero de Alexandri illius antiqvioris rebus vix usqvam exstet memoria, verisimilius videtur Alexandrum M. innui, sed junioris cujusdam Leonis scripta prisco illi Byzantino Svidam parum in hujusmodi accuratum tribuisse.

Leo Car. Vide supra Alabandensis, & Asianus.

Leonis Centuripini Oratio in S. Jacobum Zebedæi F. Apostolum memoratur ab Allatio p. 113. de Simeonibus. Incipit: ὕλωσιν μὲν αἴσθησις.

Leo Despota (nescio an Leonem Imp. CPol. hoc nomine designent) Λέοντος τοῦ δεσπότου εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον. MS. Lambec. III. pag. 36. Leonis Despotæ alphabetarium de futuro judicio. Labbeus pag. 196. Bibl. nov. MSS.

LEO *Diaconus*, Hist. Byzantinæ scriptor de qvo supra pag. 353. Hujus *Orationem ad Basilium*, Imp. qvi Joanni Tzimisci successit, MS. haberi in Bibl. Bodlejana testatur Caveus. Incipit Ἔδει μὲν τό.

Leo Grammaticus. Vide Leo Asianus, & Siculus.

LEO

50 * *Magentenus*, Metropolita Mytilenensis circa A.C. 1340. ** scripsit ἐξήγησιν *in Aristotelem* περὶ ἑρμηνείας, commentarium maximam partem collectum ex *Ammonio*, qvem magnum appellat. Laudat etiam aliqvoties *Alexandrum* (Aphrodiseum) atqve uno loco *Jamblichum*. Prodiit hic Commentarius Græce apud Aldum Venet. 1503. minore folio, ad calcem Ammonii in eundem Aristotelis librum, adjunctam habens Mich. Pselli Paraphrasin & Ammonium in Categorias. Latine vertit hunc Magenteni commentarium *Jo. Baptista Rasarius*, cujus versio sæpius excusa cum Ammonio latine translato, Paris. 1544. Venet. 1547. Lugd. 1547. fol. Altera versio *Hieronymi Leustrii* Veronensis, itidem Paris. 1554. fol. cum Ammonio per Barthol. Silvanium verso lucem vidit.

Alter Magenteni Commentarius in *priorum Aristotelis Analyticorum libros* Græce prodiit ad calcem Jo. Philoponi in eosdem libros, ...net. 1536. f. apud Barthol. Zanettum Casterzagensem. Latina *Jo. ...tista Rasarii* versio separatim primum excusa Venet. 1544. f. apud ...ron. Scotum, & deinde Lugd. 1547. f. cum Ammonio in qvinqve ...ces, Pachymeris Epitome in universam differendi artem, & Nilo ...ratiocinationibus. In hoc commentario laudatur subinde ut sta...i p. IIII. ὁ ἐξηγητής, qvo nomine *Alexander Aphrodiseus* intelligitur. ...*ne Philopono* Magentinus † junior est, qvem allegat pag. XXIV. ...ὁ μὲν τῷ Φιλοπόνῳ ὁ συλλογισμὸς ἐν δευτέρῳ σχήματι ἀνελύθη, παρὰ δὲ Ἀλεξάνδρῳ ἐν πρώτῳ. *Proclum* & *Marinum* inter τοὺς παλαιοὺς refert ...p. XXXI ubi eos in Aristotelis Analytica scripsisse innuit. De Py...goricis substantias συμβολικῶς numerorum nomine appellantibus ...endus Magentinus pag. VII. b. & pag. XXXVIII. De Hippocrate ...ometra pag. XXXXI. ὁ Ἱπποκράτης ναύκληρος ὢν καὶ λῃστευθεὶς τὴν ...συλλαβόμενος τοὺς λῃστὰς ἀπήνεγκεν Ἀθήνησι δίας πας δίκην. Κατὰ τύχην

* Leonis nomen in editionibus Magentini omittitur, neqve exstat in plerisq; Codd. MSS. ut in iis qvos habet Bibl. Cæsarea: in aliis tamen occurrit, ut in Coisliniano uno (in al. Λεοντίνου) Vide Catalogum MSS. Græcorum Bibl. Coislinianæ p. 219. 225. 277. Leonem igitur vocat & Labbeus in conspectu Interpretum Græcorum Aristotelis & Platonis, qvem seqvuntur Lambecius lib. 7. Cod. 29. & 92 Philosophus & Nesselius. Plura de hoc Magentino & aliis qvibusdam Leonibus notavi infra Volum. X. hujus Bibl. p. 527 seq.

** Male Nicænum Metropolitam vocat Kœnigius in Bibl.

† Hinc patet errare eos, qvos Kœnigius refert Magentinum referre ad sæculum a nato CHristo sextum.

ψύχην δὲ ἐνέτυχε Γεωμέτρῃ, καὶ ἔρων ἔσχεν Γεωμετρίαν μαθεῖν, καὶ μαθὼν ταύτην, καὶ τῶν ἀπόρων εψηφίσατο Ζητημάτων.

Leo Magister & Leo Peganius ab Allatio memorantur inter Melodos sive sacrorum Hymnorum auctores, qvibus Ecclesia Græca utitur. Etiam Leonis Sapientis Imp. qvod supra in ejus scriptis notare neglexi, *τροπάρια ἑωθινὰ* undecim leguntur in Octoecho. Leo Magister idem cum Leone Patricio de qvo mox.

Leo Mathematicus Byz. & alter *Medicus*, de qvo supra p. 358. 366.

Leo Metapontinus, Pythagoricus, Jamblicho memoratus. Hic videtur esse Leo cui *φυσικὸν* suum *λόγον* inscripsit Alcmæon Crotoniata. Laërt. VIII. 83. Idem forte etiam Leo, Neoclidis discipulus, qvem *στοιχεῖα* Geometrica scripsisse testatur Proclus in Euclidem lib. 2. pag. 19.

Leonis Patricii & Canicleí præfecti compendiosam expositionem MS. Græcam in Exodum allegat Allatius de Eugastrimytho capite 20. & expositionem similem in 1. librum Regum, capite 9. Exstatqve integra hujusmodi expositio è Patribus & Theodorito potissimum in Octateuchum & qvatuor Regum libros, nec non in Evangelia SS. Matthæi & Lucæ & in Epistolam S. Jacobi, MS. in Bibl. Vindobonensi. *Λέοντος Μαγίστρου, ἀνθυπάτου, Πατρικίου, τοῦ Μυστικοῦ ἐπιτομὴ* &c. Lambec. V. pag. 61. & IV. pag. 147. seq. Vide & supra, Leo Magister.

Leo Peganius. Vide supra, Leo Magister.

Leo Pellæus, qvi de Diis scripsit. Arnobius IV. q. 147. *Et possumus quidem hoc in loco omnes istos nobis quos inducitis atque appellatis DEos, homines fuisse monstrare, vel Agragantino Evhemero replicato; cujus libellos Ennius, clarum ut fieret cunctis, sermonem in Italum transtulit: vel Nicagora Cyprio, vel* Pellæo Leonte, *vel Cyrenensi Theodoro, vel Hippone ac Diagora Meliis* &c. Idem hic Leo Pellæus cum Ægyptio de qvo supra. Dicitur autem Pellæus qvod in Macedonia versatus cum Pellæo juvene, Alexandro Magno.

De *Leone Philosopho* Byz. dictum supra pag. 366.

Leo, *Platonis discipulus* qvi cum Chione & Euxenone interfecit Clearchum Heracleæ tyrannum, ut narrat Memnon apud Photium Cod. 224. c. 1. Alius de qvo supra in Leo Byzantinus.

Leo

cujus collectio præcipuarum prædictionum Vet. Test. de CHristo MS. in Bibl. Vindob. Ἔρανος καὶ ἐκλογὴ ἐκ διαφόρων βίβλων καὶ προφητειῶν, φιλοπόνως ἐρανισθεῖσα παρ' ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου Λέοντος, ὅσα περὶ Χριστοῦ γέγραπται. Incipit: Ὅτι Θεὸς ὁ Χριστός. Ἱερεμίας. Οὗτος ὁ Θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν. Lambec. IV. pag. 206.

O. I. ab 8. Sept. A. 440. ad 30. Octob. A. 461. Episcopus *Romanus*, cognomento *Magnus*, non qvidem Græce scripsit, sed à me hoc loco non est prætermittendus, qvoniam nonnulla ejus Græce è Latino versa feruntur. *Epistolam dogmaticam ad Flavianum* CPol. Episcopum, hæresiæ Eutychetis oppositam, & lectam in Concilio Chalcedonensi, Græce & Latine edidit Jo. Leuenclavius ex Jo. Sambuci Codice, Basil. 1578. 8. cum legatione Man. Comneni ad Armenios. Hinc Gerardus Vossius Tungrensis ad calcem operum Gregorii Thavmaturgi, Mogunt. 1604. 4. Prodiit deinde separatim cum Nic. Glaseri præfatione & Thavmaturgi doctrina de SS. Trinitate, Hamburg. 1614. 8. Idem Vossius præterea ex Sirleti Codice Græce & Latine adjunxit *Epistolam ad Leonem Thracem Imp.* contra hæreses Nestorii & Eutychetis, & *testimonia SS. Patrum de Mysterio incarnationis Domini*, à Leone Papa collecta. Cæterum omnium qvæ latine exstant Leonis operum duas præstantissimas editiones debemus V. C. Paschasio Qvesnello, qvanqvam * Indice expurgatorio proscriptas, Paris. 1675. 4. duobus Volum. & alteram Lugd. 1700. fol. De Leone ipso consulendi præter editores & qvi Pontificum vitas, atqve Annales Ecclesiæ condiderunt, Tillemontius Tomo XIV. memor. Eccles. Henschenius ad XI. April. T. 2. p. 14. seq. ne dicam de Lud. Maimburgii Historia pontificatus S. Leonis, qvæ Gallice prodiit Hagæ Comitis 1687. 12.

* Vignolius Marvillius Miscellan. Historico literar. T. I. p. 75. seq. *Le S. Leon du Pere Quesnel à été mis à Rome dans l' indice des libres defendus, à cause de quelques observations qui ont blessé la delicatesse de cette Cour. Quand le P. Quesnel apris cette nouvelle, il en écrit au Cardinal* François Barberin, *qui l' honoroit de son amitié, & s' en plaignit comme d' injustice, qu'on lui faisoit. Cette Eminence lui repondit en deux mots pour l' apaiser:* Ne vous fachez pas, mon Pere, la censure de Rome ne gâte pas vôtre livre.

Leonis II. ab A. C. 682. 19. Octob. ad 684. 23. Maj. Episcopi *Romani*, *Epistola ad Constantinum* Pogonatum, Imp. Græce versa legitur in Actis Synodi VI. sive Trullanæ, actione 18. sive ultima, T. VI. Concilior. edit. Labbei. De hoc Leone videnda Acta Sanctor. Tomo V. ad diem XXVIII. Junii pag. 374. seq. uti de *Leone III. Papa* Tomo II. ad XII. Junii pag. 572. sq. Hujus Leonis III. (qvod annotare omisit Clarissimus Caveus) Epistolas decem ad Carolum Magnum (latine illas qvidem ut cætera ejus non Græce exaratas) primus è MS. Codice Helmstadiensis Academiæ edidit notisqꝫ illustravit Hermannus Conringius, Helmst. 1647. 4.

Leo Scholasticus Byzantinus cujus librum de divinis & reprobis exstare in Italia scripsit Gesnerus.

LEo *Siculus*, *Grammaticus*, cujus *laudationem in Nectarium Patriarcham* CPol. (cui Jo. Chrysostomus successit) laudat Allatius libro contra Hottingerum pag. 174.

LEO Styppiota Patriarcha CPol. cujus mortem commemorat Nicetas pag. 58. in Manuele Comneno, qvi imperare cœpit A C. 1143. Hic est Patriarcha Στυπῆ, cujus ψήφισμα de nuptiis non prohibitis cum ea qvæ fratris uxor fuit, memoratur in Enimundi Bonefidii jure Orientali l. 2. pag. 59. & in jure GræcoRom. Leunclavii lib. 3. p. 217.

Atqve de Leonibus hactenus. Nunc scriptores Historiæ Byzantinæ recensere persеqvamur.

JOANNES SCYLITZES, patria Thracesius * sive ex Asia minore, varias in aula CPolitana dignitates obiit, ut Protovestiarii, inde Magni Drungarii Vigiliæ, sive præfecti Excubiarum, ac deniqꝫ Curopalatæ: clarusqve adhuc circa A. C. 1081. in qvo definit posterior pars ejus Historiæ.

1. Sunt qvi eum ajunt *Synopsin Historicam* scripsisse *ab Orbe condito usque ad initium Alexii Comneni*, ita enim Nesselius parte V. p. 64 testatus eam MS. esse in Bibl. Vindobonensi. Sed Lambecius II. p. 580. de eodem loqvens Codice, docet qvidem ante Scylitzæ Historiam,

* Constantinus Porphyrog. lib. I. de thematibus sive provinciis Imperii CPol. cap. 3. τὸ δὲ νῦν καλούμενον Θρακησίων Θέμα πάλαι μὲν καὶ κατ' ἀρχὰς Ἀσία μικρὰ ὀνομάζετο, καὶ ὁ ταύτης αὐθέντης Ἀσιάρχης ἐλέγετο. Meminit idem Constantinus alibi, & in Basilii Imp. vita c. 15. 16. Anna Comnena p. 429. Cinnamus lib. 2. Hist. p. 40. edit. Tollii. Acropolita c. 48.

riam, præfixam esse æqve antiqva manu in septem foliis membranaceis exaratam Syllogen Chronologicam à creatione Mundi usqve ad initium Imperii Alexii Comneni (cujus adminiculo Chronographia S. Nicephori Patriarchæ CPol. * & antiqva ejusdem latina versio qvæ exstat in *Anastasii* Bibliothecarii Hist. Ecclesiastica, multis locis emendari possint & suppleri) sed Joannem Scylitzem esse auctorem ejus Sylloges neutiqvam tradit, qvin potius innuit illam esse Nicephori Patriarchæ, à Scylitza fortasse continuatam. Confer qvæ de duobus Codicibus Segvierianæ, sive Coislinianæ Bibliothecæ celeberrimus Montfauconus p. 206. seq.

2. Protovestiarius cum adhuc esset Scylitzes, scripsit *Compendium Historiarum, qvod incipiens à Nicephori Imperatoris à Genicis* (hoc est qvi è generali Logotheta Imperator factus est) *obitu* sive ab A.C. 811. *ad initium Imperii Isaaci Comneni* A.C. 1057. ** Hanc priorem Scylitzæ ἔκδοσιν vidit legitqve & maximam partem in suum Compendium Historiarum retulit atqve in eodem tempore nimirum A.C. 1057. desiit æqvalis ejus Georgius Cedrenus, † plagiariis tamen ideo non anumerandus, qvia in limine operis inter scriptores qvos secutus est, diserte Joannem Thracesium, Protovestiarium nominat. Hæc prima ἔκδοσις Græce nondum vidit lucem, sed exstat latine ex versione *Jo. Baptistæ Gabii*, Venet. 1570. fol. (In Cavei Hist. literaria male excusum 1670.) apud Nicolinum. Rarius obvia est hæc editio, inscribiturqve hoc titulo: *Joannis Curopalatæ Scilitzæ Historiarum Compendium, qvod incipiens à Nicephori Imp. à Genicis obitu ad Imperium Isaaci Comneni pertinet.* Ille vero Gabius nescio qvare Jo. Baptista Gautore jus dicitur in Actis Eruditorum Lipsiensibus A. 1699. p. 160.

3. Ab eo tempore, & cum Cedrenus opus suum jam vulgasset, ac Scylitzes interim auctus esset Magni Drungarii Vigiliarum & Curopalatæ dignitate, Historiam suam iterato edidit, atqve *ad Alexii Comneni initia* h. e. ad A. C. 1081. continuavit. Hæc secun-

* Speciminis loco ibi Lambecius ex illo codice emendatam exhibet Genealogiam Valentiniani Magni.

** Non 1067. ut bis legitur excusum apud Hanckium pag. 490. & 491. de scriptoribus Hist. Byz.

† Fabrottus præf. ad Scylitzen & Henschenius in Commentario de Theodora Imperatrice n. 90. & 97. in Actis Sanctor. ad XI. Febr. Scylitzen è Cedreno sua mutuatum contendunt. Casaubonus uter horum alterum exscripserit, dubius hæsit. Sed libenter assentior Allatio, Lambecio, Vossio, Jac. Thomasio, Goaro, Hanckio, Caveo, aliisqve viris doctis, qvi Cedrenum non dubitant ex Scylitze profecisse. Qvod etiam certum est omnino; siqvidem Jo. Thracesius Cedreno laudatus nullus alius est à Joanne Scylitze.

da editio tum in aliis Bibliothecis Galliæ & Italiæ, tum in Bibl. Cæsarea Vindobonensi occurrit manu exarata hoc titulo: Ἰωάννου Κουροπαλάτου καὶ γεγονότος Δρουγγαρίου τῆς βίγλης τοῦ Σκυλίτζου ἐπιτομὴ ἱστοριῶν, ἀρχομένη ὑπὸ τῆς τελευτῆς Νικηφόρου βασιλέως τοῦ ἀπὸ Γενικῶν, καὶ τελευτῶσα εἰς τὴν ἀναγόρευσιν Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ. Hujus secundæ editionis sola pars posterior, ab initio Isaaci Comneni sive ab illis temporibus, in qvibus Cedrenus & prior Scylitzæ editio desierat, vulgata est ad Cedreni calcem ab *Carolo Annibale Fabrotto* Græce & Latine cum versione *Jo. Baptistæ Gabii* hinc inde emendata & *Jac. Goari* notis, Paris. 1647. fol. Hanc posteriorem partem respicit Joannes Zonaras ubi de rebus Isaaci Comneni agens Thracesium laudat lib. XVIII. Annalium cap. 18. Præmisit Scylitzes Historiæ suæ præfationem qvam à Fabrotto adjungi fuisset operæ pretium, & qvam propediem edendam exspectamus à Clariss. Montfaucono in Notitia librorum MSS. Bibl. Segvierianæ sive Coislinianæ. In illa præfatione Scylitzes laudat scriptores †† qvos ante se ait in Historia Byz. explicanda desudasse. Τὴν ἐπιτομὴν τῆς

†† Ut lector conferre cum hoc loco possit Catalogum similem scriptorum qvos ante se in simili argumento versatos profitetur Cedrenus, verba ejus adscribam, præcipue cum insigne Joannis Thracesii sive Scylitzæ nostri elogium complectantur. Πολλοὶ τῶν πρὸ ἡμῶν φιλοθέων ἀνδρῶν καὶ φιλιστόρων τὴν ἐπιτομὴν τῆς ἱστορίας ἐπραγματεύσαντο &c. *Multi ante nos religiosi atqve cognitionis rerum gestarum studiosi viri in compendium historias contrahere aggressi sunt. Nam &* Georgius Monachus idemqve Syncellus *ab initio Mundi usqve ad Maximianum & Maximinum Tyrannos rem perduxit, & qvo is loco desiit, inde principium sumens* Theophanes Confessor, *obitu Nicephori qvi de generali Logotheta Imperator fuit factus, historiam suam finiit. Post hunc etiam alii idem opus in manus sumserunt, ut* Siculus *ille & honoratissimus* Psellus, *ac præter hos alii. Ceterum isti accuratam atqve exactam temporum rationem non tenuerunt, neqve aliud præstitere, qvam qvod nuda Regum enumeratione exposita qvis cui in Imperio successisset docuerunt. Nam* Theodorus Daphnopates, Nicetas Paphlago, *ac reliqvi Byzantii, tum* Nicephorus Diaconus Phryx, Leo è Caria, Theodorus Sida *oriundus alterqve* Theodorus Sebastenus, Demetrius *item* Cyzicenus *ac* Joannes Monachus: *horum qvivis peculiari sibi proposito argumento (verbi gratia laudationem alius Imperatoris, alius Patriarchæ vituperationem, alius amici prædicationem) procul à nominatorum virorum sententia aberrarunt, ipsiqve inter se dissenserunt.* Ὁ δὲ Πρωτοβεστιάριος Ἰωάννης ὁ Θρακήσιος τὸ ἐπώνυμον, συντομωτέραν ἐνδοῦναι κατάληψιν τῶν ἐν διαφόροις συμβεβηκότων καιροῖς, τὰς τῶν ἄνωθεν λεχθέντων συγγραφέων ἱστορίας ἀναλεξάμενος, καὶ ἐπικατασκευὴν ποιησάμενος τὴν γραφὴν, ἀπὸ τοῦ τέλους ἤρξατο τοῦ ἀπὸ γενικῶν Νικηφόρου, καὶ τὰ ἐμπαθῶς ἢ καὶ πρὸς χάριν λεχθέντα ἀποδιατρέψας, γυμνήν τε τὴν ἱστορίαν παραδέδωκεν. ἡμῖν

ἱϛορίας ἄϱιϛα μετὰ τοὺς παλαιοὺς ἐπϱαγματεύσατο &c. *Historiam per compendium post veteres illos qvam optime tradiderunt* Georgius (Syncellus) *à orbe condito facto initio in tyrannos Maximianum ejusqve filium Maximinum ...sit.* Theophanes *vero illius fine sibi proprio instituto principio reliqvisqve temporibus breviter descriptis, cum ad Nicephori Imperatoris* (τοῦ ἀπὸ Γενικῶν, ...ui Michaël Rancabes A. 811. succesfit) *obitum pervenisset, ibi sua fi...m imposuit narrationi. Deinde vero qvi huic se studio dediderit, inventus est ...mo. Aggresfi qvidem certe sunt aliqvi munus hoc, ut* Siculus Magister, *...nostra ætate Philosophorum Princeps & amplissimus vir* Psellus, *& item alii, ...ni languidius in opere versati, & ab accurata rerum serie exciderunt. Nam* ...aphnopates Theodorus, Nicetas Paphlago, Josephus Genesius, & ...lanuel Byzantius, Nicephorus Diaconus Phryx, Asianus Leo, ...heodorus *qvi fuit* Sides præses, *ejusqve* Nepos, *atqve ejusdem cogno...inis illius Ecclesiæ qvæ est in Sebaste præfectus, & una cum his* Demetrius Cy...ci & Joannes Monachus Lydus, *proprio sibi qvisqve proposito argumento ... longe ab illorum quos diximus mente aberrarunt.* Hæc præfatio legitur ...tine in versione Gabii, Venetiis excusa, de qva jam dixi. Laudatur ...ylitzæ Historia sæpius à Mich Glyca ut supra pag. 217. notavi, nec ...on à Theodoro Balsamone ad Concil. VI. in Trullo habitum can. 62. ...i χϱονικὴν ἱϛορίαν appellat, & à Manuale Calcea libro IV. contra Græ...s T. XXVI. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 446. & 450. & Joannicio Car...oo apud Allatium de Georgiis p. 325. Hic est de qvo in Gesneri Bibl. ...nnes Scylax Constantinopolitanus, scripsit de Imperatoribus CPolitanis. Raph. ...aterranus. Citatur etiam in scholiis Cuspiniani.* Theodoro Gazæ *Scyllaces.*

4. In Jure GræcoRomano Leunclavii Francof. 1596. fol. li...o II. pag. 132. seq. exstat hujus Joannis Scylitzæ *notoria & consultatio ...ponsalibus discidendis, ad Imp. Alexium Comnenum*: ὑπόμνησις τοῦ Κουροπα-λάτου

ἡμεῖς δὲ τὰς τούτων ἐπελθόντες βίβλους τὰ εἰκότα συνελέξαμεν, προσθέντες καὶ ὅσα ἀγράφως ἐκ παλαιῶν ἀνδρῶν ἐδιδάχθημεν. *Jam* Joannes Protovestiarius *cognomento* Thracesius *compendiosiorem eorum qvæ diversis evenerunt temporibus notitiam tradere conatus, supra commemoratorum scriptorum historiis accurate perlectis indeqve in suos commentarios qvæ ad rem facerent collatis, ab exitu Nicephori qvi de generali Logotheta Imperator factus est, initium cepit, repudiatisqve qvæ ex animi commotione aut in gratiam alicujus scripta fuerunt, nudam historiam tradidit. Nos autem evolutis horum libris, indeqve iis qvæ ad rem faciebant collectis, adjectis etiam qvæ cum non essent scripta, ab antiqvis hominibus tradita didiceramus &c.* Integram præfationem ex Codice Coisliniano Græce cum Latina versione exhibet laudatus Montfauconus p. 247. seq.

λάτε καὶ μεγάλε Δρεγγαρίε τ Βίγλης Ἰωάννε τ Θρακησίε μετὰ τῆν περὶ μνηστείας νεαρὰν γενομένη πρὸς τὸν αὐτὸν βασιλέα Κύριον Ἀλέξιον, περί τινος ἀμφιβολίας ἐπὶ ταύτη ἀναφυείσης.

IX. ANNA COMNENA Porphyrogenita & Cæsarissa, soror Joannis Comneni, * Alexii Comneni Imperatoris & Irenes primogenita filia, nata A. C. 1083. atque extincto ante nuptias qui ipsi desponsatus fuerat Constantino Duca, uxor NICEPORI BRYENNII Cæsaris A. C. 1137. defuncti de cujus libris quatuor commentariorum de rebus Byz. supra p. 343. dicere me memini. Aviæ suæ Annæ Dalassenæ sapientiam & eloquentiam prædicat lib. III. p. 86. ipsa utroque illo nomine celebranda merito, & laudata à Jo. Zonara lib. XVIII. c. 26. Annal. p. 305. qui etiam γλῶσσαν ἀκριβῶς Ἀττικίζουσαν *linguam exquisite Atticissantem* ei tribuit. De eadem Nicetas in Joanne Comneno cap. 3. ἥτις τ τῶν ἐπιστημῶν πασῶν ἐπόχε φιλοσοφίας ἐδείκνυτο μέλημα, καὶ πρὸς πᾶσαν ἐρρύθμιστο μάθησιν *quæ omnium disciplinarum parenti Philosophiæ dedita & omnibus artibus erudita erat.* Hinc & locum illi quem debebat inter mulieres Philosophas libenter dedit Ægidius Menagius, † alii hanc licet fœminam non dubitant ** præferre viris tantum non omnibus, quorum stylo Historiam Byz. conscriptam habemus. Exstat ejus *acri profecto supra sexum judicio ac singulari elegantia conscriptum* †† opus *Alexiados*, sive de rebus Alexii Comneni Parentis

* Hic Joannes post Alexium Patrem præfuit Imperio, quod Alexius cogitaverat Nicephoro genero & filiæ Annæ tradere. Sed Nicephorus Annæ maritus placido & quieto Vir ingenio, noluit facere quod alius cupidine regnandi inflammatus fecisset, & Anna vehementer optasset quidem adeo, ut multum expostularet etiam cum Natura, quod se fœminam, Nicephorum virum creasset. Vide Nicetam lib. 1. pag. 8. & Cangii familias Byz. p. 176. seq.

† In Historia Mulierum Philosopharum pag. 39.

** Vigneul Marville, Melanges de Hist. & de litterature T. 3. p. 156. *l'Histoire Byzantine à son defaut, & un defaut tres incommode au lecteur, le quel consiste en ce, que plus de la moitié des Auteurs de ce vaste recueil ne meritent pas d'être lûs, excepté en quelques endroits assez rares, ou ils ne se copient pas les uns les autres.* Procope est presque *le seul de ces Historiens qui ait de la dignité, & qui se soit formé sur les anciens qu'il a judicieusement pris pour modèles. L'Alexiade d'* Anne Comnene *a* [illegible] *rite particulier. C'est une Histoire polie, & qui va de pair avec l'Histoire d'Alexandre le Grand écrite par Quinte Curce.* Maximus Margunius not. 2. ad [illegible] poenitential. S. Basilii: γράφει σοφωτάτη ἐκείνη καὶ ἀληθεστάτη Καισάρισσα, ἡ Κυρία Ἄννη, ὅπε ἔγραψεν εὐγλωττότατα πολλὰς ἱστορίας. Confer Nic. Comneni prænotiones mystagogicas p. 414. 418.

†† Cangius præf. ad Cinnamum. Confer Hanckium de scriptoribus Hist. Byz. lib. I. cap. 29. qui inter alia notat Jo. Micrælium, virum cætera eruditum & de Historia sacra atque externa meritissimum, cui ex Bodini verbis male intellectis, viri & scriptoris nomen fuit *Annas Alexias*, præf. ad syntagma Hist. §. 44.

tis sui, *libri* (non XX. ut numerat Bodinus cap. 10 de methodo Histor. sed) *XV.* absoluti Manuele Comneno imperitante circa A. C. 1148. annum ætatis 65. ut constat ex lib. XIV. p. 447. seq. ubi testatur se usam commentariis virorum fide dignissimorum, qvi Patris olim secuti militiam, postea Monasticam vitam sunt amplexi, neqve tamen ex iis solis, qvæ referret hausisse, sed diligenter cum iis qvæ ipsa videndo & audiendo compererat, contulisse. Libris primo & secundo de rebus ante Imperium ab A. C. 1069. ab Alexio gestis, libro tertio ad decimum qvintum ab initio ejus imperii A. 1081. ad obitum usqve 18. Cal. Sept. A. 1118. differit, in illo enim Historiam finiisse, versiculi qvoqve Græci adscripti docent:

Λῆξεν ὅπῃ βιότοιο Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός,
Ἔνθα καλὴ θυγάτηρ λῆξεν Ἀλεξιάδος,

Finit ubi vitam Comnenus Alexius, illic
Nata quoque illustris finit Alexiadem.

Libros octo primores *Græce*, lacunosos admodum ex Codice Augustano vulgavit cum notis suis *David Hæschelius*, Augustæ Vindel. 1610. (in qvibusdam titulis 1618.) 4. Totum vero opus, omnes nimirum qvindecim libros è MS. Vaticano, & Barberino qvem Holstenius cum Mediceo * contulerat, Græce descripsit *Petrus Possinus* S. I. & cum versione sua & glossario, Hœscheliiqve notis vulgavit Paris. 1651. fol. Hinc Possinus præfat. ad Nicephorum Bryennium A. 1661. editum refert inspiciendum sibi post editam Alexiadem datum Codicem librorum Comnenæ, qvem à Jac. Cujacio qvondam acceperat Petrus Faber Sanjorianus, non paucis locis diversum ab eo exemplari ex qvo editionem suam curavit, ut non modo lacunas supplere omnes, sed & diversas lectiones facile bis mille in ora libri sui notare potuerit. Hujus Codicis non potuisse compotem fieri Tolosæ cum Alexiadem ad prælum concinnaret, qveritur in præfat. ad Annam Comnenam, ubi & notas promittit & Comnenæ vitam è veteribus collectam monumentis, & notas in Alexiadem, & *panegyricum Alexii* coram à *Theophylacto* dictum, Alexiadis elegans compendium. *Subjicietur*, inqvit, *Abacus Chronologicus*, *& iidem* [illegible]*indecim partim universi recensebuntur ope Codicis Optimi*, *cujus recen*[illegible] *nobis inopinata ostentata spes est* (Cujaciani nimirum) *partim in locis obscurioribus collatione aliorum scriptorum illustrabitur.* Illæ Possini notæ &

* Alius Codex insignis, initio licet & fine mutilus in Bibl. Segvieriana, qvæ hodie Coisliniana. Vide Catalogum eruditissimi Montfauconi, p. 425. qvi Varias Lectiones ejus exhibet p. 521. seq.

& lucubrationes nunqvam viderunt lucem, uti nec *Jo. Frid. Gronovii* doctissimi Viri, qvi A. 1643. ad Georgium Richterum * scripsit se Alexiadem Annæ Comnenæ doctissimæ & Atticissantis Principis nactum esse triplo auctiorem qvam Hœschelius edidit: & ex cujus lucubrationibus MSS. Jacobus Gronovius filius præf. ad Parentis opus de sestertiis, pro solita humanitate & elegantia sua scribit *se cum ægritudine observasse multis in locis satis absurde tractatam à Possino.* Vossius qvoqve lib. de Philologia cap. 2. §. 3, cum dixisset Annam Comnenam libris qvindecim de gestis Alexii Comneni patris sui, doctrinam & facundiam suam pariter comprobasse, addit: *atque hoc magis patebit, ubi integrum opus ediderit Joh. Fridericus Gronovius.* ** Cæterum bene est qvod exstant eruditæ in Alexiadem notæ Historicæ & Philologicæ *Caroli du Fresne* sive *Cangii*, licet nullo MSto Codice, ad qvem textum castigaret, usi, qvæ prodierunt ad Joannis Cinnami calcem Paris. 1670. fol. Possini editioni præmissum breve Annæ Comnenæ elogium ex Lud. Jacobi à S. Carolo Bibliotheca illustrium fœminarum qvæ scriptis claruerunt. *Jac. Gretseri* refutatio alogiarum Annæ Comnenæ contra Gregorium VII. Papam, prodiit Ingolstad 1611. 4. Amori in parentem aliqvid dedisse arguit Augustinus Mascardus de arte historica p. 205. seq.

ALEXII COMNENI versus politicos ad *ἀνεψιὸν* suum *Alexium Spaneam* MStos memorat Labbeus in Bibl. nova MSS. pag. 132. hinc constat de tempore qvo Alexius Spanea vixit, qvem inter scriptores dubiæ ætatis refert Clariss. Caveus, *διδασκαλίαν* ejus *παραινετικὴν* Venetiis à Christophoro Zanetto, sine anni notatione editam memorans.

Alexii Comneni *Novella de electione Episcoporum* Græce è MS. Bibl. Regis Christianissimi, cum Cotelerii versione prodiit in ejus Tomo. II. monumentor. Ecclesiæ Græcæ p. 178-199. Paris. 1681. 4. *Norum Rationarium Imperii*, in Tomo qvarto eorundem monumentorum sive in Analectis Græcis post Cotelerii obitum per Monachos Benedictinos editis ibid. 1692. 4. pag. 367-392. *Aurea Bulla* † *de donandis & rebus sacris* non temere contrectandis nec in alios usus vertendis

* Vide Epistolas Georgii Richteri p. 242.

** Jo. Frid. Gronovius Epist. ad Antonium Clementium inter editas à Clariss. Burmanno p. 681. *Narro tibi Romæ me partim mea, partim multo auro vedemta manu descripsisse Alexiadem Annæ Comnenæ: & qvia mendosum erat exemplar, cum Florentino ob hanc ipsam causam in eam Urbem, qvam jam videram, reversum contulisse.*

† Ejusdem argumenti auream bullam à Manuele Comneno promulgatam memorat Jo. Cinnamus lib. 6. p. 161. qvam Cangius in notis pag 41 [illegible] monet editam Anno ejus imperii XV, CHristi 1158.

tendis legitur Latine in Bibliothecis Patrum edit. Parif. 1575. T. V. & 1589 & 1654. T. 3. & Colon. 1622. T. XV. & Lugd. T. XIX. pag. 957. & apud Baronium ad A. C. 1082. n. 10. feq. Græce vero & Latine in Jure Græco-Romano lib. 2. pag. 124. ubi & aliæ conftitutiones occurrunt Alexii Comneni qvidem pag. 123 - 147. ISAACII COMNENI pag. 120. JOANNIS COMNENI pag. 147. MANUELIS COMNENI p. 149-167. ALEXII COMNENI Secundi pag. 167.

De *Ifaacii Comneni* fcholiis in Homerum, characteribus. Ducum Trojan. & paralipomenis Homericis dixi lib. 2. cap. 7. §. 9. & lib. 4. cap. 30. pag. 413.

Manuelis Comneni Legatio miffa A. C. 1170. *ad Nerfefin* * *Catholicum five Generalem Epifcopum Armeniorum* ad Eutychis fecta ad Synodi Chalcedonenfis doctrinam (qvæ res fucceffu etiam non caruit) reducendum, expofita à legato *Theoriano*, in Διαλέξει five Colloqvio qvod de religione cum Catholico illo habuit, qvodqve primus Græce ex *Jo. Sambuci* Codice defcripfit & cum latina verfione fua edidit *Jo. Leunclavius*. Bafil. 1578. 8. adjunctis Leonis M. Epiftola ad Flavianum, Damafceno contra Manichæos & Leontii ac Conftantini Harmenopuli de fectis, ejusdemqve Harmenopuli & Auguftini atqve Hilarii fidei confeffione Græce & Latine. Recufum poftea hoc Theoriani colloqvium latine in Bibl. Patrum. edit. Lugd. T. XXII. pag. 796. Græce vero & latine in Auctario Bibl. Patrum curante Frontone Ducæo Parif. 1624. T. 1. pag. 439. Manuelis Comneni *Epiftola ad Ludovicum VII. Regem Francorum*, inter fcriptores rerum Germanicarum à Marqvardo Frehero vulgatos T. 1. p. 419.

ANDRONICI COMNENI, qvi ab menfe Novembri A. 1183. ad Septembrem A. 1185. CPoli imperitavit, ** Ifaaci Comneni Filius, Alexii nepos, Διάλεξις μετὰ τῶν Ἰουδαίων, *Dialogus contra Judæos*, latine è Codice Sirleti verfus à *Jo. Livinejo*, diftributusqve in capita LXIV. & à Petro Stevartio (cui Andreas Schottus eum tranfmifit) in tomo fingulari Antiqvæ Lectionis vulgatus Ingolftad. 1616. 4. atqve

* Theorianus in legatione: καὶ χαιρετίσαντες τὸν Καθολικὸν τὸν Ἀρμενίων κύριν Νερσέσιν. Hic Caveo nefcio qva ratione *Naufefis* appellatur, Allatio pag. 668 de confenfu utriusqve Ecclefiæ, *Nofeffes*. Nefcio idemne Theorianus Philofophus, cujus Epiftolam ad facerdotes montana loca incolentes de jejunio Sabbati, Divina communione, conjugio Sacerdotum & non radenda barba allegat Allatius lib. de purgatorio pag. 690. 822.

** Vide Comnenorum tabulam Genealogicam in Cangii familiis Byz. pag 169. feq. (de Anna Comnena pag. 176.) & ad Cinnamum pag. 189. feq. & apud Lambecium lib. V. pag. 170.

atqve inde in Bibliotheca Patrum T. XIV. edit. Colon. 1618. & T. XXVI. edit. Lugd. pag. 39. Græce MS in Codice Bavarico 128. & in Bibl. Vindob. ut testatur Lambecius lib. V. pag. 169. seq. ubi refellit Sirletum qvi hunc Dialogum putavit non ab ipso Andronico scriptum, sed jussu ejus compositum ab Euthymio Zigabeno. Sane in versibus Græcis Codici MS. præmissis diserte legas opus scriptum ab Andronico, & Nicetæ Choniatæ testimonio constat Andronicum fuisse γραμμάτων ἔμπειρον, καὶ ἀνὰ σόμα φέροντα ἀεὶ τοῦ Πνευματορήτορος Παύλου τὰ Επιστόλια. Porro Livineji argumentum qvo dialogum hunc A. C. 1327. scriptum disputat, & qvo moti fuerunt viri docti ut Andronicum Palæologum ejus crederent esse auctorem, facile refellitur. Ait nempe Livinejus scriptorem annos Judaicæ captivitatis computare 1255. qvibus si addas 72. à CHristo nato ad Titi triumphum, fiunt 1327. Sed Andronicus c. 41. Judaicam captivitatem non numerat ab excisis per Titum Hierosolymis, sed ab captis à Pompejo, & ab Aristobulo in triumphum ducto, ut patet ex capite 39. *Nam regnante Aristobulo Judæorum Principe Romani & sacram Urbem corrupere, & Israëlitarum Gentem una cum Principe Aristobulo & liberis, mancipio cepere. Ex quo tempore Vaticinium omne & regnum atque Pontificium pessum iit, Herode extraneo Israëlitis ab Romano Rege imposito, & augusta veste amicto.*

INDEX Scriptorum & aliorum quorundam in Alexiade Annæ Comnenæ memoratorum,

ad paginas editionis Parisiensis.

Bogo-

IX. JOANNES CINNAMUS a) (ita enim rectius qvam à Labbeo *Sinnamus* scribitur) Grammaticus βασιλικὸς, hoc est nota-

a) Cinnamum vocat Codex Vaticanus, & Nicetas Choniates Κίναμον Ἰωάννην in Andronico Comneno lib. 2. cap. 5. ubi refert in Imperatoris hujus præsentia qvondam eum dixisse de verbis CHristi Joh. XIV. 28. *Pater major me est*, qvæ Andronicus ægerrime tulit. Aliis porro Cinnamis qvos Cangius & Hanckius commemorant, ut sunt 1) Cinnamus tonsor apud Martial. VII. 63. idem ut volunt & Juvenal. I. 24.

Patricios omnes opibus qvum provocet unus,
Qvo tondente gravis juveni mihi barba sonabat.

2) Cinnamus de qvo inscriptio vetus apud Gruterum p. DCIX. 9. RELIQVIA CINNAMI, TI. CÆSARIS AUG. FAUSTIANI. 3) Cinnamus, Imperialis Sparterius & Judex Juvenaciæ, pater Pandonis Clerici, cujus mentio in diplomate Joannis

otarius b) in aula CPolitana scripsit post Manuelem Comnenum
. C. 1180. extinctum c) *ἐπιτομὴν τῶν κατορθωμάτων τῷ μακαρίτῃ*
βασιλεῖ καὶ Πορφυρογεννήτῳ Κυρίῳ Ἰωάννῃ τῷ Κομνηνῷ compendium de rebus
Joannis Comneni (qvi ab A. C. 1118. ad 1143. imperitavit) *libro I.*
inde *ἀφήγησιν τῶν πραχθέντων τῷ ἀοιδίμῳ υἱῷ αὐτοῦ τῷ βασιλεῖ καὶ Πορ-*
φυρογεννήτῳ Κυρίῳ Μανουὴλ τῷ Κομνηνῷ, uberiorem enarrationem de imperio &
ejus gestis, quibus auctor ipse magnam partem interfuit d) *Manuelis Comneni,*
Joannis F. libro II. III. IV. V. & VI. Tot enim in Codice Vaticano qvi
Ddd 3 tem-

nis Archiepiscopi Barensis circa A. C. 851. apud Ferdinandum Ughellum in Italia sacra, in Episcopis Juvenacensibus. 4) Cinnamus sacrarum largitionum Comes de qvo Jo. Cantacuzenus III. 36. Hist. 5) Cinnamus Mysticus, ex principibus aulæ; & Isaaci Panhyberseb asti Collega, de qvo idem III. 89. 95. & 97. Mich. Psellus apud Allatium de Simeonibus pag. 150.

Τοῖς ἐν πνεῦσι καὶ συνευσιωμένοις
Συγκλητικοῖς, ἄρχουσι τῆς Ἐκκλησίας,
Βάρδαις, Προκοπίοις τε Κινάμοις πλέον &c.

His inqvam Cinnamis plures alii addi possunt ex Gruteriano Inscriptionum opere: nec non Leo Cinnamus Calligraphus A. C. 1276. de qvo Combefisius ad scriptores post Theophanem pag. 301. Montfauconus in Palæographia Græca pag. 65. 66. Mich. le Qvieu ad Joannem Damascenum T. 1. p. 612. & Boivinus ad Gregoram pag. 804. De eodem Petrus de Marca in diss. de decreto Papæ Vigilii pro confirmatione qvintæ Synodi §. 1. ubi male vocatur Leo Cinnomus, in editione certe Francofurtensi, qvæ mihi jam ad manus. *Cinnamorum*, inqvit Allatius, *familia ad hæc usque tempora, non contemnenda in Græcia agnoscitur, Sinnamorum nulla est: qvæ etiamsi esset, cum illa Historia Cinnamum præferat auctorem, frustra operam ludunt qui aliter proferunt, posterioris exscriptoris incuria decepti.*

) Vide Hanckium lib. 1. de scriptoribus Hist. Byz. cap. 30. Cangium præf. ad Cinnamum, atqve in utroqve glossario, voce Grammaticus. Ita hoc vocabulum etiam accipiendum supra in Leone Grammatico.

) Hoc Cinnamus ipse perspicue innuit, qvi lib. 1 cap. 1. testatur se scripturum res gestas à duobus Imperatoribus, *qvorum alter* (Jo. Comnenus) *nobis necdum natis decesserat, alter* (Manuel Comnenus) *nostra ætate & floruit & extinctus est, filio* (Alexio) *adhuc impubere, imperii herede relicto.* ὧν ὁ μὲν ἔφθη πρὸ τῆς τὸν βίον ἡμῶν προόδου τὸ ζῆν ἀπολιπών, ἅτερος δ' ἤκμασέ τε ἐφ' ἡμῶν, καὶ ἄπεισι τοῦ βίου τὴν βασίλειαν ἀνήβῳ λιπὼν τῷ παιδί.

Eodem loco Cinamus refert se vixdum adolescentem Manueli Comneno operam suam addixisse, & susceptis ab eo plurimis in utramqve continentem (occidentem & orientem) expeditionibus præsentem adfuisse. Τὰ μὲν οὖν Μανουὴλ οὐκ οἶδα εἴ τις ἐμοῦ κάλλιον ἐξισορῆσαι ἔχει. Ἐπεὶ καὶ οὔπω μειρακίῳ γε ὄντι μοι πλείστας συνεκδεδημηκέναι οἱ τῶν εἰς ἤπειρον ἑκατέραν συνέβαινεν ἐκστρατειῶν.

tempore captæ à Turcis CPoleos scriptus est, & in editione Parisiensi numerantur, qvanqvam Tollius in sua editione ex tribus posterioribus libris unum, tres priores mole etiam excedentem fecit. Liber qvintus incipit pag. 207. edit. Tollii à verbis ὀλίγῳ δὲ ὕστερον. Liber sextus pag. 207. à verbis ἤδη δὲ καὶ Ἰωάννης ὁ Δούκας. Hic sextus sive postremus extrema parte mancus est, nec constat septimum tantum cujus initium in MS. legi Allatius testatur, an plures etiam libros Cinnamus adjunxerit, Historiamqve, ut est perqvam simile veri, ad obitum usqve Manuelis Comneni, hoc est ad A. 1180. perduxerit, qvæ enim exstat ejus Historia, desinit in apparatu ad obsidendam Iconium A. C. 1176.

Post Alexiadem voluit Cinnamo qvoqve edendo operam suam addicere *Petrus Possinus*, ut ex Simonis Wagnereccii literis 1648. 29. Maji datis apud Allatium pag. 139. de Simeonibus didici. *Cinnami*, inqvit, *editionem Possinus noster nunc adornat.* Sed & *Allatius* ipse libro de Psellis A. 1634. edito pag. 24. scripserat *in Cinnamo vertendo illustrandoqve diu sese exercere.* Nec Possini tamen nec Allatii editio prodiit, licet Cinnamum curante Possino editum tradat Kœnigius in Bibl. Sed primus *Cornelius Tollius*, qvam præfatione ad Palæphatum A. 1649. de Cinnamo vulgando dederat fidem exsolvit, illumqve scriptorem ex apographo *Is. Vossii*, qvi ex Codice Vaticano * descripserat, Tollioq; ut ederet donaverat, Græce cum versione sua notisqve vulgavit Trajecti ad Rhenum 1652. 4. Postea *Carolus du Fresne* Tollii editionem recensuit, opus non in qvatuor, sed ex MS. Codicis fide (qvem tamen ipse non videtur inspexisse, neqve in Græcis ad illum castigandis operam posuisse) in sex libros digessit, libros capitibus distinxit, Tollii versionem pluribus in locis castigavit, notisqve ejus omissis qvod nihil fere ad Historiæ Cinnamicæ illustrationem aut locorum difficilium emendationem contineant, novas ipse Historicas & Philologicas adjunxit, & cum notis suis ad Nicephorum Bryennium & Alexiadem, & cum Pauli Silentiarii descriptione templi S. Sophiæ Græce & Latine edidit è typographia Regia Paris. 1670. fol.

Dictio hujus scriptoris ab omnibus celebratur pura [illegible] & Xenophontis, qvem initio operis laudat, æmula. Meritoq[illegible] [illegible]nesius in Epistolis ad Bosium pag. 119. ait eum se probare *non tantum ob stylum qvi gravis, purus, tersus, & seculi qvo vixit auctor, plane insolens, sed & ob res; tangit enim subinde gesta Imperatorum Occidentis, qua apud Historicos*

* Meminit Vossius pater lib. IV. de Historicis Græcis pag. 492.

ricos ejus temporis sive Italos sive Germanos frustra qvaras. Loca qvædam in illo scriptore illustrat pag. 126. sq. ubi addit optime fecisse Tollium, si Chronologiam suo scriptori addidisset & Genealogiam illustrium Personarum, qvarum facit mentitionem. Prius illud etiam in Parisiensi editione desideratur, etsi illud jam si qvis aggredi velit, facile illud qveat perficere ex præclarissimi Cangii observatis. Scriptores nullos allegat Cinnamus nisi Procopium lib. V. pag. 127. (edit. Tollii 237.) videturqve illum præ cæteris imitatus, non modo dictione sed etiam sententiis, in qvibus est qvod Divinæ providentiæ, qvam stolidi mortales fortunam appellant, omnia non uno in loco * tribuit, & qvod lib. VI. p. 150. (edit. Tollii 278.) ubi controversiam Theologicam à *Demetrio* Lampeno motam enarraverat, subjungit sibi semper ita visum, naturam DEI ** curiosius inqvirere nefas utiqve esse mortali. Ἐγὼ δὲ ἐκεῖνο περὶ τῶν τοιούτων ἀεὶ φρονῶν διατετέλεκα, ὅτι δὴ φύσιν Θεοῦ πολυπραγμονεῖν ἀνθρώπῳ ὄντι οὐκ ἀνέγκλητον. Ad ea qvæ de Monacho *Niphone* Bogomilo narrat lib. 2. pag. 36. seq. conferendus Allatius de consensu utriusqve Ecclesiæ pag. 669. seq. qvi pag. 683. sq. exhibet etiam sententiam de Patriarcha CPolitano Cosma deposito A. C. 1144, qvod cum Niphone faceret.

Manuelis Comneni Imp. ἀγχίνοιαν singularem, qva abstrusissimas controversias & ex Aristotele proposita argumenta promte dissolverit, & difficillima S. Scripturæ explanarit, laudibus effert lib. VI. pag. 148. & pag. 169. 170. ubi & τὸν Σιλέντιον ejus λόγον celebrat, hoc est Orationem sacri argumenti, cum silentio in consessu Optimatum auscultatam, de qva plura Cangius in notis & in utroqve glossario. Nicetas de eodem Manuele lib. VII. cap. 5. καὶ ὁ βασιλεὺς τοιγαροῦν οὗτος εὐγλωττίαν εὐτυχηκὼς &c. *Hic qvidem Imperator natura facundus & suavis sermonis affluentia ornatus, non elegantes tantum Epistolas scripsit,* ἀλλὰ καὶ κατηχητηρίους ὤδινε λόγους, οὕς φασι σελέντια, καὶ εἰς κοινὴν ἀνέπτυσσεν ἀκοήν, *sed & catecheticos elaboravit sermones, & publice recitavit.* Testatur etiam Cinnamus lib. IV. cap. ult. se vidisse Imperatorem manu sua venas secantem & medicamenta præbentem ægrotis, additqve multa Asclepidarum scientiæ antea incognita ab ejus studio & inventione accessisse, qvæ in Nosocomiis publicata ab omnibus deinceps possint cognosci. Deniqve inducit illum adversus tota hostium agmina pugnantem solum & vincentem lib. 2. pag. 28. seq. 34. seq. & lib. 5. pag. 112.

Lib.

* pag. 23. 155. 232. edit. Tollii.
** Confer qvæ è Procopio notavi supra pag. 249.

Lib. IV. pag. 102. mentio de Basilio Diaconno, qvi hæreseos calumniam levissima de causa viris præstantissimis impegit, atqve inter alios Michaëli Evangeliorum in templo Sophiæ interpreti & Nicephoro Basilacio * Rhetori: qvi vicissim Basilii dogmata reprehendenda captarunt, ipsumqve & suffragantem illi Sotérichum Pantevgenum ** Episcopum Antiochenum designatum & singulari libro, qvo Platonis in Dialogis similitudinem referebat, dogma suum propugnare ausum Sacro munere depulerunt.

Pontificis Romani arrogantiam graviter perstringit lib. V. pag. 127. seq. indigne ferens eum sibi vendicare potestatem creandi Imperatores, & Majestatis eorum tam exiguam rationem habere. Ὅσον γὰρ, inqvit, οἷον ἡ Ῥώμης ἀρχὴ &c. *Qualem enim quantamque rem, Romæ principatum scilicet, barbari fœdaque mancipia cauponantur, eoque illic à multis tempestatibus neque Pontifex maximus, neque Augustus fuit. Iste enim, qui imperatorio nomine superbit, præter decorum tantæ personæ, pedes ipse pontificem equitantem propter cursitat, & tantum non equi ejus curator est: hic vero istum talem imperatorem vocat, & pari cum principibus nostris honore vult censeri. Lepidum caput, quomodo & unde tibi jus factum est Imperatoribus Romanis*

* Ἦν τις Λευϊτῶν οὓς διακόνους καλοῦμεν &c. *Erat quidam Levitarum quos nos Diaconos vocamus, nomine Basilius. Hic ad explicandum plebi in omnibus ubicumque cœtibus Verbum Divinum constitutus, tum alios qui vel tantillum offenderant, in illis concionibus novarum & ambiguarum sententiarum arguere,* καὶ δὴ καὶ Μιχαὴλ καὶ Νικηφόρον, ἐπίκλησιν Βασιλάκιον, ὧν ὁ μὲν Ῥητορικῆς εἰς τόδε καιροῦ κατηχητὴς ἐτύγχανε ὤν, ὁ Μιχαὴλ τὰ ἱερά τε ἐπὶ τοῦ τῆς Σοφίας ἱεροῦ διεξηγεῖτο τῶν Εὐαγγελίων ῥητά. Ἅτερος δὲ εὐδόκιμος ἄλλα τε τῶν ἐν λόγοις ἦν καὶ δὴ καὶ λόγων ἀγαθὸς δημιουργός, ἀμέλει γοῦν καὶ πολλὰ τῶν κατὰ Ῥητορικὴν μεμελέτητο αὐτῷ δεξιῶς. *tum etiam Michaëlem & Nicephorum cognomento Basilacium, Rhetorices ea tempestate doctorem. Michaël sacros Evangeliorum sermones in Sophiæ templo interpretabatur, alter vero celebris inter eruditos & orationum insignis artifex, adeoque multa in Rhetoricen erat egregie commentatus.* De hoc Nicephoro Basilacio sive Basilaca dixi supra lib. IV. cap. 30. pag. 411.

** Σωτήριχος ᾧ Παντεύγενος ἡ ἐπίκλησις ἦν, ἀνὴρ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον σοφίᾳ καὶ λόγων δεινότητι τοὺς ἄλλους ὑπερβάλλων, ὃς καὶ τῆς Ἀντιόχου τὸν θρόνον λαχὼν οὔπω ἔτι κεχειροτόνητο. Ὁ τοίνυν Σωτήριχος οὐκ ἀπὸ γλώσσης μὲν καὶ στόματος δόξῃ τῇ ἐκείνων παρίστατο, ἀλλὰ δὴ καὶ καλόν τι χρῆμα λόγου συντάξας, οἷος ἐκεῖνος ἐξαισίαν τινὰ πρὸς Πλάτωνα ἐν διαλόγοις ὁμοιότητα ἔχων, πολλὰ ἐν τούτῳ δὴ τῷ λόγῳ συνεφόρησεν ἄτοπα, δι' ἅπερ αὐτός τε τὴν τοῦ θρόνου καθαίρεσιν ὑπέστη. Confer Allatii præfat. ad excerpta Rhetorum, & adversus Creyghtonum p. 523. seq. ubi ipsa S[illegible] occasione motuum illorum habitæ Acta publicaturum se recipit.

*manis pro stratoribus * utendi? sed cum neutiquam id usquam acceperis, & tu Pontificem, ille Imperatorem, mentimini. Tu enim, qui Byzantinum Augustum solium diffiteris esse solium Romanum, dic mihi, quo tandem auctore ** Papæ dignitatem sortitus es? Unus est, qui hæc statuit ac decrevit, Constantinus, primus inter Imperatores Christianus. Qui ergo alterum qvidem institutem ejus libens accipis (thronum dico & dignitatis inter episcopos excellentiam) alterum vero conculcas & rejicis? Aut utrumque accipe, aut etiam alteri cede. Sed meum est, inquit, Imperatores creare ac designare. Sane, quatenus manus imponis, quatenus consecras: hæc autem spiritualia sunt: sed non est tuum, imperium Imperatoribus abrogare, & istiusmodi res novas moliri. Nam si vestrum erat transferre imperium, quare non olim de illo, cum Roma esset, aliter statuistis? sed alterius id facientis invitus atque ingratiis constitutioni acquievit iste, qui tunc temporis vestræ Ecclesiæ præsidebat. Tu vero incurris offendisqve in te ipsum, & nescis te tibi ipsum esse contrarium. Quorum enim non multo ante, Imperatori gratificatus, ne alloquia quidem & appellationes accipiebas, quod neque licebat; quos stratoribus accensueras; eos nunc nescio quo pacto facis Augustos: & illum, de quo & per quem & sub quo thronum nactus es, non dico barbaro, sed tyranno, sed servo homini parem ponis. Sed, ais, tyrannide opprimor, sed vi cogor. Non habet locum prætextus. Heri & non multo ante Imperatori Manueli scis quæ pactus sis; & si inficias iveris, at libelli prædicant, qui literas tuas paginis exceperunt. Cæterum vernilitas hæc est, ratioque agendi indecens atque illiberalis, & cothurni instar adaptas te vicissitudinibus fortunæ, & cum temporibus mutaris. Verum hæc longius, quam chronicis convenit commentariis, exsecuti sumus.*

NICETAS ACOMINATUS, Colossensis sive Choniates (Colossæ enim Phrygiæ Civitas seqvioribus temporibus Chonæ † dictæ sunt)

Libri 5ti Pars Altera.

* Partem hujus invectivæ ex Cinnamo adhuc tum inedito vulgaverat Allatius de Consensu utriusqve Ecclesiæ p. 523. notans p. 525. apud Græcos qvoqve non inauditum qvod Patriarchæ eqvitanti summi Duces & Imperii administratores habenas eqvi tenendo obseqvium ac venerationem sunt testati.

** Infra pag. 132. ἐδενὶ γὰρ ἄλλῳ ὅτι μὴ βασιλεῖ Ῥωμαίων ἀρχιερέα προβεβλῆσθαι τῇ Ῥώμῃ ἐφεῖται. Τοίνυν καὶ ἐξότε ὀλιγωρία τῶν ἐν Βυζαντίῳ βασιλέων τὸ τοιοῦτον ἀπεσβήκει ἔθος, ἐδεὶς ἐδένα ἐν Ῥώμῃ ἀρχιερέα καθίσῃ, ἀλλ' Ἐπισκοπικῶν συνόδων καὶ τοῦ κατὰ τὴν Ῥώμην Ἀρχιερατικοῦ ταῦτα ἐτελεῖτο. *Nullus alius nisi Romanus Imperator creandi Romæ Pontificis jus habet. Ex quo igitur Byzantinorum Imperatorum contemtus morem eum solvit, nemo quenquam Romæ constituit Pontificem, sed is per Episcoporum & Romani cleri Antistitum Concilium creabatur.*

† Constantinus Porphyrog. I. themate I. Κολόσσαι, αἱ νῦν λεγόμεναι χῶναι.

ſunt) magnis dignitatibus a) in aula CPolitana functus eſt, verum capta à Latinis A. C. 1204. CPoli Nicæam cum uxore gravida liberisqve profugus ibi diem obiit ſupremum non ante annos poſtremos Henrici Græcorum Imperatoris, defuncti A. 1216. Vitam hujus Nicetæ ſcripſit frater germanus majorqve natu ſed illi ſuperſtes *Michaël Acominatus* b) Metropolita Athenienſis in Monodia ſive lamentatione ſuper ejus obitum, qvæ Græcè c) nondum prodiit, latine vero exſtat ex *Petri Morelli* verſione una cum libris Hiſtoriarum edita Pariſ. 1566. fol. & in Corpore Hiſt. Byzantinæ Zonaram, Nicetam, Nicephorum Gregoram & Laonicum Chalcondylem latine complectente Francof. 1568. fol. & in Bibliotheca Patrum edit. Lugdunenſis T. 25. pag. 180. Aliud ut videtur Encomium Nicetæ Cho-

a) De illis fuſe & accurate Hanckius. Pleræqve exprimuntur in titulo Operis Hiſtorici: τῦ λογοθέτυ τῶν σεκρετῶν, καὶ ἐπὶ τῶν κρίσεως, γεγονότος δὲ καὶ ἐφόρυ καὶ κριτῦ τῦ βηλῦ, καὶ προκαθημένυ τῦ κοιτῶνος κυρίυ Νικήτα τῦ χωνιάτυ ἱςορία ἀρχομένη ἀπὸ τῆς βασιλείας τῦ βασιλέως Κυρίυ Ἰωάννυ τῦ Κομνηνῦ τῦ ὑῦ Κυρίυ Ἀλεξίυ. Confer qvæ infra in Indice ſcriptorum à Niceta laudatorum.

b) Hujus qvoqve Michaëlis Choniatæ *Hiſtoriarum fragmentum* Græce in folio Codice antiqvo chartaceo XXVI. Hiſtorico Bibliothecæ Vindobon. folia qvinqvaginta ſeptem implens memorat Neſſelius parte V. p. 55. Ejusdem Choniatæ *Homiliam in ramos palmarum* è MS. Bibl. Mazarinianæ latine vertit edid itqve Combefiſius in Bibl. Concionatoria, Tom. III. *Tractatus de Cruce & Oratio qua Athenas ſuæ ætatis longe diſſimiles ab priſca illa Athenarum urbe demonſtrat*, Græce MS. in Bibl. Regis Chriſtianiſſ. teſte Labbeo Bibl. nova MSS. pag. 74. & 135. In Bibl. Bodlejana inter Codices Baroccianos n. 131. habetur Michaëlis Metropolitæ Athenienſis *protheoria*, incipit φιλολόγος ὁ τῦ βιβλίυ. *Oratio habita Athenis*, qvæ incipit: τὸν μὲν δὴ προσήκοντα. *Catecheſis prima*, initium: τῦς τὰ. *Sermo in media Quadrageſima*, inpit. καὶ ὁδοιπόρος ὀρθίαν. *In feſto Palmarum* (eadem qvam à Combefiſio verſam dixi) incipit: ὁ μὲν προφητικώτατος ἐν βασιλεῦσι. *Alloquium Nicephori Prætoris*, init. τίς λαλήσει τὰς δυναστείας. *Sermo cum primum inviſeret Euripum Euboicum*, init. οἱ μὲν πολλοί. *Homilia de creatione hominis*, init. ἀσπάζομαί σε. *Contra reprehendentes quod ægre adduceretur ad ſpecimen ingenii ſui edendum.* Oratio *in Iſaacium Angelum* (Comnenum) *Imperatorem* (qvi imperavit ab A. C. 1185. ad 1195.) incipit: εἰ ἡ βασίλισσα μὲν νῦν. *Oratio funebris in Neophytum Monachorum Athenienſium Archimandritam.* init. εἰ Σαλομὼν ἔφη πῦ γνωμοτεύων. *Monodia in Euſtathium Theſſalonicenſem* incipit: ὦ στυγνὸς αἰών. Ejusdem *Epiſtolæ* qvamplurimæ. In eodem Codice habetur etiam Oratio Rhetoris cujusdam in Michaëlem Patriarcham, incipit: ἔςι πῦ.

c) Locum Græce producit Allatius contra Hottingerum p. 197. ſeq.

Choniatæ à Michaële ſcriptum qvod incipit: *κωφὸς μὲν ἀνὴρ*, exſtat in Bibl. Bodlejanæ Cod. Barocc. 131. Vide Catalogum MSS. Bibl. Bodlej. p. 15. E recentioribus conſulendi de hoc Niceta Petrus Morellus in præf. ad Monodiam, & qvi diligentiſſime in hoc argumento verſatus eſt Martinus Hanckius lib. 1. de Hiſt. Byzantinæ ſcriptoribus cap. 31.

1. Exſtant ejus Hiſtoriæ Byzantinæ libri XXI. libere & eleganter ſcripti:

1. De Joanne Comneno ab A. C. 1118. ad 1143. libro I.
2-8. De Manuele Joannis Fil. Comneno —— 1143 —— 1180. libris VII.
9. De Alexio Manuelis Fil. Comneno —— 1180 —— 1183. libro I.
10. 11. De Andronico Comneno — 1183 —— 1185. libris II.
12-14. De Iſaacio Angelo —— 1185 —— 1195. libris III.
15-17. De Alexio Angelo Iſaaci fratre —— 1195 —— 1203. libris III.
18. De Iſaacio Angelo qvi excœcatus pridem à fratre, poſt illius fugam Imperator iterum cum Alexio filio ſalutatur. A. 1203. lib. I.
19. De Alexio Duca, Murzuflo ſive ſuperciliosſo A. 1204. lib. I.
20. De rebus poſt expugnatam à Latinis 12. April. A. 1204. CPolin geſtis. lib. I.
21. De Imperio Balduini Flandri ab A. 1204. ad 1206. lib. I.

Hos libros ex Codice qvem Antonius Fuggerus CPoli per Joannem Dernſchuvan ab Alexandro Chartophylace * Diacono CPol. comparaverat, collatis aliis duobus MSS. Græce edidit, verſionemqve ſuam & notas ſive caſtigationes adjunxit *Hieronymus Wolſius* Oetin-

* Huic Wolfius tribuit verſus in Codice MS. ad præf. Nicetæ, ubi perſpicuitatem ſuam ille jactat, adſcriptos: Οὐκ οἶδα τί φῇς ἐνθάδε Χωνειάτα, Σοφὸν τὸ σαφὲς συγγραφῶν εἶναι λέγεις, εἶτα γριφώδη καὶ βαραθρώδη γράφεις. *Quid iſtuc eſt quid Choniata vis tibi? Orationis lucidum probas decus, Tenebricoſus inſtar ipſe tartari.* Addit Wolfius, non ſine cauſa hoc dici, præſertim in proœmio, ubi Homericæ dictionis æmulatione in ſalebras incidit. *Quod ſi totam*, inqvit, *hiſtoriam ſimili oratione involviſſet, in latomias ire quam moleſtiis converſionis conflictari maluiſſem.* De MS. Codice Bibl. Coislinianæ vide celeberr. Montfauconum p. 209. Salmaſius in funere lingvæ Helleniſticæ p. 208. *Nicetæ hiſtorici tempore, qui ſub Andronico vixit, & res ejus ſcripſit, adeo diverſa fuit vulgaris Græca illius ævi ab antiqua, ut duplex volumen hiſtoriæ ſcripſerit utraque lingua, Græcobarbara quæ tunc vigebat & antiquiore quæ ab uſu tunc receſſerat. Volumen Græcobarbarâ ſcriptum in Bibliothecis reperitur.*

Oetingensis Basil. 1557. fol. Ab eo tempore altera qvoqve Græco-Latina editio lucem vidit Genev. 1593. 4. qvæ in hoc illa priore præstat, qvod præterea Chronologiam operi præmissam, breviaria singulis libris præfixa, notasqve ad marginem morales ac politicas exhibet curante S. G. S. hoc est *Simone Goulartio* Silvanectensi, eodem qvi Flacii Catalogum testium Veritatis interpolavit. Huic Goulartianæ in Regia Græco-Latina Paris. 1647. fol. nihil aliud accessit qvam Glossarium Græcobarbarum à *Carolo Hannibale Fabrotto*, eiqve subjectæ paucæ è Codice Regio Variæ Lectiones ne unam qvidem paginam implentes, tum index rerum & verborum accuratus & locuples. Latina Wolfii versio recusa sæpius est una cum Zonara, Nicephoro Gregora & Laonico Chalcocondyla, Paris. 1567. fol. Frf. 1568. & Basil. 1587. f. Wolfii versionem aliqvot locis castigat Allatius præf. ad excerpta Rhetorum. Est qvoqꝫ in manibus versio Historiarum Nicetæ qvam vulgari Italo sermone condidit *Josephus Horologgi*, Venet. 1562. 4. adjunctis itidem de Græco versis alterius scriptoris *libris VI. Annalium* de vitis Imperatorum CPol. à Constante qvi imperium auspicatus est A. C. 634. usqve ad Leonis Armeni initia A. C. 813. atqve *Itinerario & flore Historiarum Orientis sive de Tartaris & Passagio terræ sanctæ*, descripto ab *Haitone* Armeno, Regis nepote, qvi A. C. 1307. mense Augusto Pictavii jussu Clementis V. Pontificis Historiam illam Gallice dictavit, exceptam latine à Nicolao Salconi * & præter editiones Moltherianam, Hagenoæ 1529. 4. Basileensem inter novi Orbis scriptores 1532. fol. & Reineccianam Helmst. 1585. 4. (in appendice ad Hist. literariam Cavei memoratas) vulgatam Berolini 1671. 4. ad calcem M. Pauli Veneti de regionibus Orientalibus librorum III. & Andreæ Mulleri Greifenhagii disqvisitionis de Chataja.

Non omittendum qvod in Bibl. Bodlejana inter libros MSS. Thomæ Roe, num. 22. post Nicetæ thesaurum (de qvo statim dicturus sum) pag. 423. occurrit pars posterior Historiarum ejus, divisa in libros duos, qvæ non modo qvoad distinctionem librorum, sed qvoqve in phrasi hinc inde, atqve libro præsertim posteriore etiam in rebus discrepat, dignusqve adeo est Codex, qvi si nova aliqvando curanda

* Hic in appendice ad Hist. literariam Clariss. Cavei perperam vocatur Nicolaus Falconius.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ἐπεδείξαντο. Μετ' οὐ πολὺ δὲ καταςπῶσι καὶ τὸ τοῦ μεγίστου νεὼ καταπέτασμα, εἰς μυρίας πολλάκις ἀργύρου μνᾶς ἀριθμούμενον, καὶ τούτου εὐροιζότερον παντὸς, καὶ εἰς βάθος χρυσῷ πυκαζόμενον. Ἐπεὶ δὲ χρημάτων καὶ οὕτως ἐσπάνιζον, (οὐδὲ γὰρ φιλοπλουτίας κόρος αἴτε δὴ τὸ βάρβαρον ἴσασι) τοῖς χαλκοῖς ἐποφθαλμίζουσιν ἀνδριᾶσι, καὶ παραδιδόασι τούτους πυρί. Ἥτε οὖν ἐν τῇ Κωνσταντινείᾳ ἀγορᾷ ἱσταμένη πολύχαλκος ἥρα κέκοπται εἰς στατῆρας, καὶ χωνείᾳ παραδίδοται, ἧς ἡ κεφαλὴ μόγις τέτρασι βοῶν ὑποτρόχοις ζεύγμασι εἰς τὸ μέγα παλάτιον ἀποκεκόμισται. Καὶ ἐπ' αὐτῇ ὁ Πάρις Ἀλέξανδρος τῆς βάσεως ἀνατέτραπται, συνεστὼς Ἀφροδίτῃ, καὶ χειρίζων ταύτῃ τὸ χρύσεον μῆλον τῆς Ἔριδος. Τὸ δὲ τετράπλευρον χαλκοῦν μηχάνημα μετέωρον ἀναβαῖνον, καὶ μικροῦ τοῖς τῶν κιόνων μείζοσιν ἐς τὸ ὕψος ἀνθαμιλλώμενον, ὅσοι πολλαχῇ τῆς πόλεως ἀνεστήκασι, τίς οὐκ ἂν ὀφθαλμὸν ἐκείνῳ ἐπιβαλὼν τῆς ποικιλίας ἐθαύμασε; ἅπας μουσικὸς ὄρνις τὰ ἐαρινὰ μελῳδῶν ἐκεῖ ἐντετύπωτο, γεηπόνων ἔργα καὶ αὐλοὶ, καὶ προβάτων βληχήματα, καὶ ἀρνῶν σκιρτώματα ἐξεικόνιστο. ὑφηπλῶτο καὶ θαλάττιον πέλαγος, καὶ νεπόδων ἀγέλαι καθωρῶντο, οἱ μὲν ζωγρούμενοι, οἱ δὲ τὰ

cidentales pepercerunt, DEo & ejus servis facto omnibus promiscua usi pietate. Paullo post in templo detrahunt vel multis pridem millibus argenti æstimatum, quod illo promtissimum ad di nem esset & densum aur bum haberet. Cum vero expleti essent pecuniis, ne avaritiæ barbarorum qvicqvam est satis, in æneas conjiciunt oculos flammis tradunt. Itaque Jun xima ex ære qvæ in Const foro stabat, ad stateres cu coucisa & ad conflandum cujus caput vix à qvatuor bus boum in magnum pal duci potuit. Præterea eversus damentis suis Alexander Pa cum Venere cui pomum Eridis porrigebat. Illud neum qvadratum monum ejusque varietatem qvotus qu qvi illud spectavit non est ratus, qvod in maximam al nem assurgebat & cum al columnis qvæ passim in stant certare poterat, in qv ptum omne genus avium concentus modulantium opera rustica & tibiæ ovesque lantes & lascivientes ag ctandi erant. Expositum pelagus navigabile, & p

α τυραννοῦντες καὶ κατὰ βυθοῦ
ν ἀνέτως φερόμενοι. Οἱ δ' ἔ-
σύνδυο καὶ σύντρεις ἀλλήλοις
γλιζόμενοι, γυμνοὶ περιβλημά-
βάλλοντο μήλοις καὶ ἔβαλλον,
ἡ περιβραστάμενοι γέλωτι. Τοῦ
ἑτοῦ τετραπλεύρου εἰς ὀξὺ χῶ-
ρου πυραμίδος τελευτῶντος,
ντο ἄνωθεν γυναικόμορφον εἴ-
ον, καὶ ταῖς πρώταις τῶν ἀνέ-
πνήσεσι περιστροβούμενον, ὁπόθεν
δουλον ἐπικέκλητο. * Πλὴν ἀλλὰ
το τὸ περικαλλέστατον ἔργον τοῖς
ταῖς παρέδοσαν, ὥσπερ καὶ τὸν
ταύρῳ ἐπὶ ** τραπεζώδους βά-
ἔφιππον ἱστάμενον ἄνδρα τὸν
ν τὸ εἶδος, καὶ τὸ μέγεθος
ιασον. Εἶναι δὲ οὗτος ἐλέγετο
μὲν ἐνίοις † Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ,
ιρομένοις τὸν ἄνδρα τῇ πρὸς
ἐκτάσει τῆς χειρὸς, ἤδη τῆς
ύσιν πορείας ἐχόμενον, καὶ τὴν
βαὼν στάσιν ὡσονεὶ ἐπιτάσσον-
ς δὲ ἐδόκει τοῖς πλείοσιν, ὁ ἐν
τῷ τοῦ Πέλοπος γεννηθεὶς καὶ
ς Βελλεροφόντης Πηγάσῳ ἐπι-
ιος, ἦν γὰρ ὁ ἵππος ἀχάλι-
νοῖος ὁ Πήγασος παραδίδο-
ντα κρεαίνων κατὰ πεδίων, καὶ
υδοξῶν ἀναβάτην ὡς πτηνὸς
καὶ πεζὸς φερόμενος. Ἀλλὰ

greges videre licebat alios vivos capi, alios retia perrumpere & impune altum iterum repetere. Jam Amores bini terniqve nudi ab indumentis, qvi certabant invicem malisqve petebant ac petebantur & dulci concutiebantur riſu. Huic qvadrato monumento qvod in pyramidem deſinebat, in ſuprema parte impoſita erat mulieris imago qvæ ad primos qvosqve venti motus facillime circumagebatur, unde & ventorum miniſtram vocare ſolebant. Hoc itidem longe pulcherrimum opus conflatoribus tradiderunt, qvemadmodum & virum eqvo inſidentem heroica forma & ſpectanda magnitudine, qvi in Tauri foro qvadratæ baſi inſiſtebat, & à qvibusdam creditus eſt Jeſus filius Nave, cujus rei eſſe voluerunt ſignum, qvod manum verſus Solem jam ad occaſum vergentem extenderet, ac veluti juberet in Gabaone conſiſtere. Plurimi vero putarunt eſſe inſidentem pegaſo Bellerophontem qvi in Peloponneſo educatus eſt, erat enim eqvus effrænis, ut Pegaſum ferunt, proterveꝗ campum ungula qvatiens, & qvi omnino decorabat ſeſſorem ſuum, nec pedibus magis incedebat qvam volabat. Fuit & antiqva fama delata usqve ad nos & omni-

καὶ

eminit Nicetas in Andronico Comneno lib. 2. c. 6. Vide Bandurium ad Imperium Orientale p. 504. Codini Origines CPol. n. 48. Bandurium p. 505.
onfer Nicetam lib. ult. cap. 10. pag. 696. edit. Genevenſ.
væ de hac ſtatua Bellerophontea ſeqvimur, Nicetæ verba ex MS. Vaticano Græce edidit Lambecius ad Codinum pag. 165.

καὶ φήμη παλαίφατος καὶ εἰς ἡμᾶς διαβαίνουσα τοῖς τῶν ἁπάντων ἐνέκειτο στόμασιν, ἐν τῷ ἐμπροσθίῳ τοῦ ἵππου τούδε, λαιᾷ χηλῇ ἀνδρείκελον κεύθεσθαι, τισὶ μὲν ἐκ τοῦ τῶν Βενετίκων εἶναι παραδιδόμενον, ἄλλοις δ' ἑτέρου τῶν μὴ ἐνσπόνδων Ῥωμαίοις Ἑσπερίων ἐθνῶν, ἢ καὶ τῶν Βουλγάρων ἑνός. Πολλάκις οὖν ἡ τῆς χηλῆς ἐπεπονήθη ἀσφάλισις εἰς τὸ πάντα ἀφώρατον ὧν ἤθελο κρύπτειν ἔνδοθεν. Καταλεμμαχισθέντος δὲ τοῦ ἵππου, καὶ σὺν τῷ ἀναβάτῃ παραπεμφθέντος τῷ πυρὶ, εὕρηται καὶ τὸ τῇ ὁπλῇ τοῦ ἵππου ἐντυμβευόμενον χαλκῆρες ἴνδαλμα, καὶ ἣν περικείμενον χλαῖναν ὁποίαν τῶν θρεμμάτων τὰ ἔρια πλέκουσιν. Ὀλίγα δὲ τῶν ἐπ' αὐτῷ πεφρασμένων οἱ Λατῖνοι φροντίσαντες, πυρὶ καὶ τοῦτο ἐνέβαλον. Ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἐν τῷ ἱππικῷ ἱσταμένων ἀγαλμάτων καὶ ἀλλοίων θαυμαστῶν ἔργων τὴν καταστροφὴν παρῆκαν οἱ τοῦ καλοῦ ἀνέραστοι οὗτοι βάρβαροι, ἀλλὰ καὶ ταῦτα κεκόφασιν εἰς νομίσμα, ἀνταλλασσόμενοι μικρῶν τὰ μεγάλα, καὶ τὰ δαπάναις πονηθέντα μεγίσταις οὐτιδανῶν ἀντιδιδόντες κερμάτων. Κατήρειπτο οὖν Ἡρακλῆς ὁ τριέσπερος * μέγας μεγαλωστὶ κοφίνῳ ἐνιδρυμένος, τῆς λεοντῆς ὑπεστρωμένης ἄνωθεν, δεινὸν ὁρώσης κἂν τῷ χαλκῷ καὶ μικροῦ βρυχηθμὸν ἀφιείσης καὶ διαθρούσης τὸ ἐφιστάμενον ἐκεῖσε τοῦ πλήθους ἀπάλαμνον. Ἐκάθητο δὲ μὴ γωρυτὸν ἐξημμένος,

umjactata sermonibus, sub a riore læva eqvi ungulâ imagi latere viri, qvem ex Venetis qvem referre sunt qvi trad runt, alii alium ex gentibus C dentalibus Romanæ inimicis, etiam Bulgarum. Sæpius ita obducenda firmiter & obdura illa elaboratum est, ut nullo p posset deprehendi qvid qvod sub ea latere constaret. C scisso autem eqvo & una cum s re in ignem misso, reperta e est in ungulâ eqvi condita im induta chlænam qvalem ex ov lana conficere solent: cæte Latini utpote parum qvid ill gnaret curantes, & ipsam in fl mas conjecerunt. Sed nec in Hippodromo sive Circo st tas imagines & alia opera ad randa perdere intermisere ba ri illi, qvi nihil pulchrum am norunt, verum & illa confla in nummos, exiguo pretio per tantes res maximas, & qvæ imm sis sumtibus constiterunt, pro v sima pecunia profundentes. E sus itaqꝫ etiam est ab illis trino Hercules, magnus magnifice tus super vimine, leonis pelle perjecta qvæ torvum tueba in ære etiam tantum non ru bat, otiosamqꝫ qvæ circumst conterrebat plebem. Sedebat pharetram indutus, neqve arc

* Vide Tzetzen ad Lycophron. vers. 33.

μὴ τόξον ταῖν χεροῖν φέρων, μὴ τὸ ῥόπαλον προβαλλόμενος, ἀλλὰ τὴν μὲν δεξιὰν βάσιν ἐκτείνων ὥσπερ καὶ αὐτὴν χεῖρα ἐς ὅσον ἐξῆν. τὸν δ' εὐώνυμον πόδα κάμπτων εἰς τὸ γόνυ, καὶ τὴν λαιὰν χεῖρα ἐπ' ἀγκῶνος ἐρείδων, εἶτα τὸ λεῖπον τῆς χειρὸς ἀνατείνων, καὶ τῷ πλάτει ταύτης, ἀθυμίας πλήρης, καθυποκλίνων ἠρέμα τὴν κεφαλὴν, καὶ τὰς ἰδίας οὕτω τύχας ἀποκλαιόμενος, καὶ δυσχεραίνων τοῖς ἄθλοις ὅσους αὐτῷ Εὐρυσθεὺς οὐ κατὰ χρείαν, κατὰ δὲ φθόνον μᾶλλον ἠγωνοθέτει, τῷ τῆς τύχης περιόντι φυσώμενος. Ἦν δὲ τὸ στέρνον εὐρὺς, τοὺς ὤμους πλατὺς, τὴν τρίχα οὖλος, * τὰς πυγὰς πίων, βριαρὸς τοὺς βραχίονας, καὶ εἰς τόσον προέχων μέγεθος, ἐς ὅσον οἶμαι καὶ τὸν ἀρχέτυπον Ἡρακλῆν ἄκασεν ἂν ἀναδραμεῖν ὁ Λύσιππος **, ὁ πρῶτον ἅμα καὶ ὕστατον τῶν ἑαυτοῦ χειρῶν πανάριστον φιλοτέχνημα τοῦτον χαλκουργήσας, καὶ οὕτω μέγιστον, ὡς τὴν περιλοῦσαν τὴν αὐτοῦ ἀντίχειρα μήρινθον ἐς ἀνδρεῖον ζωστῆρα ἐκτείνεσθαι, καὶ τὴν κνήμην τοῦ ποδὸς ἐς ἀνδρόμηκες. Τοιοῦτον δ' ὄντα τὸν Ἡρακλῆν οὐ παρῆλθον ἀνακαθαίρετον οἱ τὴν ἀνδρείαν τῶν

tenens manibus, neque clavam habens appositam, sed dextro pede qvemadmodum dextra manu qvoque qvantum poterat protensa, sinistrum pedem flectebat in genu, & sinistra manu in cubitum innitebatur, cæteraque ipsius erectæ in volam plenus ægritudine, caput leviter reclinabat, propriam fortunam ita proseqvens lacrymis, & indignatus labores qvales Eurystheus ipsi, non qvod opus esset sed potius per invidiam injunxerat, secunda fortuna sua inflatus. Erat porro amplo pectore, latis humeris, crispo crine, clunibus pingvibus, robustis lacertis, & tanta magnitudine eminebat, qvanta opinor verum Herculem fingeret, si in vitam rediret Lysippus, ** qvi primum & ultimum operum suorum artificiosissimumque Herculem ex ære fecit: Ea inqvam magnitudine, ut funis pollicem ejus ambiens viro ad cingendum corpus sufficeret, & crus ipsius staturam viri æqvaret. Talem tantumqve Herculem evertere non intermiserunt illi qvi fortitudinem, qvam sibi vin-

* In his verbis desinere fragmentum Nicetæ in Codice Vaticano, testatur Lambecius ad Codinum pag. 167.

** In MS. scribitur Λυσίμαχος, sed Lysippi nomen restituendum, de cujus Hercule epitrapezio pedalis magnitudinis vide Franciscum Junium in Catalogo pictorum pag. 112. Scribitur tamen Lysimachus etiam in Nicetæ Alexio Angelo Comneno lib. 3. cap. 4. p. 335. ubi de eadem Herculis imagine sermo.

σαυνόμων ἀρετῶν διϊςάντες, καὶ ταύτην ἑαυτοῖς οἰκειοῦντες καὶ περὶ πλείςου τιθέμενοι. Τούτῳ δὲ συγκαθεῖλον καὶ τὸν σεσαγμένον καὶ σὺν ὀγκηθμῷ ςελλόμενον ὄνον, καὶ τὸν τούτῳ ἐφεπόμενον ὀνηγὸν, οὓς ἐν Ἀκτίῳ ἔςησε Καῖσαρ ὁ Αὔγουςος, † τό ἐςιν ἡ καθ' Ἑλλάδα Νικόπολις, ἡνίκα νυκτὸς ἐξιὼν τὸ τοῦ Ἀντωνίου κατασκέψασθαι ςράτευμα, ἀνδρὶ ἐνέτυχεν ὄνον ἐλαύνοντι, καὶ πυθόμενος, ὅςις εἴη, καὶ ἔνθα πορεύεται, ἤκουσεν ὡς καλοῦμαι Νίκων, καὶ ὁ ἐμὸς ὄνος Νίκανδρος, ἐφικνοῦμαι δὲ πρὸς τὴν τοῦ Καίσαρος ςρατιάν. Οὐδὲ μὴν τῆς ὑαίνης οὐδὲ λυκαίνης τὰς χεῖρας ἀπήγαγον, ἃς Ῥῶμος καὶ Ῥωμύλος ἐθήλασαν. Στατήρων δὲ βραχέων καὶ τούτων χαλκῶν τὰ παλαιὰ σεμνότατα τοῦ γένους ἀπέδωκαν, καὶ καθῆκαν αὐτὰς εἰς τὸ χωνευτήριον. Ἔτι γε μὴν καὶ τὸν ἄνδρα τὸν παλαίοντα λέοντι, καὶ τὸν ἵππον τὴν Νειλῷον, ἐς οὐραῖον ἀκανθωμένοις λεπίσι τὰ ὄπισθεν τοῦ σώματος λήγοντα, καὶ τὸν σείοντα τὴν προνομαίαν ἐλέφαντα, τὰς σφίγγας ἐπὶ τούτοις τὰς εὐειδεῖς ὡς γυναῖκας τὰ

dicabant scilicet & faciebant plurimi, à cognatis virtutibus se junxerunt. Sed & asinum sustulere, & à qvo rudens ille atqve onustus agebatur asinarium qvos Cæsar Augustus apud Actium sive Nicopolin in Græcia posuerat, qvod de nocte egressus speculatum Antonii castra, incidisset in virum cum asello qvem agebat, & sciscitatus qvis esset & qvo tenderet, tulisset responsum ipsi esse Niconis nomen, asino Nicandri, & ad Cæsaris se exercitum tendere. Ne ab hyæna qvidem sive lupa illa abstinuere manus, qvæ Romum Romulumqve lactaverat, sed pro paucis nummis etiam hæc antiqva & veneranda gentis suæ monumenta tradiderunt & in conflatorium miserunt. Similiter virum cum leone certantem, & Hippocampum * Nili incolam cum postica corporis parte in caudam sqvamis horridum desinente, nec minus elephantem cum versatili proboscide, & Sphinges ** ab anteriore parte fœminas forma conspicuas, posterius bestias horribiles, tantoqve admirabiliores qvod pedibus incedebant & simul alis levi-

ἔμπρο

† Confer notas ad Svet. August. c. 96. ubi asini nomen non est Nicander, sed Eutyches.

* Vide Hippocampi imaginem in notis Rev. Olearii ad Philostratum p. 729. Videtur autem Nicetas Hippocampum confundere cum Hippopotamo, animali qvadrupede cum qvo Nilus pingitur, & qvi neutiqvam in caudam sqvamosam abit.

** Vide Sphingis imaginem apud Ez. Spanhemium de præstantia numism. & de Scylla Harduinum ad Plin. T. V. pag. 219. Hyænæ & lupæ in Circo CPol. meminit Nicetas in Andronico Comneno lib. 2. c. 12.

ϖοθω, καὶ φρικτὰς ὡς θηρία
μόθω, μακροΐερας ἢ ὡς καὶ πεζῇ
ἰόντας, καὶ κῦφως τῶ πτερῶ φε-
ροντας ἢ διαμιλλωμένας τοῖς τῶν
των μεγαλοπτέρυξι, ἢ τὸν ἀχά-
ἵππον ἐρεθίζοντα τὸ ὗς ἢ φρι-
ᾶντα. Ταῦρόν τε καὶ εὐήνιον προ-
ζοντα, ἢ τὸ ἀρχαῖον κακὸν τὴν
λαν μέχρι μὲν ἰξύ@ γυναικεῖον
ν προφέρουσαν. Καὶ ὅτω προτε-
ῆ ὑπερμαζῶν ἢ μεςὸν ἀγριό-
, τὰ δ' ἐκτὸς διεσχισμένον
ῆρας ἐμπηδῶντας τῇ ὃ Ὀδυσσέως
καὶ συχνὰς τῶν ἑταίρων καλα-
θίζοντας. Ἦν δ' ἐν τῷ ἱππικῷ
χαλκὸς ἀετὸς ἀνακείμεν@, ὃ
νέων Ἀπολλωνίε καινὸν μεθόδευ-
ἢ τ ἐκείνε γοητείας μεγαλο-
ὲς μαγγάνωμα. Παραβαλὼν γὰρ
Βυζαντίοις, παρεκλήθη τὰ τῶν
ν καλευνάσαι δήγματα, ὑφ' ὧν
γον ἐκεῖνοι κακῶς, ἀμέλει καὶ
ρίθοις ταῖς ἀρρητεργίαις χρησά-
, ὧν ὑφηγηταὶ δαίμονες καὶ
τύτων πρεσβεύεσιν ὄργια. Ἐπὶ
ς ἀνίςησιν ἀετὸν, ἡδονὴν ἐνςάζον
αῖς ὅραμα, καὶ πεῖθον χρο-
ξεῖν τοῖς αὐτῷ θέας καταθευ-
τας, ὡς τοὺς ὑπέχοντας ἀκοὴν
τῶν Σειρήνων δυσπαρόδευτα μέ-
μα τα. Διῆρκε μὲν γὰρ ὡς εἰς
ν τὰς πτέρυγας, ὄφις ἢ τοῖς πο-
ποκείμεν@ καὶ λοξέμεν@ εἰς
ς ἀπεῖργεν αὐτὸν τ ἀναφορᾶς,
οῖς ἄκροις ὃ σώματ@ ὡς πρὸς
α ἐγχρίμπτων ταῖς πτέρυξιν.
ἢ ὁ ἰοβόλ@ ὀδὲν, ταῖς γὰρ τῶν

ter ferri videbantur, qvibus maximas provocabant volucres. Tum effrenem eqvum, arrigentem aures, & frementem. Nec minus Taurum frenorum patientem progredientemqve, & vetus malum Scyllam, fœminæ formam referentem lumbotenus, protenso capite, prægrandibus mammis, plenæ immanitatis: postrema diductam in bestias insultantes navi Ulyssis, & non paucos ex ejus sodalibus vorantem. Erat in Hippodromo etiam aqvila posita ex ære, mirum Apollonii Tyanensis artificium & præstigiarum ejus nobile monumentum. Is nimirum cum versaretur aliqvando Byzantii, rogatus est ut serpentium morsus prohiberet, à qvibus incolæ male vexabantur. Igitur administris nefariis artibus suis, qvas dæmones illum, harumqꝫ Mysteriis initiati docuerant, in columna posuit aqvilam, cum voluptate videndum spectaculum, & prætereuntibus facile persvadens ut diutius illud contemplando velut Sirenio qvem ægre præternavigare licet cantu se oblectarent. Alas ut jam volatura extendebat, Serpens vero pedibus ejus substratus volutusqꝫ in spiras prohibebat eam in sublime ferri, summumqꝫ caput velut ictum intentaturus alis ejus admovebat: nihil vero venenata hæc bestia valebat ipsi nocere, siqvidem ungvium acumine impetus ejus supprimebatur

ἐνυχίων ἐμπερονηθεὶς ἀκωκαῖς, ἐσβεσο τὴν ὁρμὴν, καὶ ὑπνώττειν μᾶλλον ἐδόκει ἢ γοῦν πρὸς καταπάλαισιν τοῦ ὄρνιθος ταῖς ἐκείνου προσφύεσθαι πτέρυξιν. Καὶ ὁ μὲν ὄφις οὕτω πνέων τὰ λοίσθια, καὶ τὸν ἰὸν εἶχεν ἑαυτῷ συνθνήσκοντα. Ὁ δ' ἀετὸς γαῦρον ὁρῶν καὶ μονονουχὶ κλάζων τὰ ἐπινίκια, ὥρμα συνεξάρασθαι τὸν ὄφιν καὶ ἅμα οἱ δι' ἀέρος φέρεσθαι, τεκμαίρεσθαι τοῦτο διδοὺς τῷ χαροπῷ τοῦ βλέμματος, καὶ τῇ νεκρώσει τοῦ ὄφεως, ὃν εἴπε τις ἂν εἰδὼν ἐπιλελησμένον τῶν ἑλίξεων, καὶ τοῦ δάκνειν εἰς ὄλεθρον, καὶ τοὺς λοιποὺς Βυζαντίους ὄφεις τῶν καθ' αὐτὸν διασοβεῖν ὑποδείγματι, καὶ πείθειν ταῖς χρείαις συμπεραᾶσθαι καὶ παραβύεσθαι. Οὐ μόνον δὲ, καθ' ὅσα εἰρήκαμεν, ἀξιάγαστον ἦν τοῦτο τὸ ἀέτειον εἴκασμα, ἀλλ' ὅτι καὶ τὰ τῆς ἡμέρας ὡριαῖα τμήματα διὰ τῶν ἐν ταῖς πτέρυξι κεχαραγμένων γραμμῶν οὐσῶν δυοκαίδεκα, τρανότατα ὑπεδήλου τοῖς τὰς ὄψεις ἐκείνῳ, σὺν λόγῳ προσβάλλουσιν, ἡνίκα μὴ νεφέλαις ἐγνόφοῦτο τὰς ἀκτῖνας ὁ ἥλιος. Τί δ' ἡ λευκώλενος Ἑλένη, καλλίσφυρός τε καὶ δολιχόδειρος; ἡ τὸ πανελλήνιον εἰς Τροίαν ἀθροίσασα, καὶ καθελοῦσα Τροίαν, ἐκ δὲ ταύτης προσοκείλασα Νείλῳ, κἀκεῖθεν αὖθις ἐς ἤθη τὰ Λακώνων ἐπαναλύσασα χρόνιος. ἆρ' ἐμείλιξε τοὺς δυσμειλίκτους; ἆρ' ἐμάλθαξε τοὺς σιδηρόφρο-

batur ita ut sopito similis esse videretur potius coluber, qvam exsuperaturus aqvilam alis ejus se admovere. Itaqve extremum ducebat spiritum, & extinctum secum una commoriente gerebat virus. At Aqvila ferociter vultu victoriam & tantum non clangore testabatur, tentabatqꝫ serpentem secum tollere in sublime ac cum illo per auras ferri, qvod significabat lætabundo intuitu & serpentis cæde, qvem spirarum suarum & exitiosi morsus jam oblitum dixisses, aliosqve Byzantio tum molestos serpentes exemplo suo repellere, atqꝫ illos ut aufugerent & sibi consulerent svadere. Nec propter hæc tantummodo qvæ jam commemoravi dignum illud ac memorabile spectaculum erat, sed ideo qvoqꝫ qvod diligentius intuentibus, si radios solis nubium caligo non obduxisset, observare licebat segmenta horarum duodecim diei, ductis per alas aqvilæ lineis perspicue designari. Qvid de Helena dicam niveis brachiis, decoris pedibus, egregio collo, qvæ ad Trojam omne Græcum nomen congregavit, Trojam evertit, inde applicuit se Nilo, atqꝫ hinc ad mores iterum Laconicos post aliqvod temp⁹ reversa est. Nũ vero mitificare inexorabiles hæc potuit, aut ferreos homines mollire? Nihil profecto minus, licet spe-

rasi

μὴν οὐν οὐδὲ ὅλως τειοῦτόντι
ἡ πάντα θεατὴν τῷ κάλλει
...σασα, καίπερ ἐσταλμένη
..., καὶ δροσώδης ἀρωμένη
χαλκῷ καὶ ὑγραινομένη
τα, τῷ χιτῶνι, τῷ κρη-
τῇ στεφάνῃ καὶ τῷ πλοχ-
μῶν. Ὁ μὲν γὰρ ἀραχνίων
... ἦν, τὸ δὲ δαιδάλεον *
, ἡ δὲ διέδει τὸ μέτωπον
... τιμαλφῶν λίθων ὑπο-
διαύγειαν. Ὁ δὲ τὸ τῆς
χυμένον καὶ διασοβούμε-
μασιν ὀπισθίῳ δεσμεύματι
γεν, ἕως κνημῶν ἐκτεινό-
... δὲ καὶ τὰ χείλη καλύ-
... ἠρέμα παρανοιγόμενα,
... ἀφιέναι φωνήν. Τὸ δὲ
...διαμα εὐθέως προσυπαν-
...ρμονῆς πιμπλῶν τὸν θεώ-
...αι τὸ δὲ βλέμματος χα-
... τὰς ἀψῖδας τῶν ὀφρύων
λοιπὴν εὐφυΐαν τοῦ σώμα-
... ὁποῖα ἦν διαγράψαι
... παραστῆσαι τοῖς ἔπειτα
...υνδαρὶς Ἑλένη, κάλλος
καλὸν, Ἐρώτων μόχευμα,
... τημελοῦχημα, πανάρι-
...ως δώρημα, Τρώων καὶ
...ραίβευμα. Ποῦ σοι τὸ νη-
... κακῶν ἁπάντων ἐπίληθες
..., ὃ Θῶνος σοι παρέχειτις
...σατο; Ποῦ δὲ τὰ ἀμάχα
...πῶς οὐκ ἐχρήσω τούτοις ὡς

Ɛtatorem qvemcunqve pulchritudine sua duceret, ac theatralem in modum comta esset, in ære etiam roscidæ similis madentisqve ad amores, tunicâ, redimiculo; corona, criniumqꝫ nodis. Tunica telas aranearum tenuitate vincebat, vitta dædaleam artem spirans, ambiebat caput, corona imposita auri & gemmarum referebat splendorem, comas effusas & à ventis agitatas retro constringebat ligamentum ad tibias usqꝫ demissum. Labella rosæ instar leviter aperta jamjam emissura vocem videbantur, & lenis risûs amœnitas obversata statim spectanti, hilaritate eum perfundebat. Amabilem vero obtutum oculorum, superciliorum arcus & cæteram corporis formam ac pulchritudinem nemo verbis describere & ad verum tradere posteris qveat. At tu Tyndari credita filia Helena, per te tota pulcherrima, Amorum opus, Veneris curatio, donum naturæ præstantissimum, præmium victoriæ Græcis propositum & Trojanis. Ubi tibi Nepenthes & remedium omnem luctum longe propellens, qvo Thoni uxor * te pridem donavit? Ubi inexsuperabilia philtra? qvi illis usa jam non es perinde ut pridem? Sed fati opinor necessitate

...ανέχειτο.
* ...damna Odyss. δ, 228.

πάλαι, καὶ νῦν; Ἀλλ᾽ οἶμαί σοι ταῖς Μοίραις πέπρωται τῇ τοῦ πυρὸς ὑποπεσεῖν ἐρωῇ, μηδ᾽ ἐν εἰκόνι παυσαμένην ἀνακαίειν τοὺς ὁρῶντας ἐς ἔρωτας. Εἶπον δ᾽ ἂν ὡς καὶ ἀντίποινα τοῦ τὴν Τροίαν αἰθαλῶσαι πυρὶ ταῖς σαῖς σχετλίως φρυκτευθέντι φιλότησιν, οἱ Αἰνειάδαι οὗτοι πυρί σε κατεάριναν. Ἀλλ᾽ οὐκ ἐᾷς με τὸ χρυσομανὲς τῶν ἀνδρῶν διανοήσασθαί τι τοιοῦτον καὶ φθέγξασθαι, ὑφ᾽ οὗ τὰ σπάνια πανταχοῦ καὶ καλῶν κάλλιστα ἔργα παντελεῖ ἀφανισμῷ παρεπέμφθεισαν. Εἰπεῖν δὲ καὶ τὸ τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὀβολῶν μετρίων πολλάκις ἀποδιδόναι καὶ ἀποπέμπεσθαι, καὶ μᾶλλον εἰ προσανέχουσι τῇ λείᾳ, καὶ προστετήκασι πεττοῖς πανημέριοι, ἢ καὶ πρὸς ὁρμὴν ἄλογον καὶ μανιώδη, οὐ μὴν ἀνδρείαν ἔμφρονα, κατ᾽ ἀλλήλων ἐνθουσιῶσι, καὶ τὴν Ἄρεως σκευὴν περιτίθενται, τῆς νίκης προτιθέντες ἆθλον πάντα τὰ προσόντα σφίσιν, αὐτὰς τὰς κουριδίους ἀλόχους, ἐξ ὧν πατέρες ἠκηκόεισαν τέκνων, ἔτι δὲ τὸ μέγα χρῆμα καὶ τοῖς ἄλλοις δυσπαραίτητον τὴν ψυχὴν, καὶ ἧς ἕνεκα τὰ πάντα περισπουδάζουσιν ἄνθρωποι. Ἄλλως τέ που παρ᾽ ἀγραμμάτοις βαρβάροις, καὶ τέλεον ἀναλφαβήτοις ἀνάγνωσις καὶ γνῶσις τῶν ἐπί σοι ῥαψῳδηθέντων ἐκείνων * ἐπῶν.

fixum tibi est, ut ignis vim
nec in imagine cessas spe
bus faces amoris subjicere.
rem redditam talionem,
flammis per vesanos tui
accensis Troja exusta est, at
Æneadæ tuam qvoqve ima
igne consumsere: Sed insa
in his viris est auri cupid
qvam longe pulcherrima
qvaqve opera prorsus perdi
hoc nec cogitare nec dicere p
Dicam potius qvod propria
res sæpe pro paucolorum
rum pretio aliis concedunt
dimittunt, præcipue si inte
cro, talis per totum diem i
scant, aut immani impetu
rioso (neqve enim sanam
tem dixeris) in se mutuo
Martisqve arma induunt, p
in vicem propositis victor
cunctis habent, etiam propri
renti ætate uxoribus e qvib
tres liberorum audiunt, ipsa
vita, maximi momenti re,
tam pretiosa, pro qva nihi
suscipere homines solent.
rum apud illiteratas etiam
& qvæ ne alpha qvidem & be
runt aut legere callent, perc
re versus Poëtæ qvos in Hel
(fc

Οὐ νέμεσις Τρῶας καὶ ἐυκνημῖδας Ἀχαιοὺς
Τοιῇ ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν,
Αἰνῶς ἀθανάτῃσι θεαῖς εἰς ὦπα ἔοικεν.

Non erat indignum certe, tot funera Troas
Tot mala pro tali Danaos tolerasse puella
Cœlicolis simili, forma splendore, Deabus.

* Iliad. γ. 156.

ἴω μοι ἐκεῖνο τῷ λόγῳ· Ἀνέκειτο στηλίς ... τὴν ὄψιν γύναιον, ... τὸ τ̃ ἡλικίας ἄγον τὸ χαριέστα-... εἰς τοὐπίσω τὴν κόμην ἀναδούμενον ἀμφότερα τ̃ μετώπε συνεσταλμ-... ἐχ ὑπεραιωρούμενον, ἀλλ᾽ ὡς ... ἦν τοῖς ἐς αὐτὸ τὰς χεῖρας ἐκ-...ετ. Τούτου δὴ τ̃ μορφάσματος ἡ ... χεὶρ μηδενὸς ὑπόντος ἐρείσματος ... ἔφιππον ἀφ᾽ ἑνὸς ἱππέως ποδὸς παλάμαις ἀνεῖχεν, ὡς ἐδὲ σκύ-...κεράσματος ἕτερος. Ἦν δ᾽ ὁ μὲν ...βάτης σφριγῶν τὸ σῶμα, φρακτέ-...ς σώματι καὶ κνημῖσι, τὼ πόδε ὑπε-...δεμένος, πνέων ἀτεχνῶς πόλεμον. Ὁ ...πος ἀνίστη τὸ ὖς ὡς πρὸς σάλπιγγα, ... τ᾽ αὐχένα, τὰς ὄψεις δρι-..., καὶ τὸν ἐκ τ̃ θυμοῦ δρόμον φαίνων τοῖς ὀφθαλμοῖς, οἱ δὲ πό-... ἀνεφέροντο ἀέριοι τὸ πολεμικὸν ἐ-...κνύντες σάλευμα. Μετὰ δὲ τὸ εἴ-...μα τοῦτο ἄγχιστα τ̃ τῶν τετάρων καμπτῆρος, ὃς ἐπικέκλητο τ̃ Ρου-...ἁρματηλάται ἄνδρες ἀνεστήλωντο τ̃ ...ικῆς προγράμματα δεξιότητος, ...χὶ διαπρυσίως τῇ διαθέσει τῶν ... τοῖς διφρηλάταις παρεγγυώμε-...ς χρῆ προσπελῶντας τῇ νύσσῃ μὴ ...ναι τὰ χαλινὰ, ἀλλ᾽ ἐγκλίνειν σειρασμῷ τοὺς ἵππους, καὶ συνεχεῖ σφοδροτέρῳ χρῆσθαι τῷ μύωπι, ὅπως ...λώμενοι τ̃ νύσσης ἐχόμενα ἐῶσι τοὺς τετευχότα ἀντίτεχνον τὴν ἐκ πε-...ιέλαν καὶ ἵσατον ἔρχεσθαι, καὶ ἱπ-δρομικωτέρως ἡνιοχῇ, καὶ τὴν ἁμιλ-...ριον τέχνην ἐρῶτα ἀπαίδευτος. Ὁ ...γος καὶ ἄλλο τι προσθήσει τοῖς

Liceat & hoc mihi commemorare. Stabat in columella mulier ſingulari forma, ipſum amœniſſimum florem ætatis referens, qvæ comas ex utraqve capitis parte contortas à tergo religatas habebat, non adeo in ſublimi loco qvidem poſita ſed ita ut manu extenſa contingi poſſet. Hujus imaginis dextra ſine ullo fulcri adminiculo, ita uti alius vix ſcyphum vino plenum, tenebat uno prehenſum eqvi pede virum eqvo inſidentem. Eqves valido corpore, thorace indutus & pedibus ocreatus bellum continenter ſpirabat. Eqvus aures velut ad tubarum ſonitum habebat arrectas, elata cervice, feroci obtutu & oculis prodens iram adoremqꝫ procurrendi. Pedes per aërem velut bellico tumultu concitati efferebantur. Poſt hoc ſimulacrum proxime orientalem metam in Circo, qvæ vocatur factionis Ruſſatæ, aurigæ poſiti erant in ſpecimen & exemplar dextræ ac peritæ aurigationis, qvi tantum non clara voce monebant aurigantes, & manuum geſtu docebant, ad metam ubi acceſſiſſent, non oportere laxare ferna, ſed retractione eqvos flectere, & continenter acriterqꝫ calcaria admovere, ut qvando circa metam feruntur, concurrentem æmulum cogant extra curriculum ſuum procedere, atqꝫ adeo poſte-

εἰςη-

εἰρημένοις, οὐδὲ γὰρ συγγράψασθαι τὰ πάντα προὔθετο. Χάριεν τὴν θέαν, καὶ τὴν τέχνην μικροῦ τῶν πάντων θαυμασιώτερον βάσις ἦν λιθίνη, καὶ ἐπ' αὐτῆς χαλκήλατον ζῷον. Παρὰ τοιοῦτον οὐκ ἀναφώριστον βοῦν εἰκόνιζον, παρ' ὅσον βραχύκερκον ἦν, μηδὲ βαθεῖαν καθεικὸς φάρυγγα, οἵαν οἱ Αἰγύπτιοι βόες τρέφουσι, μήτε μὴν χηλαῖς ἐπλιζόμενον. Συνεῖχε δὲ τοῦτο ταῖς γένυσι καὶ εἰς πνίγμα συνέθλιβε ζῷον ἕτερον, δι' ὅλου τοῦ σώματος λεπίσι θωρακιζόμενον οὕτω τραχείαις, ὡς καὶ ἐν χαλκῷ λυπεῖν τὸν ἁπτόμενον. Ἤθελο δὲ τὸ μὲν βασιλίσκον εἶναι, τὸ δὲ ἀσπίδα τὸ συμμαρπτόμενον τούτου τῷ στόματι. Οὐκ ὀλίγοις δὲ τὸ μὲν Νειλῷος βοῦς, τὸ δὲ κροκόδειλος εἶναι εἰκάζετο. Ἐμοὶ μὲν οὖν οὐ μέλον τοῦ τῶν δοξῶν ἀνομίου, εἰπεῖν δὲ τὸ καινὴν τινα πάλην ἀμφότερον τίθεσθαι, καὶ δρᾷν ἐν μέρει καὶ πάσχειν κακῶς ὑπ' ἀλλήλων ἑκάτερα, ὀλλύναι τε καὶ ὄλλυσθαι, καὶ κρατεῖν ἐν ταυτῷ καὶ κρατεῖσθαι, καὶ νικᾷν ἄμφω καὶ ὑπ' ἀλλήλων καταπαλαίεσθαι. Τὸ μὲν γὰρ ὃ καὶ φημιζόμενος βασιλίσκος διωδήκει ἅπαν ἐκ κεφαλῆς ἕως καὶ αὐτοῦ τοῦ τῶν ποδῶν τέλματος, καὶ καταιώμενον ὅλον τὸ σῶμα καὶ ὑπὲρ τὸ βατράχειον χρῶμα ἐχλώριζε, τοῦ φαρμάκου διαδραμόντος τὴν τοῦ ζῴου ξύμπασαν

riorem venire, etiamsi conci
simos ad cursum equos hab
sed aurigandi artis minus sit p
Addam & aliud qvoddam, o
enim perscribere in animum
nime induxi. Spectatu jucun
ma & præ cæteris ferme om
maxime admiranda erat ba
pidea,*cui animal ex ære imp
rant, & proximum huic qvi
separari non posset, finxeran
vem, tum parva cauda be
nec profundo gutture, qva
bobus Ægyptiis apparet, ne
lis armatam. Hanc faucib
nebat suffocandamqve co
mebat animal aliud, toto co
horridum sqvamis usqve ad
peris, ut etiam in ære læden
gentes posset. Credebatur
rum esse basiliscus, alterum
in ore ejus compressum hæ
aspis. Non paucis illud bo
loticus, hoc Crocodilus esse
fuit. Mihi non curæ est ha
opinionum componere, sed
do referre miram illorum
gnam, qvæ & faciebant inv
mala & patiebantur, perd
peribantqve, opprimebant
mul & opprimebant, vinc
mutuo & vincebantur. Ali
siqvidem qvod & basilisc...
pellabant, universum à cap
calcem lacerum erat morsu, t
corpore fusum virus ranæ illu
lore magis reddebat lividum,

* Ex lapide porphyretico. Vide Nicetam in Andronico Comneno lib. 2. c. 6.

διαφθορίαν, καὶ εἰς θάνατον χρώσασθαι. Ἐκ γοῦν τοίνυν συνίζανε, τὸ ἡμερον ἐλάβετο τῆς ζωτικῆς ἐκμαρανθείσης δυνάμεως. Μᾶλλον μὲν οὖν ἐδίδου τοῖς ὁρῶσι δοξάζειν, ὡς πάλαι ἂν ἀνατέτραπτο νεκρωθὲν, εἰ μὴ τῶν ποδῶν αἱ βάσεις ὑπήρειδον, καὶ πρὸς στάσιν ὑπανεῖχον ὄρθιον. Ἦν δὲ καὶ θάτερον ὁμοίως τὸ ταῖς γένυσιν ἐνισχόμενον βραχὺ μὲν τὸ οὐραῖον ἀπαῖρον, μέγα δὲ κεχηνὸς τῷ ἀπάγχεσθαι τῇ τῶν γομφίων ξυνοχῇ. καὶ ξυντείνεσθαι μὲν ἐῴκει καὶ ὁρμᾶν πειρᾶσθαι τοῦ τῶν ὀδόντων ἕρκους διεκδῦναι καὶ διεκπεσεῖν τοῦ χάσματος, οὐκ ἴσχυε δὲ, ὅτι τὰ μετὰ τοὺς ὤμους εὐθὺς καὶ τῶν ποδῶν τοὺς ἐμπροσθίους, καὶ ὅσα τῷ οὐραίῳ συνήπτοντο μέρη τοῦ σώματος, ἡ τοῦ στόματος ξυνεῖχε διάστασις, καὶ ταῖς γένυσιν ἐνεπείρετο. Καὶ τὰ μὲν οὕτως ἦσαν ὑπ' ἀλλήλων νενεκρωμένα, καὶ κοινὴ μὲν ἀμφοῖν ἡ ἅμιλλα, κοινὴ δὲ καὶ ἡ ἄμυνα, ἰσοπαλὴς δὲ ἡ νίκη, σύντροχος δὲ καὶ ὁ θάνατος. Ἐμοὶ δ' ἔπεισιν εἰπεῖν, ὡς τὸ φθείρεσθαι παρ' ἀλλήλων, καὶ σὺν ἀλλήλοις ἀπάγεσθαι τὴν ἐς θάνατον τὰ τῶν κακῶν κηρεσιφόρα καὶ ἀνθρώποις ὀλέθρια, μὴ μόνον ἐν εἰκόσιν ἔτι διατυποῦσθαι, ἢ καὶ τοῖς ἀλκιμωτέροις τῶν ζώων τοῦτο ἐπισυμβαίνειν, ἀλλὰ καὶ παρ' ἔθνεσιν συχνάκις γίνεσθαι, ὁποῖα τοῖς Ῥωμαίοις

neno omnes animantis artus pervadente, atque ferali inficiente colore: In genu itaqve procumbebat, caligantibus oculorum luminibus & vitali vigore marcente. Qvin spectantibus injicere poterat opinionem, ac si pridem prostratum & letho datum fuisset, nisi pedum fulcra subnitentia & erecta adhuc constitissent Sed & alterum consimiliter morsu vexabatur, postica parte paululum se jactans, oreque multum hians, qvod dentium compressione suffocaretur. Videbaturqve contendere & summa vi niti ut dentium vallo se eximeret, faucibusqve sese subduceret, at neutiqvam valuit, siqvidem qvæ pone humeros, mox & anteriores pedes, & caudæ vicina corporis pars rictu oris constricta tenebantur & maxillis confossa hærebant. Ita hæc mutuo neci data, communi utriusque certamine nec minus vindictâ, & æqvo Marte pari victoria, & insecuta morte utrinque. Mihi ad hæc in mentem venit annotare, qvod non tantum in imaginibus effingitur, aut in robustioribus bestiis hoc accidit ut se mutuo perdant, & mortiferum virus & ferale atqve exitiosum hominibus malum secum è medio auferant, sed id sæpius etiam contingit in gentibus adversus

ἡμῖν ἐπιςράτευσε, φονῶντα καὶ κατ' ἀλλήλων ὀλλύμενα δυνάμει Χριςῶ, ὃ διασκορπίζοντος ἔθνη τὰ τὰς πολέμους θέλοντα, καὶ μὴ χαίροντος αἵμασιν, ὃς καὶ δίκαιον * ἐπ' ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον δείκνυσιν ἐπιβαίνοντα, καὶ λέοντα καταπατῶντα καὶ δράκοντα.

Romanos † [illegible]llantibus, qvæ occidunt invicem & occiduntur, CHristi potentia, qvi gentes belli cupidas dispergit, nec sangvine delectatur, sed docet justos ambulare super aspidem & basiliscum, & conculcare leonem, draconemq;.

Alia Nicetæ Choniatæ scripta.

Θησαυρὸς ὀρθοδοξίας, *Thesaurus Orthodoxæ Fidei*, *libris XXVII*, in gratiam amici, qvi capta à Latinis CPoli solum vertere secum coactus erat, scripti in exilio, qvibus post expositam salutarem doctrinam omne genus hæresium schismatumq; ad suam usq; ætatem perseqvitur, & testimoniis veterum Ecclesiæ doctorum, vel propriis argumentis confutat. Hujus operis eximii, in qvo *Euthymii* Zigabeni, qvam in præf. laudat, Panopliæ dogmaticæ multa addidit, *qvinqve* tantum *libri primores* editi exstant *latine* **, interprete *Petro Morello* Turonensi Paris. 1561. 1579. 1610. 8. & cum Orthodoxi cujusdam (ut in inscriptione appellatur) notis & indice Genev. 1619. 8. & sine illis in Bibliothecis Patrum editionis Colon 1618. T. XII. & Lugd. T. XXV. pag. 54. *Fragmentum ex libro XX.* de ordine observando ab iis qvi à *Saracenica* superstitione ad Christianam fidem transeunt, latine occurrit in Bibliothecis Patrum Paris. 1575. & aliis insecutis editionibus : Græce & Latine in Auctarii Ducæani Tomo II. Paris. 1624. & in Bibl. Patrum Paris. 1654. Tomo XII. p. 527 -- 533. & omisso Nicetæ nomine in Saracenicis Frid. Sylburgii, Heidelb. 1595. 8. pag. 74-91. Totum opus Græce exstat MS. non uno in loco, & propter molem hactenus lucem qvam meret haud vidit, qvoniam duo volumina in folio facile compleret. Petrus qvidem Morellus, qvi libros qvinqve à se versos edidit, & totum opus in lucem proferre voluit, existimavit Codicem Græcum qvo usus est scriptum fuisse manu ipsius Nicetæ. Ita enim in præf. ad Joannem à Sancto Andrea, Carcassonensis Ecclesiæ Decanum qvi Codicem illum ære suo redemerat, & interpretandum tradiderat Morel-

† Solenne est Byzantinis scriptoribus Romanos se appellare, qvia CPolitani Imperatores Pars Romani Imperii, & diu sola superstes, & CPolis nova Roma.

* Psal. XCI. 13.

** Græce loca qvædam affert Allatius contra Hottinger. p. 19. & de purgatorio p. 696. seq. &c.

Morello: *Cujus beneficii nomine bona posteritas tibi gratias immortales habebit, ubi resciverit vetustissimum Thesauri Orthodoxiæ beati Niceti Choniatæ exemplar, ut quod à* Niceta *ipso descriptum sit, post auctoris mortem ad* Michaëlem Choniatem *Atheniensium Præsulem, velut hereditario jure transiisse, quo item mortuo in manus* Theodori Scutariotæ, *Levitæ Cyziceni venisse, Cyzicoque à Turcis vastata, in freqventissima illa* καλοϊέρων ἁγιορειτῶν *monasteria, quæ sunt in Atho monte, deportatum: atque inde tandem Lutetiam advectum, venaleque à Græco quodam expositum, nullos aut paucos admodum emtores nactum (propter deformitatem nimirum, ut Æsopum illum fabulatorem olim) præter unum Joannem à Sancte Andrea, cujus è Bibliotheca boni auctores hodie, præsertim Græci non aliter exire possunt, atque ex equo Trojano boni milites, & ex Isocratis schola oratores exiisse feruntur. - - Mox se index quoque aperit, seu elenchus quo summa librorum thesauri capita notantur, à* Niceta *ipso & compositus & scriptus, quemadmodum & libri omnes hujus operis, exceptis duobus ultimis qui à* Theodoro Scutariota *scripti sunt, qui Monodiam quoque Michaëlis scripsisse videtur. Theodori* αὐτόγραφον *ex appendice ad indicem libri XXV. colligo. Varia alia opuscula, (ut* Alexii, Michaëlis & Josephi *CPolitanorum Patriarcharum*: Eustathii & Germani *Nicænorum Præsulum*, Eustathii Romani περὶ δύο ἀδελφῶν λαβόντων δύο ἀδελφὰς, Alexii Comneni Imp. χρυσόβουλλον *sive* aurea bulla, & Sacerdotis cujusdam ad Eliam Cretensem περὶ προγαμιδῆς) *quibus exemplar velut μυροθήκιον quoddam refertum est, quis scripserit, nulla conjectura possum assequi. Idem de Philosophico quodam περὶ τῶν ψυχῶν εἰς κρίσεως, & Ecclesiastico de* Armeniorum hæresi *commentario, idem etiam de* appendice *illa sentio, quæ libro secundo adhæret, cum tamen ad vigesimum quintum pertineat, ut ex verbis pauculis* Scutariotæ *Indici Nicetæ additis videre est, qui appendicem illam quæ antea desiderabatur, in fine XXV. libri, alicubi repertam se attexuisse affirmat.*

Alter Codex hujus Thesauri Græcus servatur in Bibl. Bodlejana inter libros Tho. Roe, XXII. ex qvo Nicetæ Panopliam MS. laudavit pridem Montacutius pag. 346. Apparatus ad Origines Ecclesiasticas, & qvem *egregium ac Nicetæ ætatem fere æqvantem MS. Codicem* vocat Jo. Ernestus Grabe notis ad S. Irenæum pag. 70. Hunc ipsum innuit Caveus, ubi libros Thesauri Nicetæ pulcherrime descriptos in Bibliotheca Bodlejana vidisse se testatur. De eodem Codice vide sis laudatum mihi supra Wolfium in notis ad Casauboniana p. 252. & in erudita de Bogomilis commentatione pag. 2.

In Catalogo MSS. Angliæ inter Codices B... ...ianos p. 150. n. 2877. memoratur *Choniatæ thesaurus Græce, non i... ...um eo quem Petrus Morellus latine edidit, sed multo strictior.* Hic est qvi in Casaubonianis pag. 45. traditur recens sed eleganter in maxima & crassissima papyro exaratus, fuisseqve olim Cardinalis Poli.

Nicetam contra Hæreses, MS. in Bibl. Bavarica, memorat Gretserus notis ad Orationem Germani Patriarchæ T. 2. de Cruce pag. 594. afferens locum ex tomo XIX. qvi est adversus Bogomilos. Locus ille integrior exstat apud Montfauconum pag. 333. Palæographiæ & Wolfium de Bogomilis pag. 46. Sed Nicetæ opus Græce exstat etiam Florentiæ in Bibl. Medicea pluteo IX. num. 24.

Ex libro nono Fragmentum MS. servatur in Bibl. Vindobonensi, Cod. Philosoph. XIV. vide Nesselium parte 4. p. 12.

Deniqve Clariss. Vir Bernhardus Montfauconus in Palæographia Græca p. 326. laudat Codicem bombycinum Stephani Baluzii, in qvo Panoplia Dogmatica Nicetæ, à librario sæculi XIV. exarata. Addit eum fuisse cujusdam Theodori Scutariotæ Levitæ, idqve initio voluminis notari: sed nota illa ex antiqviore Codice descripta videtur, qvalis paulo ante Petri Morelli verbis à me memoratus fuit. Porro argumenta librorum thesauri Nicetæ, qvoniam majorem partem opus lucem necdum vidit, ab eodem Montfaucono edita subjicere juvat:

Τόμος πρῶτος.	*Tomus primus.*
Ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ τὸ προοίμιον. εἶτα περὶ Ἀδὰμ καὶ τινων ἀρχαίων ἀνδρῶν εὑρόντων τὰς εἰκονουργίας. περὶ τῶν Ἑλληνικῶν μυστηρίων. περὶ Πυθαγόρου καὶ Πλάτωνος, καὶ ἑτέρων φιλοσόφων καὶ τῶν δοξῶν αὐτῶν. περὶ τῶν τεσσάρων στοιχείων. περὶ οὐρανοῦ καὶ γῆς. τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου. τῶν ἀπλανῶν καὶ πλανητῶν ἀστέρων. περὶ κομητῶν, ἴριδος, πάχνης, παρηλίων, τῶν σεισμῶν, τῶν ἀνέμων, καὶ τῶν πρηστήρων. καὶ ἐκτόσε περὶ Ἰουδαϊσμοῦ, περὶ τῶν χρονικῶν	In primo Libro procemium. Deinde de Adamo, & de qvibusdam antiqvis viris qvi simulacrorum fictionem adinvenerunt. De mysteriis Græcorum. De Pythagora & Platone, deqve aliis Philosophis, ac de eorum opinionibus. De qvatuor elementis. De cœlo & terra. De circulo Zodiaci. De stellis fixis & de errantibus. De cometis. De iride, de pruina, de Pareliis, de terræ motibus, de ventis, de Presteribus. Deinde dapa-

ἰλλων ξ Ιεροβοάμ. περὶ Σαμαρειτῶν. περὶ Ἐσσηνῶν καὶ ἄλλων αἱρεσιαρχῶν· περὶ Σαδδουκαίων, γραμματέων, φαρισαίων, ἡμεροβαπτιστῶν, καὶ Ἡρωδιανῶν.

autem de Judaiſmo. De buculis aureis Jeroboami. De Samaritanis. De Eſſenis, & aliis qvibusdam hæreſiarchis. De Saducæis, de Scribis, Phariſæis, Hemerobaptiſtis, Herodianis.

Τόμος δεύτερος.

Tomus ſecundus.

τῷ δευτέρῳ τόμῳ, περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος διαφόρων αἱ χρήσεις. ἔπειτα, ἀγγέλων. περὶ ἀνθρώπων. διάφοροι δόξαι περὶ νοῦ καὶ ψυχῆς. καὶ περὶ ἀρετῶν.

In ſecundo Tomo, de ſancta Trinitate, variorum loca. Deinde de Angelis. De hominibus. Diverſæ ſententiæ de intellectu & anima. Poſtea de virtutibus.

Τόμος τρίτος.

Tomus tertius.

περὶ φωνῶν προφητῶν, δηλουσῶν ἐν σαρκὶ παρουσίαν ξ υἱοῦ ξ Θεοῦ διὰ σαυροῦ πάθος, καὶ ἀνάστασιν. περὶ τῆς συλλήψεως καὶ δύο φύσεων ξ χριστοῦ. περὶ ἐνυποστάτων, περὶ ὁμοουσίων, περὶ ὁμοϋποστάτων, περὶ ὑποστατικῆς ἑνώσεως διαφορᾶς. περὶ προσώπων. φύσεως. περὶ φθορᾶς· περὶ φθαρτοῦ καὶ ἀφθάρτου. ἔπειτα, χρήσεις τῶν ἁγίων περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας. περὶ ξ τρόπου τῆς ἀντιδόσεως. περὶ ξ ὅτι πᾶσα ἡ θεία φύσις ἐν μιᾷ τῶν ἑαυτῆς ὑποστάσεων ἡνώθη τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, οὐ μέρος μέρει· καὶ ἕτερα διάφορα μετὰ ταῦτα περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως ξ υἱοῦ ξ Θεοῦ.

De vocibus Prophetarum, Filii Dei in carne adventum declarantibus, necnon crucis Paſſionem & Reſurrectionem. De Conceptione & duabus naturis Chriſti. De Enhypoſtatis, de Conſubſtantialibus, de Homohypoſtatis, aut ſimul hypoſtatis, de hypoſtatica unione & differentia. De Perſonis. De natura. De corruptione: de corruptibili & incorruptibili. Poſtea loca Sanctorum de œconomia in carne, ſive de Incarnatione. De * Modo retributionis. Qvod tota natura divina in una ex ſuis hypoſtaſibus unita ſit humanæ naturæ, non autem pars parti: & alia varia poſt hæc de Incarnatione Filii Dei.

* id eſt, de ratione communicationis idiomatum.

Τόμος τέταρτος.

Ἐν τούτῳ κεῖνται πᾶσαι αἱ παλαιαὶ αἱρέσεις αἱ ἀναφανεῖσαι μέχρι τῆς Ἀρείου αἱρέσεως. ἐγράφη καὶ πρώτη ἡ τοῦ Σίμωνος αἵρεσις καὶ ἡ ἐπ' αὐτὴν ἀντίρρησις. δευτέρα ἡ τῶν Νικολαϊτῶν. τρίτη ἡ τῶν Καρποκρατιανῶν. τετάρτη ἡ τοῦ Βαλεντίνου. πέμπτη ἡ τοῦ Πτολεμαίου, ἕκτη ἡ τοῦ Μάρκου. ἑβδόμη ἡ τῶν Ἀσκοδρούγων. ὀγδόη ἡ τοῦ Κολορβάσου. ἐννάτη ἡ τῶν Ὀφιτῶν. δεκάτη ἡ τοῦ Προδίκου. ἑνδεκάτη ἡ τῶν Καϊνῶν. δωδεκάτη ἡ τῶν Σηθιανῶν. Τρισκαιδεκάτη ἡ τῶν Ἀρχοντικῶν. τεσσαρεσκαιδεκάτη ἡ τοῦ Κέρδωνος καὶ Μαρκίωνος. πεντεκαιδεκάτη ἡ τοῦ Λουκιανοῦ. ἑξκαιδεκάτη ἡ τοῦ Ἀπελλῆ. ἑπτακαιδεκάτη ἡ τῶν Σεβηριανῶν. ὀκτωκαιδεκάτη ἡ τοῦ Τατιανοῦ. ἐννεακαιδεκάτη ἡ τῶν Ἐγκρατιτῶν. εἰκοστὴ ἡ τῶν Μοντανιστῶν. εἰκοστὴ πρώτη ἡ τῶν Κυιντιλιανῶν καὶ Πρισκιλλιανῶν, καὶ Πεπουζιτῶν, καὶ Ἀρτοτυριτῶν. εἰκοστὴ δευτέρα ἡ τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν. εἰκοστὴ τρίτη ἡ τῶν λεγομένων Ἀλόγων. εἰκοστὴ τετάρτη ἡ τῶν Ἀδαμιανῶν. εἰκοστὴ πέμπτη ἡ τῶν Σαμψαίων καὶ Ἐλκεσαίων. εἰκοστὴ ἕκτη ἡ τῶν Θεοδοτιανῶν. εἰκοστὴ ἑβδόμη ἡ τοῦ Νοήτου καὶ τοῦ Ναυάτου. εἰκοστὴ ὀγδόη ἡ τοῦ Σαβελλίου. εἰκοστὴ ἐννάτη ἡ τοῦ Μαρκέλλου. τριακοστὴ ἡ τῶν Οὐαλησίων. τριακοστὴ πρώτη ἡ τοῦ Ὠριγένους,

Tomus qvart[us]

In hoc habentur om[...]
res hæreſes qvæ usqve ad [...]
reſin emerſerunt. Prim[...]
Simonis hæreſis deſcribit[...]
ejus refutatione. Secun[...]
colaitarum. Tertia, Carp[...]
norum. Qvarta, Va[...]
Qvinta, Ptolemæi. Sext[...]
ci. Septima, Aſcodrugoru[...]
ctava, Colorbaſi. Nona, O[...]
rum. Decima, Prodici. [...]
cima, Cajanorum. Duod[...]
Sethianorum. Decima-terti[...]
chonticorum. Decima-q[...]
Cerdonis & Marcionis. De[...]
qvinta Luciani. Decima-[...]
Apellis. Decima-ſeptima, [...]
rianorum. Decima-octav[...]
tiani. Decima-nona, Enc[...]
rum. Vigeſima, Montaniſt[...]
Vigeſima-prima, Qvintilia[...]
rum, Priſcillianiſtarum, Pep[...]
rum & Artotyritarum. Vig[...]
ſecunda, Teſſareſcædecatit[...]
ſive Qvartadecimanorum. [...]
geſima-tertia, Alogorum, [...]
cant. Vigeſima-qvarta, Ad[...]
norum. Vigeſima-qvinta, [...]
pſæorum & Elceſæorum. [...]
ſima-ſexta, Theodotianoru[...]
geſima-ſeptima, Noëti & N[...]
Vigeſima-octava, Sabellii, [...]
ſima-nona Marcelli. Trig[...]
Valeſianorum, ſive Valent[...]
rum. Trigeſima-prima, Orig[...]

ἡ περὶ ψυχῆς τινα, καὶ
ς τοῦ ἀποῤῥήτου ὅ φησιν,
τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι, τὸ πῦρ
τει. Τριακοστὴ δευτέρα ἡ
τοῦ Σαμοσατέως. τριακο-
ἡ τῶν Μανιχαίων καὶ Κου-
Τριακοστὴ τετάρτη ἡ τῶν
ν. Τριακοστὴ πέμπτη ἡ
λυριδιανῶν. Τριακοστὴ ἕκτη
ασσαλιανῶν, ἤτοι Εὐχιτῶν,
ἀπαρίθμησις τῶν ἀσεβῶν
ων τῆς αὐτῆς αἱρέσεως. Τρια-
βδόμη ἡ τῶν Κηρινθιανῶν.
ὀγδόη ἡ τῶν Ἰκετῶν **
ν.) Τριακοστὴ ἐννάτη ἡ τῶν
ίχων. Τεσσαρακοστὴ ἡ τῶν
χιτῶν. τεσσαρακοστὴ πρώ-
ν χρυσολύτων. τεσσαρακο-
τέρα ἡ τῶν ἐθνοφρόνων.
κοστὴ τρίτη ἡ τῶν παρερμηνευ-
τεσσαρακοστὴ τετάρτη ἡ τῶν
ῶν.

ubi quædam de anima, & enarratio dicti hujusmodi: * *Cujusque opus quale sit, ignis probabit.* Trigesima-secunda, Pauli Samosateni. Trigesima tertia, Manichæorum & Cubricorum. Trigesima-qvarta, Hieracitarum. Trigesima-qvinta, Collyridianorum. Trigesima-sexta, Massalianorum, sive Euchitarum: ubi enumeratio impiorum dogmatum ejusdem hæresis. Trigesima-septima, Cerinthianorum. Trigesima-octava, Iceticorum. Trigesima-nona, Gnosimachorum. Qvadragesima, Thnetopsychitarum. Qvadragesima-prima, Chrystolytorum. Qvadragesima-secunda, Ethnophronorum, sive eorum qvi cum Ethnicis sentiunt. Qvadragesima-tertia, Parermeneutarum, sive eorum, qvi prave Scripturas interpretantur. Qvadragesima-qvarta, Meletianorum.

Τόμος πέμπτος.

ἐν τούτῳ πρῶτον περὶ τοῦ
ου ὥρμηται, καὶ περὶ τῆς
καὶ τοῦ ἤθους αὐτοῦ, καὶ τῶν
δογμάτων, καὶ τῆς ἐν Νι-
τοῦ συστάσης συνόδου, καὶ
τροφῆς αὐτοῦ. ἐν ταυτῷ δὲ
ία τῆς ἐν Ἀριμήνῳ γενο-
νόδου, ὡσαύτως καὶ τῆς ἐν
ς τῆς Ἰσαυρίας. ἔκτοτε πρὸς
ἡμετέρα ἀντίθεσις. ἐκ δὲ

Tomus qvintus.

In hoc Tomo, primum de Ario, unde prodierit, de statura & moribus ejus, de impiis ejusdem dogmatibus: de synodo, qvæ illius causa Nicææ habita est; de subversione & damnatione ejus: atqve ibidem memoria synodi Ariminensis; similiterqve de synodo Seleuciæ celebrata. Deinde refutatio ejus à nobis adornata. Postea τῦ-

orinth. III 13.
afer Damascen. c. 87. de hæres. è Philone de Therapeutis.

τούτου διήγησις τῶν κατὰ Ἀέτιον, καὶ τὸν Εὐνόμιον. καὶ ἐφεξῆς κεφάλαια δι' ὧν πειρᾶται δεῖξαι τὸν υἱὸν ὑστερογενῆ τοῦ πατρὸς καὶ κτίσμα. καὶ μετὰ ταῦτα θέσεις τινὲς τοῦ Ἀετίου καὶ τοῦ Εὐνομίου αἱρετικαί, καὶ ἀνατροπαὶ τούτων συγγραφεῖσαι παρὰ ἡμῶν. καὶ μετὰ ταῦτα αἱ χρήσεις τῶν ἁγίων.

enarratio de rebus Aëtii & Eunomii. Deinceps capita, qvibus (Eunomius) probare nititur, Filium post Patrem ortum & creaturam esse. Sub hæc propositiones qvædam hæreticæ Aëtii & Eunomii, earumqve refutationes à nobis conscriptæ: & postea loca Sanctorum Patrum.

Τόμος ἕκτος.

Περὶ Μακεδονίου τοῦ πνευματομάχου. ἐν δὲ τῷ τοιούτῳ τόμῳ μνεία πάλιν τοῦ Ἀρείου καὶ τῶν συμφρόνων αὐτῷ, καὶ τῶν δύο Εὐσεβίων τοῦ τε τῆς Νικομηδείας καὶ τοῦ τῆς ἐν Παλαιστίνῃ τῆς Καισαρείας, τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, καὶ τοῦ ἁγίου Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ. περὶ τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου. περὶ τῆς εἰς τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀποκαταστάσεως τοῦ Μακεδονίου, καὶ τῶν εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα βλασφημιῶν αὐτοῦ, ἐξαιρέτως δὲ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. καὶ καθεξῆς διήγησις, ὅπως συνέστη ἡ δευτέρα σύνοδος, καὶ περὶ τῶν κυρωθέντων παρὰ αὐτῆς· καὶ τῆς παραιτήσεως τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου τῆς ἐπὶ τῷ θρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως. καὶ μετὰ ταῦτα αἱ χρήσεις τῶν ἁγίων αἱ περὶ τοῦ ὁμότιμον εἶναι τὸ πνεῦμα τῷ πατρὶ καὶ τῷ λόγῳ, ἐκφωνηθεῖσαι.

Tomus sextus.

De Macedonio Pneumatomacho, sive Spiritus sancti hoste. In hoc item Tomo iterum memorantur Arius & ejus asseclæ: tum duo Eusebii, Nicomediensis videlicet & is, qvi in Cæsarea Palæstinæ: de S. Athanasio: de S. Paulo Confessore. De synodo Sardicensi. De restitutione Macedonii in thronum Constantinopolitanum, & de ejus in sanctam Trinitatem blasphemis dictis, maximeqve in sanctum Spiritum. Deinde autem enarratio, qvomodo secunda Synodus congregata fuerit, & de definitionibus ac decretis ejusdem: de abdicatione throni Constantinopolitani per sanctum Gregorium Theologum. Demum loca sanctorum Patrum, qvod pari honore adficiendus sit Spiritus sanctus, ac Pater & Filius.

Τόμος ἕβδομος.

Περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν αἱρέσεων τοῦ Ἀπολιναρίου, καὶ τῶν ἀνατρεπόντων

Tomus septimus.

De vita & hæresibus Apolinarii: & sanctorum Deiferorumqve

αὐ-

ῥημάτων τῶν ἁγίων καὶ θεοφό-
ἀνατρέπει.

Τόμος ὄγδοος.

ν τοῦ βίου καὶ τῆς αἱρέσεως Νεσο-
τῶν θεοπνεύστων ῥημάτων τοῦ ἁγιω-
Πάπα Ἀλεξανδρείας Κυρίλλου,
ἀνατρεπόντων τὴν τοιαύτην αἵρεσιν.

Τόμος ἔννατος.

γησις τῶν κατὰ τὸν Εὐτυχῆ καὶ
ὕτου αἱρέσεως. καὶ ὅρος τῆς κατὰ
ὕτου Εὐτυχοῦς συγκροτηθείσης
τετάρτης συνόδου. εἶτα περὶ
τιλαμβανομένων τοῦ Διοσκόρου,
πατριάρχης ἦν Ἀλεξανδρείας,
θηρέθη δὲ τῷ Εὐτυχεῖ ὡς ὁμό-
περὶ τῶν αἱρέσεων, * εἰς ἂν
ιηρέθησαν, διακρινομένους ἑ-
ὀνομάσαντες. ἐν ταύτῃ δὲ τῇ
σει, καὶ περὶ τῶν λεγομένων
ἀλων τινά, καὶ μνεία Ἰωάννου
ματικοῦ τοῦ λεγομένου Φιλοπόνου.
τοῖς προβλήματά τινα τῶν Μο-
ιτῶν, καὶ πρὸς ταῦτα ἀντιῤῥη-
α. καὶ ἐφεξῆς ἡ ἐπιστολὴ τοῦ
ος τοῦ ἁγιωτάτου Πάπα Ῥώ-
ἡ πεμφθεῖσα πρὸς τὴν τετάρ-
ν οδον.

Τόμος δέκατος.

ι τῆς πέμπτης συνόδου, ἥτις τὴν
ην σύνοδον ἐκύρωσε καὶ ἐκράτυνε,
οθεῖσα ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰουστι-

Patrum dicta, qvibus illæ confutantur & evertuntur.

Tomus octavus.

De vita & hæresi Nestorii: deqve dictis divinis, qvibus sanctissimus Papa Alexandriæ Cyrillus, hujusmodi hæresin evertit.

Tomus nonus.

Enarratio de rebus Eutychis & de hæresi ejus: ac decretum qvartæ sanctæ Synodi contra eundem Eutychen. Postea de iis, qvi Dioscoro Patriarchæ Alexandrino patrocinabantur, qvi cum Eutyche, utpote earundem hæresium assertor, condemnatus est, donec ii etiam divisi sunt, sese Diacrinomenos, id est segregatos, appellantes. In hac vero narratione qvædam de iis, qvi Acephali vocabantur, & mentio Joannis Grammatici, qvi Philoponus appellabatur. Postea vero Problemata qvædam Monophysitarum: & ad hæc Antirrheticus unus. Demum Epistola Leonis sanctissimi Papæ Romani, ad qvartam Synodum missa.

Tomus decimus.

De qvinta Synodo, qvæ qvartam Synodum confirmavit & asseruit, qvæqve imperante Justini-

pro ἕως ἄν.

Libri 5ti Pars Altera

νιανῦ. ἐν δὲ τῇ διηγήσει τῆς τοιαύτης συνόδου, καὶ τοῦ ὅπως συνεκροτήθη, ἐμφέρεται ἡ αἵρεσις τῶν Μονοφυσιτῶν, ἐν μέρει δὲ καὶ τῶν Νεστοριανῶν. ἔκτοτε ψῆφος Ἐπιφανίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῆς ἐνδημούσης συνόδου κατὰ Σεβήρου καὶ Ζωόρα καὶ Πέτρου τῶν Μονοφυσιτῶν. ἑτέρα ψῆφος Μηνᾶ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τῶν αὐτῶν. Ἀναθεματισμοὶ Ἀνθίμου μητροπολίτου Τραπεζοῦντος Μονοφυσίτου ὄντος. ἑτέρα ψῆφος τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου καθαιρετικὴ τοῦ αὐτοῦ Ἀνθίμου. Ἔκτοτε διάταξις Ἰουστινιανοῦ βασιλέως κατὰ Ἀνθίμου, Σεβήρου, Πέτρου, καὶ Ζωόρα. ἐπιστολὴ Ἰωάννου Ἱεροσολύμων καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων δεχομένη τὰ κατὰ Σεβήρου ψηφισθέντα. καὶ μετὰ ταῦτα χρήσεις διάφοροι τῶν ἁγίων, κατὰ τῶν Μονοφυσιτῶν.

Τόμος ἑνδέκατος κατὰ Τριθεϊτῶν.

Τόμος δωδέκατος κατὰ τῶν Ἀφθαρτοδοκητῶν.

Τόμος τρισκαιδέκατος κατὰ Θεοπασχιτῶν.

Τόμος ιδ'. κατὰ τῶν Ἀγνοητῶν, ἐν ᾧ μετὰ τὰς χρήσεις τῶν ἁγίων, καὶ ἄλλα τινὰ εἰς ἀναίρεσιν τῆς τοιαύτης αἱρέσεως ἐκ νέου προστίθενται παρ' ἡμῶν.

coacta est. In narratione autem de illa Synodo, & qvomodo collecta fuerit, inseritur hæresis Monophysitarum, atqve etiam ex parte Nestorianorum. Deinceps decretum Epiphanii Patriarchæ Constantinopolitani, & Synodi ibidem congregatæ contra Severum, Zooram & Petrum Monophysitas. Alterum decretum Mena Patriarchæ Constantinopolitani contra eosdem. Anathematismi Anthimi Metropolitæ Trapezuntini, qvi Monophysita erat. Alterum decretum ejusdem Patriarchæ, qvo damnabatur Anthimus: post hæc constitutio Justiniani Imperatoris contra Anthimum, Severum, Petrum, & Zooram. Epistola Joannis Jerosolymitani & Episcoporum, qvi sub ipso erant, qva decreta contra Severum recipiuntur. Demum loca varia sanctorum Patrum contra Monophysitas.

Tomus undecimus contra Tritheitas.

Tomus duodecimus contra Aphthartodocetas.

Tomus decimus-tertius contra Theopaschitas.

Tomus decimus-qvartus contra Agnoitas: ubi post loca sanctorum Patrum, alia qvædam ad hujusmodi hæresim subvertendam a nobis insuper adjiciuntur.

Τόμος

Τόμος ιε΄. περὶ τῆς ἕκτης συνόδου, ἥτις συνέστη ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου εἰς ἀναίρεσιν τῆς τῶν Μονοθελητῶν αἱρέσεως.

Tomus decimus-qvintus, de sexta Synodo, Qvæ congregata fuit imperante Constantino Pogonato, ad destruendam hæresim Monothelitarum.

Τόμος ις΄. περὶ τῆς τῶν εἰκονομάχων αἱρέσεως.

Tomus decimus-sextus, de Iconomachorum hæresi.

Τόμος ιζ΄. περὶ τῆς αἱρέσεως τῶν Ἀρμενίων, ἥτις τοῖς Μονοφυσίταις συνάπτεται· ἐν αὐτῇ ἐστι καὶ προοίμιον ἡμέτερον, καὶ τινὲς λύσεις πρὸς ἀντιθέσεις τῶν Ἀρμενίων. ἔκτοτε γράμμα τοῦ βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ πρὸς τὸν καθολικὸν τῆς Ἀρμενίας. Διάλεξις πρὸς τὸν αὐτὸν Καθολικὸν * Θηριανοῦ τινος ἐξαποστόλου τοῦ αὐτοῦ βασιλέως εἰς Ἀρμενίαν σταλέντος. ἔπειτα χρήσεις διάφοροι ἁγίων κατὰ τῆς αὐτῆς αἱρέσεως. εἶτα συλλογιστικά τινα κεφάλαια κατὰ τῆς αὐτῆς αἱρέσεως συλλεγέντα παρ᾽ ἡμῶν.

Tomus decimus-septimus, de hæresi Armenorum, qvæ Monophysitis conjungitur. Ibi est procemium nostrum, & qvædam solutiones ad objecta Armenorum. Deinde rescriptum Imperatoris Domini Manuelis ad Catholicum Armeniæ. Dialogus Theoriani cujusdam Legati ejusdem Imperatoris, in Armeniam missi, cum eodem Catholico. Postea autem loca variorum Sanctorum contra eamdem hæresim. Deniqve capita qvædam syllogistica à nobis collecta contra eam ipsam hæresim.

Τόμος ιη΄. μετὰ τῶν Παυλικιανῶν.

Tomus decimus octavus, contra Paulicianos.

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης, περὶ τοῦ βαπτίσματος.

Sancti Basilii & sancti Gregorii Nysseni de Baptismate.

Τοῦ αὐτοῦ Νύσσης περὶ τῆς μεταλήψεως τοῦ δεσποτικοῦ σώματος καὶ αἵματος.

Ejusdem Gregorii Nysseni, de participatione Dominici Corporis & Sangvinis.

Τόμος ιθ΄. κατὰ Βογομίλων.

Tomus decimus nonus, contra Bogomilos.

* De hoc dictum supra p. 393.

* Θωριανοῦ.

Τόμος κ΄. περὶ τῆς θρησκείας τῶν Ἀγαρηνῶν, καὶ τῆς τάξεως † τῆς γινομένης ἐπὶ τοῖς ἐπιστρέφουσιν ἐκ τῶν Σαρρακηνῶν εἰς τὴν καθαρὰν καὶ ἀμώμητον πίστιν ἡμῶν.

Τόμος κα΄. περὶ τοῦ Πνεύματος κατὰ Λατίνων, ἐν ᾧ καὶ χρήσεις διάφοροι.

Τόμος κβ΄. περὶ τῶν ἀζύμων.

Τόμος κγ΄. ἐν ᾧ σύνοψις τῶν κινηθέντων δογμάτων ἐπὶ τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ.

Τόμος κδ΄. περὶ τοῦ δόγματος τοῦ, * σὺ εἶ ὁ προσφέρων καὶ προσφερόμενος καὶ προσδεχόμενος, λαληθέντος ἐπὶ τοῦ βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ.

Τόμος κε΄. περὶ τοῦ δόγματος τοῦ, ὁ πατήρ μου μείζων μού ἐστιν, ἀναφυέντος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως. ζήτει τὴν λεγομένην συγγραφὴν εὐθὺς μετὰ τὴν κύρωσιν τοῦ τοιούτου δόγματος παρά τισι λεγομένην ὡς μὴ ἐπίπαν ἀρεσκομένην. ἐν ᾗ τῇ συγγραφῇ χρήσεις σχεδὸν πάντων τῶν ἁγίων ἐμφέρονται. περὶ τῆς

Tomus vigesimus, de cultu Agarenorum, & de constitutione circa Saracenos, qui ad puram & immaculatam fidem nostram convertuntur.

Tomus vigesimus-primus, de Spiritu contra Latinos, ubi loci multa adferuntur.

Tomus vigesimus-secundus, de Azymis.

Tomus Vigesimus-tertius, in qvo synopsis dogmatum, qvæ sub Imperatore Alexio Comneno mota & exorta sunt.

Tomus vigesimus-qvartus, de illo dogmate, *Tu es offerens & oblatus & acceptans*, * qvod sub Imperatore Domno Manuele Comneno prolatum est.

Tomus vigesimus-qvintus, de dogmate illo, *Pater meus major me est*, ** qvod sub eodem Imperatore exortum est. Qvære ipsum tractatum statim post hujus dogmatis confirmationem, qvam qvidam dicebant, non omnino placere: in qvo tractatu fere omnium Sanctorum loca affe-

ri

† Hanc posteriorem partem editam Græce & Latine, jam supra pag. 418. observavi. Sed præterea Clariss. Caveus notat in Codice Colbertino 4753. extare τὰ ὑπὸ τοῦ Μωάμεδ νομοθετηθέντα ἐκ τῆς αὐτοῦ βίβλου, καλουμένης Κα- καὶ χωνειάτου ἀντιῤῥήσεις, qvod distinctum opus ab hoc thesauri Nicetæ putat existimat.

* Confer Jo. Cinnami Hist. lib. IV. cap. 16. & Nicetam in Manuele Comneno VII. 5. pag. 137. Allatium ad excerpta Rhetorum præfatione, & lib. de processione Spiritus S. p. 583. seq.

** De hac controversia per Demetrium Lampenum mota vide Cinnamum lib. VI. Hist. pag. 147. Nicetam in Manuele Comneno lib. VII. cap. 5.

τὸ τέλος καὶ συλλογιστικά τινα κεφάλαια, περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὸν χριστὸν τὴν μίαν ὑπόστασιν, καὶ τὸν ἕνα κύριον καὶ υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν ἐλάττονα τοῦ πατρὸς λέγειν ὡς σαρκοφόρον. ἡμεῖς γὰρ ταῦτα οὐχ εὕρομεν. (Ἀλλ' ἐγὼ ταῦτα εὑρηκὼς προσέθηκα μετὰ τὴν κατάρχὴν τοῦ τρίτου τόμου τῆς παρούσης βίβλου.

Τόμος κς'. περὶ τοῦ δόγματος τοῦ Θεοῦ τοῦ Μωάμετ. τοῦ λαληθέντος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως.

Τόμος κζ. περὶ τοῦ δόγματος τῶν θείων μυστηρίων τοῦ κινηθέντος ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἐξ Ἀγγέλων Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, τοῦ καὶ κυρώσαντος, ἄφθαρτα λέγεσθαι ταῦτα καὶ μὴ φθαρτά.

runtur. In fine vero capita qvædam syllogistica, qvod non oporteat Christum, qvi est una hypostasis, unusqve Dominus & Filius Dei, etiam post Incarnationem minorem Patre dicere, utpote carnem ferentem. Nos enim hæc non reperimus. *Et altera manu*: At ego cum reperissem, post initium tertii Tomi hujusce Libri adjeci.

Tomus vigesimus-secundus, de dogmate Dei Mahometh, *** qvod eodem imperante expositum fuit.

Tomus vigesimus-septimus, de dogmate divinorum mysteriorum, † excitato sub Imperio Alexii Comneni Angeli, qvi & decrevit hæc, incorruptibilia, non autem corruptibilia, dici oportere.

Nicetæ Choniatæ Historiam Barbaro Græcam ex Codice Regio laudat Cangius in glossario Græco. Ejusdem *Comparatio Hyemis & æstatis*, qva Hyems præfertur, extat in Bibl Bodlejana, Codice Baroccia-no 131. Incipit: πάλαι ποτέ. Nicetæ Choniatæ *de azymis* memorat Allatius contra Hottingerum p.123.

Alius Nicetas, Chonarum Episcopus qvem laudat, & à qvo ex sacro baptismate susceptum se narrat Nicetas Historicus in Man. Comneno lib. VII. cap. 7.

Alios qvosdam Nicetas memorat Qvesnellus ad Leonem Magnum p.903. edit. primæ. Sed qvandoqvidem Allatii diatriba de Nicetis intercidit, age qvos in schedis meis reperio, literarum ordine Nicetas hoc loco referam.

*** num Anathemate devovendus esset, qvod Manuel Comnenus vetabat. Vide Nicetæ Manuelem Comnenum lib. VII. cap. 6. Sylburgii Saracenica pag. 86. 133. seq. Vedelium de prudentia Vet. Ecclesiæ pag. 216. seq. Allatium de Consensu p. 656.

† Confer Nicetam in Alexio Angelo lib. 3. cap. 3. & Mich. le Qvien ad Damascenum T. 1. p. 653.

Alii Nicetæ.

Nicetas *Archidiaconus.* Vide infra, Nicetas Thessalonicensis.

Nicetas *Byzantinus*, *Philosophus* (h. e. ut Caveo videtur Monachus circa A. C. 1120.) scripsit Apologiam pro Synodo Chalcedonensi adversus Armeniæ Regem (ejusqve Epistolam & σύγγραμμα περὶ χριστοῦ qvod p. 729. memoratur.) Græce & Latine Apologiam illam edidit Allatius (qvi Nicetæ Davidi tribuit) in Græcia Orthodoxa Rom. 1652. 4. Tom. 1. p. 663-754. Rex qvidem cum Eutyche nihil sibi vult esse commune pag. 707. & p. 712. ita explicat sententiam suam, ut res parum à λογομαχίᾳ abesse videatur.

Nicetas *Chartophylax.* Vide infra Nicænus & Thessalonicensis.

Nicetas *Chirurgus*, sive auctor collectionis scriptorum Græcorum rei Chirurgicæ, de qva dicendi locus erit libro VI.

Nicetas *Confessor.* Allatius lib. de Simeonum scriptis p. 107. memorat Theosterícti Monachi Orat. funebrum εἰς τὸν ὅσιον Πατέρα καὶ ὁμολογητὴν Νικήταν.

Apud Lambecium III. p. 384. in margine pro *Nicetas Metropolita Cretensis*, lege *Elias*.

Nicetas *Dacianus* memoratur in Actis eruditorum T. 2. supplementi pag. 212. ex Gennadio. Sed in Gennadii cap. 23. de scriptoribus Ecclesi. est Niceas * Romacianæ, sive Aqvilejæ vel ut Marcianæus in antiqviss. Codice reperit Romanæ civitatis Episcopus, occultus nempe, qvalis Macrobius de qvo Gennadius cap. 6.

De Niceta *Dacorum* Episcopo post A. C. 401. Bollandus in Actis Sanctor. ad 7. Januarii T. 1. p. 365. seq. In Bibl. nova MSS. Labbei pag. 27. memorantur *S. Nicetæ Dacorum Episcopi, de quo sæpe Paulinus Nolanus & Martyrolog. Rom ad diem 7. Januarii, tractatus duo, primus* de vigiliis servorum DEI, *alter* de bono Psalmodiæ, *ex Codd. Vaticanis & Bibl. S. Maximi Taurinensis.*

Nic-

* Hujus esse putant viri docti *Epistolam ad Virginem lapsam*, qvæ inter Ambrosii, Hieronymi, Augustini opera sæpius prodiit. Forte etiam Niceæ legendum est pro Nicetæ vel certe Nicetas Dacorum Episcopus intelligendus, in Clariss. Montfauconi Diarii Italico p. 84. ubi in Epistola Henrici Clerici Pompossani Monasterii scripta A. C. 1093. MS. memoratur post Ambrosii & Fulgentii qvædam, Nicetæ Episcopi *libri de ratione fidei lib.* 1. Ejusdem *de Spiritus S. potentia* lib. 1. Ejusdem *de diversis appellationibus Domino nostro JEsu Chr*[illegible]

Nicetas *Dadybrensis* in Paphlagonia Episcopus. Vide mox Nicetas David.

Nicetas *Dalmata* Patriarcha CPol. ab A.C. 766.

Nicetas *David*, * Philosophus (Labbeo natione *Paphlago*, ab Allatio *Dabyrorum* in Paphlagonia Episcopus fuisse traditur) scripsit paullo post A.C. 880. ** *Vitam Ignatii Patriarchæ CPol.* A.C. 878. defuncti, qvam respiciunt Jo. Scylitzes & Cedrenus Nicetam Paphlagonem in limine Historiæ suæ laudantes. Latine vertit *Federicus Metius* & cum Baronio communicavit, ut ipse narrat ad A. C. 847. n. 34. deinde Græce cum sua versione edidit *Matthæus Raderus* Ingolstad. 1604. 4. additam Actis Concilii Oecumenici VIII. cum qvibus etiam in Tomis Conciliorum sæpius prodiit, Colon. 1618. Tomo III. part 1. sect. 2. p. 682. Paris. 1636. T. VI. & 1671. T. VIII.

De Chrysostomo narrans qvædam Nicephorus XIV. 28. Hist. ait ea se reperisse ἐν ἀποκρύφῳ ἱστορίᾳ Νικήτα φιλοσόφου, τοῦ καὶ Δαβίδ, *in Apocrypha Nicetæ Davidis, Philosophi Historia*,

S. Barbaræ laudationem Jo. Damasceno tributam inter Nicetæ orationes reperit Combefisius in Codice Mazariniano, & Nicetam potius referre qvam Damascenum putat. Idem plures Nicetæ *Rhetoris Orationes* edidit latine in Bibl. Concionatoria, Græce & Latine in Auctario Bibl. Patrum atqve alibi, de qvibus Caveus.

Nicetæ Episcopi Paphlagoniæ *encomium in Martyrem Theodorum* memorat Allatius lib. de Simeonibus pag. 111. Nicetæ Rhetoris Paphlagonis in Nicolaum τὸν μυροβλύτην καὶ θαυματουργὸν pag. 102. Idem longe plures *Nicetæ Rhetoris* qvem cum Paphlagoniæ Episcopo eundem opinatur commemorat Orationes, ut *in Panteleemonem* (al. *Pantaleonem*) Martyrem: in SS. Martyres *Cerycum & Julittam*, pag. 115. pag. 102. &c. Alia ejus *Carmina* & *Hymni* (Man. Moschopuli commentariis Grammaticis illustrati) & ex orationibus excerpta MSS. in Bibl. Vin-

* Cum hoc Davide Kœnigius in Bibl. confundit Davidem Monachum longe juniorem qvi *de hæresi Barlaami & Acindyni* scripsit, de qvo Caveus parte altera Hist. literariæ scriptorum Eccles. ad A. C. 1348. Nec non Davidem qvi Græce scripsit qvæstiones in Philosophia; & commentarios in Aristotelis Categorias & qvinqve voces Porphyrii, qvæ MSS. Gesnerus memorat.

** Vide Hanckium lib. 1. de Byz. rerum scriptoribus cap. 16. pag. 261.

Vindobonensi. Nicetæ Paphlagonis scholia in tetrasticha S. Gregorii Theologi ex Codice Regio laudantur à Cangio in glossario Græco. Sed forte illa auctorem habent Nicetam Heracleensem, licet in editione Græca Veneta 1563. 4. & in pluribus Codd. MSS. Paphlagoni tribuuntur. Vide Allatium de Psellis §. 13. seq.

Nicetas Magnæ Ecclesiæ CPol. Diaconus & Magister seu Doctor, hinc ArchiEpiscopus Serron sive Serrarum in Macedonia prima, & deniqve *Heraclea* Ponti in Thracia Metropolita, clarus circa A. C. 1077. temporibus Theophylacti Bulgarorum Episcopi, cujus ad eum Epistolæ feruntur. De ejus *Commentariis in Nazianzenum* in Gregorio Naz. dixi, qvemadmodum de *Catenis* in varios S. Scripturæ libros, infra capite qvod singillatim Catenarum tribui scriptoribus. In pluribus Bibliothecæ Vindobonensis Codicibus integriora habentur *responsa* Nicetæ hujus *Canonica* ad Episcopum qvendam Constantinum, qvæ Græce & Latine exstant in jure Græco Rom. p. 310. Vide Nesselium.

Nicetas *Maronita* vide infra, Thessalonicensis.

Nicetas *Monachus*. vide Pectoratus. Alius Nicetas Monachus Sec. IX. ad qvem Theodori Studitæ Epistola. Alius Monachus in Acapniotarum Monasterio, circa A. C. 1160. qvi scripsit dialogi more disputationem de controversiis fidei inter Latinos & Græcos, habitam Thessalonicæ à Basilio Achrideno ArchiEp. Tessalonicensi, & Henrico ArchiEp. Beneventano. Exstat MS. in Bibl. Vindob. & incipit: Μανουὴλ τοῦ ἐν χριστῷ τῷ Θεῷ πιστοῦ βασιλεύοντος, καὶ Αὐτοκράτορος Ῥωμαίων, τοῦ Κομνηνοῦ καὶ Πορφυρογεννήτου διάγοντος ἐν Κωνσταντίνου πόλει, ἱκέτης ἀνὴρ ἐξ Ἰταλίας Ἐπίσκοπος Βενεβεντοῦ, ἀρετῇ καὶ λόγῳ κεκοσμημένος.

Nicetas *Mundanus* sive Μουντανὸς Patriarcha CPol. ab A. C. 1186.

Nicetas *Mytilenæus*, vide Thessalonicensis.

Nicetas Chartophylax *Nicænus*, de causis ob qvas à CPolitana Ecclesia Romana divisa est, citatur ab Allatio de consensu pag. 477. & de Synodo Photiana pag. 203. ubi decimum qvartum schisma numeratur Photianum. MS. in Bibl. Medicea pluteo VII. n. 19. & in Bibl. Regis Galliæ Cod. 1334. hoc titulo: Κατὰ ποίους καιρούς, καὶ διὰ ποῖα αἰτιάματα ἐσχίσθη ἀφ' ἡμῶν ἡ τῶν Ῥωμαίων Ἐκκλησία.

Nice-

icetas *Paphlago*, Nicetas *Paphlagoniæ* Episcopus. Vide supra, Nicetas David.

icetas *Patriarcha* CPol. Vide Dalmata & Mundanus.

icetas *Pectoratus* sive Sterno, (στηθατὸς) presbyter & Monasterii Studiensis qvod CPoli fuit Monachus, acer Latinorum & Armeniorum adversarius circa Annum CHristi 1053. de cujus scriptis consulenda qvæ observavit Clariss. Caveus. Ex libro de Azymis, Sabbatorum jejunio & nuptiis Sacerdotum contra Latinos, locum Græce etiam profert Allatius lib. de purgatorio pag. 870. Hunc Nicetam à Papæ Apocrisiariis consecutum perfectam propositionum suarum solutionem, iterum sponte anathematizasse omnia dicta & facta vel tentata adversus Romanam sedem, sicqve ab eis in communionem receptum, effectum esse eorum familiarem amicum scribit Wibertus in vita S. Leonis II. 5. Idem tradit invectivam responsionem Cancellarii Romani Friderici, Nicetæ oppositam fuisse de latino translatam Græce & coram Imperatore recitatam, Nicetam vero coactum damnare & comburere sua scripta, habita disputatione apud Monasterium Studii in Urbe CPolitana.

icetas *Protbospatbarius* & *Drungarius* Nauticæ classis, qvi scripsit Codicem Colbertinum 499. operum Basilii M. in carcere Africæ A. C. 971.

icetas *Pythagoreus*. Vide infra, Syracusanus.

icetas *Rhetor* qvem audivit Seneca pater svasoria 3. ubi & impetu suo Græcis valde placuisse narrat. Meminit ejusdem svasoria 2. & Controvers. 4. 5. 7. 8. &c.

icetas Sacerdos, & ipse *Rhetor* qvem Romæ auditum à se & Qvintilianum refert Plinius VI. 6. Epist Meminit illius etiam auctor dialogi de causis corruptæ eloqv. cap. 15.

icetas *Rhetor*, vide supra, in Nicetas David.

icetas *Scutariota*, cujus *Homiliæ* III. MSS. in Bibl. Vindobonensi teste Lambecio V. pag. 190. Sed alius est Theodorus Scutariota de cujus scholiis ad Nicetæ Choniatæ thesaurum supra dicere me memini. Nicetæ Scutariotæ *Epistola* & *de Arte Rhetorica* MSS. in Bibl. Regis Christianissimi.

Nicetas *Seidus*, Latinorum adversarius, ex cujus opere fragmenta apud Allatium contra Hottingerum pag. 591. & de consensu pag. 209. 211. 214. 476. 535. 1111. seq. Theodori Prodromi æqvalem fuisse, hoc est circa Sæculi XII. initia vixisse notat p. 630.

Nicetas *Serron*, supra, Heracleensis.

Nicetas *Smyrnæus*, *Sophista*, sub Hadriano, Nerva & Trajano clarus: de qvo Philostratus de vitis Sophistarum lib. 1. cap. 19. & Suidas. Hic à Sacerdote diversus mihi videtur, qvia non reperio eum Romæ docuisse, sed Smyrnæ honores gessisse; eumque adeo non fuisse contentum scholasticorum clamoribus, qvod de priore illo scribit dialogi auctor, ut professus sit laudantem se magis qvam convicìantem vulgum extimescere. Omnino autem assentior doctissimo amico nostro Godfrido Oleario, qvi Nicetam hunc de qvo Philostratus, eundem esse putat cum Niceta Herodis Irenarchæ patre, fratreque Dalces cujus mentio in Martyrio Polycarpi apud Eusebium IV. 15. Hist. pag. 131. 134. In eundem Nicetam Sophistam, Antomedontis Epigramma legitur in Anthologia Epigrammatum Græcorum lib. 1. cap. 44. p. 95. edit. Wechel.

Nicetas *Stethatus*, & Nicetas *Studita*, vide supra, Pectoratus.

Nicetas *Syracusanus* Pythagoricus Philosophus apud Ciceronem 4. Academ. qvæst. qvi Eusebio XV. 55. de præparat ἱκαίτης, Laërtio VIII. 15. Ἱκέτας, Plutarcho III. 9. de placitis Οἰκέτης.

Nicetas Maroniæ Mytilenæus, ex Archidiacono & Chartophylace magnæ Ecclesiæ CPol. metropolita *Thessalonicensis*, qvem cum Niceta Choniata perperam confundit Index Catalogi MSS. Angliæ Tomo I. Scripsit circa A. C. 1201. *Dialogos sex de processione Spiritus S.* λόλως ς΄. πρὸς διάλογον ἐσχηματισμένως περὶ τ ἐκπορεύσεως τῦ ἁγίυ Πνεύματος. Interlocutores sunt Græcus & Latinus qvos Latinis favens conciliare inter se conatur. Incipit dialogus 1. Φέρε δὴ ὦ Λατῖνε τὸ ἐριστικὸν καὶ φιλόνεικον. 2. Απηγγείλαμεν ἐναγχος ὦ Γραικὲ πολλὰ ἄτοπα. 3. Ἐπὶ ταύτην τὴν ἀρχὴν καὶ αὖθις τιθέμενος 4. Φέρε δὴ νῦν ἴδωμεν ὦ Λατῖνε καὶ εἴ τινες. 5. Αὐτὸν εἴ σοι λόγος ἕτερος ὦ Λατῖνε τῦ δόγματος, τρέπον. 6. ταῦτα δὴ φημι καὶ αὐτὸς, ἀλλά τίνες. Consule Allatium de consensu II. 13. 5. p. 705. seq. ubi Hugonem Etherianum ab eo confutatum

anno-

annotat. Idem ex dialogo sexto insigne fragmentum affert lib. contra Hottingerum p. 467. seq. Nicetæ Archidiaconi & Chartophylacis CPol. anathematismi XI. contra * Jo. Italum Philosophum, Mich. Pselli discipulum MSti in Bibl. Vindobonensi. Vide Lambecium III. p. 165. seq. & Allatium de consensu II. 10. 3. p. 630. ubi illos in Triodio exstare & in Græca Ecclesia, Dominica Orthodoxiæ recitari notat. *Expositionem Canonum* sive Hymnorum *S. Joannis Damasceni* MS. in Bibl. Vindobonensi memorat Lambecius III pag. 39. *De miraculis S. Demetrii Martyris* MS. in Bibl. Bodlejana Codice Barocciano 131. *Responsa Canonica* ad interrogata Basilii Cappadocis Monachi, Græce & Latine in jure Græco Rom. Leunclavii lib. V. pag. 345 atqve iterum lib. VI. pag. 410. Fuit etiam alius Nicetas Archi Episcopus Thessalonicensis antiqvior circa A. C. 1133. Vide Montfauconi Palæographiam Græcam pag. 60.

INDEX Scriptorum, & aliorum qvorundam qvi in Nicetæ Choniatæ Historia Byz. memorantur.

ad paginas editionis Parisiensis.

* Fallitur Lambecius, qvi per Joannem illum intelligit Philoponum.

Con-

Geor-

Jo

Nephon

Sara-

Theo-

X. GEORGIUS ACROPOLITA (proprium hoc familiæ a) non Patriæ nomen) pater fuit *Constantini Acropolitæ*, b) qvi parentis exemplo magnus Logotheta * in aula CPolitana

a) Vide Allatium de Georgiis pag. 355. & Hanckium de Byz. rerum scriptoribus lib. I. cap. 33.

b) Pachymeres in Mich. Palæologo VI. 26. confer Papebrochium T. 7. Act. Sanctor. Maji pag. 68.

* Constantinum Acropolitam perinde ut patrem Georgium Codices MSS. magnum Logothetam vocant, & ex illis Allatius, Lambecius, Caveus &c. Sed & Pachymeri

tana sed Mich. Palæologi gratia ob repudiatam Jo. Becci Patriarchæ cum Latinis concordiam excidit, scriptis adversus Latinos, c) aliisque monumentis qvibus Sanctorum memoriam d) celebravit, *novique Metaphrastæ* e) nomen meruit, clarus. Qvando autem à Volaterrano & Jo. Cuspiniano Acropolita allegatur, Pater Georgius intelligitur, qvem Labbeus in protreptico ad Hist. Byz. p. 49. recte monuit illum ipsum esse *Prætorem Græciæ*, Chronici à Theodoro Lascari exorsi & in recepta à Mich. Palæologo CPoli desinentis auctorem, qvem testem subinde citat Jo. Leunclavius in pandectis Historiæ Turcicæ: nam & Acropolitam Ephræmus in Chronico metrico f) refert prætoria dignitate decoratum fuisse à Theodoro Lascari Imperatore, anteqvam rebus omnibus ab eo Orientem repetente præponeretur: Πλὴν διαθεὶς εὖ τὰ κατὰ τὴν ἑσπέραν ἄναξ μετὰ στρατιᾶς ἐκτρέχει πρὸς τὴν ἕω, λιπὼν στρατηγοὺς &c.

Πρὸ τοῖς δὲ Γεώργιον Ἀκροπολίτην | *His acropolitem præficit Georgium,*
Ἄρχοντα πάντων καὶ πρόεδρον δεικνύει, | *Cunctisqve summum principem dat, qvem prius*
Πρόσθεν τιμήσας τῇ Πραίτωρος ἀξίᾳ. | *Prætoris ipse ad dignitatem evexerat.*

Cum A.C. 1241. g) obiret Irene Theodori Lascaris filia, uxor Joannis Ducæ Vatatzæ Imperatoris, Georgius fuisse se ait annorum XXI. h) natus ergo est A. 1220. ex illustri genere & Imperatorem ipsum cognatione * attin-

...meri VII. 8. memoratur flammis traditum σύγγραμμα τοῦ παλαιοῦ μεγάλου Λογοθέτου τοῦ Ἀκροπολίτου, *Senioris magni Logothetæ*, ad distinctionem nempe junioris magni Logothetæ Constantini Acropolitæ filii, de qvo verba Pachymeræ perperam accipit Allatius de Consensu p. 780. qvæ ipse rectius de patre intellexit lib. de Georgiis p. 358. Pachymeres T. 1. lib. IV. c. 28. p. 213. de Georgio Logotheta: ὁ εἰς Λογοθέτας μέγας καὶ σοφὸς τὰ μάλιστα, πλὴν κατημελημένως τῶν εἰς συνείδησιν ἔχων.

c) Vide Allatium de consensu utriusqve Ecclesiæ II. 15. n. 14. pag. 779. 780. ubi duos ejus de processione Spiritus S. tractatus commemorat, unum cujus principium est: ἄνδρες Ῥωμαῖοι, alterum ἐμνήσθην καὶ ἄλλου λόγου τῶν ἀντιλεγόντων ἡμῖν.

d) Ex Orationibus Constantini Acropolitæ in sanctos qvas MSS. memorant Allatius de Simeonum scriptis & præstantissimus Caveus parte altera Hist. literariæ scriptorum Ecclesi. ad A. C. 1270. illa in *Martyrem Theodosiam* Græce ex MS. Vaticano cum Dan. Cardoni S. I. versione exstat in Actis Sanctorum T. 7. Maji p. 69-86. & altera in S. *Johannem Damascenum*, itidem è MS. Vaticano Græce cum versione Jo. Francisci de Rubeis, JCti Romani, T. 2. Maji pag. 731--760.

e) Allatius de Simeonum scriptis pag. 109.

f) Verba ejus edidit Allatius de Psellis §. 79. adde Acropolitam ipsum c. 66. sq. Hist.

g) Cangius famil. Byz. pag. 223.

h) Acropolita cap. 39. Historiæ.

* id. c. 97. & 32. ubi γένος ejus περιφανές.

attingens. Ex Patria urbe CPoli qvam Latini tum obtinebant, missus deinde XVI. i) annorum adolescens & literarum rudimenta edoctus Nicæam, ubi aulam habebat eo tempore Græcorumq; Imperium moderabatur jam dictus Ducas, qvi Georgium Rhetoricis, Logicis & Mathematicis disciplinis ab anno ætatis XVII. k) per septennium ab Theodoro Exapterygo & Nicephoro Blemmida imbuendum dedit. Inde in aulam iterum adscriptum & ab eodem Duca charum habitum nec minus ab illo filioqve Theodoro (cujus tamen gravem indignationem l) aliqvando incucurrit, non diu post reconciliatus) variis auctum honoribus, Legationibus cum laude functum & ad magni Logothetæ dignitatem evectum constat, qvæ copiosius ab Allatio, Hanckio & Caveo exposita legi possunt. Nec tamen omittendum, qvod A. C. 1274. à Michaële Palæologo missus ad Concilium Lugdunense, m) Imperatoris nomine schisma ejuravit, & in Latinorum dogmatibus nihil reprehendendum videri est confessus, multis Græcis & filio ipso Georgii Constantino Acropolita ægerrime hoc ferentibus. Deniqve A. 1282 eodem anno, qvo non diu post XI. Dec. vivis exemptus Michaël Palæologus est, obiit qvoqve Georgius, peracta legatione n) ad Joannem Bulgarorum principem, anno ætatis LXII. successoremqve o) in magni Logothetæ munere nactus est Theodorum Muzalonem.

Exstat sub hujus Georgii nomine, qvem Gregorius Cyprius p) Aristotelem & Platonem ætatis suæ appellare non dubitat, Historia

i) idem cap. 29. ubi omnino legendum non ἑνδεκαέτης ut vult Allatius, sed ἑκκαιδεκαέτης, ut recte conjicit Hanckius pag. 542. cujus sententiam firmat qvod se jam ἐγκυκλίου παιδεύσεως ἀπηλλαγμένον, & mox postqvam ad Joannem Ducam venit & ab eo erudiendus Magistris traditus est XVII. annos natum Acropolita scribit. k) Acropolita cap. 32. l) id. cap. 63.

m) vide Acta Concilii Lugd. sub Gregorio X. Tomo 3. edit. Colon. 1618. part. 2. p. 741. (T. XI. edit. Labbei p. 937.) Hanckium p. 560. seq. Odoricum Raynaldum ad A. C. 1274. n. 18. Brovium n. 2. ubi male Gregorius Acropolita vocatur pro Georgio.

n) Pachymeres in Mich. Palæolog. lib. 6. cap. 34 seq. Possinus ad Pachymerem T. 2. p. 516.

o) id. in Andronico Pa[illegible]logo, libro & capite primo.

p) Gregorius Cypr[illegible] P[illegible]iarcha CPol. in Georgii Logothetæ encomio: λόγων ἢ αὐ[illegible] μαθημάτων [illegible] ματων ἦν ὁρᾶν σωζόμενα ἐδαμοῦ ὅτι μὴ [illegible] τῷ [illegible] ἕως καὶ καθ' ἡμᾶς Ἀριστοτέλει εἴτε καὶ Πλάτωνι, ἢ ὅπως [illegible] γνησίως τὸν ἄνδρα βούλοιτό τις καλεῖν, ἢ ὅτι διὰ [illegible] νομίζειν χρεὼν οὐδὲν ἐκείνου ἀπολειπόμενον, ὅταν τι δέῃ τῆς λογι[illegible] στήμης ἢ τ[illegible] φθέγξασθαι, Πλάτωνα ἢ θεοῖ[illegible] φθεγγ[illegible] Ατ[illegible]ν.

yzantina hoc titulo: χρονικὸν ὡς ἐν συνόψει τῶν ἐν ὑςέροις, ... Chronica sive Historia Compendiarii de rebus proxima aetatis, sive tio succincta de iis qua (rebus per varios principatus divisis, cap. 37.) acciderunt à capta A. C. 1204. à Latinis CPoli, usqve ad m A 1260. à Michaële Palaeologo iterum recuperatam & Latino nomini m. Hanc Galatae sive Perae in Bibliotheca Georgii Cantacuzeni tam descripsit Theodosius Zygomala Nauplius, cujus Apogra- Georgius Dousa CPoli secum in Belgium attulit, eoqꝫ defuncto Theodorus Dousa vulgavit cum versione sua latina notisqve, Lugd. x officina Godfridi Basson, 1614. 8. recusam minus etiam date & sine notis Aureliae & Coloniae Allobrogum sive Genevae f. cum Nicephoro Gregora & Laonico Chalcocondyla. Qvam- ro in locis obscuris Meursium se & Scriverium subinde consu- Dousa profitetur, tamen non ita feliciter in illa editione versa- t, ut non gratulandum Acropolitae sit, qvod Leo Allatius Codicem anum ejusdem opusculi MS Graecum sub titulo σύνομα χρονικὸν ... nactus, illud emendavit & divisum in capita, novâqꝫ versione um in lucem iterum edidit Parisf. 1651. f. Dousae notis ad calcem ctis. Observaverat autem jampridem Allatius in libro de Psellis c non esse ipsam Acropolitae Historiam, sed tantum Compen- ejus, nec ab auctore ipso * sed ab alio qvodam, resectis qvae illi necessaria visa fuere concinnatum. Ipsum porro Acropolitae ejusdem plane argumenti sed pulchrius diffusiusqve, inter Co- MStos Chii r) invenit ac descriptum Romam advexit, ejus- non modo breviarii mutila hiulcaqve & male ab exscriptori- acta correxit ad mentem Auctoris, sed etiam Historiam in- latina sua versione & notis Historicis illustratam Graece & La- ypis Regiis edidit, compendioqve in Parisiensi qvam dixi ... praemisit. Titulus est: Ἡ παροῦσα χρονικὴ συγγραφὴ τοῦ με- λογοθέτου τοῦ Ἀκροπολίτου ἐςὶν, ὃς ἔκτισε καὶ τὸ μοναςήριον τῆς ἁγίας τῆς Ἀναςασίας. Περιέχει δὲ τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνςαντινουπόλεως ... βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου. Acropolitam libenter se- ur recentiores scriptores, etiam Nicephorus Gregoras, ut in pag. 227. & 239. idem Allatius observat, qvi tamen pag. 249.

LII 2 non

ag. 63. editionis à me curatae, ubi in imo paginae typographus pro Parisf. 1651. fol. per errorem posuit 1614.
... ropolitae ipsi tamen tribuit Allatius p. 368. de Georgiis.
llatius de Georgiis p. 356.

non diffitetur pleraqve exactius à Gregora tradi. Acropolitæ historia (an compendium ejus, non dixerim) MS. in Bibl. Ambrosiana Mediolanensi, & in Bibl. Regis Christianissimi num. 734.

In diatriba de Georgiis qvæ Georgio Acropolitæ subjuncta est, hæc prætereà ejus scripta ab Allatio commemorantur p. 357. *Forma de fide. De virtute & anima*, Anno Mundi 6771. (CHristi 1263.) MS. in Bibl. Antonii Augustini Cod. 174.

Ἑρμηνεία τῶν Θεολογικῶν ῥητῶν, In Theologi Nazianzeni sententias τοῦτο· ἔστι γὰρ τὸ ἓν στασιάζον πρὸς ἑαυτὸ, πολλὰ γίνεσθαι, potest unum si à seipso discedat, multa fieri, καὶ τοῦ, μονὰς ἀπ' ἀρχῆς εἰς δυάδα κινηθεῖσα μέχρι τριάδος ἔςι. Unitas à principio in binarium mota, in ternario consedit. Incipit: *Πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι τῶν φίλων, ὦ θειοτάτη καὶ σεβασμιωτάτη κεφαλὴ, εἰς λόγους ἐλθεῖν ἡμᾶς κατηνάγκασαν.* MS. in Bibl. Palatina.

Precationes XIII. qvas Michaëli Palæologo urbem CPolin intranti se composuisse narrat cap. 87. Historiæ, & *Oratio de recepta CPoli*, cujus argumentum cap. 89. refert, interciderunt.

INDEX Episcoporum & aliorum qvorundam in Acropolitæ Historia memoratorum.

numeris capita, non pagina designantur.

Andro-

Pal-

Acro-

Acropolitæ ab Allatio ſubjicitur pag. 149 - 186. ΙΩΗΛΟΥ, JOELIS *Chronographia Compendiaria*, res breviſſime perſtringens & ſucceſſiones Principum ab Orbe Condito usqve ad captam à Latinis Anno 1204. CPolin, circa qvod tempus vixiſſe auctor ipſe videtur, certe non diu poſt ſcripſiſſe. Poſt hanc Chronographiam ſeqvitur in eodem volumine pag. 187 - 199. JOHANNIS CANANI Ἰωάννου τοῦ Κανανοῦ διήγησις περὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει γεγονότος πολέμου κατὰ τὸ ςψλ΄ ἔτος, ὅτε ὁ Ἀμουράτ Πεῖς παρέπεσε ταύτῃ μετὰ δυνάμεως βαρείας, καὶ παρολίγον ταύτην ἐκράτει, εἰ μὴ ἡ ὑπέραγνος μήτηρ τοῦ Κυρίου ταύτην ἐφύλαξε. *Narratio de bello CPolitano anni ab Orbe condito 6930. CHriſti 1422. cum Amurat Beis* ſive Amurates ſecundus Turcarum Imperator, *cum fortiſſimorum militum exercitu in eam irrupit, qvam & expugnaſſet utiq; niſi immaculatiſſima DEi Mater conſervaſſet.* Ait autem Cananus urbem conſervatam eſſe mira S. Mariæ ope, qvæ violaceis amicta veſtibus & ſuper propugnacula deambulans hoſtibus terrorem ac ſummam trepidationem incuſſerit. ἐπειδὴ γὰρ οἱ ἐχθροὶ καὶ πολέμιοι ἡμῶν δέδωκαν μαρτυρίαν τοιαύτην, πάνυ ἐστὶν ἀληθέστατον τὸ θαῦμα τῆς παναγίας. Ἔλεγεν γὰρ ὁ Μηρσαΐτης ὁ Πατριάρχης τῶν Τούρκων, ὅτι ἡ πόλις ἐκπρόκειτο παρ' ἡμῶν αἰχμαλωτισθῆναι, ὡς οἱ σοφοὶ τῆς Περσίας εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Μωάμεθ ἐψηφοφόρησαν περὶ τούτου, καὶ εὗρον ὅτι εἰς τὸ ἔτος καὶ τὸν μῆνα καὶ τὴν ἡμέραν (XXIV. Auguſti) ταύτης τῆς ὥρας ἡ πόλις παρ' ἡμῶν πρόκειται κρατηθῆναι, καὶ ἔμελλε τοῦτο γενέσθαι κατὰ τὴν δύναμιν τῶν ἀστέρων, καὶ τὴν τέχνην τῶν ἀστρονόμων, ἀμὴ ἡ γυναῖκα ἐκείνη ἡ ὀξέα φοροῦσα καὶ περιπατοῦσα τοῦ κάστρου καὶ τῶν προμαχιῶν ἐπι[illegible] ἀφόβως τοῦ πολέμου τὴν ὥραν ἐκείνην ἀπέπραξε τὰς δυνάμεις [illegible], καὶ τὴν τέχνην τῶν ἀστρολόγων. πλὴν οὐκ ἀπὸ γῆς, οὐδὲ ἐξ [illegible] τὴν δύναμιν εἶχεν, ἀλλ' ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἀοράτου δυνάμεως. [illegible] τὰ στρατεύματα πάντα τῶν Τούρκων ἐσυμμαρτύρουν ἐνόρκως τὸν Μ[illegible] ἐκεῖνον, καὶ ἐδιηγοῦντο πρὸς πάντας. ὅτι [illegible]λέμου τὴν ὥ[illegible], ὅ[illegible] μὲ θράσους καὶ ὁρμῆς ἀκρατήτου ἐφ[illegible] τὰ τείχη τοῦ [illegible], [illegible] ἀναβαίνειν ἐπάνω, καὶ διώξουσι τὰ Ῥωμα[illegible], καὶ τὴν [illegible] [illegible]ωλίσουν, τότε εἶδον γυναῖκα ὀξέα φοροῦσα[illegible], [illegible] οὖσαν ἐπάνω τῶν προμαχιώνων τοῦ ἔξω κάστρου. καὶ [illegible]την [illegible], σκότος καὶ ζάλη, καὶ τρόμος καὶ φόβος ἄφνω [illegible] ψυχ[illegible] [illegible]θε τ[illegible] [illegible]ύτων, καὶ πρὸς φυγὴν ἔβλεψαν, καὶ εἰς πό[illegible] [illegible] μείας τε καὶ τέχνης. Τῆς γυναικὸς γὰρ ἐκεί[illegible], καὶ [illegible] εὐθεράπευθη ἡ πόλις. *Cum vero hoſtes* *aepe*

atque adversarii nostri hoc, testimonio suo constabiliverint, multo verissimum est hoc sanctissimæ Virginis miraculum. Namque Mersaita sive Patriarcha * *Turcarum affirmabat, propositam tunc illis fuisse Civitatem adprædam, quemadmodum Viri docti Persæ ætate Mahometi calculaverant, inveneruntque hoc anno, mense, die, diei que hora urbem à nobis debellandam esse; & futurum id erat omnino astrorum vi, & astronomorum artificio; sed mulierem illam violaceis vestibus amictam, per castrum obambulantem, & super propugnacula intrepide, dum pugna inibatur, vim astrorum obtudisse, & Astrologorum artificia: quamvis illa non à terra neque ex hominibus, sed è cœlo & invisibili potestate vim obtinebat. Similiter exercitus universi Turcarum jurejurando Mersaitæ dictum confirmabant, & omnibus narrabant, pugnæ hora, dum cum audacia & impetu, qui coërceri non poterat, ad muros castri pervenerant, ut ascenderent, Græcosque fugarent, urbemque caperent, vidisse mulierem violaceis vestibus indutam, deambulantem super propugnacula exterioris castri; qua visa statim tenebris, procella, timore, ac tremore correptos omnes in fugam se & non ad bellum dedisse, & vi, influxuque illius mulieris formidinem sibi immissam, & urbem liberatam.* Hæc qvi credit idem etiam fidem habebit auctori vitæ S. Nili junioris, qvi pag. 3. narrat Rossanam Calabriæ Metropolin ab incursionibus Saracenorum defensitatam esse à S. Maria virgine qvæ super muris illius apparuit ὡς γυνὴ πορφυροφόρος, λαμπάδας ἐν ταῖς χερσὶ κατέχουσα καὶ ταύταις αὐτοὺς καταβάλλουσα, καὶ τοῦ τείχους ἀποδιώκουσα. Similiter traditum est Heraclio imperitante CPolin precibus sanctissimæ Virginis liberatam ab obsidione Persarum, qvo spectat scriptum Græce & Latine editum à Combefisio T.2. Auctarii novi p.805. ἐν τοῖς χρόνοις Ἡρακλείου Χοσρόης Σάρβαρον &c. Sic Adolpho IV. Comiti Holsatiæ A.C. 1227. adversus Danos pugnanti ajunt visam in nubibus S. Mariam Magdalenam ** amœna umbar

* Qvem hodie *Moustium* solent nuncupare, hunc *Patriarcham Turcarum* vocat etiam pag. 192. αὐτὸς δὲ ὁ μέγιστος καὶ πολὺς παρ' ἐκείνοις ὁ εὐγενὴς Πατριάρχης, ὃν εἶχον προφητικὸν καὶ Προφήτην τοὔνομα Μηρσαΐτης τῇ Περσικῇ διαλέκτῳ. Sæpius idem Cananus memorat Turcarum καλογέρους sive Monachos, etiam uno nomine Τουρκοκαλογέρους. Similiter Chaliphas Turcarum Urspergensis appellat *Papas & Apostolicus suæ gentis*. Vicissim fuit cui Papa diceretur *il Gran Turca de i Christiani*, & Mahometis III. legatus Leoninum Galliæ Regis ministrum, *magnum Vizirium* appellavit, ut refert Tan. Faber ad Longinum pag. 17.

** Vide Lambecium lib. 2. rerum Hamburgensium p. 41. seq. edit. primæ.

protegentem ipsius copias, dextraqve levatâ illis benedicentem, in hostes vero radios solares vehementius retorquentem. Sed & Zosimus, Ethnicus scriptor lib. 5. cap. 6. scribit Alaricum, ne Athenas cum exercitu occuparet, deterritum esse conspectâ Minerva armata obambulante Urbis muros, & Achille stante ante mœnia, additqve causam illam servatæ Civitatis neutiqvam à se prætermittendam fuisse, utpote θεοπρεπῆ τινα οὖσαν, καὶ εἰς εὐσέβειαν τοὺς ἀκούοντας καλοῦμένην.

XI. GEORGIUS PACHYMERES Constantinopolitano Patre exule Nicææ circa A. C. 1242. natus ibiqve educatus, & postea undeviginti annorum juvenis a) Constantinopolin à Mich. Comneno Palæologo A. 1261. recuperatam delatus, animum omni genere doctrinæ imbuit, muneribusqve insignibus in Ecclesia & aula CPolitana functus, Diaconum, Patriarchæ ἱερομνήμονα & πρωτέκδικον & Imperatoris δικαιοφύλακα gessit. Manuelis Phile præceptor fuit, qvi funus ejus carmine Græco jambico deploravit, qvod exhibet Allatius diatriba de Georgiis p. 373. A Petro Holloisio *vere Catholici* elogio mactatur qv. 2. de scriptis Dionysii Areopagitæ: qvod Allatius b) ipsi invidens, *non potuit*, inqvit, *esse Catholicus*, *qui schisma* (Græcæ puta Ecclesiæ) *propugnavit*, *& contra Romanam Ecclesiam scripto etiam defendit.* Certe Λατινόφρων non fuit, & Patriarchis Latinæ fautoribus Ecclesiæ Josepho, Joanni Vecco & Gregorio Cyprio strenue sese opposuit. Vitam non diu videtur produxisse ultra A. C. 1310. (qvanqvam Lambecius T. 3. pag. 237. & T. 7. p. 71. eumqve secutus Nesselius ait eum anno 1340. obiisse.) Neqve enim post illud temporis in Historia CPol. memoratur, & Historiam suam continuasset saltim ad finem Imperii Andronici A. 1332. denati, neqve in anno ejus XXVI. A. 1308. substitisset, si tamdiu ultra ejus non modo ætatem, sed junioris qvoqve Andronici annum undecimum Imperii annos suos proximus centenario produxisset.

Exstant ejus *Historiæ Byzantinæ libri XIII.* de rebus per annos XLIX. gestis, à tempore nati Michaëli Palæologo A. C. 1258. Andro-

a) Pachymeres ipse sub initium Hist. Allatius de Georgiis pag. 365. Hanckius de scriptoribus Hist. Byz. lib. 1. cap. 34.

b) Allatius de Georgiis pag. 373. & de consensu utriusqve Ecclesiæ II. 15. 15. p. 781.

dronici Palæologi (senioris) usqve ad A. 1308. qvi fuit annus ætatis ejusdem Andronici XLIX, Imperii XXVI. Est autem opus bipartitum, nam priores sex libri res *Michaëlis* Palæologi ante imperium & ipso Imperatore gestas complectuntur: Posteriores libri septem tradunt qvæ *Andronico* imperitante acciderunt per annos sex & viginti. Pachymeris & Imperatorum Michaëlis atqve Andronici, qvemadmodum & Theodori Lascaris junioris (cujus & ipsius res in priore parte Historiæ Pachymeres attingit) icones è MS. Codice expressas *Hieronymus Wolfius* præmisit suo Nicephoro Gregoræ, Basil. 1562. fol. recuso Paris. 1567. fol. Francof. 1568. fol. Idem ad voluminis calcem argumenta capitum Historiæ Pachymerianæ ex eodem Codice MS. Bibl. Augustanæ versa à se latine exhibet. Fragmenta qvædam, qvæ in Augustano Codice MS. deesse Wolfius admonuerat in Synopsi libri V, Græce vulgavit *Dionysius Petavius* ad calcem Breviarii Historici Nicephori Patriarchæ, Paris. 1616. 8. Plura Pachymeris Historiæ tum adhuc ineditæ loca Græce produxit Allatius in suis scriptis, præcipue in notis ad Acropolitam A. 1651. Lutetiæ excusis: Primus totum opus è Bibl. Barberina Cod. 163. 164. in lucem protulit *Petrus Possinus* S. I. vertitqve latine, & cum versione sua ac tribus observationum libris vulgavit Rom. 1666. & 1669. fol. duobus voluminibus, qvæ rarius qvam cæteri scriptores Byzantini scriptores Parisiis excusi occurrunt, & centum amplius marcis Lubecensibus venduntur. Priore volumine libri sex de Michaële Palæologo, posteriore septem de Andronico continentur. Ex Observationum vero Possinianarum libris tribus primus glossarium verborum obscuriorum exhibet, secundus notas & castigationes, tertius Chronologiam, cui jungendæ rarissime itidem obviæ *Mauritii Davidis* presbyteri Divionensis animadversiones Chronologicæ in Pachymeris Michaëlem Palæologum, qvas in Clariss. Boivinii notis ad Gregoram laudari vidi, in ipsas necdum incidi. Idem Boivinus pag. 760. monet operæ pretium fore si qvis editionem Romanam Pachymeris conferat cum Codice MS. Regio 2558. scripto A. C. 1448. * qvem Possinus haud vidit, uti nec mutilum Augustanum ex qvo Hieron. Wolfius argumenta, de qvibus supra dixi, protulit. Nescio an de hoc Pachymere accipiendum sit qvod Latinus Latinius T. 2. Epist. pag. 102. *Sirletus*, inqvit, *significat allatum esse*

* Montfauconus Palæograph. Græca p. 79.

etiam recens Georgium quendam variarum rerum ſcriptorem, qui cum multa de prima notæ Philoſophis tanquam cenſor pronunciavit, plurima etiam Ariſtotelis loca obſcura illuſtravit. Qvandoqvidem Latinis haud favet, itaqve *parum æquus Hiſtoricus* appellatur Allatio lib. de conſenſu pag. 759. qvi tamen alibi * ſtylum Pachymeræ laudat, cæterum notat inter Lollianum Codicem in Bibl. Vaticana, & Barberinum qvem emendatiorem & charactere antiqviore atqve elegantiore deſcriptum teſtatur, maximum non tantum in verbis ac modo dicendi, ſed rerum narratarum etiam qvandoqve ordine ineſſe diſcrimen, ut veriſimile ſit Pachymerium duas ſuæ Hiſtoriæ editiones tempori ac genio inſervientem conſcripſiſſe, ideoqve ex utrisqve multa errata corrigi, obſcura illuſtrari, mutila ſuppleri, ac demum Hiſtoriæ corpus unum perfectum ac integrum poſſe abſolvi. Cum idem MSS. Codices ejusdem Hiſtoriæ, mutilum qvidem Venetum in Bibl. S. Marci, & Scoriacenſem, & ex Poſſevino (qvi male Gregorium pro Georgio appellat) tertium in Bibliotheca Patmi Inſulæ, qvartumqve Regis Chriſtianiſſimi commemoraſſet, *Eſt & apud me*, inqvit, *integra, & optima notæ.*

De Sapientia Indorum, quam Latine à ſe verſam e Græco Poſſinus Pachymeræ priori Volumini, ſive Michaeli Palæologo ſubjecit.

Specimen Sapientiæ Indorum, ſive Dialogus inter Abſalonem Indorum Regem & Gymnoſophiſtam qvendam per fabulas ſcite confictas animi ſui ſenſa ei pandentem moresqve inſtituentem, qvem Poſſinus utpote à Mich. Palæologo apud Pachymerem ſingulariter commendatum priori Pachymeris tomo latine ſubjunxit, ab eodem verſus eſt è Græco Codice Allatiano *Simeonis Sethi*, a) qvi in Græcum ex Arabico transtulit circa A. C. IICO. in gratiam Alexii Comneni Imp. Poſtea Græce ex Codice Holſteniano qvi exſtat Hamburgi in Bibl. Johannea

* Allatius de Georgiis pag. 368. 369.

a) Claruit hic Simeon Sethus imperitantibus Michaële Duca, Nicephoro Botaniata & Alexio Comneno & in MS. Regis Galliæ 1261. vocatur πρωτοβεςιάρχης τῦ Ἀντιόχυ h. e. *Protobeſtiarius in Palatio Antiochi* CPolitano de qvo Cangius in CPoli Chriſtiana lib. 2. ſect. 16. n. 5. & ad Zonaram. p. 46. Male inde ab Allatio de Simeonum ſcriptis p. 181. vocatur Simeon *Veſtus* & *Magiſter Antiochenus*. De aliis hujus ſcriptis poſt eundem Allatium accuratius dicam infra libro VI. ubi ad Medicos pervenero.

hannea hunc eundem librum ſed paſſim à Poſſiniano differentem cum nova verſione ſua latina vulgavit noſter cum viveret amicus *Sebaſtianus Godfridus Starckius.* b) Berolin. 1697. 8. Titulus in Arabico eſt *Culila & Dimna* c) cujus editionem pridem promiſit Tho. Hyde præf. ad lib. de ludis Orientalium. In Græco Στεφανίτης ϰ̀ Ἰχνηλάτης, qvaſi *coronatum & inveſtigatorem* dicas. Liber jucundus & utilis lectu, refertusqꝫ fabulis lepide & ingenioſe excogitatis, qvibus malitia fraudes & ſtultitia hominum in vita communi & in aulis freqvens ad vivum depingitur. Dicitur ſcriptus ante duo amplius annorum millia, *Indorum* lingvâ, d) & deinde in gratiam Choſrois Perſarum Regis, (vero nomine Nouſchirvan ſive * Nuſchi-ravan, Juſtiniano Imp. coævi) *Perſice* e) verſus à Peroze ſive Perzoe Medico (alii Stephanum Edeſſenum appellant.) Nec minus *Syriace*, f) atqve etiam *Arabice*, g)

 &

b) obiit Berolini A. 1713. nec ſine merito laudatur à B. D. Abrahamo Hinckelmanno præfat. ad Alcoranum Arabice primum Hamburgi editum in qvo edendo Hinckelmannum juvit, Arabica prius ab eo edoctus. Debemus huic Starckio præterea, ut orationes qvasdam & præf. ad Andreæ Mulleri Greifenhagii Alphabeta omittam, Catalogum MSS. maximam partem Orientalium, laudati Hinckelmanni: ſpecimen verſionis Coranicæ, & verſionem Germanicam libri Jo. Lockii de liberorum educatione, nec non Biblia Hebraica forma minima & typis minutiſſimis excuſa Berolini, qvibus immortuus eſt. Nam Photio contra Manichæos, Hiſtoriæ Alexandri Magni Hebraicæ qvam Ptolemæo Lagi Codex MS. tribuit, & aliis qvæ moliebatur, fata viri docti interceſſerunt.

c) Nomina hæc duo Thoum, qvæ ſect. 1. & 2. loqventes inducuntur. Θῶες genus animalis vulpi ſimile & in Aſia atqve Africa non infreqvens, de qvo Bochartus III. 8. & 12. Hieroz. p. 794. 801. ſeq. 804.

d) Saphadius commentario ad carmen Tograi, apud Hydeum prolegom. ad lib. de ludis Oriental. d. 3. *tria ſunt quibus excellant Indi, quibusque reliquos homines præfertant. Liber Culcila & Dimna, ludus Shatrangi, & novem figuræ numeraria.*

* Vide Herbeloti Bibl. Oriental. in *Nouſchirvan.*

e) Simeon Sethi præf. Confer B. Tentzelii Monatl. Unterredungen. Anno 1695. pag. 710. & A. 1697. p. 572. Poſſianum ad Pachymerem T. 2. p. 482. ſeq.

f) Ebed Jeſu in Catalogo, cap. 161. auctorem Syriacæ verſionis libri Calaileg & Damnag ex Indico factæ laudans Bud Peridiotam.

g) Arabicam verſionem MS. in Bibl. Mazariniana memorat Abraham Ecchellenſis notis ad Catalogum Ebed Jeſu p. 87. atqve ex Iſmaëlis Schiahinſciah Hiſtoria gentium narrat librum Clilah & Damnah compoſitum eſſe ab Iſamo qvinto Indorum Rege, Arabice autem redditum ex Indico trecentis ante Alexandrum Macedonem annis. Habuit etiam Arabice ſed ex recentiori longe verſione B. Hinckelmannus noſter & Clariſſ. Hydeus. Veriſimile enim eſt in hiſce codicibus, qvemadmo-

& iterum *Persice* h) ex Arabico, tum ex Arabico *Turcice* i) atq; ut dixi *Græce* qvæ interpretatio in Codice Bibl. Vindobonensis refertur admodum & in Mazariniano exstare versionem Arabicam factam è Persico, jussu Califæ Abjafari Almanzoris.

h) Hanc fortasse ex oriente secum attulit Christianus Ravius, in cujus spolio Orientis Centur. 1. num. 20. *Liber Ethicus & Politicus titulo Clila & Dimna, Persice!* Ravii Codicem exstare in Bibl. Berolinensi testatur Starckius præf. ad Sapientiam Indorum, qvi præterea notat occurrere Persice MS. Vindobonæ in Bibl. Cæsarea n. 137. & Uratislaviæ & Lugduni Batavorum, fuisseqve inter libros Golii nos. Alterius etiam meminit interpretationis Persicæ Huetius de fabulis Romanensibus pag. 22. *Califam Abjafarum Almanzorem deinde ajunt hunc librum ex idiomate Persico Arabice reddi jussisse: alium ex Arabico in Persicum denuo vertisse, postque has interpretationes Persicas aliam elaboratam esse à superioribus diversam, ad quam tamen Gallica* (Gaulmini, sub titulo fabularum Pilpæi) *interpretatio sit exacta.* Herbelotus Bibl. Orientali p. 118. *Anvar Sohaili* les lumieres de Canopus. *C'est le titre d'un livre fort fameux dans tout l'Orient, que* Hassan ben Sohail, *Vizir du Khalife Almamon traduisit du Persien en Arabe; c'est pourquoi il lui donna son nom: car Sohail en Arabe signifie l'Etoile de Canopus. Cet ouvrage est originalement écrit en Indien, & a porté premierement le nom de* Testament de Houschenk *ancien Roy de Perse de la premiere dynastie, & celui de* Giavidan Khird, *c'est à dire la sagesse de tous les Siecles. Il fut premierement traduit de la langue* Indienne *en la langue* Pehelevienne, *qui est celle des anciens* Persans, *par Buzrouieh Medecin du Roy Cosroes surnommé Nouschirvan, que ce Prince avoit envoyé exprès aux Indes pour recouvrer ce livre. Cette traduction porta le nom Persien de* Humaioun Nameh, *livre auguste. Aboul Maali mit cette traduction en langue* Persienne moderne: *mais son travail fut retouché & enrichi par Hassain Kaschefi, & porta depuis le titre de* Calilah u Damnah, *aussi-bien que celle qui a été faite en langue* Turque *pour le Sultan Soliman. Car c'est un dialogue entre deux animaux, ausquels on a donné ces deux noms propres. Ces animaux s'appellent du nom de leur espece Schacal, & nous n'avons rien dans ces pays-cy qui en approche plus que le renard, soit pour la figure, soit pour l'instinct.* Idem pag. 245. *Kondemir dit que le libre* Calilâh u Damnâ *fut composé en faveur de Behram Schah penultieme Sultan de la Dynastie des Gaznevides, Prince d'un tres grand merite, & qui favorisoit beaucoup les gens des lettres. L'auteur du Lebtârikh* (confer Schickardi Tarich p. 144. seq.) *écrit dans la vie de ce même Prince qu'il aimoit extremement les lettres & ceux qui en faisoient profession: que l'on lui dedia plusieurs beaux ouvrages, & entr'autres celui de* Kalilah & Damnah, *composé par Nasrallah, fils d'Abdelhamid en l'état que nous le voyons aujourd'hui dans la langue* Persienne en prose, *& que ce fut le Poëte Roudeki qui le mit depuis* en vers. *C'est ce même livre lequel a été traduit en langue* Turqve, *& qui porte le titre d'*Anvâr Sohaili, *les lumieres de Sohail, ou de l'astre qui porte le nom de Canopus.*

i) Persicæ & Turcicæ interpretationis bina sibi exempla MSS. ad manus fuisse testatur præf. ad Lexicon suum Franciscus à Mesgnien Meninski, illa scilicet quæ in Bibl. Vindobonensi asservantur. Turcicam sub titulo *Humajun Name* sive Speculum

ad Secundum k) Philosophum, qvam alii Codices, ut Au-
stanus, Florentinus, Bodlejanus, Leidensis, Holstenianus & Al-
anus aliiqve referunt ut jam dixi ad Simeonem Sethum. l) *Hebrai-*
versionem ** Rabbi Joëlis memorat Germanica & Italica: & ne-
qvis Starckio spem ejus fecerat membranâ eleganter ante aliqvot
ula descriptæ & multis imaginum ornamentis conspicuæ. *Latinam*
Hebraica vidi apud Jo. Philippum Palthenium τὸν μακαρίτην, Gry-
svvaldensis Academiæ cum viveret decus & à multis annis mihi jun-
um amicitia, qvi editionem ejus parabat, & dedisset haud dubie ni
rte ab hoc & majoris momenti aliis præclaris conatibus exclusus, vel
ius tot & tantis qvæ patriam ejus ab eo tempore vexarunt calamita-
as prærepius fuisset. Vidi autem excusam sine anni nota in forma
li, hoc titulo: *Directorium humanæ vitæ, interprete Johanne de Capua.*
li etiam duplicem *Italicam* m) versionem diverso tempore ex-
am, & tum inter se tum à Græco mire differentem. Differt itidem
ræco plurimum licet fabulas & apologos multos eosdem habet
lica versio Gilberti Gaulmini, ex Persico Nasrallæ Ben Muhammed
1644. composita & Paris. 1698. 12. atqꝫ in Belgio recusa sub titulo
Fables de Pilpay n) *Philosophe Indien*, atqve inde in hac urbe qvo-
qve

culum Principum habuit etiam Golius & notis illustravit, ut in Catalogo ejus MSS. annotatur. Catalogum Codicum Orientalium Bibl. Vindobonensis idem Meninskius concinnavit, ubi num. 145. versio illa à singulari elegantia commendatur.

) Vide Lambecium lib VI. pag. 119,

) id. Lambecius lib. V. pag 241. Starckius præfat. §. 23. Possinus in præf. ad Sapientiam Indorum & glossario T. I Pachymeris voce ἰχνηλάτης, Allatius de Simeonibus pag. 183. seq. & de Georgiis pag 345. ubi Georgii Ceramei Jambica in Simeonis Sethi Stephaniten & Ichnelaten commemorat.

* De hac confer Rev. Wolfii Bibl. Hebraicam T. I. p. 468.

l) Titulus unius est: *La Moral Philosophia del Doni tratta da gli antichi Scrittori, o Sero la Philosophia de' Sapienti antichi scritta da* Sendebar *moralissimo Philosopho* Indiano *& tradotta nella lingua Toscana da gli Academici Peregrini; Venet.* 1552. 4. additis figuris sive iconibus qvæ in editione Ferrar. 1610. 8. desiderantur. Altera versio illa ipsa qvam Allatius inspexit, lucem vidit Ferrariæ A. 1583 8. *Lelo Demno* (ita male, pro Calilâh u Damnâh) *del Governo de regni, sotto morali essempiati animali ragionanti tra loro, tratti prima di lingua Italiana.*

) In Catalogo Bibl. Leidensis pag 301. & in Herbeloti Bibl. Orientali pag. 206. & 456. vocatur *Bidpai*, qvod nomen interpretantur Medicum misericordem. Sed Herbeloti verba adscribenda sunt: *Homaioun Nameh, ou Humaioun Nameh*, le livre Royal, *ou* Auguste. *C'est la traduction* Persienne *du livre intitulé Kalilah* *&e*

qve Hamburgi A. 1707. 12. cum Æsopi fabulis subjecta prælo. In his recentioribus editionibus, judicio viri eruditissimi, dum Gallica elegan-

ve Damnah. Ce livre qui n'est qu'un tissu d'Apologues & de fables tirées des proprietez des animaux, fut composé par un Philosophe Indien nommé Bidpai, *pour un Roy des Indes, qui portoit le nom de Dabschelim. Il est rempli de preceptes moraux & politiques. Nouschirvan Roy de Perse envoya son Medecin nommé Buzrvieh* (hic in Græca versione vocatur Περζωέ) *exprés pour recouvrer ce livre, qui étoit gardé soigneusement dans la Bibliotheque des Roys des Indes, & l'ayant entre les mains, il le fit traduire de l'Indien en langue* Pehelevienne, *qui est l'ancien* Persien, *& lui donna le nom de* Humaioun Nameh. *Abougiafar Almansor, second Kalife des Abbassides le fit ensuite traduire de l'ancien Persien en* Arabe *par l'Imâm Abulhassan Abdallah ben Mocannâ sous le titre de* Kalilah & Damnah. *Quelque tems aprés le Sultan Nasser ben Ahmed de la dynastie des Samanides, le fit encore traduire de la langue Arabique en* Persien *plus moderne, par un Docteur inconnu, & cette version fit mise aussi tôt* en vers *par le celebre Poëte Persien nommé Roud-ki. Baharam schach fils de Massoud Sultan de la dynastie de Gaznevides, non content de cette version, fit travailler Nasrallah Aboulmâala, le plus eloquent homme de son tems, sur le texte Arabique de Mocannâ, & c'est cette version* Persienne *que nous avons aujourd'huy sous le titre de Kalilah ve Damnah. Ce livre a acquis une si grande estime dans l'Orient, que dans la fin du neuvieme siecle de l'Hegire l'Emir Sohaili Generalissime des armées de Houssain ben Mansour, ben Baicarah ou Baicra Sultan de Khorassan, qui étoit de la posterité de Tamerlan, entreprit d'en faire faire une nouvelle version*e (en langve Arabiqve sur l'ancien texte Persien) *par le Docteur Hussain Vaiz dit al Kaschefi, laquelle surpasse toutes les autres en élegance & en clarté. Cette nouvelle version porte le nom d'* Anvar Sohaili, *les splendeurs, ou les lumieres de Canopus, à cause qu'elle fut faite à l'instance de l'Emir, qui portoit le nom de cette constellation; & a été traduite en langue* Turqvesqve en prose & en vers. *Gemali l'a mise* en vers *pour Bajazeth second du nom, Sultan de la race des Ottomans.* Idem pag. 399. *Giavidan Khird,* la sagesse de tous les tems, *c'est un livre de Philosophie Morale, composé par Huschenk, ancien Roy de Perse, lequel a été traduit plusieurs fois, & en plusieurs langues. - - Une partie de ce livre a été traduit en* Francois *par David Said d'Ispahan & imprimé à Paris* 1644. *sous le titre* de livre de lumieres *ou* la conduite des Roys. *Le traducteur dit dans sa preface, que ce livre fut traduit de Persien en Arabe par Abulhassan Abdalla, par ordre d'Abugiafar Almansor, un des Khalifes Abbassides, mais il se trompe: car ce fut Hassan Vizir d'Almamon qui en fit la traduction.* Idem p. 206. Bidpai & Pilpai, *Philosophe Indien, Vizir de Dabschelim, ancien Roy des Indes est l'auteur* du Testament de Huschenk, *second Roy de Perse de la premiere dynastie. Ce livre qui a changé plusieurs fois de nom, est le même que* Giavidan Khird, Homaiun Namé, Kalilah ve Damnah, & Anvar Sohaili. Idem pag. 465. *Il est encore aussi peu vraisemblable, que ce Prince* (Huschenk Roi de Perse) *soit l'auteur d'un livre intitulé* Giavidan Khird, *La sagesse eternelle ou de tous tems, auquel on a donné aussi le nom de* Testament de Huschenk; *mais l'ancienneté & la reputation de ce Monarque ont fait emprunter son nom pour donner plus d'autorité à cet ouvrage, qui est d'ailleurs fort estimable, & lequel est parvenu jusqu'à nous sous le titre de* Humaion Nameh.

elegantiora dare voluerunt, de veteris præstantia non parum detrivere: *on agaté l'ancienne version en la mettant en meilleur françois.* Cæterum jampridem V. C. Antonius Gallandius spem fecit plenioris longe Gallicæ editionis videndæ, siqvidem is nactus est *Turcicam* versionem editis Pilpæi fabulis qvarto tanto ampliorem atqve adeo integram ejusdem libri factam è Persico, cui titulus *Humajoun Nameh* hoc est *liber Imperialis* sive *Regius*; qvoniam artem imperandi libro illo contineri Orientales sunt persvasi. *Castellana* sive *Hispanica* versio in præfatione ad Italicam memoratur, *Germanica* vero qvæ ex latinâ Joannis à Capua composita esse traditur auspiciis Eberhardi I. Ducis Wirtenbergici, sæpius lucem vidit, atqve à Starckio memorantur editiones Ulm. 1483. fol. Beyspiel der alten Weisen von Geschlecht zu Geschlecht & Argent. 1525. fol. das Buch der Weißheit/darin erlernet wird der Welt-Lauff/ & sine loci notatione 1548. 4. der alten Weisen Exempel/ Sprüche und Unterweisungen: & Francof. 1565. 8. das Buch der Weißheit der alten Weisen von Anbegin der Welt von Geschlecht zu Geschlecht. *Belgica* deniqve Zachariæ Heins, Zwollæ 1623. 8. voorbelsels de oude wysen, uyt d'Jüdische spraacke in d'Arabische &c.

Alia Pachymeræ scripta edita.

Præter Historiam Byz. de qva dixi, & de cujus editione Possiniana consuli etiam potest Jo. Gallæsius in Ephemeridibus eruditorum. Paris. 16. Dec. 1666. & 2. Martii 1671. exstant non minus typis exscripta, eodem Georgio Pachymere auctore:

I. *Paraphrasis operum Dionysii Areopagitæ*, ad Athanasium Patriarcham tum Alexandrinum, in qva Maximum fere semper secutus est, ita ut Pachymerem *non magis Dionysii qvam Maximi fidissimum Paraphrasten* vocet Combefisius T. I. auctar. noviss. pag. 496. Et qvando τὰς παλαιὰς laudat, Maximum præcipue intelligit, qvi τῶν παλαιῶν τις à Pachymere appellatur, T. 2. edit. Dionysii Corderianæ p. 64. Prodiit primum Græce apud Gvil. Morellium Paris. 1561. 8. hoc titulo: τοῦ λογιωτάτου καὶ σοφωτάτου ἱερομνήμονος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ΓΕΩΡΓΙΟΥ τοῦ ΠΑΧΥΜΕΡΗ παράφρασις εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην, ἐκ προτροπῆς τοῦ ἁγιωτάτου Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυροῦ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, ἐπιδημοῦντος τῇ Κωνσταντίνου, πρὸς ὃν καὶ τὸ προοίμιον. Præter illam editionem (non cum Dionysii

nysii operibus, ut ex Simlero ſcribit Allatius p. 367. de Georgiis, ſed ſeparatim excuſam) prodiit hæc Paraphraſis etiam Græce, juncta ſcriptis S. Dionyſii in editione Græcolatina operum hujus Lanſſeliana Pariſ. 1615. fol. niſi qvod paraphraſi in Epiſtolas Dionyſii, verſionem ſuam *Petrus Lanſſelius* S. J. addidit. Totam latine vertit Græceq; & Latine cum Dionyſii operibus & Maximi ſcholiis edi curavit *Balthaſar Corderius*, S. I. Antw. 1634. fol. *Godfridi* qvoqve *Tilmanni* * Carthuſiani verſionem Poſſevinus memorat; & aliam *Vincentii Marinerii* Allatius, ſed typis non exſcriptam.

2. *De Proceſſione Spiritus Sancti*, πρὸς τὺς λέγοντας, ὅτι διὰ ἔτι λέγεται πνεῦμα υἱȣ̃ διὰ τὸ ὁμοȣ́σιον, ἢ διὰ τὸ χορηγεῖσθαι ὑπ᾽ αὐτȣ̃ τοῖς ἀξίοις, *Adverſus eos qvi dicunt propterea dici Spiritum Filii; quod ejusdem cum eo ſubſtantiæ ſit, vel qvod ab eo dignis ſuppeditatur*, Græce & Latine exſtat in Tomo I. Græciæ Orthodoxæ, una cum editoris Allatii interpretatione, Rom. 1652. 4. pag. 390-399. Adde eundem de Conſenſu utriusqve Euteſiæ p. 517. ſeq.

3. Ἔκφρασις τȣ̃ Αὐγȣστεῶνος, *Auguſtalis in templo Sophiæ CPolitano deſcriptio*, Græce edita à Clariſſ. Boivinio ad Gregoram pag. 764. è Codice Regio 3119. De Augusteone Codinus Origg. CPol. n. 32. Goarus ad Codinum p. 130.

4. Ex *Paraphraſi in totam Ariſtotelis Philoſophiam* qvæ libris XII. titulis 47. & capitibus 435. comprehenſa in Bibliothecis qvibusdam integra adhuc Græce aſſervatur, prodiit ** a) *Epitome Logices Ariſtotelis* Γεωργίȣ Διακόνȣ πρωτεκδίκȣ καὶ Δικαιοφύλακος τȣ̃ Παχυμερȣ̃ς ἐπιτομὴ τῆς Ἀριστοτέλȣς λογικῆς, Latine interprete Jo. Baptiſta Raſario Pariſ. apud Vaſcoſan. 1547. 8. & Græce ibid. 1548. 8. & Græce atqve Latine Ed. Bernhardo curante Oxon. 1666 8. In hac Epitome ſub initium ſtatim leguntur qvæ *de ſex definitionibus & diviſione Philoſophiæ* ediderat Græce Joach. Camerarius Lipſiæ in 8. ſine anni nota, una cum Archytæ libello de decem Categoriis & cum aliis qvibusdam qvæ

* Reprehendit Poſſevinus Tilmannum, qvod Pachymerem Athanaſii σύγχρονον ſcripſit. Ac ſane non fuit æqvalis Athanaſii illius antiqvi Arianorum ſeculi IV. mallei, attamen non minus certum eſt etiam Pachymeræ ætate fuiſſe Patriarcham Alexandrinum nomine Athanaſium, cujus plus ſimplici vice ille in Hiſtoria ſua Byz. meminit, & cui paraphraſin ſuam Dionyſianam ſvadente ipſo compoſitam inſcripſit.

** Vide Allatium de Georgiis pag. 366. 367.

qvæ ſupra lib. 2. cap. 13. in Archyta recenſui: latine vero Oporinus Baſil. 8. cum Porphyrii qvinqve vocibus & Ariſtotelis prædicamentis à Joach. Perionio verſis. Et qvæ Græce atqve latine cum Jacobi Foſcareni verſione prodierunt Pachymeræ *de ſex Philoſophiæ definitionibus & de quinque vocibus ac decem prædicamentis.* Venet 1532. addita Pſelli & Nicephori Blemmidæ compendiis in Logicam Ariſtotelis. β) *περὶ ἀτόμων γραμμῶν de lineis inſecabilibus* libellus ſæpe utraqve lingva in Ariſtotelis operibus editus & Ariſtoteli ipſi à multis, antequam errorem notarent Camotius & H. Stephanus, perperam adſcriptus. Latine vertit Jac. Schegkius. Vide ſi placet qvæ dixi lib. 3. cap. 6. §. 28. γ) *Epitome* deniqᵹipſa *Philoſophiæ* latine ex interpretatione Philippi Bechii, Philoſophi ac Medici, Baſil. 1560. fol. cum Syneſii orationibus. Hanc Epitomen *Eumoro* cuidam auctor dicavit, ut patet ex his Pachymeræ ad eum verſibus:

Δέχνυσο * ἡμετέροιο πόνου ἐριούνιον ὕφος
ΕΥ̓ΜΟΡ' ἐμῶν προπόλων πολέων κυδέστατε ** πασῶν
Πλὴν εὐήτριον οὐκ Σταγείρης νήματ' ἔνεικε
Ταῤῥὰ καὶ εὐφυέως ξυγκερκίσαι ἤθελον αὐτὸν
Ὥσκεν εὐπλοκίης, μηδ' ὅσον τυτθὰ λίποιτο,
Καί κεν ἀεικελίης μεταμώλια νήματ' ὄλωνται·
Ἔμπης δ' αὖτε καθ' ἡμέτερον νόον οὔτιγ' ἔλειψεν,
Ἔργον ὅπως πυκάσαιμι ὑπέρτερον ἀσχολίης τευ,
Ἐντὸς ἀπαστοσύνης ἱερῶν τετελεσμένον εἰδῶν
Πρώτη τῇ δε μεταγραφίης μάλα νηΐδι δέλτῳ,
Τῷ καὶ ὅσον τύχε συντελίης δόμα ὑψόθεν ἔσω,
Ὅσον δ' αὖτ' ἀπέκυρσεν ἁμαρτάδος ἦεν ἐμοῖο.

Hoc eſt Philippo Bechio interprete:

EUMORE, & affines inter ſacrosque Miniſtros
Maxima cura mihi, noſtrorum carpe laborum
Eximia telam non utilitate carentem,
Rite quidem textam, complexam at cuncta Stagira

Nnn 2 *Fila*

* *Ferreus ipſe ſum*, inqvit Allatius de Georgiis p. 372. *ſi quid eſt hiſce carminibus in tota Antiquitate durius. Chalybs ipſe & incus & ſi quid eſt in rerum Natura aſperum ac perverſum, præ his carminibus mollius eſt & tractabilius.* Verſus ſuos in Cometam affert Pachymeres in Andronico Palæologo lib. IV. c. 14. T. 2. p. 209. ſeq. & in Lunæ defectionem lib. IV. c. 15. p. 211.

** Neſſelius edit κηδίστατε *chariſſime.*

Fila tamen, volui ingenti quæ texere & ipse
Pro ratione mei, ne de tam stamine claro
Fors quid omittatur, pereant si marcida fila
Dissimilis telæ. Tamen ut sententia nobis
Firma stat, haud quicquam linquetur sive peribit.
Nempe tuis ut opus studiis insigne pararent,
Per pia confectum sacri jejunia luci,
Quod fragili inscriptum huic tabulæ transscribere primum,
Deinde errata mihi quoque tu dignare notare
Perfectum quoad ut fuerit, tibi cælica dentur
Dona quoad judicis, mihi crimen id omne putetur.

In Casaubonianis p. 21. laudatur Georgii Pachymeris *Vita Chrysostomi*, de qva nihil usqvam legere me memini. Qvam enim habemus scriptam à Georgio Chrysostomi vitam, qvod Casaubonus ignorare minime potuit longe antiqvioris est, & Photio jam laudati Georgii Alexandrini Episcopi, de qvo prolixe Hanckius de scriptoribus Byz. part. 1. cap. 10. Sed Casauboni verba adscribam: *Georgii Pachymeris de vita Chrysostomi liber est eximius & propter argumentum & nonnihil etiam propter scriptorem ipsum: pura est hujus oratio*, (at in Georgio Alex. stylum reprehendit Photius) *neque omni artificio nudata, & cura dictionis: ἐπιστάσεις αἰτιατικαὶ quales in Historicis observabamus, frequentissima.*

Pachymeræ scripta inedita.

Præter *Paraphrasin in universam Aristotelis Philosophiam*, de qva jam dixi & cujus major pars Græce adhuc in Bibliothecis atqve integra in Vindobonensi * delitescit, servantur in Bibl. Regis Galliæ Cod. 3119. Pachymeris μελέται εἰς τὰ προγυμνάσματα καὶ εἰς τὰς στάσεις. *Exercitamenta Rhetorica in Progymnasmata & status.* Singulorum titulos & initia exhibet Allatius de Georgiis pag. 369. 370. 371. in qvibus est etiam ἔκφρασις τοῦ Αὐγουστεῶνος, qvam Boivini beneficio habere

* Codici MS. Vindobonensi hæc sua manu adscripsit Jo. Sambucus: *Philippus Bechius, Medicus Basileensis convertit Basileæ & excudit Episcopius cum Frobenio A.* 1560. *Verum hic Codex longe duobus, quibus usi Interpreti tunc licuit, integrior & probior est. Bechius sæpe nec verba apprehendit, nec sensus reddidit. Sambucus hunc emit octo coronatis, missum ex Italia A.* 1583.

here nos jam monui. *Epistolas* qvas in Bibliothecis Italiæ latere scripsit Gesnerus, nunqvam reperire se potuisse, licet anxie perqvisitas testatur idem Allatius & dolet. *Eas enim, inquit, elegantissimas futuras, & dicendi antiquo nectare, præterquam quod eo ævo scriptores fuerant, plenas suspicor; cum minus aliis in eloquendo Pachymerius, quod ex Historia, & aliis ejusdem tractationibus colligi potest, ineptiat.* Refert autem nactum se Pachymeræ opusculum περὶ κατασκευασίας καὶ ἐξεργασίας τῶν ἐπιχειρημάτων *de apparatu & constructione argumentorum*, cujus initium: πᾶν κατασκευάζεται δι' ἐξ. Ait etiam Pachymeræ *libellum de quatuor Mathematicis* scientiis exstare MS. in Bibl. Regis Galliæ, sed dubitat idemne sit qvi sub Pselli nomine editus est, & de qvo Allatius libro de Psellis cap. 37. Sane idem scriptum Arsenius cum primum Romæ edidit, dubitavit Euthymium ne an Psellum haberet auctorem, licet Psello à pluribus tribuatur: Labbeus vero in Bibliotheca nova MS. pag. 117. tanqvam diversa memorat *Georgii Pachymeræ de quatuor Mathematicis Arithmetica, Musica, Geometria & Astronomia* (qvo ipso ordine etiam disciplinæ illæ in Pselliano libello pertractantur) *in Codice Regio* 859. *& de iisdem Euthymii Pselli in Codice* 891. *De iisdem incerti Codice.* 381.

Τὰ κατ' ἑαυτὸν *Carmina de vita sua* memoret Pachymeres & ex illis versus qvosdam Hexametros adducit lib. X. Historiæ Byz. cap 14. & 15.

XII. JOANNES CANTACUZENUS, Cantacuzeni Peloponneso præfecti & Theodoræ Palæologinæ, Imperatoris Andronici Palæologi amitæ filius, a) distingvendus 1) à Joanne Cantacuzeno Manuelis Comneni progenero qvi adversus Servios & Hungaros fortiter pugnavit & in bello adversus Turcos circa A. C. 1174. cecidit. 2) à Joanne Cantacuzeno Cæsare, qvem oculis privavit Andronicus Comnenus, & 3) à Joanne Cantacuzeno qvi Despotæ dignitate usus fuit sub Joanne Palæologo circa A. C. 1356. Ab his inqvam distingvendus Joannes Cantacuzenus Imperator, literis humanioribus perinde ac sacris egregie excultus b) & prudentia

Nnn 3

a) Vide qvæ de Cantacuzenorum stemmate Cangius in familiis Byz pag. 258. seq. De Cantacuzeno Gregoras, Ducas, Phranza, atqve imprimis Cantacuzenus ipse.

b) Boivinus ad Niceph. Gregoram 797.

tia in rebus gerendis, reiqve militaris peritia & animi virtute conspicuus. Hic sub Andronico Palæologo seniore præfectus sacri cubiculi, sive magni Papiæ munere insignis, c) deinde donatus Magni Domestici dignitate ab Andronico Juniore Imperatore, cui à teneris peramatus & familiaris atq; adeo charus fuit, ut Imperii Collegam sibi adsciscere cogitaverit, constanterqve renuentem hoc ægre tulerit, & moriens A. C. 1341. filiis suis impuberibus Joanni novem annos nato, Theodoro & Manueli delegerit tutorem. Cantacuzeni qvum tutorio nomine imperium cœpisset administrare, intercedentibus variis cum Anna qvam viduam Andronicus reliqverat dissensionibus, per calumnias insidiasqve æmulorum compulsus est ad bellum, qvod Didymotichi A. 1342. appellatus & cum conjuge Irene à Lazaro Patriarcha Hierosol. coronatus Imperator, adversus Annam filiumqve ejus Joannem per qvinqvennium gessit. His post captam 8. Jan. 1347. proditione CPolin, nihil mali intulit, sed iterum reconciliatus filiam suam Helenam Joanni qvod prius Anna æmulis Cantacuzeni suffragata ferre noluerat, desponsavit, atqve iterum solenniter CPoli proclamatus 8 Febr. Imperator, coronatusq; in Blachernarum templo est à Patriarcha CPol. Isidoro 13. Maj. consorte Imperii adscito Johanne illo Palæologo qvindecim tum annos nato, ita tamen d) *ut junior seniori potiores deferret in omnibus, ac propter ætatem nondum firmatam, decem annos administratione cederet, quibus exactis æquali autoritate cum eo imperaret.* Sed non diu post recrudescentibus dissidiis res iterum devenit ad bellum, in qvo superior Joannes CPolin cepit A. 1355. Jo. Cantacuzenus cessit Imperio, & non diu post in Manganorum Monasterio Monachi habitum & JOASAPHI nomen induit, ut Irene uxor delituit in Marthæ Monasterio, Eugeniæ appellatione adscita. Per longum tempus in monastico secessu ac qviete vixisse Cantacuzenum scribit Ducas, e) sed plane ætatem produxisse usqve ad A. C. 1411. 20. Nov. Lambecius ad Codinum pag. 210. observat ex nota Demetrii cujusdam Leontarii, qvi Codici MS. Tacticor Græcor qvi est in Bibl. Barberina annotavit filium suum

c) Cangius famil. Byz. p. 260. Hanckius de scriptoribus Byz. lib. 1. c. 36. Henr. Warthoni Appendix ad Cavei Historiam literariam scriptorum Eccles. ad A. C. 1342. Jacobus Pontanus in Cantacuzeni Vita, Historiæ ejus præmissa.
d) Cantacuzenus lib. 3. cap. ult.
e) Ducas Hist. Byz. cap. 11.

suam Lascarinam Leontariam natam esse A. 6919. (CHristi 1411.) ἡμέρᾳ δευτέρᾳ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως τοῦ διὰ τοῦ θείου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος μετονομασθέντος ἰωσὴφ μοναχοῦ, *die secunda post obitum inclyti Imperatoris, qui in habitu Monachali nomen Josephi suscepit.* Sed tum centenario proprior vel major etiam Cantacuzenus fuerit. Et addit ipse Lambecius hoc forte rectius intelligi de Joanne Palæologo Andronici junioris filio, qvem perinde ut Cantacuzenum & factum esse Monachum & Josephi nomen post annos duos & dimidium Imperii adsumsisse Codinus f) scribit. Cantacuzenum porro qvem certe adhuc A. C. 1375. superstitem fuisse Cangius observavit, non minus inter milites, Ducesqve bellicos & Imperatores sub Cantacuzeni, qvam inter Monachos Joasaphi nomine omnibus sæculis celebrandum canit Simon ArchiEpiscopus Thebanus g) hisce versibus:

> Θρυλλοῖτο νῦν δὲ τοῖς ἀπείροις τῶν χρόνων
> Ὁ στρατιώτης, ὁ στρατηγὸς ὁ βρέμων
> ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ ὡς ἄναξ ΙΩΑΝΝΗΣ,
> Σεπτοῖς τε συζῶν ἁγίοις ΙΩΑΣΑΦ,
> Τάξει πάσῃ γὰρ ἐξέλαμψεν ἐλλόγως.

Exstant ejus *Historiæ Byz. libri IV.* de rebus sua ætate gestis à morte usqve Michaëlis Palæologi 15. Octob. A. C. 1320. extincti usqve ad Philotheum Patriarcham CPol. anno circiter 1354. constitutum à Joanne Palæologo Andronici junioris filio. Argumentum operis ipse exponit his verbis lib. IV. cap. ult. p. 910. ἃ μὲν οὖν συμβέβηκε Ῥωμαίοις ἐφ' ἡμῶν ἔνῃ τοῖς ἄνω χρόνοις, ἡνίκα τῶν βασιλέων Ἀνδρονίκων ὁ πρὸς ἀλλήλους ἐκινήθη πόλεμος, καὶ ὕστερον ὁ μεταξὺ τῆς βασιλίδος Ἄννης καὶ Καντακουζηνοῦ τοῦ βασιλέως ἀνερριπίσθη, καὶ τὰ τελευταῖα δὴ ταῦτα, ὅσα βασιλεὺς ὁ νέος Ἰωάννης πρός τε τὸν γυναικὸς ἀδελφὸν Ματθαῖον διηνέχθη, καὶ βασιλέα τὸν κηδεστὴν, τοιαῦτά ἐστιν. *Qvæ igitur à Romanis nostro ævo à pluribus retro annis gesta sunt, qvando inter Andronicos* (avum ac nepotem) *bellum viguit, & postea inter Imperatricem Annam* (viduam relictam ab Andronico Palæologo juniore) *& Jo. Cantacuzenum accensum est: & postremo, qvæ juniore Imperatore Johanne* (filio Andronici nepotis) *ab uxoris* (Helenæ Jo. Cantacuzeni filiæ) *fratre* (Matthæo Cantacuzeno) *& socero* (Joanne Cantacuzeno) *dissidente contigerunt, hæc sunt.* Præmissæ sunt

f) Codinus Orig. CPol. pag. 82.
g) apud Allatium de Simeonibus p. 203.

ſunt operi *binæ Epiſtolæ* ſub fictis *Nili* h) & *Chriſtoduli* nominibus. Nilus Chriſtodulum h. e. Cantacuzenum rogat ut qvæ ſua ætate k) Imperatoribus Byzantinis acciderint, velit conſignare ſcripto, qvod Cantacuzenus ſub Chriſtoduli nomine illi pollicetur, laudatqve eum qvod à ſe potisſimum hoc reqvirat, qvo nemo melius id præſtare valeat, & deinde ſubdit Imperatorum CPol. genealogiam ab Alexio Angelo usqꝫ ad Michaëlem Palæologum A. C. 1320. extinctum.

Reprehenditur Cantacuzenus, l) qvod paulo fuſior ſit in narrandis rebus ſuis & in laudando ſe modum excedere, viciſſim ea qvæ gloriæ & famæ officiebant ſilentio præteriiſſe videatur. Neqve tamen ideo fidem ei temere detraxerim in iis omnibus, ubi aliter qvædam narrant Gregoras, Ducas, Phranzes qvibus univerſis, etiam ipſo Gregora eſt plerumqve accuratior, ne de ſtylo dicam cujus dignitatem & elegantiam omnes prædicant. Palamæ nimium faviſſe arguit Allatius II. 17. 2. de conſenſu utriusqve Eccleſiæ p. 830. *Et mentitur palam Cantacuzenus, qvi narrat Barlaamum veniam ob ſtulte dicta petiiſſe - - tacens contra Palamam pœnas à Synodo conſtitutas, ne etiam ipſe in poſterum aliqvid de dogmate pertractaret. Sed Cantacuzenus, dummodo ſuum tueatur Palamam, omnia invertit.* Qvicqvid vero ſit de Palama ſaltem Imperium neqve per injuriam rapuiſſe, neqve per tyrannidem adminiſtraſſe videtur, qvi oblatum pridem ab Andronico juniore accipere tam conſtanter recuſavit, & tot teſtatisſima alias dedit moderationis æqvitatisqve ſuæ ſpecimina: Potius credibile eſt qvæcunqve graviora fecit, feciſſe coactum æmulorum injuriis, Annæqve.

Opus Cantacuzeni è Codice MS. Bavaricæ Bibliothecæ deſcripſit vertitqve *Jacobus Pontanus* S. I. cujus verſio latina cum ipſius argumentis librorum capitumqve & notis in totum opus atqꝫ explanatione dignitatum aulæ & Eccleſiæ CPol. nec minus adjunctis annotationi-

h) Confer Jac. Pontani præf. ad Cantacuzenum, & Allatium de Nilis p. 85. noſtræ editionis, qvi obſervat inde factum eſſe, ut à qvibusdam Nilus Hiſtoricus pro Cantacuzeno, & pro Cantacuzeni, Nili Hiſtoria celebretur.

k) Interpres Pontanus p. 3. habet: *qvæ ſuperiore & hac noſtra ætate.* Sed in Græco tantum eſt ἃ τοῖς βασιλεῦσι Ῥωμαίων συνέβησαν ἐφ᾽ ἡμῶν. Nihil certe ſcribit Cantacuzenus qvod ætatem ipſius antecedat. Itaqve & p. 910. idem Pontanus male: *qvæ noſtro ævo & ſuperiore geſta ſunt*, pro: *qua noſtro ævo à pluribus retro annis ſunt geſta.*

l) Vide judicia de Cantacuzeno apud Voſſium, Bonam, Hanckium, Thomam Pope Blount &c.

tionibus Historicis *Jacobi Gretseri*, S. I. prodiit Ingolstadii 1603. fol. Deinde Græca ex Codice MS. Bibliothecæ Petri Segvierii, Franciæ Cancellarii adjuncta sunt in splendida editione Regia Græco-latina Paris. 1645. fol. tribus Voluminibus, qvorum *primo* Vita auctoris, explanatio dignitatum & duo priores libri, *secundo* tertius & *tertio* qvartus, Gretseriqve ac Pontani notæ una cum duplici Indice comprehenduntur.

Alia Cantacuzeni scripta.

Apologiæ IV. sive assertio *pro Christiana Religione* adversus Muhamedanos, & *IV.* λόγοι sive *libri adversus Mahometis errores*, qvibus varia Alcorani capita confutantur. Hoc opus Cantacuzenus in Monasterio scripsit in gratiam amici sui *Achamenidis*, qvi è Mahomedano Christianus Monasticæ vitæ & ipse nomen dedit & *Meletius* dictus est. Eum Muselmanus *Sampsates* Isphachanes Persa literis scriptis ad deserendam Christianam fidem sollicitaverat, qvas confutaturus Cantacuzenus non satis habuit respondere ad objectiones, sed plurima etiam addidit ad fidem religioni nostræ faciendam, & Mahometis explodenda commenta. Duos hujus operis Codices Græcos MSS qvorum alterum *Emanuel Zycandyla* exarasse se subscriptione fuit testatus, *Theodorus Bibliander* communicavit cum *Rodolpho Gvaltbero* Tigurino, qvi illud latine vertit ediditqve Basil. 1543. fol. & Græca ad calcem voluminis subjunxit. Notat Gvaltherus, multos Judæorum errores qvos nempe cum Mahometanis communes habent, simul à Cantacuzeno refelli, unde suspiceris libros Cantacuzeni *adversus Judæos* Simlero memoratos ab his non diversos esse. Certe editi hactenus alii nulli sunt. Sed tamen *novem sermones* Christoduli Monachi adversus Judæos memorat Labbeus Bibl. nova MSS. p. 1354. Alia qvoqve ejus monumenta inedita adhuc servantur in Bibliothecis, ut responsio duplex *ad Prochorum Cydonium* de lumine in monte Thaborio & de essentia atqve operatione divina, in Bibl. Vaticana m) & Regis Galliæ Cod. 1999. ex qvo locum produxit Clariss. Boivinus in elogiis præmissis Nicephori Gregoræ Historiæ, & Allatius de Simeonibus p. 87. seq.

Adversus Isaacum Argyrum, & de dogmate Barlaami & Acindyni *adversus Paulum* è Latinis Patriarcham CPol. Utrumqve scriptum

m) Vide Allatium de Nilis pag. 61. edit. à me curatæ.

ptum in Bibl. Cæsarea & Regis Galliæ. Vide Lambecium V. p. 206. & Labbeum p. 86. Bibl. novæ MSS.

Epistolæ sex ad eundem *Paulum* cum duabus Pauli responsoriis. in Bibl. Regis Galliæ & Oxoniensi Bodlejane.

Edictum pro tomo Synodico A. C. 1347. factæ excommunicationis Joannis Calecæ Patriarchæ Cpol. Barlaamo & Acindyno * faventis, una cum Tomo ipso, in Bibl. Cæsarea. Vide Lambecium VI. p. 29.

Paraphrasis Ethicorum Aristotelis, Simlero memorata & Labbeo pag. 113. seq. Bibl. novæ MSS.

MATTHÆI Asanis CANTACUZENI, n) qvi Joannis Cantacuzeni filius, ab eo pronunciatus Imperator coronatusqve à Philotheo Patriarcha A. 1354. sed proximo anno captus à Joanne Palæologo, Imperatoris titulum exemplo svasuqve Patris deposuit, in montem Atho secessit & Monasticam vitam amplexus patre superstite decessit, *Commentarius in Canticum Canticorum* Græce & Latine cum notis *Vincentii Riccardi* prodiit Romæ 1624. fol. De ejus lucubrationibus *in Sapientiam Salomonis* & *monitis salutaribus* qvas collegisse vel dictasse traditur, nihil reperi.

XIII. NICEPHORUS GREGORAS, de qvo abunde dictum supra p. 300. seq.

XIV. LAONICUS sive ut Simlero & aliis NICOLAUS (idem enim nomen est, ut Theophilus & Philotheus, Demonicus & Nicodemus) CHALCOCONDYLES, Καλκοκονδύλης (decurtato nomine *Chalcondyles* à plerisqve dictus) Atheniensis, clarus circa A. C. 1470. Nam ad Annum 1490. vel ultra perduxisse ætatem, nescio qvo auctore Vossius scribit. Exstat tradita ab eo *historia de origine atque rebus Turcorum & Imperii Græcorum interitu libris X*, ab A. C. 1298. atqve Ottomanni I. initiis ad 1462. sive Imperium adultum Mohamedi secundi. Appendix brevis usqve ad A. 1565. recentiorem auctorem agnoscit, & in editionibus qvibusdam desideratur. Unde nec

* Subscripsit etiam Cantacuzenus tomo condemnationis sectatorum Barlaami & Acindyni, promulgato A. C. 1351. Vide Lanbecium V. p. 202.

n) Vide Cangii CPolin Christianam pag. 261. & Rob. Geri appendicem ad Hist. literariam Cavei ad A. 1354.

nec illius rationem habuit D. David Chytræus, qvi argumenta librorum decem Chalcocondylæ exhibet in sua Chronologia. Laonicus ipse scriptor minime contemnendus, unde in Vignolii Marvillii Miscellaneis Historico literariis T. 3. p. 56. legas hoc de eo judicium: *Comme on a joint Calcondyle, qui a traité l' Histoire des Turcs, aux Auteurs de la Bizantine, on peut assurer qu'il ne les desbonore pas de se trouver à leur suite. Il a le don de reveiller notre attention, en nous donnant de la curiosité, & de ne nous pas laisser dormir sur son livre.*

Laonici Chalcocondylæ editiones.

Latinè ex versione *Conradi Clauseri* Tigurini Basil. 1556. fol. apud Oporin. Atqve collata cum *Philippi Gundelii* (haud edita) versione, castigataqve à Clausero ipso & alio viro docto, ibid. 1562. fol. ad Nicephori Gregoræ Græcolat. calcem, & Francof. 1568. fol. ad calcem editorum latinè Zonaræ, Nicetæ ac Nicephori Gregoræ. Mentio apud Vossium etiam versionis qvam molitus *Dionysius Coroneus*, Professor Regius Parisiensis, sed illa nunqvam lucem vidit.

Græce & Latinè cum ejusdem Clauseri versione in tribus Hist. Byz. scriptoribus junctus Nicephoro Greg. & Georgio Acrop. Genev. 1615. fol. atqve iterum separatim, sed notulis Clauseri marginalibus omissis, ex typograph. Regia Paris. 1650. fol. in qva editione præter Varias lectiones è duobus Codicibus Regiis, è qvibus Græca passim emendata, & glossarium *Caroli Annibalis Fabrotti* JCti in Chalcocondylam & Ducam, adjuncti sunt Annales Sultanorum Othmanidarum, ab A. C. 1289. ad 1550. qvos è Turcica lingva Germanice verterat edideratqve Johannes Gaudier dictus Spiegel, latine vero transtulit & Francof. 1596. fol. vulgavit Jo. Leunclavius nobilis Angrivarius, qvi & supplementum ab A. 1550. ad 1588. Osmanidarumqve genealogiam & pandectem Historiæ Turcicæ sive explicationem & descriptionem variarum rerum nominumqve ad illustrandos Annales adjecit. Laonici Historiam tribus in Codicibus Bavaricæ Bibliothecæ manu exaratam exstare Græce, testatur Gretserus. Locum qvo Germaniæ descriptio continetur ex libro secundo, Græce & Latine cum notis exhibet Freherus inter scriptores rerum Germanicarum.

Gallicè hic ſcriptor cum commentario prodiit *Blaſio Vigenerio* interprete Pariſ. 1577. 1584. 4. & cum *Thoma Arti* continuatione ad A. C. 1612. ibid. 1612. 1620. 1650. & *Mezerai*, usqve ad A. C. 1661. ibid. 1663. fol. recherche ſur l' Hiſtoire de Chalcondile, & illuſtrations de la meſme Hiſtoire.

Ipſe Laonicus, inqvit Bellarminus de ſcriptoribus Eccleſ. *non caret narrationibus falſis, qvas temere credidit rerum noſtrarum ignarus.*

Nonnulla Laonici Chalcocondylæ loca reprehendit Jacobus Gaddius in elogio Hiſtorico & T. I. de ſcriptoribus non Eccleſiaſticis p. 119. ſq. atqve Caſp. Barthius ad Claudian. p. 338. Cæterum fallitur Henricus Warthonus V. C. qvi in appendice ad Hiſt. literariam doctisſimi Cavei ſcribit Chalcocondylam prodiiſſe latine ex Clauſeri verſione Pariſ. 1550. Præter rem qvoqve in catalogo librorum à Joanne Oporino excuſorum, qvi vitæ ejus ſubjicitur, memorari videas Laonici libros Græce & Latine in fol. editos, nam latine tantum illos Oporinus vulgavit, conqveſtus etiam in præf. ad edit. poſteriorem Anni 1562. Græcum Codicem ſibi defuiſſe. Hunc Laonicum propinqvitate attigit *Demetrius Chalcocondylas* circa A. C. 1510. octogenario major defunctus Mediolani, de qvo in Grammaticis dicere me memini.

XV. GEORGIUS CODINUS, amplisſimo in aula CPolitana munere Curopalatæ pridem functus, poſtremis Palæologorum * temporibus claruit, & Imperio ipſi ſuperſtes fuit, ſiqvidem libellum de Imperatoribus CPolitanis claudit ** commemoratione captæ ab Agarenis ſive Turcis urbis A. 6961. hoc eſt CHriſti 1453. Ex ejus ſcriptis exſtant:

I. Περὶ

* Confer Allatium de Georgiis pag. 361. Hanckium de Byz. rerum ſcriptoribus cap. 10. Warthonum appendice ad Hiſt. literariam Cavei ad A. C. 1461. & Petrum Lambecium in brevi diſſ. de Codini vita & ſcriptis, qvi negat ſe Curopalatæ nomen in MSS. Codicibus ſex qvos vidit, offendiſſe, putatqve impoſitum potius ideo, qvod de officiis Palatii ſcripſit, qvam qvod ipſe dignitate Curopalatæ functus fuerit. Cum tamen nomen hoc Curopalatæ invenerint Junius & Gretſerus, non video qvare incredibile videri debeat dignitatem Curopalatæ geſtiſſe. Qvia autem in aliqvibus Codicibus omittitur, hinc apparet eſſe nomen dignitatis neutiqvam vero proprium, qvod non eſt qværendum aliud qvam Codini.

** p. 82. edit. Lambecii. ἐπὶ τούτου (de Conſtantino Palæologo ultimo Imp. loqvitur) ἐγένετο, οἴμοι, ἡ ἅλωσις τῆς αὐτῆς Κωνσταντινουπόλεως παρὰ τῶν ἀθέων Ἀγαρηνῶν ἐν ἔτει ςϠξά. καὶ ἐγένετο δορυάλωτος ἡ πρὶν βασιλὶς πασῶν τῶν πό-

1. *Περὶ τῶν ὀφφικιαλίων τοῦ παλατίου Κωνσταντινουπόλεως βασιλέων καὶ τῶν ὀφφικίων τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, De officiis & officialibus Aulæ Imperatorum & magnæ * Ecclesiæ CPolitanæ.* Agit etiam Codinus *de festis plerisque* & *de Imperatoris Coronatione, inauguratione Patriarchæ*, aliisque, unde in altero Bavarico Codice MS. titulus prioris partis conceptus est sic: *Τὰ ὀφφίκια τοῦ παλατίου. ἔτι δὲ καὶ τὰς τάξεις τὰς γενομένας ἐν ταῖς ἑορταῖς εἰς τὸ παλάτιον, καὶ πῶς τὸν βασιλέα στέφεσθαι δεῖ, καὶ περὶ προβλήσεως Δεσπότου καὶ Πατριάρχου, καὶ ἐθῶν γινομένων ἐν τῷ παλατίῳ.* Hunc librum è Codice *Julii Pacii* descripsit, & Græce cum versione sua, notis & indicibus amplissimis primus edidit *Franciscus Junius*, latens sub nomine *Nadabi Agmonii*, A. 1588. apud Joannem Mareschallum ** Lugdunensem, 8. Postea hæc eadem editio additis aliqvot pagellis novoqve titulo, in qvo Francisci Junii nomen, exposita est in Commelini officina 1596. 8. Qvanqvam Jacobus Gretserus Junium reprehendit *qvod novam editionem non adornarit & à se pleno sacco sparsos errores non correxerit, adjutus Codicibus Bibliothecæ Palatinæ, & Raphaëlis Seileri exemplari, qvod erat apographum Codicis optimi Augustani; nam Codicem olim fuisse in Bibliotheca inclyta Reipublicæ Augustanæ, testis est Hieron. Wolfius præfatione ad Nicetam, & ipse Seilerus, qvi inde Græce descripsit & Latine vertit, tametsi versionem suam in vulgus exire nunqvam permisit, Dico olim fuisse, jam enim non est, sed amissus est, ut ante aliqvot annos ex Amplissimo Domino Marco Velsero, Duumviro Augustano intellexi: nescitur cujus negligentia vel fraude perierit. Tot ergo subsidiis* (à Frehero cui A. 1596. librum dicavit) *instructus Junius, præsertim* translatione Seileriana, *debebat Codinum à capite ad calcem recognoscere, plurima & gravissima menda emendare, librumqve ab erroribus liberum Lectori proponere.* Ab eo tempore nonnulla satis acerbe ut solet castigavit ac reprehendit in Ju-

πόλεων, ὃς καὶ ἀπεκτάνθη παρ' αὐτῶν ἐν τῇ γενομένῃ Χαλάστρᾳ αὐτός τε καὶ πάντες οἱ λογάδες σχεδὸν, καὶ ἐκομίσατο τὸν τοῦ μαρτυρίου στέφανον, μὴ θελήσας προδοῦναι τοῖς ἀνόμοις τὰ βασίλεια, μήτε μὴν θελήσας τὸν κίνδυνον διαφυγεῖν, δυνατοῦ ὄντος.

* Primum statim caput de officialibus magnæ Ecclesiæ, Goaro non videtur esse Codini, & in duobus Regiis MSS. Codicibus atque in uno eorum qvos è Bibl. Bavarica Gretserus evolvit, desideratur. Deinde ordo etiam Capitum in diversis Codicibus diversus. Vide Goari præfat. & notas p. 20.

** Francofurti prodiisse hanc editionem scribunt Hanckius & Warthonus. Sed puto Heidelbergæ potius, licet Francofurtensi Senatui sit ab editore, qvi Francofurti ad Mœnum illo tempore versabatur, dedicata.

Junii versione & annotationibus idem *Gretserus* notis ad Tomum secundum operis de Cruce, Ingolstad. 1600. 4. editum p. 577. 587. seq. 599. sq. 606. sq. 609. sq. 613. sq. &c. Idem A. 1602. 8. Ingolstadii edidit notas & Varias lectiones in Codinum ex duobus MSS. Codd. Bibliothecæ Bavaricæ & uno Lautherianæ,. ad calcem commentariorum Mureti in Aristotelis Ethica, Oeconomica, Platonis de Rep. libros duos & Xenophontis *ἀνάβασιν* Cyri. Deinde ejusdem Gretseri facula Codino accensa prodiit ibid. 1604. 8. una cum Mureti notis ad Sallustium & qvinqve primores Annalium Taciti libros. Deniqve totum Codini opus ad tres illos Codices castigatum cum nova versione sua, & tribus Commentariorum, Observationum & emendationum libris, & dissertatione de imaginibus non manufactis Gretserus vulgavit Paris. 1625. fol. ex officina Seb. Cramoisii. Qvanqvam vero multa recte Gretserus in Codino vidit, multa etiam Meursiano Glossario † Græcobarbaro adjutus potuit rectius interpretari, non minus tamen spicilegium & ipse sat amplum *Jacobo Goar* præbuit qvi in editione Codini nova Regia Parisiensi 1648. fol. Græca ad duos Codices Bibl. Regiæ & tertium Allatianum emendavit, versionem per singulas paginas castigavit, novasqve pereruditas notas suas in qvibus & Junius aliqvando (ut p. 76.) vindicatur, * addidit. Adjunxit etiam ineditos ante, Officialium Ecclesiæ & aulæ CPolitanæ Catalogos ex MSS. Regiis p. 5. 7. 36. & ex Mazarinianis

MAT-

† Goarus in præf. *Qvam infeliciter Junius in elucidanda verborum qvibus usus est Codinus, obscuritate desudaverit,* Meursii *in pluribus locis demonstrat emendatio, & instituta per Gretserum versio, ac in amplis disertisqve commentariis ejusdem Codini illustratio: sed cum ea qva Gretserus ætate vivebat voces illæ neotericæ Græciæ nondum in occiduas partes essent allatæ, propterea venia dignus est vir sane de re literaria bene meritus -- Non enim ille solus est qvi ad scopulos qvos* Meursii glossarium *ex potiori parte* ὁλοβάρβαρον *exponit, allidat: Is enim cum germanam Græcarum, ac vulgarium vocum mentem non sit assecutus, seqvacibus foveam fecit, in qvam ipse prior lapsus, nisi à recentioris Græcanicæ linguæ bene perito corrigatur, illustretur, ac infinitis propemodum, qvæ possent addi, dictionibus* (uti à *Cangio* postea feliciter & docte præstitum est) *augeatur, facilem adhuc seqvuturis præbebit lapsus occasionem.*

* Non pauca etiam, qvæ pro Junio, socero suo possit reponere, habere se professus est Vossius lib. III. de Historicis Græcis p. 368. testatus insuper præf. ad libros de Historicis latinis Junium novam fuisse molitum Codini editionem solo typographi consilio suppressam, in qva magnam partem erepturus fuisset Gretsero occasionis ita in eum debacchandi.

MATTHÆI *Presbyteri Monachi & Medici* (Μοναχȣ̃ ἰατρȣ̃ † καὶ θύτȣ) opuſculum verſibus ſcriptum politicis περὶ τῶν ὀφφικίων τȣ̃ παλατίȣ τῆς Κωνσταντινȣπόλεως pag. 8. 38. & alterius ANONYMI, verſibus Jambicis p. 40. nec non ex Allatianis p. 9. Præterea Græce & Latinè *Græcorum Epiſcopatuum* διατύπωσιν ante octingentos annos à *Leone Sapiente Imp* digeſtam & in Caroli à S. Paulo Geographia Eccleſiaſtica pridem editam, ſed per Goarum ad alium codicem caſtigatam p. 337 - 362. 2) ἀνακεφαλαίωσιν Πατριαρχῶν καὶ συναρίθμησιν τῶν Ἀποστολικὸν θρόνων pag. 363 - 381. qvam idem Carolus à S. Paulo è Codice Vaticano dederat: 3) τάξιν προκαθεδρείας τῶν ὑπὸ τὸν Ἀποστολικὸν θρόνον Κωνσταντινȣπόλεως τελȣ́ντων Μητροπολιτῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτȣ̀ς Ἐπισκόπων p. 381 - 399. ex editione Gretſeri ad Codini calcem, p. 113. collata cum MS. Regio & cum jure Græco Romano Freheri p. 90. ſq. 4) Ἔκθεσιν βασιλέως Κυρȣ̃ Ἀνδρονίκȣ τȣ̃ Παλαιολόγȣ τȣ̃ γέροντος, ὅπως νῦν ἔχȣσι τάξεως αἱ ὑποκείμεναι μητροπόλεις τῷ Πατριαρχικῷ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινȣπόλεως p. 400 - 409. Hanc *Andronici Senioris Palæologi Imp.* expoſitionem primus ad Codini calcem Junius, p. 219. & illius exemplo Gretſerus p. 117. ediderat. 5) Ἔκθεσιν νέαν ὅπως νῦν γράφει ὁ Κωνσταντινȣπόλεως Πατριάρχης τῷ Πάπᾳ καὶ τοῖς λοιποῖς Πατριάρχαις καὶ Ἀρχιεπισκόποις, καὶ μὴν καὶ τοῖς καὶ Μητροπολίταις καὶ τοῖς κοσμικὰς ἀρχὰς διϊθύνȣσιν. *Expoſitionem novam, quomodo CPolitanus Patriarcha ad Papam, reliquos Patriarchas & ArchiEpiſcopos, ſed & Metropolitanos, cunctosqve ſeculares dignitates moderantes nunc ſcribat.* p. 410 - 419. 6) *Parthenii* Patriarchæ CPol. Epiſtolam formatam qva proſecutus eſt Philippum de Harlay Comitem de Ceſy, legatione functum Regis Chriſtianiſſimi ad Turcarum Imp & *Urbani* VIII. Papæ Romani Epiſtolam ad eundem Harlæum p. 420. ſeq. Ut ad Codini librum revertar, illius MSS. Codices præter eos qvos jam laudavi etiam Vaticanum, Scoriacenſem. & Sfortianum memorat Allatius de Georgiis p. 362. notatqve ſtylo incomto ac barbaro & qvi ea ætate in populi plebisqve uſu erat ſcripſiſſe, *Præter enim*, inqvit, *rerum ac nominum difficilem intelligentiam, ſæpe etiam ipſe modo loquendi agreſti & durc ſententiam obturbat & obcæcat, quem etiam exſcriptorum errata, dictionesque extera loco propriarum, doctorum incuria intruſæ reddunt obſcuriorem. Pleraque ex Cantacuzeno, aliisque recentioribus Hiſtoricis prope verbatim exſcripſit, ut inter alios adnotarunt Pontanus * & Gretſerus.* 2.

† In MS. Vindobonenſi triginta verſibus auctiore pro ἰατρȣ̃ legitur οἰκτρȣ̃. Vide Lambecium III. p. 469. Θύτης vero eſt hieromonachus, Matthæum hunc poſt Alexii Angeli tempora ſcripſiſſe notat Hanckius II. 8. p. 680. de ſcriptoribus Byz. Fortaſſe is haud diverſus à Matthæo Blaſtare.

* Jac. Pontanus ad Cantacuzeni lib. 1. cap 41. pag. 991. Gretſerus ad Codinum III. 12. p. 270. edit. Cramoiſianæ.

2. Παρεκβολαὶ ἐκ τῆς βίβλου τοῦ χρονικοῦ περὶ τῶν πατρίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως. *Excerpta ex libro Chronico de Originibus CPolitanis.* Librum Chronicum intellige *Hesychii* illustris de qvo dixi supra pag. 241. ubi & de variis hujus libri editionibus, ex illo enim pleraqve verbotenus Codinus expressit, cæteris ut Lambecio notatum additis è Glycæ Annalibus, Chronico Alexandrino & alio hactenus non edito Julii Pollucis, Christiani scriptoris qvi antiqvo illo Polluce cujus Onomasticon Commodo Imp. dedicatum habemus, aliqvot sæculis est recentior. Prodiere hæ Codini παρεκβολαὶ primum cum *Georgii Dousæ*, Jani F. versione Heidelbergæ apud Commelium 1596. 8. & additis *Jo. Meursii* notis Genev. 1607. 8. deniqve cum versione & eruditis notis *Petri Lambecii* Paris. è typographia Regia 1655. fol. Hic Lambecius longe locupletissimam Codinianorum excerptorum editionem dedit, in qva longe plura Græce & Latine exhibentur, collatis Codicibus MSS compluribus. duobus Holstenianis, qvorum unum Holstenius Lambecii avunculus à Peirescio acceperat, alterum è Vaticano Codice descripserat, tertio If. Vossii ex Codice Britannico: qvarto Jac. Sirmondi, qvinto Regio Paris. & sexto deniqve Romano è Bibl. Vallicellana. Inde in Lambeciana editione post illa de Originibus CPol. seqvuntur περὶ τῆς σχηματογραφίας Κωνσταντινουπόλεως, *de forma & ambitu Urbis CPolitanæ.* pag. 11. Περὶ Ἀδιαβήνης *De Adiabene* regione Asiæ ultra Tigridem fluvium, in qva Naphtha provenit. p. 13. Περὶ ἀγαλμάτων, στηλῶν καὶ θεαμάτων τῆς Κωνσταντινουπόλεως. *De signis, statuis* * *& aliis spectatu dignis CPoli, ibid.* Qvæ in Lambeciana editione leguntur pag. 19. B. à verbis Εὐφημίας τῆς γυναικὸς usqve ad p. 21. D. τοῦ πραιποσίτου, ea Græce è Codice Bavarico vulgaverat Gretserus lib. 3. Observationum ad Codinum de officiis cap. 19. qvemadmodum & illa qvæ pag. 23. B. à verbis περὶ τοῦ κίονος τοῦ Φόρου usqve ad verba p. 28. C. τὸ αἰδοῖον φανῆναι μοιχευθείσης. Cæterum qvæ de signis sive simulacris Gentilium Codinus hic narrat, desumsit è Phornuto & Jo. Lydi Philadelphiensis libro necdum edito de Mensibus, è qvo Svidas etiam, ut Lambecio observatum eadem hausit. Reliqva de statuis & rebus in urbe spectatu dignis, ad verbum fere descripsit ex Anonymi collectaneis Antiqvitatum CPol. qvibus titulus παραστάσεις σύντομοι χρονικαὶ, qvas primus è Codice Regis Galliæ Lambecius cum notis suis ad calcem Codini pag. 85-105. vulgavit Græ-

* Pleraqve hujus partis vulgaverat etiam G. Dousa.

Græce, obſervatq́ excerptas eſſe è Theodoro Lectore, Papia, Euſebio, Socrate, Marcello Lectore & compluribus aliis ſcriptoribus. Anonymi collectanea eadem longe emendatius ab illo tempore Græce & Latine cum verſione ſua & notis dedit *Franciſcus Combefiſius* in faſciculo rerum CPolitanarum, ad calcem Allatii de Simeonibus, Pariſ. 1664. 4. Cumqve Lambecium in notis illis non raro perſtringat, Lambecius ei reſpondere voluit in nova qvam pollicitus eſt Codini editione, qvam ſupplemento Corporis Hiſt. Byzantinæ ex Bibl. Cæſarea potiſſimum inſtruendo inſerere voluit. Vide lib. 3. commentar. de Bibl. Vindobon. p. 126. Sed illud ſupplementum nunqvam lucem vidit. Seqvitur in prima illa & ultima Lambeciana Codini editione ejusdem ſcriptoris περὶ κτισμάτων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, *de templis monaſteriis & aliis ædificiis Cpolitanis* pag. 37 - 64. & περὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Σοφίας, *De ſtructura Templi S. Sophiæ* & SS. Apoſtolorum pag. 64-74. qvæ pars etiam in Georgii Douſæ editione legitur, ac deniqve περὶ τῶν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐτῶν μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, καὶ περὶ τῶν βασιλευσάντων ἐν αὐτῇ τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς παρὰ τῶν Ἀγαρηνῶν ταύτης ἁλώσεως. *De annis ab orbe condito usqve ad Imperium Conſtantini Magni: & de iis qui à* Conſtantino Magno *in ipſa urbium regina regnarunt, usque dum ab Agarenis* (A. C. 1453.) *capta eſt.* pag. 75 - 83.

INDEX Scriptorum & aliorum qvorundam, qvi in Codini & alterius Anonymi (qvæ à num. 171. incipunt) Excerptis de Antiqvitatibus CPol. memorantur.

ad numeros marginales editionis Lambecianæ.

* Sic conſtanter MSS. licet Lambecio eſt Ἀγκυρανὸς *Ancyranus.* Vide Bandurium pag. 738. 781.

* Alii Codices ὁ Λογύριος vel Ὀλγύριος. Vide Bandurium p. 472. Lambecius malebat Ὀλύβριος ὁ Ἑλληνικός.

Subjicitur in calce voluminis ἑρμηνεία τῶν ὀφφικίων τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης Ἐκκλησίας ἃ διερμηνεύθησαν κατὰ τάξιν. ANONYMI explicatio Officiorum S. ac magnæ Eccleſiæ CPol. juxta eorum ordinem: qvam *Bernardus Medonius* Toloſas è MS. Codice Caroli Monchalli ArchiEpiſco-

copi Tolosani primus edidit, latinamqve versionem suam & glossarium, atqve in margine notulas adjunxit.

Exstat qvoqve, sed qvam Lambecius merito omisit, ab eodem Codino versa Græce *Missa Gregorii I. Papæ*, qvam cum illa Græca interpretatione (utraqve lingva, non Græce tantum ut Warthonus scribit) Paris. 1595. 8. edidit Fed. Morellus, qvocum illam communicaverat Joannes à S. Andrea, Ecclesiæ Parisiensis Canonicus. In Bibliotheca Barberina memoratur præterea editio Paris. 1583. 8. qvam non vidi. Exstat & Græce & Latine in Frontonis Ducæi Auctario Bibl. Patrum Paris. 1624. fol. T. 2. pag. 125. & in Bibl. Patrum Paris. 1644. T. XII. *Scias Lector*, inqvit Allatius de Georgiis pag. 362. *hanc eandem Missam multo auctiorem & perfectiorem legi in Bibl. Barberina Cod. 75. qvæ tamen dicitur ab EMANUELE CHRYSOLORA esse in Lingvam Græcam conversa.* Λειτουργία μεταγλωττισθεῖσα ἀπὸ Λατινικῆς διαλέκτου εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, παρὰ κυροῦ Μανουὴλ τοῦ χρυσολωρᾶ. Initium idem est qvod in illa qvæ Codino tribuitur: ὁ μέλλων ἱερουργήσειν ἱερεὺς &c.

Prodiit etiam cum Codino Lambeciano ejusdem EMANUELIS CHRYSOLORÆ * Epistola ad Joannem Palæologum Imp. qva σύγκρισις sive comparatio veteris ac novæ Romæ continetur pag. 107-126. Græce & Latine, cum ejusdem Lambecii versione. Seqvuntur deinde sed Græce tantum binæ ejusdem Emanuelis jam ἀμοιβαῖον ἀνέκδοτον Epistolæ ad Johannem Chrysoloram & Demetrium Chrysoloram Roma scriptæ & Græciæ absentiam Romæ laude solantes.

In

* Hic est qvi ex Græcia à Turcis opprimi cœpta, virisq; ejus nobilibus & eruditis inter primos Græcas literas in Latium reduxit & in Italia ipse substitit, cum Johannis Palæologi nomine legationem pro auxilio adversus hostes impetrando obiisset. Docuit Græcas literas Venetiis primum, deinde Florentiæ & Romæ ac tandem Ticini, atqve è vita decessit Constantiæ A. C. 1415. Ejus Epitaphium Lambecius Epistolis præmisit, qvod etiam legitur in Historia Concilii Constantiensis, qvam viro præstantissimo Hermanno ab Hardt debemus T. I. p. 10. seq. Addes si vis Jovii elogia p. 41. Martinum Crusium lib. V. Germano Græciæ p. 234. (ubi etiam de Johanne Chrysolora Francisci Philelphi socero, viro itidem doctissimo) Isaaci Bullartii Academiam scientiarum T. I. pag. 265. Hanckium de scriptoribus Byz. lib. I. cap. 37. Kœnigium in Bibl. Pauli Freheri theatrum virorum illustrium &c. Hujus Emanuelis Chrysoloræ *Erotemata Grammatica* prodierunt Græce Argentor. 1516. 4. Venet. 1549. 8. & cum latina versione Paris. apud Wechel. Cæterum non dubito librum Chrysoloræ *de antiqva & nova Roma* qvem Gesnerus Græce refert exstare in Bibl. Medicea, & qvem Vulcanius voluit in lucem dare, illam ipsam Epistolam prolixiorem esse qvam Lambecius Græce & Latine edidit. Ejus *de processione Spiritus* S. contra Græcos qvod laudat Allatius contra Creygthonum, miror non editum esse in ejusdem Græcia Orthodoxa. Incipit: Ῥωμαίοις γράφων.

In notis ad Codinum pag. 187. Lambecius Græce publicavit ineditam ante *Orationem* habitam à PHOTIO CPolitano Patriarcha *in Encaniis novæ Ecclesiæ* * B. Virginis à Basilio Macedone post A. C. 879. qvo restitutus est Photius, in Imperatorio palatio CPolitano Calendis Maji dedicatæ. Titulus est: *Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἔκφρασις τῆς ἐν τοῖς βασιλείοις νέας ἐκκλησίας τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὑπὸ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος οἰκοδομηθείσης.* Incipit: *Φαιδρὸν ὁρῶ τῆς παρούσης ἡμέρας τὸν σύλλογον.* Eandem orationem Græce & Latine cum versione sua dedit Franciscus Combefisius in manipulo rerum CPolitanarum, ad calcem Allatii de Simeonum scriptis Paris. 1664. 4. pag. 304. seq. De Photii Bibliotheca & aliis scriptis infra suo loco.

De LEONIS Imp. Oraculis, qvæ à Lambecio ad calcem Codini subjuncta sunt, vide si placet qvæ dicta sunt hoc ipso capite pag. 364. seq.

De LEONE Grammatico dictum superius pag. 380.

Ex scriptis qvæ ad id temporis inedita idem Lambecius in notis ad Codinum laudat vel profert, sunt notanda *Fragmentum de turribus vocalibus Byzantii*, qvod è MS. Bibl. Regiæ Paris. affert n. 4. Aliud fragmentum *de promontorio Chalcedonensi ἡραίῳ* qvod deinde corrupte *ἥριον* dictum est. num. 122. *Anonymus Chronographus Græcus* qvi in Bibl. Regia asservatur. num. 9. 18. 46. *Acta Græca Sylvestri primi, Papæ* num. 14. 56. 57. 68. *Asclepiodoti τέχνη τακτική.* num. 65. *Anonymi de septem Synodis brevis narratio*, qvam post Codini libellum περὶ κτισμάτων in duobus Vaticanis MSS. reperit & num. 78. integram Græce edidit Lambecius. *Julii Pollucis Chronicon* è qvo prolixus locus de Constantino M. & instauratione Byzantii affertur num. 12. *Joannis Lydi* Philadelphiensis περὶ πολιτικῶν ἀρχῶν num. 154. & περὶ μηνῶν. n. 26. 27. 28. 29. 31. 32. 63. *Lexicon antiqvum Græcum* ex Bibl. Segvieriana n. 18. *Manuelis Phile Epigramma in B. Virginem* n. 116. *Nicetæ Rhetoris Oratio de passione S. Stephani, & corporis ejus inventio* n. 99. *Nicephori Callisti syntagma de miraculis ad fontem templi S. Mariæ editis & de ejus*

* In vita Basilii scripta à Constantino Porphyrog. n. 55. templum illud sive νέα βασιλικὴ ἐκκλησία condita traditur in honorem CHristi, Michaelis Archangeli & Eliæ Thesbitæ.

ejus templi structura, MS in Bibl. Vaticana memoratur n. 116. *Procli in Cratylum Platonis.* n. 27. & *in Parmenidem.* n. 65.

XVI. JOANNIS ANAGNOSTÆ Thessalonicensis, de occupata & erepta Venetis A. C. 1430. * per Muratem II. Turcarum Principem Thessalonica, ad amicum scripta aliqvot post urbem captam annis, sæpius illo id desiderante, narratio exhibetur Græce & Latine in Allatii *συμμίκτοις* p. 318-380. Confer Hanckium de Hist. Byz. scriptoribus lib. I. cap. 38.

Ex NICOLAI Patriarchæ Monodiâ de excidio Thessalonicensi A. C. 904. facto nonnulla affert Allatius notis ad Acropolitam p. 248. De illo excidio supra pag. 351.

XVII. De *Vita Basilii Macedonis*, qvam nepos ejus Imperator doctrinæ omnis cultor instauratorqve locupletissimus CONSTANTINUS *Porphyrogenitus*, Leonis Sapientis F. scripsit, dixi itidem supra p. 349. Nunc cætera ejus scripta recensere juvat, nam qvæ de Imperatore ipso qvi ab 6. Jun. A. 912. sub tutoribus vel cum matre Zoë aut Romano socero, & ab A. 946. ad 959. solus præfuit, dicenda sunt, ex Annalium sæculi decimi scriptoribus rectius Lector petet, sive veteres illi sint Zonaras, Cedrenus, Glycas aliiqve, & continuatores Theophanis, Simeon Magister, Georgius Monachus, Leo Grammaticus, Jo. Scylitzes &c. sive recentiores Baronius, Spondanus, Antonius Pagi &c. & qvi de Imperatoribus copiosos commentarios edidere Jo. Cuspinianus &c. & qvi Constantini hujus vitam singulariter composuit Martinus Hanckius de scriptoribus Hist. Byz. lib. I. cap. 25.

1. Exstant igitur ejus ad filium Romanum (à qvo deinde veneno impie sublatus est) *de administrando Imperio liber* scriptus (ex parte * saltem) A. 6457. (CHristi 949.) indictione septima, & A. 6460. (CHRISTI 952.) indictione decima. Hunc primus è Codice Palatino, qvi prius Baptistæ Egnatii fuit, edidit *Joannes Meursius* cum versione sua & castigationibus Lugd. Bat. 1610. 8. Deinde aliis Con-

* Vide Allatium de Simeonibus p. 188.

* Cap. 27. εἰσὶ ἢ μέχρις τ̃ σήμερον, ἥτις ἐςὶν ἰνδικτιὼν ἑβδόμη, ἔτη ἀπὸ κτίσεως κόσμου ςύνζ. ἀφ' ȣ̃ ἐμερίσθη ἡ Λογγοβαρδία, ἔτη 6. & cap. 45. μέχρι τ̃ σήμερον, ἥτις ἐςὶν ἰνδικτιὼν ί, ἔτη ἀπὸ κτίσεως κόσμου ςύξ. ἐπὶ τ̃ βασι-

Constantini hujus scriptis præmissum Lugd. Bat. 1617. 8. Novissime eundem librum recudi curavit V. C. *Anselmus Bandurius* Tomo priore Imperii Orientalis, addita versione passim à se interpolata & emendata, suppletisq; in ea integris capitibus 23. & 24. de Iberia & Hispania, qvæ utpote nimis corrupta interpretari Meursius non fuerat aggressus. Græca Bandurius castigavit ex MS. membranaceo Bibl. Regiæ 2661. scripto annis abhinc qvingentis, cujus ope qvam plurimas mendas sustulit, eruditas & copiosas addidit notas, præmisitqve tabulam Geographicam Imperii Orientalis, concinnatam à Geographo celeberrimo Gvillelmo Insulano (*de l'Isle*), qva facies ejusdem qvalis fuit sub Constantino Porphyrogenito & ejus prædecessoribus, apte repræsentatur.

2. *Tactica* sive βιβλίον Τακτικὸν, τάξιν περιέχον τῶν κατὰ θάλατταν καὶ γῆν μαχομένων. liber Tacticus, mari terraq; pugnantium ordinationem continens. Primus edidit sed Græce tantum & castigationibus suis illustravit idem *Jo. Meursius* ex Codice Bibl. Palatinæ, cum aliis Constantini qvæ jam recenseo scriptis Lugd. Bat. 1617. 8. Palatinus ille Codex descriptus fuit è Vindobonensi, de qvo Lambecius VII. pag. 201. In Codice Veronensi, qvem Latine vertit illustriss. Marchio, *Scipio Maffejus*, tribuitur Constantino, Romani Imp. filio qvi præfuit ab A. C. 976. ad 1028.

3. Περὶ Θεμάτων *de Thematibus* ** *Imperii Orientalis & Occidentalis libri II.* Ex his librum priorem de thematibus Imperii Orientalis primus è codice Tho Clementis Angli, Medici Mechliniensis edidit & versionem suam notasqve addidit *Bonav. Vulcanius*, Lugd. Bat. 1588. 8. apud Franciscum Raphelengium. Liber posterior de thematibus Occidentis sive Europæ, qvem & ipse editurum se Vulcanius receperat notis ad Agathiam p. 4. primus *Fed. Morellus* vulgavit cum versione sua & notis Paris. 1609. 8. Utramqve Vulcani & Morelli

βασιλείας Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν φιλοχρίστων καὶ πορφυρογεννήτων βασιλέων Ῥωμαίων. Romanum intellige non socerum Constantini sed filium, illum ipsum cui liber inscribitur πρὸς τὸν ἴδιον υἱὸν Ρωμανὸν τὸν θεοστεφῆ καὶ Πορφυρογέννητον βασιλέα. De Porphyrogeniti elogio videndus præter Cangium & alios Seldenus lib. 1. de titulis honorum cap 5. Gisbertus Cupenus libro qvarto Observationum cap. 1.

** Θέματα veluti *imposita* præsidia, vocatæ sunt legiones militum. Hinc eodem nomine denotatæ sunt Provinciæ ipsæ in qvibus Legiones in præsidiis locatæ fuerunt. Atqve eo sensu vocabulum istud Constantinus accipit etiam in libro de administrando Imperio ut c. 27. περὶ τοῦ θέματος Λογουβαρδίας.

exempla paululum diversa una cum synopsi ejus à Mich. Attalia- mposita afferuntur. β) *de potentibus in prædia pauperum* * *succe- us* γ) *de militibus*, δ) *de restitutione pretii militarium prædiorum, fuga mancipiorum*, hujusqve Novellæ argumentum ϛ) *de non de- judico ab iis qui actionem instituunt*, & *de his qui ad tres menses vel an- sunt.* ζ) *de eo quod judices civiles nihil accipere debeant* η) *de sportulis ταγιατικῶν.* ϑ) *de consvetudinibus.* ι) *de testamentis aperiendis.* ια) *sbetudinibus scribæ.* ιβ) *De his qui cædes committunt gladio*, *vel ma- stibus*, *vel lapidibus*, *idque consulto.* ιγ) *De secundis*, *tertiis & quar- ptiis.* Duodecimam constitutionem ediderat etiam sed capite am *Enimundus Bonefidius* in juris Orientalis libro I. p. 19. (Paris. 8.) qvem vide etiam pag. 15. ubi de alia Constantini hujus itutione περὶ τῶ ἀναθεματίζεσθαι τὰς ἀποςάτας καὶ μελταρίους. stitutio XIII. περὶ πολυγάμων, adversus qvartas nuptias, eo- loco legitur pag. 16. seq.

Hisce in Meursiana Constantini opusculorum editione Lugd. 7. 8. (post p. 252. IV. *constitutiones Novellæ* subjiciuntur qvas è Co- bus Regiis edidit auctiores melioresq; *Carolus Labbeus* cum nova sione & castigationibus Paris. 1606. 8. α) περὶ ςρατιωτικῶν *de mi- ribus fundis*, *quam dictavit Theodorus* Patricius & Qvæstor Decapo- nus. β) *De fundis Armeniacis aliorum & homicidarum.* γ) *de sportulis, aperiendis testamentis*, *& de eo quod certus ac definitus consvetudinum mo- s esse debeat.* Hanc dictavit *Theophilus* Patricius & Qvæstor. δ) *De ortulis*, *quæ abrogatur superior constitutio*, permittens judicibus & scri- æ sportulas accipere. Hanc dictavit *Theodosius* (idem qvi antè *heodorus*) Patricius & Qvæstor Decapolitanus.

5. Leonis Sapientis & Constantini Filii ἐκλογὴ τῶν νόμων, *De- ctus Legum compendiarius* ex MS. Palatino & Jo. Sambuci descriptus, cum latina *Leunclavii* versione editus in jam laudato ejus jure Græ- co Romano T. 2. pag. 79 - 134. Numerus anni qvo publicatus hic lelectus fuit, corruptus est, & pro ϛτμζ legendum ϛυμζ qvi respon- let Anno CHristi 939. qvo Constantinus delectum Legum à Patre eone fieri cœptum promulgare potuit.

De *Basilicis*, Basilii Macedonis & Leonis sapientis auspi- io digestis, & à Constantino Porphyrogenito recognitis, dicen-

* Meminit Codinus Orig. CPol. n. 157. edit. Lambecii.

relli editionem Meurſius conjunxit & cæteris Conſtantini ſcriptis addidit Lugd. Bat. 1617. 8. Noviſſime hos duos libros *Anſelmus Bandurius* paullo ante mihi laudatus, ex Codice Regis Galliæ 2431. in charta bombycina ante annos 500. exarata caſtigavit, verſionem novam, ſive ex veteri plurimum interpolatam adjunxit, præmiſitqve *Gvilelmi Inſulani* tabulam Geographicam, qvæ Imperium CPolitanum qvale ab Heraclii ævo fuit per θέματα digeſtum exhibet. Prodiit Bandurii Imperium Orientale, cujus Tomo priore, libri Conſtantini Porphyrog. ut poſteriore editoris notæ continentur, Pariſ. 1711. fol. Non minus in his duobus libellis pulchram provinciarum & populorum qvi Imperio CPolitano parebant notitiam, eorumqve origines, & antiqvitates Conſtantinus complectitur, qvam libro de adminiſtrando Imperio de aliis etiam gentibus qvæ adjuvare illud vel lædere bello atqve infeſtare poſſent, qvemadmodum & earum origines, mores & inſtituta pacis belliqve exponit, unde non immerito librum illum tanqvam theſaurum ſervare ſe ſcripſit Egnatius, * cujus Codex MS. deinde pervenit in Bibl. Palatinam, ex qvo ipſo Codice librum de adminiſtrando Imperio Meurſius vulgaſſe ſe teſtatur.

4. *Novellæ conſtitutiones XIII.* cum verſione & caſtigationibus *Jo. Leunclavii* ex ejus jure Græco Romano T. 1. lib. 2. pag. 103. ſeq. & T. 2. in libro Novellarum pag. 139. ſeq. Francof. 1596. fol. *a*) *de alienatione fundorum*, cujus conſtitutionis Cedreno etiam memoratæ

* Jo. Baptiſta Egnatius Venetus, libro 2. de Principibus Romanis, ubi de Conſtantino Porphyrogenito: *Hic à litteris optimiſque diſciplinis non abhorrens, quas pene extinctas ab interitu vindicavit, librum Romano filio reliquit, in quo ſummam totius Imperii, ſociorum omnium fœdera; hoſtium vires, rationes, conſilia explicuit, quem nos in Bibliotheca noſtra, tanquam theſaurum, ſervamus, in quo multa de Venetis etiam ipſe differit.* Aliud exemplar hujus libri MS. qvod in Bibliotheca Reip. Venetæ diligentiſſime cuſtodiri memorat Gyraldus dialogo V. de Poëtis pag. 282. *Hujus Conſtantini liber ille celebratus eſt, quem moriens Romano filio reliquit, in quo ſummam totius Imperii, ſociorum fœdera, hoſtium vires quæ & quanta eſſent, aliaque omnia ad Imperium ſpectantia complexus eſt, quem librum hodie Venetorum Reſp. in ſua peculiari Bibliotheca diligentiſſime cuſtodiri facit.* Codicem Regis Galliæ, qvo uſus Bandurius, laudavit Caſaubonus præf. Polybio præmiſſa ad Henricum IV. *Servatur in locupletiſſima illa Tua, DOMINE, & vere Regia Bibliotheca, Conſtantini Auguſti Porphyrogeniti liber - - Dignum opus quod Majeſtatis Tuæ juſſu publicam aliquando lucem adſpiciat.* Vide ibi, ſi placet, plura in ejus libri commendationem.

duo exempla paululum diversa una cum synopsi ejus à Mich. Attaliata composita afferuntur. β) *de potentibus in prædia pauperum * succedentibus* γ) *de militibus*, δ) *de restitutione pretii militarium prædiorum*, ε) *de fuga mancipiorum*, hujusqve Novellæ argumentum ϛ) *de non deserendo judico ab iis qui actionem instituunt*, & *de his qui ad tres menses vel annum absunt.* ζ) *de eo quod judices civiles nihil accipere debeant* η) *de sportulis* περὶ ἐκταγιατικῶν. θ) *de consvetudinibus.* ι) *de testamentis aperiendis.* ια) *de consvetudinibus scribæ.* ιβ) *De his qui cædes committunt gladio, vel magnis fustibus, vel lapidibus, idque consulto.* ιγ) *De secundis, tertiis & quartis Nuptiis.* Duodecimam constitutionem ediderat etiam sed capite mutilam *Enimundus Bonefidius* in juris Orientalis libro I. p. 19. (Paris. 1573. 8.) qvem vide etiam pag. 15. ubi de alia Constantini hujus constitutione περὶ τῦ ἀναθεματίζεσθαι τὺς ἀποςάτας καὶ μυλταρίυς. Constitutio XIII. περὶ πολυγάμων, adversus qvartas nuptias, eodem loco legitur pag. 16. seq.

Hisce in Meursiana Constantini opusculorum editione Lugd. 1617. 8. (post p. 252. IV. *constitutiones Novellæ* subjiciuntur qvas è Codicibus Regiis edidit auctiores melioresq; *Carolus Labbeus* cum nova versione & castigationibus Paris. 1606. 8. α) περὶ ςρατιωτικῶν *de militaribus fundis, quam dictavit Theodorus* Patricius & Qvæstor Decapolitanus. β) *De fundis Armenicis aliorum & homicidarum.* γ) *de sportulis, de aperiendis testamentis, & de eo quod certus ac definitus consvetudinum modus esse debeat.* Hanc dictavit *Theophilus* Patricius & Qvæstor. δ) *De sportulis, qua abrogatur superior constitutio*, permittens judicibus & scribæ sportulas accipere. Hanc dictavit *Theodosius* (idem qvi antè *Theodorus*) Patricius & Qvæstor Decapolitanus.

5. Leonis Sapientis & Constantini Filii ἐκλογὴ τῶν νόμων, *Delectus Legum compendiarius* ex MS. Palatino & Jo. Sambuci descriptus, & cum latina *Leunclavii* versione editus in jam laudato ejus jure Græco Romano T. 2. pag. 79 - 134. Numerus anni qvo publicatus hic delectus fuit, corruptus est, & pro ϛτμζ legendum ϛυμζ qvi respondet Anno CHristi 939. qvo Constantinus delectum Legum à Patre Leone fieri cœptum promulgare potuit.

De *Basilicis*, Basilii Macedonis & Leonis sapientis auspicio digestis, & à Constantino Porphyrogenito recognitis, dicendi

* Meminit Codinus Orig. CPol. n. 137. edit. Lambecii.

di locus erit infra libro VI. ubi etiam de operis illius Synopsi & aliis Græcis JCtis.

6. Διήγησις περὶ τῆς πρὸς Αὔγαρον ἀποςαλείσης ἀχειροποιήτȣ θείας εἰκόνΘ- Χριςȣ̃ τȣ̃ Θεȣ̃ ἡμῶν. *Narratio de Imagine CHristi ab ipso ad Augarum Edessæ Regem missa & Edessâ CPolin translata A. C.* 944. Latine legitur apud Aloysium Lipomannum atq; inde apud Surium ad 16. Augusti. Græce ex Regio Codice una cum nova versione sua notisqve primus vulgavit *Franciscus Combefisius* in fasciculo Originum & antiqvitatum CPol. pag. 75 - 101 Paris. 1664. 4. Conjecturam Lipomanni & Baronii (ad A. 944. n. 14.) qvi narrationem hanc Constantino Romani filio tribuunt, refellit præter Combefisium Hanckius de scriptoribus Hist. Byz. pag. 475. seq. & Antonius Pagi in Critica Baroniana ad A. C. 944. n. 5. seq. Exstat etiam hæc narratio MS. in Bibl. Vindobonensi, vide Lambecium VIII. pag. 195. seq. & p. 198. ubi refertur Anonymi additamentum de illa imagine culta Edessæ anteqvam CPolin transferretur. Incipit: περὶ τ̃ ἐν Ἐδέσσῃ ἀχειροποιήτȣ κ̀ θείας μορφῆς.

7. *Orationem MS. de translatione reliquiarum S. Chrysostomi* laudat Allatius de purgatorio pag. 71. ad Georgium Acropolitam pag. 201. de consensu p. 281. & de Simeonibus pag. 111. Incipit: τί τερπνότερον τȣ̃ νῦν ὁρωμένȣ θεάματΘ-, ἢ τί λαμπρότερον τῆς παρȣ́σης ἡμέρας; Titulus est: λόγος ἡνίκα τὸ τȣ̃ Χρυσοςόμȣ ἱερὸν σκῆνΘ- ἐκ τῆς ὑπερορίας ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων ἀπετέθη.

8. *Theophanis Historiam* Constantini jussu *continuatam* memoravi supra pag. 349.

9. Superest præcipuum opus, qvod non ab ipso Constantino qvidem elaboratum, at egregio consilio ejus atqve auspiciis per varios viros peritos digestum est, κεφαλαιωδῶν ὑποθέσεων sive *Collectaneorum & Excerptorum* Historico Politicorum & Moralium sub capitibus sive titulis LIII. * dispositorum, conqvisitorumqve ex probatissimis qvi-

* Auctor præfationis, singulis Excerptorum titulis præmissæ: Ὁ τῆς πορφύρας ἀπόγονος Κωνςαντῖνος ὁ ὀρθοδοξότατος κ̀ χριςιανικώτατΘ- τῶν πώποτε βεβασιλευκότων, ὀξυωπέςερον πρὸς τὴν τῶν καλῶν κατανόησιν διακείμενος, κ̀ δραςήριον ἐσχηκὼς νȣ̃ν, ἔκρινε βέλτιςον εἶναι κ̀ κοινωφελὲς, τῷ τε βίῳ ὀνησίφορον, πρότερον μὲν &c. *Constantinus Porphyrogeneta Imperator omnium qui unquam fuerunt rectæ fidei tenacissimus & Christianissimus, ingenio præditus ad rerum pulchrarum perceptionem acutissimo, ea denique præstans intelligentia, ut facile quidvis ad effectum perduceret, illud primo fore optimum esse ratus & Bulgo omnibus utile, ut libros undique ex omnibus Orbis partibus dustri-*

busqve Historicis omnis ætatis monumentis. Ex tribus hisce & nqvaginta titulis non nisi duo, neqve illi integri plane ad nos venerunt, vigesimus septimus περὶ πρεσβειῶν, *de legationibus*, qvinqvagesimus περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας, *de virtute & vitio*. Titule legationibus alteram partem à *Johanne* qvodam *CPolitano* digen ex Bibl. *Antonii Augustini* ArchiEpiscopi Tarraconensis vulgavit *vius Ursinus* Græce Antwerp. 1582. 4. cum notis. In hac parte tant παρεμβολαὶ excerpta è *Polybio* pag. 1-228. è *Dionysio* Halicarleo p. 295--312. è *Diodoro Siculo* p. 313.--333. ex *Appiano* p. 334-. & è *Dione Cassio* pag. 373-447. Alteram partem ejusdem tituli de ationibus, ex recentioribus paullo Historicis excerpta complexam b *Davide Hæschelio* ex Codice Bavarico 204. pridem vulgatam recensupra p. 230. seq. nunc tantum ex prooemio adscribam catalogum ptorum è qvibus illa Collectaneorum pars concinnata fuit: Εἰσὶ δὲ ῶν ὑποτεταγμένων χρονικῶν. ά, Πέτρου Πατρικίου καὶ Μαγίστρου, β΄, Γεωργίου αχοῦ χρονικῆς, γ΄, Ἰωάννου Ἀντιοχέως. δ΄ Διονυσίου Ἀλικαρνασέως Ῥωμαϊκῆς ααιολογίας. ε΄, ς΄ Πολυβίου Μεγαλοπολίτου καὶ Ἀππιανοῦ, ζ΄, Ζωσίμου Ἀσλωνίτου, ή, Ἰωσήπου Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας, θ΄ Διοδώρου Σικελιώτου, ί νος Κοκκιανοῦ, ιά, Προκοπίου Καισαρέως, ιβ΄, Πρίσκου ῥήτορος, ιγ΄, λχου Σοφιστοῦ, ιδ΄, Μενάνδρου προτέκτορος, ιέ, Θεοφυλάκτου ἀπὸ ἐπάρ καὶ ἀντιγραφέως τοῦ Σιμοκάττου.

Tituli de virtutibus & vitiis qvi in toto opere fuit qvinqvagesiis, priorem partem ex Insula Cypro nactus *Nic. Fabricius Peirescius* comunicavit cum *Henrico Valesio*, qvi ex eâ qvæ digna luce videbantur

 sele-

doctrina varia refertos conqvireret, deinde vastam illam librorum molem, qva lectores enecabat, cum præsertim molesta plerisqve omnibus & tædii plena ea res videretur, in partes minutas putavit distribuendam, & luculentam utilitatem, qva poterat inde percipi, oculis hominum exponendam. Adeo ut hoc delectu habito majori attentione & assiduitate lectioni incumbere studiosi queant, & sermonis facundiam altius ac penitius animo imprimere. Hoc amplius Imperator magno & felici conatu opus universum in ὑποθέσεις διαφόρους *tractatus diversos numero tres & qvinqvaginta censuit distribuendum, in qvibus* ἅπασα ἱστορικὴ μεγαλουργία, *qvicqvid magnificum habet Historia, inclusum continetur, neqve inest qvicqvam Historiæ insertum, qvod partitionem hanc in hosce tractatus effugerit. Neqve vero ob divisionem sententiarum series operis totius ullo modo corrumpitur, verum servat hæc synopsis, vel ut verius dicam hæc rerum cognatarum* οἰκείωσις *sive adunatio in singulis partibus concinnandis unicuiqve tractatui convenientem rationem.*

ſelegit & cum verſione ſua notisqve doctiſſimis & fragmentis Polybii, Nic. Damaſceni & Dionis ſingulari ſtudio à ſe collectis vulgavit Pariſ. 1634. 4. In his excerptis (qvæ vulgo appellantur Peireſciana) leguntur ſelecta loca ex *Polybio* pag. 9--197. *Diodoro Siculo* pag. 221-413. ex *Nicolao Damaſceno* περὶ τȣ̃ ἰδίȣ βίȣ καὶ τῆς ἑαυτȣ̃ ἀγωγῆς p. 414-489. ex *Dionyſii Halicarnaſſeo* pag. 529-545. ex *Appiano* pag. 465-567. ex *Dione Caſſio* pag. 569-769. ex *Johanne Antiocheno*, Monacho pag. 778-853. Excerpta cæteroqvi erat hæc collectaneorum pars ex ſcriptoribus qvatuordecim, qvi pag. 5. ſeq. hoc ordine recenſentur: Εἰσὶ δὲ ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων χρονικῶν α΄, Ἰωσήπȣ ἀρχαιολογίας, β΄, Γεωργίȣ Μοναχȣ̃, γ΄, Ἰωάννȣ τȣ̃ ἐπίκλην Μαλέλα χρονικῆς, δ΄, Ἰωαννȣ̃ Ἀντιοχέως χρονικῆς ἱστορίας, ε΄, Διοδώρȣ Σικελιώτȣ καθολικῆς ἱστορίας, ϛ΄, Νικολάȣ Δαμασκηνȣ̃ καθολικῆς ἱστορίας, ζ΄, Ἡροδότȣ Ἁλικαρνησσέως. η΄, Θȣκυδίδȣ, θ΄ Ξενοφῶντος Κύρȣ παιδείας καὶ ἀναβάσεως Κύρȣ τȣ̃ Παρυσάτιδος. ι΄, Ἀῤῥιανȣ̃ Ἀλεξ - - - ια΄ Διονυσίȣ Ἁλικαρνασσέως Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας, ιβ΄, Πολυβίȣ τȣ̃ Μεγαλοπολίτȣ Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας. ιγ΄, Ἀππιανȣ̃ Ῥωμαϊκῆς τῆς ἐπίκλην βασιλικῆς, ιδ΄, Δίωνος Κοκκιανȣ̃ Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας. Additur: καὶ οἱ ἐφεξῆς ἐν τῷ δευτέρῳ τεύχει ἐπιγράψονται. *Seqventes auctores in altero* (hujus nempe tituli) *volumine recenſebuntur.* Unde patet non integrum titulum de Virtutibus & vitiis, ſed priorem tantum ut dixi ejus partem in manus Valeſii incidiſſe, qvi ea libertate uti non dubitavit ut in his eclogis & ordine ſcriptores alio poneret, & ea qvæ vel jam edita exſtarent, vel indigna eſſent editione, omitteret ac reſcinderet.

Ex deperditis hujus operis titulis primus fuit, ut in præfatione diſerte traditur, περὶ βασιλέων ἀναγορεύσεως, *de Imperatorum Regumqve renunciatione.* Cæterorum ultra viginti ab Hœſchelio & Valeſio obſervatorum hæc eſt notitia, literarum ordine à me deſcripta:

Περὶ ἀνακλήσεως ἥττης *De reſtitutione exercitus victi.*
περὶ ἀνδραγαθημάτων *De fortiter factis.* p. 442. edit. Valeſii. & 473.
περὶ γάμων *De Nuptiis.*
περὶ γνωμῶν *De ſententiis.* pag. 258. edit. Valeſii & 225.
περὶ δημηγοριῶν *De Concionibus ſive Orationibus* id. p. 87.
περὶ ἐθνῶν *De Gentibus.*
περὶ ἐθῶν *De moribus.*
περὶ ἐκκλησιαστικῶν *De Eccleſiaſticis rebus, perſoniſqve.*

περὶ

περὶ ἐκφράσεως *De deſcriptionibus.* Svid. in σάμβυκες.
περὶ Ἑλληνικῆς ἱστορίας *De Hiſtoria Græca (Gentili.)*
περὶ ἐπιβοῶν *De implorατione auxiliorum.*
περὶ ἐπιβουλῆς *De inſidiis.*
περὶ ἐπιστολῶν *De Epiſtolis.*
περὶ κυνηγεσίας *De venatione.*
περὶ νίκης *De victoria.*
περὶ οἰκισμῶν *De coloniarum deductione.*
περὶ παραδόξων, *De miris & inopinatis.* pag. 121. edit. Valeſii.
περὶ πολιτικῶν διοικήσεως, *De rerum civilium adminiſtratione.*
περὶ στρατειῶν *De expeditionibus militaribus.*
περὶ στρατηγημάτων *De ſtrategematis* pag. 34. & 42. edit. Valeſ. & 437.
περὶ στρατῶν *De exercitibus.*
περὶ συμβολῆς, *de præliis.*

10. Conſtantini qvoqve hujus juſſu *Theophanes* qvidam *ſynopſin* totius *artis Medicæ* ex Oribaſii potiſſimum ſcriptis collectam ſeptem libris, ſive capitibus 296. digeſſit, & eidem Conſtantino inſcripſit. Incipit procemium: τὰς προσαγείσας ἐπιτομὰς παρὰ τῆς σῆς θειότητος, ἐκ Θεοῦ Αὐτοκράτορ, περὶ τῆς τῶν ἰατρικῶν θεωρημάτων συναγωγῆς ἔσπευσα κατὰ τὸ δυνατὸν &c. Exſtat hoc opus aliqvoties Græce MS. in Bibl. Cæſarea Vindobonenſi. vide Lambecium lib. VI. pag. 114. 116. 157.

11. Eidem Conſtantino debemus *Collectionem Hippiatricorum* ſive *de Veterinaria Medicina libros duos*, capitibus 129. diſtinctos, ex ſcriptoribus pluribus hujus generis collectos & è Græco *Latine* verſos editóſqve Pariſ. 1530. fol. interprete *Joanne Ruellio* Sveſſionenſi, qvi rei veterinariæ nomenclaturam & brevem Diodori de ponderibus & menſuris tractationem ſubjunxit. *Græce* hi primum vulgati ſunt à *Simone Grynæo*, Baſil. 1537. 4. MS. Codex plenior & alio ordine digeſtus fuit in Bibliotheca Cardinalis Seripandi atqve inde in Wittiana. Inſignis etiam codex ac vetuſtus membranaceus exſtat Cantabrigiæ in Bibl. Collegii Emanuelis, qvo uſum ſe teſtatur V. C. Petrus Needhamus in luculenta ſua, de qva mox, Geoponicorum editione. *Italice* etiam lucem viderunt Venet. 1543. 8. & Gallice per *Johannem Maſſeum* Campanum Pariſ. 1563. 4. Sed en tibi indicem Auctorum è qvi-

è qvibus Græci libri de veterinaria Medicina collecti sunt, qvorum aliqvos, Absyrtum, Chironem & Pelagonium laudat etiam P. Vegetius digestorum artis Mulomedicinæ latinus scriptor, de qvo dixi in Bibl. Latina lib. III. cap. 12.

INDEX Scriptorum è qvibus Græci Hippiatricon sive veterinariæ Medicinæ libri jussu Constantini Porphyrogeniti collecti, & qvi in illis memorati sunt.

concinnatus à me ad paginas editionis Græce Basileensis.

* Militasse sub Constantino Magno in Scythia ad Istrum, notat Cangius ex Eudociæ Macrembolitissæ Joniis MSS.

Hege-

* Jo. Pearsonius præf. ad Hieroclem alterum, qvi in aurea carmina scripsit: *In XVI. Geoponicorum libro tria capita sunt quæ* Φεροκλέȣς *nomen præ se ferunt: sed cum liber ille ad rem veterinariam pertineat,* Ἱεροκλέους *legendum esse ostendunt Hippiatrica. Binos autem libros scripsit Hierocles* περὶ τῆς ἵππων θεραπείας, *hoc est, de* Morbis eqvorum curandis, *ut ipse testatur in Proœmio ad secundum Hippiatricorum capite sexagesimo; eosque à Basso rogatus cum confecisset, eidem postea dedicavit. Suntque hi duo libri quasi fundamenta Collectionis Veterinariæ, ad quorum formam methodumque reliquorum Epistolæ aut* ἀποσπασμάτια *redigi videantur. Fuit autem Hierocles ille non* ἱππιατρὸς, *aut inter equites Cæsarianos in armis versatus, ut Absyrtus, & Theomnestus, sed Jurisprudentiam coluit, & causis agendis in foro operam dedit. Locuples ipse mihi testis in Operis Proœmio.* ἀλλ' εἰ καὶ κατακȣ́ειν ἡμᾶς ἑτέρων νῦν ἐχρῆν, ἔν τε δικαστηρίοις παρέχειν χρείαν τοῖς δεομένοις, καὶ σπȣδὴν περὶ ταύτας ποιεῖσθαι τὰς διατριβάς· ȣ̓κ ἀτιμαστέον γε ὅμως τὴν σὴν ἀξίωσιν ἄριστε Βάσσε. Etiamsi nos alios potius audire hoc tempore oporteat, & in judiciis copiam nostri postulantibus præbere, atqve hisce exercitiis operam dare; non tamen negligendum fuit optime Basse, qvod tu reqviris. Ethnicum fuisse constat ex his ejus verbis pag. 3. κεκλήσθω δὲ ἡμῖν συμφορεὺς τȣ̃ λόγȣ τȣ̃δε Ποσειδῶν τε ἵππειος, ἀνθρώπων γένȣς σωτὴρ Ἀσκληπιὸς ᾧ πάντως πȣ καὶ ἵππων μέλει εἰ δεῖ τι Χείρωνος τȣ̃ Κενταύρȣ καὶ τῶν ἐν Πηλίῳ διατριβῶν ἀξίως μεμνῆσθαι. Hippiatrica sub Hieroclis nomine edidit Jo. Masseus, *l'art veterinaire ou grande mareschalerie d'Hierocles auteur Grec, contenu en trois livres, par Jean Masse Champenois* Paris. 1563. 4. Hieroclis Epistolam ad Titum de signis & notis eqvorum MS. in Codice Regis Galliæ 195. teste Labbeo pag. 100. Bibl. novæ MSS.

Orion

* Testatur notis ad Geoponica se usum vetusto Codice MS. Hippiatricon è Bibl. Collegii Emanuelis Cantabrig.

12. Deniqve certum est & *Noni* Medici compendium, de qvo Volum. XII. hujus Bibl. p. 685. & Anonymi *de diæta* de qvo Cangius p. 102. ad Zonaram, & *Geoponica* etiam jussu & auspiciis *Constantini* hujus *Porphyrogeniti* collecta fuisse, ut eos fugerit ratio, qvi de *Constantino Magno*, vel ut Cornarius de *Constantino Pogonato* cogitarunt Certe Constantino nostro Leonis Sapientis filio soli & ex asse competit elogium, qvod auctor hujus συναγωγῆς in præfatione ad Constantinum scripta ait eum omne genus doctrinæ & omnes

omnes disciplinas summo studio instaurasse, vocatqve eum γεραρὸν τῆς πορφύρας ἀπάνθισμα, qvibus verbis ad Porphyrogeniti appellationem aperte alludit. Ecqvis vero Constantini hujus jussu qvem etiam XX. 6. verbis, ὦ τιμιώτατε, alloqvitur auctor, collectionem ipsam composuerit, atqve opus hoc in *XX. libros* distributum, (qvorum primores duodecim sunt de agricultura, octo postremi de cura rei pecuariæ) ex variis scriptoribus ita digesserit, * adhuc puto esse incertum. Cum enim plures ante illam ætatem de agricultura non modo ipsi scripserint, sed etiam collectanea ejusmodi ex aliis scriptoribus composuerint, facile factum est ut illis adscriberetur hoc opus, qvi recte nominari potuere inter eos è qvibus ipsum est congestum. Sic *Cassio Dionysio Uticensi* fuerunt qvi hos libros tribuerent, qvoniam nimirum XX. libros de re rustica ex XXVIII. libris Magonis Carthaginiensis Punice scriptis contractos & Græce compositos Varro lib. 1. de re rustica commemorat. Alii ut Joannes Harduinus ad Plinium suspicantur *Vindanionium Anatolium Berytium* esse auctorem, qvoniam Photius ejus συναγωγὴν γεωργικῶν ἐπιτηδευμάτων commemorat Codice CLXIII. qvam ait libris XII. digestam esse ex Democrito, Africano, Tarantino, Apulejo, Florentino, Valente, Leone, Pamphilo ac Diophane, & in qvibus hi dissident, in illis Leoni plurimum tribui. Non dubium est primoribus duodecim Geoponicorum qvæ exstant libris fundi loco hos duodecim libros Vindanionii fuisse, qvi in illis jam sub Vindanionii, jam Anatolii jam Berytii nomine allegatur, at hujus qvam habemus Georgicon collectionis auctor non possit esse ille Vindanionius scriptor Photio antiqvior, nedum qvi tot sæculis eum antecessit Dionysius Uticensis, cum Geoponica qvæ habemus, Constantini Porphyrogeniti tempore, hoc est centum amplius post Photium annis collecta esse constet. Superest *Cassianus Bassus* Scholasticus, à qvo γεωπονικὰς hasce ἐκλογὰς congestas esse multi viri docti sibi persvaserunt, MStorum ut videtur Codicum auctoritate persvasi. Itaqꝫ Basso eas tribuunt Erasmus adagio *alauda in nido*, Hadr. Junius lib. 1. cap. 20. & lib. 6. cap. 1. Animadversionum & in adagiis p. 164. & 288. Nicolaus Rigaltius ad Artemidorum p. 30. & præfat. ad Demetrii ἱερακοσόφιον, Barthius XXI.

* Varias sententias recensui pridem in Decade Decadum edita Lipsiæ L. 1689 4. capite ultimo sive centesimo. Videnda etiam C. V. Petri Needham prolegomena Geoponicis præmissa & Placcii τοῦ μακαρίτου theatrum Pseudonymorum n. 716. Cangius ad Zonaram p. 101.

23. Adversar. Tho. Gatakerus p. 33. Adversar. & ad Antoninum pag. 86. Bodæus à Stapel notis ad Theophrastum de plantis passim, qvo in opere non pauca Geoponicon loca erudite illustrat, & Salmasius qvi novam illorum editionem ex Codicibus Palatinis adornare voluit, libro de annis climactericis p. 839. & prœm. ad Solin. & p. 1269. & ad Theocriti syringem p. 214. & ad jus Atticum p. 370. atq; alibi in suis scriptis. Pridem etiam in Bibliothecæ Gesnerianæ continuatione scripsit Simlerus, *Cassiani Bassiani* (leg. *Bassi*) *librum vetustissimum MS. dici apud Monachum quendam in Italia latitare, putariq; eundem esse qui nunc Constantini Cæsaris nomine de agricultura circumfertur.* His adde qvod V. C. Petrus Needhamus testatur in Codice MS. Barocciano Geoponicon libro 2. præfigi hunc titulum: *ἐκ τῶν περὶ γεωργίας ἐκλογῶν Κασσιανοῦ Βάσσου σχολαστικοῦ βιβλίον δεύτερον περιέχει τάδε.* Marqvardus qvoq; Gudius qvi editionem Basileensem cum tribus Codicibus Bibliothecæ Palatinæ collatum nactus fuit (è qvo Geoponica post scriptores latinos de re rustica à se editos, emendatius vulgare constituerat Commelinus) & postea eandem A. 1669. contulit cum MS. Chartaceo in 4. Bibliothecæ Gottorpiensis Ducis Serenissimi Holsatiæ, titulum operis ita concipit: *Γεωπονικὰ ἐκ τῶν περὶ γεωργίας ἐκλογῶν Κασσιανοῦ Βάσσου σχολαστικοῦ.* Sed ex hoc ipso titulo suspicari potius licet Bassum hunc non ipsum esse Geoponicon auctorem, sed ipsum etiam referendum inter eos, è qvibus Geoponica qvalia hodie exstant aliqvis post eum Constantini Porphyrogeniti tempore collegerit. Nam qvod ajunt hunc esse illum Bassum ad qvem scripsit Hierocles Hippiater, ut non pugnem verum esse, contra illorum sententiam militat Hierocles enim iste, ut supra notavi, Ethnicus scriptor & Porphyrogeniti ævo superior fuit, neqve ipse Hippiatrica collegit. Deinde Cassianus si esset Geoponicorum qvalia hodie habemus auctor & collector, atqve se ipse de nomine allegasset, certe allegasset freqventius qvam bis, siqvidem de eodem argumento scripsisse se voluisset ostendere, & majoris momenti observationes è libro suo produxisset. Itaqve suffragari non dubito Maussaco qvi A. 1615. ad Plutarchum de fluminibus p. 194. *Nec adhuc constitutum est*, inqvit, *quis Geoponicorum verus auctor. Nam de Cassiano Basso quod dicunt, non est verum, licet Hierocles Medicus veterinarius ad eum scripserit. Multo minus quæ de Vindanionio Anatolio Berytio* &c. Minus etiam verisimilis eorum sententia, qvi *Florentino* hos libros institutionum Agriculturæ tribuunt, est enim Florentinus

inter

inter eos è qvo Vindanionium sua collegisse Photius scribit, atque idem ni fallor, qvi in Hippiatricis decurtato nomine Φλῶρος appellatur. Neqve ita intelligendus vir præstantissimus Franciscus Redi in libro de generatione insectorum p. 74. *Sed Juba Libyæ Rex apud Florentinum libro decimo quinto Institutionum Agriculturæ, attributarum Constantino Pogonato Imperatori*, ac si Florentinum is librorum horumce auctorem habuisset, sed allegat tantum Florentini locum libro XV. Geoponicon capiti 2. insertum, in qvo Juba citatur. Primoqve loco ponitur hic Florentinus inter eos, è qvibus etiam Geoponica qvæ habemus collecta traduntur in argumento libri 1. qvod in MS. Gottorpiensi inscribitur: ἐπιγραφὴ τῶν ὀνομάτων τῶν περὶ γεωργίας συγγραψάντων. Sunt autem nomina hæc: συνείλεκται δὲ ἐκ τῶν Φλωρεντίνου καὶ Οὐινδανιωνίου, καὶ Ταραντίνου, καὶ Ἀνατολίου, καὶ Βηρυτίου, καὶ Διοφάνους, καὶ Λεοντίου, καὶ Δημοκρίτου καὶ Ἀφρικανοῦ τῶν παραδόξων, καὶ Παμφίλου καὶ Ἀπουληίου, καὶ Βάρωνος καὶ Ζωροάστρου, καὶ Φρόντωνος, καὶ Παξάμου, καὶ Δαμηγέροντος * καὶ Διδύμου καὶ Σωτίωνος καὶ Κυντιλίων. Ne objectet qvis Cassiani Bassi nomen in his non fore omissum nisi ipse Cassianus collectionis hujus esset auctor, nam ex indice scriptorum infra subjiciendo apparebit longe plures scriptores esse in hoc proœmio non nominatos, ex qvo plurima tamen Geoponicis inserta sunt. Viderit porro Colomesius, qvi in Gallia Orientali pag. 194. pollicitus est se de Geoponicis plura dicturum fuisse in Critico Gentili. Certe auctor collectionis hujus gentilis non fuit sed Christianus, ut jampridem in Decade Decadum Lipsiæ sub Jo. Alberti Fabri nomine edita ** annotavi. Qvanqvam vero-

* Ita hoc nomen scribitur in qvatuor Codd. MSS. non Δαμογέροντος.

** Verba pace Lectoris adscribere liceat: *Alia de auctore Geoponicon quæ certo affirmare possim non habeo, quam Christianum fuisse, ut constat ex præfatione & ne alia memorem ex his libri* I. *verbis*: Atqve hoc experientiâ qvidam affirmant, qvod à septima Martii ad qvartam decimam tempestas rigidior fere fieri consveverit, nam his diebus innumeri Martyres paganis traditi cum beluis decertarunt. *Deinde CPoli scripsisse, quod probari potest ex lib. I. cap.* 11. *ubi recenset quænam astra singulis mensibus cum sole occidant. Item ex libro XII. ubi quid quovis mense in climate CPolitano serendum vel plantandum sit, docet Antiochiæ aliquando fuisse, ibique Camelopardalin ex India allatam vidisse se testatur XVI.* 22. *Libro autem XV.* non solis, *inquit*, rusticæ rei studiosis utilia colligere allaboravi, sed Philologis qvoqve librum meum accommodare volui. *Inprimis hoc fecisse videtur libro XI. in quo varias Mythologias recensuit. Hoc etiam monendum est, quod vulgo fere negligi video, quædam nomina scriptorum capitulis inscripta merito suspecta & non suo loco posita videri, & collectorem aliorum sententias*

vero Christianus fuit, tamen etiam *τερατώδη* qvædam † inserere non neglexit, qvæ in Vindanionio jam olim reprehendit Photius, inseruit tamen ita, ut non probaret, verum disertis verbis †† rejiceret. Inter scriptores nusqvam meminit *Heronis* de qvo Gyraldus in Pythagoricorum Symbolorum interpretatione T. 2. Opp. pag. 650. *Quod de faba Simeon, idem & Plinius in naturali Historia & Suidas afferunt &* Heron *in secundo rei rusticæ libro, ex Geoponicis Didymi ut videtur. Adjungit idem Heron, quod in earum flore auspicium quoddam lugubre inveniatur. Hunc Heronem secutus est Constantinus Imperator, seu quisquis ille fuit qui totidem quot* Heron *libris, hoc est XX. de tota re rustica scripsit, qui & illud quoque prodidit, Amphiaraum primum à fabis abstinuisse, ob vaticinia & somnia.* Ejusdem Heronis meminit Gvil. Philander ad Vitruvii II. 9. *Constantinus Imp. qui ex utriusque lingua auctoribus γεωπονικων i. e. de re rustica Græce libros XX. scripsit, &* Heron *qui ante illum totidem.* Clarius etiam idem Gyraldus de re nautica cap. 4. T. 2. pag. 650. *Heron Græcus scriptor diligens, ut qui ex utriusque linguæ auctoribus libros viginti de re rustica scripsit,*

&

tias suis perumq; non auctorum quos sequitur verbis exprimere, uti id multis argumentis confirmare possem, nisi minus necessarium existimarem Libri III. capite 15. quod à Paxamo desumtum esse traditur, hac de re, *inquit,* in alio meo Georgico opere libro tertio capite 27. plenius actum reperies, *quæ verba non Paxami sed collectoris esse putaverim. Libri XX. capite 6. pleniorem de omnium piscium generibus tractationem in aliud tempus rejicit.*

† Tale est qvod VIII-31. scribit Homeri Iliad. θ. versum 170. ad primum haustum recitatum non sinere ut aliqvis inebrietur. Et X. 87. ait versum Iliad. έ. 387. arboribus adscriptum impedire ne fructus decidant. Lib. XIV. cap. 5. serpentes columbarium deserturos esse si qvatuor ejus angulis inscribas nomen Ἀδαμ qvæ primæ literæ sunt vocum *ανατολὴ, δύσις, ἄρκτος, μεσημβρια*. qvæ orientem, occidentem, septentrionem & meridiem denotant. Libro. XX. c. 18. ut pisces innumeri confluant, inscribenda ostreæ nomina Ἰάω, Σαβαώθ, & ostream esse abjiciendam in mare vel fluvium. Lib, VII. cap. 14. efficacissimum adversus vini corruptionem remedium esse, si dolio θεῖα ista γράμματα inscribantur ex Psal. XXXIV. 8. *Gustate & videte quoniam suavis Dominus.* Vel si verba eadem pomo insculpantur, pomumqve in ignem abjiciatur. Lib. X. cap. 88. fructus integros in arboribus conservari si adscribantur versa Psalmi I. *Et erit tanquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo, & folium ejus non defluet.*

†† Lib XII. cap. 5. cum ex nescio qvo scriptore retulisset mures ex agro fugari, si charta ante solis ortum injiciatur adscriptis verbis: ἐξορκίζω τοὺς μῦς τοὺς ἐνταῦτα &c. *hoc*, inqvit auctor, *adscripsi ne quid reliquisse viderer. Non probo autem hæc omnia μὴ γένοιτο. Et omnibus auctor sum, ne ad ridicula ejusmodi animum intendant.*

& quem est imitatus ut puto Constantinus ille Imperator, qui locupletius rem rusticam totidem libris & totidem pleraque verbis, iisdem ferme ex auctoribus complexus est. Et dialogo V. de Historia Poëtarum p. 283. *Videndum & sane considerandum an hujus Constantini Imp.* (Leonis fil.) *libri viginti sint de tota re rustica, qui hodie leguntur, ex diversis ac variis scriptoribus concinnati: cujus argumenti & ordinis, viginti alii leguntur sub* Heronis Philosophi *nomine.* Illius ni fallor qvi Heraclio imperante vixit, & de cujus aliis scriptis dixi lib. III. cap. 24. §. 6.

Geoponicorum editiones.

Græca unica exstat *Jo. Alexandri Brassicani* studio in lucem edita una cum Aristotelis libris duobus de plantis, & Sim. Grynæi præfatione, Basil. apud Robertum Winter 1539. 8. Codex MS. è qvo editio hæc curata fuit, à Brassicano deinde pervenit ad Jo. Oporinum, inde ad Jo. Sambucum ac deniqve illatus est Bibliothecæ Cæsareæ, ut testatur Lambecius II. pag. 539. seq. & VI. pag. 163 seq.

Latine vertit *Janus Cornarius* ex uno Codice omni inscriptione carente, qvem *Matthæus* ei *Aurogallus* Boëmus suppeditaverat. Prodiit hæc versio uno ante Græcam editionem Basil. anno, ex officina Frobeniana 1538. 8. & recusa est Venetiis eodem anno, & Lugd. 1541. 8. Posteriores libros octo, qvi pecorum curam tangunt, post Cornarium & longe majori (ut ait Vossius *) cura qvam ille transtulit *Andreas à Lucuna* Secobiensis, additis etiam castigationibus in interpretationem octo illorum librorum Cornarianam, Colon. 1543. 8. Plura tamen etiam Lacunam præteriisse vel perperam accepta ab eo esse, notavit Clariss. Needhamus. *Latini Latinii* qvædam ad editionem Lugdunensem observationes occurrunt in ejus Bibliotheca profana pag. 28. seq. Etiam à *Jo. Ruellio* translatos fuisse Constantini de agricultura libros leges in elogiis Sammarthani, sed editam illius interpretationem non puto, qvemadmodum nec *Burgundionis*, à qvo schedia aliquot Geoponicon latine versas scribit Laurentius Pignorius in symbolis Epistolicis p. 159.

Germanice Geoponica interpretatus est *Michaël Herrius*, recognovit *Lud. Rabus* Memmingensis A. 1551. mihi in manibus est editio tertia Argentorat. 1566. 8. das Veltbau oder das Buch von der Veltarbeit &c.

* Vossius libro de Philosophia p. 53.

Italicè, Petrus Laurus, Mutinensis, Venet. 1542.
Gallicè, Antonius Petrus, Narbonensis. Pictav. 1545. Lugd. 1557.

Denique lucem vidit insignis & singulari studio adornata editio *Græcolatina* V. C. *Petri Needhami*, * Cantabrig. 1704. 8. Is enim hortante illustri Jo. Moro, Norvicensi tunc temporis, hodie Eliensi Episcopo, cui opus etiam est inscriptum, Græca ad qvinqve MSS Codices integros & duos mutilos contulit suppeditatos ipsi ex Bibliothecis Bodlejana & Cottoniana, adhibuitqve qvæ in variis Codicibus suis notaverant Isaacus Casaubonus, Saracenus Jani Antonii Saraceni frater, Janus Gruterus & Tho. Gale. Latinam vero Cornarii versionem variis in locis recognovit atqve interpolavit, notasq; & castigationes atqve scriptorum rerumqve indices locupletissimos addidit. Testatur etiam se habuisse varias Lectiones è duobus Codicibus Palatinis, longe plures tamen & passim non contemnendas adhuc desiderari observo, qvi cujus supra jam memini nactus sum è libris Gudianis editionem Græcam Geoponicon collatam cum MSS. tribus Palatinis & qvarto Gottorpiensi. De Cæsareis MSS. consulendus Lambecius II. p. 537. VI. 163. VII. p. 183. *Marquardum Gudium* qvoqve novam hujus operis editionem molitum colligas ex Epistolis ejus pag. 195. ubi notæ Gudii in Geoponicos memorantur. Qvemadmodum de *Salmasio* Maussacus ad Plutarchum de fluminibus pag. 195. *Legitimum illius collectionis Geoponicæ parentem nemo mortalium qui hodie vivunt patefacere potest, nisi unicus ille Claudius Salmasius, quem opus istud longe melius & auctius dare posse tam constat nobis qvam omnibus Remp. literariam ei multum debere.* Sed jam indicem scriptorum è qvibus collecta Geoponica sunt, Needhami industriam secuti subjiciamus. Nam alios veteres deperditos de re rustica scriptores recenset Fulvius Ursinus in Virgilio cum scriptoribus Græcis collato pag. 82. seq. cujus locum integrum exhibui in supplemento Bibliothecæ latinæ, ubi de Maronis Georgicis sermo mihi fuit.

INDEX Scriptorum quorum excerpta leguntur, aut qui laudantur in Geoponicis.
depromptus ex editione Cantabrigiensi.

A*fricanus* lib. II. Cap. 18, 28. IV. 2. V. 24, 30, 48, 49. VII. 9, 14, 29, 30, 31. IX. 8, 14. X. 9, 16, 30, 31, 32, 36, 49, 53, 55, 56, 59, 66, 82. XII. 11, 38. XIII. 3, 13, 18. XIV. 10, 15. XVII. 6, 11. XVIII. 4, 5, 12. Laudatur V. 45. *Anato-*

* Confer Acta Erud. 1705. pag. 183. seq. Ephemerides eruditor. Paris. 1706. p. 838.

Sotion

Sotion Lib. II. Cap. 19, 29, 42. V. 16, 19, 20, 28, 38, 39, 40. VI. 17. VII. 15, 25, 35. VIII. 35, 36, 37. IX. 9, 27. X. 10, 87. XI. 28. XII. 15, 29. XIII. 6. XVII. 7, 8, 12. Laudatur I. 13. V. 9. 10. VII. 6.

Tarentinus (Heraclides) Lib. II. Cap. 12, 27. IV. 4, 5, 6. VII. 16. IX. 21, 22, 23, 24. X. 24. XI. 23. XII. 41. XX. 6, 7. Laudatur V. 11. XIII. 4, 8, 9.

Theomnestus Lib. XVI. Cap. 12, 13, 14, 15, 16. XIX. 3.

Theophrastus Laudatur III. 3, 4. XV. 1.

Varro Lib. II. Cap. 2, 23, 49. III. 1. V. 41, 42. VI. 9. VII. 21. VIII. 33, 34. IX. 13. X. 81. XII. 16, 39. XIV. 19. XVII. 10. XIX. 1. Laudatur I. 1. V. 17. XV. 2.

Vindanionius Lib. II. Cap. 16. V. 34. VII. 36. X. 43, 44. XII. 5.

Virgilius Laudatur Lib. II. Cap. 18.

Xenophon Lib. XIX. Cap. 5.

Zoroastres Lib. I. Cap. 10, 12. II. 15. V. 46. VII. 5, 6, 11. X. 83. XIII. 16. XV. 1. Laudatur XI. 18. XIII. 9.

13. Conſtantini Porphyrogeniti juſſu etiam atqve auſpiciis Martyria & *vitas Sanctorum* * non Orientalium tantum ut viſum Joanni Molano, ſed qvorumvis qvas naaſciſci potuit conſcripſit SIMEON Magiſter & Logotheta, cognomento METAPHRASTES, ** ita enim appellatus eſt, qvod pleraſqve vitas non ſuopte ipſe ingenio compoſuit condiditqve, ſed ab antiqvioribus ſcriptas μετέφρασε & paullo alio habitu induit, † omittendo alia in illis, alia addendo vel mutando atqve interpolando. Vitas pleraſqve recenſent Allatius libro de Simeonum ſcriptis pag. 124. ſeq. Hanckius parte 1. de ſcriptori-

 bus

* Conferatur Metaphraſtes in vita Theoctiſtæ apud Surium ad 10. Nov. Mich. Pſellus Encomio Metaphraſtæ pag. 233. Caveus ad A. C. 901. Antonius Pagi T. 3. Criticæ Baronianæ ad A. 902. & præcipue 913.

** Adi ſis qvæ Pſellus pag. 227. ſeq. Allatius lib. de Simeonum ſcriptis pag. 73. ſeq. nec non libro de Nilis pag. 29. ſeq. edit. à me curatæ, & de Pſellis §. 16. ſeq. Martinus Hanckius parte 1. de ſcriptoribus Hiſt. Byz. cap. 24. Jo. Bollandus præf. ad Acta Sanctor. T. 1. Januar. pag. 16. ſeq.

† Vide Cotelerii monumenta Eccleſiæ Græcæ T. 3. pag. 574. & Bernhardi de Montfaucon Palæographiam Græcam p. 269. 273. 275.

12. Deniqve certum est & *Noni* Medici compendium, de qvo Volum. XII. hujus Bibl. p. 685. & Anonymi *de diæta* de qvo Cangius p. 102. ad Zonaram, & *Geoponica* etiam jussu & auspiciis *Constantini* hujus *Porphyrogeniti* collecta fuisse, ut eos fugerit ratio, qvi de *Constantino Magno*, vel ut Cornarius de *Constantino Pogonato* cogitarunt. Certe Constantino nostro Leonis Sapientis filio soli & ex asse competit elogium, qvod auctor hujus συναγωγῆς in præfatione ad Constantinum scripta ait eum omne genus doctrinæ & omnes

nes disciplinas summo studio instaurasse, vocatqve eum τερπνὸν πορφύρας ἀπάνθισμα, qvibus verbis ad Porphyrogeniti appella-
nem aperte alludit. Ecqvis vero Constantini hujus jussu qvem
m XX. 6. verbis, ὦ τιμιώτατε, alloqvitur auctor, collectio-
n ipsam composuerit, atqve opus hoc in *XX. libros* distributum,
orum primores duodecim sunt de agricultura, octo postremi
ura rei pecuariæ) ex variis scriptoribus ita digesserit, * adhuc
o esse incertum. Cum enim plures ante illam ætatem de agri-
ura non modo ipsi scripserint, sed etiam collectanea ejusmodi ex
s scriptoribus composuerint, facile factum est ut illis adscriberetur
opus, qvi recte nominari potuere inter eos è qvibus ipsum est con-
tum. Sic *Cassio Dionysio Uticensi* fuerunt qvi hos libros tribuerent,
niam nimirum XX. libros de re rustica ex XXVIII. libris Mago-
Carthaginiensis Punice scriptis contractos & Græce compositos
ro lib. 1. de re rustica commemorat. Alii ut Joannes Hardui-
ad Plinium suspicantur *Vindanionium Anatolium Berytium* esse aucto-
, qvoniam Photius ejus συναγωγὴν γεωργικῶν ἐπιτηδευμάτων com-
morat Codice CLXIII. qvam ait libris XII. digestam esse ex De-
crito, Africano, Tarantino, Apulejo, Florentino, Valente,
ne, Pamphilo ac Diophane, & in qvibus hi dissident, in illis
ni plurimum tribui. Non dubium est primoribus duodecim
oponicorum qvæ exstant libris fundi loco hos duodecim libros
danionii fuisse, qvi in illis jam sub Vindanionii, jam Anatolii
Berytii nomine allegatur, at hujus qvam habemus Georgicon
lectionis auctor non possit esse ille Vindanionius scriptor Photio
iqvior, nedum qvi tot sæculis eum antecessit Dionysius Uticensis,
n Geoponica qvæ habemus, Constantini Porphyrogeniti tempo-
hoc est centum amplius post Photium annis collecta esse constet.
erest *Cassianus Bassus* Scholasticus, à qvo γεωπονικὰς hasce ἐκλογὰς
gestas esse multi viri docti sibi persvaserunt, MStorum ut videtur
licum auctoritate persvasi. Itaq; Basso eas tribuunt Erasmus adagio
de in nido, Hadr. Junius lib. 1. cap. 20. & lib. 6. cap. 1. Animad-
sionum & in adagiis p. 164. & 288. Nicolaus Rigaltius ad Arte-
orum p. 30. & præfat. ad Demetrii ἱερακοσόφιον, Barthius XXI.

 23.

* Varias sententias recensui pridem in Decade Decadum edita Lipsiæ L. 1689 4. capite ultimo sive centesimo. Videnda etiam C. V. Petri Needham prolegomena Geoponicis præmissa & Placcii τῦ μακαρίτου theatrum Pseudonymorum n. 716. Cangius ad Zonaram p. 101.

ἡ πρώτη τὸν πρῶτον, ἡ καλλίστη τῶν πόλεων, τὸν κάλλιστον φάναι πολιοῦχον, καὶ δοῦσα τούτῳ τὸ ἐξ αὐτῆς γεγενῆσθαι, καὶ τῇ τοιαύτῃ γενέσει τιμῆσαι, ἀντέλαβε παρ' αὐτοῦ τὸ τοιοῦτον προσενεγκεῖν, οἷος καὶ μόνος ἐξήρκεσεν ἄντα καλλιστεῖα ἐκείνῃ ἀποδοῦναι τῶν πόλεων· καὶ γέγονεν αὐτῇ ἡ παρ' ἐκείνου τιμὴ τῆς πρότερον μεγαλοπρεπεστέρα καὶ μείζων· ἔσον τότε μὲν κάλλει καὶ μεγέθει τῶν ἄλλων ἐκράτει πόλεων, ὥσπερ τις παραδείσου χῶρος τῇ περιβολῇ καὶ τῷ κύκλῳ· ὕστερον δὲ δι' ἐκεῖνον καὶ τοῖς ἄνθεσι τῶν αὐθιγενῶν ἀρετῶν, τὰς ἄλλας ὑπερηκόντισεν· ὥστε εἰ καὶ μὴ οὕτως ἐξ ἀρχῆς κόσμου τετύχηκεν, μηδ' εἰκαστὴν ταύτην τετύχηκεν, ἀπέχρησεν ἂν αὐτῇ τὸ θαυμαστὸν δὴ τοῦτο γέννημα πρὸς τὴν τῶν κρειττόνων ἀντίθεσιν.

cam, produxit Constantinopolis prima primum, pulcherrima civitatum, pulcherrimum, ut ita dicam, patronum civitatis; qvæ cum ei dedisset, ut ex ipsa nasceretur, & tali ortu eum ornasset; ab eo hoc vicissim accepit, qvod eum produxerit, qvi vel solus sufficerit ad ei dandum pulcherrima præmia civitatum. Et fuit honor, qvem ex illo habuit, priore major & magnificentior; qvod tunc qvidem pulchritudine superabat alias civitates, veluti qvidam locus Paradisi ambitu & circuitu; postea autem propter illum, floribus qvoqve ibi genitarum virtutum alias longo intervallo superavit: adeò ut etiamsi non sic fuisset ornata ab initio, ei suffecisset fetus hic admirabilis ut se posset conferre cum præstantioribus.

II. Καὶ τὸ κατὰ πάντων ἀσύγκριτον κράτος καὶ ἀπαράμιλλον, ἣν μὲν εὐθὺς τὸ ἐκ πρώτης, ὡς εἰπεῖν, γενέσεως, καὶ ἐξ ἀνθούσης ἤδη τριχὸς, ὥσπερ οἱ τῶν λεόντων σκύμνοι, εὐθὺς τὴν ὀφρῦν προδεικνύοντες, καὶ τῶν ἐπαυχενίων τριχῶν τὸ λάσιον. ὑπήνθει γὰρ αὐτῷ τὰ τῆς συνέσεως ἄνθη, καὶ τὸ φρόνημα ῥίζαν τινὰ εἶχε βαθεῖαν, καὶ ὁ νοῦς ἐξήστραπτέ τι θαυμάσιον. ταῦτα δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις ἀρκοῦντα ἐτύγχανεν εἰς τελείωσιν, ἐκείνῳ δὲ

II. Et vires qvidem incomparabiles statim, & à primo, ut semel dicam, ortu, etiam florente capillo, ostendebat, non secus atqve Leonum catuli ostendunt protinus supercilium, & densam colli jubam. Etenim flores pullulabant intelligentiæ; & habebat prudentiæ profundam qvandam radicem, & qvodam admirabili fulgore mens micabat. Hæc aliis qvidem suffecissent ad absolutionem, in illo autem agnoscebantur

præ-

προχαράγματα τῆς τελείας ἐγνωρίζετο φύσεως· ὥσπερ οὖν τῶν δένδρων ὁπόσα παρὰ τὴν φύσιν ἀναβλαστάνει τῆς ἐπιμελουμένης χειρὸς βραχύ τι ἐπιδεόμενα, εἰ καὶ ἀρδείαν τινὰ προσδέξεται, ἔτι μᾶλλον πρὸς κάλλος καὶ μέγεθος ἐπιδιδῶσιν, οὕτω δὴ κἀκείνῳ ἦν μὲν ἡ φύσις εὔδρομόν τι χρῆμα, καὶ εὐθὺς προϊὸν κατ' οὐθύ. ὅθεν αὐτοφυῶς μὲν ἐρρητόρευε, πρὸς δὲ φιλοσοφίαν ὁ βαθὺς τῆς ψυχῆς κόλπος ἄφθονα ἐδίδου νοήματα.

III. Ἐπεὶ δὲ καὶ πρὸς τὰς διατριβὰς τῶν φιλοσοφούντων ἀπέβλεπε, καί τινας ἐκεῖθεν ἀρχὰς ἐκομίσατο πρὸς τὴν τῶν ζητουμένων εὕρεσιν ἀφορμάς, ἀνέκυψέ τε αἰθέριον καὶ ἤρθη μετέωρος, καὶ ἀπὸ τῶν ἀκτίνων εὗρε τὸν ἥλιον, ἢ οὕτως εἰπεῖν, ἀπὸ τοῦ ἡλίου πρὸς τὰς ἀκτῖνας διέβλεψεν, τὸ μὲν ἐκ τῶν ὑστέρων τὰ πρῶτα συλλογιζόμενος, τὸ δὲ ἐκ τῶν προτέρων τὰ δεύτερα τῇ φύσει συμπεραινόμενος. Εἰδὼς δὲ ὡς δυσὶ τούτοις ἡ τελεία καθ' ἡμᾶς φύσις κεκόσμηται, νοῦ γενήμασι, καὶ γλώττης ῥήμασι, καὶ ὡς τῶν προλαβόντων ἐκείνων σοφῶν, οἱ μὲν διὰ φιλοσοφίας τὸν νοῦν ἐτελείωσαν, οἱ δὲ διὰ ῥητορικῆς τὴν γλῶτταν ἐκάθηραν, καὶ πλήν γε ἑνὸς ἢ δυοῖν οἱ λοιποὶ πρὸς θάτερον ἐπένευσαν τῶν

veluti qvædam prius descriptæ figuræ, qvæ perfectam ejus indolem præsignificabant. Qvomodo ergo arbores, qvæ germinant præter naturam, parum egentes manu, qvæ earum curam gerat, si aliqvam acceperint irrigationem, & pulchritudine & magnitudine adhuc magis augentur; ita etiam illi qvoqve erat celerrimum ingenium, & qvod protinus in altum erigebatur. Qvamobrem is sua sponte præbebat se oratori; ad philosophiam autem profundus animæ sinus copiosa sensa dabat, & cogitata.

IV. Postqvam autem adspexit ad scholas Philosophorum, & illinc qvædam accepit, qvæ essent adjumento ad inventionem eorum, qvæ qværuntur, repentè assurrexit, & evasit sublimis, & ex radiis invenit solem; vel à sole (ut ita dicam) adspexit ad radios; partim qvidem ex posterioribus priora ratiocinatione colligens, partim autem ex prioribus, qvæ natura sunt secunda, concludens. Cum autem sciret, qvod perfecta nostra natura his duobus est ornata, nempe fœtibus mentis, & lingvæ fluentis; & qvod ex illis, qvi eum præcesserunt, Sapientibus, alii qvidem consummaverunt mentem per Philosophiam, alii vero per dicendi facultatem

μερῶν, καὶ τοῖς μὲν ἡ γλῶττα ποταμηδὸν ἔῤῥευσεν, ἐξ ἐπιχειρημάτων πυκνῶν, τοὺς δὲ ἐκήρυξε τῶν νοημάτων τὰ ὑψηλότερα, ὡς εἶναι τούτοις μὲν μικροῦ δεῖν ἀγλώττοις, ἐκείνους δὲ ἐρήμοις νοήσεως, ἐκεῖνος μέσον ἀμφοῖν γεγονὼς, σύνδεσμος οἷον τῶν τέως διεστηκότων ἐγένετο· καὶ τήν τε γλῶτταν ἐξάψας τοῦ νοῦ; τόν τε νοῦν ἐπιστήσας τοῖς λόγοις, καὶ ῥητορικῇ μὲν τὴν φιλοσοφίαν προσβιβάσας εἰς πρακτικωτέραν καὶ ἐμφανεστέραν ἐνέργειαν, τῇ δὲ γε φιλοσοφίᾳ τὴν τέχνην ὑψώσας, καὶ κεράσας ἄμφω πρὸς ἄλληλα τοῖς παρ᾽ ἑαυτῶν κάλλεσιν, ἔμφωνον, ἵν᾽ οὕτως εἴπω, τὸν νοῦν, καὶ ἔννουν τὴν γλῶτταν εἰργάσατο. Ἐφιλοσόφει γοῦν μετὰ τῆς ἠθικῆς πιθανότητος, καὶ ἐῤῥητόρευε μετὰ τῆς φιλοσόφου βαθύτητος· καὶ ἦν ἀμφοῖν τοῖν γενοῖν ὁμοίως ἐναρμόστος, καὶ οὐδ᾽ ὁ φιλόσοφος τὴν πολιτικὸν ἐμίσει ὑπόθεσιν, ὁρῶν χρωννυμένην ταῖς ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας βαφαῖς, οὐδ᾽ ὁ ῥήτωρ πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἀπήχθετο, ταῖς τεχνικαῖς μεθόδοις ἐναβρυνόμενος.

V. Ἐντεῦθεν ὥσπερ τις λαμπὰς ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου ἀφθεῖσά τε καὶ ἀρθεῖσα, οἱονεί τις πυρσὸς διαέριος ταῖς ἁπάσαις ἔδοξε πόλεσι·

lingvam expurgaverunt; & præter unum aut duos, reliqvi ad alterutram declinaverunt; aliis qvidem densis epicherematibus lingva fluxit instar fluvii; alios autem celebrarunt præclara mentis sensa & cogitata, adeo ut hi qvidem essent propemodum elingues illi autem à perfectiore deserti intelligentia; ille inter utrosqve medius fuit, veluti qvoddam vinculum eorum, qvi tunc erant disjuncti, & menti lingvam adjungens, & verbis mentem adhibens; & arti qvidem dicendi adjiciens philosophiam ad efficaciorem & apertiorem operationem: philosophia autem artem extollens, & ambo inter se contemperans sua pulchritudine, vocalem (ut sic dicam) mentem, & lingvam effecit mente præditam. Philosophabatur itaqve cum morali probabilitate & fungebatur munere Oratoris, cum philosophiæ profunditate, & erat utrisqve generibus ex æqvo accommodatus; neqve Philosophus odio habebat argumentum civile, videns id esse coloratum tincturis philosophiæ, neqve Orator ægre ferebat scientiam, artificio dicendi sibi placens.

V. Hinc veluti qvædam lampas accensa & in altum sublata è Byzantio visa est, veluti qvædam fax in aëre omnibus civitatibus, & erat

καὶ

καὶ ἦν ὡς ἀληθῶς ὁ χῶρος οἶτος τις κόσμος οὐράνιος, πᾶσι λόγων καταστραπτόμενος γένεσι, καὶ δι' ἑνὸς δαδούχου τὰ μὲν τὴν σύμπασαν οἰκουμένην καταπυρσεύσας, τὰ δὲ πρὸς τῷ οἰκείῳ φωτὶ, καὶ ταῖς ἀλλοτρίαις καταστράπτων μαρμαρυγαῖς· καὶ τοῦτο θαυμασιώτερον, καὶ δι' ὃ μᾶλλον ἄντις ἐκεῖνον θαυμάσειεν, ὅτι καὶ γένους εὖ ἔχων, καὶ τὰ τῆς εὐκλείας οἴκοθεν κεκτημένος, βαθεῖ τε πλούτῳ κομῶν, καὶ οἶται ἄν τις πρὸς παίδευσιν ἀποκνήσειεν. Οἱ γὰρ πλεῖστοι ἀφορμὴν τοῦ πλουτεῖν, ὥσπερ τὸν λόγον τιθέασιν, οὐχ ὡς ἐπήβολοι τῶν κρειττόνων γένοιντ' ἂν ἀλλ' ὅπως τοῖς ματαίοις ἐπεντρυφίσωσιν, περὶ τοῦτον σπουδάζοντες, παρασκευαῖς, ἐκεῖνος ταῖς παρὰ τῆς ἔξωθεν τύχης πρὸς φιλοσοφίαν ἐκέχρητο. Ἐντεῦθεν οὔτε τοὺς ἀργοτέρους τῶν φιλοσοφησάντων, οὔτε τοὺς περιττοτέρους τῶν ῥητόρων ζηλοῖ. οἱ μὲν γὰρ ὥσπερ ἀπλέτῳ φωτὶ ταῖς ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας καταστραφθέντες ἀκτῖσιν, αὐτί καὶ ἐπέμυσαν, καὶ οὐ προεβίβασαν εἰς πρᾶξιν τὴν ἀρετὴν, οὐδ' ἐχρήσαντο τοῖς δόγμασι μεγαλοπρεπῶς, οὐδὲ ἡγεμόνες γεγόνασι πόλεων, οὐδὲ φέροντες ἃ μεμαθήκασιν, εἰς μέσοις τοῖς πολλοῖς προτεθείκασιν, ἀλλὰ μακροὺς μὲν ἐξέθρεψαν πώγωνας, ὥσπερ ἄκαρπα θέρη, καὶ σκυθρωποὶ τοῖς προσώποις γεγόνασιν.

revera locus, veluti mundus qvidam cœlestis resplendens omni genere doctrinæ, & per unum qvi facem ferebat, partim qvidem illustrans universum orbem terræ, partim autem præter lucem propriam alienis qvoqve coruscans fulgoribus; & qvod est admirabilius, & propter qvod illum qvispiam magis fuerit admiratus, cum esset genere clarus, & ex illustri familia natus, & abundaret divitiis, & iis, qvæ segniorem effecerint qvempiam ad disciplinas. Multi enim sibi proponunt doctrinam & eloqventiam, tanqvam opum parandarum materiam; non ut assequantur ea, qvæ sunt meliora; sed ei studentes, ut se rebus vanis voluptate expleant; ille externis fortunæ adminiculis usus est ad philosophiam. Hinc factum est, ut nec eos æmularetur philosophos, qvi erant nimis otiosi, nec Oratores, qvi nimis redundabant: Nam illi qvidem veluti immenso lumine circumfusi radiis philosophiæ statim clauserunt oculos, & virtutem neqvaqvam deduxerunt ad actionem, nec magnifice usi sunt dogmatibus, neqve duces fuere civitatum, neqve qvæ didicerunt proposuerunt in medio populo; sed promissas qvidem barbas alebant, tanqvam messes inutiles, & multum tristes erant, & severi.

 VI.

VI. Εἶτα δὴ οἱ μὲν οὐδὲν δέον διὰ τῆς ἀγορᾶς θέοντες, ἀκράτῳ τῇ παῤῥησίᾳ ἐχρήσαντο· οἱ δὲ πίθοις τινὰς κατῳκήκασιν, περιγράψαντες ἑαυτούς. οἱ δὲ περὶ διαλεκτικὰς ἐρωτήσεις τὸν ἑαυτῶν βίον κατατετρίφασιν. ἄλλοι δὲ περὶ φυσικῶν ἐζήτησαν ὑποθέσεων, ἀνωφελεῖς τινὰς ἀντιλογίας καὶ ἔριδας τῷ βίῳ κατακομίσαντες· καὶ τῶν ῥητόρων δὲ οἱ πλείους ταυτὸ τοῦτο πεπόνθασιν, τὴν ἔμφρονα τέχνην, ἀφροσύνης ἀφορμὴν ποιησάμενοι· καὶ δέον τὰ λυσιτελοῦντα ταῖς πόλεσι προαιρεῖσθαι καὶ μελετᾶν, οἱ δὲ τὰ μὲν αὐτοὶ πλάττοντες, τὰ δὲ οἷται ἀποκειμένοις χρησάμενοι πράγμασι, καινήν τινα σκηνὴν τῷ βίῳ ἐπετραγῴδησαν. Ἀλλ' ἐκεῖνος οὐχ οὕτως πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλὰ μήτε τὴν ἐσθῆτα μεταλλάξας, μήτ' ἔτι τοῦ μεγαλοπρεποῦς καθυφείς, μήτε τὸ γένος ἀτιμάσας ταῖς καινοτομίαις, μήτε πλάσας, ἢ μεταπλάσας ὑποθέσεις πολιτικάς, μήτε τηνάλλως σοφιστευσάμενος, τῇ μὲν ἀπὸ τούτων γένοις φιλοτιμίᾳ ὕλῃ πρὸς τὸ εὖ ποιεῖν πολυαρκεστάτῃ ἐχρήσατο, τὴν δὲ ἀπὸ τῶν μαθημάτων ἀρετὴν ἀφορμὴν εὐθὺς ἔσχε μεγαλοπρεπείας τε καὶ λαπρότητος. Βασιλεῦσι γὰρ ἐπέραστος γεγονώς, τὰ τιμιώτατα τῶν ὅλων πιστεύεται, τὸ μὲν ἐγγὺς ἑστάναι τοῦ βήματος, διὰ τὴν σύνεσιν. τὴν δὲ τῆς πολιτείας διοίκησιν, διά

VI. Deinde alii qvidem
non opus e[s]t per forum c
tes, intemperanti usi sunt
libertate; alii autem dolia qv
habitarunt, se eis circumscrib
Alii autem in Dialecticis in
gationibus vitam suam co
pserunt: alii autem qvæsiver
naturalibus positionibus
dam inutiles contradiction
tes in vitam afferentes; &
sum evenit plurimis ex O
bus; prudentem artem fe
occasionem insipientiæ, &
oporteret eos eligere & me
qvæ civitatibus sunt conduci
illi, partim qvidem ipsi finge
partim autem utentes tanqva
bus repositis, novam qva
scenam tragicam in vitam int
xerunt; sed ille non sic; long
dem ab eo absuit: sed neqve ve
mutans, neqve aliqvid remi
de magnificentia, nec hujus
novitatibus genus suum dedi
afficiens, neqve civiles causa
gens & refingens; neqve ina
fungens munere Rhetoris, ge
qvidem decore utebatur
ad benefaciendum: virtute
tem, qvam sibi paraverat e
plinis habuit protinus occasio
splendoris & magnificenti
cum Imperatoribus
bilis, ejus fidei committ
sunt omnium maxime hon
lia; ut qvi prope tribunal

τε τὴν τῆς φύσεως ἐπιτηδειότητα, καὶ τὴν τῶν πραγμάτων προσλαβὼν ἐπιμέλειαν.

VII. Καὶ πρῶτα μὲν ταῖς μυστικωτέραις ἐφεστήκει τῶν πράξεων, καὶ τοῖς ἀπορρήτοις βουλεύμασι κοινωνὸς παρειστήκει τοῖς συμβουλεύουσι. Ἐπεὶ δὲ οὐ τοῦ τρόπου πίστις ἐν τούτοις τοῦτον ἐκήρυξε, μετὰ τῶν ἀδύτων καὶ τὰς κοσμικὰς φροντίδας συνείληφεν· ὡς αὐτὸν γεγενῆσθαι εἰσαγγελέα τε τῷ κρατοῦντι ἔξωθεν, καὶ ἐξαγγελέα τῶν τοῦ κρατοῦντος τοῖς ἔξωθεν· καὶ ἦν ὡσανεὶ δεσμὸς τῆς διοικήσεως ἀκριβής. Τοῦ μὲν οὖν ἡλιακοῦ κύκλου τὸ μὲν ἐστὶν ἑτέρωθι, τὸ δὲ πρὸς ἡμᾶς· ἐκεῖνος δὲ ὁ αὐτὸς ὅλος ἦν καὶ τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς πράγμασιν. ὥσπερ καὶ ἄνωθεν ὁ λόγος τοῦτον ἐγνώρισεν, παντοδαπῶς εἶχε τῆς φύσεως, τὰ μὲν προβουλεύσασθαι, τὰ δὲ τῶν βουλευμάτων καὶ κατεργάσασθαι, Βαρβάρους τε πόρρω τῆς Ῥωμαίων ἀπώσασθαι γῆς, τοὶς δὲ καὶ καταγωνίσασθαι, ἢ στρατεύμασιν. ἢ τεχνάσμασιν· ἔθνη τε ὑποποιῆται, καὶ στῆναι δεξιὸς πρὸς τοὺς καιροὺς καὶ τὰ πράγματα, τῷ μεταβεβλῆσθαι ὅτε δέον, τῷ καινοτομῆσαι ὅτε συμφέρον, τῷ τὴν αὐτὴν τηρῆσαι ἰδέαν, ὅτε τοῦτο καλὸν δόξειε. Καὶ ἐπὶ τούτοις οὐδὲ χάριτος ἄμοιρος ὁ ἀνήρ, ἀλλὰ κατήρτυτο αὐτῷ πρὸς πᾶσαν σπουδὴν μετ' ἐμμελοῦς παιδιᾶς καὶ ἡ γλῶττα καὶ ἡ διάνοια. Μεγαλοπρεπῶς δὲ ἔχων καὶ τῆς στο-

ſtaret propter ſapientiam: Reip. autem adminiſtrationem propter ingenii ſolertiam, & rerum curam acceperit.

VII. Et primum qvidem præfuit rebus arcanis; & ſecretorum conſiliorum fuit particeps, cum Imperatoribus; adeo ut Imperatori renuntiaret ea, qvæ afferebant exteri, & rurſus exteris ea, qvæ jubebat Imperator: & erat veluti qvoddam accuratum vinculum adminiſtrationis. Atqve orbis qvidem ſolaris pars qvædam eſt alibi, pars vero eſt apud nos; ille vero ipſe totus erat apud Imperatorem, & in ipſis negotiis: Qvomodo enim ſuperius ſignificavit oratio, verſatile, & ad omnia accommodatum habuit ingenium; adeo ut & prius conſultaret, & exeqveretur ea, qvæ conſultata fuerunt, & Barbaros procul propulſaret à finibus Romanorum, alios autem ſuperaret, aut copiis aut artibus, & gentes in ſuam redigeret poteſtatem, temporibusqve & rebus dexterrime uti poſſet; qvod mutaretur qvando oportebat, qvod innovaret qvando expediebat; qvod eandem ſervaret ſpeciem, qvando bonum videbatur; ſed neqve erat Vir expers gratiarum & leporum, ſed ad omnem leporem ac gratiam conveniente doctrina temperata erat ei lingva inſtituta & animus. Cum autem

λῆς, καὶ τοῦ σχήματος ἅμα καὶ τοῦ βαδίσματος, ἀντήλλαττε τὸ ἦθος πρὸς τὸ φαινόμενον. ἐπίχαρίς τε ὢν καὶ εὐπρόσιτος, καὶ αὐτόθεν ἕλκων πάντας τῷ μειδιάματι. Εἶχε δὲ καὶ τῆς χειρὸς ἀφειδῶς, δύο ταύτην ἐπεκτεινόντων, πλούτου καὶ προαιρέσεως. καὶ προέκειτό γε αὐτῷ ὑπτιάζουσα, καὶ ἐξήντλει ταύτῃ ὥσπερ ἐκ ποταμοῦ δαψιλῶς ὁ βουλόμενος. Εἶχε μὲν οὖν οὕτω ταῦτα τῷ μεγάλῳ τούτῳ ἀνδρί. εἶχε δὲ καὶ ὥσπερ ἐχρῆν μέρη τινὰ τῶν τὴν ἡμετέραν πίστιν συγκροτεῖν εἰωθότων. τὰ δὲ ἦν. ἄλλως τί μὴ τελεώτερον χρῶμαι τῷ λόγῳ, μὴ δὲ εἰς κορυφαίαν ἀρχὴν ἀνάγω τὸ μέγιστον τῶν ἐκείνου κεφάλαιον. Εἶμι γοῦν πρὸς τὴν πρώτην ὑπόθεσιν, βραχύ τι τὸν λόγον προκαταστήσας.

VIII. Φιλότιμα μὲν τὰ παρὰ τῶν μαρτύρων κατ' ἐχθρῶν ἀγωνίσματα, πρὸς οὓς τε ἐμφανῶς, καὶ πρὸς τοὺς ἀφανῶς ἠγωνίσαντο· καὶ πῶς γὰρ οὔ; παῤῥησίαι λαμπραὶ καὶ γνῶμαι ἀήττητοι, τό, τε ἐκκεκόφθαι τῶν σχέσεων, καὶ τὸ καταμελῆσαι τῆς φύσεως, τομαί τε μελῶν καὶ ἀποβολαί· καὶ τὸ τελευταῖον ζωῆς περιφρόνησις. Οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ ὁ ἀσκητικὸς βίος κατέλαμπε· δαπάνη γὰρ κἀνταῦθα σαρκῶν, καὶ τρυφὴ τὸ μὴ τρυφᾶν, ἐν οἷς οὐ δέον τρυφᾶν· καὶ τὸ ἀπεῤῥῆχθαι κόσμου, καὶ πρὸς Θεὸν μετὰ τῶν σωμάτων αὐτῶν ἀναπτῆναι, καὶ στῆναι πρός τε τὰ ἔμφυτα πάθη, καὶ πρὸς τὰ ἐπιῤῥέοντα παρὰ τῶν

esset ei magnificus & amictus, & habitus simul cum incessu, mores qvoqve mutabat ad id, qvod videbatur, ut qvi esset gratiosus & affabilis, & eo ipso omnes subridens ad se attraheret. Præterea autem manu qvoqve minime erat parcus, utpote qvod duæ res extenderent, nempe divitiæ & voluntas. Habebat autem ita qvoqve, ut oportebat, nonnullas partes ex iis, qvæ consuerunt nostram fidem constituere. Hæ autem erant (sed cur non perfectius utor Oratione, neqve eam ad capitale reduco principium qvod est maximum caput rerum illius?) Vado ergo ad primum argumentum, si antea ea, qvæ sunt dicenda nonnulla præmisero.

VIII. Gloriosa qvidem sunt certamina, qvæ suscepta fuerunt à Martyribus adversus inimicos, partim apertè partim obscure. Qvidni enim? cum fuerit eorum præclara fiducia & mens inexpugnabilis; affectus abdicasse, neglexisse naturam, exsecta membra & amissa, ac postremo vitæ contemptus. His autem nihilominus refulsit vita qvoqve Monasticæ exercitationis. Nam hic qvoqve est carnis consumptio, nec se deliciis dedere, in iis, in qvibus non oportet, & à mundo separari ad Deum cum ipsis evolare corporibus, & innatis resistere affectio-

πονηρῶν,

πνευμάτων ἔξωθεν. Λαμ-
ηγαρῦν ἄμφω οἱ βίοι, καὶ
μὲν ἤστην, ἔσον ᾗ καὶ αὖθις.
λαμπρὰ τέως ἐγνώριστο ἡ
ἐνταῦθα ἀντίδοσις· ἀλλ' αἱ
ὄρρητοι βίβλοι, ἃς δὴ τοῖς
ἐν τῇ ἀποκαταστάσει οἱ
ἀναγνώσονται, ἀκριβῆ
ιαρτυρίας αὐτῶν, καὶ ἀσκή-
ζουσιν ὑπομνήματα. Οἱ δὲ
θαυμασίου τοῦ δε ἀνδρὸς εἰ-
τὰς ἐκείνων πράξεις ἀνα-
μενοι, οὔμενουν τῆς μεγαλοπρε-
ἐκείνων ἐφίκοντο· ἀλλὰ τὰ
ῶν κατεψεύσαντο, τὰ δὲ μὴ
τες καταλλη αὐθεῖναι, ἀ-
ἐκείνοις τὸ ἀγαθὸν, καὶ ἀφι-
συγγεγράφασιν, οὔτε κα-
θέμενοι, ἔννοιαν, οὔτε μὲν
σι κατακοσμήσαντες λέξει-
ἰδ᾽ ἀκριβῶς ὑπογράψαν-
τε τὴν τῶν κολασάντων βα-
οὔτε τὴν τῶν μαρτύρων πρὸς
ποκρίσεις πυκνότητα. ἀλλὰ
ς ἀσκηταῖς τὴν ἄσκησιν
ωσαν, ἀφελῶς αὐτοῖς, καὶ
τοῦ παρατυχόντος τὰ ἑαυ-
ε διεξιόντες.

Ενθέντοι οἱ μὲν οὐδὲ ψιλὴν
ιων τὴν τῶν ὑπομνηματι-
ἀνάγνωσιν, τοῖς δὲ καὶ
ἀφορμὴ τὰ λεγόμενα
το· καὶ τὸ τῆς συνθήκης δὲ
, καὶ τὸ ἀνακόλουθον τῆς

nibus, & iis qvæ à malis spiritibus affluunt extrinsecus. Est ergo amborum præclara vita; & olim qvidem fuerat; & erit rursus, sed non clare interim fuerat cognita eorum hic remuneratio; sed arcani qvidem libri, qvos multis in futura in integrum restitutione legent Angeli, accurate monimenta continent eorum martyrii & exercitationis. Qvi autem ante hunc beatum virum res gestas illorum scripserunt, non sunt assecuti illorum magnificentiam; sed partim qvidem de eis sunt mentiti, partim autem cum non possent rebus eorum respondentem afferre Orationem, bonum illis conscripserunt, qvod nec erat ulla elegantia ornatum, nec laude proseqvendum, ut qvi nec pulchram subjecerint sententiam, nec eam verbis ornarint decentibus; neqve accurate descripserint sævitiam ac atrocitatem eorum, qvi punierunt, neqve Martyrum in dandis responsis prudentiam: qvin etiam Monachorum adulterarunt exercitationem; simpliciter & qvasi temere, & ut accidit, referentes, qvæ studiose ab illis facta sunt.

IX. Hinc factum est ut nonnulli ne vel legere qvidem sustinerent ea, qvæ sunt literarum mandata monumentis, aliis autem ea, qvæ dicebantur, præberent ridendi materiam; & compositionis inele-

ἐννοίας,

ἐννοίας, καὶ τὸ τῆς λέξεως εὐτελὲς, ἀγλευκὴς τοῖς ἀκούουσιν ἦν, καὶ ἀπηχθάνοντο μᾶλλον ἢ προσίεντο· καὶ τὸ ἐπὶ τοῖς ἀναγραψαμένοις διεκωμῳδεῖτο ἡμῖν τὰ θαυμάσια τῶν τοῦ Χριστοῦ θεραπόντων ἀγωνίσματά τε καὶ τρόπαια. Καὶ ξύμπαντες μὲν διελοιδοροῦντο σαφῶς τοῖς συγγράμμασιν, ἀντεισενεγκεῖν δὲ τούτων τὰ κρείττονα, οἱ μὲν δι' ὄκνον ψυχῆς, οἱ δὲ ὡς τελειώτατον σπούδασμα, καὶ ᾧ μηδὲ βίος ἂν ὅλος ἀνδρὸς ἐξαρκέσειεν, οὔτε βουλομένοις δύναμις τίς προσῆν οὔτε δυναμένοις βούλησις. Ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὁ θαυμάσιος Συμεὼν ταυτὸν ἐπεπόνθει τούτοις· ἀλλὰ μέχρι τοῦ μέμψασθαι τοῖς γεγραμμένοις συμπεριὼν αὐτοῖς, ἔπειτα περαιτέρω προβέβηκε, καὶ θαρρεῖ τι πρᾶγμα νεανικὸν, μᾶλλον δὲ εὐτυχῆ πρᾶξιν, ἣν οὐδεὶς τῶν πάντων εὐτετύχηκε, δι' ἧς ἐκεῖνος τε περιφανέστερος τῶν ἁπανταχῆ ἐλλογίμων ἐγένετο, καὶ τῷ τε Θεῷ τὰ κάλλιστα τῶν ὄντων ἀφωσιώσατο, καὶ τοὺς τῶν μαρτύρων ἀγῶνας καὶ δρόμους, τάς τε τῶν ἀσκητῶν ἐγκρατείας καὶ καρτερίας ἐκάλλυνέ τε καὶ κατεκόσμησε, καὶ τὴν αὐτὴν ἐκείνοις προσενεγκὼν εὔνοιαν, τὰς παρὰ πάντων ἀντείληφε χάριτας.

X. Καὶ τί γὰρ ἄν τις τῷ τοιούτῳ παραβάλοι σπουδάσματι, ποίαν ἀρχαιολογίαν Ἑλληνικὴν, ἢ καταμέ-

gantia, & sententiæ absurda, & nulla consequentia ex dicto vilis & abjecta, erant iis, qvi audiebant, insuavia, & odio habebantur, potius qvam admittebantur; & propter eos, qvi conscripserant, nobis ludibrio habebantur admirabilia Christi servorum certamina ac trophæa. Et omnes qvidem aperte scripta insectabantur maledictis; eorum autem loco afferre meliora, aliis qvidem propter animi socordiam, aliis autem ut qvod est opus perfectissimum & maximi studii, & cui nec tota qvidem viri vita sufficerit, neqve vires aderant volentibus, nec iis, qvi poterant, voluntas: sed non etiam admirabilis Symeon eodem modo, qvo ij, fuit affectus: sed cum eis procedens ad scriptorum usq; reprehensionem, deinde processit ulterius, & juvenile aggreditur facinus, vel felicem potius actionem, qvam nullus omnium gessit feliciter, per qvam ille evasit clarior omnibus, qvi sunt ubiq; eruditis; & Deo consecravit ea, qvæ sunt omnium pulcherrima: Martyrumqvè certamina & cursus, & Monachorum abstinentiam atq; patientiam ornavit ac declaravit, & eandem, qvam illi adhibens benevolentiam, gratias vicissim accepit ab omnibus.

X. Qvid enim qvis cum tali contulerit opera? Qvas Græcorum Antiqvitates aut terræ universæ

τρηο-

ιν τῆς συμπάσης γῆς; καὶ ὁπό-
Πόρταις, καὶ πρὸ ἐκείνων Βα-
ωνίοις κατώρθωται, ὅσα τε μετὰ
τα Ἀλεξάνδρῳ τῷ Μακεδόνων
ικάτερον διηγώνισται. Ἔχει μὲν
ταυτὰ φιλότιμα καὶ κάλλιστα
μετὰ καλλιλογίας ἐκτεθεικόσι τὰς
γραφάς. Ἀλλὰ τούτων μὲν διὰ
τῶν ἀναγραψαμένων συνθήκην
ύδασται τοῖς πολλοῖς ἡ ἀνά-
ις. Ὁ πόσα δὲ ὁ γενναῖος οὗτος
μετὰ τῆς πρεπούσης τοῦ λόγου πε-
νῆς ἐπὶ τοῖς μαρτυρήσασι καὶ
ήσασι τῶν συγγραμμάτων ἐξύ-
ι, διττὸν ἔχει τὸν ζῆλον, τῆς τε
τὴν συνθήκην μιμήσεως, καὶ
ρὸς τὰ κάλλιστα τοῦ ἤθους τυπώ-
. Εἴποιμι δὲ καὶ τρίτον οὐκ ἔλατ-
τούτων, ἀλλ' ἀκριβέστερόν τε καὶ
λότερον, ὅτι περὶ τῶν συγκρο-
ων τὸ Εὐαγγέλιον, ἡ τῶν Α-
ἀνάγραπτος μνήμη κεφα-
ν τῶν ἄλλων καθέστηκε. Τὸ
οὖν ἐκλέξασθαι οὕτω τοιαύτην
ν τοῦ γράφειν ὑπόθεσιν, μαρτύ-
ἐστὶν ἀκριβέστατον τῆς ἐκείνου συνέ-
. τὸ δὲ τοιαύταις ἐννοίαις χρῆ-
ς, καὶ λέξει μετὰ τοῦ σαφοῦς δηρ-
, τό τε πιθανὸν ἐχούσῃ καὶ ἀληθι-
καὶ ἔμφυτον, ἐστὶ μὲν καὶ τῆς ἐκεί-
φίας τεκμήριον· μάλιστα δὲ ση-
ἂν τις θοῖτο τῆς εὐαρμόστου πρὸς
αιρούς, καὶ τοὺς ἀκούοντας χρή-

I. Καὶ ἵνα τι περὶ τούτου τοῦ μέρους
, καὶ παρεκβατικώτερον τῷ λό-

mensa spatia? Qvanta Persis, illisqve superioribus Babyloniis præclare gesta? qvanta postea Alexandro Macedonum fortissimo peracta certamina? Nam his qvoqve ambitioso cultu ornatuqꝫ magnifico cum verborum lepore præluxit Scriptorum industria. Eo tamen uno fere magni habita, eorumqve vulgo expetita lectio, qvod oratio sit ipsa composita. Qvæ autem Vir hic strenuus decenti eloqvio de iis commentatus est, qvi vel martyrium gesserunt, vel solitariam vitam coluerunt, duplici nomine æmulationem habent, imitandæ scilicet compositionis, morumqve præclare institutorum formationis. Dicam & tertium, nihil his deterius, qvinimmo majoris solertiæ sublimiusqve, qvod eorum qvibus constant Evangelia, Sanctorum conscripta memoria, reliqvorum caput existit. Qvod itaqve tale sibi argumentum delegerit, illius certo prudentiam adstruit; qvod vero talibus usus sententiis est, eaqve dictione, qvæ ipsa cum claritate incisa, probabilis, veraqve ac ex re nata eniteret, illius qvoqve sapientiæ claro indicio est; maximeqve hominem prodit, qvi ex temporum ac auditorum rationibus sermonem rite nosset componere.

XI. Atqꝫ ut hujus generis qvidpiam loqvar, pauloqve fusius ser-

γὰρ χρήσομαι· οὐκ ἀγνοῶ ὅτι τοῖς πολλοῖς τῶν τε σοφιστικώτερον τῇ γλώττῃ κεχρημένων, οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ τοῖς περὶ τὰ μαθήματα ἐσπουδακόσιν, ἀλλὰ καὶ οἷς τὰ φυσικὰ μαθήματα περιεσπούδαστα, οὐ πάνυ τι σπουδάζεται τοῦ ἀνδρὸς τὰ σπουδάσματα, ὅτι μήτε τὰ τῆς μίξεως τῶν ἰδεῶν ἐκπρεπῆ παρ᾽ αὐτοῖς, μήτε οἱ σχηματισμοὶ τῶν λόγων καταφανεῖς, μήτε τίς ἀπορία φύσεως καὶ ἐπίλυσις, μήτε γραμμικαὶ ἀποδείξεις μετὰ τῶν φορτικῶν ὀνομάτων, μήτε φιλόσοφοι ἔννοιαι ὑψηλολογοῦσαι τὸ ὑποκείμενον. Βούλονται γὰρ οἱ πλεῖστοι τὴν σοφίαν πρὸς ἐπίδειξιν πάντα γεγράφθαι, οὐ πρὸς ὠφέλειαν καὶ ἤθους κατόρθωσιν. Ἐγὼ δὲ οὐδέτερον τούτων φημὶ τὰ τοῦ ἀνδρὸς ἀπεστερῆσθαι συγγράμματα. Ἀλλ᾽ ἐπειδὴ μὴ ἐπιδεικτική τις αὐτῷ ἡ χρῆσις, οὐ πυκνὰ ταῦτα αὐτῷ τίθεται, οὐδὲ ἐκ προοιμίων εὐθύς, οὐδὲ πανταχῆ, οὐδὲ ἐν πᾶσιν, ἀλλ᾽ ὅπῃ αὐτῷ ἀφορμὴν τὸ πρᾶγμα δίδωσιν, ὁπόσα δέον τῷ λόγῳ χρησάμενος, ἐπὶ τὸν προτεθειμένον σκοπὸν εὐθὺς ἐπάνεισιν. Ὁ γὰρ λόγος αὐτῷ οὔτε εἰς τεχνολογίαν καὶ κατανόησιν φύσεως, οὔτε μὴν εἰς γραμμικὴν θεωρίαν, ἢ τὴν περιττοτέραν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς σύνεσιν. Ἀλλ᾽ οὐδὲ σπουδάζεται τούτῳ ἡ τοῦ οὐρανοῦ κίνησις, ἢ ὅπως ὁ ἀπλανὴς κόσμος πρὸς τοὺς πλάνητας ἐναντιοῦται. μέλει δὲ αὐτῷ συμφώνων ἢ ὁμοφώνων οὐ-

monem adhibeam; non me la
Viri lucubrationes scriptaqve m
numenta non esse magno stu
nec iis qvi lingvæ ornament
tuntur nimis Rhetoricè, nec
qvi suum studium posuerunt in
sciplinis; sed nec iis, qvi stu
runt naturæ contemplationi: q
eis dicendi generum mixtio
eluceat, nec figuræ dicendi fi
pertæ, neqve ulla naturalis
tatio & solutio, neqve lineare
monstrationes cum impor
nominibus, neqve philoso
sententiæ, qvæ subjectum
in altum invehant. Volunt
qvi sunt sapientiæ ultra m
dediti, omnia scribi ad oster
nem, non ad morum corr
nem: Ego autem dico, huj
scripta nullo horum esse p
sed qvoniam non ad oster
nem comparabatur ejus s
ea non ponuntur freqventi
qve statim à principio, neq
qve, neqve apud omnes: se
do res dat ei occasionem,
qvæ postulat oratio, redit
ad scopum propositum.
nim oratio neqve ad Soph
intuetur jactationem & sc
apparatum, neqve ad arti
naturalium excogitatione
ad linearum contempla
aut curiosiorem numero
telligentiam. Sed neqve
dio cœli motus, aut qve

δὲν, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἐπὶ τούτοις ἐμμελειῶν· διὸ οὕτω ταῦτα μὲν ὡς περιττὰ παραπέμπεται· ἔστιν ὅπου καὶ κατὰ καιρὸν χρώμενος· τῆς δὲ ἀληθείας ἁπανταχῆ ἔχεται, καὶ τῆς ἀψευδοῦς διηγήσεως. Φράσεως δὲ πολλοὺς μὲν ἠπίστατο τρόπους, κέχρηται δὲ τῷ ἀποχρῶντι, πρός τήν τε τῶν σπουδαίων, καὶ τῶν πολλῶν ἅμα ἀκρόασιν. Καὶ ἤρκεσέ γε κατὰ ταυτὸ ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσι. Τῷ μὲν γὰρ ῥυθμῷ καὶ τῷ κάλλει τῆς λέξεως, τὸν ἐλλόγιμον ἀκροατὴν ἐφειλκύσατο, καὶ ἔθελξεν ἱκανῶς τοῖς τῶν χαρίτων θηράτροις, τῷ δέ γε σαφεῖ καὶ ποτίμῳ τὰς ἰδιώτιδας ἀκοὰς τῆς ἑαυτοῦ φωνῆς ἀνηρτήσατο· ἀμφοτέρους τε αὖ ὑπηγάγετο τῷ συντόμῳ καὶ πιθανῷ.

XII. Ἐγὼ γὰρ ἵνα μηδὲν φῶ τοῦ ἀληθοῦς ἔλαττον ἐπικρυψάμενος, χαρακτῆρας μὲν λόγων πολλοὺς οἶδα καλλίονας, λέγω δὴ τῶν τελεωτέρων ῥητόρων, καὶ οἳ μηδὲ πρὸς παράδειγμα τοῖς πολλοῖς ἑστᾶσι, τῷ ὑπερηχοῦντι τοῦ τόνου καὶ τοῦ ῥυθμοῦ, ἀκριβεστέραν δὲ ἰδέαν, οἷς εἵλετο συνθέσθαι συγγράμμασιν, οὐκ οἶδα εἴ τις τῶν πάντων συνήρμοσεν. Ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἂν τῶν περιττῶν ἐκείνων τήν τε φράσιν καὶ τὴν ἐνθύμησιν, προείλετο τὴν τοιαύτην ὑπόθεσιν, περιεργότερον μὲν ἂν ἴσως αὐτῇ τὸν

dum inerrans mundus procedat circa ſtellas errantes; ſed neqve ſunt ei curæ conſonantes, aut ſemivocales, neqve qvi per eas ſit concentus. Propterea hæc qvidem amandat tanqvam ſupervacanea, nonnunqvam tamen eis utens & in tempore. Veritati autem adhæret, & à falſo alienæ narrationi. Dictionis autem ſciebat qvidem multos modos: uſus eſt autem eo, qvi ſufficiebat ad auditionem ſimul & bonorum, & vulgi: & utriusqve auribus ſimul ſatisfecit: nam dictionis qvidem numero & pulchritudine eruditum ſic attraxit auditorem, & ſatis delinit gratiarum illecebris: eo autem qvod eſſet clara & ſucculenta oratio, effecit, ut aures imperitorum ab ejus voce penderent. Ambos rurſum induxit brevitate & probabilitate.

XII. Ego enim, ut nihil dicam, celans qvod ſit vero minus, ſcio qvidem eſſe multa dicendi genera pulchriora; perfectiorum, inqvam, Oratorum, & qvorum exemplar non eſt vulgo propoſitum ad imitandum, propter excellentem ſonum & numerum Orationis: præſtantiorem autem dicendi formam iis ſcriptis, qvæ componere ſtatuerat, neſcio an qvisqvam ex omnibus unqvam adaptaverit. Sed etſi qvis ex illis, qvi & dictione excellunt & ſententia, ejusmodi argumenta

λόγον εἰργάσατο, οὐ φημὶ δὲ σύμπασιν ἀκροαταῖς κατάλληλόν τε καὶ ἁρμοδιώτερον. Τά τε γὰρ προοίμια τῶν λόγων αὐτῷ ἅπτονται εὐθὺς τοῦ ὑποκειμένου, καὶ βραχύ τι προϊὼν τὸν τοῦ συγγράμματος ἀναφαίνει σκοπὸν, καὶ τὴν πᾶσαν ἐπ' ἐνίοις τῶν λόγων ὑπόθεσιν κεφαλαιωσάμενος, εὐθὺς κατὰ μέρος τέμνει, πρός τε τὰ πρόσωπα καὶ τοὺς καιροὺς μεθαρμόζεται. Καὶ τὸ μὲν χρῶμα τοῦ λόγου τὸ αὐτὸ πᾶσι, καὶ ἡ ποιότης μία τῆς φράσεως· ἡ δέ γε τοῦ ἤθους μεταβολὴ ποικίλη, καὶ ὡς ἂν εἴπῃ τις, τεχνικὴ, οὐ διὰ τὴν τέχνην τὰ πράγματα μεταβάλλουσα, ἀλλὰ τὸ ἑκάστῳ τῶν παρεμπιπτόντων πραγμάτων τε καὶ προσώπων οἰκεῖον ὑφερμηνεύουσα. Ὡς πρὸς ἀρχέτυπα δὲ τὰ ἀρχαιότερα τῶν πραγμάτων ἐνατενίζων, ἐκείνων τε οὐκ ἀφίσταται, ἵνα μὴ δόξῃ ἄλλο τι ποιῶν, καὶ παρὰ τὸ παράδειγμα, καὶ τὴν ὅλην ἰδέαν μετατυποῖ, οὐκ ἐναλλάττων τὴν ὕλην, ἀλλὰ τὸ ἡμαρτημένον τῶν εἰδῶν διορθούμενος· οὐδὲ καινοτομῶν τὰς ἐννοίας, ἀλλὰ τὸ τῆς λέξεως σχῆμα μετατιθείς· ἀνωμαλίαις τε περιπίπτων διηγημάτων ὁ λόγος αὐτῷ, καὶ μεταλλαγαῖς ὑποθέσεων, οὐ συγχεῖται οὐδὲ ταράττεται, ἀλλ' ὥσπερ ἄριστος κυβερνήτης περικλυζομένης αὐτῷ τῆς νεὼς ἀτρέμας εἱστήκει, τῷ οἴακι τεχνικώτατα χρώμενος.

ſuſcepiſſet, accuratiorem qvidem & elaboratiorem effeciſſet Orationem, ſed non itidem dico auditoribus congruentem, & convenientem. Nam & proœmia ejus orationum ſtatim attingunt ſubjectum, & parum procedens oſtendit ſui ſcripti ſcopum; & in nonnullis Orationibus, cum totum argumentum accepiſſet in ſummam, id ſtatim in partes dividit: ſe autem accommodat perſonis, & temporibus. Et eſt qvidem omnibus idem color orationis, & una qvalitas dictionis: morum autem varia eſt mutatio; & ut dixerit qvispiam, artificioſa, non propter artem res mutans, ſed qvod unicuiqve rei & perſonæ incidenti conveniebat, interpretans. Tanqvam autem ad archetypa exemplaria ad res antiqviores intuens, nec ab illis recedit, ne videtur aliqvid aliud facere, & ad exemplar qvoqve totam transmutat dicendi formam, non diverſam faciens materiam; ſed qvod indicendi genere peccatum erat, corrigens: neqve ſententias innovans, ſed convertens figuram dictionis: & ei incidens oratio in diverſitatem narrationum & varietatem argumentorum, non confunditur neqve perturbatur; ſed tanqvam optimus gubernator, cum ei navis agitaretur fluctibus ſtabat qvietus clavum tenens artificioſisſime.

XIII. Ἐςι δ᾽ οὗ τῶν λόγων καὶ γεωγραφεῖ τὰς τῶν ἐπαινουμένων πατρίδας, τῆς συμπάσης ἀποτεμνόμενος γῆς, καὶ ἀνάγων εἰς ἓν τῶν τμημάτων. Εἶτα δὲ καὶ περὶ ποταμῶν τι φθέγγεται, καὶ φυσιολογεῖ αὐτῶν τὰς ἀρχάς, καὶ περὶ εὐκαιρίας πόλεων, καὶ κράσεως ἀέρων, καὶ ὡρῶν ἁρμονίας, εἰ καὶ οἱ τὴν ἀκοὴν τῷ ὄντι δυσήκοοι, τούτων λεγομένων οὐκ ἐπαΐουσιν. Ἅπτεται δὲ καὶ πολυειδῶς τῶν τοῦ λόγου μερῶν, τὰ μὲν ἀγωνιςικώτερον, τὰ δὲ πρᾳότερον. Τίς δὲ τῶν διηγήσεων χάριτος τίς ἂν αὐτῷ τῶν πάντων ἀμφισβητήσειεν, τῆς δὲ συνθήκης, τῆς δὲ τῶν ῥυθμῶν ἀναπαύσεως, τῆς δὲ πρὸς πάντα καταλλήλου εὐαρμοςίας; Βούλομαι μὲν οὖν, ὅτι μὴ ςωμύλος, ὑπὲρ ἐκείνου διαγωνίσασθαι. Εὑρίσκω δὲ τοὺς λόγους αὐτῷ μηδὲ ταύτης τῆς χάριτος ἀποδέοντας, ἀλλ᾽ ὅπου μὲν καὶ τὸ περιττὸν ἔχοντας, ἐν δέ γε τοῖς πλείοσι τὸ κόσμιον. Δύο δὲ ταύτας ὁδοὺς αὐτῷ θέμενος, μαρτυρικὴν ἔνςασιν καὶ ἀσκητικὴν καρτερίαν, τρέχει μὲν ἐπ᾽ ἀμφοῖν τοῖν ςαδίοιν, οὐ ποδῶν ὠκύτητι, ἀλλὰ λογισμῶν ὀξύτητι· μάλιςα δὲ τὸν ἀσκητικὸν διαθέων δίαυλον, εὐτονώτερος αὐτοῦ καὶ ἀγωνιςικώτερος γίνεται. Πιαίνει γοῦν μοι τὴν ἀκοήν, ὁπηνίκα ὁ λόγος αὐτῷ ἄνεισι μὲν ὄρη, ὑπεισι δὲ σπήλαια· ὑπό τε πίτυν ἢ δρῦν τινα καθίζει τὸν ἀσκητήν,

XIII. Porro autem in nonnullis qvoqve Orationibus deſcribit patriam eorum, qvi laudantur ab univerſa terra ſeparans, & deducens ad unam partem; deinde loqvitur etiam nonnihil de fluminibus, & de eorum principiis diſſerit naturaliter, deqve opportunitate civitatum, & de temperatione aëris, & de temporum convenientia, etiamſi ii, qvi ſunt revera auribus paulo ſurdioribus, ea, qvæ dicuntur, non exaudiunt: multifariam qvoqve tractat partes Orationis, alias qvidem majori contentione, alias vero lenius & ſedatius. In gratia autem narrationum, qvis ex omnibus cum eo contenderit? Qvis in compoſitione? Qvis in numerorum ſuavitate? Qvis in concinnitate in omnibus congruente? Atq; volo qvidem contendere qvod non ſit ampla & grandis ejus Oratio: invenio autem, ejus orationibus ne hanc qvidem deeſſe gratiam: ſed alicubi qvidem eas eſſe amplas & redundantes, in pluribus autem graves & temperatas. Cum has autem duas vias ſibi propoſuiſſet, Martyricam conſtantiam & Monaſticam in exercitatione tolerantiam: currit qvidem in utroq; ſtadio non cum pedum pernicitate, ſed cum celeritate orationis, maxime autem monaſticum percurrens curriculum, evadit ſe ipſo robuſtior & fortior: Aures qvidem

καὶ σχεδιάζει αὐτῷ τροφὴν τὴν ἐκ βοτανῶν, καὶ πόμα τὸ ἐκ πηγῶν. Περιανθίζει γὰρ τὰς τοιαύτας διηγήσεις λέξεσί τισι τὸ καλὸν ἀνθούσαις, καὶ σχημάτων ποικίλλει ῥοδωνιαῖς, καὶ ὡς ὁρώμενα δείκνυσι τὰ τότε καιροῦ πραττόμενα. Ζηλῶ μὲν οὖν ἐγὼ τὸν ἄνδρα καὶ τῆς τοιαύτης εὐστομίας καὶ χάριτος, οὐδέν τε ἧττον τῆς εὐχρηστίας τῶν ὑποθέσεων. Εἰ γὰρ κἀμοὶ πολλὰ καὶ περὶ πολλῶν συγγράφεται, ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοι τοιοῦτον ζῆλον καὶ μίμησιν τὰ σπουδάσματα· ἀλλὰ λογίοις μὲν ἴσως ἀνδράσι φανήσεται περισπούδαστα, καὶ ζηλώσουσι ταῦτα διὰ τὴν λέξιν, καὶ τὸν ποικίλον σχηματισμόν· καταφρονήσουσι δὲ οἱ πολλοί, ὅτι μὴ μέλον αὐτοῖς ζητημάτων καὶ ἐννοιῶν ἀπορρητοτέρων.

XIV. Φασί γέ τοι μηδὲ ἐκ παρέργου τοῦτον ἅψασθαι τοῦ πράγματος, μηδὲ αὐτὸν προθέμενον, εἰ μὴ ὅσον βούλεσθαι. Βασίλειοι δὲ τοῦτον παρακλήσεις ἐπὶ τοῦτο προσήνεγκαν, καὶ οἷς ἐφροντίζετο λόγος καὶ σύνεσις. Καὶ ἦν αὐτῷ ἡ παρασκευὴ ἐξ ἑτοίμου, κύκλος τε οὐ βραχύς, τῶν τε πρώτως ἐν σημαινομένων τὴν λέξιν, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα τιθέντων, καὶ ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ, ὁ μὲν τὰ

certe pinguefacit, qvando ejus Oratio ascendit qvidem montes; subit autem speluncas :- sub pinu autem, aut qvercu aliqva collocat Exercitatorem: & vile alimentum & illaboratum ei offert ex herbis, & potum ex fontibus. Ejusmodi narrationes ornat qvibusdam florentibus pulchre dictionibus, & variis rosis figurarum, & ea, qvæ tunc fiebant, qvasi subiicit oculis. Virum ego laudo qvidem propter ejusmodi facundiam & gratiam: non minus autem, qvod pulchre tractavit argumenta; nam etsi a me multa qvoqve de multis scribuntur, non habent eorum opera talem zelum & imitationem: sed viris qvidem fortasse doctis videbuntur digna, in qvæ studium conferatur, & ea æmulabuntur propter dictiones, & varias figuras: vulgus autem contemnet, qvod non sint ei curæ qvæstiones, & sententiæ nimis arcanæ.

XIV. Porro autem dicunt eum non leviter agentem, hanc rem esse aggressum, neqve ipsum sibi proposuisse, ut faceret qvantum vellet; sed Imperatoris adhortationes eum ad hoc adduxerunt, & ii qvibus curæ erat doctrina & intelligentia; & promptus ei fuit apparatus, & non parvus orbis eorum, qvi primo dictionem notis excipiebant, & eorum qvi postea

pro-

πρῶτα ποιῶν, ὁ δὲ τὰ δεύτερα. Καὶ ἐπὶ τούτοις, οἱ τὰ συγγεγραμμένα ἐξακριβούμενοι, ἵν᾽ ὅ, τι τοὺς ὑπογραφέας λάθοι, πρὸς τὴν ὑποκειμένην διορθώσωνται ἔννοιαν. οὐ γὰρ ἐνῆν αὐτῷ διὰ τὸ πλῆθος τῶν συγγραμμάτων πολλάκις τὰ αὐτὰ ἀνακυκλεῖν τε καὶ ἐφορᾶν. Ἀλλ᾽ εἰ καὶ πολὺς ὁ ζῆλος, καὶ ἡ φροντὶς περιττοτέρα τοῦ δέοντος, ἢ μᾶλλον πρὸς τοῦτο δὴ ἀξιόχρεως, ἀλλ᾽ ὅγε στάχυς ἐνενικήκει μακρῷ τὴν σποράν· καὶ τὸ λήϊον οἷον οὐδέπω καὶ τήμερον. Ὥς τε εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο τῷ ἀνδρὶ διεσπούδαστο, μὴ δ᾽ ἀποχρῶντα τὰ ἄλλα σύμπαντα, καὶ καθέκαστον, πρὸς ἀφορμὴν εὐφημίας ἀρκοῦν, ἀλλὰ τόγε τοιοῦτον ἑλέσθαι σπούδασμα, καὶ οὕτως καταπράξασθαί τε καὶ ἀκριβώσασθαι, αὔταρκες ἀντὶ πάντων ἄλλου πρὸς ἐγκώμιον τῷ ἀνδρί.

transcribebant: & alius post alium qvidem prima faciebat. Hic vero secundo scribebat, & post hos alii, qvi, qvæ scripta fuerant pulchrè intelligebant, ut qvod scriptores latuerat, ad propositam corrigerent sententiam: nam propter scriptorum multitudinem non licebat ei sæpe eadem revolvere, & intueri. Sed etsi fuerit multus labor, & major qvam par esset solicitudo, immo vero digna qvæ in hoc adhiberetur: sementem tamen longe vicit spica, & seges qvalis nondum fuit usqve in hodiernum diem. Qvocirca etiamsi nihil aliud Viro illi fuisset elaboratum, & non alia omnia, qvæ vel singula sufficiunt ad laudem merendam, opus tamen tale suscepisse, & id tam præclare executum esse, Viro pro qvovis ad laudem suffecerit.

XV. Ἐγὼ γ᾽ οὖν πρὸς μὲν τὰ τῶν θυραίων σοφῶν συγγράμματα οὐδ᾽ ἀξιῶ συγκρῖναι τὰ σπουδάσματα τοῦ ἀνδρός. Τί γὰρ εἰ οἱ μὲν τούτων τὰ Παναθηναϊκὰ συνέθεντο, οἱ δὲ τὴν τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων μάχην μετὰ τῆς σοβαρᾶς λέξεως συνεγράψαντο· καὶ οἱ μὲν κατὰ τῶν ῥητόρων, οἱ δὲ ὑπὲρ τῶν ῥητόρων ἀντηγωνίσαντο, ἐν οἷς τὸ μὲν περιττὸν εὔδηλον καὶ διαπρεπὲς, τὸ δ᾽ ὠφελοῦν βραχύ τι καὶ ἀσθενές. Οὐ

XV. Atqve ego qvidem nolo conferre ejus opera cum scriptis externorum Sapientum. Qvid enim si ex his alii qvidem composuerunt Panathenaica, alii autem prælium Peloponnesiorum & Athenienfium magnifica dictione composuerunt: & alii qvidem a) contra Rhetores decertarunt, & alii pro Rhetoribus, b) in qvibus est qvidem insignis & manifestus redundans verborum ornatus: est

πρὸς

a) Plato.
b) Aristides.

πρὸς τούτοις οὖν ἐγὼ τὸν ἐμὸν ἀνταγωνιστὴν ἑλοίμην ποτ' ἂν παραβαλεῖν. Ἀλλ' εἴ μοι τίς δοίη, ἐν ἴσῳ ἂν τοῦτον θείην τοῖς περὶ τὸν τοῦ Εὐαγγελίου λόγον πονήσασι, καὶ τὸ τοῦ λόγου βάθος ἐξερμηνεύσασιν· ὧν γὰρ ἴσα τὰ τέλη, τούτων καὶ αἱ ἀρχαὶ παραπλήσιαι· καὶ ὧν ἡ σωτηρία ψυχῶν παρ' ἀμφοῖν τὸ τέλος τῶν ὑποθέσεων, πῶς οὐχὶ καὶ τὰ αἴτια ἐν ἴσῳ καθεστήκασιν ἀλλήλοις, καὶ οἱ Συγγραφεῖς ἐπὶ τῆς αὐτῆς σταῖεν στάθμης, ἢ ἵνα τὸ ἡμέτερον εἴπω, τῶν ἴσων κληρονομήσουσι. Πόσος δὲ οὐκ ἂν στεφανωθείη ἀριστείας στεφάνοις ὁ θαυμαστὸς οὗτος ἀνήρ; μᾶλλον δὲ πόσοις οὐκ ἂν ἤδη κατέστεπται ἀναδραμὼν πρὸς Θεὸν, καὶ παρ' ἐκείνοις χορεύων, ὧν ἐνταῦθα τὰ ἤθη καὶ τοὺς βίους συνέγραψεν. Ἐπέδειξε γὰρ κἂν τῷ τέλει, ὁποῖος αὐτῷ ὁ διεσπουδασμένος βίος ἐτύγχανεν ὤν· οὐ γὰρ ὥσπερ τετμῆσθαι αὐτὸν οἱ συνεωρακότες φασὶν, οὐδὲ διῃρῆσθαι, ἀλλ' ἐῴκει ὥσπερ τινὸς δέσμης ἐλευθερούμενος, καὶ ἱλαρῷ πρὸς τοὺς ἄγοντας Ἀγγέλους ἀνατεινόμενος νεύματι, καὶ πῶς ἐπιδιδοὺς ἑαυτὸν ταῖς ἐκείνων χερσὶν, ἵνα ταχὺ ἀνασταίη τοῦ σώματος.

XVI. Καὶ ἐτεθνήκει μὲν οὕτως· εὐωδίας δὲ αὐτίκα πάντα ἐγεγόνει μεστὰ, καὶ οὐκ εὐθὺς μόνον, οὐδὲ ἐς τρίτην ἡμέραν, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλοστὴν ἀπ' ἐκείνης, ἕως δὴ μόνος τῷ τάφῳ

autem brevis & imbecilla utilitas. Cum his ergo nollem ego meum conferre Athletam; sed si qvis mihi hoc dederit, ego eum exæqvaverim iis, qvi in Evangelio laborarunt, & profundum Verbi sunt interpretati. Qvorum enim sunt fines æqvales, eorum sunt etiam principia similia: Et si salus animarum apud utrosqve est finis argumentorum, qvidni etiam fuerint causæ inter se pares, & steterint scriptores in eadem trutina, aut, ut dicam, qvod nostrum est, fuerint etiam ex æqvo hæredes? Qvam multis autem fortis viri coronis non fuerit coronandus hic Vir admirabilis? immo vero qvibus non est jam coronatus, cum ad Deum ascenderit, & apud illos ducat choros, qvorum mores & vitam conscripsit? Nam vel in fine ostendit, qvalem vitam egerit. Non enim eum veluti abscissum, aut divisum fuisse dicunt ii, qvi viderunt: sed videbatur veluti à qvodam vinculo liberari, & hilari vultu se extendere ad ducentes Angelos, qvo modo se ipsum traderet illorum manibus, ut cito emigraret è corpore.

XVI. Et sic qvidem est mortuus: fuerunt autem statim omnia, suavi odore plena; & non tunc solum, nec in diem tertiam, sed etiam in multos dies postea, donec

ἐτεθ-

ἐτεθησαύριστο. Καὶ ἦν ἂν μέχρι παντὸς ἀρωματίζουσα ἡ σορὸς, εἰ μὴ τινες τοσοῦτον παρηνομήκασιν, ὥστε καὶ ἕτερον παρ' αὐτῷ καταθεῖναι σωμάτιον. ὁμοῦ τε γὰρ κἀκεῖνο συμπεπτώκει τῷ μεγάλῳ ἀνδρὶ, καὶ ἡ τῆς εὐωδίας ἔστη πηγή. Τοῦτο μὲν δή σοι τὸ θαῦμα κάλλιστε μοι πάντων ἀνδρῶν καὶ ἐλλογιμώτατε, εἰς περιουσίαν ἐστὶν ἀποδείξεως τῆς σῆς καθαρότητος καὶ ἁγιότητος· ἐπεὶ καὶ τ' ἄλλα ἀποχρῶντα σοι πρὸς τὴν τῆς ἀρετῆς ἀκριβεστάτην τελείωσιν. Σὺ δὲ μοι ἵλεως εἴης, εἰ μή σοι σύμπασαν διηκριβωσάμην ἀρετὴν, μὴ τὴν ἐκ πάντων τῶν σῶν καλῶν συνεμετρησά σοι τὴν εὐφημίαν, καὶ μή με οἷς ἐλλέλοιπα, δι' ὀργῆς ἔχοις, ἀλλ' οἷς συγγέγραφα, διὰ μνήμης ἄγοις, εἴτις ἐστὶ μνήμη τῶν ἐνταῦθα ταῖς καθαρωτέραις ἡμῶν καὶ θεοειδέσι ψυχαῖς.

fuit ſolus conditus in ſepulchro; & loculus perpetuo talem emiſiſſet odorem, niſi ſe aliqvi tam iniqve geſſiſſent, ut aliud corpusculum propter eum deponerent. Simul atqve enim hoc magno illi Viro accidit; deſiit fons ille ſuavis odoris. Atqve hoc qvidem miraculum, ô virorum omnium optime & eruditisſime, ſatis ſuperqve oſtendit puritatem tuam, & ſanctitatem: nam alia qvoqve tibi ſufficiunt ad accuratisſimam virtutis conſummationem. Tu autem ſis mihi propitius, ſi non perfecte expoſui omnem tuam virtutem, neqve ex omnibus tuis bonis tibi pure attuli laudationem, nec mihi iraſcaris propter ea, qvæ ſunt à me prætermiſſa, ſed eorum qvæ ſcripſi memineris, ſi eorum, qvi hic ſunt, eſt ulla memoria veſtris purisſimis & divinisſimis animis; in Chriſto Jeſu Domino noſtro, cum qvo Patri cum ſancto Spiritu gloria, honor & potentia, nunc & ſemper, & in ſæcula ſæculorum, Amen.

ΜΗΝΙ ΝΟΕΜΒΡΙΩΙ κη΄.

ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ

ΗΜΩΝ ΣΥΜΕΩΝ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΥ

Ἀκολουθία συντεθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ψελλοῦ.

Στιχηρὰ εἰς τὸ, Κύριε ἐκέκραξα, ἦχος πλαγίου δευτέρου πρὸς τὸ, Ὅλην ἀποθέμενοι.

MENSIS NOVEMBRIS DIE XXVIII.

COMMEMORATIO SANCTI PATRIS NOSTRI SYMEONIS LOGOTHETÆ METAPHRASTÆ.

Officium à Psello compositum.

Interprete LEONE ALLATIO.

Troparia * in Psalmum, *Domine clamavi.* Echus obliquus secundus.

Ut illud, Ολην ἀποθέμενοι.

Γέρας τὸ λαμπρότατον, σοῦ καὶ περίβλεπτον ὕψος μεγαλοπρεπέστερον, ταῖς μεγαλουργίαις σοῦ ἀπετέλεσας, καὶ τὴν τεκοῦσάν σε Βασιλίδα πόλιν καὶ ἐν τούτῳ βασιλεύουσαν, πασῶν τῶν πόλεων καὶ ὑπερκειμένην ἀπέδειξας, καθ' ὥραν ἐξανθήσασάν σε τὸν ἀληθῶς περιώνυμον, βίῳ τε καὶ λόγῳ, καὶ πάσαις

Munus tuum splendidissimum, & conspicuam altitudinem, magnificentiora tuis præstantissimis gestis effecisti, & qui parentem Reginam Urbem, & hoc quoque omnium urbium dominatricem & victricem ostendisti, quæ tempestive te veluti florem, & vita & oratione, & virtutibus omnibus præstantissimi

* Id est, ad Vesperas.

Ταῖς

ιαλλίςαις ἀρεταῖς, τὸ θαυ-]αύτης γέννημα, καὶ λάμ- ·ςφάνωμα.

]ῶν θαυμασίων σου, θαυ- τα]ε Πάτερ, οἷς σε ἐθαυ- ρεν, ὁ ποιῶν θαυμάσια, Κύριος. Ὡς γὰρ ζῶν ἄψα- σαρκικῶν μίξεων διε]ήρεις ρκίον σου, οὕτως ἐφύλαξας τυμβευθὲν ἀπροσπέλαςον, ια σου τὸ ἅγιον, τ ἐπιμι- ὕςερον, τούτῳ συντεθέν· τέρου σώμα]ος, ὃν ἀπρε- ῶς μαρ]υρεῖ, τ ἐκβλυζον]ος ς ἡ ἔκλειψις.

vere celeberrimum edidit fœtum ſui admirabilem, & emicantem coronam.

O res geſtas tuas admirandas, maxime Pater admirande, qvibus te admirabilem effecit, qvi ſolus mirabilia facit, Dominus. Qvemadmodum enim, cum viveres, lenociniis carnis tuum paruum corpuſculum intactum conſervabas, ita & in ſepulchro tumulatum corpus tuum ſanctum inſociabile conſervaſti, & inconfuſum ab admixtione alterius corporis, poſtmodum ibidem una cum tuo collocati; qvod & indecore appoſitum fuiſſe indicat, qvod inde effluebat ungventi defectus.

]οῖς θείοις χείλεσιν χάρις ἐξεχύθη, καὶ σοφίας ἐμ- τ ἀκτίςου γέγονας οἰκητή- ὡς πυρὸς γλώσση διαςομω-]σαι, ἐν τοῖς λόγοις ὑπερ- ς τῶν Αποςόλων]ε καὶ τῶν ρων τὰ σκάμμα]α, καὶ ὃν ἰσάγγελον. Ασκη]ῶν ἐ- διέγραψας, καὶ νῦν συνοική- μενος αὐ]οῖς, ἐν οὐρανῷ τριά- ος τὸ ἀνέσπερον βλέπεις ἀ-]ος.

E tuis divinis labiis gratia luculenta effuſa eſt, & Sapientiæ increatæ animatum habitaculum effectus es, veluti ignis lingva diductus, Beate, ſermonibus tuis admodum illuſtraſti Apoſtolorum, & præmia reportantium certamina, & vitam Angelis parem Aſcetarum deſcripſiſti: & nunc una cum illis habitans, in cœlo Triadis lumen inextinctum non ſine gaudio conſpicis.

Ἰδιόμελον. ἦχος πλαγίου δευ]έρου.

Gloria. Idiomelon. Echus, obliqvus ſecundus.

Πάτερ, εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ν ὁ φθόγγος τῶν κα]ορ- ων σου. Διὸ ἐν]οῖς οὐρα-

Venerande Pater, in omnem terram exivit ſonus tuorum facinorum. Propterea in cœlo labo-

νοῖς ἔυρες μισθὸν τῶν καμάτων. τῶν δαιμόνων ἔλευσας τὰς φάλαγγας, τῶν Αγγέλων ἔφθασας τὰ τάγματα, ὧν τὸν βίον ἀμέμπτως ἐζήλωσας, παῤῥησίαν ἔχων ἐν τῇ μνήμῃ σου, εἰρήνην αἴτησαι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

rum merc... leptus, Dæmonum dissi... alanges, Angelorum cohortes consecutus es, eorumqve vivendi rationem inculpate æmulatus, cum possideas libertatem efflagitandi, in tui commemoratione pacem impetra animabus nostris.

Απολυτ. ἦχος πλαγίου τετάρτου.

Apolyticium. Echus obliqvus qvartus.

Ορθοδοξίας ὁδηγὲ, ευσεβείας διδάσκαλε καὶ σεμνότητος, τῆς οἰκουμένης ὁ φωστὴρ, τῶν λογογράφων θεοπνεύστων ἐγκαλλώπισμα, λύρα τοῦ Πνεύματος, ταῖς διδαχαῖς σου πάντας φωτίσας, Συμεὼν πατὴρ ἡμῶν, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Rectæ ac integræ doctrinæ Dux, pietatis magister & honestatis, orbis lumen, Scriptorum à Deo inspiratorum ornatus, Spiritus lyra, tuis doctrinis omnes illuminans, Symeon Pater noster, precare Christum Deum, ut animæ nostræ salutem conseqvantur.

Ο Κανὼν, ποίημα τοῦ αὐτοῦ Ψελλοῦ, φέρων Ακροστιχίδα τήν δέ,

Canon, Compositio ejusdem Pselli, hac notatus Acrostichide.

Μέλπω σε τὸν γράψαντα τὰς Μεταφράσεις.

Cano te, qvi concinnasti Metaphrases.

Ωδὴ ά. πλαγίου δευτέρου. Ως ἐν ἠπείρῳ πεζεύσας ὁ Ισραήλ.

Ode I. Obliqvus secundus. Ως ἐν ἠπείρῳ πεζεύσας ὁ Ισραήλ.

Μέλος μοι ἔυρυθμον δίδου, Λόγε Θεοῦ, ευφημεῖν ὁρμήσαντι, τὸν Συμεῶνα τὸν Μεταφραστὴν, τὸν κυρίως Λογοθέτην ἀξιάγαστον.

Melos mihi concinnum exhibe Verbum Dei, cum celebrare inceperim servum tuum Symeonem Metaphrastem, proprieqve Logothetam admirabilem.

Εξ ὑψωμάτων τῶν θείων, καὶ

Ex divinis altitudinibus ad te ...

ἐπὶ σὲ Πνεῦμα τὸ πανάγιον κατελήλυθε, σοφὲ, καὶ καρδίαν εὗρε καθαρὰν, καὶ ἐνσώμον ἀληθῶς ἀνεπαύσατο.

qvod sanctissimus Spiritus descendit, ô Sapiens! & purum cor reperit, & corporeè verè inhabitavit.

Λύχνος ὁ νόμος Κυρίου, σοῦ τοῖς ποσὶν ἀπὸ βρέφους γέγονε, μελετῶντος ἐν αὐτῷ εὐσεβῶς, ἡμέρας καὶ νυκτὸς, τῆς ἡμέρας ὡς υἱοῦ, καὶ φῶς ταῖς τρίβοις σου.

Lucerna lex Domini pedibus tuis à pueritia effecta est, qvi in ea pie meditabaris die & nocte, diei tanqvam filius, & lumen viis tuis.

Πόκον σε πάλαι προεῖδεν ὁ Γεδεὼν, ἐφ' ὃν καταβέβηκεν ὁ Θεὸς, ὡς ὑετὸς, καὶ τὴν γῆν πεπλήρωκεν αὐτοῦ, Μητροπάρθενε, ἁγνὴ τῆς ἐπιγνώσεως.

Vellus te antiqvitus prævidit Gedeon, ad qvod, Deus veluti pluvia descendit, & terram suam replevit, Virgo & Mater, agnitione non contaminata.

Ὠδὴ τρίτη. Οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς σύ.

Ode 3. Οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς σύ.

Ως πλήρης Πνεύματος, πληρωτὴς ἀνεδείχθης, τῶν αὐτοῦ προσταγμάτων· τὸ γὰρ παρὰ τοῦ Χριστοῦ, ἐμπιστευθέν σοι, καλῶς ἐξειργάσω τάλαντον, Μακάριε.

Tanqvam Spiritu plenus perfector factus es illius mandatorum. Namqve à Christo tibi talentum concreditum, probè absolvisti, Beate.

Σοφίας θείας ἐραστὴς, ἁπαλῶν ἐξ ὀνύχων γεγονὼς, θεορρήμων, περιεπλάκης αὐτὴν, καὶ τῶν χαρίτων αὐτῆς τῷ στεφάνῳ, Μάκαρ, ἐστεφάνωσαι.

Sapientiæ divinæ amator à teneris ungviculis factus, diviniloqve, eam amplexatus es, & gratiarum ipsius corona, ô Beate, exornatus es.

Ενδιαπρέψας ἐν ἀρχαῖς ταῖς τῆς κάτω συγκλήτου, ὡς ἀνὴρ βουληφόρος, τὸ πολίτευμα τὸ σὸν ἐκτήσω ἐν οὐρανοῖς, καὶ τὴν ἄνω σύγκλητον ἐκόσμησας.

Cum terreni Senatus dignitatibus condecoratus fuisses, veluti vir Consiliarius, vitæ ducendæ rationem in cœlo acqvisieras, & supernum Senatum decorasti.

Τὸν ὑπὲρ φύσιν τοκετὸν, τῆς πανάγνου Παρθένου, ὁ σοφὸς Λογοθέτης, ἀκατάληπτον εἰδὼς, Ἀγγέλοις τε καὶ βροτοῖς ἐκδιδάσκει, πίστει μόνῃ σέβεσθαι.

Ωδὴ ή. Χριστός μου δύναμις.

Ο πάντων Κύριος, καὶ πάντων αἴτιος τῶν καλῶν, ἐξ ἁπάντων σε τὸν σοφὸν, Μάκαρ, ἐξελέξατο, τῶν θεραπόντων τῶν αὐτοῦ, ἐπαινέτην ἀξιάγαστον.

Νοὸς ὀξύτητι καὶ καθαρότητι, καὶ λαμπρότητι βίου, τὸ νοερόν σε φῶς καθωραΐσε, καὶ ταῖς τῶν λόγων καλλοναῖς, ὁ Θεός σε ἐχαρίτωσεν.

Γραφαῖς ἐσχόλαζες ταῖς θείαις, ὅσιε, καὶ ἁγίων τοὺς βίους ἰχνηλατῶν, τούτων τὰ παθήματα καὶ τοὺς ἀγῶνας ἐξύμνεις, ταῖς σοφαῖς σου Μεταφράσεσιν.

Ῥητόρων στόματα, σαλπίγγων ἄδοντα εὐηχέστερα μέλη, ἀνευφημεῖν ἐπαξίως ἄχραντε, ἀδυνατοῦσι τοῦ Θεοῦ σε ὄρος τὸ κατάσκιον.

Ωδὴ έ. Τῷ θείῳ φέγγει σου ἀγαθή.

Ἀνατολῆς ἥλιε Χριστὲ τῆς δικαιοσύνης, τῶν ψυχῶν ὁ φωτισμὸς τῶν ὑμνούντων σε, τῶν Μεταφραστοῦ σου ταῖς παρακλήσεσι, τὸν ζόφον τῆς ψυχῆς μου λῦσον, ὡς εὔσπλαγχνος.

Partum super naturam
culatissimæ Virginis cum c
hendi non posse sciret sapi
gotheta, Angelos & hom
struit, ut fide sola venerent

Ode 4. Χριστός μου δύνα

Omnium Dominus,
mnium causa bonorum ex
bus te sapientem, Beate
git servis suis laudatorem
rabilem.

Mentis acumine & puriti
vitæ claritate, intellectuale
men exornavit, & sermoni
nustatibus Deus condecorav

Scriptionibus divinis o
dabas Sancte, & Sanctorum
investigans & perscrutans, h
tormenta & certamina exc
doctis tuis Metaphrasibus.

Oratorum ora tubis su
mela canentia digne coll
immaculata te Dei montem
bratum, nequeant.

Ode 5. Τῷ θείῳ φέγγει σου

Orientis Sol Christe justi
nimarum illuminatio colle
tium te, tui Metaphrastæ
bus, caliginem animæ di
luti misericors.

χωφελεῖς καὶ σωτηριώδεις τοῖς λόγους, θεόφρον, συντέ-ς, ζῆλον πρὸς ἀνδρείαν ἀ-μίμησιν, τῶν εὐβεβιωκότων ομνήματα.

Animæ proficuos, jucundos & salutares fidelibus sermones, divina mente prædite, concinnasti, ad fortitudinem incitamentum, & virtutis æmulationem, eorum qvi probe vixerunt Commentaria.

*

***

ὸς καὶ θρόνος καὶ κιβωτὸς, μβασιλέως ἢ Θεοῦ, σὺ εἶ νητε δέσποινα, μόνη θεοτό-ὸ ἱλαστήριον ἡμῶν, τῶν προσ-ντων ὑπὸ τὴν σκέπην σου.

Templum & Thronus & Arca omnium Regis & Dei, Tu es, laudatissima Domina, sola Deipara, nostri Propitiatorium, qvi sub tuam umbram confugimus.

ἡ ς'. Τοῦ βίου τὴν θάλασσαν.

Ode 6. Τοῦ βίου τὴν θάλασσαν.

πρῶτον σου σύγγραμμα, ἐκ ας θείκης, ἢ ὁμιλίας γέγονε οῦ πρεσβύτου καὶ μοναςοῦ, ν θεσπέσιε, ὃν ἐν Πάρῳ τῇ εθεώρηκας.

Prima tua commentatio ex divina providentia & colloqvio facta est sacri senis & Anachoretæ, Symeon admirabilis, qvem in Paro insula conspexisti.

ως ἐξύμνησας τῆς Λεσβίας ιμπρὰ καὶ θεῖα ἀγωνίσμα-θεοκτίστης τὸ ἀντως ἀγγελικὸν, καὶ ἀσώματον, τελεσάσης φως τὸ πολίτευμα.

Pro dignitate laudasti Lesbiæ illustria & divina certamina, vere Theoctistæ, à Deo fabricatæ, qvæ Angelicam, & tantum non incorpoream, absolvit sapienter vitæ rationem.

ἄδηλα Κύριε, καὶ τὰ κρύ-τῷ σῷ θεράποντι ἐδήλωσας, ς σοφίας ἄβυσσον οἰκτιρμῶν, τὰ ἐλέη σου, καὶ δοξάζων ςεῖ σε δοξάζοντας.

Abscondita Domine & occulta servo tuo revelasti tuæ sapientiæ, miserationum abyssum ostendens tuas misericordias, & glorificans te glorificantes.

ισα γε Κύριε ἐκ βυθοῦ με ακῶν, πρεσβείαις τῆς τεκούσης καὶ τοῦ ὁσίου δέσποτα Συμεὼν,

Eripe me Domine ex profunditate malorum precibus tuæ Genetricis, & sancti, Domine, Symeo-

ἢ σὲ θεραπεύσαντος, διὰ βίου καὶ λόγου, πολυέλεε.

nis, qui te & vita & sermo[...] multum misericors.

Κοντάκιον. ἦχος β΄. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Contacium. Echus secu[...] Τὰ ἄνω ζητῶν.

Ἀμέμπτως ἐν γῇ σοφὲ πολιτευσάμενος, τῶν ἐν οὐρανοῖς Ἁγίων τὰς λαμπρότητας κατιδεῖν ἠξίωσαι, καὶ πανσόφως τούτους ἐξύμνησας· σὺν αὐτοῖς Χριστῷ τῷ Θεῷ μὴ παύσῃ πρεσβεύων ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

Inculpate in terra, ô Sa[...] vita exacta, Sanctorum qui[...] lo sunt, splendores intue[...] gnus factus es, & doctissi[...] laudasti: cum ipsis indefi[...] precare Christum Deum p[...] omnibus nobis.

Ὁ οἶκος.

Oecus.

Μελωδικῶς πιστοὶ συνελθόντες, εὐφημήσωμεν πάντες ἐπαξίοις ᾠδαῖς, τὸν μέγαν Θεοῦ θεράποντα, Συμεῶνα, τὸν ἅγιον Λογοθέτην, ὃν ἡ Χριστοῦ Ἐκκλησία φωστῆρα πεπλούτηκεν ἐπὶ γῆς, τοῖς διδασκάλοις πατράσιν ἐκλάμψαντα. Σὺν τούτοις γὰρ ψάλλων ἀπαύστως Χριστῷ, φωτός τε αἰδίου πληρούμενος, συγχαίρει πρεσβεύων ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

Cum canticis una fidele[...] convenientes, omnes col[...] mus dignis præconiis ma[...] Dei servum Symeonem, sa[...] Logothetam, quem Christi [...] sia sibi luminare possedit in[...] cum Patribus Doctoribus e[...] tem, cum his enim indefi[...] canens Christo, & lumine [...] terno repletus gaudet, prec[...] nobis omnibus effundens.

Ὠδὴ ζ΄. Δροσοβόλον μὲν τὴν κάμινον.

Ode 7. Δροσοβόλον μὲν τὴν [...] μινον.

Στηλιτεύονται καὶ δαίμονες καὶ τύραννοι μάρτυρας καὶ ὁσίους Χριστοῦ οἱ κολάσαντες, ταῖς σοφαῖς σου μάκαρ συγγραφαῖς· πιστῶν μελωδεῖ γὰρ ἡ πληθὺς, εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεὸς, ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Dedecore notantur & [...] nes & Tyranni, qui Mar[...] Sanctos Christi tormentis [...] runt, doctis tuis, ô Beate [...] mentariis. Fidelium au[...] titudo concinit, Benedict[...] Patrum nostrorum.

αφράσεις ὠνομάσθησαν οἱ λό-
, Τρισμάκαρ, καθηδύνοντες
ἱτερον ὑπὲρ μέλι, καὶ γλυ-
ν τοῖς χείλεσι στάζοντες, βο-
υλογητὸς εἶ ὁ Θεὸς, ὁ τῶν
ων ἡμῶν.

Metaphrases nuncupati sunt tui sermones, ter Beate, nostram mentem oblectantes supra mel, & dulcedinem labiis stillantes, ut clamemus, Benedictus es Deus Patrum nostrorum.

ινέσει γενεὰ κτ τὸν ψάλ-
, καὶ γενεὰ τοὺς λόγους τοὺς
ὺς ἐξᾴδοντας τὰ θαυμάσια
Θεοῦ, καὶ μέλπειν προτρέ-
ἡμᾶς, εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεὸς,
ατέρων ἡμῶν.

Laudabit generatio, ut canit ille, & generatio sermones tuos, tanqvam qvi mirabilia Dei collaudant, canereqve nos excitant, Benedictus es Deus Patrum nostrorum.

καλὴν ἐν γυναιξί σε καὶ
ωμον μητέρα τοῦ Θεοῦ, οἱ
κετεύομεν, ἐνεστώσης ῥῦσαι
ἡμᾶς κακίας, τοῦ ψάλλειν
ῶς, εὐλογημένη εἶ Θεὸν σαρκὶ
σα.

Perpulchram inter mulieres te, & immaculatissimam Dei Matrem Fideles exoramus: Ab imminenti infortunio libera, ut suaviter canamus, Benedicta es, qvæ Deum in carne peperisti.

[illegible] η'. [illegible] φλογὸς τοῖς ὁσίοις.

Ode 8. [illegible]

[illegible] ἡ λαχοῦσα ἄρχειν τῶν
[illegible] κε θεῖον καρπόν,
[illegible] αὐτὴν μυστικῶς,
ζοντα νέκταρ ἀμβροσίας, ψυ-
[illegible]σωτηρίαν.

Omnium cui contigit [illegible] dominari, te [illegible] Civitas extulit, Beate, qvi eandem mystice [illegible], & propinas nectar ambrosiæ in salutem animarum.

τουργὸν ἐγκρατείας καὶ βίου
[illegible], γεωργὸν εὐσεβείας καὶ
πίστεως, γνώσεως βυθὸν καὶ
κατανύξεως, πάντες σὲ τιμῶ-
υμεὼν Λογοθέτα.

Continentiæ, & vitæ castæ plantatorem, pietatis & divinæ fidei agricolam, cognitionis abyssum, & contritionis fontem omnes te veneramur, Symeon Logotheta.

ρεύων τὰ θεῖα, θέλγεις τὸ
μα τῆς σεπτῆς Ἐκκλησίας,
[illegible]

Oratorum more, divina exponens, cœtum [illegible] Ecclesiæ [illegible]

θεομακάριςε, καὶ δανιςὰς ἀρετῆς πρός τὴν μίμησιν, τῶν ἐν εὐσεβείᾳ καλῶς τελειωθέντων.

demulces, divine Beate, ... qve ad virtutis imitatione... rum, qvi in pietate bonum ... habuere.

Αγιάσματος θείαν κιβωτὸν ἔχοντες θεοτόκε παρθένε σὲ, τὴν χωρήσασαν πανυπερφυῶς τὸν Θεὸν τὴν ἀχώρητον, ἀνυμνολογοῦμεν πιςοὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

Sanctificationis divinam ... habentes, Deipara Virgo, ... supra naturam Deum, qvi c... potest, cepisti, hymnis ext... fideles in secula.

Ωδὴ θ'. Θεὸν ἀνθρώποις ἰδεῖν ἀδύνατον.

Ode 9. Θεὸν ἀνθρώποις ... ἀδύνατον.

Σεμνῶς βιώσας, πρὸς τὸν ποθούμενον εἰρηνικῶς, τρισμάκαρ, ἐξεδήμησας, Κύριον, καθ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ κλεινὸς Στέφανος τελειοῦται ὁ ὁσιομάρτυς, ᾧ καὶ συνδεδόξασαι.

Decenter vita traducta, ... sideratum pacifice, ter bea... minum abiisti, eodem ip... qvo inclytus Stephanus ve... dus Martyr finem vitæ op... qvo cum simul gloriose co... es & glorificatus.

Εκ γῆς ἀπαίρουσα, πρὸς οὐράνια ἡ ἱερὰ ψυχή σου, θεοφόρε, σκηνώματα, ἀγαλλόμενον εἶχε τὸ πρόσωπον, βλέπουσα τοὺς Αγίους αὐτῇ συγχαίροντας, καὶ πρὸς ὑπερκόσμιον ζωὴν ταύτην προπέμποντας.

E terris proficiscens ad cæ... Deifer, anima tua sacra hab... nes, gaudentem vultum ge... videns Sanctos una secum ... gaudentes, & ad supernam ... transmittentes.

Ιδοὺ συνήφθης Αγίων τάγμασι, Πατριαρχῶν, Μαρτύρων, Αποστόλων, Οσίων τε· Προφητῶν καὶ Διδασκάλων καὶ Ιεραρχῶν, οἷς περ καὶ συγχορεύων μακαριώτατε, μέμνησο πρὸς Κύριον ἡμῶν τῶν εὐφημούντων σε.

Ecce jam associatus es S... rum ordinibus, Patriarch... Martyrum, Apostolorum, ... fessorum, Prophetarum, D... rum, & Hierarcharum, q... cum choreas ducens, Bea... recordare nostri apud Do... qvi tuas laudes proseqvim...

Σιὼν ἁγία θεοχαρίτωτε, πόλις Θεοῦ καὶ καλωχυρωμένον παλάτιον,

Sion sancta gratiis à Deo ... decorata, Urbs Dei, & ...

τῶν βασιλευουσαν πόλεων, ἱκανευμένην ταύτην ϖεῖζω- ῦ Μεταφραςῦ ταῖς ἱεραῖς σεσιν.

; αἶνος ἦχ☉ δ. Ως γεν- ναῖον ἐν μάρτυσι.

ϖνοδς ἀνεβλάςησας ῥίζης ἐατίερυθρον, βεβαμμένον ταῖς τοῦ Πνεύματ☉, καὶ τῆς εὐωδίασας ὀσμαῖς συγ- ἱτων σε, Αποςόλων, Α- , καὶ Οσίων τὰ σκάμμα- ὠταξάμεν☉, ὧν καὶ σύ- ὤφθης, Θεοφάντορ Συμεὼν, ἐν χλόῃ, τῇ ἐνδιεροσώ σκηνε-

φικῶν ἐξεχύθη σε, Συ- ἐν ταῖς χείλεσι, ῦ ἁγίε τ☉ χάρις ἄρρητ☉. διὸ ἰτην καυχώμενον, πλοκαῖς ἐων ἐξελέγξας, ταπει- ὡς καλαμη γὰρ γέγονε, κα- όσυνον ῦ πυρὸς τεφρεμένη, ἱ μᾶλλον μεγαλύνων, ἀνε- βρίξας νοὸς σου τὴν δύ-

Θεράπων γενόμεν☉ τοῦ ἐκ τῶν ἔργων σε, ὡς ἀ- γύσκην☉, ὡς ἀνύμνησας ὡς γίαν κτησάμεν☉, ἁγνεία ἰε σου, Θεοῤῥῆμον Συμε- τῶν ὑμνέντων σε μέμνησο, ιλάγαθον τῆς ψυχῆς σου ων, ἵνα πάντες ῦ Θεοῦ φι-

communitum palatium, Reginam omnium urbium tibi devinctam, ac devotam defende, Metaphrastæ sacris, ô Puella, precationibus.

Ad Laudes. Echus qvartus. ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσι.

Ex nobili radice ortum duxisti rosa omni ex parte rubicunda, gratiis Spiritus tincta, & fideles jucunde donans odoribus tuarum scriptionum, Apostolorum, Athletarum & Confessorum certamina explicans, qvibuscum una collocatus, Divina revelans, Symeon, deliciaruum in gramine, qvod in rore est, habitans.

Ut Scripturæ verbis utar, effusa est, Symeon, in labiis tuis Spiritus sancti gratia inæstimabilis. Qvapropter eum, qvi frustra sese jactabat, concertationum complexibus redarguens, atteris; factus est enim veluti stipula ante ignem in cinerem abiens, & te magnum facere visus est, cum ob virtutes mentis tuæ timore perculsus contremuisset.

Veluti servus Numinis factus, tuis operibus, veluti eodem cum Sanctis contubernio utens, veluti vitæ tuæ castimonia libertatem adeptus, diviniloqve Symeon, eorum, qvi te collaudant recordare, animum tuum in probitatem propensum ostendens, ut omnes Dei

λανθρωπία, πταισμάτων ἄφεσιν εὑρώμεθα.

humanitate peccatorum re
nem consequamur.

Δόξα, καὶ νῦν.

Gloria, &c.

Βίον ἔνθεον κατορθώσας, θεωρία τὴν πρᾶξιν κατεκόσμησας, Συμεὼν παμμακάριστε. Τὴν γὰρ σοφίαν φιλήσας ἔρωτι θείῳ, ἐκ στόματος τοῦ Πνεύματος τὴν χάριν κατεπλούτησας, καὶ ὡς κηρίον μέλιτος τὸν γλυκασμὸν σου τῶν λόγων ἀποστάζων ἡμῖν, εὐφραίνεις νοήμασι θείοις τὴν ἐκκλησίαν Χριστοῦ. διὸ ἐν οὐρανοῖς ἐμφιλοχωρῶν, αὐλιζόμενος, ὑπὲρ ἡμῶν ἀπαύστως πρέσβευε τῶν ἐκτελούντων τὴν μνήμην σου.

Vita divina perfecta spec
ne actionem exornasti, S
beatisſime; Namqve cum
amore sapientiam deperisse
re Spiritus gratia ditatus es
favum mellis dulcedinem t
sermonum nobis instillans,
cogitationibus Ecclesiam I
lectas. Qvapropter in cœ
versans atqve inhabitans,
bis, qvi tuam commemora
peragimus, indefinenter
precare.

Προκείμενον τοῦ Ἀποστόλου.

Procimenon Apostol

Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. Ἐν Ἐκκλησίαις.

Mirabilis Deus in Sanct
In Ecclesiis, &c.

Πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολῆς Παύλου τὸ ἀνάγνωσμα.

Ex Epistola Pauli ad Corin
Lectio.

Ἀδελφοί. Ἑκάστῳ δίδοται ἡ φανέρωσις. καὶ τὰ ἑξῆς· ἕως τοῦ. Ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.

Fratres, Unicuiqve datur
tio, &c. usqve ad: *Unicuiq*
vult.

Τὸ Εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ Ματθαίου.

Evangelium secundum M
thæum.

Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. καὶ τὰ ἑξῆς. ἕως τοῦ· Οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

Dixit Dominus Discipuli
Vos estis lumen Mundi, &c.
ad: *Hic magnus vocabitur in*
cœlorum.

Alia SIMEONIS Metaphrastæ scripta.

Præter vitas Sanctorum, & qvi ad Symeonem referuntur Annales, de qvibus supra p. 352. & 358. dicere me memini, exstant & alia ejus scripta qvædam, ut

Epistolæ IX. qvas Græce & Latine edidit Allatius ad calcem libri de Simeonibus pag. 254. seq. Paris. 1664. 4. una est ad Nicetam Metropolitam Smyrnæum, una ad Constantinum Romanum, aliæ inscriptæ τῷ Λαοδικείας nescio cui Episcopo Laodiceno.

Carmina pia duo politica Alphabeti literas initio præ se ferentia, unum altero qvovis versiculo, alterum singulis versibus, & *duo jambica*, unum ad animam suam & alterum ad Stylianam Protosecretarium, Græce leguntur apud eundem Allatium p. 132. seq. Alia MSta habentur in Bibl. Vindobonensi. Vide Lambecium T. 3. p. 149. T. V. p. 44.

Sermo in diem Sabbati Sancti, qvem latine vulgavit Combefisius in Bibl. Concionatoria, Tomo III.

Sermo εἰς τὸν θρῆνον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὅτε περιεπλάκη τὸ τίμιον σῶμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, *in lamentationem S. Deiparæ pretiosum corpus Domini nostri Jesu Christi amplexantis*, Græce & Latine apud Allatium p. 245. Incipit: οὗτος ἐκεῖνο, γλυκύτατε Ἰησοῦ.

Alios duos Simeonis sermones vidisse se testatur Allatius pag. 130. unum περὶ τῆς ζωηφόρου τελευτῆς καὶ μεταστάσεως τῆς Θεοτόκου, De salutifero obitu & transitu Deiparæ, Incipit: τὸν καιρὸν τῆς Πεντηκοστῆς οἱ Ἀπόστολοι. Alterum de vita B. Mariæ virginis & revelatione ejus vestis, qvi incipit: ἐχρῆν ἀληθῶς τὴν παρθένον.

Idem pag. 131. memorat Simeonis Hymnos sive canones & troparia nec non preces qvibus etiamnum Græcorum Ecclesia utitur, & pag. 132. γνωμικὰ κεφάλαια *sententiosa capita CXXXI.* Primum incipit: ὁ γὰρ σύφων ἐν καιρῷ λόγος τοῦ ἀπαλωτέρου βελτίω καὶ πολύ. Aliæ ejusmodi *capita CL*, atqve iterum *LV.* ex *Macarii Ægyptii* sermonibus selecta & paraphrasi exposita. Incipiunt priora qvidem: χάριτι μὲν καὶ δωρεᾷ τοῦ Πνεύματος θεία ἕκαστος ἡμῶν τὴν σωτηρίαν πορίζεται. Posteriora autem: Πᾶσα ἡ εὐαρέστησις Θεοῦ.

Ἠθικοὶ λόγοι *Sermones XXIV. de moribus ex S. Basilii Magni operibus selecti*, & Græce editi Paris. 1556. 8. à Gvil. Morello, & Latine ab Stanislao Ilovio (non Florio uti apud Allatium legitur) redditi sæpius lucem viderunt inter Basilii M. opera. Exstant etiam cum Ilovii versione excusi separatim; Francofurti 8. In Græcolatinis

vero Basilii editionibus video junctam aliam versionem, compositam à Simone à Maillé, ArchiEpiscopo Turonensi. Combefisius Simeonem hunc qvi Basilii ethicos sermones selegit, diversum facit à Simeone Metaphraste. Ac sane fuit etiam qvidam Simeon Magister & Logotheta, longe junior, qvi post Alexium Aristinum sub Manuele Comneno circa A. C. 1166. clarum, *Epitomen Canonum* sive condidit * sive scholiis illustravit, Græce & Latine exstat in Bibliotheca Canonica Justelli & Voëlli T. 2. pag. 710-748. Paris. 1661. fol.

Symbolæ qvædam Simeonis Metaphrastæ exstant in Catena Nicetæ *in Lucam*, ex qvo tamen non licet colligere eum commentarios in Lucæ Evangelium scripsisse, non magis qvam ex Theophanis Ceramei Homilia in qvintum matutinum Evangelium, à qvo laudatur Simeon *ὁ τὰς μεταφράσεις εὖ μάλα συνθέμενος ἐν τῷ εἰς τὸν ἱερὸν Λουκᾶν ὑπομνήματι*, intelligitur enim Lucæ elogium, qvod inter vitas sanctorum supra p. 540. seq. memoravi.

Dioptra in Catalogo MSS. apud Antonium Verderium Simeoni Metaphrastæ tributa, incertum est † aliane sit ab Dioptra sive amussi rei Christianæ qvam PHILIPPUS solitarius versibus politicis ** A. C. 1105. †† Alexii Comneni 16. ad Callinicum Monachum scripsit, & *Jacobus Pontanus* ex Codice MS. Augustano prosario sermone vertit & Latine edidit Ingolstadii 1604. 4. cum Nic. Cabasilæ libris sex de vita in Christo, Joannis Carpathiorum Episcopi, Capitibus hortatoriis CXCI. Philothei Patriarchæ CPol. laudatione Basilii, Naz. & Chrysostomi qvæ Græca etiam adjuncta habet, & Mich. Glycæ duabus disputationibus, additis etiam in calce Voluminis observationibus *Jac. Gretseri* ad obscura Dioptræ loca. Locum Dioptræ ex libro IV. qvi in versione desideratur, ex MS. Bibl. Regiæ Græce cum interpretatione sua exhibet Cotelerius ad lib. VIII. Constitutt. Apostol. c. 42. Exstat & Græce Dioptra sæpius in Bibl. Vindobonensi ut docet Lambecius lib. V. p. 34. sq. 42. sq. & Montfauconus p. 54. Palæographiæ Græcæ. Ac Lambecius qvidem observat in Pontani editione librum primum integrum omissum, excepto exordio, qvod ad calcem libri

* Confer Beveregii prolegomena ad Synodicum magnum §. XXVI. seq.

† In Codice Vindobonensi Dioptræ Philippi, subjunguntur versus Simeonis Magistri & Logothetæ. Vide Lambecium III. pag. 44.

** Vide p. 4. & 196. seq. edit. Ingolstad.

†† Vide pag. 128. ejusdem editionis, qvæ deinde in Bibl. Patrum Colon. Tom. 12. & Lugd. T. 21. recusa est.

bri qvarti sub titulo flebilis lamentationis subnexuit, & secundum pro primo, tertium pro secundo &c. venditatum, ut adeo qvatuor tantum libros Pontanus ediderit cum à Philippo scripti sint qvinqve. Notat etiam falli Gretserum, qvi ex primis versibus Dioptræ qvos Crusius in Turco Græcia p. 198. adducit, putavit Crusium de alia dioptra loqvi. Hanc porro recenseri & Græcam dictionem castigari à *Phialito* qvodam jussit Dionysius Evzoitus, Metropolita Mytilenæus. *Michaëlis* vero *Pselli* præfatio præmittitur etiam in laudata editione, cujus qvoqve notæ sive scholia hinc inde adsperguntur. Qvæ appendicis loco, in Codice Vindobonensi subjici notat Lambecius lib. V. p. 36. de fide & cærimoniis Armeniorum, Jacobitarum, Chatzitzariorum & Romanorum seu Francorum, hæc (excepta parte postrema de Romanis) Græce & Latine vulgavit Combefisius Auctario novo T. 2. p. 262. & 271.

XIX. DUCAS, *Michaëlis Ducæ*, viri doctrina & Medicæ artis peritia clari & ex Imperatoria Ducarum a) familia oriundi *nepos*, & post captam à Turcis A. C. 1453. CPolin profugus in Lesbum Insulam & Minister in aula Principis Christiani, Dominici Gateluzi ejusqve fratris, Nicolai qvi Turcis tributarius Lesbo imperabat, b) variis ad Turcos legationibus functus est usqve ad Lesbum A. C. 1462. à Mahomete II. Turcarum Imp. captam, cui superstes Ducas ad *Historiam Byzantinam* scribendam animum appulit, & post temporum seriem ab Adamo ad Joannem Cantacuzenum brevissime perstrictam, fusius exponit qvæ ab Andronici Palæologi junioris obitu sive A. C. 1341. qvo Cantacuzenus Johanni Palæologo Tutor à Patre datus est, usqve ad Lesbum A. 1462. à Turcis expugnatam. Certe ulterius non progreditur Ducæ Historia in editione, qvam in fine mutilam è MS. Regis Christianissimi *Ismaël Bullialdus* edidit, & latina versione, argumentis capitum, & notis doctis illustravit, Paris. 1649. fol. testatus scriptorem styli qvidem elegantia haud ornatum & comtum esse, sed rerum momento & gravitate eximium, earumqve narratione prudenti gratum. In rebus Hungaricis minus peritum se prodit Ducas capite XXXII. Vide Bullialdi notas pag. 259. seq.

Sub-

a) Cangii famil. Byz. p. 160. sq. Hic p. 166. etiam memorat Georgium Ducam Armenem, qvi in Galliam venit A. C. 1455. & à Carolo VII. Rege cum aliis Græcis exulibus humaniter exceptus, & stipendiis ad vitam donatus est.

b) Hanckius de Byz. Historiæ scriptoribus parte I. c. 39. ex Ducæ cap. 5. & 43. seq.

Subjunxit Bullialdus ex eadem Regia Bibliotheca ANONYMI Χρονικὸν σύντομον, *Chronicon breve* ab A. C. 1089. ad 1523. Græce & Latine p. 196-205. Labbeus in protreptico ad Hist. Byzantinam scripsit *Anonymum Bibliothecæ Regiæ de rebus gestis Græcorum adversus Turcas & de expugnatione CPolis* latine redditum ab Ism. Bullialdo, brevique vulgandum. Idem memorat *Anonymi Historiam de rebus Turcicis* vulgari Græca lingva scriptam in Bibl. Barberina custodiri. DE ANONYMO utroqve continuatore Theophanis dixi pag. 349. 350. Qvemadmodum de ANONYMI Collectaneis Antiqvitatum CPolitanarum pag. 480.

Refertur etiam ab Hanckio inter Byzantinos ANONYMUS Vitæ Chrysostomi scriptor, Constantino Porphyrogenito junior, qvæ Græce edita primum est ab Henrico Savilio T. VIII. Operum Chrysostomi, Etonæ 1613. fol.

ANONYMUS Photii Adversarius, cujus narratio *de stauropegiis* sive signi crucis in subscriptionibus Episcoporum appingi solitæ & promissorum per illud datorum violatoribus, ab Anno CHristi 858. qvo Photius Ignatio detruso successor in Patriarchatu CPol. datus Ignatii restituti obitum Anno CHristi 878. Prodiit Græce cum Matthæi Raderi S. I. versione ad calcem Actorum Concilii Octavi, Ingolst. 1604. 4. atqve inde in editionibus Conciliorum. Addidit Raderus Græce & Latine alterius ANONYMI scriptum A. C. 892. Breviarium rerum in synodo VIII gestarum, necminus METROPHANIS Metropolitæ Smyrnæi Epistolam de rebus à Photio gestis ad Manuelem Patricium ac Logothetam Dromi, qvam ex Frid. Metii versione Latine dederat Baronius ad A C. 870. n. 45. seq. Tum Vitam Ignatii Patriarchæ scriptam à MICHAELE Monacho, & STYLIANI MAPÆ Epistolam scriptam A. C. 886. ad Stephanum VI. Papam, ut eum Photianis partibus conciliaret. Et libellum pro Ignatii Patriarchæ causa missum ad Nicolaum Papam à THEOGNOSTO Monacho.

ANONYMI Chronicon MS. ab Adamo ad Leonem sapientem freqventer allegatur à Cangio in diss. de hebdomo ad calcem notarum in Zonaram p. 132. 136. 151. 156. 157. 158. 159. 169. De alio Anonymo Græco Chronici scriptore dixi supra pag. 158.

XX. AN-

XX. ANSELMI BANDURII, Ragusini, Presbyteri ac Monachi Benedictini è Congregatione Melitensi, *Imperium Orientale*, sive *Antiqvitates CPolitanæ* in qvatuor partes distributæ & Cosmo III. Magno Etruriæ Duci * dedicatæ fol. prodiere Paris. 1711. duobus Voluminibus, qvorum prius scripta Varia ab editore collecta & *Guilelmi Insulani* sive *de l' Isle* Chartas duas Geographicas, Imperium Orientale per *themata* distinctum, & descriptionem ejus qvale Sæculo X. fuit, cum ejus observationibus complectitur, posterius continet Bandurii in illa commentarios & varias tabulas veterum nummorum & monumentorum, rebus CPolitanis melius intelligendis & Urbis ipsius CPoleos atqꝫ templi Sophiæ imagini distinctius animo subjiciendæ, ære nitide descriptas. Volumine itaqve priore post Bandurii seriem Chronologicam Imperatorum & Patriarcharum à Constantino Magno Imp. & Patriarcha Metrophane ad captam usqꝫ à Turcis CPolin, exstant:

1) *Constantini Porphyrogeniti Imp. de Thematibus Orientis & Occidentis libri duo*, ad MS. Codicem Regis Galliæ bombycinum 2431. ante qvingentos annos circiter scriptum emendati, & Latina versione accuratiore & notis illustrati pag. 1.-30. De his dixi supra pag. 487. seq.

2.) *HIEROCLIS Grammatici* Συνέκδημος sive *Comes peregrinationis*, tradens recensionem ἐπαρχιῶν sive Provinciarum LXIV. & civitatum 935. qvæ Imperatori CPolitano paruere. pag. 31-52. Hierocles iste Constantino Porphyrogenito fuit antiqvior, à qvo allegatur Themate 1. Occidentis, falliturqve Schelstratenus, qvi dum Constantini verba pro Hierocleis accipit, ex illo Constantini loco probare vult Hieroclis scriptum genuinum & integrum non ad nos pervenisse. Hunc synecdemum, sed sine nomine auctoris, & qvatuordecim postremis provinciis mutilum primus vulgaverat *Carolus à S Paulo* pag. 20. seq. in notitiis antiqvis Geographiæ suæ sacræ subjectis, qvæ Paris. 1641. fol. primum prodiit, & recusa est Amstelod. 1703. fol. *Lucas* vero *Holstenius* hunc libellum ex MS. Vaticano descriptum & ex alio Altempsiano emendatum, & è duobus Farnesianis suppletum latine vertit, & cum Constantini Porphyrog. de thematibus & de administrando Imperio vulgare voluit in Corpore Hist. Byzantinæ, sed fato præventus non potuit. Cum itaqve in Bibl. Barberina per aliqvod tempus delituisset, in lucem editus Græce & Latine

* Ab hoc magno Duce deinde A. 1714. illustri Magliabechio 3. Jul. ætat. 81. defuncto successor datus est in præfectura Bibliothecæ Mediceæ.

est in *Emanuelis Schelstrateni* tomo secundo postumo Antiqvitatis Ecclesiæ illustratæ, in appendice ad opus Geographicum. Rom. 1697. fol.

3) *Constantini Porphyrog. liber de administrando Imperio*, p. 55-157. de qvo dixi supra pag. 487. seq.

4.) AGAPETI * Diaconi S. magnæ Ecclesiæ CPol. σχέδη βασιλικὴ ad Justinianum recens A. C. 527. creatum Imperatorem, sive ἔκθεσις κεφαλαίων παραινετικῶν, LXXII. *capita admonitionum* qvorum acrostichis sive literarum initialium juncta series reddit verba: Τῷ θειοτάτῳ καὶ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ ἡμῶν Ἰουστινιανῷ Ἀγαπητὸς ὁ ἐλάχιστος διάκονος. p. 158-170. Joachimus Camerarius in Latina versione sua reddit hoc acrostichon: *Divinissimo & pietate summo Regi nostro Justiniano Agapetus in minimis Diaconus.* Possevinus in fine Apparatus, ubi Catalogos librorum MSS. Græcorum exhibet; testatur CPoli inter Codices Constantii Barini fuisse hunc librum, in cujus inscriptione Agapetus Justiniani anteqvam Imperium ille susciperet Magister fuisse traditur, ex qvo Norisius diss. de Synodo V. cap. 2. etiam evincit Justinianum doctissimo Viro Magistro usum, tanqvam ἀναλφάβητον falso traduci. Citatur hic Agapeti liber plus simplici vice in florilegio Stobæi, qvanqvam loca illa esse ab ipso Stobæo dubites, qvoniam Photius inter scriptores qvibus Stobæus est nullam facit Agapeti mentionem.

*Agapeti editiones Græcæ, qvæ Græcolatinam Bandurianam ex duobus MSS. Regiis ** recensitam præcessere.*

Basileæ A. 1521. 8. apud Jo. Frobenium, cum Æsopi & aliorum fabulis, Hesiodo, Theognide & aliis Gnomologis.

In libello Gnomico, Joach. Camerarii Græce p. 87. Sed & Latina Camerarii versio subjicitur ad calcem libri p. 229. Lipsiæ 8. sine anni notatione Lugduni Batav. 1592. 8. apud Franciscum Raphelengium.

Basil. 1553. forma minore.

Coloniæ 1604. 8. 1638. 8.

Græco-

* Fuere plures hoc nomine, ut Agapetus Synadorum Episcopus, de qvo Philostorgius & Svidas in Ἀγαπητὸς Eusebium falso laudans pro Philostorgio. Agapeti duo Archimandritæ Constantinopoli, qvorum in Actis Concilii CPol. sub Menna mentio. Agapetus I. Papa Rom. A. C. 535. & Agapetus II. ab A. 946-956. qvorum Epistolæ exstant. Tum Agapetus Rhodi Insulæ Metropolita, cujus Epistola pro Concilio Chalcedonensi ad Leonem Imp. scripta A. C. 457. occurrit in Actis Concilii Chalced. parte 3. c. 45.

** Exstat etiam Græce MS. in Bibl. Vindobonensi. Vide Lambecium III. p. 152.

Græcolatina.

Venet. 1509. 8. Basil. 1518. 8.
Cum Æsopi & aliorum fabulis, Batrachomyomachia, Galeomyomachia, Musæo de amoribus Erus & Leandri & jurisjurando Hippocratis, Basil. 1545. 8. Paris. 1549. 12. Basil. 1574. 12. & Venetiis apud Antonium Bartoli 1709. 8.
Inter Veterum Theologorum Græcorum scripta, Conrado Gesnero curante junctim edita Tiguri, 1559. fol.
Ex *Jo. Ranftii* editione, Witeb. 1562. 8.
In posteriore Orthodoxographorum editione Basil. 1569. Tom. I. pag. 180. fol.
In Compendio Moralium præceptionum Martini Hayneccii, Lipsiæ 1600. 8.
Herbornæ 1605. 8. cum versione *Matthiæ Martinii*, & Bremæ 1605. 12. & 1615. 8. qvas duas editiones mihi non visas memorant Hendreichius in pandectis Brandenburgicis & Carolus Arndius in schediasmate Bibliothecæ Græcæ difficilioris, Rostoch. 1702. qvod totum est de Phalaride, Agapeto & Basilio Macedone. Eidem Hendreichio memorantur, qvoqve *Andreæ Werneri*, (qvi latine vertit, Magdeb. 8. uti etiam *Petrus Bizarrus*) *Conradi Rittershusii*, Lips. 1611. 12. *Jo. Bercovii*, & *Henrici Kitschii* editiones Lips. 1613. 4.
Cum notis *Stephani Schœningii*, Franeckeræ 1608. 8. cum S. Nili admonitionibus & libello de virtutibus qvi Aristoteli tribuitur.
Cum versione duplici, dissertationibus, exemplis, qvæstionibus per *Georgium Draudium*. Francof. 1615. 4. & 1659. 4.
In Auctario Bibliothecæ Patrum Ducæano Paris. 1624. fol. Tom. 2. pag. 362. & T. XII. Bibl. Patrum Morellianæ Paris. 1644. p. 607.
Agapeti scheda regia & Basilii Macedonis adhortationes ad Leonem filium, cum versione recensita à *Bernhardo Damke*, Hamburgensi, additis ejus notis. Basil. 1633. 8.
Agapeti scheda Regia repurgata mendis & explanata à *P. Guerin*, Paris. 1635. 8.
Cum notis *Jac. Brunonis* & filii *Jac. Pancratii Brunonis*, Lipsiæ & Norimb. 1669. 8.

Agapeti editiones Latinæ.

Apud Baronium ad A. C. 527. n. 4. seq.

In Bibliotheca Patrum, Parif. 1575. atqve deinde in aliis editionibus Parisiensibus, Coloniensi & deniq; in Lugdunensi Tomo IX.

Ex *Albani Torini* versione Basil. 1541. 8. ad calcem Onosandri, apud Robertum Winter.

Ex Metaphrasi heroica *Menradi Moltheri*, Hagenoæ 1527. 8.

Ex versione & cum scholiis *Jacobi Huggelii*. Mulhusii 1560. 8.

Ex versione *Joach. Axonii* Graviani, Antwerp. 1561. 8.

Halæ Sax. 1593. 8. ad Jo. Sigismundum, Marchionem Brandenburgicum studio *Jo. Olearii*, adjunctis capitibus Augustanæ Confess. & libri Concordiæ.

Aphorismis LXXII. distributum Latinis versibus elegis reddidit *Eh. Neubusius* Steinfurtianus 1603. Francof. 8. cum Ottonis Casmanni systemate doctrinæ vitæqve politicæ.

Gallicæ, Hispanicæ, Germanicæ.

Gallicè à Joanne Picot. Parif. 1563. 8. Hinc ab Hieronymo Beneventano. ibid. 8. Tum Pardulpho Pratejo interprete, Lugd. 1570. 8. Atqve ex versione Ludovici XIII. Galliæ Regis. Les Preceptes d'Agapetus à Justinien, sur une version latine, par le Roy Lovis XIII, en ses leçons ordinaires. Parif. 1612. 8.

Hispanice, per Christophorum Mosqvera de Figveroa. Madrit. 1596. 4 Reglas para los qve goviernan.

Germanice Martino Mollero interprete, Gorlitii, 1590. 1605. 8. Et ex versione Nicolai Glaseri, Brem. 1619. 4. cum laude philomelæ & Luciano de calumnia ac Tabula Cebetis.

5. BASILII *Macedonis*, Imp. CPol. κεφάλαια παραινετικὰ ad Leonem Sapientem, filium qvem Pater 6. Januar. A. C. 879 Augustum pronunciavit, *capita exhortationum LXVI.* qvorum acrostichis sive primæ literæ junctæ reddunt hæc verba: Βασίλειος ἐν Χριστῷ βασιλεὺς Ῥωμαίων Λέοντι τῷ ποθεινοτάτῳ υἱῷ καὶ συμβασιλεῖ. *Basilius in Christo Imperator Romanorum, Leoni caro filio & Imperii Collegæ.* p. 171-192. Hunc librum Bandurius emendavit ex duobus Codicibus Bibl. Regis Christianissimi, n. 3059. & 3363. Exstat etiam MS. in Bibl. Vindobonensi ut annotat Lambecius III. p. 38. dignum qvi cum editis conferatur testatus. Codices Venetum, Vaticanum & Bibl. Strozzianæ pridem laudavit Gesnerus.

Edi-

Editiones Capitum Basilii Græcolatinæ, quæ Bandurianam præcesserunt.

Primus Græce edidit *Federicus Morellus* cum versione qvam ipse composuit, Paris. 1584. 4. typis Reg.
Cum Agapeto, & notis *Bernardi Damke*, Hamburgensis, prodiit Basil. 1633. 8.
Cum versione *Joannis Pandis*, Paris. 1637. 12.
Cum versione eleganti *Justi Drunsfeld*, Gotting. 1671. 8.

Latinæ.

In Bibliothecis Patrum Paris. 1589. T. V. Colon. T. IX. parte 2. & Lugd. T. XVI.
Ad calcem Onosandri, una cum Ferrandi Diaconi Carthag. parænetico, cura Johannis à Fuchte, Helmst. 1616. 4.

Gallicæ, Italicæ, Germanicæ.

Gallice ex Hieron. Beneventani versione, Paris. 1612. forma minore.
Versio recentior hoc titulo: *Maximes pour l' education d' un jeune Seigneur avec les instructions de l' Empereur Basile pour Leon son fils, traduits du Grec, & l' abregé de leur vie.* Paris. 1690. 12.
Italice ad calcem militis Christiani, ab Antonio Possevino editi, & cum auctario recusi Venetiis 1604.
Latine & *Germanice*, Baruthi 1669. 12.

6. *Theophylacti Institutio Regia*, ad Constantinum Mich. Ducæ F. de qva dixi supra p. 285.

7. *Libri octo Antiqvitatum CPolitanarum* ex monumentis maximam partem antea ineditis selecti, & Græce descripti ac versione latina copiosisqve atqve eruditis commentariis illustrati. Libris *qvatuor* primoribus continentur Monachi *Anonymi*, qvi Alexio Comneno opus suum inscripsit, adeoqve * Codino trecentis & qvinqvaginta annis est antiqvior, *Origines & Antiqvitates CPolitanæ*, qvibus descriptionem Urbis in tres partes distributæ, tem-

* De Codini Antiqvitatibus CPol. supra p. 480. Anonymi opus ab Oudino sine caussa Michaeli Psello tribui, docet Bandurius præf. ad T. I. numismatum Imperator.

templorum, aliorumqve ædificiorum & monumentorum p. 1-64. & libro qvarto p. 65-80. Templi S. Sophiæ continetur, ex Codice chartaceo Regis Galliæ 3058. 3. & 4. *Stylus hujus Anonymi*, inqvit Bandurius, *est varius & inæqvalis, utpote qvi opus suum ut arbitror ex diversis scriptoribus Originum seu Antiqvitatum CPolitanarum & aliis Chronicorum scriptoribus qvi ante ipsum floruerunt, consarcinavit pro more auctorum illius ævi. Hauserit igitur ex opusculo Hesychii Milesii* ** *qvod inscribitur* περὶ τῶν πατρίων *sive de Originibus CPol. & ex altero ejusdem tituli & argumenti opusculo, auctore* Christodoro *Panisci F. Coptensi, qvem laudant Suidas & Eudocia Augusta in Joniis, opere MS. à nobis in Commentariis sæpe citato. Fortassis & ex aliis ejusdem argumenti scriptoribus, qvi citantur* *** *à Porphyrogenito lib. 2. de Thematibus cap. 12. Præterea ex auctore Chronici Alexandrini, Theophane, Cedreno ac reliqvis Historiæ Byz. scriptoribus.*

Libro *qvinto* exhibentur cum nova Bandurii versione pag. 81 ad 106. *Anonymi* παραστάσεις σύντομοι χρονικαὶ, qvas à Lambecio primum Græce, & à Combefisio Græce ac Latine editas dixi supra pag. 480. seq.

Libro *sexto* continentur 1.) *Nicetæ Choniatæ narratio de statuis CPolitanis* pag. 107.-114. qvam dedi supra pag. 405. cum mea versione ignarus tunc vulgatam jam fuisse à Clariss. Bandurio. Poterit autem ut spero, utriusqve interpretatio collata inter se mutuo juvare. Initio statim τὸ ἐθνικὸν παραδεικνύντες φιλόχρυσον puto me rectius vertisse *insitam genti avaritiam ut demonstrarent*, qvam virum doctissimum qvi reddit: *auri amore gentilium ritu flagrantes.* Sed mox idem τὰς τῶν βασιλέων θήκας rectius interpretatus est *Imperatorum sepulchra.* Bandurius hanc narrationem accepit à Clariss. Boivinio, qvi illam à Grabio ad se transmissam edere voluit in Tomo qvarto Nicephori Gregoræ, ut dixi supra pag. 321.

2.) *Georgii Pachymeræ descriptio Augusteonis*, qvam laudatus Boivinius Græce vulgaverat in notis ad Gregoram pag. 764. seq. Sed Bandu-

** De hoc supra p. 241. De Christodoro autem Ægyptio constat ex Suida qvod vixit tempore Anastasii Imp. & qvod præter alia multa scripsit Πάτρια Κωνσταντινουπόλεως ἐπικῶς sive versibus Heroicis, libris XII. De ejusdem Christodori ἐκφράσει τῶν ἐν ζευξίππῳ ἀγαλμάτων *descriptione statuarum in Gymnasio Zeuxippi* CPolitano, mox dicetur pagina seqvente.

*** Nullos qvidem Constantinus nominat, sed tantum laudat τοὺς τὰ πάτρια συγγεγραφότας τοῦ Βυζαντίου.

Bandurius cum versione sua recudi curavit pag. 114-117. De Augusteone sive Augustæo atrio templi S. Sophiæ Codinus in Originibus CPol. n. 32. Goarus ad Codinum de officiis pag. 130. & Bandurius ad Antiqv. CPol. pag. 468. seq. & 804.

3) *Photii Patriarchæ CPol. descriptio Ecclesiæ Dei Genitricis in Palatio exstructæ à Basilio Macedone Imp.* pag. 117-121. cum nova Bandurii interpretatione. Ediderat eam pridem Lambecius Græce, & utraqve lingva Combefisius, ut supra pag. 485. dicere me memini. Habita est in Encæniis Anno CHristi 880. Basilii Imp. 14. De templo illo vide sis Bandurium p. 598. seq.

4.) *Περὶ τῶν τάφων τῶν βασιλέων de sepulchris Imperatorum in templo CPolitano SS. Apostolorum* pag. 121-124. Adjuncta est descriptio Herois Justinianei, & tumulorum Imperatoriorum in variis Monasteriis. E Codice Regio. Confer qvæ è Codice Colbertino Græce exhibet Cangius lib. IV. CPoleos Christianæ pag. 109. 110. *Τὰ ἐν τῷ ἡρώῳ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου μνήματα. Τὰ ἐν τῷ ἡρώῳ τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ.*

5.) Excerpta de Antiqvitatibus CPolitanis ex Codice Regio & Codino de ædificiis CPol. cum Lambecii & Bandurii notis p. 124-134.

Libro *septimo* continentur *Epigrammata & poëmatia* variorum Poetarum de rebus CPolitanis è libro tertio & qvarto Anthologiæ, & ex libro qvinto *Ecphrasis Christodori Thebani statuarum in Gymnasio Zeuxippi*, et Epigrammata in aurigas in Hippodromo CPol. pag. 135-175. Metaphrases latine additæ sunt ad unum tantum A. B. sive Anselmi Bandurii, ad cætera Andreæ Alciati, Casparis Ursini Velii, Federici Morelli, Francisci Franchini, Hugonis Grotii, Jani Cornarii, Joannis Sleidani, Pauli Stephani, Petri Menardi, Septimii Florentis Christiani, & Theobaldi, qvorum nomina primoribus literis innuuntur. Præterea *Maximi Planudæ* * Heroelegi & Jambi in Templum Andreæ à Protovestiaria conditum: pag. 175. seq. *Georgii Pisidæ* sive *Pisidis* Jambi in templum Blachernarum. pag. 177. seq. *Mich. Pselli* Jambi in æreum eqvum in Hippodromo qvi pedem attollebat. pag. 178. Hinc *inscriptiones variæ* qvæ CPoli vel olim extiterunt, vel etiamnum exstant pag. 179-184. Deniqve pag. 184. sq. *Matthæi Cigalæ* Cyprii qvi A. C. 1636. scripsit, de sepulchro Constantini Magni narratio, *Gennadii Scholarii* Patriarchæ CPol. expositio literarum ænigmaticarum

* Græce ediderat Cangius ad Zonaram p. 35. emendatius Boivinus ad Gregoram p. 754.

rum qvæ in eodem ſepulchro inſcriptæ fuiſſe traduntur & divinationem de Palæologorum imperio à Turcis evertendo continent. Vide qvæ dixi ſupra pag. 365. 366. & confer Dorothei Monembaſienſis Chronicon pag. φμ'δ. editionis qvam poſſideo Venetæ A. 1684. 4. ubi idem vaticinium cum expoſitione legitur.

Libro *octavo* occurrit 1) Catalogus Epiſcoporum ac Patriarcharum CPol. decerptus ex Chronographia Compendiaria S. Nicephori Patriarchæ CPol. qvæ habetur in Codice Regio, diverſa ab editis pag. 187-190. Deſinit in Ignatio Evnucho.

2.) Nicephori Calliſti Xanthopuli nova enarratio de Epiſcopis Byzantii & Patriarchis Cpolitanis, è Codice qvem Regi Chriſtianiſſimo pridem donavit Antonius Eparchus pag. 191-200. Deſinit in Athanaſio qvi Johanni Sozopolitano ſucceſſit.

3.) Catalogus Patriarcharum CPolitanorum ex Jure Græco Romano Jo. Leunclavii Francof. 1596. fol. pag. 296. ſeq. diverſus ab aliis pag. 201-208. Deſinit in Joſepho Abbate Galeſii.

4. Catalogus Patriarcharum CPol. ex nova Variarum Hiſtoriarum ſynopſi Matthæi Cigala, diverſus ab aliis pag. 209-218. Deſinit in Neophyto Heracleenſi. Matthæi Cigala ſynopſis Hiſtoriarum prodiit Græce Venet. 1637. 4.

5.) *Philippi Cyprii*, magnæ Eccleſiæ Protonotarii libellus continens catalogum Patriarcharum CPolis pag. 218 229. Deſinit in Parthenio. Hunc primus Græce & Latine edidit Nic. Blancardus Franeqv. 1679. 4. una cum Chriſtophoro Angelo de ſtatu & ritibus Eccleſiæ Græcæ. Deinde latine cum notis poſtumis * Henrici Hilarii, Rectoris Scholæ Cellerfeldenſis, prodiit Lipſ. 1687. 8. His tomo ſecundo p. 1000. ſeq. accedit Catalogus Patriarcharum CPolitanorum ab A. C. 1594. ad 1640. transmiſſus CPoli ad V. C. Euſebium Renaudotum, Græce & Latine.

6. Ἔκθεσις νέα Ἀνδρονίκου βασιλέως *Expoſitio nova Andronici* Palæologi *Imp. qvi Metropoles CPoleos alias è minoribus ad majores exaltavit, alias è diverſo ad minores thronos deduxit.* pag. 230 -- 235. Diverſa hæc eſt ab ἐκθέσει Andronici ſenioris, qvam cum Codino ſæpius editam dixi ſupra pag. 479.

7.) Κατάλογος ἐπισκόπων τῶν ** ἕκαςος τῶν μητροπόλεων ὑποκειμένων, ὅσαι σώζονται νῦν ἐκ μέρους, ἐκ τούτων αἱ πλεῖστα

ἀφα-

* Confer Acta Eruditorum T. I. ſupplementi pag. 391. ſeq.

** ita leg. pro αἵτινας.

ἀφανίσθησαν. Catalogus Episcopatuum cuinam singuli Metropoli subjiciuntur, qvæ nunc ex parte supersunt, pleræqve vero earum exoluerunt. p. 236--240.

8. Catalogi duo Imperatorum, unus à Constantino M. ad Alexium Ducam Murzuflum pag. 241 243. ex Jure Græco Romano Leunclavii p. 181. & alter ab eodem Constantino usqve ad captam CPolin, subjecta succesfione Sultanorum usqve ad A. C. 1636. p. 244-247. ex Matthæi Cigala Synopsi Variarum Historiarum.

Seqvuntur PETRI GYLLII, Altiensis Galli, eximii scriptoris & longarum per annos qvadraginta amplius susceptarum peregrinantium usu, doctrina, ingenioqve clarissimi qvi A. C. 1555. ætatis 65, Romæ diem obiit, *de Bosporo Thracio libri III. & de Topographia CPoleos & de illius Antiqvitatibus libri IV.* utrumqve opus latine ab Auctore scriptum & post editionem minus correctam Lugd. 1561. 4. excusum emendatius minori forma inter Resp. Elzevirianas, Anno 1632. lectuqve dignum. Thoma Smitho qvidem judice in notitia CPoleos, edita Lond. 1692. 8. p. 66. Gyllius in illius urbis descriptione accuratissimus, pæne nimia diligentia usus narrationem paullo obscuriorem & minus gratam reddit. Gratissima hæc est vel eo nomine, qvoniam plura monumenta tunc adhuc exstantia sed interjecto tempore à Turcis destructa describit. Usus etiam *Dionysio* Byzantino MS. cujus edendi spem postea fecit Holstenius.

Qvam Elzevirius Gyllio subjunxit Veteris Auctoris *Anonymi* Latini, circa Theodosii junioris tempora compositam *descriptionem CPoleos per XIV. Regiones*, cum notis Gvidonis Pancirolli Bandurius qvoqve exhibet, poterat vero præmittere etiam præfationem, qvam è MS Vindobonensi vulgavit Lambecius lib. 2. p. 950. atqve in sua ejusdem descriptionis editione non omisit Cangius in CPoli Christiana lib. 1. p. 63 seq. Ediderat eandem descriptionem CPoleos, sed sine jam dicta præfatione illustraveratqve Pancirollus ad calcem Notitiæ utriusqve Imperii.† Subjunxerat etiam, sed sine notis Pancirolli, Phil. Labbeus in protreptico ad scriptores Historiæ Byz p. 54. & ad calcem Notitiæ utriusqve Imperii Paris. 1651. 12.

Præter Indices rerum, utilissimo instituto subjectus etiam operi à Bandurio est Index Geographicus regionum, populorum & civitatum qvæ in monumentis hisce memorantur, necnon brevis index scriptorum allegatorum in libris Constantini Porphyrogeniti, qvem hoc loco paulo integriorem subjungam.

† De illo opere qvod in Tomo septimo Thesauri Antiqvitatum Rom. Græviani recusum est, dixi in Bibliotheca Latina lib. IV. c. 5. §. 6. Cangius ad Villeharduinum p. 288. suspicatur auctorem esse *Marcellinum Comitem* qvi Justiniani Imp. Cancellarius fuit. & Cassiodoro teste (c. 25. Divin. Lect.) *qvatuordecim libellis CPolitanam civitatem minutissima narratione descripsit.*

INDEX Scriptorum qvi in libris Conſtantini Porphyrogeniti de Thematibus & de Adminiſtrando Imperio citantur, ad paginas editiones Bandurianæ.

Hero-

In Volumine secundo Bandurius Historiæ Byzantinæ lucem insignem affundit partim tabulis æneis nitide in æs incisis, partim eruditis notis & commentariis in scripta priore tomo comprehensa.

Tabulæ æneæ qvatuor præmissæ urbem *CPolin* repræsentant pro vario urbis statu per varia tempora, 1) qvalis ab Anonymo Latino describitur divisa in XIV. Regiones tempore Theodosii junioris: 2) qvalis describitur ab Anonymo Græco qvi Alexii Comneni tempore vixit, divisa in partes tres. 3) qvalis fuit sub Joanne Palæologo, penultimo CPol. Imperatore, ex Christophori de Bondelmontibus Florentini libro de Insulis Archipelagi, MS. in Bibl. Regia Paris. qvem ad Cardinalem Jordanum de Civitate Rhodi misit A. C. 1422. 4) qvalis hodie cernitur, atqve à Grelotio delineata est. Similiter *Anaplus Bospori Thracii* duabus Tabulis repræsentantur, 1) uti ex Dionysio Byzantio, sive qvi hunc secutus est Petro Gyllio pridem à Gvil. Sansonio descriptus fuit. 2) ex delineatione Domini de Combes. Deniqve exhibetur singulari tabella *prospectus Propontidis atque Hellesponti.*

Numismatum Byzantinorum tabulas septem post p. 456. sive qvæ Byzantina veteri Rep. adhuc florente, sive qvæ sub Imperatoribus cusa sunt, magnam partem è Gazophylacio Regis Christianissimi, reliqva è Fucaltiano Bandurius depromsit.

Specimen diptychi eburnei *Consularis* p. 492. qvale dederat Sirmondus notis posterioribus ad Sidonium lib. VIII. Epist. 6. Tom. I. Operum pag. 1060. & Jo. Mabillonius T. 3. Annalium Benedictin.

Columna Historiata qvam CPoli Arcadius Imp. pridem è marmore erigi curavit, & in qva Theodosii Patris gesta, nec non ædificia ab utro-

* Videtur ille locus de Theophanis prosapia & de Constantino Porphyrogenito additus ab alio, non ab ipso Constantino.

utroqve Augusto exstructa repræsentantur, Tabulis XIX, ex Gentilis Bellini delineatione per partes pulchre descriptam exhibet post p. 508. Confer qvæ de eadem præter Gyllium Cangius in CPoli Christiana lib. I. pag. 78. & Claudius Franciscus Menetrerius S. I. qvi eandem columnam ære depingi curavit & copiose descripsit Paris. A. 1703. Alia columna qvam Theodosius Magnus in foro Tauri poni curaverat, eversa est à Bajazethe, neqve amplius exstat.

Pag. 632. è Codice Regio charactere unciali noni sæculi scripto, (in qvo Opera Nazianzeni exstant) in una tabella exhibentur *Ordinatio S. Nazianzeni*, *Victoria Constantini M. contra Maxentium* & *inventio S. Crucis* per Helenam Constantini M. Matrem.

Post pag. 664. *Circi* sive *Hippodromi CPolitani* à Constantino M. exædificati reliqviæ, qvales adhuc superfuere centum ante captam CPolin annis, ex Onufrii lib. I. de ludis Circensibus.

Pag. 667. *Anaglypha* in latere septentrionali stylobatæ *Obelisci*, qvi ex lapide Thebaico in medio Hippodromo CPol. erectus erat, descripta ex Jac. Sponii & Georgii Wheleri Itinerariis. Præterea *Tripus æreus Apollinis*, qvi in eodem Hippodromo fuit, & *Columna* marmorea *Marciani* Imp. à Tatiano qvodam posita, alteraqve Porphyretica, qvæ etiamnum CPoli visitur.

Pag. 745. Ichnographia *Templi Sophiæ* CPol. Ejusdem prospectus exterior septentrionalis & occiduus qvalis hodie cernitur p. 752. atqve meridionalis pag. 756. Prospectus interior versus altare pag. 758. & prospectus altari adversus, versus ostia pag. 762. omnia ex *Josephi Grelotii* accurata descriptione ex ejus Itinerario CPolitano qvod Gallice prodiit Paris. 1680. 4. atqve inscribitur: *Relation nouvelle d'un voyage de Constantinople*, * *enrichie de plans levez sur les lieux, & de toue ce qu'il y a de plus remarqvable de cette ville.*

Pag. 790. *Naturæ multimammæ imago* ex pyla marmorea antiqva Romæ obvia qvam repræsentavit Lambecius lib. 2. p. 738.

Pag. 937. *Imago Synodi CPolitanæ* universalis adversus Macedonium & Apollinarem habitæ, imperante Theodosio Magno, deprompta ex Codice MS. noni sæculi operum Nazianzeni, ex qvo Bandurius pag. 632. alias icones exhibuerat, & de qvo consulendus

Aaaa 3 Mont-

* Hujus libri lectione vehemens sæpe desiderium CPolis adeundæ sibi injectum testatur V. C. Hadrianus Relandus, lib. de religione Muhamedica p. 151.

Montfauconus in Palæographia Græca pag. 250. seq. & Franciscus Louvard in Conspectu Operum Nazianzeni. Observare licet in hac imagine Synodi, in medio summo loco positum thronum, cui non insidet sed proximus ante Episcopos assidet Imperator: in throno positum est magnum volumen explicatum, Sacræ Scripturæ videlicet, ad cujus oracula exigi omnia oportet.

Pag. 991. Imagines Joannis Baptistæ, Constantini M. Matrisqve Helenæ, Manuelis & Joannis Palæologorum, & Josephi Patriarchæ CPol. qvi Florentiæ obiit, è Codice Regio 3058. complexo Antiqvitates CPolitanas, qvas primis qvatuor libros Bandurius edidit.

Post pag. 1007. Tabulæ sex celebriorum ædificiorum CPoli à Imperatoribus Mahumetanis conditorum qvæ hodie ibi supersunt; 1) Ichnographia & prospectus templi Sultani Achmed. 2) Prospectus Solimaniæ sive superbi Templi à Solimanno exstructi. 3) Ejusdem Ichnographia. 4) Prospectus Templi cui nomen Validæ. 5) Claustri pro Gynæceo Imperatorio (Grand Serrail) & Palatii prospectus. & 6) Claustri porta sive introitus. E Grelotio supra laudato, unacum ejus descriptione, lingva Gallica.

Deniqve in notis ad Constantinum Porphyrog. pag. 118. & 119. exstant varia Alphabeta Slavonica: nec non, *Anonymus* de conversione Gentis Russorum ad fidem Christianam tempore & svasu Basilii Macedonis facta p. 112 seq. Græce & Latine.

De Scriptoribus ineditis, qvorum fragmenta insignia, vel opuscula integra Bandurius Commentariis suis in Antiqvitates CPol. inseruit.

ATHANASII Macedonis,* qvi ab XIV. Octobr. A. C. 1289 ad XVI. Octobr. 1293. atqve iterum ab 3. August. A. 1304. ad 1310. Patriarcha CPol. fuit, (de qvo plura Pachymeres ipsi infestus, & non minus amicus illi Gregoras) scripta pleraqve sive memorat sive ipsa exhibet Bandurius, è qvo & Clariss. Boivinii notis ad Nicephorum Gregoram pag. 755. seq. licebit notitiam illorum hoc loco tradere.

In Codice Chartaceo qvem Regiæ Bibl. Paris. donavit ArchiEpiscopus Dux Rhemensis, Carolus Mauritius Tellerius habetur

* Hujus Epistolæ VIII. de necessaria Episcoporum residentia, Latine leguntur T. XXV. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 944. seq. ex Latino Nicephori Gregoræ interprete.

: hæ Athanasii illius Epistolæ & Opuscula, qvæ descripsisse se & in la-ium sermonem vertisse testatur Bandurius p. 962.

Πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα, *Ad Imperatorem* (Andronicum Palæolo-im juniorem) γράμματα sive Epistolæ 1. περὶ τῶν ἀρχιερέων τῶν ἐν-·κομένων ὧδε, *de Episcopis CPoli degentibus, cum deberent ad Ecclesias suas ire.* Confer infra, 10. & 52.

2. *De incursibus circa urbis muros & portas, neqve permittendum esse ·mpiam cum armis urbem introire.*

3. *De expellendis qvi nefaria agunt, nec differenda illorum pœna, præ-ue in circuitu S. Sophiæ.*

4. περὶ τοῦ ὀρθοῦ δόγματος, *de recta fidei doctrina.*

6. *De legitimo connubio.*

8. *De eleemosyna, & rogatio consilii circa captivos.*

9. *De non committendis per nuncios certis negotiis, sed commi' signifi-ndis.*

10. 13. 15. 16. 17. 31. 44. 45. *de residentia Episcoporum; & qvod non beant plus sex mensibus à suis Ecclesiis abesse, uti legibus & canonibus statu-n est, & ne habitent in Regia urbe.* adde 1. 52. 63. 75. Ex his Episto-*tres* latine vertit ediditqve Franciscus Turrianus ad calcem libri resfidentia Pastorum. Florent. 1551. Addidit etiam Latine alias *inqve* hujus Athanasii Epistolas ejusdem Argumenti ad Episcopos; æ in Codice Regis Galliæ non exstant.

12. *Propter Chrysobulla*, ubi de rebus temporalibus monasterio-m administrandis.

14. & 22. *Ut justitia, temperantia, veritas & misericordia immutabiles ventur.*

20. *Ut instituat liberos & subditos omnes secundum DEI bene placita.* ræce occurrit apud Bandurium pag. 614.

21. *De conversione ad DEum, & ut cognoscat unusqvisqve privata & bli·a, & de strepitu facto.*

23. *Ne bona facere Imperator differat.*

24. Περὶ τῶν θεοκτόνων Ἰουδαίων *de Deicidis Judæis, ut ex urbe disce-ne.* Græce apud Bandurium p. 614.

25. 26. *Qvantam subditorum curam Imperatores gerere debeant.* In incipio sanctor. Jejuniorum Indict. IV. & V.

27. *De*

27. *De festo Nativitatis CHristi, rogans venerandum emitti decretum, ne quis à vespera Sabbati & Regiæ Festivitatis in balneum aut tabernam ad bibendum intromittatur.*

28. 39. *Adhortatio in festo Dormitionis S. Deiparæ.*

29. *Exhortatio ad misericordiam.*

30. *Qvod ii qui cum Imperatore in Catechumeneis conveniunt, non ad preces sed ad voluptates respiciant.*

32. *Ne per dilationem illa parva delicta quæ referuntur, sine remedio maneant, neve litteræ solum in forulos immittantur.*

33. *De domibus privatis quæ templis conjuncta sunt, & hoc grave esse delictum. Adde infra,* 49.

34. *Ut commisereatur iis qvi Paxen* (τὸν Παξῆ) *è carcere eduxerunt.* Idem forte qvem Κουτζίμπαξιν Pachymeres appellat.

37. 38. 55. *Adhortatio ad sepulturam Salvatoris concelebrandam.*

40. *De asserenda in libertatem Ecclesia CHristi.*

41. *Qvod non ex humano affectu, sed tantum charitatis causa hæc referat.* adde 64.

42. *De iis qvi sitiunt populum DEI devorare sicut escam panis, & qui ipse condoleat plus qvam amici & cognati de ærumnis quæ accidunt.*

43. *Ne omittat pro dono sibi collato conferenti DEO dignos referre fructus.*

46. *Ut Oenæotæ beneficium impertiat.*

47. *Qvæ merces ei danda, qvi in S. DEI Ecclesia Synodicum revelent.*

48. *Contra turpis lucri cupidos, & de privilegiis Ecclesiæ.* Græce & Latine apud Bandurium p. 983.

49. *De honorandis & exornandis Divinis Templis, qvod neminem liceat in Catechumeneis habitare, neque domos qvorundam Divina Templa contingere par sit.*

50. *Ut ne cuivis loqventi aurem præbeat Imperator, nec colonos ab agris colendis coërceat.*

51. *De impudentibus, sangvinariis, & in malitia locupletibus.*

52. *Qvod ii qvibus gladius à DEO traditus est, non ad tradentis placitum illo utantur, & ut Tyrius & Alexandrinus Episcopus ex Urbe discedant.*

53. *Relatio Patriarchæ Athanasii & congregatæ apud eum Synodi ad Andronicum Palæologum Imp. de qvibusdam juris capitibus, per modum* ὑπομνηστικοῦ *fere*

No-

ivellæ *qvam Imperator approbavit.* Locum ex ea profert Boivinus ad egoram p. 757.

56. 57. 58. *De fame qva populus laboravit, ac ne inscio Patriarcha frumentum veneat, vel pretium augere liceat.*

60. *Quod ii qvi amore ducuntur DEi, placita suggerant & magna vi fierc nitantur, id sibi lucro esse rati.*

61. *Quod Orthodoxis recte statutum sit ut Divina Templa excitent, iis qvi diversis locis ad hoc deputati sunt, concedenda; ut divini Canones enunciant.*

62. *Ut curet combustibilia ligna suppeditari, qvo possit Patriarcha pulmen- pauperibus coqvere.*

63. *Ut qvisqve Episcopus in sua Ecclesia resideat, Et de Clericis qvi officio- n & roga causa* (ὀφφικίων καὶ ῥόγας ἕνεκεν) *contumaces sunt.*

64. *Qvod ea qvæ ad Imp. refert, non amicorum, cognatorum, munc- n aut gloriæ causa referat. adde* 41.

66. *Adhortatio ut Ecclesiam componat, & subditos ad vitam secundum ges deducat.*

67. *De Despota Joanne Palæologo, Imperatoris filio.*

69. *Quod Augusta graviter succenseat filio suo felicissimo Despotæ,* (παλυχεστάτῳ Δεσπότῃ.) Hortatur ut Imperator permittat Filio Matrem ire ad hujus dolorem leniendum.

70. *De Despota & filio Imperatoris Joanne, ut pro sumtibus & pro digni- e necessaria ipsi subministrentur.*

71. *De publicorum negotiorum administratore qvi qvendam induxit ut se- i imaginem Salvatoris percuteret ac dejiceret, ac de eo qvi frumentum abripere sus est.* Accusat impietatis qvendam Operum publicorum redemrem, qvi imaginem Salvatoris, Templi fastigio impositam de- erat.

72. *De iis qvi nolebant festum Divorum Apostolorum celebrari: & qvod e Imperator non passus sit ut id prætermitteretur, & sacræ liturgiæ in donum ferit pretiosam ac pulchram tunicam talarem.*

73. *De Domino Niphone, Cyziceno Episcopo, & de accusationibus ipsi ectis.* Græce apud Bandurium. p. 984.

74. *Gratiarum actio, qvod cum in tanta Mundi cura constitutus sit Impe- tor, non alteri primas detulerit in reducenda ove qvam periisse audiverat.*

76. *Ut post DEum sive in dextris sive in sinistris à spiritualis Patris nutu pendeat.*

77. *Ut provideat fructuum & panis venditionem justam esse*, ubi de Dermociata, de fame, & de Latinis Byzantiorum pecunia ditatis.

Hactenus Epistolæ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα ad Imperatorem Andronicum.

78. Γράμμα διεγεῖρον βασιλεῖς καὶ ἄρχοντας. καὶ πᾶν τὸ ὑπήκοον πρὸς ἐπιστροφὴν πρὸς Θεὸν καὶ μετάνοιαν, *Epistola qva Imperatores, Principes & omnes subditi ad conversionem & pænitentiam excitantur.*

5. *Epistola ad eum qvi librum dono, χάριν κανισκίου miserat, cui postea remissus fuit.*

7. *De congregandis in Chora Monasterium Pontificibus, ut ad Imperatorem communis utilitatis caussa simul conveniant.* Græce apud Bandurium pag. 615.

11. *Ad magnum Diœcetam, ut per injuriam ablata restituat.*

16. *Epistola ne qvis Pastor ovile deserat.*

18. Πρὸς τὸν βασιλέα, *ad Imp. Dominum Michaelem, ut inter sexcentas curas etiam de iis qvæ in Baptismate promisimus solliciti simus.*

19. *Epistola ad Dominam Mariam Armenam Augustam*, scripta statim post adventum ejus ex Armenia, de qvo Gregoras VI. 8. Hist.

35. 36. *Qvod oporteat omnes ad Salvatoris sepulturam celebrandam concurrere.*

54. Γράμμα συγκαλῶν βασιλεῖς τε καὶ ἄρχοντας, ἱερεῖς καὶ μονάζοντας &c. *Epistola qva cohortatur Imperatores, Principes, Sacerdotes & monachos, ut nudis pedibus cum divinis Imaginibus processionem obeant.*

59. *Ad Augustam, qvod oporteat eam cum Conjuge concordem esse.* Pertinet ad dissidia qvæ fuerunt inter Andronicum Imp. & uxorem ejus Irenem, de qvibus Gregoras.

65. Γράμμα στηλιτευτικὸν, *Invectiva qva perstringitur* Johannes *qvidam* Drimys, *qvi execrandam sibi societatem conciliarat contra gregem Christi, contra Ecclesiam & à DEo coronatum Imperatorem.* Græce & Latine apud Bandurium p. 970. seq.

67. Πρὸς ποιμένας *ad Pastores, ne Monasteria subdita qvasi propriam possessionem sibi attribuant aut vendant, aut aliis tradant, nisi prout Canonice statutum est.*

75.

75. *Epistola de Monachis qui arbitrio suo sacros Canones conculcarunt, & Monasterio suo aufugerunt.*

79. *Abdicatio prioris Patriarchatus* A. C. 1293. de qva Pachymeres 23. & III. 24. Hist. & Nicephorus Gregoras VI. 7. Eam Græce è odice Regio exhibet Jo. Boivinius notis ad Gregoram pag. 757. amvis per errorem typographi vocatur παραίτησις τῆς δευτέρας πατριαρχείας. Græce & Latine Bandurius pag. 958.

80. *Posterior Patriarchatus abdicatio* A. C. 1310. de qva Gregoras I. 9. Illam Græce exhibet Boivinius in notis jam laudatis p. 762. æcè & Latine occurrit apud Bandurium p. 976. seq.

81. *Sanctissimis DEI Præsulibus, gloriosissimo Senatui, & honoratissimis lero Sacerdotibus & Monachis, iis etiam qvi militiam exercent, ac Civibus diibus, pauperibus, viris & mulieribus.* Græce & Latine apud Bandum, ibid.

82. *Ad Magistrum libellorum supplicum, de electione qua creatus Patrcha fuerat Episcopus Cyzici,* Nipho. A. C. 1310. Græce apud Banrium p. 985.

83. Γράμμα ἀνεπίγραφον seu *fragmentum in qvo accusatus Athanasius vocat ad Synodum, ut si crimina objecta vera esse putent, deponatur & ignose ejiciatur: sin minus, delatores puniantur.*

84. *Qvomodo & qvare prima & secunda Patriarchatus abdicatio facta sit.* æce & Latine apud Bandurium p. 978. seq. Etiam Græce pars legi in notis Boivinii ad Gregoram p. 763.

• EUDOCIÆ sive EUDOXIÆ *Macrembolitissæ*, Augustæ qvæ nstantini Ducæ primum deinde ab A. C. 1068. *Romani III. cognomen Diogenis* Imp. conjux fuit, eoqve post qvadriennium capto, excœcato extincto in Monasterium relegata est, opus ineditum * Ἰωνιὰ *Viorum* sive collectio spissa varii argumenti digestaqve ordine Alphabeti-

* Scripsit præterea Ἀπλέκαμον Ἀριάδνης, *Filium Ariadnes*, versibus Heroicis, & τὰς τῶν γυναικῶν χρείας, *de mulierum officio*, & τί δεῖ τὰς βασιλίδας ἀσκεῖν *qva in re Imperatrices exerceri debeant*, soluta oratione, & περὶ διαίτης Μοναζουσῶν

betico, ad Romanum Diogenem Conjugem. Titulus est: Εὐδοκίας τῆς Μακρεμβολιτίσσης βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως Ἰωνιά * (ita malim cum Cangio legere, qvam ut in Clariss Montfauconi Palæographia Græca pag. 298. semel iterumqve excusum est Ἰώνια) ἤτοι συναγωγὴ θεῶν, ἡρώων τε καὶ ἡρωϊκῶν γενεαλογίας, καὶ τῶν περὶ αὐτοὺς μεταμορφώσεων, μύθων τε καὶ ἀλληγοριῶν τῶν παρὰ τοῖς παλαιοῖς εὑρισκομένων, ἐν ᾗ καὶ περὶ διαφόρων σοφῶν, πρὸς τὸν φιλόχριστον καὶ εὐσεβέστατον βασιλέα Ῥωμανὸν τὸν Διογένην, νικητὴν, τροπαιοῦχον. *Eudociæ Macrembolitissæ Imperatricis CPolitanæ Violarium, sive collectio de Genealogia Deorum, Heroum, Heroinarum, & de metamorphosibus ad ipsos spectantibus, de fabulis & allegoriis quæ apud veteres reperiuntur. Ubi etiam de variis sapientibus & eruditis viris, ad Christi amantem & piissimum Imperatorem Romanum Diogenem, victorem & tropæis ornatum.* MS. exstat in Bibl. Colbertina, recenti charactere exaratum, & freqventer laudatur à Cangio in Glossario Græco. Indicem vero capitum dedit V. C. Anselmus Bandurius notis ad Antiqvitates CPol. pag. 818. seq. qvem hoc loco subjungere, qvoniam plurimorum scriptorum Græcorum memoriam continet, operæ pretium duxi. Numeros capitum & latinam versionem ipse addidi.

Πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου. *Index bujus libri.*

1. Περὶ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ περὶ τῶν ἐπωνυμιῶν καὶ ἰδεῶν αὐτῆς. De Minerva & ejus cognominibus & formis. 2. Διὰ τί Ἀθηνᾶ, καὶ ἄλλοι τῶν ἄλλων θεῶν οἱ μὲν τοῖς Ἕλλησιν, οἱ δὲ τοῖς Τρωσὶ συμμαχοῦσι; Qvare Minerva & qvidam ex cæteris Diis, alii Græcos alii Trojanos juverunt? 3. Περὶ τοῦ πῶς ἡ Ἀθηνᾶ παρθένος οὖσα τίκτει δράκοντα; De eo, qvo-

σῶν *de vita Monialium*, qvæ qvidem in Proconnesi sive Marmaræ Monasterio asservantur, ut in margine proœmii Codices Colbertei annotatum esse Montfauconus & Cangius testatur. Atqve hic etiam p. 48. ad Zonaram monet in Codice altero Colbertino, qvemadmodum & in Codice Regio 2977. fieri Clariss. Kusterus me monuit, ad hanc Eudoxiam referri Homerocentra. Εὐδοξίας τῆς ἀδελφῆς τῆς κυρᾶς Ζώης Ὁμηρόκεντρα. *Homerocentones*, inqvit Montfauconus, *qui jam diu editi fuerunt, scripsisse creditur Eudocia Macrembolitissa, cujus opusculi Codex habetur in Bibliotheca Collegii Ludovici Magni.* Notum tamen est à Jo. Zonara T. 3. p. 37. & Jo. Tzetze Chil. X. vers. 57. & 89. Homerocentones referri ad Eudociam antiqviorem, Theodosii junioris conjugem, Leonis sive Leontii Philosophi filiam, de qva dixi lib. 2. c. 7. §. 4. De illa etiam agunt Socrates VII 21. Evagrius I. 20. Theophanes p. 72. ibiqve Jac. Goar in notis pag. 569. Chronicon Alex. p. 312. seq. &c.

* Sic Mich. Apostolius scripsit Ἰωνιὰν de qva dixi lib. IV. cap. 9. §. 9. Svidas: Ἰωνιά ὁ λειμὼν τῶν ἴων, ὥσπερ ῥοδωνιὰ τῶν ῥόδων, καὶ κρινωνιὰ ὁ τῶν κρίνων.

qvomodo Minerva cum virgo esset, pepererit Draconem. 4. De Apolline. 5. De Apolline & Diana. 6. Qvare Diana ἐλαφηβόλος, à cervis petendis dicatur? Et de Actæone. 7. Περὶ τοῦ αἵματος τοῦ ἐπιβωμίου. De sangvine super aram effuso. 8. De Marte. 9. Περὶ τοῦ Ἄρεως τρώσεως, καὶ τοῦ ἐν τῷ χαλκοκεράμῳ τούτου κατακλείσεως. De Martis vulneratione, ejusqve inclusione in æneo carcere. 10. Περὶ τοῦ ᾅδου de orco sive inferis. 11. Περὶ τῆς Ἀφροδίτης καὶ τῶν αἰσχρῶν μυστηρίων αὐτῆς. De Venere ac turpibus ejus Mysteriis. 12. Περὶ τοῦ τῆς Ἀφροδίτης ἐραστοῦ. De Veneris amasio. 13. Περὶ τοῦ Ἄπιδος φάτνης. De Apidis præsepi. 14. De Æolo. 15. De Minya Æoli F. 16. De Æsculapio. 17. De Æsculapii liberis. 18. De Atlante. 19. De Æaco. 20. De Antæo. 21. Περὶ Ἀντιόπης καὶ τειχισμοῦ Θηβῶν. De Antiopa & Thebis muro cinctis. 22. De Amphione. 23. De Alcmæone. 24. De Actæone. 25. Περὶ Ἀβάριδος οἰστοῦ. De sagitta Abaridis. 26. De Atalanta & Melanione. 27. De Alcestide. 28. Περὶ Ἀλκμαίωνος τοῦ ἐξ Ἀμφιάρεω. De Alcmæone Amphiarai F. 29. De Amphiarao. 30. De Agamemnone. 31. De Agenore. 32. De Ancæo. 33. De Adonide. (Infra c. 51.) 34. Περὶ Ἀδώνιδος κήπων καὶ δένδρων Ταντάλου. De hortis Adonidis & Tantali arboribus. 35. De Athamante. 36. De Acmone. 37. De Ajace Locrensi. 38. De Ajace Telamonio. 39. De Ægæone. 40. Περὶ Αἰγιόχου Διός. De Jove scutigero. 41. Περὶ αἰγίδος τοῦ Διός. De scuto Jovis. 42. Περὶ αἰγοκέρωτος. De capricorno. 43. Περὶ ᾅδος κυνέης. De orci galea. 44. De Æeta. 45. Περὶ Αἴσημου. De Æsemo. 46. De Acasto. 47. De Acrisio. 48 Περὶ Ἀκτοριώνων. De Actoris filiis. 49. De Alectryone. 50. De Alexandro Paride. 51. De Adonide. (Supra c. 33) 52 Περὶ Ἀλετρίδων. de molitricibus. 53. De Alcimeda. 54. Περὶ Ἀλκυονίδων ἡμερῶν. De diebus Halcyoniis. 55. Περὶ Ἀλιτηρίων. De iis qvi molas Athenis diripuerunt. 56. Περὶ Ἀλοσύδνης. De Halosydna. 57. Περὶ Ἀλωιάδων. De Aloidis. 58. Περὶ Ἀμαδόκων. De Amadoco utroqve, Patre & filio. 59. De Amazonibus. 60. Περὶ Ἀμαλθείας καὶ τοῦ κέρατος αὐτῆς. De Amalthea & Amaltheæ cornu. 61. De Amymone. 62. De Amphidromiis. 63. De Alpheo fluvio. 64. Περὶ ἀνιπτοπόδων καὶ χαμευνῶν. De illis qvos Homeros Iliad. π. 235. illotis pedibus & humi cubantes vocat. 65. Περὶ τοῦ ἀστρονομεῖν καὶ ἀριθμὸν καὶ λογισμὸν εὑρεῖν, καὶ θύειν καὶ γεωμετρεῖν καὶ περὶ ὀνειρομαντείας καὶ οἰωνιστικῆς. De Astronomiæ

miæ studio, & numeri ac computi inventione, nec non de Sacrificiis, Geometria, divinatione è somniis, auspiciisqve. 66. Περὶ ἁλουργίδος, ἤτοι τῆς πορφύρας βαφῆς ἱστορία, καὶ πῶς τὴν ἀρχὴν εὑρέθη ἡ πορφύρα. Καὶ πῶς τὰ ζῶα νῦν οἱ Φοίνικες θηρῶνται. De purpuræ infectione narratio, & qvomodo primum inventa fuerit, & qva ratione Phœnices muricem piscentur. Confer Cangii appendicem glossarii Græci in κογχυλευταί. 67. Ὅτι Αἰγύπτιοι διάφορα τῶν ζώων ἐσέβοντο. Qvod Ægyptii varia animalia coluerunt. 68. De Anthemocrito. 69. De Anticlea. 70. De Antinoo. 71. De Amphinomo. 72. De Alcinoo. 73. De Antiphato. 74. De Admeto. 75. De Amphictyone. 76. De Æsimo. 77. De Aërope. 78. Æneæ Genealogia, & Astyanactis atqve Emathionis. 79. Abantis Genealogia. 80. De Antilocho. 81. Περὶ Ἀπύγων καὶ Μελαμπύγων. De Apygis & Melampygis. 82. De Ægypto ejusqve liberis. 83. De Ambrace. 84. De Ammone. 85. De Acrone Medico. 86. De Agapio. (Infra c. 102.) 87. De Apollonide Historico. 88. De Acusilao. 89. De Anaximandro. 90. De Antipatro. 91. De Apollonio Aphrodisiensi. 92. De Alexandro Myndio. 93. De Adriano Rhetore. 94. De Athenodoro. 95. De Æschine. 96. De Abante. 97. De Anaximene. 98. De Alexandro cui cognomen πηλοπλάτων, qvasi luteum Platonem dicas. 99. De Alcmæone Philosopho. 100. De Anaxarcho. 101. De Anaxagora. 102. De Agapio (supra c. 86.) 103. De Anaximandro. 104. De Anaximene. 105. De Antisthene. 106. περὶ Ἀκύλα de Aqvila (Rhetore ni fallor) 107. De Alexandro Ægeo. 108. De Alcidamante. 109. Περὶ Ἀμμωνίου τοῦ καὶ Ἀλεξάνδρου, de Ammonio qvi etiam dictus Alexander. 110. De Apollonio Tyanensi. 111. De Rhetore Antipatro. 112. De Apollonio Atheniensi Rhetore. 113. De Antiocho Rhetore. 114. De Andocide. 115. De Andromacho. 116. De Androtione. 117. De Antiphonte. 118. De Androclide. 119. De Apollonio Arcadi buli. 120. De Agathia Scholastico. 121. De Alexide Comico. 122. De Alcæo Tragico. 123. De Alcæo Comico. 124. De Alcmane Lyrico. 125. De Anacreonte. 126. De Anaxandride. 127. De Anaxippo. 128. De Antimacho. 129. De Antiphane. 130. De Apollodoro. 131. De Apollonio Solensi. 132. De Apollophane. 133. De Apollodoro Tarsensi. 134. De Ara-

Arato. 135. De Abrone Grammatico. 136. De Alexandro Milesio. 137. De Alexandro Ætolo. 138. De Anterote. 139. De Apione. 140. De Apollodoro Grammatico. 141. De Apollonio Dyscolo. 142. De Aristarcho. 143. De Aristonico. 144. De Aristophane (Grammatico) 145. De Arcadio Grammatico. 146. De Archibio. 147. De Asclepiade. 148. De Astyage. 149. De Aristogene Medico. 150. De Aristogene Cnidio. 151. De Archigene. 152. De Apsyrto. 153. De Aristide Rhetore. 154. De Aristogitone. 155. De Apollonio Naucratita. 156. De Aristocle. 157. De Harpocratione. 158. De Aspasio. 159. Περὶ Ἀφαρέως de Aphare. 160. De Apsine. 161. De Æsopo Sophista. 162. De Aristæneto. 163. De Arriano Poëta. 164. De Arione. 165. De Aristæo. 166. De Aristomene. 167. De Aristonymo. 168. De Archedico. 169. De Astydamante Tragico. 170. De Archippo. 171. De Astydamante juniore. 172. De Augusto Cæsare. 173. De Augea Comico. 174. De Achille Poëta. 175. De Avtocrate. 176. De Achæo Tragico. 177. De Ænico. 178. De Æschrione. 179. De Arcesila, Academico Philosopho. 180. De Arriano Philosopho. 181. De Arignote. 182. De Aristocle. 183. De Aristippo. 184. De Aristoxeno. 185. De Arnuphi. 186. De Æschine Socratico. 187. De Archelao. 188. De Harpocratione Platonico. 189. De Africano. 190. De Anacharside. 191. De Artemidoro. 192. De Archimede. 193. De Archyta Tarentino. 194. De Androclide. 195. De Aristandro vate. 196. Περὶ Ἀπατουρίων de festo Apaturiorum. 197. Περὶ τοῦ ἄπαγ' εἰς μακαρίαν λεγομένου, de eo qvod dicitur, abi in Macaream insulam. 198. Πόθεν Αὔσονες οἱ Ἰταλοὶ λέγονται, unde Itali Ausoniorum nomine appellentur. 199. Περὶ τῆς Αἰνείου ἀρχῆς καὶ τοῦ τούτου εἰς Ἰταλίαν ἀπόπλου de principatu Æneæ & ejus navigatione in Italiam. 200. Arcesilai genealogia. 201. De Atreo. 202. De Antigona. 203. De Harmonia Cadmi uxore. 204. De Ariadne. 205. De Agenore. 206. Περὶ Ἄργου de Argo centoculo. 207. Περὶ Ἀργοῦς de Argo navi. 208. Περὶ Ἀπίδων de Apidis. 209. Περὶ ἀστρώου ἄρκτου, de ursa sidere. 210. De Arne Nympha. 211. De Harpyjis. 212. De Astarte. 213. De Asteria. 214. De Astyanassa. 215. De Astydamia. 216. De Astyoche. 217. De Asphalione. 218. De Au-

Augia. 219. De Acheronte. 220. Unde Græci Achæorum nomen acceperint. 221. De Artibio Persa. 222. Genealogia Achillis. 223. De Apsyrto Æetæ F.

224. De Baccho. 225. Περὶ Βριμοῦς De Brimone, Cereris cognomento. 226. De Bellerophonte. 227. De Coma Berenices. 228. De Belo ubi etiam de Babylone. 229. De Borea. 230. De Briareo 231. De Brizone. Περὶ Βρίζυς. 232. De Biante. 233. De Bronto. 234. De Bacidis. 235. De Batto. 236. De Vero περὶ Βήρυ. 237. De Basilico Sophista. 238. De Bacchylide Lyrico. 239. De Battone. 240. περὶ Βαρῦς. 241. De Bolo Democritio. 242. De Biante. 243. De Bolo Pythagoreo. 244. De Bione. 245. περὶ βυθοίνα Ἡρακλέυς de Hercule boves mactante.

246. περὶ Γάγγυ τῦ δεκαπήχεως. De Gange Æthiopum Rege, statura decem ulnarum. 247. De Ganymede. 248. De Gargitta (Γαργίτυ) cane. 249. περὶ γεωργίας πῶς εὑρέθη, qvomodo agricultura inventa sit. 250. De Geryone. 251. De Glauco Atheniensi. 252. De Glauco Minois. 253. De Glauco marino. 254. περὶ Γιγάντων τῶν σπαρέντων καὶ φυέντων αὐθημερῶν, de Gigantibus satis & eadem die nascentibus. 255. De Gorgonibus. 256 De Gyge. 257. De Gesio Jatrosophista. 258. De Gajano Rhetore. 259. De Genethlio. 260. De Gorgia. 261. De Glaucone.

262. De Dædalo. 263. de Idæis Dactylis. 264. περὶ τῆς Δαιμόνων λιχνείας, de gulositate Dæmonum. 265. de Danaë. 266. de Dardano. 267. de Daphne. 268. de Danao. 269. Δελφίνιος διὰ τί ὁ Ἀπόλλων; qvare Apollo dicatur Delphinius? 270. περὶ τῦ δέρατος τῦ χρυσομάλλυ de aureo vellere. 271. de Deucalione. 272. περὶ δημάρχων de principibus populorum Atticæ. 273. de Delphico tripode. 274. περὶ Δήμητρος, de Cerere. 275. περὶ Δήμητρος καὶ ἑςίας, de Cerere & Vesta. 276. de Dido. 277. περὶ δικαςηρίων τῶν ἐν Ἀθήναις de judiciis Atheniensium. 278. de Diomede. 279. de Dionyso sive Baccho. 280. de eo qvod Dionysus fuerit androgynus sive Hermaphroditus. 281. περὶ τῶν κοψαμένων καὶ διασπασμένων τὸν Διόνυσον, de iis qvi Bacchum conciderunt & distraxerunt. 282. de Dioscuris, Castore & Polluce. 283. περὶ διμήτορος de bimatre Baccho. 284. de Durateo eqvo Trojano. 285. περὶ δρυὸς τῆς Δωδωναίας καὶ τῦ λέβητος de qvercu Dodonæa & de lebe-

ıete. 286. de Doripre. 287. de Damaſte Chronographo. 288. de
:mocrito Hiſtorico 289. de Demetrio Ilei (ἢ Ἰλιεὺς) 290. de Da-
ɔſtrato. 291. de Didymo. 292. de Dictye. 293. de Diodoro.
4. de Dionyſio Mileſio. 295. de Dionyſio Rhodio. 296. de Dione.
7. de Doride. 298. de Dexippo Medico. 299. de Dioſcoride. 300.
Dracone. 301. de Damiano Sophiſta. 302. de Dexippo. 303. de
ıarcho. 304. de Dionyſio Mileſio. 305. de Demade. 306. de
ɔnyſio Halicarnaſſeo. 307. de Dione Pruſæo. 308. de Dinolocho
mico. 309. de Damoxeno. 310. de Dicæogene. 311. de Dio-
ıe Oenomao. 312. de Diocle. 313. de Dionyſio Mytilenæo.
., de Dionyſio Byzantino. 315. de Dionyſio Corinthio. 316.
Dexippo. 317. de Daphida Grammatico. 318. de Demetrio
ɔne. 319. de Didymo. 320. de Dicæarcho. 321. de Diogenia-
322. de Dionyſio Grammatico. 323. de Dracone. 324. de
maſcio Philoſopho. 325. de Damophilo. 326. de Democrito.
. de Didymo. 328. de Dicæarcho. 329. de Demetrio Phalereo.
). de Diodoro Valerio. 331. de Diodoro Crono. 332. de Dio-
ĭo Tyranni filio. 333. de Dionyſio Metathemeno. 334. de
ıne. 335. de Diagora. 336. de Diogene Phyſico. 337. de Dio-
Pruſæo ſive Pruſaënſi. 338. de Domnino Philoſopho. 339. de
ıgene Cynico.

340. Περὶ εἰρεσιώνης, de ramo olivæ ex qvibus primitias fru-
um Athenienſes ſuſpendebant. 341. περὶ τοῦ ἐς Κυνόσαργες λεγο-
ν de Cynoſarge, Athenis. 342. de Hecuba. 343. de Hecate.
4. περὶ τῶν ἑκατονταχείρων de centimanis Gigantibus. 345. de
ra, Tityi matre. 346. περὶ Ἐλεγεῖου τὸ καὶ Περὶς. de Elegii de
ıne. 347. de Idothea. 348. Qvare Minerva dicta Ἑλλωτίς. 349.
Helle & Phrixo. 350. de Empuſa. 351. de Endymione.
, Διὰ τί ἐνέρχης ὁ Διόνυσος; 353. de Ennyone. 354. de
:o. 355. de Epicrate. 356. de Epimenide. 357. de Erech-
). 358. de Erinnybus ſive Furiis. 359. de Helena. 360.
Hermete ſive Mercurio. 361. de Erote ſive Cupidine. 362.
Erichthonio. 363. de Heſperidis. 364. de Eveno. 365.
Evmæo. 366. de Eurybato. 367. de Eriphyle. 368. de
ypylo. 369. de Euryto. 370. de Europa & Agenore. 371.
Cccc de

de Erchetо. 372. de Hecatæo Historico. 373. de Hellanico Milesio. 374. de Hellanico Mytilenæo. 375. de Evagora. 376. de Ephippo. 377. de Eustathio. 378. de Ephoro. 379. de Hermagora Rhetore. 380. de Evodiano. 381. de Epiphanio Sophista. 382. de Heliconio Byzantio. 383. de Hermogene. 384. de Eudemo. 385. de Eusebio Arabio. 386. de Eustochio Sophista. 387. de Epigene Comico. 388. de Epimenide. 389. de Epicrate. 390. de Epinico. 391. de Epicharmo. 392. de Eripho. 393. de Hermippo. 394. de Evthycle. 395. de Eumolpo. 396. de Evodo. 397. de Eupolide. 398. de Euphorione. 399. de Euphorione Chalcidensi. 400. de Euphrone. 401. de Epaphrodito Grammatico. 402. de Helladio Grammatico. 403. de Hermolao. 403. de Eugenio. 404. de Eudæmone. 405. de Irenæo. 406. de Hecatæo. 407. de Empedocle. 408. de Empedotimo. 409. de Epicteto. 410. 411. de Eratosthene. 412. de Epicuro. 413. 414. de Hermagora. 415. de Epicharmo. 416. de Epaminonda. 417. de Hermia. 418. de Eudoxo.

419. De Zamolxide. 420. de Zeuxippe. 421. de Jove. 422. περὶ Διὸς πάντα γινομένε διὰ τὰς γυναῖκας. De Jove mulierum causa in omnes formas mutato. 423. περὶ τȣ̃ κεφαληγερέτα Διὸς πρὸς τὴν Ἥραν. De Jovis sermone ad Junonem. 424. περὶ τȣ̃ ἐμπεσόντος φόβȣ τῷ Διΐ. de Jovis timore. 425. περὶ τῆς συννεύσεως τῶν ὀφρύων καὶ συγκινήσεως τῶν τȣ̃ Διός. de nutu Jovis & motu capillorum. 426. περὶ τȣ̃ ἐν Κρήτῃ τάφȣ τȣ̃ Διός. de Jovis sepulchro in Creta. 427. ποσαχῶς ὁ Ζεύς, ἤτοι περὶ τῶν ἐπωνυμιῶν αὐτȣ̃. Quotmodis dicatur, sive de Jovis cognominibus. 428. περὶ τȣ̃ γάμȣ τȣ̃ Διὸς καὶ Ἥρας, de Jovis & Junonis nuptiis. 429. de Zetho & Amphione. 430. de Zeto & Calaide. 431. de Zopyro Babylonio. 432. de Zenobio Sophista. 433. de Zoilo. 434. de Zosimo. 435. de Zenodoto Grammatico. 436. de Zenodoto Ephesio. 437. de Zonæo. 438. de Zenone Eleate Philosopho. 439. de Zenone Sidonio. 440. de Zenone Tarsensi. 441. περὶ Ζήνωνος τȣ̃ Μυασέως. 442. de Zenone Citieo. 443. de Zoroastre. 444. de Zoromasdre, περὶ Ζωρομάσδρȣ. 445. de Zosimo.

446. De Hebe. 447. de Eetione. 448. περὶ Ἡλίου καὶ τῶν παίδων αὐτῆς, de Sole ejusqve liberis. 449. de Junone. 450. περὶ τῆς Ἥρας ἐν τῷ αἰθέρι καὶ ταῖν νεφέλαις κρεμαμένης σιδηρωθείσης. De eadem vincta ferreis catenis & in æthere atqve nubibus suspensa. 451. περὶ τοῦ τῆς Ἥρας ἐν τῷ Ἄργει ἱδρύματος, de Junonis monumento in Argo. 452. de Hercule. 453. de Heroibus apud Græcos 454. de Elysio campo. 455. πόσοι καὶ τίνες οἱ Ἀργοναῦται Ἥρωες, καὶ τίνων καὶ πόθεν; Qvot & qvinam Heroës Argonautæ, qvibus ex gentibus & unde? 456. τίνες οἱ Ἥρωες οἱ τὸν καλυδώνιον σῦν κτείναντες; qvinam Heroës Calydoniæ suis interfectores? 457. de Vulcano. 458. de Vulcani anathematis, Venerisqve & Dianæ, Mercurii & Amorum.

459. Περὶ Θεογονίας de Deorum generatione ac genealogia. 460. de Thetide. 461. de Thamyride. 462. de Thersite. 463. de Theseo & Pirithoo. 464. de Theognide Tyranno. 465. de Thrasybulo. 466. de Thalete sapiente, περὶ Θαλῆ τοῦ σοφοῦ. 467. de Theanone. 468. de Theæteto Astrologo. 469. de Theodosio Tripolita. 470. de Theophrasto. 471. de Theone Alexandrino & aliis. 472. de Theodecte Rhetore. 473. de Theodoro Sophista. 474. de Theodoro Gadareno. 475. de Theocrito Rhetore. 476. de Theopompo. 477. de Theone Sophista. 478. de Theramene Atheniensi. 479. de Thrasymacho. 480. de Thalete Poëta. 481. de Theogneto. 482. de Theognide. 483. de Theodoro. 484. de Theocrito. 485. de Theopompo. 486. de Theophilo. 487. de Thespide. 488. de Themistogene Historico. 489. de Theseo. 490. de Thucydide.

491. De Januarii imagine. 492. de Jasione. 493. de Idæis Dactylis. 494. 495. περὶ Ἰάσονος καὶ πῶς ἀπέκειτο αὐτῷ κληρονομῆσαι τὸ χρυσόμαλλον δέρας de Jasone & qvomodo ipsi contigit aureum vellus sortiri. 496. de Ida. 497. de Idmone. 498. de Ilaone. 499. de Inone. 500. de Ixione. 501. de Icario, parente Penelopes. 502. de Hippodamia. 503. de Hippodamo. 504. de Iside. 505. de Istiæa. 506. de Itye. 507. de Iphigenia. 508. περὶ Ἰκαρίου τοῦ παρὰ Διονύσου λαβόντος τὸ τῆς ἀμπέλου κλῆμα καὶ φυτεύσαντος, καὶ τῆς Ἠριγόνης τῆς αὐτοῦ θυγατρὸς, καὶ ὅτι παρὰ χίοις πρῶτος ἐγένετο ὁ μέλας οἶνος. De Icario qvi à Baccho ramum vitis accepit plantavitqve, & de Eri-

gone ejus filia, & qvod apud Chios primum natum est vinum nigrum. 509. de Iphicle. 510. de Jone. 511. de Jamblicho Philosopho. 512. de Jasone. 513. de Hierocle. 514. de Hipparchia. 515. de Hipparcho. 516. de Hippoboto. 517. de Histizo. 518. de Jasone Historico. 519. de Hippye. 520. de Istro. 521. de Hippocrate & aliis. 522. de Hippia Rhetore. 523. de Isæo. 524. de Isocrate. 525. de Iphicrate. 526. de Ibyco Poëta. 527. de Idæo. 528. de Jophonte. 529. de Jone. 530. de Hipparcho. 531. de Hipponacte.

532. de Cadmo. 533. διὰ τί καίειν τοὺς νεκροὺς παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐποίουν, qvare apud priscos cadavera combusserint? 534. de Cæneo. 535. διὰ τί τὴν κόμην ἔτρεφον οἱ Ἕλληνες, qvare comam Græci aluerint? 536. περὶ Καρνέων, ἑορτῆς τοῦ Ἀπόλλωνος, de Carneis, festo Apollinis. 537. de Castalia. 538. de Cecrope. 539. qvare Diana vocetur Celadine. 540. de Centauris. 541. de cornu Amaltheæ. 542. de Cerbero. 543. de Ceramicis. 544. περὶ Κερδώου Θεοῦ, de Deo Cerdoo sive lucri præside. 545. de Ceto Trojano. 546. περὶ κολάσεων τῶν παρ' Ἕλλησι δοξαζομένων de pœnis ac suppliciis apud Græcos olim receptis. 547. περὶ κολοιοῦ καὶ τῶν πτερῶν αὐτοῦ de grue ejusq; alis. 548. de Cotto & Briareo. 549. de Crono sive Saturno. 550. de Callistone. 551. de Cephalo. 552. de Ceyce. 553. de Cepheo. 554. de Circe. 555. de Clymene. 556. de Cœsyra. 557. de Conna. 558. de Corydalo. 559. de Cretheo. 560. de Crio. 561. de Crimene. 562. de Cydone. 563. de Cyclopibus. 564. de spuriis in Cynosarges abjici solitis. 565. de Cylone. 566. de Cyro Parasatidis F. 567. qvare Venus appelletur Colotis. 568. de Cadmo Historico. 569. de Capitone. 570. de Cleoxeno. 571. de Clemente. 572. de Critone. 573. de Ctesia Medico. 574. de Callinico Rhetore. 575. de Castore. 576. de Cæcilio. 577. de Cephalione. 578. de Cephalo. 579. de Cephisodemo. 580. de Corace. 581. de Callimacho Poëta. 582. de Cantharo. 583. de Carcino. 584. de Cæsare Tiberio. 585. de Corinna. 586. de Cephisodoro. 587. de Cæcilio. 588. de Claudiano. 589. de Cleophonte. 590. de Clitagora. 591. de Coluthо. 592. de Corinno. 593. de Cratete Comico. 594. de Cratino. 595. de Creophylo. 596. de Cyro. 597. de Carneade Philosopho. 598. de Callippo. 599. de Cebete. 600. de

de Celſino. 601. de Cleanthe. 602. de Cleobuline. 603. de Cleombroto. 604. de Cornuto. 605. de Crate. 606. de Critone.

607. de Ladone. 608. de Lacratide. 609. περὶ Λακωνικῶν ἐφήβων τῶν ξαινομένων μάστιξι, de Laconicis juvenibus qvi flagellis cædebantur. 610. de Lamia. 611. de Lampetia. 612. de Laodamia. 613. de Lapithis. 614. de Levcothea. 615. de Levcoſia. 616. de Leone, ſidere. 617. de Leda. 618. de Latona. 619. de Latona. 620. περὶ τῶν Λιτῶν de Deabus ſupplicationum præſidibus. 621. de Locro. 622. de Lygdamide qvi Dianæ templum exusſit. 623. de Lynceo. 624. qvare Apollo dicatur Lycegenes. 625. 626. de Lyra ſidere. 627. de Lacharete Rhetore. 628. de Leone Alabandenſi. 629. de Leona. 630. de Luciano. 631. de Lolliano. 632. de Lycurgo. 633. de Lyſia. 634. περὶ Λεσχίδου τοῦ ποιητοῦ, de Leſchide Poëta. 635. de Leucone. 636. de Lino. 637. de Lyſimacho. 638. de Lyſippo. 639. de Luperco Grammatico. 640 de Lynceo. 641. de Leone Philoſopho. 642. de Lesbonacte. 643. de Longino. 644. de Lampria Hiſtorico. 645. de Lyco.

646. περὶ Μακαρίας τῆς τοῦ Ἡρακλέους, de Herculis filia Macaria. 647. περὶ τῆς τῶν Μάγων θυτικῆς προγνώσεως, de Magorum ex extis divinatione. 648. περὶ Μαίρας de Mæra ſive cane ſidere cœleſti. 649. de Mariandeno. 650. de Marpeſſa. 651. de Marſya. 652. de Mauſolo Care. 653. De Megara Herculis. 654. De Melampode. 655. de Meleagro. 656. de Meduſa. 657. de Memnone. 658. de Menœceo. 659. de Merope & Clæothera. 660. de Metabo. 661. de Medea. 662. περὶ Μίδου τοῦ χρυσομανοῦς, de Mida aurum inſano modo ſitiente. 663. περὶ Μίθρου κολάσεως de Mithræ pœna. 664. de Milone Crotoniata. 665. de Minoë. 666. de Mormone περὶ Μορμοῦς. 667. de Molionidibus. 668. περὶ τῶν Μοιρῶν, de Parcis. 669. de Muſis. 670. de Myſteriis Elevſiniis Atticæ. 671. de Myrmidonibus. 672. περὶ Μύῤῥας, de Myrrha. 673. de Marſya Hiſtorico. 674. de Menæchmo. 675. de Menandro. 676. de Marcello Medico. 677. de Menecrate. 678. de Metone. 679. de Menæchmo. 680. de Maximo Tyrio. 681. de Maximo Epirota. 682. de Marino. 683. de Muſonio. 683. de Myrone, περὶ Μύρωνος, 684. de Majore, Rhe-

Rhetore. 685. de Malcho. 686. de Marcello. 687. de Marpsia. 688. de Melesermo. 689. de Melito. 690. de Menandro. 691. de Metrophane. 692. de Minuciano. 693. de Magnete Comico. 694. de Melanippide. 695. de Menandro. 696. de Menelao. 697. de Menippo. 698. de Mesimede. 699. de Metagene. 700. de Mimnermo. 701. de Mnesimacho. 702. de Morsimo. 703. de Musæo. 704. de Myia. 705. de Myrone, περὶ Μυρῦς. 706. de Myrtilo. 707. de Mythæco Grammatico. 708. de Moscho.

709. De Nannaco. 710. de Narcisso. 711. περὶ τῆς γνωμῶν τιμῆς τῷ Νείλῳ παρὰ τῶν Αἰγυπτίων, de cultu qvo Nilum Ægyptii afficiunt. 712. de Neoptolemo. 713. de Neleo. 714. de Nereo. 715. de Nereidibus. 716. de Niobe. 717. de Nymphis. 718. de Neocle Philosopho. 719. de Nicolao Peripatetico. 720. de Nicomacho Stagirita. 721. de Numenio. 722. de Nicandro Medico. 723. de Nicomacho Medico. 724. de Nymphide Historico. 725. de Neanthe Rhetore. 726. de Nicagora. 727. de Nicolao Rhetore. 728. de Nicolao Sophista. 729. de Nicostrato. 730. de Nausicrate Comico. 731. de Neophonte. 732. de Nestore. 733. de Nicomacho. 734. de Nicostrato. 735. de Nicophrone. 736. περὶ Νικοχάρητος. 737. de Nonno. 738. de Nicanore Grammatico.

739. De Ulysse. 740. de Oedipode. 741. de Oenomao. 742. de Oenone. 743. περὶ τοῦ οἰςοῦ τοῦ ἐν οὐρανῷ, de sagitta sidere. 744. de Omphale. 745. περὶ ὀνειρομαντείας de divinatione è somnis. 746. περὶ οἰωνιςικῆς de auspiciis sive divinatione ex avibus. 747. Διὰ τί ὁ ὄνος ἐν τῷ οὐρανῷ τιμᾶται qvare asinus in cœlo colatur? 748. de Oreste. 749. περὶ ὄρνιθος τοῦ ἐν οὐρανῷ, de Avi sidere in cœlo. 750. de Orpheo. 751. de Osiride. 752. περὶ ὀφιούχου de Ophiucho sidere. 753. περὶ ὀρφέως τοῦ Νικολάου καὶ τῶν ἄλλων. 754. ὅτι ὁ Ὅμηρος Αἰγύπτιος, καὶ περὶ τῆς ἐν Αρκαδίᾳ τελευτῆς αὐτοῦ. Qvod Ægyptius patria sit Homerus, & de eodem in Arcadia defuncto.

755. De Palamede. 756. de Palladio. 757. de Pallade. 758. de Pane. 759. de Pandare. 760. de Pandaro. 761. de Pandione, 762.

.. de Pandora. 763. de Virgine sidere in cœlo. 764. de Paride. :. de Pasiphaë. 766. de Patroclo. 767. qvare Jupiter & ollo vocetur πατρῷος ? 768. de Pelope. 769. de Periclyme- 770. de Perseo. 771. de Persephone. 772. de Pegaso. . de Peleo. 774. de Plejadibus. 775. de Polyboto. 776. Polygnoto. 777. de Polyzelo. 778. de Polyxena. 779. de lyphemo. 780. de Neptuno. 781. de Priamo. 782. de ipo. 783. de Procne. 784. de Procride. 785. de Protheo. 786. de Prylide. 787. de Proteo. 788. de Pythia.). de Pirithoo & Theseo. 790. de Palæphato historico. 791. Pausania. 792. de Polemone Iliensi. 793. de Polybio. 794. ἀ Πυλάδȣ τῆς Ἰταλικῆς ὀρχήσεως εὑρετȣ̃, καὶ περὶ ὀρχήσεων, καὶ διὰ τί οἱ ῶντες μετὰ χεῖρας ἄνθη καὶ μῆλα φέρουσιν. De Pylade saltationis Italicæ entore, ac de saltationibus, & qvare ab amantibus flores & mala nibus gestentur ? 795. de Palladio Rhetore. 796. de Pancra- Sophista. 797. de Paulo Tyrio. 798. de Paulo Germino.). de Pausania Sophista. 800. de Pericle. 801. de Petro gistro. 802. de Polemone. 803. de Polluce. 804. de Pomo. 805. de Polycrate. 806. de Posidonio Olbiopolita. . de Potamone. 808. de Pollione. 809. de Polo. 810. Prisco. 811. de Proæresio. 812. de Procopio. 813. de tagora Abderitano. 814. de Pythio. 815. de Palamede. 816. Palæphato Poëta. 817. 818. de Pamprepio. 819. de Panol- . 820. de Panyasi, περὶ Πανυάσιδος. 821. de Parthenio Ni- o. 822. de Parthenio Chio. 823. de Pisandro. 824. de Pi- ze. 825. de Pindaro. 826. de Platone Comico. 827. de lyevcto. 828. de Polyzelo. 829. de Posidippo. 830. de lemæo Cytherio. 831. de Palamede Grammatico. 832. de ephato Grammatico. 833. de Pamphilo Grammatico. 834. de one. 835. de Ptolemæo Grammatico. 836. de Pamphile Philosopha. 837. de Pamphilo Philosopho. 838. De Panætio. 839. de ppo Alexandrino. 840. de Parmenide. 841. de Paulo Philosopho. . de Periandro. 843. de Persæo. 844. de Pittaco. 845. de tone. 846. de Platone. 847. de Plutarcho. 848. de Plo- o. 849. de Polemone. 850. de Pollete. 851. de Porphy- . 852. de Posidonio. 853. de Posidonio. 854. de Potamone. 855. de Prodico. 856. de Proclo Stoico. 857. de Pro-

Proclo Lycio, 856. περὶ Πτολεμαίου τοῦ Κλαυδίου, ἐν ᾧ καὶ περὶ καταγωγῆς τῆς ἀρχῆς τοῦ γένους τῶν Πτολεμαίων, καὶ διαδοχῆς τῶν βασιλευσάντων. De Claudio Ptolemæo, & de origine atqve genealogia Ptolemæorum Regum Ægypti, eorumqve succesſione. 857. de Pythagora & fabis Pythagoricis, 858. de Pyrrhone.

859. περὶ τῆς Ῥέας καὶ τῶν Κορυβάντων, καὶ τῶν ἐκτομῶν τῶν Φρυγῶν. De Rhea & Corybantis, Phrygumqve exſectionibus, 856. de Rheſo, 857. de Rhœone περὶ Ῥοιοῦς, 858. de Rhegino Grammatico, 859. de Rhiano Grammatico, 860. de Rufo Medico.

861. περὶ Σαλμωνέως καὶ τῶν ἐκ βύρσης βροντῶν, de Salmoneo & fulminibus è corio, 862. de Sardanapalo, 863. de Sarpedone, 864. de Sirenibus, 865. de Semele, 866. de Seſonchoſide. 867. de Sibyllis, 868. de Sinope, 869. de Siſypho, 870. de Scedaſo ejusqve filiabus, 871. περὶ Σκύλλης, ἐν ᾧ καὶ περὶ τῶν ἀλλοκότων θηρίων, de Scylla & monſtroſis animalibus, 872. de Stymphalidibus avibus, 873. de Styge, 874. de Sphinge Cadmea, 875. de Strattide Hiſtorico, 876. de Sabino Rhetore, 877. de Salluſtio Sophiſta, 878. de Serapione Alexandrino, 879. de Sibyntio, 880. de Siricio, 881. de Scopeliano, 882. de Sopatro, 883, de Salluſtio Medico, 884. de Sorano Medico, 885. de Sannyrione Comico, 886. de Sapphone, 887. de Sibylla Erythræa ac reliqvis, 888. de Symonide, 889. de Sophocle, 890. de Sopatro, 891. de Soſicle, 892. de Sotade Cretenſi, 893. de Sotericho, 894. de Sophilo, 895. de Sophrone, 896. de Spintharo, 897. de Steſichoro, 898. de Strattide, 899. de Stratone, 900. de Seleuco Grammatico, 901. de Sereno, 902. de Semo περὶ Σημοῦ, 903. de Simmia Rhodio, 904. de Soſibio, 905. de Soteride, 906. de Sexto Philoſopho, 907. de Silvano, 908. de Simmin Thebano, 909. de Solone, 910. de Stilpone, 911. de Strabone, 912. de Stratone, 913. de Syneſio, 914. de Syriano, 915. de Sophrone, 916. de Socrate, 917. de Sotade Athenienſi.

918. De Tantalo, 919. περὶ τῆς Ταύρων ξενοκτονίας de Tauris hoſpites mactantibus, 920. περὶ Ταύρου τοῦ καταστερισθέντος, de Tauro inter ſidera relato, 921. de Telamone, 922. de Tenno à qvo

qvo Tenedus, 923. de Telebois, 924. de Telemacho, 925. de Telepho, 926. de Titono. 927. de Titanibus, 928. de Tityo, 929. de Tleptolemo, 930. περὶ τράγων τῶν Μενδησίων de Mendesiis capris, 931. de Triptolemo, 932. de Tritone, 933. περὶ Τρωὸς ἐξ οὗ ἡ Τρόια ἐπωνομάσθη, καὶ περὶ τῆς ἁλώσεως αὐτῆς, καὶ τῆς τῶν Τρώων γενεαλογίας, καὶ τῆς τῶν καταλελοιπότων καταντήσεως, ἐξ ὧν κατάγεται καὶ ἡ τῶν Ῥωμαίων ἀρχή. De Troe à qvo Troja denominata, & de urbis ejus excisione, ac de genealogia Trojanorum, & excisioni superstitum fatis, à qvibus etiam Resp. Romanorum. 934. Τῶν Τρώων βασιλέων γενεαλογία, καὶ καταγωγὴ τῶν Ῥωμαίων, Trojanorum Regum genealogia, & qvomodo Romani inde descendant, 935. De Troilo, 936. de Trophonio, 937. de Tyrone περί Τυρεῦς, 938. περὶ Τυφωέως τοῦ γίγαντος, ἀφ' οὗ καὶ ὁ τὸν χρυσοῦν δέρας φυλάσσων δράκων ἐγεγόνει. De Typhoë Gigante, à qvo Draco custos aurei velleris.

939. De Nymphis Hyadibus, 940. de Hyacintho, 941. de Hydra, 942. de Hyla.

943. De Phaëtusa, 944. de Phaëthonte, 945. Unde & qvomodo Phæaces nati fuerint, 946. de Phædra, 947. de Phalaride, 948, περὶ φαλλῶν de Phallis, 949. de Phanete, 950. de Phaone, 951. de Pherecle. 952. de Philœtio, 953. περὶ Φιλοξένου τοῦ δουλιχοδείρου de Philoxeno gruis collum sibi optante, 954. de Phemio. 955. de Phineo, 956. de Phœnodamante, 957. de Phorcyno ejusqve filiabus, 958. de Phormione, 959. περὶ Φρίξου, ἐν ᾧ καὶ ἡ γενεαλογία αὐτοῦ τε καὶ πάντων τῶν ἐξ αὐτῆς τῆς ῥίζης ἀναβλαστησάντων ἡρώων. De Phrixo, ubi etiam genealogia illius & omnium Heroum qvi ex eadem stirpe propullularunt. 960. de Phrynide citharœdo, 961. de Phrynonda, 962. de Phrygum exsectione 963. de Phyleo 964. de Phylaco, 965. de Pherecyde Historico, 966. de Philippo. 967. de Phlegonte περὶ Φλέγοντος, 968. de Phylarcho, 969. de Philippo Rhetore, 970. de Philisco Milesio, 971. de Philostrato, 972. de Philisto Naucratita, 973. de Phrynicho Bithyno, 974. de Phileta Grammatico, 975. de Philisco Ægineta, 976. de Philoxeno, 977.

977. de Philone, 978. de Philagrio Epirota, 979. de Phædone Philosopho, 980. de Pherecyde, 981. περὶ φιλοσόφου de Philosopho (confer Svidam in φιλόσοφος.) 982. de Philone, 983. de Phocylide, 984. de Pherecrate Atheniensi, 985. de Philetæro, 986. de Philemone Syracusio, 987. de Philippo Comico, 988. de Philisco, 989. de Philistione, 990. de Philocle, 991. de Philoxeno Lyrico, 992. de Philonide, 993. de Philyllio, 994. περὶ φόρμου de Formo, 995. de Phrynicho Tragico, 996. de Phœnicide.

997. De Chaldæorum Astronomia, 998. περὶ χάρητος τοῦ τὸν Κόλοσσον κατασκευάσαντος, καὶ τίς καὶ πότε αὐτὸν καθεῖλεν; De Charete qvi Colossum fecit, & qvis eundem everterit, ac qvo tempore? 999. περὶ τῶν χαρίτων, de tribus Gratiis. 1000. de Charicle & Philyra, 1001. de Charybdi, 1002. de Chirone centauro, 1003. de Chimæra, 1004. de Chryseide 1005. περὶ χρυσῆς σειρᾶς, de aurea catena, 1006. περὶ τοῦ χρυσομάλλου δέρατος, de aureo vellere, 1007. de Chryse, 1008. περὶ τῶν χρυσῶν μήλων de malis aureis, 1009. de Charone Lampsaceno Historico, 1010. de Charone Carthaginiensi, 1011. de Charone Naucratita, 1012. de Chæremone Comico, 1013. de Chionide, 1014. de Christodoro Poëta, 1015. de Christodoro Thebano, 1016. de Choerilo Atheniensi, 1017. de Charace Philosopho, 1018. de Chrysippo, 1019. de Chirone Medico.

1020. De Psammyticho,

1021. De Ogyge, 1022. de Oceano, 1023. de Horis, 1024. περὶ ὠρίωνος, 1025. de Orithyia, 1026. de Orione 1027. de Oto & Ephialte.

Operæ pretium esset insigne hoc Eudociæ opus qvod ex unico Colbertino Codice accurate exscribendum se curasse Bandurius pag. 590. testatur, si non integrum in lucem edere, certe cum Svida, in qvo multa iisdem verbis leguntur, nec non cum Phornuto atqve aliis Mythologis diligenter conferre, & qvæ singularia in eo leguntur, cum Lectoribus communicare. Allegat Eudociam Bandurius pag. 449. 590. 818. 829. 830. Cangius ad Zonaram p. 11. seq. & in glossario Græco.

Præte-

Præterea Bandurius pag. [illegible] G
ineditum exhibet *Anonymi* scriptor [illegible]
Circo, cujus nomen & originem à Circe Auct
titum hoc est ex Volumine MS. qvantivis pretii & va
variorum scriptorum & non uniu [illegible] enti [illegible]
xo, qvod Antonius Eparchus [illegible]
bliothecæ Parisiensi legavit, in [illegible] n. 3502. (
2216.) Sed non meminit doctissi [illegible] Hi
podromo breve scriptum ex eode [illegible]
se Græce & Latine in Variis sacris [illegible] T. 1. pag. 503.
Lugd. Bat. 1685. & 1694. 4.

Pag. 453. seq. Bandurius ex Catalogo Boiviniano MStorum Regiæ Bibliothecæ tradit notitiam duorum Codicum & variorum scriptorum qvæ in utroqve illo comprehenduntur præter Origines CPolitanas qvibus in hoc opere ipse usus est. Alterum Originum illarum CPol. auctorem Cangius in Addendis ad CPolin Christianam illas allegans pag. 194. existimavit vixisse sub Constantino Duca: sed Bandurius pag. 455. observat scripsisse sub Andronico Comneno Palæologo, & ea qvæ de Duca velut Imperatore ætatis suæ tradit, ex antiqviore auctore transscripta operi suo inseruisse.

GEORGII (postea induto Monastico habitu GREGORII) *Cyprii*, ex Lectore Prot. Apostolario Patriarchæ CPol. à die Palmarum sive XI. April. 1283. usqve ad Jun. 1289. qvo abdicare † se fuit coactus, de qvo Pachymeres & Gregoras & è recentioribus Allatius de Georgiis pag. 420. seq. & de consensu utriusqve Ecclesiæ

Dddd 2 pag.

* Contenta hujus Voluminis MS. ex apographo Sarraviano exponit Stephanus le Moyne in Variis sacris T. 1. p. 517. seq. sed longe accuratius p. 875. seq. Bandurius qvi etiam ex hoc ipso Codice seriem patriarcharum CPol. à Nicephoro CPol. concinnatam produxit. Confer qvæ infra Volum. X p. 427. seqq.

** De illo Antonio Eparcho, qvi circa A. C. 1543. ad Melanchthonem Venetiis scripsit, videndus Martinus Crusius in Turco Græcia p. [illegible] Appendice pag. 543. seq Lambecius lib. V. p. 118. & Stephanus le Moyne [illegible] ad Varia sacra. Hunc Antonium aliqvot Polybii libros nondum [illegible] Græce aut Latine evulgatos in Latinum sermonem vertisse scribit Antonius Sanderus libro de claris Antoniis pag. 169.

† Formulam abdicationis vide apud Pachymerem in Andronico Palæologo lib. 2. cap. 9.

pag. 766. 768. 771. & 775. seq. & Vindiciis Synodi Ephes. cap. 60. & 63. Possinus ad Pachymeris Andronicum p. 565. seq. & 606. seq. & Bandurius pag 939. seq.

1. *Tomus* sive *expositio de fide contra Joannem Veccum* Patriarcham ἔκθεσις τῦ τόμυ τῆς πίστεως κατὰ τῦ Βέκκυ, Græce è Cod. 3442. Bibl. Regiæ Paris. apud Bandurium pag. 942-949. Incipit: ἔσχε μὲν ἡ ἐπισυμβᾶσα. Contra hunc Tomum videnda qvæ Veccus T. 2. Græciæ Orthodoxæ Allatii.

2. *Confessio* ὁμολογία γεγονῦια ὁπότε ἡ ἐπισύστασις γέγονε κατ' αὐτὸν παρὰ τῶν κληρικῶν κ, τινῶν ἀρχιερέων διὰ τὸ γράμμα τῦ ἐξ Ἑβραίων, μᾶλλον δ' Ἰέδα Μάρκυ. Græce pag. 949-952. Incipit: μὴ ὁ νόμ@ ἡμῶν κρίνει.

3. *Apologia pro Tomo.* Ἀπολογία πρὸς τὴν κατὰ τῦ τόμυ μέμψιν ἰσχυρωτάτη. Græce pag. 952-961. Incipit: ἀεὶ μὲν ἐγὼ πρότερον.

4. Πιττάκιον sive *Epistola ad Imperatorem Andronicum* Ducam Angelum Comnenum Palæologum, Græce p. 961. in qva injuriam sibi à *Marco* illo (qvem cum Marco Ephesio in Florentini Concilii Actis celebri perperam nonnulli confundunt) & à *Joanne Chila* * Ephesi Metropolita factam deprecatur Incipit: κράτιστε, θεοπρόβλητε.

5. Ejusdem Gregorii Cyprii alia scripta edita sunt: ἐγκώμιον εἰς τὴν θάλασσαν ἤτοι εἰς τὴν τῦ καθόλυ τῦ ὕδατος φύσιν. *Encomium maris* sive *aquæ*, quod cum Pauli Silentiarii carmine in Thermas Pythias Græce edidit Bonav. Vulcanius Lugd. Bat. 1591. 8. separatim & ad calcem Aristotelis de Mundo.

6. *Proverbia*, ordine Alphabeti, Græce ad calcem Mich. Apostolii proverbiorum, p. 273-281. à Petro Pantino Lugd. Bat. 1619. 4.

7. *In Georgium Martyrem Oratio.* Græce & Latine in Actis Sanctor. XXIII. April. T. 3. Incipit: ἔθ@ τῦτο τῶν λόγοις ἀγωνιζομένων.

8. *Sententiæ* separatim excusæ Colon 1536. 8.

9. Ex *encomio in Georgium Logothetam Acropolitam* qvem διδάσκαλον suum Gregorius in Epistolis suis appellat, apospasmation dedit Græce & Latine Theodorus Dousa ante Georgii Acropolitæ Chronicon CPol. Lugduni Bat. 1613. 8.

Inedita ejusdem sunt: 1. λόγος ἀντιρρητικὸς τῶν τῦ Βέκκυ βλασφήμων δογμάτων, scriptus anteqvam Gregorius Patriarchatum iniret. Incipit: Οὐκ ἔγωγε θαυμάζω φιλότης. MS. in Bibl. Vindob.

Epi-

* Hujus *Joannis Chila* Epistola ad eundem Imperatorem Græce à Bandurio exhibetur pag. 949. Incipit: τὴν ἐκπόρευσιν ἀκίνητον.

2. *Epistola CXCI* cum Auctoris encomio. MSS. in Bibl. Vindobonensi. Vide Lambecium VIII. pag. 511. seq. ubi inscriptiones & initia. Testatur Lambecius in illo Codice subjungi ἀπόφασιν sive decretum Synodale pro Gregorio Cyprio, & formulam solennem, qua Adversarii testimonium illi dant innocentiæ & ὀρθοδοξίας. Hanc integram edidit Lambecius pag. 522. Epistolas etiam publicaturum se pollicitus in supplemento qvod paravit Corporis Byzantini. Allatius verò p. 423. de Georgiis monet in Bibl. Mediolanensi Ambrosiana exstare Epistolas CLXVI. in Bibliotheca vero Antonii Augustini fuisse CCIII. & in Bibl. Lolliana & Monachiensi Electoris Bavariæ. Epistolas Gregori Cyprii è Codice Ballesdensii descripsisse se testatur Combefisius T. 1. Auctarii novissimi Bibl. Patrum pag. 478. & qvædam ex illis profert p. 485. Confer Volum. X. hujus Bibl. p. 809. seq.

3. *Responsiones ad varias quæstiones* in Codice 2180. Regis Christianissimi exstare notavit Naudæus in nova Bibl. MSS. p. 104.

4. *Fabulæ* in Bibl. Bavarica Monachii Cod. 66. & in Bibl. Vindob.

5. *Descriptio & Encomium Urbis CPol.* qvam habuit Bonav. Vulcanius, extat hodie inter alias Gregorii Cyprii *Orationes* sive *declamationes* in Bibliotheca Lugd. Bat.

6. *In Imperatorem Andronicum* & in *Michaëlem Palæologum* declamationes Panegyricæ, nec non *in Dionysium Areopagitam*, in *Marinam* Martyrem, & in S. *Euthymium* Episcopum Madytenum memorantur ab Allatio pag. 423. de Georgiis.

Ut à Gregorio Cyprio ad Bandurium iterum revertar, ex monumentis ineditis ab ipso laudatis nihil hoc loco præterea memorandum venit qvam ANONYMI *Catalogus duplex urbium quæ nomen mutarunt*, Ὅσαι τῶν πόλεων μετωνομάσθησαν εἰς ὕστερον, qvi paulo diversius qvam Codino de officiis magnæ Ecclesiæ in edit. Paris. p. 404. subjectus est, è Codice recenti MS. Baluziano integer Græce exhibetur in notis ad Constantinum Porphyrogenitum p. 10. seq. Confer qvæ περὶ ἐπωνυμίας πόλεων καὶ τόπων edidit è MS. Veneto Allatius ad Acropolitæ cap. XXIV. p. 241. atqve inde Clarissimus Hudsonus in appendice Tomi IV. Geographorum Græcorum minorum p. 43.

XXI. ZOSIMUS Comes & Ex-Advocatus fisci à Photio Cod. XCVIII. & in MSS. Codicibus qvos Leunclavius, H. Stephanus & Sylburgius inspexerunt, Κόμης καὶ ἀποφισκοσυνήγορος. Filius fortasse fuit Zosimi illius, ad qvem novæ Epiri præsidem leges Valentiani & Valentis A. C. 373. latæ extant in Codice Theodosiano. Scripsisse vide-

videri possit non post Eunapium modo, sed *Olympiodorum Thebanum* qvoqve (adeoq; post A. C. 425.) qvem lib. V. cap. 27. allegat ubi de Ravenna urbe disserit, qvanqvam locus ille glossema videtur Lambecio VI. p. 188. & vide si placet, qvæ de Olympiodoro notavi supra pag. 238. Laudat præterea Herodotum obiter IV. 20. & *Quadratum* Historicum V. 27. ac *Pisandrum* V. 29. qvi libris LX. scripsit ἡρωϊκὴν Θεογαμίαν, poëmate illo Heroico omnem propemodum historiam complexus, male enim Zosimi interpres verba ὁ τῇ τῶν ἡρωϊκῶν θεογαμιῶν ἐπιγραφῇ πᾶσαν ὡς εἰπεῖν ἱστορίαν περιλαβὼν, vertit: *qui Heroicarum divarumque nuptiarum titulo totam hanc propemodum historiam complexus est.* Etiam pro Ηρωϊκῶν apud Zosimum legendum Ηραϊκῶν, ex Svida, tum ex Macrobio potissimum apparet lib. V. cap. 2. Saturnal. ubi ait Virgilium pleraqve libri 2. Æneidos pæne ad verbum transscripsisse à Pisandro, *qui inter Græcos poëtas eminet opere quod à nuptiis Jovis & Junonis incipiens universas Historias quæ mediis omnibus sæculis usque ad ætatem ipsius Pisandri contigerunt, in unam seriem coactas redegit & unum ex diversis hiatibus temporum corpus effecit, in quo opere inter Historias cæteras interitus quoque Trojæ in hunc modum relatus est.* Patet Ηραϊκὴν appellatam qvod à Junonis cum Jove nuptiis opus inciperet, Ηρωϊκὴ certe vocari non potuit, qvia Jupiter & Juno neutiqvam in Heroum classe sed Deorum. Et Ἡραϊκὴ dictum ut Ἑρμαϊκὴ σειρὰ & alia similia. Qvod vero Pisandrum à Virgilio exscriptum putavit Macrobius, fortasse fefellit eum ratio, & Pisandrum antiqvissimum illum poëtarum Camiræum habens in animo non cogitavit hunc alterum longe fuisse Virgilio juniorem, qvippe qvi floruit sub Alexandro Mammææ, Filius Nestoris Larandensis Severo Imp. clari, ut duobus locis diserte affirmat Svidas. Cæterum ut ad Zosimum sermo noster revertatur *Polybii* plus semel mentionem facit & l. 1. c. 57. testatur se perinde ut Polybius in suo Historiarum opere exposuit qva ratione imperium perexiguo tempore non totis certe LIII. annis Romani adqvisiverint similiter indicaturum qvomodo hoc idem Romani iterum temporis non magni spatio ignavia ac sceleribus suis corruperint perdiderintqve. *Eunapii* qvanqvam nusqvam meminit, tamen Historiam strenue exscripsisse Photius animadvertit. Εἴποι δ' ἄν τις οὐ γράψαι αὐτὸν ἱστορίαν, ἀλλὰ μεταγράψαι τὴν Εὐναπίου, τῷ συντόμῳ μόνον διαφέρουσαν. Ea vero qvæ de Constantino Tyranno habet libro VI. & qvæ de Alarico ac Stilicone scribit libro qvinto, cuncta ferme ex *Olympiodoro* mutuatum

tum esse notat Henr. Valesius ad Sozom. p. 170. Qvoniam porro Olympiodorus Historiam suam usqve ad Valentiniani III. sive Placidi imperium produxit, qvod cœpit A. C. 425. hinc constat Zosimum nostrum non ante id tempus Historiam suam composuisse. Post Arcadii & Honorii tempora rejicit etiam Evagrius III. 41. caussatus eum de Constantino Magno falsa tradidisse, commentatum ὅτε ἀκοὴν ὅτε ἀλήθειαν, πολλοῖς ὕστερον χρόνοις ἐπὶ Ἀρκαδίου καὶ Ὀνορίου, ἢ καὶ μετ' αὐτοὺς γεγονότα.

Ætatem tulit ejus ἹΣΤΟΡΊΑ sive ἹΣΤΟΡΙΚὸΝ, νέας ἐκδόσεως, λόγοις ς', *Historia libri VI*, ex nova sive altera auctoris editione. Argumentum operis & de stylo judicium à Photio rectissime mutuabor. Σύντομος δὲ καὶ τὴν φράσιν εὐκρινής τε καὶ καθαρὸς, οὐδὲ τοῦ ἡδέος ἀπῳκισμένος; Ἄρχεται μὲν κ.τ.λ. *Succinctus est, dictione perspicuus ac purus, nec suavitatis expers. Incipit historiam velut ab Augusto, sed Imperatores universos ad Diocletianum usque percurrit, nudam quasi commemorationem atque successionem singulorum tradens. De potitis imperio post Diocletianum copiosius tractat libris quinque. Nam primus Imperatores ab Augusto ad* * *Diocletianum usque recenset. Libro sexto finem imponit, in iis desinente temporibus quibus Alaricus Romam iterum obsidens civibus ad inopiam redactis obsidionem solvit eisque dixit Imperatorem Attalum, quem deinde rursus abdicavit Imperio, quod regnum sibi traditum adversus Honorium Augustum parum recte administrare videretur. Sarus autem simultates adversus Alaricum exercens, cum trecentis quibus praeerat ad Honorianas partes accedens & belli societatem pollicitus, Alarici rebus impedimentum injecit.* Gesta hæc sunt in qvibus desinit Zosimi Historia, Anno CHRISTI 410. Honorii Imp. 16. Theodosii junioris 3. Atqve ex isto Photii loco patet, Historiam Zosimi qvam ipse legit non longius productam fuisse qvam in nostris codicibus exstat, qvanqvam Vossius lib. 2. de Hist. Græcis cap. 20. verisimile putavit paullo ulterius progressum. *Nam qvadam in fine deesse, nemini*, inqvit, *puto esse obscurum.* Hoc tanto minus mihi persvadeo, qvod alteram editionem Zosimi evolvisse se Photius testatur, atqve ita intelligendum qvod in MSS. Codd. ἱστορία νέα inscribitur, non eqvidem respectu antiqviorum temporum Romani Imperii ab aliis scriptoribus memoriæ proditorum, ut Sylburgio visum, sed respectu antiqvioris editionis qvam Zosimus ante hanc in lucem & manus homi-

* Hodie postrema pars libri primi, ea nempe qvæ à Probo usqve Diocletianum, desideratur. Ante caput XXIII. libri qvinti, lacuna duarum paginarum in fol. in Codice MS. Coisliniano teste celeberr. Montfaucono p. 215.

hominum emiserat. In Arcadii & Honorii temporibus illum subsititisse Evagrius qvoqve annotatum reliqvit lib. V. c. ult. περὶ δὲ τῶν ἑξῆς χρόνων (post Arrianum & Asinium Qvadratum) Ζώσιμος ἱστόρηται μέχρις Ὀνωρίου καὶ Ἀρκαδίου τῶν βασιλέων. Librum certe septimum usqvam extitisse præter Sigonium nemo affirmavit.

Vetus nec injusta qverela est Zosimum Ethnicum scriptorem Christianis Imperatoribus, Constantino M. inprimis & Theodosio iniqviorem se præbuisse. Hoc jampridem ei exprobarunt, ne de recentioribus * jam commemorem, idem Photius, tum Evagrius III. 40. & 41. & Nicephorus XVI. 41. seq. Eqvidem Jo. Leunclavius vir doctissimus Apologiam adversus hos Zosimi, qvi ipsi omnia debet obtrectatores, scribere non dubitavit, neqve adeo negaverim Christianis Principibus etiam illis qvos nominavi fuisse qvæ nec taceret & merito reprehenderet cordatus & nulli partium studio deditus Historiæ scriptor: Confirmat qvoqve nonnulla Zosimo tradita Jo. Andreas Bosius de Pontificatu Maximo Imperatorum Christianor. cap. 6. T. V. thesauri Antiqv. Rom. Græviani p. 301. 302. & ante eum Jacobus Gothofredus notis ad Cod. Theodos. T. 6. p. 257. 258 ut qvod Christianus licet haruspices Constantinus consuluit. Sed cum non Christiani tantum testentur scriptores, sed etiam ex ipsis Ethnicis Praxagoras Atheniensis, qvi Photio teste cod. XLI. Jonica dialecto libros duos de Constantini Magni vita scripsit, eundem qvemadmodum idem Photius cod. LXII. auctor est, ita prædicet ut omni virtute non minus qvam prosperis successibus omnes ante se Imperatores affirmet superasse, ὅτι πάσῃ ἀρετῇ καὶ καλοκαγαθίᾳ καὶ παντὶ εὐτυχήματι πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότας ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἀπεκρύψατο, [illegible] mirum mihi videtur & malignum eorum judicium Christianorum ** qui cum apud Eusebium illorum temporum scriptorem (& qvi post jam defunctum Imp. vitam ejus edidit, ne hoc auribus ipsius datum esse putes) cum apud sexcentos scriptores Christianos legunt [illegible] in laudem Constantini, iis omni studio detrahunt fidem: [illegible]

* Vide apud Tho. Pope Blount in Censura scriptor. Hanckium de Scriptoribus Rom. Caveum Hist. lit. Jo. Andream Bosium diss. de periocha Josephi de CHRISTO pag. 30. Barthium ad Claudian. p. 553. b. 560. a.

** Vide Hallenses Observationes selectas T. 1. Obs. 22 seq. & Godfridum Arnoldum in Apologia hæresium lib. IV. c. 2. cui respondit M. Jo. Frid. Corvinus in ex[illegible] ne corpori Doctrinæ subjecto c. 25. p. 222. seq.

unus Zosimus post centenos amplius annos Constantino atrocissima qvæqve impingit crimina, hæc arripiunt protinus, & verissima esse profitentur ideo, qvia hoc qui narrat fuit à Christiano nomine alienus. Qvemadmodum vero ipse Zosimum qvem venustissimum scriptorem appellat lib. 2. notatorum Juris p. 275. à Leunclavio recte in multis defensum esse haud nego, ita non possum tamen non probare Mottani Vayeri de illo judicium * qvod ex Gallico latine interpretabor: *Ut verum fatear, etsi eruditissimus Leunclavius Zosimum in non paucis bene tuetur, docetque parum æque sensisse eos qui Historicum Ethnicum qualis ille fuit aliter quam præ se fert animatum esse voluerunt, vel non potuerunt ferre quod vitia primorum Christianorum Imperatorum tetigisset quorum de virtutibus non siluit: negari tamen nequit locis infinitis ab illo proditum animum Christianismo infestiorem quam leges Historiæ permittebant, Nam largiamur sane eum non præter rem reprehendisse impositum à Constantino Chrysargyri tributum, quod Anastasius deinde sustulit: recte etiam improbasse luxum Imperatoris & prodigalitatem, & quod uxorem Faustam hypocausti æstu suffocarit, filiumque Chrispum Zelotypia ac si cum matre consuesset incensus interfecerit. Fieri enim potest ut Eusebius Constantino ipso vel saltem Constantio filio imperante non ausus sit talia commemorare, ut videmus accidere iis omnibus qui scribunt de rebus Principes suos spectantibus. Sed & aliunde quoque constat multa alia reprehendenda Constantinum commisisse. Quo sorori Constantiæ gratum faceret, ab exilio revocavit hæresiarcham Arium, & S. Athanasium magno Catholicorum dispendio Treviros relegavit. Non potest tamen in Zosimo ferri quod universas Constantini actiones quantum valuit in malam partem est interpretatus. Hunc si audias ideo Christianorum sacra amplexus Constantinus fuit, quod Paganorum nullæ lustrationes essent expiandis ejus sceleribus, itaque ab Ægyptio nescio quo persvasum religioni Christianæ nomen dedisse, quippe quæ criminum quorumcumque veniam promitteret. Perinde ac si Zosimus intima mentis Constantini, & omnia consilia ejus fuisset scrutatus, aut perspectum habuisset quo gratiæ lumine anima ejus benignitate Numinis illustrari potuerit. Cum narrat controversias quæ cum affine suo Licinio ipsi intercesserunt, omnis culpa est penes Constantinum † cui nulla fides pietasque. Nec satis est affirmare Licinio Constantini jussu gulam laqueo fractam Thessalonicæ contra fidem conjugi ejus datam, addit enim*

* Mottanus Vayerus judicio de Hist. Græcis Tom. Opp. pag. 336. seq. Adde pag. 674. seq.

† Libanius Orat. 3. Tom. 2. p. 106. diserte testatur Constantinum vicisse, sed Licinium τὰς συνθήκας κινῆσαι, pacta violasse. Confer qvæ Jo. Andreas Bosius diss. de periocha Flav. Josephi de CHristo c. 2. §. XIV.

enim Zosimus solenne hoc fuisse Constantino fidem fallere ac pejerare, neque ulla omittit ipsi obtrectandi eumque lace ndi occasionem. Neque in solo Constantino animum ejus Christianismo infestum videre licet. Nam decrementum Imperii Romani contemtui avitæ religionis Ethnicæ tribuit, & singillatim omissis Diocletiani ætate sæcularibus ludis. Cal mitatum quæ Gratiani tempore acciderunt hanc ait fuisse causam, quod ille (ristianus noluerit Pontificis Maximi Ethnici a) *insignibus ac titulo uti, licet c nec ipse sibi Constantinus religioni duxerit. Quando Theodosius monuit Sena Romanum de omittendo cultu Idolorum, professusque est se nolle amplius si s ad sacrificia & hostias præbere; Zosimus Senatum* b) *inducit respond , neutiquam esse consentaneum ut deserant patrios ritus quibus observatis jam mille & ducentos annos rebus prosperis usi fuissent, atque in eorum locum amplectantur religionem expertem rationis, ad eamq; compelli se patiatur. Nec minus animum ejus parum æquum & iratum ostendit injuriosa ordinis Monachorum descriptio,* c) *quos ait omnium fere bona ipsi rapere sub prætextu eleemosynarum inter pauperes dilargiendarum. Hypocrita & lus ipsi est Olympius* d) *auctor interitus Stiliconis, non minus quod l a tueri centi , quam quod ille magni fuit inter Christianos , t ex Epistolis quas Augustinus* e) *ad eum exaravit Ca , ii fidem, quando non modo Joannem Chrysostomum* f) *pro f ctore tra lucit, sed etiam Innocentium primum qui* λεως Ἐπίσκοπον Urbis Episcopum *appellat, ait permisisse Ethnica sacrificia pro salute Romæ fieri,* g) *cum Alaricus eam obsideret.*

Minus porro ab ita adversum sacris nostris & ab iis abhorrentem Zosimi animum fuisse, dem superstitionibus Idololatricis quibusque tribuerit, consideraver s. c plures narrat fabulas quas Historia indignas pronunciarem, nisi similes et reperirentur in iis qui cum summa laude hoc genere scribendi versati. Pr no statim libro h) *post captam ab Aureliano Zenobiam refert Oracula, & prodigia persequitur, quæ Palmyrenorum Zenobiæ parentium interitum antecesserunt. Idem famis tempore prope Rhenum narrat pluisse frumento* i) *unde panis coqueretur alendo exercitui Probi qui inde victoriam de hoste retulit. Fabula de Valesio per vocem divinam monito* k) *ut Cereri ac Proserpinæ sacra faceret, libro secundo occurrit. In quarto libro legas* l) *Athenas totamq; terram Atticam immunem præstitam à magno terræ motu per sacra Achilli*

a) lib. IV. c. 36. b) IV. 59. c) V. 23. d) V. 32.
e) Augustin. Epist. 124. & 129. f) V. 23. g) V. 41.
h) lib. I. c. 57. i) lib. I. c. 67. k) lib. 2. c. I. l) IV. 18. m) V. 6

cta à quodam Nestorio hierophanta. Libro quinto eadem Athenæ liberantur usdem Achillis ac Minervæ phasmate sive spectro apparente & Alarici molliente imum; quam fabulam doctissimo Baronio n) *explodendam relinquo. Jo-rellam & Minervæ simulacrum in incendio quod Arcadii Imp. temporibus CPoli cidit per miraculum servata* o) *commemorat. Deniq; malorum omnium a Stiliconem ejusque familiam afflixerunt, causam ait fuisse diras Virginis cu-tdam Vestalis,* p) *quæ male imprecata fuerat Serenæ Stiliconis conjugi od mundum collo simulacri Rheæ circumjectum sibi temere applicuisset, & eam am ob causam quod illum collo suo applicuit, hanc impietatem strangulatione nitam fuisse, Serenamque laqueo cervicem illam præbuisse elidendam quæ di-mundum injecerat.*

Errores qvosdam Zosimi perstringit Anton. Possevinus in pparatu Sacro, & Baronius passim in Annalibus. Johannes qvo-'e Tristanus T. 2. operis præstantissimi qvo vitas Imperatorum è ımis illustravit pag. 656. *Zosime, inqvit, que je trouve tousjours le s fautif de ce peu d'Historiens que nous avons.* Temporis notas qvod nus-am fere addit, defectus est illi cum pluribus aliis scriptoribus com-ınis. Zosimum, diligentissimum qvamvis ἀτλικωτάτῳ Xenophontis itatorem, nova sæpe ac Græcis non recepta vocabula usurpasse no-Schurzfleischius ὁ μακαρίτης Epist. arcan. T. I. p. 383.

Editiones Zosimi

tina.

, *Leunclavio* interprete, Basil. 1576. fol. cum Procopio, Agathia, Jornande. Et in tomo tertio Historiarum Johannis Philippi Vorburg. Francof. 1650. fol. præmissa Leunclavii Apologia.

ecolatina post primores duos libros ab *H. Stephano* una cum *Jo. Leunclavii* (licet auctoris nomen dissimuletur) versione ad calcem, Herodiani A. 1581. 4. atqinde Lugd. 1611. 8. editos, additis brevibus Stephani castigationibus sive notulis. A Leunclavio Græca etiam H. Stephanus acceperat, ut patet ex centuria Epistolarum Philologicarum à Goldasto editarum Epist. 72. p. 305.

ri sex integri, à *Fried. Sylburgio* Veterensi ad duos MSS. Codices Thuanum & Palatinum recensiti, cum versione ex secundis *Jo. Leunclavii* curis, adjectis ejusdem Apologia pro Zosimo adversus Evagrii, Nicephori Callisti & aliorum acerbas criminationes, Sylburgiiqve castigationibus: Inter Romanæ Historiæ scriptores Græcos minores. Francof. apud heredes A. Wecheli 1590. fol.

n) ad A. C. 395. n. 16. o) Zosimus lib. V. c. 24. p) lib. V. c. 38.

Cizæ 1679. 8. Libri duo primores primum, deinde universi sex cum versione Leunclavii ex edit. Wechel. & Apologia pro Zosimo & cum notis H. Stephani, ac Sylburgii curante *Christophoro Cellario*, Smalcaldiensi qui & ipse animadversiones suas adjunxit. Dicata est hæc editio capitibus primum distincta, V. C. Joanni Georgio Grævio. Recusa hoc ipso anno 1714. Jenæ, 8.

Oxon. 1680. 8. cura *Thomæ Smithi*, typis nitidis.

Gallica, *Ludovico* * *Cousino* interprete, Parif. 1678. 4. & Amst. 12. una cum Xiphilino & excerptis è Zonara.

Alii Zosimi

Zosimus eruditus Plinii junioris libertus, qvem laudat libro V. Epist. 19. *Est homo probus, officiosus, litteratus & ars quidem ejus & quasi inscriptio Comœdus, in qua plurimum facit. Nam pronunciat acriter, sapienter, apte, decenter etiam, utitur & cithara perite ultra quam Comœdo necesse est. Idem tam commode orationes & historias & carmina legit, ut hoc solum didicisse videatur.*

Zosimus Gazæus vel Ascalonites Sophista temporibus Imp. Anastasii clarus, testa Svida scripsit Lexicon Rhetoricum, (in limine Svidæ memoratum inter libros qvibus ipse plurimum usus) & Commentarios in Demosthenem (qvos in Vaticana Bibl. adhuc suo tempore superesse MSS. scripsit Gesnerus) ac Lysiam. Sunt qvi hunc cum Historico nostro confundunt, ut Antonius Riccobonus lib. de Historia pag. 5. Interfectum à Zenone Imp. refert Cedrenus pag. 291.

Zosimus, Thebanus Panopolita teste Photio Cod. CLXX. (Svidæ Alexandrinus, fortasse qvoniam Alexandriæ vixit) qvi ad sororem Theosebiam scripserat ordine litterarum *libros XXVIII. χυμευτικῶν, Commentariorum Chemicorum.* Fallitur A. Schottus qvi hunc Zosimum cum historiarum Scriptore eundem habuit (probante licet Balth. Bonifacio in judicio de Historicis & Petro Lambecio lib. VI. comment. p. 177. seq.) & χυμευτικὰς λόγους vertit *libros frigidos*, tum à Photio Thebanum Panopolitam existi-

* Obiit Cousinus, Curiæ Monetalis præses, cui præter alia scripta Gallicam versionem scriptorum qvorundam Hist. Byz. & multos annos Ephemeridum litterariarum Parisiensium debemus, A. 1706. mense Martio. Vide illas Ephemerides A. 1708. mense Januario sub init. & Nova literaria Hamb. 1707. p. 149. seq.

existimavit haberi non Zosimum istum, sed auctorem cujus opus Photius ibi recenset qvi CPoli post Heraclii tempora versatus Zosimi istius testimoniis usus est. Ου μόνον δὲ ὑπὸ τῶν προειρημένων ἀγείρει καὶ συνίστησι τὰς μαρτυρίας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν χυμευτικῶν (male editum χειμευτικῶν) Ζωσίμου λόγων. Θηβαῖος δ' ἦν οὗτος Πανοπολίτης, ὃς οὐκ ἐφείσατο τὰ αὐτὰ καταςκευάζειν, ἐν οἷς καὶ Ἑβραϊκῶν λέξεων ἐκτίθεται σημασίας, καὶ τῶν Ἀποςόλων ἕκαςος ἔνθα τὸ σωτήριον ἐκήρυξε μάθημα, καὶ ἐν ᾧ τρόπῳ τῶν ἀνθρωπίνων πόνων ἀπεπαύσατο. Ex hoc loco patet Zosimum istum fuisse Christianum: neqve tribus seculis ante CHRISTUM natum floruisse, ut in Lud. Morerii Lexico legas. Atqve exstant in MSS. Codicibus adhuc inter Chemicos Græcos Zosimi magni Panopolitæ Thebani fragmenta de qvibus dicturus infra sum libro VI. Jam in transcursu liceat notare hallucinationem Labbei, qvi in Bibliotheca nova MStorum velut duos diversos Chemicos scriptores laudat Zosimum Panopolitam atqve Zosimum Thebanum. Svidas ait illud opus à nonnullis etiam inscriptum χειρόκμητα, sive χειροτεχνήματα, ita enim cum doctissimo Borrichio verbum illud apud Svidam vel lego vel interpretor. De Democriti χειροκμήτοις diversi plane generis problematis dixi lib. 2. cap. 23. de qvibus confer Menagium ad Laërt. IX. 49. Ex eodem Svida constat hunc Zosimum, *Platonis* etiam *vitam* composuisse, unde Platonis eum Scholæ favisse suspiceris.

Zosimus presbyter, cujus & Maronis vitia passim perstringit & ad qvem sæpius scribit Isidorus Pelusiota in Epistolis. Libro IV. Epist. 170. ad eundem Zosimum verba λαθὼν δὲ λίθον ἀκοντίσαι κατὰ τοῦ ἁλόντος verte: *& modo latuerit aliqvis, lapidem posset in eum qvi deprehensus est peccator, projicere.* Perperam enim ibi eruditus interpres: *qvasi clanculum lex lapidem contra deprehensum in ejusmodi peccato projecisset.*

Zosimus βιβλιοφόρος ad qvem idem Isidorus lib. III. Epist. 86. ubi monet eum ut amico accurate indicet τὸν ςιχισμὸν τῶν βιβλίων, hoc est non ut interpres, *seriem atqve ordinem librorum*, sed *numerum* ςίχων sive *versuum*, è qvibus de mole ac pretio librorum constabat.

Zosimus Thasius Epigrammatum Græcorum scriptor, è qvibus nonnulla supersunt in Anthologia p. 105. 565. 566. edit. Wechel.

Zosimus Tharasæ in Numidia Episcopus, qvi Concilio Carthag. de rebaptizandis hæreticis cum S. Cypriano interfuit A. C. 255.

Zosimus Episcopus Neapolitanus in Campania ab Arianis suffectus in locum Maximi, de qvo Baronius ad A. C. 359. n. 57. seq.

Zosimus Martyr cujus meminit in Epistola S. Polycarpus: ne dicam de aliis Martyribus hoc nomine apud Baron. in Martyrolog. Rom. & Possevinum in Apparatu.

Zosimus Papa qvi in Episcopatu Ecclesiæ Romanæ Innocentio I. successit A. C. 417, mortuus A. 418. 17. Sept. Ejus duæ Epistolæ ad Africanos de caussa Pelagii, editæ primum è MS. Vaticano à Baronio ad A. C. 417. n. 19. licet à Marco Antonio Capello Franciscani ordinis Monacho & aliis qvibusdam in dubium vocantur, Zosimo recte vindicatæ & emendatius descriptæ exhibentur à Jo. Garnerio T. 1. Operum Marii Mercatoris pag. 201. seq. Adde Paschasium Qvesnellum ad Opera Leonis M. p. 453. seq. & 511. seq. Epistolæ Encyclicæ qva Pelagiani condemnantur fragmenta extant apud Augustinum & Prosperum & T. 2. Concil. edit. Labbeanæ pag. 1613. Alias Zosimo huic tributas Epistolas spurias esse docet Launojus parte altera opusc. de duobus Dionysiis, neqꝫ qvicqvam à Natali Alexandro prolis allatum est, qvod non idem Launojus jam confutavit in iterata editione qvæ vindicias adversus Menardum continet. Adde B. D. Reiseri Launojum Confessorem p. 803. seqq.

Zosimus novæ Epiri Præses sub Valentiniano & Valente ad qvem A. C. 373. datæ leges lib. VI. cod. Theodos. tit. 31. de stratoribus & lib. XII. tit. 10. de præfectianis. Hunc Zosimum Historici nostri parentem fuisse suspicatur Jacobus Gothofredus T. 4. pag. 572.

Zosimus sive Zosimus Abbas cujus διαλογισμὸς edidit Petrus Possinus in thesauro Ascetico p. 279. Antiqviorem Joanne Moscho & circa A. C. 432. clarum in Palæstina Ascetam celeberrimum fuisse editor contendit. Zosimi Abbatis Cilicis meminit Moschus in prato spirituali c. 123. 124. 127. 166.

Zosimus Monachus & Anachoreta, ad qvem Photii Epistolæ,

Zosimæ Apocalypsin rejicit Nicephorus Homolegeta in jure Græco-Romano Freheri T. 1. pag. 196.

Zosima servæ nomen in veteri Epigrammate Græco Anthol. f. 341.

Zosimus

Zosima Tigranis Armeniæ Regis uxor, à Pompejo in triumpho ducta. Plutarch. in Pompejo pag. 643.

In veteribus inscriptionibus freqventissimum Zosimorum & Zosimarum nomen. Vide præter indices Gruteri Reinesium p. 615. Inscript. Sponii itinerarium pag. 88. b. & 108. edit. Germanicæ, Clariss. Montfauconi Diarium Italicum pag. 118. & 70. Thomasinum de Donariis Vett. c. ult.

XXII. GEORGIUS PHRANZES a) illustri genere & Imperatorem ipsum b) per affinitatem contingente natus est CPoli 30. August. A. C. 1401. c) Parentibus A. 1417. pestilentia correptis & extinctis inter Imperatoris Manuelis Palæologi cubicularios d) & biennio interjecto inter secretarios receptus, tum eidem Manueli, tum filiis illius Joanni (cui à moriente Patre singulariter commendatus e) fuerat) & Constantino charus, varias legationes pro illis obivit, consilio atqve opera utrique adfuit, Glarentzam in Peloponneso recepit, Constantinam ad Patras A. 1429. objecto corpore suo exemit hostibus, & pro eo capi se f) passus est. Restitutus interjecto tempore *Protovestiarii* g) munere A. 1432. & præfectura Spartana A. 1446. h) auctus fuit, cumqve ad firmandam Constantino post Johannem fratrem A. 1448. extinctum successionem in Imperium adversum fratrem illius Demetrium i) adfuisset, & ad magni Logothetæ k) dignitatem ab eo fuisset evectus, non diu post capta à Turcis A. 1453. CPoli & ipse cum omnibus suis venit in potestatem l) Turcarum. Inde venditus

a) Vide Allatium de Georgiis p. 425. seq. Martinum Hanckium de Scriptoribus Hist. Byz. part. 1. cap. 40. pag. 645. seq. Henr. Warthonum appendice ad Hist. literariam scriptor. Eccles. ad A. C. 1424. & Jac. Pontanum prolegom. ad Phranzam.

b) Soror Phranzæ nubsit Gregorio Palæologo Mamonæ, Magni Ducis Mamonæ filio, ut ipse testatur libro 1. cap. 38. Illum Gregorium genti Augustæ palæologorum accenset Cangius in familiis Byz. p. 254. Uxorem qvoqve Phranza duxit A. 1438. Helenam Alexii Palæologi Examplaconis filiam ex qva filios tres filiamqve unam suscepit, Vide eum II. 17.

c) Phranzes ipse lib. 1 cap 21. d) lib. 1. cap, 38. & 41.

e) lib. 2. cap. 1. f) lib. 2. cap. 3. seq.

g) Phranzes lib. 2. cap. 10. & in procemio: *Ad hunc modum ego quoque Georgius Phranzes & Protovestiarius* &c. h) lib. 2. cap. 19. i) lib. 3 cap. 1.

k) lib. 3. cap. 6. pag. 162 seq. l) Confer Hanckium p. 661. seq.

ditus & in libertatem iterum assertus in Peloponneso primum apud Thomam Palæologum Despotam Constantini fratrem versatus uxorem à servitute asseruit, & Peloponneso etiam à Turcis capta in Italiam se recepit, Romaqve & Venetiis lustratis Corcyram rediit atqve Monachi habitum amplexus, pro Georgii nomine *Gregorius*, m) uti uxor ejus pro Helena Eupraxiæ nomine appellari voluit A. 1468. In hoc Monasterio à Corcyræis qvibusdam nobilibus viris rogatus scripsit *Chronicon rerum Byzantinarum libris IV.* ab A. C. 1401. ad 1477. n) qvo ipso anno die 29. Martii inopia, morbo & senectute fractum illud absolvisse se ipse in calce libri postremi auctor est. Incipit similiter ut Acropolita: *τὸ τῆς ἱστορίας χρήσιμον καὶ πρὸ ἡμῶν οἱ πολλοὶ συγγραψάμενοι* Hoc opus Græce necdum lucem vidit. At *Jacobus Pontanus* S. I. Græcum Codicem nactus in Bibliotheca Bavarica Monachiensi, * qvæ abundare ipsi aut aliena esse videbantur omisit, ** cætera latine vertit, & *tribus libris* distinxit, capitulisqve subdivisit, notis etiam & explicatione dignitatum illustravit, atqve ita contractum latine edidit ad calcem Historiarum Theophylacti Simocattæ, Græce & Latine vulgatarum Ingolstad. 1604. 4. Sed Pontanum ipsum de Phranzæ opere & sua editione loqventem audiamus: Opus autem ab auctore suo hunc in modum distributum est. "Primo libro de qvatuor (tot enim facit) sex Imperatores Palæolo-"gos complectitur, qvorum princeps est Michaël, qvem Comne-"num cognominat (fuerunt qvippe Palæologi materno genere Com-"neni, ut ex initio historiæ apparebit) is, qvi Constantinopolim per "annos sexaginta, plus minusve à Latinis obtentam recuperavit. "Ultimus illorum sex est Manuel, in qvo liber finitur. Secundo res "Joannis filii Manuelis perseqvitur. Genuit autem filios senos, Joan-"nem, Andronicum, Theodorum, Constantinum, Demetrium, "Thomam. Tertium fratri & successori Joannis Constantino dat: "qvo imperante, & qvidem paucissimis annis, Constantinopolis vi & "armis devicta, in Turcarum impiorum ditionem concessit. Quar-"tum, eundemqve postremum in dissidiis, & intestinis duorum fra-trum

m) Phranzes ipse in procemio & lib. 3. cap. 29.

n) non 1457. ut legitur in Vossii Hist. Græcis lib. 2. cap. 30.

* Cod. 203. In Catalogo MSS. Bavaric. p. 75. male excusum Φαντζῆ pro Φραντζῆ.

** Allatius de Georgiis pag. 426. *Pontanus in aliis laudem nec contemnendam promeritus, à nonnullis reprehenditur, primum quod Græce non ediderit, secundum, quod opus obtruncatum ac in epitomen redactum, non [illegible] [illegible] ediderit.* Adde Casimiri Oudini Commentar. de scriptoribus Eccles. T. 3. p. 2598. sq.

trum Palæologorum, Demetrii puta, & Thomæ bellis in Pelopon-"
neso, & Mahometis II. qvi Constantinopolim sublegit, fraudibus"
ac rapinis ibidem describendis potissimum ponit, universamqve"
narrationem paulo supra annum Christi MCCLIX. qvo Michaël"
Palæologus imperium inivit, exorsus, ad annum MCCCCLXXVII."
producit, atqve ita annos minimum CCXVIII. comprehendit,"
tantillo libro, chartis tribus: utinam vero etiam ita doctis & labo-"
riosis ut is, de qvo istud poëta Veronensis cum admiratione affir-"
mavit."

At enim qvoniam scriptor iste παρεκβάσεων seu digressionum"
refertior est, & earum multæ ad historiam ipsam prorsus nihil perti-"
nent, qvin potius ejus gravitati & dignitati officiunt: ac proinde"
non sine jactura modo, verum etiam commode, & utiliter abesse"
possunt, consilium fuit, iis prætermissis, totum corpus (tametsi"
per se haud ita magnum) compendio qvodam cogere, qvæqve li-"
bro qvarto insigniora, magisqve memorabilia reperiuntur, ea tan-"
qvam accessionem ad ædes cum tertio conjungere, & hac ratione"
ipsum tertium cumulatiorem efficere. Qvem enim, obsecro, secta"
Mahometana ex *Joannis Cantacuzeni* contra eandem sectam Ora-"
tionibus tot paginis descripta & reprehensa delectet? Odio plus-"
qvam Vatiniano Mahometismum odit Protovestiarius, atqve hoc"
propter Turcas. Ideo se tenere non potuit, qvin repertorem illius, &"
sane pluries exagitaret. Ejus genealogiam, mores, incrementa, do-"
gmata insectaretur. Sed nunc non erat his locus, ait Flaccus. De co-"
meta viso cum agit, qvid illic complura meteora, ut fulgur, fulmen,"
tonitru, terræ motum, ipsorum cometarum generationem, elemen-"
torum qvoqve rationem, philosophica inqvam, ὐ πάνυ φιλοσόφως"
explicare attinet? Res suas, easqve minutas sæpe, & qvas magnopere"
scire nullus cupiat, freqventius, & ambitiosus adducit. Non schi-"
sma, & defectionem Græcorum ab Ecclesia Romana (qvod tamen"
toti occidenti est persuasissimum) sed peccata, ut Ninivitarum, alio-"
rumqve populorum, & oraculum de Ismaelitarum (unde Turcæ sint"
propagati) imperio augendo, qva de re scriptum est in Genesi, hæc,"
inqvam, in causa fuisse cur perierint, Latinosqve à Græcis potius,"
qvam Græcos à Latinis descivisse, longa disputatione contendit. De"
qvatuor monarchiis, etiam ex Prophetis Daniele, & Zacharia fusius"

Ffff disse.

"differit. Symbolum item Nicænum, secundum singula verba è "Scriptura sacra tam novi, qvam veteris Testamenti contextum & "conflatum demonstrat. Tandem capita qvædam fidei profitetur, "qvod solemne fuit ad monachorum ordinem sese aggregantium, in "qvibus ipsis qvædam non Romana, & Catholica cernuntur. Hæc "& hujus farinæ alia ad historiam nihil facere, lectoriqve molestiam "magis creatura, qvi non videt, nihil videt. Porro qvæ libro primo "de Osmanidarum Imperatorum origine, succesfione, rebus gestis "de insula Creta, & adversum barbaros propter eam perpetratis dif- "feruntur, ac prætereaalios qvosdam locos, etsi historiæ minus pro- "prios, minus tamen ab ea alienos, nec inutiles, & graves reliqvi. "Nec vereor, ne qvis factum hoc meum secus interpretetur, qvi "clarissimos utriusqve lingvæ historicos, aliosqve scriptores egre- "gios similiter ob solam longitudinem in epitomas contractos "non ignorat, qvos in præsentia nominare nihil necesse est. Qvod "lib. 3. ex narratione senis cujusdam de rebus Indicis parum cre- "dibilia refert, sciendum apud Plinium & Diodorum Siculum haberi "similia. Ad hæc qvædam obscura & intricata, scribæ, an auctori "vitio danda, detraxi, nullo rerum notabili detrimento, in qvorum "intelligentia, ut qvis diu se torqveret, operæ pretium non est visum. "Prudenter enim Nicetas in vestibulo, seu præfatione operis sui, "qva historiam eximie, si qvisqvam alius, commendavit: *Qvidqvid "enim non apertum est, atqve in promptu positum, historia abominatur: qvidqvid "simplex & naturale est, & intelligentia obvium, libenter admittit.* Protove- "stiarius ipsemet undecim libros Nicephori Gregoræ in sex primi "capita libri primi, qvasi in angustissimum carcerem nimia prope- "modum brevitate coarctata compegit. Qvæ ipsa capita, qvod "erant longiuscula, nos in multa diduximus: & alioqvi in capitum "numero longitudineqve per totos libros constituenda ac defini- "enda nostro judicio paruimus. Et qvoniam epitomen conficie- "bamus, adhuc alia qvædam omisimus, cum præsertim involution "essent, de qvibus suo loco. Ter, qvater libro primo ad supple- "mentum, pauxillum verborum ex Gregora & Laonico aspersimus. "Atqve hic te, lector, monitum volo, ad ea qvæ libro jam nominato "traduntur, uberius cognoscenda, lectionem Gregoræ, nec hujus "tantum, sed & Joannis Cantacuzeni, superiore anno à nobis in la- "tinum conversi, multaqve aliter, qvam ille narrantis magnopere

"pro-

profuturam." Hæc Pontanus qvi pag. 304. notis suis Græce inseruit omissum in versione sive Epitome sua *Andronici* junioris Imperatoris pro Monembasiotis diploma sive bullam, & pag. 309. *Bessarionis* Cardinalis *Epistolam*, qvam ad Pædagogum filiorum Thomæ Palæologi. Anconam ille misit, & Meursius deinde Græce ac Latine subjunxit Hesychii illustris opusculis Lugd. Bat. 1613. 8. vulgatis, ut dixi supra pag 241. Deniqve pag. 317. & 325. Græce & Latine Pontanus addidit *Georgii Trapezuntii* Epistolam ad Joannem Palæologum, qva eum invitat ut triremibus ab Eugenio IV. missis Imperator in Italiam ad Synodum naviget.

De Phranzæ opere, qvod MS. Græce fuit etiam in Bibl. Regia Scoriacensi, atqve in Ambrosiana Mediolanensi qvemadmodum & Barberina hodie asservatur, ita statuunt eruditi, * ut obsidionem & expugnationem CPoleos accuratissime ab eo descriptam esse nemo dubitet, alioqvi multa parum ad rem facientia, parumqve accurate ab eo tradita esse conqvesti sint multi. Nicephorum Gregoram ab eo, etiam ubi errat exscribi notat Allatius ad Acropolitam pag. 220. 264. 270. confundere omnia ac mutilare pro libidine pag. 250. Idem oscitantiam ejus reprehendit libro de consensu utriusqve Ecclesiæ pag. 776. Ex Acropolita proœmium & qvæ ab urbe à Latinis direpta ad ipsam à Græcis recuperatam narrat, per summas transcripsisse, notat pag 426. de Georgiis.

Græce loca è commentariis Phranzæ Historicis producit Allatius in eodem opere de consensu p. 4. & alibi, neqve aliunde hausit qvæ Græca Phranzæ laudat Cangius in Glossario Græco. Notandum autem est Allatium habuisse opus diversum ab eo qvod in Epitomen contractum Latine Pontanus edidit. Ita enim ille diatriba de Gregoriis, loco laudato: *Servatur penes me ejusdem Phranzæ Chronicon diversum omnino ab edito. Incipit ab A.* 1402. *finit in annum* 1417. *nescio an ab ipso Auctore, ne prolixitate operis Lectorem fatigaret, in compendium post primum Chronicon concinnatum, an prius etiam, qvam prolixum ederet, veluti memoriæ fulcrum, & materiæ argumentum præparatum fuerit. Qvicqvid tamen sit, eloqvio barbarum, & locutione è trivio petitum, habet in se multa qvæ aliunde non occurrent, & distincte omnia proseqvitur: in eo tamen minime laudandum, qvod minutissima qvæqve & nullius dignationis commemoret, satis in*

* Vide Hanckium de scriptoribus Hist. Byz. pag. 667. seq.

in angustiis domesticis enarrandis curiosus & loquens. Sic exorditur: εἰσὶ [illegible] Γεώργιος Φραντζῆς καὶ Γρηγόριος τάχα μοναχὸς ταῦτα ἔγραψεν ὑπὲρ τῶν καθ' ἑαυτὸν καί τινων μερικῶν γεγονότων ἐν τῷ τῆς ἀθλίας ζωῆς αὐτοῦ χρόνῳ ἀπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ γεννέσεως ανά, ἔτει. *Principium:* καλὸν ἦν μοι ἢ οὐκ ἐγεννήθην, ἢ παιδίον ἀποθανεῖν. *Contuli cum MS. Codice Neapolitano Bibliotheca SS. Apostolorum Clericorum Regularium. Et ut conjicio asservatur quoque Scoriaci in Bibl. Regia.* Γεωργίου τοῦ Φραντζῆ περί τινων γεγονότων ἐν τῷ κατ' αὐτὸν χρόνῳ. Idem Allatius contra Creyghtonum p. 117. vocat ἔκφρασιν compendiosam Phranzæ, & MS. apud se esse testatur.

In editione Pontani III. 29. pag. 219. testatur Phranzes se antequam habitum Monasticum induceret, *Confessionem fidei* edidisse, atque in *expositione Symboli* ostendisse unde à SS. Patribus illud fuerit compositum. Illam confessionem sive expositionem utrum à Simeone † Thessalonicensi mutuatus Phranzes sit, Allatius addubitat, cæterum Pontanus in versione sua Historiæ, cui ab auctore inserta fuerat, eandem ut alia multa rescidit.

XXIII. Qvem JOSEPHUM GENESIUM viri docti appellant, is ab uno memoratur Joanne Scylitze * in proœmio Historiæ. Sed in MS. Scylitzæ Codice distingvi Josephum ac Genesium notat Labbeus, ** ita ut duo fuerint Historiæ CPol. scriptores diversi, unus Josephus Byzantinus, & alter Genesius Byzantinus. At enim ut patria Byzantium fuisse Genesium perqvam est incertum, licet Byzantinam Historiam scripserit, sic Josephum diversum à Genesio apud Scylitzen laudari ægre mihi persvadeo. Qvicqvid

vero

† Simeonis Thess. duplex scriptum in Symbolum memorat Allatius de Simeonibus pag. 194. qvæ ambo in Vaticana & Bodlejana Bibliothecis continentur MSS. unum est ἑρμηνεία συνοπτικὴ κατὰ δύναμιν εἰς τὸ τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως τῶν χριστιανῶν θεῖον καὶ ἱερὸν σύμβολον. Incipit: περὶ τοῦ ἱερωτάτου συμβόλου τῆς ἀληθοῦς καὶ μόνης τῶν χριστιανῶν ἡμῶν πίστεως. Alterum ἔκθεσις ἀναγκαιοτάτη περὶ τῶν τοῦ ἱεροῦ συμβόλου ῥήσεων, ὅθεν συνελέγησαν, καὶ κατὰ τίνων αὐταὶ συγκείμεναι εἰσιν. *Expositio perqvam necessaria sententiarum sacri Symboli, unde collecta sunt, & adversus qvos dictata.* Incipit: Καλὸν ἐκθέσθαι καὶ ὅθεν τὸ ἱερώτατον παρὰ τῶν θείων Πατέρων συνετέθη Σύμβολον. Citat Allatius p. 160. de purgatorio.

* Locum Scylitzæ habes supra pag. 398.

** Vide Labbeum in protreptico ad Hist. Byz. p. 41. Alius porro Genesius cujus meminit Sidonius lib. IV. Epist. 6. Alius Genesius presbyter, scriptor vitæ S. Genovefæ Virginis, ut prætercam Genesios Martyres, qvorum memoriam celebrant Latini 25. August. & 11. Octobr.

vero sit, Lipsiæ in patria mea servatur in Bibliotheca Paulina Codex antiqvusMS. membranaceus Græcus *Historiæ* Genesianæ, jussu Constantini Porphyrogeniti compositæ, & res Imp. qvinqve CPol. *Leonis Armeni*, qvi A.C. 813. cœpit imperare, *Michaëlis Balbi*, *Theophili* fil. *Michaëlis* & *Basilii Macedonis*, A. 889. Cal. Mart. defuncti comprehendentis. Ex hoc Codice Collegii Paulini Bibliothecæ Academicæ Lipsiensis paginis LXXVII. in fol. constante vir doctissimus *Jo. Andreas Bosius* jampridem illius editionem parare se significavit in diatriba de testimonio Flav. Josephi de Christo. *** Apographum Bosianum cum brevibus *Tho. Reinesii*, qvocum Bosius illud communicaverat, notis servatur Jenæ in Bibl. publica Academiæ, cui libros suos ille moriens legavit, ex qvo Genesii editionem deinde molitus fuit ejusdem Acad. Professor celebris *Georgius Schubartus*, ut memorant Acta Eruditorum Lips. A. MDCLXXXV. p. 441. Aliud Apographum cum iisdem Reinesii notulis servat Bibliotheca Amplissimi Senatus Lipsiensis: Novum etiam ac singulare studium Genesio in lucem proferendo impendit præclari Vir ingenii & magnæ, supra ætatem, doctrinæ, *Godfridus Wagnerus*, Lipsiensis, Pastor ad S. Johannis, sed illo florentibus annis extincto etiam ista spes † decollavit, ita ut palma hæc integra relicta sit Viro, cujus neutiqvam interpretis Genesium pœnitebit, præstantissimo *Godfrido Oleario*, qvi doctrinæ & exempli laude Patriam suam & Ecclesiam hodie, atqve diu, opto decorat, ac scriptorem illum ex eodem Codice Paulino descriptum & versione ac notis à se illustratum jam in scriniis habet & proxime prælis commissurus est. Versus qvibus Genesius suos qvinqve Βασιλειῶν libros Constantino Porphyrogenito offert, hi operi præfiguntur:

Τὴν ἐξ ἱστορίας τελέσας βίβλον ὡς ἐκέλευσας,
Αὐτοκράτορ, μελέταις καὶ καμάτοις μεγάλοις,
Ἔν σοι δῶρον ἔθηκα, ὅπως ἐγνωσμένον εἴη
Ἐκ φιλοδεσποτίας συντεθὲν, ἔκ τε πόθου.

 Hos

*** Bosius de testimonio Flavii Josephi Jen. 1673. cap. 2. pag. 24. *Theophanis Chronographia Augustanum Codicem ante aliqvot annos cum edito comparavimus, cujus ope eum scriptorem multo emendatiorem, alicubi & pleniorem completis qvibus passim fœdatus est lacunis aliqvot, una cum Georgio Syncello & utriusqve continuatore* Genesio *hucusqve inedito paucisqve etiam eruditissimorum virorum viso notoqve dabimus aliqvando* &c. Descripsit ille Genesium A. 1652.

† Qvemadmodum & spes editionis Genesii promissæ a *Ludolpho Kustero*, de qva supra pag. 228.

Hos versus à B. Wagnero cum Clariss. Caveo communicatos, a eo vulgatos in parte altera Historiæ literariæ scriptorum Ecclesiasti rum ad A. C. 940. ita utcunqve transtuli:

Historiam jussu qvam Cæsar magne tuopte
Perfeci curis atqve labore gravi,
Hanc Tibi dona fero, notum sit ut omnibus; ista
Nutu scripta Tuo, Te cupiente legi.

Leguntur & alii versus Olympii cujusdam ad voluminis calcem, mihi non videntur ad Genesium pertinere, sed ad Johannem qu dam Historicum Scylitzæ itidem laudatum, & cujus Opus fortasse c Genesio in Codice Lipsiensi MS. adhærebat, postea ab eo sep tum periit.

Λώςων ἀνὴρ ἄριςος, ὡς ἐγὼ κρίνω,
Γεωργίϑ τε φημὶ καὶ Θεοφάνϑς
Τῶν χρονογράφων, ὁ τῆς δὲ τῆς βίβλϑ πατὴρ
Ἰωάννης σοι Ἰαύλης, Φιλοδαιμόνων
Ὁ τῶν προέδρων πρῶτος, ἀλλὰ καὶ θύτης
Διοκαισαρείας, τῆς Ἀναζάρβης πάλαι.

In optimis est optimus me judice
(Georgium Theophanemqve intelligo
Chronographos) præsentis auctor & Pater
Libri Johannes, diligentium DEUM
Flos ille primus Præsulum atqve Episcopus
Diocæsareæ, dicta Anazarba antea.

Pro λοίϑων scripsi λώςων, & in qvarto versu pro φίλϑ δαιμόνων v Eduardi Bernardi * doctissimi viri φίλε δαιμόνων malui Φιλοδαιμ νων. Sane virum pium nemo Christianus facile vocabit φίλον δαιμ νων, facilius Φιλοδαίμονα, pro Φιλοθέῳ, licet & hoc rarissimum in Christianorum scriptis, cum dæmonum vocabulum in Novo Te semper de malis angelis accipiatur, qvod ab Homero, Platone & al Ethnicis scriptoribus passim ponitur pro Diis.

XXIV. Post Genesium dicere juvat de alio, itidem inedi Opere, ad res CPolitanæ aulæ & Ecclesiæ pertinente, qvod MS. ext Francofurti ad Mœnum apud virum Nobilissimum & eruditione atqv ing

* Vide Caveum loco laudato & Acta Eruditor. Lipsiensia A. 1699. p. 160. Aliter O dinus qvem si placet vide T. 2. de scriptoribus Eccles. p. 437. seq.

ingenio florentissimum, *D. Zachariam Conradum ab Uffenbach.* Is titulum Indicemqve Capitum pro singulari humanitate sua mecum communicavit, qvos cum Latina versione mea in priore editione dedi. Cum autem interea lucem viderit laudati Uffenbachii Catalogus MSS. Codicum, in qvo longe uberior notitia, ejusdem operis *ἀνεκδότου* p. 538. seq. traditur: lubet illam potius cum versione Clarissimi eruditissimiqve viri *Johannis Henrici Maji*, qvi Codicem præsens evolvit & totius Operis editionem est pollicitus, hoc loco lectori meo offerre.

Ὑπόθεσις τῶν βασιλικῶν ταξειδίων, καὶ ὑπόμνησις τῶν ἀπλήκτων. Fol. 1. *a.*

Designatio expeditionum Imperatoris bellicarum, & memoriale pro castris.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, βασιλέως μέλλοντος ταξειδεύειν. ibid.

Qvænam observanda, qvando Imperator expeditionem parat.

Κωνσταντίνου ἐν χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ, βασιλέως Ῥωμαίων, υἱοῦ Λέοντος τοῦ ἀοιδίμου καὶ σοφωτάτου βασιλέως, ἀπογόνου δὲ Βασιλείου τοῦ ἀνδρειοτάτου καὶ γενναιοτάτου βασιλέως, πρὸς Ῥωμανὸν τὸν θεοστεφῆ βασιλέα, καὶ υἱὸν αὐτοῦ. Fol. 4. b.

Constantini in Christo rege æterno imperatoris Romanorum, filii Leonis venerandi & sapientissimi Imperatoris, nepotis vero Basilii fortissimi ac Nobilissimi Imperatoris, ad Romanum à Deo coronatum Regem ac filium suum.

I. *Ὅσα δεῖ γίνεσθαι τοῦ μεγάλου καὶ ὑψηλοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων μέλλοντος φοσσατεῦσαι.* ibid.

I. Qvænam fieri oportet, ubi magnus & excelsus Romanorum imperator castra metari voluerit.

α´. Διὰ τῶν συνηθειῶν τῶν ἀρχόντων τῶν βασιλικῶν στάβλων τῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ τῶν ἔξω ἐν τοῖς στάβλοις. fol. 5. b.

1. De tributo a præfectis stabulorum imperatoriorum, tam intra urbem qvam extra illam, dando.

β´. Διὰ τῶν ὀφφικιαλίων καὶ τῶν λοιπῶν. fol. 6. a.

2. Ab officialibus & aliis.

γ´. Διὰ τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων. ibid.

3. A Metropolitis & Archiepiscopis.

δ´. Διὰ τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων· ἱππάρια ρ´. ibid.

4. A sanctis monasteriis. *Eqvi centum.*

ε´. Διὰ

έ. Διὰ τῆς βασιλικῆς ὑπουργίας. fol. 6. b.	5. De ministerio Imperatori (*a cellario & mensæ structore præstando.*)
ϛ΄. Διὰ τοῦ μινσουράτωρος, ἤγουν τῆς βασιλικῆς κόρτης· σαγμάρια ν΄. fol. 7. a.	6 De mensuratore imperatorii tentorii. *Equi sagmarii L.*
ζ΄. Διὰ τοῦ οἰκειακοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου· καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος διδομένων εἰς φόρτωσιν τοῦ αὐτοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου, σαγμάρια λ΄. fol. 7. b.	7. De domestico imperatoris vestiario, & de his qvæ ex cubiculo subministrantur ad onerandos ejusdem imperatorii vestiarii sagmarios eqvos XXX.
ή. Διὰ τῶν ἀραφίων τῶν εἰς ἐθνικοὺς ἀποστελλομένων, λόγῳ ξενίων. fol. 8. b.	8. De vestibus non consutis, qvæ ad gentes mittuntur lautiorum loco.
θ΄. Διὰ τῶν ἐῤῥαμμένων. ibid.	9. De vestibus consutis.
ί. Διὰ τοῦ εἰδικοῦ, σαγμάρια μϛ΄. fol. 9. b.	10. De præfecto ærarii privati. *Eqvi sagmarii XLVI.*
ιά. Εἰσὶν αἱ φορτωσίαι οὕτως. fol. 11. a.	11. Designatio jumentorum onerariorum hæc est.
ιβ΄. Περὶ τῶν κερκέτων. fol. 12. a.	12. De excubiis.
II. Ὅσα δεῖ γίνεσθαι, ὅταν ἀπὸ ἐξπεδίτου, ἢ μακρᾶς ὁδοιπορίας, ἐπανέρχεται ὁ βασιλεύς. fol. 17. a.	II. Qvænam fieri oporteat, qvando ab expeditione, aut longo itinere, redit Imperator.
III. Ἡ ἀπὸ τοῦ φοσσάτου μετὰ νίκης ἐπάνοδος Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου βασιλέως ἀπὸ Τεφρικῆς καὶ Γερμανικίας. fol. 18. a.	III. Reditus è castris Basilii Imperatoris Christum amantis, post victoriam a Tephrice & Germanicia.
IV. Ἡ ἀπὸ τοῦ φοσσάτου ἐπάνοδος Θεοφίλου βασιλέως, ὅτε ἐνίκησεν κατὰ κράτος τοὺς ἀπὸ Κιλικίας στρατοπεδεύσαντας κατ' αὐτοῦ Ταρσίτας, Μομψουεστίτας, Ἀδανίτας, Εἰρηνουπολίτας, Ἀναζαρβήτας, καὶ λοιποὺς χιλιάδας κ΄. fol. 20. a.	IV. Reditus e castris Theophili imperatoris, qvum potenter vicisset bellantes adversus ipsum e Cilicia Tarsitas, Mopsuestitas, Adanitas, Iremupolitas, Anazarbitas & reliqvos, ad vicies mille.

Κον-

ταντίνου τοῦ φιλοχρίστου καὶ ἐν χριστῷ τῷ αἰωνίῳ βασιλεῖ βασ... υἱοῦ Λέοντος τοῦ σοφωτάτου ...μνήστου βασιλέως, σύνταγμα βασιλείου σπουδῆς ὄντως ἄξιον. ... fol. 21. b. Præfatio est ad ... primum. Incipit: Ἄλλοις ... ἴσως ἔδοξεν ἂν τυχὸν τὸ ἐγ... περιττόν. Præfationem ex... ...us ipsum, cujus hæc sunt ca-

Constantini Christum amantis, & in eodem Christo æterno rege imperatoris, filii Leonis sapientissimi & perpetua memoria celebrandi Imperatoris, Syntagma, & imperatoria industria vere dignum opus.

...IBER PRIMUS.

Index capitum libri PRIMI.

δευτέρα ἡμέρα τῆς διακαινησίμου. fol. 45. b.	hebdomade renovationis; postridie Paschæ.
ιά. (*) Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ γ'. τῆς διακαινησίμου εἰς τὸν ἅγιον Σέργιον. fol. 51. a.	XI. Observanda die tertia heb mados renovationis, a Sergii (*templum abeunte* *peratore.*)
ιβ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ δ'. τῆς διακαινησίμου, καὶ ὅσα ἐν αὐτῇ τελεῖται. fol. 52. b.	XII. Observanda die qvarto h domados renovationis, qvæ illo die agantur.
ιγ'. Περὶ τῆς τοῦ πατριάρχου προσκλήσεως. ibid.	XIII. De patriarchæ invitati (*ad solemnia quinta feria simul ad mensam imperatori*
ιδ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ε'. τῆς διακαινησίμου, τοῦ ἀσπασμοῦ τελουμένου ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου. fol. 53. a.	XIV. Observanda die qvinto bdomados renovatio qvando salutatio imper ris in aureo triclinio p gitur.
ιε'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παρασκευῇ τῆς διακαινησίμου. fol. 55. a.	XV. Observanda in parasceve bdomados renovationis.
ιϛ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ κυριακῇ τοῦ ἀντίπασχα, ἀπιόντος τοῦ βασιλέως ἐν τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ. ibid.	XVI. Observanda in Dominic cunda post Pascha, abe imperatore ad S. Sop templum.
ιζ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ τετράδι τῆς Μεσοπεντηκοστῆς, καὶ τῆς ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Μωκίου προελεύσεως. fol. 55. b.	XVII. Observanda feria qv hebdomados qvartæ post scha, & in processione templum S. Mocii.
Δεῖ εἰδέναι καὶ τοῦτο, ἀνὰ πόσων δοχῶν δέχονται τὰ μέρη ἐν ταύτῃ προελεύσει. fol. 59. a.	Scire etiam hoc oportet, q ties qvælibet factio exci debeat in hac processione *comitari Imperatorem.*)
ιη'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναλήψεως. fol. 59. b.	XVIII. Observanda in festo di processione sanctæ Ch Dei nostri adscensionis.

* MS. Codex hic incipit numerare κ. & sic porro.

ιθ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παραμονῇ τοῦ ἁγίου Ἠλιοῦ, καὶ τῇ αὐτῇ τῇ ἑορτῇ. fol. 61. b.

XIX. Observanda in vigilia S. Eliæ, ipsoqve ejus festo die.

κ'. Μηνὶ Μαΐῳ α'. τὰ ἐγκαίνια τῆς νέας. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ τῶν ἐγκαινίων τῆς νέας μεγάλης ἐκκλησίας. fol. 63. a.

XX. Calendis Maji encaenia novæ ecclesiæ. Observanda festo die encaeniorum novæ magnæ ecclesiæ.

κα'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τοῦ ἁγίου Δημητρίου. fol. 64. a.

XXI. Observanda in processione ac festo die S. Demetrii.

κβ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῆς ὑψώσεως τῶν τιμίων ξύλων. fol. 65. a.

XXII. Observanda in festo die & processione exaltationis venerandorum lignorum, sive S. Crucis.

κγ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν κατὰ σάρκα γεννήσεως. fol. 66. b.

XXIII. Observanda in festo die & processione sacræ Christi Dei nostri nativitatis secundum carnem.

κδ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ α'. τοῦ ἰαννουαρίου μηνός· τοῦ ἁγίου Βασιλείου. fol. 69. b.

XXIV. Observanda Calendis Januariis, *(processione indicta ad templum)* S. Basilii.

κε'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παραμονῇ τῶν ἁγίων Φώτων. fol. 70. b.

XXV. Observanda in vigilia Epiphanias.

κς'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῶν Φώτων. fol. 71 b.

XXVI. Observanda in die festo Epiphanias & processione.

κζ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῆς ὑπαπαντήσεως. fol. 73. a.

XXVII. Observanda in die festo ac processione occursus, sive purificationis B. Mariæ.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, εἰ τύχῃ ἡ ἑορτὴ τῆς ὑπαπαντήσεως τῇ β'. τῆς α'. ἑβδομάδος. fol. 76. a.

Observanda, qvando festus purificationis S. Mariæ dies incidat in feriam secundam primæ hebdomados.

κη'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορ-

XXVIII. Observanda in Domini-

ἑορ-

ἑορτῇ τῆς ὀρθοδοξίας. fol. 76. b.	ca Orthodoxiæ, five reftitutionis cultus imaginum.
κθ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ κυριακῇ τῆς μέσης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν, ἡνίκα τὸ τίμιον καὶ ζωοποιὸν ξύλον τοῦ σταυροῦ προσκυνεῖται. fol. 78. a.	XXIX. Obfervanda in Dominica mediæ hebdomados jejuniorum, qvando venerandum & vivificum crucis lignum adoratur.
λ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, εἰ τύχῃ ἡ ἑορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῇ κυριακῇ τῆς μέσης ἑβδομάδος. fol. 78. b.	XXX. Obfervanda, ubi inciderit feftus dies annunciationis S. Deiparæ in dominicam mediæ hebdomados (*jejuniorum.*)
λα'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παραμονῇ τῆς βαϊοφόρου. fol. 81. b.	XXXI. Obfervanda in vigilia Palmarum.
λβ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῶν βαΐων. ibid.	XXXII. Obfervanda in die fefto Palmarum ac proceſsione.
λγ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ ε'. καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ βασιλέως περιόδου ἐν τοῖς γηροκομίοις. fol. 84. a.	XXXIII. Obfervanda in fancta & magna feria qvinta, & de imperatoris circuitu in Gerocomiis.
λδ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ, καὶ ὅσα ἐν αὐτῇ τελεῖται. fol 84. b.	XXXIV. Obfervanda in magna parafceve, & qvæ in illa peraguntur.
λε'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ. fol. 85. a.	XXXV. Obfervanda in fancto & magno Sabbato.
λϛ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προελεύσεσι ἑνώσεως ἐκκλησίας. fol. 87. a.	XXXVI. Obfervanda in proceſsione Unionis ecclefiæ, five qvando Tomus (*) unionis prælegitur.
λζ'. Χρὴ εἰδέναι, πῶς ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπόται ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ προελεύσεσι. fol. 87. b.	XXXVII. Noffe par eft, qvomodo veftes mutent Imperatores in feftis diebus atqve proceſsionibus.

λη'. Ὅσα

(*) Hic tomus unionis editus eft à *Jo. Leunclavio* in Jure Græco-Romano. tomo I. pag. 104. feqq.

ἑορτῇ τῆς ὀρθοδοξίας. fol. 76. b.

κθ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ κυριακῇ τῆς μέσης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν, ἡνίκα τὸ τίμιον καὶ ζωοποιὸν ξύλον τοῦ σταυροῦ προσκυνεῖται. fol. 78. a.

λ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, εἰ τύχῃ ἡ ἑορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῇ κυριακῇ τῆς μέσης ἑβδομάδος. fol. 78. b.

λα'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παραμονῇ τῆς Βαϊοφόρου. fol. 81. b.

λβ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῶν βαΐων. ibid.

λγ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ ε'. καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ βασιλέως περιόδου ἐν τοῖς γηροκομίοις. fol. 84. a.

λδ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ, καὶ ὅσα ἐν αὐτῇ τελεῖται. fol 84. b.

λε'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ. fol. 85. a.

λϛ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προελεύσεσι ἑνώσεως ἐκκλησίας. fol. 87. a.

λζ'. Χρὴ εἰδέναι, πῶς ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπόται ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ προελεύσεσι. fol. 87. b.

ca[...] hodoxiæ, siv[...] ti[...] cultus imagi[...]

XXIX. Observanda in [...] mediæ hebdomado[...] rum, qvando vener[...] vivificum crucis lig[...] ratur.

XXX. Observanda, ubi [...] festus dies annuncia[...] Deiparæ in dominic[...] diæ hebdomados [...] *rum.*)

XXXI. Observanda in vig[...] marum.

XXXII. Observanda in d[...] Palmarum ac proc[...]

XXXIII. Observanda in [...] magna feria qvinta, [...] peratoris circuitu in [...] miis.

XXXIV. Observanda in m[...] rasceve, & qvæ in il[...] gantur.

XXXV. Observanda in s[...] magno Sabbato.

XXXVI. Observanda in [...] sione Unionis eccle[...] qvando Tomus (*) [...] prælegitur.

XXXVII. Nosse par est, qv[...] vestes mutent Imp[...] in festis diebus atqve [...] sionibus.

(*) Hic tomus unionis editus est à *Jo. Leunclavio* in Jure Græco-Roman[...] pag. 104. seqq.

ε. Διὰ τῆς βασιλικῆς ὑπουργίας. fol. 6. b.

5. De minifterio Imperato
cellario & menfæ ftructori
ftando.)

ς′. Διὰ τοῦ μινσουράτωρος, ἤγουν τῆς βασιλικῆς κόρτης· σαγμάρια ν′. fol. 7. a.

6 De menfuratore impe
rii tentorii. *Eqvi*
rii L.

ζ′. Διὰ τοῦ οἰκειακοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος διδομένων εἰς φόρτωσιν τοῦ αὐτοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου, σαγμάρια λ′. fol. 7. b.

7. De domeftico imper
veftiario, & de his q
cubiculo fubminiftran
onerandos ejusdem in
torii veftiarii fagmari
qvos XXX.

η′. Διὰ τῶν ἀραφίων τῶν εἰς ἐθνικοὺς ἀποστελλομένων, λόγῳ ξενίων. fol. 8. b.

8. De veftibus non confut
ad gentes mittuntur l
rum loco.

θ′. Διὰ τῶν ἐῤῥαμμένων. ibid.

9. De veftibus confutis.

ι. Διὰ τοῦ εἰδικοῦ, σαγμάρια μς′. fol. 9. b.

10. De præfecto ærarii p
Eqvi fagmarii XLVI.

ια′. Εἰσὶν αἱ φορτωσίαι οὕτως. fol. 11. a.

11. Defignatio jumentor
nerariorum hæc eft.

ιβ′. Περὶ τῶν κερκέτων. fol. 12. a.

12. De excubiis.

II. Ὅσα δεῖ γίνεσθαι, ὅταν ἀπὸ ἐξπεδίτου, ἢ μακρᾶς ὁδοιπορίας, ἐπανέρχεται ὁ βασιλεύς. fol. 17. a.

II. Qvænam fieri oporteat,
do ab expeditione, aut
itinere, redit Imperator.

III. Ἡ ἀπὸ τοῦ φοσσάτου μετὰ νίκης ἐπάνοδος Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου βασιλέως ἀπὸ Τεφρικῆς καὶ Γερμανικίας. fol. 18. a.

III. Reditus è caftris Bafilii
ratoris Chriftum amantis
victoriam a Tephrice &
manicia.

IV. Ἡ ἀπὸ τοῦ φοσσάτου ἐπάνοδος Θεοφίλου βασιλέως, ὅτε ἐνίκησεν κατὰ κράτος τοὺς ἀπὸ Κιλικίας στρατοπεδεύσαντας κατ' αὐτοῦ Ταρσίτας, Μομψουεστίτας, Ἀδανίτας, Εἰρηνουπολίτας, Ἀναζαρβίτας, καὶ λοιποὺς χιλιάδας κ′. fol. 20. a.

IV. Reditus e caftris The
imperatoris, qvum poten
ciffet bellantes adverfus
e Cilicia Tarfitas, Mop
tas, Adanitas, Iremup
Anazarbitas & reliqvos
cies mille.

Κωνςαντίνου τοῦ φιλοχρίςου καὶ ἐν αὐτῷ Χριςῷ τῷ αἰωνίῳ βασιλεῖ βασιλέως, υἱοῦ Λέοντος τοῦ σοφωτάτου καὶ ἀοιδίμου βασιλέως, σύνταγμά τι καὶ βασιλείου σπουδῆς ὄντως ἄξιον, ποίημα. fol. 21. b. Præfatio est ad librum primum. Incipit: Ἄλλοις μὲν τισὶν ἴσως ἔδοξεν ἂν τοῦτο τὸ ἐγχείρημα περιττόν. Præfationem excipit opus ipsum, cujus hæc sunt capita.

LIBER PRIMUS.

Constantini Christum amantis, & in eodem Christo æterno rege imperatoris, filii Leonis sapientissimi & perpetua memoria celebrandi Imperatoris, Syntagma, & imperatoria industria vere dignum opus.

Index capitum libri PRIMI.

δευτέρᾳ ἡμέρᾳ τῆς διακινησίμου. fol. 45. b. | hebdomade renovationis; f postridie Paschæ.

ια. (*) Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ γ'. τῆς διακινησίμου εἰς τὸν ἅγιον Σέργιον. fol. 51. a. | XI. Observanda die tertia hebdomados renovationis, ad Sergii (templum abeunte imperatore.)

ιβ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ δ'. τῆς διακινησίμου, καὶ ὅσα ἐν αὐτῇ τελεῖται. fol. 52. b. | XII. Observanda die qvarto hebdomados renovationis, qvæ illo die agantur.

ιγ'. Περὶ τῆς τοῦ πατριάρχου προσκλήσεως. ibid. | XIII. De patriarchæ invitati (ad solemnia qvinta feria, simul ad mensam imperatoria

ιδ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ε'. τῆς διακινησίμου, τοῦ ἀσπασμοῦ τελουμένου ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου. fol. 53. a. | XIV. Observanda die qvinto hebdomados renovationis qvando salutatio imperatoris in aureo triclinio peragitur.

ιε'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παρασκευῇ τῆς διακινησίμου. fol. 55. a. | XV. Observanda in parasceve hebdomados renovationis.

ιϛ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ κυριακῇ τοῦ ἀντίπασχα, ἀπιόντος τοῦ βασιλέως ἐν τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ. ibid. | XVI. Observanda in Dominica secunda post Pascha, abeunte imperatore ad S. Sophiæ templum.

ιζ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ τετράδι τῆς Μεσοπεντηκοστῆς, καὶ τῆς ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Μωκίου προελεύσεως. fol. 55. b. | XVII. Observanda feria qvarta hebdomados qvartæ post Pascha, & in processione ad templum S. Mocii.

Δεῖ εἰδέναι καὶ τοῦτο, ἀνὰ πόσων δοχῶν δέχονται τὰ μέρη ἐν ταύτῃ προελεύσει. fol. 59. a. | Scire etiam hoc oportet, qvoties qvælibet factio excipere debeat in hac processione comitari Imperatorem.)

ιη. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναλήψεως. fol. 59. b. | XVIII. Observanda in festo di processione sanctæ Christi Dei nostri adscensionis.

* MS. Codex hic incipit numerare κ. & sic porro.

ιθ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παραμονῇ τοῦ ἁγίου Ἠλιοῦ, καὶ τῇ αὐτῇ τῇ ἑορτῇ. fol. 61. b.	XIX. Observanda in vigilia S. Eliæ, ipsoqve ejus festo die.
κ'. Μηνὶ Μαΐῳ α. τὰ ἐγκαίνια τῆς νέας. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ τῶν ἐγκαινίων τῆς νέας μεγάλης ἐκκλησίας. fol. 63. a.	XX. Calendis Maji encaenia novæ ecclesiæ. Observanda festo die encaeniorum novæ magnæ ecclesiæ.
κα'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τοῦ ἁγίου Δημητρίου. fol. 64. a.	XXI. Observanda in procesſione ac festo die S. Demetrii.
κβ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῆς ὑψώσεως τῶν τιμίων ξύλων. fol. 65. a.	XXII. Observanda in festo die & procesſione exaltationis venerandorum lignorum, sive S. Crucis.
κγ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν κατὰ σάρκα γεννήσεως. fol. 66. b.	XXIII. Observanda in festo die & procesſione sacræ Christi Dei nostri nativitatis secundum carnem.
κδ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ α. τοῦ Ἰαννουαρίου μηνός· τοῦ ἁγίου Βασιλείου. fol. 69. b.	XXIV. Observanda Calendis Januariis, (*procesſione indicta ad templum*) S. Basilii.
κε'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παραμονῇ τῶν ἁγίων Φώτων. fol. 70. b.	XXV. Observanda in vigilia Epiphanias.
κϛ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῶν Φώτων. fol. 71 b.	XXVI. Observanda in die festo Epiphanias & procesſione.
κζ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῆς ὑπαπαντήσεως. fol. 73. a.	XXVII. Observanda in die festo ac procesſione occursus, sive purificationis B. Mariæ.
Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, εἰ τύχῃ ἡ ἑορτὴ τῆς ὑπαπαντήσεως τῇ β'. τῆς α'. ἑβδομάδος. fol. 76. a.	Observanda, qvando festus purificationis S. Mariæ dies incidat in feriam secundam primæ hebdomados.
κη'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ	XXVIII. Observanda in Domini-

ἑορ-

LIBER

(*) Deficit hoc caput in fine.

LIBER SECUNDUS.

Index capitum libri SECUNDI.

τόκυ ἐν Βλαχέρναις μηνὶ Αὐγύστῳ ιέ. fol. 183. b.

ί. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ δευτέρᾳ τῆς πρώτης ἑβδομάδος, τοῦ βασιλέως δημηγοροῦντος ἐπὶ τοῦ σιλεντίου τῆς Μαναύρας. fol. 184. b.

ιά. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῶν τιμίων σταυρῶν μελλόντων ἐξιέναι τῇ μέσῃ ἑβδομάδῃ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς. fol. 186. a.

ιβ΄. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῶν δεσποτῶν ἀπιόντων λούσασθαι ἐν Βλαχέρναις. fol. 186. b.

ιγ΄. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ παγανῇ κυριακῇ, ἢ ἐν ἄλλῃ κοινῇ ἡμέρᾳ, μελλόντων τῶν δεσποτῶν ἀπιέναι εἰς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους, εἶτα εἰς ἕτερον ναὸν εὔξασθαι. fol. 188. b.

ιδ΄. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ χειροτονίᾳ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. fol. 191. a.

ιέ. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν δοχῆς γινομένης ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῆς Μαναύρας, τῶν δεσποτῶν καθεζομένων ἐπὶ τοῦ Σολομωντείου θρόνου. fol. 191. b.

Περὶ τῆς δοχῆς τῆς γενομένης ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῇ παρουσίᾳ τοῦ παρὰ τοῦ Ἀμερμνῆ, ἀπὸ Ταρσοῦ ἐλθόντων πρεσβείων περὶ τοῦ ἀλλαγίου καὶ τῆς εἰρήνης, μηνὶ Μαΐῳ λά. ἡμέρᾳ, ἰνδικτίωνι δ΄. ἐν ᾧ καὶ

chernis, mense Augusto die XV.

X. Observanda secundo die primæ hebdomados, qvando verba facit imperator in senatorum consessu ad Magnauram.

XI. Observanda, qvando venerandæ cruces educendæ sunt media hebdomade sacri jejunii qvadragesimalis.

XII. Qvid observandum, qvando lotum eunt imperatores ad Blachernas.

XIII. Qvænam observanda in pagana Dominica aut alio die non festo, abituris imperatoribus orandi caussa ad templum SS. Apostolum, & deinde in aliud aliqvod.

XIV. Observanda in ordinatione patriarchæ CPolitani.

XV. Observanda, qvando legati excipiuntur in magno triclinio Magnauræ, imperatoribus in Solomonteo throno considentibus.

Qvomodo excepti in eodem triclinio fuerint, tempore Constantini & Romani, missi à Saracenorum principe & Tarso venientes legati, de captivorum permutatione & pace tractantes, mensis Maji die

περὶ τ̃ τῶν Ἰσπανῶν δοχῆς, καὶ περὶ τοῦ γεγονότος τότε ἱπποδρομίου, ὡσαύτως καὶ περὶ τ̃ ἑορτῆς τοῦ Κυρίου μεταμορφώσεως, καὶ τῆς τοῦ Δελεμίκη δοχῆς, ἔτι τῆς ἡγεμόνος καὶ ἀρχοντίσσης Ἔλγας τῶν Ῥώσσων, ὁποίως ταῦτα πάντα ἐτελέσθησαν. fol. 193.a. (*)

XXX. indictione IV. Narratur simul, qva ratione Hispani fuerint excepti; item de Hippodromio tunc instituto; de festo transfigurationis Domini nostri; qvomodo exceperit imperator Delemicen, nec non ducem ac principem feminam Russorum, Elgam. Hæc omnia, qvomodo fuerint acta, hic invenies.

ις'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν προερχομένων τῶν ἀρχόντων τῶν δ'. ταγμάτων εἰς τὸν ἱππόδρομον. fol. 203. Deest finis hujus capitis.

XVI. Observanda, qvando præfecti qvatuor ordinum procedunt in circum.

ιζ'. Ἀναγόρευσις Ῥωμανοῦ τ̃ πορφυρογεννήτου υἱοῦ Κωνσταντίνου βασιλέως. Deest hoc caput totum.

XVII. Renuntiatio Romani Porphyrogeniti filii Constantini Imperatoris.

ιη'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν Βρουμαλίου ἐπιτελουμένου εἴτε τ̃ μεγάλου βασιλέως, εἴτε τ̃ μικροῦ, εἴτε τ̃ Αὐγούστης. Initium hujus capitis desideratur; qvæ ex eo restant, incipiunt fol. 204. a.

XVIII. Observanda, qvum Brumalia agit vel Imperator, vel ejus filius, vel Augusta.

ιθ'. Ὅσα δεῖ γίνεσθαι θριάμβου ἐπινικίων τελουμένου ἐν τῷ Φόρῳ μετὰ λιτῆς, μέλλοντος τοῦ βασιλέως

XIX. Facienda; qvando triumphus ob victoriam ducendus est in foro cum processione

(*) Hic titulus paullo aliter se habet in ipsa capitum inscriptione. fol. 193. a. Περὶ τ̃ γενομένης δοχῆς ἐν τῷ περιβλέπτῳ καὶ μεγάλῳ τρικλίνῳ τ̃ Μαγναύρας, ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν πορφυρογεννήτων ἐν Χριστῷ βασιλέων Ῥωμαίων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν παρὰ τοῦ Ἀμερμουνῆ (sic) ἀπὸ τ̃ Ταρσοῦ ἐλθόντων πρέσβεων περὶ τοῦ ἀλλαγίου καὶ τ̃ εἰρήνης. μηνὶ Μαΐῳ λα'. ἡμέρα, ἰνδικτ. δ'. Tum folio 199. à nova capitis sectio sistitur, cujus hæc est inscriptio: Περὶ τοῦ γεγονότος ἱπποδρομίου ἐπὶ τῇ ἐλεύσει τῶν Φίλων Σαρακηνῶν, διὰ τὴν εἰρήνην καὶ τὸ ἀλλάγιον εἰς ἰνδικτ. δ'. ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν πορφυρογεννήτων βασιλέων.

τόκȣ ἐν Βλαχέρναις μηνὶ Αὐγȣ́στῳ ιέ. fol. 183. b.

chernis, mense Augusto XV.

ί. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ δευτέρᾳ τ̃ πρώτης ἑβδομάδος, ȣ̃ βασιλέως δημηγορȣ̃ντος ἐπὶ ȣ̃ σελεντίȣ τ̃ Μαγναύρας. fol. 184. b.

X. Observanda secundo die ... mæ hebdomados, qva ... verba facit imperator ir ... natorum consessu ad ... gnauram.

ιά. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῶν τιμίων σαυρῶν μελλόντων ἐξιέναι τῇ μέσῃ ἑβδομάδι τ̃ ἁγίας τεσσαρακοστῆς. fol. 186. a.

XI. Observanda, qvando v... randæ cruces educendæ ... media hebdomade sacri... nii qvadragesimalis.

ιβ́. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῶν δεσποτῶν ἀπιόντων λȣ́σασθαι ἐν Βλαχέρναις. fol. 186. b.

XII. Qvid observandum, qv... lotum eunt imperatore... Blachernas.

ιγ́. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ παγανῇ κυριακῇ, ἢ ἐν ἄλλῃ κοινῇ ἡμέρᾳ, μελλόντων τῶν δεσποτῶν ἀπιέναι εἰς τȣ̀ς ἁγίȣς ἀποστόλȣς, εἶτα εἰς ἕτερον ναὸν εὔξασθαι. fol. 188. b.

XIII. Qvænam observanda i... gana Dominica aut ali... non festo, abituris im... toribus orandi caussa ad... plum SS. Apostolum, & ... de in aliud aliqvod.

ιδ́. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ χειροτονίᾳ πατριάρχȣ Κωνσαντινȣπόλεως. fol. 191. a.

XIV. Observanda in ordina... patriarchæ CPolitani.

ιέ. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν δοχῆς γινομένης ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τ̃ Μαγναύρας, τῶν δεσποτῶν καθεζομένων ἐπὶ ȣ̃ Σολομωντείȣ θρόνȣ. fol. 191. b.

XV. Observanda, qvando l... excipiuntur in magno t... nio Magnauræ, imper... bus in Solomonteo th... considentibus.

Περὶ τῆς δοχῆς τῆς γενομένης ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ ἐπὶ Κωνσαντίνȣ καὶ Ῥωμανȣ̃ τῇ παρȣσίᾳ ȣ̃ παρὰ ȣ̃ Ἀμερμνῆ, ἀπὸ Ταρσȣ̃ ἐλθόντων πρεσβέων περὶ τȣ̃ ἀλλαγίȣ καὶ τ̃ εἰρήνης, μηνὶ Μαΐῳ λά. ἡμέρᾳ, ἰνδικτίωνι δ́. ἐν ᾧ καὶ

Qvomodo excepti i... dem triclinio fuerint, ... pore Constantini & R... ni, missi à Saracen... principe & Tarso ve... tes legati, de captiv... permutatione & pace ... ctantes, mensis Maj...

περὶ τῆς τῶν Ἱσπανῶν δοχῆς, καὶ περὶ τοῦ γεγονότος τότε ἱπποδρομίου, ὡσαύτως καὶ περὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ Κυρίου μεταμορφώσεως, καὶ τῆς τοῦ Δελεμίκη δοχῆς, ἔτι τῆς ἡγεμόνος καὶ ἀρχοντίσσης Ἔλγας τῶν Ῥώσσων, ὁποίως ταῦτα πάντα ἐτελέσθησαν. fol. 193. a. (*)

XXX. indictione IV. Narratur simul, qva ratione Hispani fuerint excepti; item de Hippodromio tunc instituto; de festo transfigurationis Domini nostri; qvomodo exceperit imperator Delemicen, nec non ducem ac principem feminam Russorum, Elgam. Hæc omnia, qvomodo fuerint acta, hic invenies.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν προερχομένων τῶν ἀρχόντων τῶν δ΄. ταγμάτων εἰς τὸν ἱππόδρομον. fol. 203. Deest finis hujus capitis.

XVI. Observanda, qvando præfecti qvatuor ordinum procedunt in circum.

Ἀναγόρευσις Ῥωμανοῦ τοῦ πορφυρογεννήτου υἱοῦ Κωνσταντίνου βασιλέως. Deest hoc caput totum.

XVII. Renuntiatio Romani Porphyrogeniti filii Constantini Imperatoris.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν βρουμαλίου ἐπιτελουμένου εἴτε τοῦ μεγάλου βασιλέως, εἴτε τοῦ μικροῦ, εἴτε τῆς Αὐγούστης. Initium hujus capitis desideratur; qvæ ex eo restant, incipiunt fol. 204. a.

XVIII. Observanda, qvum Brumalia agit vel Imperator, vel ejus filius, vel Augusta.

Ὅσα δεῖ γίνεσθαι θριάμβου ἐπινικίων τελουμένου ἐν τῷ φόρῳ μετὰ λιτῆς, μέλλοντος τοῦ βα-

XIX. Facienda; qvando triumphus ob victoriam ducendus est in foro cum processione

σιλέως

(*) Hic titulus paullo aliter se habet in ipsa capitum inscriptione. fol. 193. a. Περὶ τῆς γενομένης δοχῆς ἐν τῷ περιβλέπτῳ καὶ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῆς Μαγναύρας, ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν πορφυρογεννήτων ἐν Χριστῷ βασιλέων Ῥωμαίων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν παρὰ τοῦ Ἀμεξιμνῆ (sic) ἀπὸ τῆς Ταρσοῦ ἐλθόντων πρέσβεων περὶ τοῦ ἀλλαγίου καὶ τῆς εἰρήνης. μηνὶ Μαΐῳ λά. ἡμέρᾳ, ἰνδικτ. δ. Tum folio 199. à nova capitis sectio sistitur, cujus hæc est inscriptio: Περὶ τοῦ γεγονότος ἱπποδρομίου ἐπὶ τῇ ἐλεύσει τῶν φίλων Σαρακηνῶν, διὰ τὴν εἰρήνην καὶ τὸ ἀλλάγιον εἰς ἰνδικτ. δ΄. ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν πορφυρογεννήτων βασιλέων.

σιλέως πατῆσαι Ἀγαρηνῶν μεγιστᾶνον. fol. 206. a.	ecclesiastica, Imperatore pedibus calcaturo victum Saracenorum supremum principem.
κ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν θριάμβου τελουμένου ἐπινικίων ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ. fol. 208. a.	XX. Observanda, qvum triumphus ob victoriam instituitur in Hippodromo.
κα'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ὅταν τεχθῇ ἄρρεν παιδίον τῷ βασιλεῖ. fol. 208. b.	XXI. Observanda, si mascula prole imperatoris familia fuerit aucta.
κβ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ βαπτισμῷ ἄρρενος παιδὸς βασιλέως. fol. 210. a.	XXII. Observanda, qvando masculus infans sacra lavatur aqva.
κγ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, ἐπὶ κουρεύματος παιδὸς βασιλέως. fol. 210. b.	XXIII. Qvænam observanda in tonsione filii imperatoris.
κδ'. Ἐπὶ προαγωγῇ κουβικουλαρίας, sive, ut in fronte capitis legitur, κουβικουλαρείας. fol. 211. a.	XXIV. Observanda in promotione Cubiculariæ.
κε'. Ἐπὶ προαγωγῇ κουβικουλαρίου. fol. 211. b.	XXV. Observanda in promotione Cubicularii.
κς'. Περὶ τῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς συμβάντων γενέσθαι, περὶ τῆς παλαιᾶς συνηθείας τῆς τελουμένης ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. fol. 212. b.	XXVI. De his qvæ diversis temporibus, ex antiqva consvetudine, fieri consueverunt in magna ecclesia.
κζ'. Ὅπως Ἡράκλειος ὑπὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς ἀπὸ τῆς τοῦ Καίσαρος ἀξίας ἀνήχθη εἰς τὸ σχῆμα τῆς βασιλείας, καὶ πῶς Δαβὶδ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ γέγονε Καῖσαρ. fol. 212. b.	XXVII. Qvomodo Heraclius à proprio patre ex Cæsarea dignitate evectus fuerit in Imperatoriam, & qvo modo frater ejus David cæsar constitutus.
κη'. Περὶ προκένσου τοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. fol. 213. a.	XXVIII. De processu in magnam ecclesiam (*ab eodem Heraclio indicata occasione*) instituto.
κθ'. Πῶς ἐν ἡμέρᾳ ἱπποδρομίου ἐδέξατο Ἡράκλειος τοὺς τῆς	XXIX. Qvomodo die hippodromii salutaturum se admiserit

συγκλή-

Iiii λθ'.

Libri 5ti Pars Altera.

(*) Ἐτησίῳ scribitur in titulo capiti præfixo.
(a) Ἐτησίων γεννήσεως scribitur in titulo, qvi capiti præmittitur.

λθʹ. Περὶ τοῦ παΐριάρχου, ὅτι τὸ παλαιὸν ἴδιον εἶχεν πραιπόσιτον. fol. 215. b.

XXXIX. Qvod patriarcha olim habuerit proprium præpositum.

μʹ. Περὶ τοῦ, τίνι τρόπῳ τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα περιβάλλονται τοὺς λώρους ὅτε βασιλεὺς, καὶ οἱ Μάγιστροι, καὶ ἀνθύπατοι, καὶ πατρίκιοι. (b) Τὰ ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρου κείμενα σκεύη καὶ λοιπά· καὶ τὰ εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον ἐν τῇ Δάφνῃ. fol. 215. b.

XL. Deeo; qvam ob caussam in sancta & magna Dominica Paschæ lora gerant imperator, magistri, proconsules & patricii. De vasis sacris, & nonnullis aliis, in sanctissimæ Deiparæ templo in Pharo asservatis; nec non de iis, qvæ in templo S. Stephani in Daphne reposita custodiuntur.

μαʹ. Ὅσα εἴδη τῶν ἀλλαξίμων. fol. 216. b.

XLI. De variis generibus vestimentorum mutatoriorum.

μβʹ. Ὑπόμνημα ἐν συντόμῳ τῶν βασιλευσάντων βασιλέων ἐν τῇδε τῇ μεγάλῃ καὶ εὐτυχεστάτῃ Κωνσταντινουπόλει, ἀπὸ τοῦ μεγάλου καὶ εὐσεβεστάτου καὶ ἁγίου Κωνσταντίνου. (c)

XLII. Brevis recensio imperatorum magnæ ac fortunatissimæ hujus CPoleos, inde à magno religiosissimo & sancto Constantino.

μγʹ. (d) Περὶ τῶν τάφων τῶν βασιλέων τῶν ὄντων ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἡρῷον τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου. fol. 217. a.

XLIII. De sepulcris imperatorum in templo SS. Apostolorum; & de monumento S. & magni Constantini.

1. Ἡρῷον τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ. fol. 217. b.

1. Monumentum magni Justiniani.

2. Στοὰ ἡ πρὸς μεσημβρίαν τοῦ αὐτοῦ ναοῦ. fol. 218. a.

2. De porticu ad meridiem in eodem SS. Apostolorum templo.

3. Στοὰ

(b) A verbis; τὰ ἐν τῷ ναῷ, incipit sectio qvædam, huic adjecta capiti. Ejus verba, prout in fronte sectionis fol. 216. b. leguntur, hæc sunt: Εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρου τοῦ μεγάλου παλατίου.

(c) Deest hoc caput integrum, violenta manu exscissum.

(d) Titulum hujus capitis & sectiones ipsius ex ipso codice, non ex capitum generali indice adscripsimus. Illic enim distincte, hic confuse leguntur. At maluimus clara seqvi, qvam impedita.

3. Στοὰ ἡ πρὸς ἄρκτον τοῦ αὐτοῦ ναοῦ. ibid.

3. De porticu ad septentrionem ejusdem templi.

4. Εὐφημία ὑπὸ τῶν στρατοπέδων, νίκης καὶ θριάμβων ἀγομένων· ἰστέον δὲ ὅτι ἡ αὐτὴ εὐφημία ᾄδεται καὶ παρὰ τοῦ στρατοπέδου, ἡνίκα φιλοτιμία τις ἢ Μαϊουμᾶς παρὰ τοῦ βασιλέως αὐτοῖς παράσχεθῇ· fol. 219. b.

4. Fausta exercitus acclamatio, qvando victoria & triumphus agitur. Notandum vero, eandem adhiberi acclamationem à militibus, qvando vel erogatio publica ab Imperatore instituitur, vel Majuma celebratur.

5. Ἡ παρὰ τῶν Σάρδων ᾀδομένη εὐφημία τοῖς βασιλεῦσιν. ibid.

5. Fausta Sardorum acclamatio, qva imperatores prosequvuntur.

μδʹ. Ἡ γενομένη ἐξόπλισις καὶ ἔξοδος, καὶ τὸ πόσον τῆς ῥόγας καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ ἀποσταλέντος κατὰ τῆς θεολέστου (a) Κρίτης μετὰ τοῦ πατρικίου Ἡμερίου καὶ Λογοθέτου τοῦ δρόμου, ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου. fol. 220. a.

XLIV. Armatura, sumtus, numerus stipendiorum & populi ad expeditionem missi contra Deo invisam Cretam, cum patricio Hemerio, & Logotheta cursus publici, sub Leone Christum amante Imperatore.

μεʹ. Ἡ κατὰ τῆς αὐτῆς θεολέστου Κρίτης γενομένη ἐκστρατεία καὶ ἐξόπλισις ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν πορφυρογεννήτων, εἰς ἰνδικτίωνα ζʹ. fol. 223, a.

XLV. Expeditio & apparatus bellicus congestus ad subigendam eandem Cretam, tempore Constantini & Romani porphyrogenitorum, indictione VII.

μςʹ. Οἷς ὀφείλει ὁ βασιλεὺς ὀνόμασι τιμᾶν τοῖς μεγιστᾶσιν καὶ πρώτοις τῶν ἐθνῶν. fol. 227. b.

XLVI. Qvibus titulis ornare conveniat Imperatori Duces & viros principes gentium.

μζʹ. Οἱ τῶν ἀπὸ διαφόρων ἐρχομένων πρέσβεων πρὸς τὸν βασιλέα χαιρετισμοί. ibid.

XLVII. Qvibus formulis diversarum gentium legati advenientes salutem nuntient, & vicissim recipiant.

μηʹ. Τὰ ἄκτα τῶν εἰς ἐθνικοὺς γενο-

XLVIII. Qvibus formulis in lit-

(a) Rectius tam in hujus qvam seqventis capitis inscriptione, legitur Κρήτης, in titulo singulis capitibus præfixo.

γενομένων ἐπιγραφῶν. fol. 229. a.

μθ΄. Εἰσὶν τὰ ἐκτεθέντα δίδοσθαι παρὰ τῶν ὀφειλόντων τιμᾶσθαι ἔν τε ἀξιώμασι καὶ ὀφφικίοις, καθὼς ὑπῆρχον ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου. fol. 231. a.

ν΄. Εἰσὶν αἱ κατὰ τύπον ῥόγαι τῶν στρατηγῶν καὶ κλεισουραρχῶν, (b) καθὼς ἐρογεύοντο ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου. fol. 232. a.

να΄. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, ὅταν ἐν ὀχήματι βούλεται προελθεῖν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἰδεῖν τὰ ὄρρια τοῦ στρατηγίου. fol. 233. a.

νβ΄. Ἀκριβολογία τῶν βασιλικῶν κλητορίων καταστάσεως, καὶ ἑκάστου τῶν ἀξιωμάτων πρόσκλησις καὶ τιμὴ, συνταχθεῖσα ἐξ ἀρχαίων κλητορολογίων ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου καὶ σοφωτάτου ἡμῶν βασιλέως, μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ἰνδικτίονι γ΄. ἔτους ἀπὸ κτίσεως κόσμου ͵ϛυη. ὑπὸ Φιλοθέου βασιλικοῦ πρώτου σπαθαρίου καὶ (c) ἀτρικλίνου. fol. 234. a.

terarum, ad exteros mittendarum, inscri[...] uti soleant imperatore[...]

XLIX. Designatio pecu[...] exsolvere tenentur [...] dignitates & officia [...] prout sub Leone Ch[...] mante imperatore ea[...] do obtinuit.

L. Sigillatim exponunt[...] dia strategorum & [...] præfectorum, qvon[...] fuere regnante Leone[...] amante imperatore.

LI. Observanda, ubi lib[...] rit imperatori curru-v[...] senda horrea in castro[...] congesta.

LII. Accurata recensio, [...] ne imperatoria ce[...] convivia; item, cuju[...] propria adpellatio & [...] congesta ex antiqvis c[...] bus libris, regnan[...] Christum amante d[...] sapientissimo impera[...] stro, mense Septem[...] ctione III. anni ab orb[...] 6408. per Philotheum [...] toris protospatharium [...] num, hoc est, mensæ [...] toriæ structorem, loca [...] assignantem.

(b) Hæc adjecimus ex ipsa capitis inscriptione; nam in indice capitum [...] parent.

(c) Corrigendum ἀρτικλίνου, qvomodo in ipsa tractatione adpella[...] sime.

νγ'. Περὶ διανομῶν τῶν εὐσεβειῶν τοῦ βασιλέως ἔντε τοῖς Βρουμαλίοις καὶ στεψίμοις καὶ αὐτοκρατορίαις. fol. 258. a.

LIII. De distributione munerum pietatis erga Deum testandæ caussa erogatorum ab imperatore in Brumaliorum solennitate, in diebus annuæ memoriæ coronationis & sumtæ imperatoriæ majestatis.

νδ'. Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου ἔκθεσις πρωτοκλησιῶν πατριαρχῶν τε καὶ μητροπολιτῶν, καὶ ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων. fol. 260. b.

LIV. Epiphanii, episcopi Cypri, expositio, qvo ordine Patriarchæ, Metropolitæ, Archiepiscopi atqve episcopi loca sua occupent.

νε'. Περὶ τῆς διανομῆς τῶν κομβίων τῶν συνεθεσιῶν τῶν πατρικίων· περὶ τῶν συνηθειῶν τῶν πραιποσίτων, ὧν λαμβάνουσιν ἐν τοῖς τάγμασι ἱπποδρομίου. fol. 262. b. In fine qvædam desunt.

LV. De missilium distributione & stipendiorum à patritiis datorum; de præpositorum salariis, qvæ accipiunt secundum ordines hippodromii.

νϛ'. (*) Βίος Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος, καθ' ἱστορίαν ἔχων φάκτα Gδ'.

LVI. Vita Alexandri Macedonis, continens facta historica XCIV.

νζ'. Τοῦ Φυσιολόγου ἡ τῶν ἑκάστου θηρίου θαυμαστικὴ ἕξις· πρός τε θεὸν ἀναγωγὴ καὶ τῶν ἐν βίῳ εὐαρεστούντων. λόγοι ν'.

LVII. Physiologus de admiranda cujusqve animalis constitutione, una cum manuductione ad Deum, & honestæ mores vitæ. Sermones L.

Codicis ipsius MS. qvem edi è re literaria utiqve esset, atqve editionis spem factam ab eruditissimo Majo cum voluptate intellexi, hanc descriptionem Amplissimo Possessori D. Uffenbachio in acceptis refero:

Codex forma est majori, qvam in Folio vocare solent, in membranas pergamenas easqve firmiores, læviores atqve nitidiores, qvam quibus postremis, ante Typographiæ inventionem, temporibus utebantur, exaratus. Qvanqvam de ejus ætate certo definire non ausim, illum tamen longe ante Urbis expugnationem in ipsa Græcia scriptum esse, existimo. Summa enim cura atqve dexteritate confectus, ut σφάλματα, qvibus recentiores ex Scribarum ignorantia atqve oscitantia scatent, vel nulla vel exigua rarissime occurrant. Et licet elegantia Scripturæ tanta appareat, ac si integrum volumen non solum eadem manu, sed

Iiii 3 *eodem*

(*) duo posteriora capita desunt in MS.

eodem calamo eademqve die descriptum videatur; Litterarum tamen character antiqvior est & à nostro multum differt, atqve ideo lectionem initio difficiliorem reddit, qvæ difficultas augetur per Siglas vel Litterarum compendia, & qvod voces minus distinctæ nullo plerumqve insterstitio sibi cohæreant. Qvod eqvidem notam non contemnendam antiqvitatis CL. Salmasius * asserit. Accentus adjecti illam nec tollunt nec minuunt, cum ab Aristophane jamdum inventi ** & in vetustissimis atqve præstantissimis Codicibus sæpe reperiantur. Externa Libri facies, involucrum nimirum ex corio bubulo Turcico constans auroqve obductum atqve Regum Hungariæ Insignia, qvæ in utraqve parte apparent, satis demonstrant, eum ultimum inter celeberrima atqve instructissima Budensis, heu qvondam! Bibliotheca κειμήλια locum obtinuisse. De qvo infra pluribus. Sed ut ad interiora accedam. Primus Tractatus en[illegible]s apparatum bellicum omniaqve ad illum necessaria exactissime describit. Rel[illegible]i, Ritus Ecclesiasticos, Cerimonias in uno qvoqve festo die observari solitas pr[illegible]ius enumerant. Hinc non solum qvæ ad statum aulicum & Ecclesiasticum pert[illegible]ent, sed multa etiam qvæ ad Topographiam Urbis, Officiorum atqve Dignitatum notitiam utramqve, Ecclesiasticam imprimis horum Temporum Historiam, faciunt, reperiuntur, qvæ alibi frustra qvæsiveris. Qvod luculento est indicio hoc opus nunqvam prodiisse. Multa enim tam Palatii qvam Ecclesiæ Officia à Codino atqve Meursio omissa ex illo produci, multa etiam illustrari possunt. Innumeræ qvoqve voces occurrunt, qvas neqve Glossaria à Labbæo, Meursio, du Cangio composita, neqve Hesychius, neqve Svidas habent. Qvare ad Linguæ etiam peritiam haud parum conducit. Stylus cæterum satis comptus atqve pro istius Seculi Barbaria sat elegans. Nunqvam vero editum, imo vix cognitum hactenus optimum fuisse Codicem prorsus miror. Neqve enim inter opera Constantini à Vulcanio vel ab aliis publici juris facta apparet, neqve ab Hanckio, nec alio qvod sciam, ulla ejus fit mentio. Verum du Fresnei Domini du Cange industriam effugisse plane demiror, qvippe qvi ad illustrandam Orientalis Imperii Historiam, & Glossarium suum adornandum incomparabili prorsus studio omnia rimatus est. Solus Gesnerus, † in Historia Litteraria peritissimus, ejus hisce meminit, dum inter alia Constantini Opera recenset: Volumen Græcum magnum ex Bibliotheca Hungarica de Ceremoniis aulicis Sacris & prophanis. Videndum pergit Gesnerus, an forte sit idem Liber qvi Harmenopulo tribuitur in Catalogo

* Epistol. ad Cl. Sarravium qvæ CLXXXIII. est in edit. Burmanni p. 186. seq.

** Idem Salmasius l. c.

† Sive Jacobus Frisius potius in Epitome Bibl. Gesnerianæ & continuatione ap. Froschov. 1583. fol. p. 173.

logo Bibliothecæ Regis Gallorum, Ordo Regii Palatii. *Nullum vero mihi dubium est, aut falsò Constantino Harmenopulo inscribi aut plane diversum esse debere. Cum expressissimis verbis Imperator in omnium Tractatuum Titulis & prologuiis illos sibi ipsi vindicet, & quem Constantino Harmenopulo tribuit Codex, de Aulicis, meus vero de Ecclesiasticis potissimum agat. Du Cangius qvi omnia Regia Bibl. MS. sedulo excussit, Harmenopulum non vidit, alias neglexisset minime, qvare illum adesse vix credo. Si Labbei Bibliotheca MSS.* * *ad manus esset habens consuluissem, is enim Regia Bibliotheca MSS. inter cætera enumerat, qvalis autem sit Catalogus de qvo Gesnerus, ignoro. MStum fuisse oportet. Singularem enim Regiorum MStorum Indicem unqvam typis vulgatum esse, me latet. Illum vero ipsum esse Codicem qvi Budensis Liberaria supellectilis uberrima atqve vastantissima qvondam fuit, Ungariæ Regum arma ut supra dixi gentilitia, qvibus ex utroqve latere splendens, comprobant. In ultima Urbis Budæ expugnatione aliqva Bibliotheca rudera recuperata, qvæ Julius à Pflugk* † *descripsit, sed meus Codex non memoratur, qvare longe ante evasisse oportet. Qvibus autem fatis in meas tandem manus devenerit, eqvidem ignoro. Exiguo ære à me redemtus fuit, in magno autem pretio mihi habetur, dignus etiam qvi lucem publicam videat. Qvod an mea unqvam opera fiet nescio, exiguam enim in Græcis notitiam meam ingenue agnosco, neqve qvi hodie grassatur scribendi pruritus me tenet, ut Scriptoris vel Editoris nomen nullo Reipubl. Litterariæ commodo temere mihi arrogare velim. Interim gratus mihi labor est, qvem cum Dn. Schneidero dicto Schmidt Viro Græcarum imo omnium Litterarum peritissimo, Codici impendo. Cujus industria (nam mea qvam confero symbola exigua vel nulla,) prioris atqve dimidiæ etiam partis secundi Tractatus versio jam delineata. Rudis ea qvidem, sed secundis curis, & si plura qvam supra à me nominata Glossaria nacti erimus expolietur.*

Non dubium est qvin egregio prorsus munere rem literariam beaturi, & Historiæ Byzantinæ novam atqve insignem lucem laturi sint viri præstantissimi, si locuples hoc atqve Imperatoriis auspi-

* In hac pag. 270. memoratur ex MSS. Bibl. Regiæ, post Harmenopoli promtuarium libris VIII. distinctum & pleraqve alia ad utrumqve jus Græcorum spectantia opuscula, *Officia Palatii & Ecclesiæ* ac sedes Patriarchæ CPol. subjectæ sub Leone Philosopho & Andronico Palæologo, & τάξις τῶν χειροτονιῶν per Demetrium Gemistum Protonotarium magnæ Ecclesiæ Diaconum, Inscriptiones Patriarchæ CPol. ad Papam & cæteros Patriarchas, ArchiEpiscopos. Sed nihil hæc ad præsens opus.

† in Epistola ad Seckendorfium qvæ extat T. II. Collectionis Madero Schmidianæ de Bibliothecis pag. 310. seq.

auspiciis elucubratum opus studio ac labore suo recensitum atqve explicatum qvamprimum publicaverint.

XXV. ANSELMI BANDURII Conspectus [illegible] Operum S. NICEPHORI Patriarchæ CPol., *qvorum pauca hactenus edita fuerunt, edendorum propediem duobus Tomis in fol. cum interpretatione Latina, notis atqve VIII. Dissertationibus Criticis, Dogmaticis & Historicis.*

Erudito Lectori.

Inter Constantinopolitanos præsules, nullus ab ævo Chrysostomi fuit tot doctrinæ pietatisqve dotibus exornatus, qvot Nicephorus ille, qvi octavo sæculo, omnes Iconoclastarum impetus excepit, scripta & molimina egregie repulit. Ejus opera a multis tentata, hactenusqve tamen in variis Bibliothecis latentia cum in lucem edere animus sit, doctorum opem & consilium expetere cogor; tum ut si qvid in Bibliothecis extet hoc in catalogo non expressum, ea de re me commonefacere non dedignentur; tum ut si uspiam paucula qvæ temporum injuria in manuscriptis nostris exciderunt, qvæqve suo loco notavimus, reperiantur, ea nobis ad publicum usum commodare ne graventur.

Qvanti vero æstimanda sint isthæc Opera, etsi res ipsa per se loqvatur, paucis tamen recensere ne pigeat. Hic Iconomachorum omnes sententiæ, impia dicta, & molitiones aperiuntur, & incredibili diligentia confutantur; qva in re nihil perfectius hucusqve in lucem prolatum est. Hic bene multa ad Historiam pertinentia, & ab Historicis intacta, narrantur; ac ubiqve absoluta & varia in rebus cum ecclesiasticis tum profanis Nicephori eruditio deprehenditur. Constantini Copronymi, qvem Mamonam ubiqve nuncupat, ausus in temeranda religione varii, doli, fraudesqve, furor in Christianos, machinationes contra piam fidem, admixtis subinde rerum gestarum monumentis recensentur, ejusdemqve impia doctrina pro virili refellitur. Hic Eusebii Cæsariensis dogmata, ut impia & à Christianæ fidei sinceritate aliena, confutantur: nam inter Græcorum præstantissimos Eusebius ut Arianus & hæreticus (nec fortasse injuria) semper ** habitus est: in his vero qvæ Eusebium spectant multa habentur hacte-

* Promissus à me hoc ipso capite pag. 296.

** Vide tamen qvæ pro excusando Eusebio supra pag. [illegible]

hactenus inedita & ignota, qvæ ad illorum temporum historiam apprime conducant. *Epiphanidis* item cujusdam, cujus nec ætas, nec nomen ita comperta sunt, sententia adfertur, ac utpote impia & lethifera profligatur. Qvodqve, meo qvidem judicio, præstantissimum est, multa nova & inobservata de Synodo secunda Nicæna profert; iis longe sinceriora qvæ jam in collectione Synodorum comparent; utpote qvæ ab oculato teste, qvi rebus etiam interfuerit, tradantur. Multa item sanctorum Patrum vel fragmenta, vel etiam opuscula pene integra nondum edita, hic passim inserta nec sine voluptate reperias; In his *Macarii Magnetis* vix noti scriptoris, qvi teste Nicephoro primis Ecclesiæ sæculis floruit, pretiosa *ἀποσπασμάτια* qvam plurima, qvibus alia ejusdem scriptoris fragmenta ad doctrinam Ecclesiasticam perqvam utilia, à doctissimo & humanissimo *Joanne Boivinio* accepta, adjunximus. Nec sine examine ille & perqvisitione, Patrum opera in medium adfert, sed sicubi opus περὶ γνησιότητος vel νοθείας accurate & sagaciter edisserit. Non immerito igitur vir tantus passim à scriptoribus cum æqvalibus, tum subseqventis ævi, à doctrina, à religione, à disciplinarum omnium scientia, laudatur: in his primas tenent Ignatius ejus vitæ scriptor, Theodorus Studita Photius in Bibliotheca & alii, qvorum testimonia initio operum ejusdem Nicephori adferemus. Etsi vero nunc primum Nicephori opera isthæc in lucem prodeant, non defuerunt qvi antehac ea publicare voluerint. Inter eos *Combefisius* vir de re literaria optime meritus, ut videre est in Præfatione ad vitam Nicephori. At sive aliis distentus negotiis, sive morte præoccupatus; aliis rem dimisit; cujus promissa si expleamus, nos pergratum literatis omnibus facturos confidimus. His dissertationes criticas, dogmaticas, historicas ad operis elucidationem, ut in laterculo videre licet, adjiciemus.

Prodeunt autem isthæc ex codicibus Regiis 1826. 1989. 2378. exqve Colbertino 364. * Hisce porro ineditis operibus, alia omnia subjungemus, qvæ publici juris sunt, qvæqve ordine digesta in fine seqventis laterculi reperies. Hæc omnia vero duobus in folio Tomis complectemur: nisi fortasse ampliorem segetem ex Vaticana Bibliotheca eruere liceat, ubi jam omnia studiosis patent beneficio summi Pontificis CLEMENTIS XI. qvi ad bonum Reipublicæ cum

* Addendus Codex Bibl. Coislinianæ de qvo celeberrimus Montfauconus p. 143.

σιλέως πατήσαι Ἀγαρηνῶν μεγιςάνων. fol. 206. a.

ecclesiastica, Imperat dibus calcaturo victu cenorum supremum pem.

κ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν θριάμβȣ τελȣμένȣ ἐπινικίων ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ. fol. 208. a.

XX. Observanda, qvum triu ob victoriam institu Hippodromo.

κά. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ὅταν τεχθῇ ἄῤῥεν παιδίον τῷ βασιλεῖ. fol. 208. b.

XXI. Observanda, si masc le imperatoris famil aucta.

κβ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ βαπτισμῷ ἄῤῥεν☉ παιδὸς βασιλέως. fol. 210. a.

XXII. Observanda, qvan sculus infans sacra aqva.

κγ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, ἐπὶ κȣρεύματ☉ παιδὸς βασιλέως. fol. 210. b.

XXIII. Qvænam observa tonsione filii imperat

κδ'. Ἐπὶ προαγωγῇ κȣβικȣλλαρίας, sive, ut in fronte capitis legitur, κȣβικȣλλαρείας. fol. 211. a.

XXIV. Observanda in pro ne Cubiculariæ.

κέ. Ἐπὶ προαγωγῇ κȣβικȣλλαρίȣ. fol. 211. b.

XXV. Observanda in pron Cubicularii.

κς'. Περὶ τῶν κτ̃ διαφόρȣς καιρȣ̀ς συμβάντων γενέσθαι, περὶ τ̃ παλαιᾶς συνηθείας τῆς τελȣμένης ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. fol. 212. b.

XXVI. De his qvæ diversis ribus, ex antiqva co dine, fieri consueve magna ecclesia.

κζ'. Ὅπως Ἡράκλει☉ ὑπὸ τȣ̃ ἰδίȣ πατρὸς ἀπὸ τῆς τȣ̃ Καίσαρ☉ ἀξίας ἀνήχθη εἰς τὸ σχῆμα τῆς βασιλείας, καὶ πῶς Δαβὶδ ὁ ἀδελφὸς αὐτȣ̃ γέγονε Καῖσαρ. fol. 212. b.

XXVII. Qvomodo Hera proprio patre ex Cæsa gnitate evectus fueri peratoriam, & qvo mo ter ejus David cæsar tutus.

κή. Περὶ προκένσȣ τȣ̃ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. fol. 213. a.

XXVIII. De processu in m ecclesiam (*ab eodem i indicata occasione*) instit

κθ'. Πῶς ἐν ἡμέρᾳ ἱπποδρομίȣ ἐδέξατο Ἡράκλει☉ τȣ̀ς τῆς

XXIX. Qvomodo die hippo salutaturum se ad

Libri 5ti Pars Altera.

Ἐτησίῳ scribitur in titulo capitis [illegible]
Ἐτησίων γεννήσεως scribitur in titulo, [illegible]

pridem esse damnatas: easdem nunc in perniciem Ecclesiæ reviviscere.
V. Iconomachorum vitia: eos gulæ præsertim ac ventri deditos esse.
VI. Continuatio invectivæ in Iconomachos: eorum plerosqve Concilio Nicæno subscripsisse, deinde mutavisse sententiam: mox depositos, ac sacerdotio privatos turbas movisse.
VII. Ut Iconomachi lingva & manu in Ecclesiam ac res sacras grassati sint. Pathetica ac vehemens declamatio.
VIII. Iconomachi cum Judæis collati. CHristum per illos secundo ac tertio passum esse; ejus nempe imaginibus violatis ac deformatis.
IX. Iidem collati cum ædificatoribus Turris Sennaar, item cum Janne & Mambre, cum Alexandro & Hymenæo, cum filiis Core, ac denique cum senioribus Babyloniis, qvi Susannam calumniati sunt: adjunxisse sibi Iconomachos colluviem hominum vilissimorum. Qvam ob causam permiserit Deus Ecclesiam turbari & orthodoxos vexari? Invectiva in corruptissimos sacerdotum mores.
X. Duplex Iconomachorum blasphemia: prima, Idololatras esse eos qvi imagines colunt: altera, corpus Christi incircumscriptum esse: primum errorem conari eos testimoniis sanctorum Patrum confirmare.
XI. Alterum, Arianorum ac Manichæorum testimoniis astruere.
XII. De Eusebio Cæsariensi, deqve Ariana hæresi.
XIII. Testimonia sanctorum Patrum male intellecta, ac trunca à Iconomachis usurpata.
XIV. Invectiva in eos à qvibus schisma denuo excitatum.
XV. De persecutione ab iisdem suscitata.
XVI. De his qvi metu amittendi bona vel dignitates, hæresin amplexi sunt. Iconomachorum mores. CHristi, Apostolorum, ac Prophetarum dicta, adversus eos prolata.
XVII. Crimina Orthodoxis objecta ab Iconomachis. De Synodo seu Pseudo-Synodo Copronymiana.
XVIII. Expositio fidei Orthodoxæ.
De DEO uno ac trino.
XIX. De CHristo.

XX. De

XXXV. Davidis verba, & ad ea observationes sancti CP. Patriarchæ.
XXXVI. Verba Michææ, Oseæ, & Habacuc, cum explicatione, & observationibus.
XXXVII. Verba Sophoniæ & Zachariæ cum explicatione, & observationibus.
XXXVIII. Christianos ab Idolorum cultu longissime abesse: quæ fuerit Martyrum, quæ Ascetarum & Anachoretarum fides
XXXIX. De Diis gentium ac fabulosa Theologia. Superstitiosum Idolorum cultum abolitum esse, ex quo CHristus in mundum venit.
XL. Coli ab Orthodoxis CHristum: coli item ejus imaginem: scilicet Corpus CHristi pingi potuisse, circumscriptumque & passibile fuisse.
XLI. Verba Malachiæ & Isaiæ, cum explicationibus, & observationibus.
XLII. Observationes ad verba Isaiæ.
XLIII. Isaiæ verba, cum explicatione & observationibus.
XLIV. Alia Isaiæ verba, cum observationibus & explicatione.
XLV. Verborum Isaiæ explicatio. Alia ejusdem Prophetæ verba. Apostolorum Pauli, Joannis, & Petri dicta cum Propheticis congruentia.
XLVI. Isaiæ verba cum explicatione & observationibus.
XLVII. Isaiæ & Pauli Apostoli verba de purificata ac sanctificata CHristo Ecclesia, & ejus cum CHristo unione.
XLVIII. Excursio in Iconomachos. Verba Prophetica, Isaiæ scilicet.
XLIX. Falsum est quod Iconomachi dicebant, aversum esse, ac alienatum à DEo populum ejus. *Refutatio per dilemma.*
L. Id agere Iconomachos, ut CHristum sua & dignitate & virtute spolient. Iconomachorum verba cum Evangelicis collata.
LI. Eosdem & Patri injuriam facere & Spiritui sancto. Jeremiæ verba cum explicatione & observationibus.
LII. Alia Jeremiæ verba cum explicatione & observationibus.
LIII. Quam dulcia sint DEI eloquia ac promissa.
LIV. Ezechielis verba.
LV. Explicatio Prophetiæ præcedentis, & ad eam observata. Alia ejusdem Prophetæ verba cum explicatione & observationibus.

LVI.

rati-

eodem calamo eademqve die descriptum videatur; Litterarum tamen character antiqvior est & à nostro multum differt, atqve ideo lectionem initio difficiliorem reddit, qvæ difficultas augetur per Siglas vel Litterarum compendia, & qvod voces minus distinctæ nullo plerumqve inster titio sibi cohæreant. Qvod eqvidem notam non contemnendam antiqvitatis CL. Salmasius * asserit. Accentus adjecti illam nec tollunt nec minuunt, cum ab Aristophane jamdum inventi ** & in vetustissimis atqve præstantissimis Codicibus sæpe reperiantur. Externa Libri facies, involucrum nimirum ex corio bubulo Turcico constans auroqve obductum atqve Regum Hungariæ Insignia, qvæ in utraqve parte apparent, satis demonstrant, eum ultimum inter celeberrimæ atqve instructissimæ Budensis, heu qvondam! Bibliothecæ κειμήλια locum obtinuisse. De qvo infra pluribus. Sed ut ad interiora accedam. Primus Tractatus omnem apparatum bellicum omniaqve ad illum necessaria exactissime describit. Reliqvi, Ritus Ecclesiasticos, Cerimonias in unoqvoqve festo die observari solitas prolixius enumerant. Hinc non solum qvæ ad statum aulicum & Ecclesiasticum pertinent, sed multa etiam qvæ ad Topographiam Urbis, Officiorum atqve Dignitatum notitiam utramqve, Ecclesiasticam imprimis horum Temporum Historiam, faciunt, reperiuntur, qvæ alibi frustra qvæsiveris. Qvod luculento est indicio hoc opus nunqvam prodiisse. Nam enim tam Palatii qvam Ecclesiæ Officia à Codino atqve Meursio omissa ex illo produci, multa etiam illustrari possunt. Innumeræ qvoqve voces occurrunt, qvas neqve Glossaria à Labbæo, Meursio, du Cangio composita, neqve Hesychius, neqve Svidas habent. Qvare ad Linguæ etiam peritiam haud parum conducit. Stylus cæterum satis comptus atqve pro istius Seculi Barbaria sat elegans. Nunqvam vero editum, imo vix cognitum hactenus optimum fuisse Codicem prorsus miror. Neqve enim inter opera Constantini à Vulcanio vel ab aliis publici juris facta apparet, neqve ab Hanckio, nec alio qvod sciam, ulla ejus fit mentio, Verum du Fresnei Domini du Cange industriam effugisse plane dolendum, qvippe qvi ad illustrandam Orientalis Imperii Historiam, & Glossarium suum adornandum incomparabili prorsus studio omnia rimatus est. Solus Gesnerus, † in Historia Litteraria peritissimus, ejus hisce meminit, dum inter alia Constantini Opera recenset: Volumen Græcum magnum ex Bibliotheca Hungarica de Ceremoniis aulicis Sacris & prophanis. Videndum per Gesnerus, an forte sit idem Liber qvi Harmenopulo tribuitur in Catalogo

* Epistol. ad Cl. Sarravium qvæ CLXXXIII. est in edit. Burmanni p. 186. seq.
** Idem Salmasius l. c.
† Sive Jacobus Frisius potius in Epitome Bibl. Gesnerianæ & continuatione ap. Froschov. 1583. fol. p. 173.

go Bibliothecæ Regis Gallorum, Ordo Regii Palatii. *Nullum vero ibi dubium est, aut falsò Constantino Harmenopulo inscribi aut plane diversum esse bere. Cum expressissimus verbis Imperator in omnium Tractatuum Titulis & eloquiis illos sibi ipsi vindicet, & quem Constantino Harmenopulo tribuit Codex, Aulicis, meus vero de Ecclesiasticis potissimum agat. Du Cangius qui omnia gia Bibl. MS. sedulo excussit, Harmenopulum non vidit, alias neglexisset minime, are illum adesse vix credo. Si Labbei Bibliotheca MSS.* * *ad manus esset bens consuluissem, is enim Regia Bibliotheca MSS. inter catera enumerat, alis autem sit Catalogus de quo Gesnerus, ignoro. MStum fuisse oportet. Sinlarem enim Regiorum MStorum Indicem unqvam typis vulgatum esse, me latet. um vero ipsum esse Codicem qui Budensis Libraria supellectilis uberrima atqve stantissima qvondam fuit, Ungaria Regum arma ut supra dixi gentilitia, qviex utroqve latere splendent, comprobant. In ultima Urbis Buda expugnatioaliqva Bibliotheca rudera recuperata, qva Julius à Pflugk* † *descripsit, meus Codex non memoratur, quare longe ante evasisse oportet. Qvibus au- fatis in meas tandem manus devenerit, eqvidem ignoro. Exiguo are à me reatus fuit, in magno autem pretio mihi habetur, dignus etiam qvi lucem publicam leat. Qvod an mea unqvam opera fiet nescio, exiguam enim in Gracis notitiam am ingenue agnosco, neqve qvi hodie grassatur scribendi pruritus me tenet, Scriptoris vel Editoris nomen nullo Reipubl. Litteraria commodo temere mibi ogare velim. Interim gratus mihi labor est, quem cum Dn. Schneidero di- Schmidt Viro Gracarum imo omnium Litterarum peritissimo, Codici impendo. ius industria (nam mea qvam confero symbola exigua vel nulla,) prioris atqve udia etiam partis secundi Tractatus versio jam delineata. Rudis ea qvidem, secundis curis, & si plura qvam supra à me nominata Glossaria nacti erimus idetur.*

Non dubium est qvin egregio prorsus munere rem literan beaturi, & Historiæ Byzantinæ novam atqve insignem lucem ituri sint viri præstantissimi, si locuples hoc atqve Imperatoriis auspi-

* In hac pag. 270. memoratur ex MSS. Bibl. Regiæ, post Harmenopoli promtuarium libris VIII. distinctum & pleraqve alia ad utrumqve jus Græcorum spectantia opuscula, *Officia Palatii & Ecclesia* ac sedes Patriarchæ CPol. subjectæ sub Leone Philosopho & Andronico Palæologo, & τάξις τῶν χειροτονιῶν per Demetrium Gemistum Protonotarium magnæ Ecclesiæ Diaconum, Inscriptiones Patriarchæ CPol. ad Papam & cæteros Patriarchas, ArchiEpiscopos. Sed nihil hæc ad præsens opus.

† in Epistola ad Seckendorfium qvæ extat T. II. Collectionis Madero Schmidianæ de Bibliothecis pag. 310. seq.

L. Duplex in CHristo cognitio: ut DEus, n it omnia etiam
qvam homo natus esset: ut homo, qvædam ignoravit. Te
nia ex Evangelio. Cætera qvoqve in CHristo duplicia sun
pter duas naturas. Proinde nihil obstat qvominus is in
persona circumscriptus sit & incircumscriptus.

Brevis Præfatio Interpretis in secundum Antirrheticum.

Antirrheticus II. Capitibus XX.

PRocemium.

I. Ad illa Mamonæ verba; *Constituimus autem & de aliis c*
rogare vos, &c.

Invectiva in Mamonam. Eum & Ecclesiæ doctoribus & iis
pibus, qvi ante illum justè ac piè imperarunt, sapienti
facere.

II. Ad illa Mamonæ verba: *Unus ille ex duobus in unam person*
ctus, &c. Eo ipso qvod unam ex naturis non circumsc
statuit, alteram imprudens ac nolens circumscriptam fate

III. Ad illa Mamonæ verba; *Per Divinitatem suam cum præscin*
Mamonam ita stupidum esse, ut non intelligat imaginem C
sti monimentum esse incarnationis. * Refutatio eor
Mamonas docuit de corpore CHristi in sacramento Euch
De Apologia qva utitur pro se Mamonas.

IV. Ad illa Mamonæ verba; *Quoniam si de uno hoc simulacro pers*
vobis rectè nos dicere, &c. Qvænam ea sint, qvæ de S
ac beatæ Virginis imaginibus dicturum se ille profitetur.
eum beatam Virginem vocari θεοτόκον, id est, DEI
ejusqve intercessionem ab eo repudiari.

V. De veneratione sanctorum. Excursio in Mamonæ impiet

VI. De profanatis ab eo templis, ac sacris reliqviis.

VII. a) De angelis, eos incircumscriptos esse, sed non per
eosdem pingi ac effigiari fas piumqve esse.

* *Insignis locus de Eucharistia, cujus mentionem facit Harduinus in tra*
mento altaris. Partem *autem interpretatus est Johannes Baptista Ru*
Combefisio in manipulo Orig. rerumque Constantinopolit. p. 221.

a) *Fragmentum de Angelis & Cherubinis, editum à Combefisio, & a*
mi Nicephori cum Leone Arm. in Manip. Originum rerumque CP. pag. 178.

II. b) De Cherubinis, qvos DEus ipse jussit effigiari.

De Angelorum apparitionibus, aliisqve ejusmodi visionibus; Angeli qvamqvam formæ ac figuræ expertes, non semel Patriarchis ac Prophetis visi sunt.

De Angelis qvi mulieribus circa sepulchrum Christi apparuerunt; eos qvales visi sunt tales depictos esse. De honore Angelis debito. Per eos preces nostras DEO offerri.

Ignorare Iconomachos qvid sit pictura, qvid circumscriptio, qvid γραπτὸς qvid περιγραπτὸς: hæc autem non confundenda.

I. c) Qvid sit γραφὴ seu pictura, qvid περιγραφὴ, seu circumscriptio.

II. CHristum tribus modis circumscribi: non eadem esse γραπτὰ & περιγραπτά.

V. Enumeratio variarum rerum qvæ etsi circumscriptæ sunt, pingi tamen non possunt.

I. Qvi virtutes pingunt; ii non pingunt propriè, sed fingunt. Iconomachorum stupor, idem esse statuentium γράφειν ac περιγράφειν, Alter sentire ipsum illum, cujus authoritate utuntur, & qvem verum esse Asterium contendunt.

I. Veri Asterii Testimonium. Nuspiam sancti Patres pro γράφειν dixere περιγράφειν, nec περιγραφὴ, aut περιγραφικὴ, aut ζωοπεριγράφος, pro γραφὴ seu γραφικὴ, seu ζωγράφος.

II. CHristus corpus habuit circumscriptum qvamdiu vixit: item cum ascendit in cœlos: cum cujusmodi corpore rursum venturus est judicatum vivos & mortuos.

III. CHristus cum viveret, non aderat corpore in duobus simul locis: neqve etiam nunc cum in cœlo sit, eum nobis corporaliter adesse. Si fuit ἐνσώματος, id est, incarnatus, fuit etiam in loco, & circumscriptus.

V. Qvi CHristum negant circumscriptum fuisse, in Docetarum errore implicantur. Docetarum opinio de CHristo crucifixo. CHristus cum effigiatur, non circumscribitur, sed pingitur, idqve non qvatenus DEus, sed qvatenus homo. Si incarnatus fuit, fuit etiam circumscriptus.

XX. Si

) *Locus diversus ab eo quem Canisius edidit.* T. 2. edit. novæ Basnagianæ parte 2. p. 15.

) *Totum hoc caput ut Latine edidit Canisius Antiq. lect. tom. 4. pag.* 277. edit. primæ. In nova autem exstat T. 2. part. 2. p. 13.

XX. Si propter hypostasin, qvæ in CHristo una est, corpus esset incircumscriptum, esset ob eandem rationem & i le, & incomprehensibile, idemqve nec tangi posset, n ducari. De corpore Christi in sacramento Eucharistiæ, illud corpus esse, non imaginem.

Præfatio Interpretis in tertium Antirrheticum.

Antirrheticus III. Capita continet LXXXIV

Videtur hic Antirrheticus non eodem tempore editus quo reliq ta enim continet in superioribus jam exposita.

PRoœmium. Stulte Iconomachos qværere, unde traditum lendas esse imagines.

I. Qvemadmodum Iconomachi traditioni inhærentes Evangel bros, & crucem adorant; sic Orthodoxi traditionem imagines venerantur. In iis qvæ ad Deum pertinent no mentandum, sed credendum.

II. De fide & incredulitate. Orthodoxi fidem colunt.

III. Usum pingendi ipsi Evangelii prædicationi coævum esse: ram esse genus qvoddam scripturæ, erudiendis simplicib tisqve necessarium.

IV. Picturæ utilitas, per qvam eorum qvæ Christus sive passus est, memoria renovatur. Evangelicæ scripturæ storicis rerum Evangelicarum picturis collatæ.

V. Sermones ipsi nihil aliud sunt nisi rerum imagines; ser lucem vimqve addunt picturæ. De veteribus libris adjunctæ erant sermonibus imagines. Historicæ pict valent ac historici sermones, major oculorum qvam des. Evangelica historia imaginibus expressa nihil qvam ipsum Evangelium.

VI. * De statua ærea qvam CHristo posuit mulier sanguinis rata. Qvid de ea re dicat Asterius, in illius mulieris Iconomachos non Christianis, sed Judæis annumerandos.

VII. De traditione non scripta. CHristus suas leges non animis insculptas esse voluit. Testimonium Lucæ Ev

* Editum à Combefisio in Auct. novo Bibliotheca P. P. Grac. Tom. primo, pag. 2

Multa in Ecclesiis [illegible]rvantur, qvæ usu traditione, non Scriptura nituntur. Enumeratio variarum t[illegible]itionum.

I. De lege & consuetudine. Tradi[illegible], est usus, ipsis grammaticis venerabilis est. De traditi[illegible] a[illegible] timonia, ex Evangelio, ex Epistolis Pauli, ex Chr[illegible] ex Basilio magno, ex Epiphanii scripto περὶ τῶν προσφ[illegible] ρ τῶν κεκοιμημένων.

[illegible] valere legem & consuetudinem.

Contra eos qvi dicunt: *Quanam la[illegible] Christi adorare?*

* De varia adoratione.

De Cæsaris imagine.

I. De eo qvod Imperatorum ipsis im[illegible]

II. Ipsis Judæis dementiores esse im[illegible] qvi imperium CHristi excusserint.

V. Eosdem Persis amentiores esse, & [illegible] contumaciores.

: Exemplum de adorantibus & con[illegible] s imaginem CHristi.

I. Historia de sancta Maria Ægyp[illegible]

II. Historia de imagine Polem[illegible]

III. Verba sancti Basilii.

X. Filius seu Verbum, imago Patris dicitur secundum hypostasin minime dissimilem.

: Etiam imago sensibilis, similitudinem cum forma CHristi retinet.

I. Qvid sit imago, & secundum qvid εἰκὼν dicta sit? Divisio.

II. Artificialem imaginem, ratione speciei & formæ, cognominem esse prototypo.

III. De imagine, verba sancti Gregorii Theologi.

IV. Verba sancti Cyrilli.

V. Verba sancti Dionysii.

VI. Verba Clementis Alexandrini, ex tractatu de Pascha.

VII. Etiam Samuelem Prophetam CHristi imaginem fuisse.

VIII. De Græcorum detestandis superstitionibus.

IX. Ipsa simplicia & compositione carentia mystice effingi: proinde CHristum cum sit persona composita, composite ac materialiter effingi posse.

Mmmm XXX. San-

Libri 5ti Pars Altera.

* Editum Bibl. P. P. Græcolat. Tom. I. p. 2. pag. 729.

XLIX. Qvid possint dicere adversarii de sanctissima Virgine DEI Matre, ac de sanctis? numqvid etiam hi ex divinitate & humanitate constant?

L. Et olim in corporibus; & nunc in imaginibus cum CHristo persecutionem pati ac decertare sanctos Martyres.

LI. De certaminibus sanctorum Martyrum.

LII. Eos, & cum viverent, Martyres fuisse, & imaginibus Martyres etiamnum esse.

LIII. Iconomachi sanctorum intercessiones spernunt, & veneranda eorum templa evertunt.

LIV. Templa & imagines Sanctorum idem cum illis nomen & gratiam æqve habere.

LV. Qvi hæc faciunt, eos Marcionis ac Manetis impietate laborare.

LVI. Renuntiasse prorsus Christianæ fidei, & ab ea alienatos esse impios Iconomachos.

LVII. Imaginibus res veras indicari, itaqve Iconomachos CHristi ac Sanctorum memoriam abolere.

LVIII. Qvid sit illud, *Faciamus hominem ad similitudinem nostram.*

LIX. Nostri Sacerdotes cœlestium ordinum & hierarchiarum similitudinem exprimunt.

LX. Qvare Filius, idemqve Verbum tamqvam imago Patris honoratur, Filii autem imago propter Filium ludibrio habetur?

LXI. CHristi ac Sanctorum insignia prorsus ab Iconomachis contempta esse.

LXII. Qvinam sint & cujus disciplinæ impii Iconomachi?

LXIII. Qvinam sint qvorum DEus venter est.

LXIV. De illis, qvi beatum prædicant impium Mammonam Constantinum.

LXV. De calamitatibus & mortiferis cladibus, qvæ illius tempore infinitæ acciderunt.

LXVI. Cœli astra, non ferentia injuriam CHristo factam, [illegible] cœlo, sicut passionis tempore.

LXVII. De fame, de rebellionibus contra Mamonam, de gentium incursionibus ac prædationibus.

LXVIII. Piæ Imperatricis Irenes opera compressam esse Hæresim.

LXIX. Errones illos vagos, qværentes sibi religionem, invenisse Manichæorum superstitionem.

Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐκ τȣ̃ εἰς τὰ Φῶτα λόγου.
Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τȣ̃ εἰς τὸ πάσχα λόγου.
Σχόλιον τȣ̃ ἐν ἁγίοις Μαξίμου εἰς τὸ προκείμενον ῥητόν.
Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τῆς πρὸς Ιωάννην τὸν Κυβικουλάριον δογματικῆς ἐπιστολῆς.
Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου Νύσσης ἐκ τȣ̃ κατηχητικȣ̃.
Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Αμφιλοχίου ἐπισκόπου Ικονίου, ἐκ τῆς πρὸς Σέλευκον
συνοδικῆς.
Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς.
Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μεθοδίου ἐπισκόπου Πατάρων τῆς Λυκίας, ἐκ τῆς ἡμέ-
ραν τῆς ὑπαπαντῆς.
Τȣ̃ ἁγίου Ιππολύτου τȣ̃ ἐπισκόπου Πόρτου καὶ μάρτυρος, ἐκ τῆς [illegible]
καὶ Ηλικίων[illegible] τῶν αἰρέσεων λόγου.
Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τȣ̃ αὐτȣ̃ [illegible]
[illegible] ἐκ τȣ̃ κατὰ [illegible] Εὐτυχȣ̃ς λόγου.
[illegible]δότου ἐπισκόπου Αγκύρας, ἐκ τȣ̃ εἰς τὴν Θεοτόκον, καὶ τὸν Συμεὼν λόγου.
Τȣ̃ ἁγίου Σωφρονίου ἐπισκόπου Ιεροσολύμων, ἐκ τῆς πρὸς Σέργιον [illegible]
ματικῆς ἐπιστολῆς.
[illegible] ἐπισκόπου Αντιοχείας, ἐκ τῶν ὅρων.
[illegible]ταθίου ἐπισκόπου Αντιοχείας, ἐκ τȣ̃ περὶ ἐπιγραφῆς λόγου, [illegible]
τȣ̃ νομοθέτȣ [illegible] λόγων [illegible].
[illegible]λήμεντ[illegible] πρεσβυτέρου Αλεξανδρείας, ἐκ τȣ̃ λόγου, τȣ̃ [illegible]
[illegible] τῶν Πολυχρονίου ἐπισκόπου Απαμείας εἰς τὸν [illegible]
μάτων, τόμου δευτέρου.

Χρήσεις αἱ τέλειον ἄνθρωπον ὄντα καὶ τέλειον Θεὸν [illegible]
τὸν Χριστόν.

ΕΚ τȣ̃ ὅρου τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου.
Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Αθανασίου, ἐκ τȣ̃ κατὰ Απολλινάριον λόγου.
Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τȣ̃ αὐτȣ̃ λόγου.
Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τȣ̃ περὶ τῆς σωτηριώδους ἐπιφανείας τȣ̃ Χριστȣ̃ λόγου.
Τȣ̃ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τῆς πρὸς τοὺς Σωζοπόλεως ἐπιστολῆς.
Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τȣ̃ περὶ νηστείας λόγου.
Τȣ̃ Θεολόγου, ἐκ τȣ̃ εἰς τὸ βάπτισμα λόγου.
Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τȣ̃ περὶ Υἱȣ̃ λόγου β.
Τȣ̃ ἁγίου Διονυσίου, ἐκ τῶν περὶ θείων ὀνομάτων.

XXVIII. Definitio archetypi. Definitio imaginis.
XXIX. Definitio Idoli.
XXX. Imago relationem habet ad archetypum; & ab eo differt essentia. Qvi imagini illudit, eum & archetypo illudere.
XXXI. Etymologia vocis εἰκών, qvæ imaginem significat. Imaginem CHristi aliud esse a Christo. Item differre hæc, simile esse & idem esse: Item aliud esse, & alius esse.
XXXII. Ad illa verba Mamonæ; *Ab unito Divino Verbo separat*, &c. Qvi CHristum effigiat, is naturas dividit, mente dumtaxat, non actu, sive reipsa.
XXXIII. Ad illa Mamonæ verba; *Quod si non separetur, simul utique circumscribetur*. Verbum divinum cum natura sua sit incircumscriptum, non posse carne circumscripta simul circumscribi. De archetypo & imagine.
XXXIV. De Christolytis. Si Pictorum ars Divinitatem CHristi à carne separat, ipsa morte potentior sit necesse est. Excursio in Copronymum.
XXXV. Verbum Divinum nec violata carne injuriam passum esse, nec effigiata, circumscriptionem.
XXXVI. Qvibus verbis Pictor Iconomachum alloqvuturus sit.
XXXVII. Verbum Divinum circumscripta carne non circumscribi, probatur per exempla, solaris radii; item orbis solaris descripti; item ferri candentis aqva tincti.
XXXVIII. Ad illa Mamonæ verba; *Impossibile enim est imaginem esse, quæ non declaret formam sive characterem prototypæ personæ*, &c. Mamonas CHristum personæ, formæ, & characteris expertem statuit. Duæ sunt in CHristo formæ. Testimonia sanctorum Pauli & Petri. De Eusebio parva sentiente.
XXXIX. Ad illa Mamonæ verba; *Fieri enim non potest ut in eo, qui ex duabus naturis in una persona constat*, &c. Si duæ sunt in CHristo naturæ, utraqve natura suas habet proprietates: si itaqve Divinitas incircumscripta sit, humanitas circumscripta.
XL. Mamonas, ut Apolinarius, videtur unam in CHristo naturam agnoscere.
XLI. Ad illa Mamonæ verba: *Sed aut Divinitas simul circumscribitur in imagine, quatenus CHristus ex duabus naturis persona una est, aut*, &c. Verbum Divinum non modo carne circumscripta, non circum-

scri-

ſcribitur; ſed ne qvidem cum in carne eſſet, circumſcribebatur. Teſtimonia ex ſacris Scripturis. In DEo ſubſtantia nihil differt ab operatione.

LII. Si CHriſtus compoſitus, neceſſe eſt etiam ut ſit circumſcriptus Verbum Divinum, carne circumſcripta non circumſcribitur: probatur per exempla ſigilli aurei, & rotarum ignearum, qvæ cum Cherubinis pinguntur.

LIII. Ad illa Mamonæ verba; *Dicit autem is, qui fecit illam imaginem, eam CHriſti imaginem eſſe*, &c. Qvi imaginem facit, eamqve CHriſti eſſe dicit, is CHriſti nomine diverſa ſignificari ſcit, ac cum duo ſint ſignificata, altero dumtaxat utitur.

LIV. Cum ait Paulus, *nos autem prædicamus CHriſtum crucifixum*, non dicit, neqve opinatur crucifixum eſſe ipſum Verbum. Alia teſtimonia, ex qvibus patet nomen CHriſti de una ſæpe natura accipi.

LV. Ad illa Mamonæ verba; *Et quomodo Dei & hominis nomen, Divinam naturam ſignificans & humanam*, &c. Qvæ dicuntur de CHriſto, ea non neceſſe eſt de utraqve natura accipi. In Evangelio CHriſtus modo homo, modo DEus vel filius DEI vocatur.

LVI. Non eſſe meris verbis immorandum. Sæpe enim fieri vocum enallagen ſeu permutationem; ut cum dicitur, *Si videritis filium hominis aſcendentem illuc, ubi erat prius.*

LVII. Per *ἀντιδόσεως* & *οἰκειώσεως* modum, fieri ut utraqve in CHriſto natura proprietates ſuas alteri communicet, ac ut Verbum adoptet ea qvæ ſunt carnis propria.

Teſtimonia ſanctorum Petri, Pauli, Cyrilli, Amphilochii, Gregorii Nyſſeni.

Item de CHriſti imaginibus.

LVIII. Si de CHriſti Incarnatione recte ſentirent Iconomachi, non confunderent in CHriſto naturas, naturarumqve proprietates & operationes.

LIX. De Divinis operationibus; non differe eas ab eſſentia. De operatione CHriſti, ſcilicet humana; eam eſſe finitam & circumſcriptam. De duplici CHriſti facultate, Divina & humana: duplicem item eſſe ejus voluntatem, nec tamen humanam Divinæ contrariam eſſe.

L. Duplex in CHristo cognitio: ut DEus, novit omnia etiam antequam homo natus esset: ut homo, quædam ignoravit. Testimonia ex Evangelio. Cætera quoque in CHristo duplicia sunt, propter duas naturas. Proinde nihil obstat quominus is in eadem persona circumscriptus sit & incircumscriptus.

Brevis Præfatio Interpretis in secundum Antirrheticum.

Antirrheticus II. Capitibus XX.

PRoœmium.

I. Ad illa Mamonæ verba; *Constituimus autem & de alio capite interrogare vos*, &c.

Invectiva in Mamonam. Eum & Ecclesiæ doctoribus & iis Principibus, qui ante illum justè ac piè imperarunt, sapientiorem se facere.

II. Ad illa Mamonæ verba: *Unus ille ex duobus in unam personam redactus*, &c. Eo ipso quod unam ex naturis non circumscriptam statuit, alteram imprudens ac nolens circumscriptam fatetur.

III. Ad illa Mamonæ verba; *Per Divinitatem suam cum præscivisset*, &c. Mamonam ita stupidum esse, ut non intelligat imaginem CHristi monimentum esse incarnationis. * Refutatio eorum quæ Mamonas docuit de corpore CHristi in sacramento Eucharistiæ. De Apologia qua utitur pro se Mamonas.

IV. Ad illa Mamonæ verba; *Quoniam si de uno hoc simulacro persuaserimus vobis rectè nos dicere*, &c. Quænam ea sint, quæ de sanctorum ac beatæ Virginis imaginibus dicturum se ille profitetur. Nolle eum beatam Virginem vocari θεοτόκον, id est, DEI matrem, ejusque intercessionem ab eo repudiari.

V. De veneratione sanctorum. Excursio in Mamonæ impietatem.

VI. De profanatis ab eo templis, ac sacris reliquiis.

VII. a) De angelis, eos incircumscriptos esse, sed non per omnia; eosdem pingi ac effigiari fas piumque esse.

VIII.

* *Insignis locus de Eucharistia, cujus mentionem facit Harduinus in tractatu de sacramento altaris.* Partem *autem interpretatus est Johannes Baptista Roussel. Edidit Combefisio in manipulo Orig. rerumque Constantinopolit. p.* 221.

a) *Fragmentum de Angelis & Cherubinis, editum à Combefisio, & assutum disputationi Nicephori cum Leone Arm. in Manip. Originum rerumque CP. pag.* 178.

VIII. b) De Cherubinis, qvos DEus ipſe juſſit effigiari.

IX. De Angelorum apparitionibus, aliisqve ejusmodi viſionibus; Angeli qvamqvam formæ ac figuræ expertes, non ſemel Patriarchis ac Prophetis viſi ſunt.

X. De Angelis qvi mulieribus circa ſepulchrum Chriſti apparuerunt; eos qvales viſi ſunt tales depictos eſſe. De honore Angelis debito. Per eos preces noſtras DEO offerri.

XI. Ignorare Iconomachos qvid ſit pictura, qvid circumſcriptio, qvid γραπτὸς qvid περιγραπτός: hæc autem non confundenda.

XII. c) Qvid ſit γραφὴ ſeu pictura, qvid περιγραφὴ, ſeu circumſcriptio.

XIII. CHriſtum tribus modis circumſcribi: non eadem eſſe γραπτὰ & περιγραπτά.

XIV. Enumeratio variarum rerum qvæ etſi circumſcriptæ ſunt, pingi tamen non poſſunt.

XV. Qvi virtutes pingunt, ii non pingunt propriè, ſed fingunt. Iconomachorum ſtupor, idem eſſe ſtatuentium γράφειν ac περιγράφειν, Alter ſentire ipſum illum, cujus authoritate utuntur, & qvem verum eſſe Aſterium contendunt.

XVI. Veri Aſterii Teſtimonium. Nuſpiam ſancti Patres pro γράφειν dixere περιγράφειν, nec περιγραφὴ, aut περιγραφικὴ, aut ζωοπεριγράφος, pro γραφὴ ſeu γραφικὴ, ſeu ζωγράφος.

XVII. CHriſtus corpus habuit circumſcriptum qvamdiu vixit: item cum aſcendit in cœlos: cum cujusmodi corpore rurſum venturus eſt judicatum vivos & mortuos.

XVIII. CHriſtus cum viveret, non aderat corpore in duobus ſimul locis: neqve etiam nunc cum in cœlo ſit, eum nobis corporaliter adeſſe. Si fuit ἐνσώματος, id eſt, incarnatus, fuit etiam in loco, & circumſcriptus.

XIX. Qvi CHriſtum negant circumſcriptum fuiſſe, ii Docetarum errore implicantur. Docetarum opinio de CHriſto crucifixo. CHriſtus cum effigiatur, non circumſcribitur, ſed pingitur, idqve non qvatenus DEus, ſed qvatenus homo. Si incarnatus fuit, fuit etiam circumſcriptus.

XX. Si

b) *Locus diverſus ab eo quem Caniſius edidit.* T. 2. edit. novæ Baſnagianæ parte 2. p 15.

c) *Totum hoc caput Latinè edidit Caniſius Antiq. lect. tom. 4. pag.* 277. edit. primæ. In nova autem exſtat T. 2. part. 2. p. 13.

XX. Si propter hypostasin, quæ in CHristo una est, corpus CHristi esset incircumscriptum, esset ob eandem rationem & invisibile, & incomprehensibile, idemque nec tangi posset, nec manducari. De corpore Christi in sacramento Eucharistiæ, verum illud corpus esse, non imaginem.

Præfatio Interpretis in tertium Antirrheticum.

Antirrheticus III. Capita continet LXXXIV.

Videtur hic Antirrheticus non eodem tempore editus quo reliqui; multa enim continet in superioribus jam exposita.

PRoœmium. Stulte Iconomachos quærere, unde traditum sit colendas esse imagines.

I. Quemadmodum Iconomachi traditioni inhærentes Evangelicos libros, & crucem adorant; sic Orthodoxi traditionem secuti imagines venerantur. In iis quæ ad Deum pertinent non argumentandum, sed credendum.

II. De fide & incredulitate. Orthodoxi fidem colunt.

III. Usum pingendi ipsi Evangelii prædicationi coævum esse: picturam esse genus quoddam scripturæ, erudiendis simplicibus idiotisque necessarium.

IV. Picturæ utilitas, per quam eorum quæ Christus sive fecit sive passus est, memoria renovatur. Evangelicæ scripturæ, cum historicis rerum Evangelicarum picturis collatæ.

V. Sermones ipsi nihil aliud sunt nisi rerum imagines; sermonibus lucem vimque addunt picturæ. De veteribus libris in quibus adjunctæ erant sermonibus imagines. Historicæ picturæ idem valent ac historici sermones, major oculorum quam aurium fides. Evangelica historia imaginibus expressa nihil aliud est quam ipsum Evangelium.

VI. * De statua ærea quam CHristo posuit mulier sanguinis fluxu liberata. Quid de ea re dicat Asterius, in illius mulieris encomio. Iconomachos non Christianis, sed Judæis anumerandos.

VII. De traditione non scripta. CHristus suas leges non scripsit, sed animis insculptas esse voluit. Testimonium Lucæ Evangelistæ. Mul-

* *Editum à Combefisio in Auct. novo Bibliotheca P. P. Græc. Tom. primo, pag. 278.*

Multa in Ecclesiis observantur, qvæ usu ac traditione, non Scriptura nituntur. Enumeratio variarum traditionum.

VIII. De lege & consuetudine. Traditio, id est usus, ipsis grammaticis venerabilis est. De traditione varia testimonia, ex Evangelio, ex Epistolis Pauli, ex Chrysostomo, ex Basilio magno, ex Epiphanii scripto περὶ τῶν προσφερομένων ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων.

Idem valere legem & consuetudinem.

IX. Contra eos qvi dicunt: *Quanam lex jubet imaginem CHristi adorare?*

X. * De varia adoratione.

XI. De Cæsaris imagine.

XII. De eo qvod Imperatorum ipsæ imagines venerabiles sint.

XIII. Ipsis Judæis dementiores esse impios Iconomachos, qvi imperium CHristi excusserint.

XIV. Eosdem Persis amentiores esse, & Herode contumaciores.

XV. Exemplum de adorantibus & conspuentibus imaginem CHristi.

XVI. Historia de sancta Maria Ægyptia.

XVII. Historia de imagine Polemonis.

XVIII. Verba sancti Basilii.

XIX. Filius seu Verbum, imago Patris dicitur secundum hypostasin minime dissimilem.

XX. Etiam imago sensibilis, similitudinem cum forma CHristi retinet.

XXI. Qvid sit imago, & secundum qvid εἰκὼν dicta sit? Divisio.

XXII. Artificialem imaginem, ratione speciei & formæ, cognominem esse prototypo.

XXIII. De imagine, verba sancti Gregorii Theologi.

XXIV. Verba sancti Cyrilli.

XXV. Verba sancti Dionysii.

XXVI. Verba Clementis Alexandrini, ex tractatu de Pascha.

XXVII. Etiam Samuelem Prophetam CHristi imaginem fuisse.

XXVIII. De Græcorum detestandis superstitionibus.

XXIX. Ipsa simplicia & compositione carentia mystice effingi: proinde CHristum cum sit persona composita, composite ac materialiter effingi posse.

Mmmm *XXX.* San-

* *Editum Bibl. P. P. Græcolat. Tom. I. p. 2. pag. 729.*

XXX. Sancti Patres & sacræ Synodi, imaginibus ornari templa dict factisqve curaverunt.

XXXI. Filium dici imaginem Patris cum hypostasim habeat natu nil discrepantem. Nos autem filios Dei dici adoptione & gratia, eam similitudinem habentes cum eo qvi natura & pot state Filius est, qvam habent imagines cum prototypis.

XXXII. Seipsos fraudant impii Iconomachi adoptione, qva per s crum Baptisma contigit eos adoptari.

XXXIII. Tollentes CHristi passionem, crucem ipsam simul tollunt.

XXXIV. Qvomodo sanctificantis CHristi figuram impii respuunt sanctificatæ autem crucis figuram colunt.

XXXV. * Syllogismi decem; qvanto pretiosior CHristus propria cru ce, tanto imaginem CHristi pretiosiorem esse imagine ipsi Crucis.

XXXVI. Pretiosa ipsa ligna conculcari ab iis, confringiqve ex au & argento effícta phylacteria.

XXXVII. Contra eos qvi vetant sacris vestibus intexi imagines.

XXXVIII. Contra eos qvi dicunt, CHristum post resurrectionem n circumscribi.

XXXIX. Contra eos qvi dicunt, Si id qvod mortale ac corruptibile erat mutatum est, qvidni & illud qvod erat circumscriptum?

XL. Qvid significet illud, Non facies similitudinem ullius rei, &c.

XLI. Contra eos qvi dicunt, Qvanam lege jubetur similitudinem Dei fieri?

XLII. De Abgaro & imagine CHristi non manufacta.

XLIII. De Persarum Rege, qvi misso pictore, CHristi in Urbe Bethlehem nati & sanctæ Virginis Matris imaginem videre voluit.

XLIV. A Manichæis & ab Arianis imagines aboleri.

XLV. De iis qvi avium & bestiarum imagines sacris vestibus intexta imaginibus CHristi ac sanctorum æqviparant.

XLVI. De iis qvi demonstrationem petunt, qva confirmetur imagines adorandas esse. Exemplum solis: item maris ac fluvii.

XLVII. Demonstratio qva ostenditur, Christianos speciem & appellationem CHristi retinere, per derivationem, id est, à CHristo tamqvam à fonte, derivatam.

XLVIII. Exemplum: duo filii unius Patris.

XLIX. Qvi

* *Canisius Antiq. Lect. Tom. 4. pag. 259. T. 2. edit. novæ parte 2. p. 7.*

LXX. * De illis, qvi dicunt longævum ideo fuisse Mamonam, qvod in DEum contumeliosus fuisset.

LXXI. Mamonam, cum moreretur, gehennæ designatæ limina agnovisse.

LXXII. De bellicis ejus expeditionibus.

LXXIII. Impios & atheos Imperatores, longævos ac fortunatos vixisse.

LXXIV. De Regibus Israel ac Juda.

LXXV. De crudelitate Mamonæ.

LXXVI. Qvomodo passionem CHristi & sanctorum certamina cavillabatur.

LXXVII. Qvomodo venerandum & Apostolicum habitum exuere cogebat Monachos, eosqve ἀμνημονεύτους vocabat.

LXXVIII. De fidelium Imperatorum præclare gestis, ac moderatione.

LXXIX. Narratio de Imperatore Theodosio Magno, & de Monacho, qvi baculo & sudario cervice sua detracto miraculum patravit.

LXXX. Monachos à Mamona mulieribus copulatos esse.

LXXXI. De piis Imperatoribus, qvorum vita & prospera fuit, & longa.

LXXXII. Ab ipsa usqve CHristi ætate Ecclesiam instituta ac dogmata sua illæsa retinuisse, usqve ad tempora Mamonæ apostatæ.

LXXXIII. Non esse Imperatorium sed Judaicum scelus hæresim Iconomachorum.

LXXXIV. Ortam ex Judæis ac Saracenis hanc impietatem Leoni & Constantino irreligiosis Principibus adhæsisse.

Appendix ad libros superiores, seu LXXV. testimonia Sanctorum Patrum circa Quæstionem, utrum CHristus circumscriptus fuerit, necne. Præfixum est Proœmium, Testimonia videlicet.

Χρήσεις αἱ περιγραπτὸν κατὰ τὰ ἀνθρώπινον κηρύσσουσαι τὸν Χριστόν.

ΤΟΥ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, ἐκ τοῦ κατὰ Δοκητῶν πρὸς Ἑρμείαν διαλόγου.

Τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, κατὰ τῶν τὰ τοῦ Σαμοσατέως φρονούντων, περὶ πίστεως, ὅτι εἷς ὁ Χριστός.

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ἐκ τῆς πρὸς Κληδόνιον πρώτης ἐπιστολῆς.

Τοῦ

* Editum à Petavio cum Breviario Historico ejusdem Nicephori.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ εἰς τὰ Φῶτα λόγου.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸ πάσχα λόγου.
Σχόλιον τοῦ ἐν ἁγίοις Μαξίμου εἰς τὸ προκείμενον ῥητόν.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς πρὸς Ἰωάννην τὸν Κυβικουλάριον δογματικῆς ἐπιστολῆς.
Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου Νύσσης, ἐκ τοῦ κατηχητικοῦ.
Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου, ἐκ τῆς πρὸς Σέλευκον ἐπιστολῆς.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς.
Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μεθοδίου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας, εἰς τὴν ἡμέραν τῆς ὑπαπαντῆς.
Τοῦ ἁγίου Ἱππολύτου τοῦ ἐπισκόπου Πόρτου καὶ μάρτυρος, ἐκ τοῦ κατὰ Βήρωνος καὶ Ἡλικίωνος τῶν αἱρετικῶν λόγου.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.
Τοῦ μακαρίου Λεοντίου, ἐκ τοῦ κατὰ Νεστορίου καὶ Εὐτυχοῦς λόγου.
Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας, ἐκ τοῦ εἰς τὴν Θεοτόκον, καὶ τὸν Συμεῶνα λόγου.
Τοῦ ἁγίου Σωφρονίου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων, ἐκ τῆς πρὸς Ὀνώριον τὸν Ῥώμης δογματικῆς ἐπιστολῆς.
Ἀναστασίου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας, ἐκ τῶν ὅρων.
Εὐσταθίου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας, ἐκ τοῦ περὶ στηλογραφίας λόγου, ἔνθα περὶ τοῦ νομοθέτου Μωσέως τὸν λόγον ποιεῖται.
Κλήμεντος πρεσβυτέρου Ἀλεξανδρείας, ἐκ τοῦ λόγου, τοῦ κατὰ Ἰουδαϊζόντων.
Ἐκ τῶν Πολυχρονίου ἐπισκόπου Ἀπαμείας εἰς τὸν προφήτην Δανιὴλ ὑπομνημάτων, τόμου δευτέρου.

Χρήσεις αἱ τέλειον ἄνθρωπον ὥσπερ καὶ τέλειον Θεὸν κηρύσσουσαι τὸν Χριστόν.

Ἐκ τοῦ ὅρου τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου.
Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, ἐκ τοῦ κατὰ Ἀπολλιναρίου λόγου.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ τῆς σωτηριώδους ἐπιφανείας τοῦ Χριστοῦ λόγου.
Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τῆς πρὸς τοὺς Σωζοπολίτας ἐπιστολῆς.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ νηστείας λόγου.
Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ εἰς τὸ βάπτισμα λόγου.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ Υἱοῦ λόγου β΄.
Τοῦ ἁγίου Διονυσίου, ἐκ τῶν περὶ θείων ὀνομάτων.

Τȣ̃ ἁγίȣ Ιωάννȣ τȣ̃ Χρυσοςόμȣ, ἐκ τῆς πρὸς Καισάριον μοναχὸν ἐπιςολῆς, τὴν β'. αὐτȣ̃ ἐξορίαν.

Τȣ̃ ἁγίȣ ἱερομάρτυρος Ιγνατίȣ, ἐκ τῆς πρὸς Φιλιππησίȣς ἐπιςολῆς.

Τȣ̃ ἁγίȣ Επιφανίȣ ἐπισκόπȣ Κύπρȣ, ἐκ τȣ̃ Αγκυρωτȣ̃.

Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τῆς βίβλȣ τȣ̃ κατὰ Ωριγένους λόγȣ.

Τȣ̃ ἁγίου Ιȣλίου ἐπισκόπου Ρώμης.

Τȣ̃ ἐν ἁγίοις Πρόκλου ἐπισκόπου Κωνςαντινȣπόλεως, εἰς τὸ, παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν.

Τȣ̃ ἐν ἁγίοις Αμβροσίȣ ἐπισκόπου Μεδιολάνων, ἐκ τῶν πρὸς Γρατιανὸν βασιλέα.

Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τȣ̃ πρὸς Ανιανὸν ἐπίσκοπον λόγου.

Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τῆς πίςεως περὶ τῆς θείας οἰκονομίας.

Αμφιλοχίου ἐπισκόπου Ικονίου, ἐκ τῆς πρὸς Σέλευκον ἐπιςολῆς.

Τȣ̃ ἁγίου Ιȣςίνου φιλοσόφου καὶ μάρτυρος, ἐκ τȣ̃ ιζ. κεφαλαίου τȣ̃ τῆς ἁγίας τριάδος συντάγματος.

Τȣ̃ ἁγίȣ Κυριακȣ̃ ἐπισκόπου Πάφου καὶ ὁμολογητȣ̃, ἐκ τȣ̃ εἰς τὰ Θεοφάνεια λόγου, εἰς ὃ καὶ ὄντος τῶν ἐν Νικαίᾳ.

Τȣ̃ ἁγίου Γελασίου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς Παλαιςίνης καὶ ὁμολογητȣ̃. ὃ ὄντος τῶν τη'. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τȣ̃ συμβόλου.

Τȣ̃ μεγάλου Φλαβιανοῦ ἐπισκόπου Αντιοχείας, εἰς τὴν ἀνάληψιν.

Λεοντίȣ ἐπισκόπου Ρώμης, ἐκ τȣ̃ πρὸς Φλαβιανὸν τόμου.

Θεοδότȣ ἐπισκόπȣ Αντιοχείας, ἐκ τῶν πρὸς Ηρακλείδην κατὰ Συνȣσιαςῶν.

Τȣ̃ ὁσίȣ Εφραὶμ τȣ̃ Σύρου, ἐκ τȣ̃ εἰς τὸν μαργαρίτην.

Τȣ̃ ὁσίȣ Ισιδώρου τȣ̃ Πηλȣσιώτου, ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον ἐπιςολῆς.

Τȣ̃ ἁγίου Κυρίλλου, ἐκ τȣ̃ διαλογικοῦ συντάγματος, ὅτι εἷς ὁ Χριςός.

Τοῦ αὐτȣ̃, ἐκ τȣ̃ πρώτου τόμου τῶν περὶ τῆς ἁγίας τριάδος.

Τοῦ αὐτȣ̃ ἐκ τῆς πρὸς τὸν μακάριον Σύκενσον ἐπίσκοπον Διοκαισαρείων ἐπιςολῆς, τῶν κατὰ τὴν Ισαυρίας ἐπαρχίαν.

Τȣ̃ αὐτȣ̃, κατὰ τί εἴρηται ἄνθρωπος ὁ τȣ̃ Θεȣ̃ λόγος.

Τȣ̃ αὐτȣ̃, πῶς δεῖ νοεῖν τὸ, ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν. τίνα τρόπον ἀποςέλλεται, Θεὸς ὢν ὁ λόγος. καὶ πῶς ἴδιον αὐτȣ̃ τὸ σῶμα λέγεται.

Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τȣ̃ πρώτου λόγου τȣ̃ πρὸς Ερμείαν διαλόγου.

Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Εβραίους.

Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐκ τȣ̃ προσφωνητικȣ̃ πρὸς Αλεξανδρέας.

Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τȣ̃ κατὰ Συνουσιαςῶν λόγου.

Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον ἐπιςολῆς β'.

Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τȣ̃ πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα προσφωνητικȣ̃.
Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐκ τ̃ πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα.
Τȣ̃ αὐτȣ̃ πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας.
Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τȣ̃ κτ̃ Ματθαῖον ὑπομνήματος.

Χρήσεις αἱ περὶ τῶν μετὰ τὴν ἀνάστασιν τȣ̃ Χριστοῦ.

ΤΟΥ ἁγίȣ Γρηγορίȣ τȣ̃ Θεολόγȣ, ἐκ τȣ̃ περὶ υἱȣ̃ λόγȣ β'.
Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τȣ̃ εἰς τὸ βάπτισμα λόγȣ.
Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τ̃ πρὸς Κληδόνιον πρώτης ἐπιστολῆς.
Τȣ̃ ἁγίȣ Κυρίλλȣ, ἐκ τ̃ πρὸς Σύκενσον πρώτης ἐπιστολῆς.
Τȣ̃ ἁγίȣ Γρηγορίȣ τȣ̃ Νύσσης, ἐκ τȣ̃ δευτέρȣ λόγȣ κτ̃ Εὐνομίȣ.
Ἀναστασίȣ Ἀντιοχείας, ἐκ τῶν πρὸς Σέργιον.
Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τῶν αὐτῶν λόγων.
Τȣ̃ ἁγίȣ Ἰȣστίνȣ φιλοσόφȣ καὶ μάρτυρος, ἐκ τȣ̃ περὶ τριάδος. κεφ. ιζ'.
Θεοδότȣ Ἀγκύρας περὶ τȣ̃ αὐτȣ̃ σκοπȣ̃.

Αἱ λοιπαὶ ὑποτεταγμέναι χρήσεις εἰσὶν, αἳ τῷ εὐαγγελικῷ λόγῳ συνᾴδουσιν ὡς ἐψηλαφήθη ἡ θεία πλευρὰ καὶ τῶν ἥλων αἱ διατρήσεις, παρὰ τȣ̃ ἁγίȣ Θωμᾶ τȣ̃ Ἀποστόλȣ.

ΤΟΥ ἁγίȣ Ἀθανασίȣ, ἐκ τȣ̃ εἰς τὴν νέαν κυριακὴν λόγȣ.
Τȣ̃ ἁγίȣ Ἰωάννȣ τȣ̃ Χρυσοστόμȣ, κτ̃ Ἀρειανῶν, καὶ εἰς Θωμᾶν τὸν Ἀπόστολον. κεφ. ις'.
Τȣ̃ ἁγίȣ Κυρίλλȣ, ἐκ τῶν πρὸς Ἑρμείαν διαλόγων.
Τȣ̃ αὐτȣ̃, ἐκ τῶν αὐτῶν τȣ̃ η'. λόγου.
Τȣ̃ ἁγίȣ Γρηγορίου τȣ̃ Νύσσης, ἐκ τ̃ τȣ̃ ἀνθρώπου κατασκευῆς. κεφ. κς'.
Πρόκλου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν γέννησιν τȣ̃ Χριστȣ̃.
Τȣ̃ ἁγίου Ἐφραὶμ ἐκ τȣ̃ περὶ ἀγάπης λόγȣ.
Ἔτι τȣ̃ ἁγίου Κυρίλλου, ἐκ τῶν σχολίων περὶ τȣ̃ ἄνθρακος.

Antirrheticus, seu confutatio eorum quæ Eusebius & Epiphanides contra CHristi Salvatoris nostri Incarnationem inepte disseruerunt.

Hujus Antirrhetici duæ sunt partes, prima contra * Eusebium. Secunda contra Epiphanidem.

De vita, moribus, doctrina, ac scriptis Eusebii, Disquisitio.

Antirr-

* Latine in Canisii Antiquis Lect. T. 2. edit. novæ Basnagianæ part 2. p. 4 seq.

XLVI. Contra eos qvi Divina CHristi My
chariſtiæ imaginem eſſe corporis dicunt

XLVII. Contra eos qvi veros CHriſtianos I

XLVIII. Qvid ſit Idolum, & qvatenus Idolur

XLIX. Contra eos qvi mutationem & alterat
ſtatuunt.

L. Exemplum Solis, de unione inconfuſa d

LI. Qvid ſit, *Non facias ſimilitudinem eorum qua*

LII. Nos Chriſtianos vivificæ Trinitati, ac D

LIII. DEum juſſiſſe etiam incorporeorum
fieri.

LIV. JEſum, Nave filium lapides ex Jordai
conſecraſſe.

LV. Iſaias columnam, id eſt, ſtatuam fut
ejus prædicit.

LVI. Jacobus Patriarcha columnam in modi

LVII. Ab ipſis Apoſtolis tranſmiſſum eſſe
Imaginis.

LVIII. Euſebium ipſum narrare hiſtoriam

LIX. Qvid ſit illud, *Si enim cognovimus*, inqvi
at nunc non cognoſcimus.

LX. Teſtatur Euſebius Imaginem Marcetis
haſta circumlatam fuiſſe, ut Impera
taribus ſignis.

LXI. Euſebii argumentatio ex illis verbis,
reſponſio.

LXII. De Divina natura: eam incomprehen

LXIII. De teſtimoniis qvæ Mamonas pro
protulit, ubi is ait, *& Ario dico, & Aëtio*.

LXIV. Contra Apollinarium.

LXV. Teſtimonia S. S. Patrum de inconfu
poſtaſi.

LXVI. Contra Euſebium, qvi mutatum & a

LXVII. Ambroſii Mediolanenſis verba de a
qvid ea ſit.

LXVIII. De perfectis CHriſti naturis.

LXIX. Definitio dogmatica formæ & perſor

LXX. De ſtatua, & herba adnata.

Index χρήσεων quæ contra Eusebium ...

ΤΟΥ ἁγίου Ιωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἐκ τῆς ... λῆς μετὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ ἐξορί...
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς πρὸς τ...
Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ἐκ τοῦ πρὸς Αλεξαν...
Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.
Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.
Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Ἑβραίους τοῦ Ἀποστόλου ἐπιστολῆς.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὑπομνήματος.
Τοῦ ἁγίου Αθανασίου, ἐκ τοῦ κατὰ Απολλιναρίου δευτέρου λόγου.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως λόγου.
Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς πρὸς Επίκτητον ἐπιστολῆς.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ κατὰ Αρειανῶν τρίτου ἢ τετάρτου λόγου.
Τοῦ μεγάλου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ἐκ τῆς πρὸς Κληδόνιον πρώτης ἐπιστολῆς.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸ πάσχα λόγου.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ Υἱοῦ λόγου δευτέρου.
Τοῦ Χρυσοστόμου, ἐκ τοῦ εἰς τὴν ἀνάληψιν τοῦ Σωτῆρος λόγου.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς. λόγ. ιδ΄.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολῆς.
Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ἐκ τῶν εἰς τὴν Ἔξοδον ὑπομνημάτων.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ διαλογικοῦ συντάγματος, ὅτι εἷς ὁ Χριστός.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῶν ἐπιλύσεων τῶν προσενεχθεισῶν πεύσεων τῷ αὐτῷ μακαρίῳ Κυρίλλῳ παρὰ Τιβερίου διακόνου καὶ τῶν ἀδελφῶν ἐν κεφαλαίοις ιβ΄. κεφάλαιον ἕκτον· πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι τὸ ἀναληφθὲν σῶμα τῇ ἁγίᾳ τριάδι συγκέκραται.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῶν πρὸς Ἑρμείαν διαλογικῶν, λόγ. α΄.

Τȣ͂ αὐτȣ͂, ἐκ τ͂ πρὸς Σȣ́κνισον ἐπίσκοπον Διοκαισαρείας. ἐπιςολ.
Τȣ͂ αὐτȣ͂, ἐκ τρίτȣ τόμȣ τῶν κτ Νεςορίȣ.
Τȣ͂ αὐτȣ͂, ἐκ τῶν σχολίων.
Τοῦ αὐτȣ͂, ἐκ τ͂ πρὸς Βαλεριανὸν ἐπιςολῆς.
Τοῦ αὐτȣ͂, ἐκ τȣ͂ κτ τῶν Συνȣσιαςῶν λόγου.
Τοῦ ἁγίȣ Γρηγορίȣ τȣ͂ Νύσσης, ἐκ τῶν κτ Απολιναρίȣ.
Τοῦ αὐτȣ͂, ἐκ τȣ͂ κατ' Ευνομίου τρίτου λόγου.
Αμφιλοχίȣ τȣ͂ Ικονίου, ἐκ τȣ͂ πρὸς Αρειανȣ̀ς λόγου.
Τοῦ ἁγίȣ Μεθοδίȣ ἐπισκόπȣ Μύρων, ἐκ τȣ͂ εἰς τὴν ὑπαπαντὴν λόγου
Εκ τȣ͂ ὅρου τ͂ ἁγίας πέμπτης συνόδου.
Εκ τȣ͂ ὅρου τ͂ ἕκτης συνόδου.
Τȣ͂ ἁγίȣ Αμβροσίȣ ἐπισκόπȣ Μεδιολάνων, ἐκ τῶν πρὸς Γρατιανὸν τ...
Τοῦ αὐτȣ͂, ἐκ τ͂ ἑρμηνείας τȣ͂ συμβόλου.
Τοῦ ἁγίȣ Εφραὶμ, ἐκ τȣ͂ περὶ ἀγάπης λόγȣ.
Τοῦ ἁγίȣ Σωφρονίου ἐπισκόπου Ιεροσολύμων, ἐκ τ͂ πρὸς Ονώριον τ...
Ρώμης δογματικῆς ἐπιςολῆς.
Τοῦ ἁγίȣ Διονυσίȣ, ἐκ τȣ͂ περὶ τῶν θείων ὀνομάτων.
Τȣ͂ ἁγίȣ Αθανασίου, ἐκ τȣ͂ περὶ τῆς σωτηριώδους ἐπιφανείας τȣ͂ Χριςȣ͂.
Τȣ͂ Θεολόγȣ, ἐκ τȣ͂ περὶ βαπτίσματος λόγου.
Τοῦ ἁγίȣ Επιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου ἐκ τῆς λεγομένης βίβλου ἀγ...
Τȣ͂ ἱερȣ͂ Αμφιλοχίȣ, ἐκ τῆς πρὸς Σέλευκον ἐπιςολῆς.
Τοῦ ἁγίȣ Εφραὶμ, ἐκ τȣ͂ εἰς τὴν μαργαρίτην λόγου.
Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ἐκ τῶν πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα.
Τȣ͂ αὐτȣ͂, πρὸς τὸν αὐτόν.
Τȣ͂ αὐτȣ͂, πρὸς τὸν αὐτόν.
Τȣ͂ αὐτȣ͂, ἐκ τȣ͂ ὑπομνήματος τῆς πρὸς Εβραίȣς ἐπιςολῆς.
Τȣ͂ αὐτȣ͂, ἐκ τȣ͂ θησαυρȣ͂, βίβλ. β. κεφ. κδ'.
Θεοδότȣ ἐπισκόπȣ, ἐκ τȣ͂ εἰς τὴν Θεοτόκον, καὶ εἰς τὸν Συμεῶνα λόγου.
Τȣ͂ ἀποςόλου πρὸς Κολασσαεῖς.
Τȣ͂ ἁγίου Διονυσίȣ περὶ ἡνωμένης διακεκριμένης θεολογίας κεφ. β.
Τȣ͂ αὐτȣ͂, περὶ τȣ͂ τέλους αὐτȣ͂ κεφαλαίȣ.
Τȣ͂ αὐτȣ͂ περὶ θείων ὀνομάτων κεφ. α.

De Pseudonymi Epiphanii doctrina, Dissertatio contra Epiphanidem, Capita XXX.

I. Fuisse Epiphanidem Docetarum hæresi & Manichæorum ... tati addictum.

II. Magnum Epiphanium Cypri Episcopum de omnibus hæresi[bus] scripto contra eas Libro, triumphasse.

III. Sanctum Sidæ Metropolitam testari supposititiam esse eam Epistolam, qvæ Epiphanio tribuitur.
IV. Contra Epiphanidæ testamentum.
V. Definitio seu Expositio dogmatis Epiphanidæ.
VI. Contra eos qvi dicunt non faciendam esse imaginem CHristi, nec sanctæ DEI Matris.
VII. In illud, *Cum manifestatus fuerit: similes ei futuri sumus,*
VIII. Sancti Epiphanii verba contra Collyritas, & de mulieribus qvæ erant in Arabia.
IX. Qvomodo effingantur Angeli, testimonia Prophetarum.
X. De Acataleptetarum & Aperigraptetarum opinione.
XI. Contra eos qvi dicunt; *Ubinam jussit Dominus fieri imaginem & adorari?*
XII. De Abgaro, & imagine non manufacta; apud Edessenos, & (Romanos.
XIII. Contra eos qvi dicunt; *Institutum illud esse à maligno spiritu.*
XIV. Contra eos qvi dicunt, Idololatriam in mundum rursus à diabolo esse invectam.
XV. Ex sua genealogia Epiphanides mendax arguitur.
XVI. Epiphanidem eadem cum Valente sensisse.
XVII. Contra eos qvi dicunt homines à diabolo rursum ad idololatriam esse pertractos.
XVIII. Contra eos qvi dicunt; *Quisnam veterum CHristi Imaginem depinxit?*
XIX. Contra eos qvi dicunt senes pingi Apostolos, comam autem (CHristum.
XX. Contra eosdem dicentes, si comam habuit CHristus, qvare Judæi ad illum prodendum triginta denariis Judam attraxerunt?
XXI. Epiphanidum Marcionis, Manetisqve sectatorem fuisse.
XXII. De velis, qvæ præcepit dari ad sepulturam pauperum.
XXIII. Contra eos qvi dicunt oportere jejunare in Sabbato, & sanctam DEI Matrem gladio interfectam esse impie affirmant.
XXIV. Sanctus Epiphanius omnes hæreses proscripsit.
XXV. De Epistola Nili.
XXVI. De Imagine sanctæ Protomartyris Theclæ.
XXVII. De Leontio Hæretico.
XXVIII. De Leontio Cyprio, Orthodoxo.
XXIX. Multis argumentis probari Pseudonymum Epiphanium diversum esse à Magno Epiphanio.
XXX. Opinio Arianorum, Manetis, Apollinarii, Dioscori, & Acephalorum.

Index χρήσεων αἱρετικῶν quæ Antirrhetico contra Epiphanidem subjuncta sunt.

TOMUS II.

Præliminaria Interpretis.

Legem

Legem illam, *Non facies similitudinem &c.* datam esse Judæis post exitum ex Ægypto, ne Ægyptiorum Idololatriam imitarentur. Qvæ in lege scripta sunt, ea ad Judæos pertinent, non ad Christianos. Lex imagines coli vetat, qvadrupedum scilicet, ac cæterarum creaturarum, non autem CHristi.

Iconomachi non statuunt ullum discrimen inter imaginem CHristi & imaginem creaturæ, ac proinde nec inter CHristum & creaturam.

Cap. IV. Qvam procul absit ab orthodoxis Idololatriæ crimen. Non licuisse Judæis DEum effingere, qvod eum non vidissent; Christianis autem licere, qvia viderint.

Cap. V. Lege vetitum esse ne fierent simulacra τῶν ἐγκοσμίων, non autem τῶν ὑπερκοσμίων. De tabernaculo, Propitiatorio, & Cherubinis. Imagines Judaicæ, cum iis qvas Christiani venerantur, collatæ. Ipsi Iconomachi crucem adorant, qvæ nil aliud est qvam imago passionis CHristi.

Cap. VI. Iconomachos traditionis & longi usus nullam habere rationem. Imaginum cultum antiqvissimum esse. Melius facturos fuisse Iconomachos, si scripta Christianorum ac SS. Patrum legissent, à qvibus eæ qvæstiones jam examinatæ essent.

Cap. VII. Iconomachorum dicta adeo futilia esse, ut ne refelli qvidem digna sint. Imaginum cultum, CHristi & Apostolorum totiusqve Ecclesiæ authoritate constitutum, traditione ac longo usu confirmatum, ipsi deniqve rationi consentaneum esse. De sancto sudario. De Iconomachorum incredulitate.

Cap. VIII. Imaginum cultum non ideo esse rejiciendum, qvod lege non sit constitutus.

Cap. IX. De testimoniis qvibus utuntur Iconomachi ad errores suos astruendos. Eos noctu pugnantibus similes esse.

Cap. X. Testimonium sancti Joannis Chrysostomi ab Iconomachis contra imagines productum, ex commentariis ejus in Evangelium Matthæi. Videtur autem eo loco S. Chrysostomus damnare picturam, & artem ποικιλτικήν.

Mens Chrysostomi declarata ex aliis ejusdem scriptis. Nicephori observationes.

Verba Prophetica cum S. Chrysostomi verbis congruentia.

Verba Basilii magni eodem pertinentià.

De aliis locis in qvibus Methodius mentem suam apertius indicavit.

Eadem ab iisdem scriptoribus & laudari & vituperari, prout exigit propositi argumenti ratio, ac pro variis circumstantiis.

Methodii verba ex eadem oratione ad statuariorum laudem pertinentia.

Iconomachi pejores qvam Idololatræ. Nam hi suorum numinum profana simulacra coluerunt. Iconomachi autem sanctas ac venerandas imagines ludibrio habuerunt.

Methodii verba de pictura & coloribus. Ejusdem verba ad sculpturam pertinentia. Alia ejusdem verba de imaginibus.

Dissertatio, cujus duæ partes. Prima de pseudosynodo Copronymiana. Altera de Conciliis generalibus, & ad quem spectet congregare Concilium: ac quodnam universale & œcumenicum dicatur.

Liber Antirrheticus, cujus duæ partes. Prima. Refutatio & eversio decreti illegitimi & pseudonymi, qvod promulgatum est ab iis qvi Catholicam & Apostololicam Ecclesiam deseruerunt, & alienæ sententiæ se accommodarunt ad evertendam Divini verbi Incarnationem.

Proœmium. * In religione nihil innovare tutissimum esse ac saluberrimum: qvanta fuerit pax ac tranqvillitas, qvam florens Ecclesiæ status, qvandiu nihil innovatum sit.

Post autem hæc verba, καὶ χρυσῷ καὶ λίθοις τοῖς Ινδικοῖς, λαμπρὸν ἀστράπτουσιν. εὐθύτητι ἢ δογμάτων, ἢ τῷ ἁλουργῷ ἐκαλλωπίζοντο χρώματι, καὶ ὅσον ... *desideratur folium unum vel plura; resumitur vero ab his verbis:* τρόπαια στήσωσι, διά τοι τοῦτο κατὰ τοῦ θείου φθόνου ἀπαναισχύντησαν, καὶ ἦραν κατὰ τῶν ἁγίων, κεφ. *&c.*

De Leonis Armeni morte.

Qvibus artibus Leo Armenus pacem Ecclesiæ turbare cœperit.

De Synodo, qvam idem contra imagines coëgit.

Eam Synodum non fuisse canonice habitam.

De authoritate Pontificis Romani neglecta: de exclusis communione iis qvi Ecclesiæ præerant.

De

* *Examinatur in hoc libro ὅρος sive decisio pseudosynodi, à Leone Armeno coactæ qua abrogabatur Nicænum Concilium secundum, confirmabatur autem Synodus Copronymiana.*

Malchi Philadelphienſis Hiſtoria [illegible] qva [illegible] p. 230.
Manuel Byzantius, inter [illegible] [illegible]um ſcriptores à Jo. [illegible] dreno laudatus. Sup[illegible] p. 388. 389. Labbeo [illegible] cum Manuele Protoſpathario, qvi Magiſtri Joan[illegible] octo libris fuit complexus teſte Cedreno p. 630.
Nicephorus Phryx & Diaconus, qvem iidem Cedrenus a[illegible] morant.
Nonnoſi Hiſtoria de qva ſupra p. 239.
Olympiodori Hiſtoria de qva pag. 237. ſeq.
Petri Patricii Hiſtoria de qva ſupra p. 234.
Praxagora Athenienſis, Ethnici ſcriptoris libri duo d[illegible] ſtantini M. qvorum argumentum habet Photius, [illegible]
Priſci Hiſtoria de qva ſupra p. 235.
Sergii Confeſſoris Hiſtoria de rebus geſtis Imperatoru[illegible] chorum Conſtantini Copronymi & Michaëlis, [illegible] Cod. LXVII.
Teucri Cyziceni de Byzantio liber Svidæ memoratus in [illegible]
Thalaſſius citatus ab eodem Svida in Θεόφιλ☉.
Theodorus Sebaſtenus & alius *Sida Epiſcopus*, laudati à Joa[illegible] Georgio Cedreno, qvorum verba adſcripſi p. 388.
Theophanis Byzantii Hiſtoria, de qva ſupra p. 239.
Trajanus Patricius χριςιανικώτατ☉ & ὀρθοδοξώτατ☉ [illegible] Rhinotmeto clarus, cujus Chronicon σύντομον [illegible] & ante Svidam citat Theophanes in rebus Gratiani [illegible] ſtaſius Bibl. in Hiſtoria Eccleſ.

Sacras

Re-

* *Edita à Combefisio in auct. Bibl. P. P. Gr. Tom. II. pag. 603.*

** *Tota oratio de divite & Lazaro edita est à Combefisio in Auct. primo Biblioth. S. S. P. P. Gr. pag. 2.*

Refutatio, in qvo testimonium ex eadem oratione pro imaginibus. Item Encomium mulieris, qvæ sangvinis fluxu liberata statuam CHristo erexit: eodem Asterio auctore.

Testimonium Antipatri Bostrensis de eadem muliere.

Testimonium Eusebii Cæsariensis de eadem re.

III. Testimonium Leontii contra imagines.

a) Refutatio, in qva veri Leontii, Neapoleos in Cypro Episcopi testimonium pro imaginibus, sumptum ex Apologetico Christianorum contra Judæos.

IV. Testimonium Theodori Galatæ contra imagines.

Refutatio, in qva testimonium ejusdem pro imaginibus, ex oratione in laudem Virginis, DEI matris.

Testimonia varia pro imaginibus, contra falsi Theodoti testimonium.

b) Testimonium Asterii pro imaginibus, ex ejus Oratione in laudem Euphemiæ, seu potius Ecphrasi tabellæ in qva depicta erat Euphemia.

V. Alia falsi Theodoti verba contra imagines.

Refutatio, in qva testimonium sancti Basilii pro imaginibus.

VI. Alia Pseudonymi Theodoti verba.

Refutatio, in qva testimonium Gregorii (Nazianzeni) de imagine Polemonis Philosophi.

Testimonium Gregorii Nysseni pro imaginibus.

Item Basilii Magni.

Item Joannis Chrysostomi.

VII. Alia verba Pseudonymi Theodoti.

VIII. Testimonium Pseudonymi Basilii Seleuciensis contra imagines.

Refutatio, in qva testimonium veri Basilii Seleuciensis pro imaginibus, ex Epistola ad Imperatorem Leonem.

IX. Testimonium Amphilochii Iconiensis contra imagines ex Encomio Basilii Magni.

Refutatio, in qvâ ejusdem Amphilochii verba, ex eodem Encomio proferuntur.

Testimonium sancti Chrysostomi, ad illustrandam Amphilochii sententiam.

X. Con-

a) *Editum in Concilio Niceno II. Act. IV. pag. 233.*
b) *Editum in Concilio Niceno II. Act. IV. pag. 207.*

Opera S. Nicephori Patriarchæ CPOL. antehac edita.

PRæfatio generalis, Interpretis.

Synodus Constantinopolitana sub Nicephoro, in qva Josephum qvem defunctus Tarasius, propter conciliatas incestas nuptias Constantini Imp. filii Irenes deposuerat, in Presbyterum recepit.

Concilium Constantinopolitanum habitum contra Antonium Silæi Metropolitam à S. Nicephoro Patriarcha CP. & Episcopis CCLXX.

Sancti Nicephori CP. Canones XXXVII. ex Ecclesiasticis constitutionibus ipsius & S. S. Patrum cum eo congregatorum collecti.

Ex canonibus Nicephori sanctissimi Patriarchæ CP. œcumenici, ex ipsius Ecclesiasticis Constitutionibus Canones XVII.

Sancti Patris nostri Nicephori Patriarchæ CP. & confessoris Epistola Canonica.

Epistola Nicephori qva prolixe confessionem fidei suæ anno DCCCII. Leoni Papæ declarat; cujus titulus: Leoni Papæ antiqvæ Romæ fratri & comministro per omnia sanctissimo beatissimoqve Niecephorus DEI misericordia Episcopus CP. in Domino salutem.

Chronologia tripartita secundum rationem Græcorum olim Latine versa ab Anastasio Bibliothecario; explicata à Joachimo Camerario. Eadem emendata & notis illustrata per Antonium Contium. Ac demum sub titulo brevis Chronographiæ ad varias editiones recensita, tabulisqve Chronologicis & Adnotationibus ditata prodiit Parisiis anno MDCLII. curà & studio viri de re literaria optime meriti admodum R. P. Jacobi Goar Ordinis Prædicatorum.

Sancti Nicephori Patriarchæ CP. Breviarium Historicum, de rebus gestis ab obitu Mauricii ad Constantinum usqve Copronymum, primum in lucem editum ac Latine versum opera & studio viri doctissimi ac eruditissimi adm. R. P. Dionysii Petavii è Societate Jesu, cum ejusdem Notis Chronologicis. Parisiis, MDCXVI. & ex Typographia Regia MDC, XLVIII.

Opera

Opera Dubia S. Nicephori Patriarchæ CPOL.

terpretamenta somniorum secundum ordinem alphabeti, versibus Jambicis. Edita à Nicolao Rigaltio post Oneirocriticon Astrampsychi, eodem quo Oneirocriticon Artemidori volumine. In quarto Lutetiæ, ex officinia Claudii Morelli. MDCIII.

acarius Magnes, seu de Macario Magnete, authore vetustissimo, veterum ac recentiorum testimonia. Item fragmenta ex ejusdem libris excerpta, pleraque nunc primum è manuscriptis codicibus depromta.

Index eorum quæ hoc libello continentur.

PRæfatio Joannis Boivinii, de Macario Magnete & de ejus operibus.

Testimonium Photii de Macario Magnetum Episcopo.

De verbis Macarii Magnetis, qvæ Iconomachi contra imagines sacras protulerant, Antistitum Orthodoxorum disputatio, qva continentur multa ex ejusdem libris Apocriticis excerpta.

Testimonia recentiorum. Item Fragmenta Apocriticorum à Turriano & aliis qvibusdam Recentioribus edita.

Fragmenta Commentarii ejusdem Macarii Magnetis in Genesim, ex msf. codice Eminentissimi Cardinalis Ottoboni desumpta.

ACTENUS CONSPECTUS OPERUM S. NICEPHORI CPol. à V. C. Anselmo Bandurio junctim edendorum.

Scriptores alii ad Historiam Byz. facientes inediti.

pplementum Historiæ Byzantinæ ex MSS. Bibliothecæ Vindobonensis concinnandum una cum nova editione Codini promisit Lambecius pluribus locis commentariorum suorum de illa Bibl. ut T. 1. p. 132. T. 3. p. 56. 126. 172. 173. 174. &c.

m T. 1. p. 147. seq. Specimen exhibet hallucinationum & mendarum occurrentium in Catalogo Bibliothecarum CPolitana-

 rum

rum, qvem *Antonius Verderius* * edidit, monetq; Possevinum qvæ ad calcem Apparatus sacri ex Verderio excerpsit, errores illos neutiqvam emendasse, ac simul pollicetur ex MS. Codice Bibl. Vindob. Historico XLIX. se Catalogum illum longe emendatius editurum esse Græce & Latine, intelligens ni fallor Codicem Historicum XCVIII. ordinis Nesseliani, † in qvo post Anonymi Miscellaneas Antiqvitates CPolitanas, MSti exstant Catalogi Græci Librorum *Constantini Varini*, *Antonii Cantacuzeni*, *Jacobi Marmorotæ*, *Joannis Suzi*, & *Manuelis Eugenici*.

De *Georgii Pisidæ* & *Theodosii* Diaconi scriptis ineditis huc facientibus, dixi supra p. 228. De *Leonis Diaconi* & *Mich. Pselli* p. 352. qvemadmodum & de Chronicis ineditis *Joannis Skuli*, *Georgii Acropolitæ*, *Simeonis Logothetæ*, *Simeonis Sethi*, *Theodosii Melitini*, *Georgiique Chumni*, & *Ephræmi*, pag. 158. seq. *Michaëlis Attaliatæ* Chronicon MS. sive Historiam à Mich. Balbo usqve ad Michaëlem Ducam Parapinacium, qvod fuit in Bibl. Scoriacensi, memorat Labbeus in Protreptico pag. 46. Idem pag. 42. ex Possevinianis Catalogis MSS. meminit *Georgii Gemisti Plethonis* Byzantii ** Epitomes Historiarum Sicularum, & Historiæ *Georgii* Monachi *Lecapeni*.

Scriptores Historiæ Byz. deperditi.

Ammonii Poëtæ Græci carmen Heroicum de Gaina Gotho tyranno per Arcadium oppresso, qvod Theodosio juniore A. C. 438. recitatum vehementer placuit, ut ex Socratis VI. 6. Hist. narrat Tripartita

* Ad calcem supplementi Bibl. Gesnerianæ subjunxit Verderius *Bibliothecam CPolitanam, qua antiquitates ejusdem Urbis & permulti libri MSS. in hac tunc exstantes recensentur*. Lugd. 1585. fol.

† Vide Nesselii Catalogum MSS. Vindob. parte V. p. 151.

** Hujus Georgii Gemisti Orationes duæ, qvarum altera de rebus Peloponnesiacis constituendis ad Manuelem Palæologum Imp. altera svasoria ad Theodorum Despotam, de eodem argumento, editæ Græce & Latine cum versione Gvil. Canteri Antwerp. 1575. fol. ad calcem Eclogarum Stobæi, plane diversæ sunt à duobus libris ejusdem Gemisti de rebus Peloponnesiacis gestis olim post pugnam Mantineam. Hi Græce viderunt lucem una cum Xenophonte Venet. 1503. fol. apud Aldum, & ad calcem Herodoti. Basil. 1557. fol. Latine vertit præter M. Antonium Antimachum Basil. 1540. 4. Zacharias Orthus, Professor Gryphiswaldensis, Rostoch. 1575. 8.

tita X. 6. & Nicephorus Callistus XIII. 6. Ex illo poëmate videntur repetita qvæ affert Etymologici Magni scriptor in *μίμαντος*.

marchius Cæsareensis Cappadox Sophista, cujus præter Orationes & declamationes varias, etiam libros X. de rebus gestis Constantini Magni Svidas memorat in Βημάρχιος. Constantini tempore vixisse, neutiqvam constat. Hujus an alius Bemarchii Paraphrasis in qvatuor Evangelia occurrit in Catalogo qvodam MSS. apud Lambecium lib. I. p. 150.

llistus Juliani τοῦ παραβάτου in Persica expeditione comes, de ejus rebus poëma heroicum composuit teste Nicephoro Callisto lib. X. hist. cap. 34.

ndidi Isauri Historia, de qva supra p. 239.

pito Lycius Græce vertit Svida teste Eutropii Historiam qvæ in Joviniani obitu desinit libris X. De illa versione qvæ intercidit, qvemadmodum & de altera qvæ exstat, *Pæanii*, dixi in Bibliotheca Latina lib. 3. cap. 6. ubi de Eutropio Latino scriptore.

nstantinum Imperatori nescio cui ab Epistolis, Eutychianum Protosecretarium & Grammaticum Imperatoris Eleusium Diaconum & Philosophum, Troilumqve Rhetorem inter Historicos Byzantinos laudat Codinus in Originibus CPol. p. 17.

metrius Cyzicenus, laudatus à Scylitze & Cedreno, supra p. 388. 389.

xippi Historia de qva supra p. 231.

docia Heroico nomine descripsit victorias per Romanos reportatas à Persis. Vide Socratem VII. 21. Hist.

napii Historia, de qva supra p. 232.

sebius Scholasticus scripsit bellum qvo Arcadius Imp. Gainam Gothum vicit. Vide Nicephorum Callistum XIII. 6.

tychianus à Codino laudatus. Vide paullo ante in Constantino. Videtur utiqve idem esse Floridus Eutychianus, primarius Imperatorum scriba qvem ab virtute & eruditione laudat, & à qvo ad scribendam Historiam excitatum se scribit Agathias in procemio. Valde enim falluntur, qvi omnes illos à Codino ibi & auctore Originum CPol. memoratos, Constantini M. ætate vixisse opinantur.

lesonius Byzantius Sophista, cujus Chronicon ab Adamo ad Theodosium Magnum Svidas memorat.

Hermolaus Grammaticus Βυζαντικὰ sua laudat in Epitome Stephani ἐθνικῶν in Γότθοι.

Hesychii illustris Historia, de qva supra pag. 240. 242.

Joannes Antiochenus cujus Historiam laudat civis ejus & cognatus Evagrius lib. V. Hist. cap. ult. Adde III. 10. 28.

Joannis Lydi, Monachi, inter Historicos meminit Scylitzes.

Leonis Byz. antiqvi scriptoris sub Philippo Alexandri M. parente clari libros VII. de rebus veteris Byzantii Svidas memorat.

Malchi Philadelphiensis Historia de qva supra p. 236.

Manuel Byzantius, inter Historiarum scriptores à Jo. Scylitze & Cedreno laudatus. Supra pag. 388. 389. Labbeo videtur idem cum Manuele Protospathario, qvi Magistri Joannis Curcuæ res octo libris fuit complexus teste Cedreno p. 630.

Nicephorus Phryx & Diaconus, qvem iidem Cedrenus ac Scylitzes memorant.

Nonnosi Historia de qva supra p. 239.

Olympiodori Historia de qva pag. 237. seq.

Petri Patricii Historia de qva supra p. 234.

Praxagoræ Atheniensis, Ethnici scriptoris libri duo de rebus Constantini M. qvorum argumentum habet Photius, Cod. 62.

Prisci Historia de qva supra p. 235.

Sergii Confessoris Historia de rebus gestis Imperatorum Iconomachorum Constantini Copronymi & Michaëlis, laudata Photio Cod. LXVII.

Teucri Cyziceni de Byzantio liber Svidæ memoratus in Τεῦκρος.

Thalassius citatus ab eodem Svida in Θεόφιλος.

Theodorus Sebastenus & alius *Sidæ Episcopus*, laudati à Joanne Scylitza & Georgio Cedreno, qvorum verba adscripsi p. 388. 389.

Theophanis Byzantii Historia, de qva supra p. 239.

Trajanus Patricius χριστιανικώτατος & ὀρθοδοξότατος sub Justiniano Rhinotmeto clarus, cujus Chronicon σύντομον laudat Svidas, & ante Svidam citat Theophanes in rebus Gratiani & ex eo Anastasius Bibl. in Historia Eccles.

Troili Sophistæ CPolitani Epistolarum libri VII., ab eodem Svida laudati non pauca Historica ad res Byzantinas spectantia continuisse videntur. Confer Labbei protrepticum p. 53.

XXVI.

XXVI. FRANCISCUS COMBEFISIUS * ad calcem latii de Simeonum scriptis, Paris. 1664. 4. edidit *Originum rerum* *CPolitanarum*, variis auctoribus, *manipulum*, in qvo continentur:

1) Παραστάσεις σύντομοι χρονικαί, de monimentis, spectaculis ædificiis CPolitanis eorumqve conditoribus *breves demonstrationes chronologicæ*, *incerto auctore*, p. 1-39. Græce primum editæ è Codice Regio à Lambecio ad calcem Codini, cum notis, ut dixi supra pag. 480. sed à Combefisio recensitæ, & versione atqve animadversionibus illustratæ. In his cum Lambecius qvandoqve reprehendatur, id ægerrime ferens ille passim ** in Combefisium est invectus, pollicitusqve novam hujus scripti editionem, in qva notas Combefisii confutare voluit. Sed illa nunqvam vidit lucem, & injuriam Combefisio facit Lambecius qvod ejus manipulum subinde vocat nugatariam farraginem, eam nempe ob causam, qvod illi inseruit qvæ-

* Obiit Combefisius Congregationis S. Ludovici Ord. Prædicatorum Monachus Parisiis A. 16 9. 23. Jun. ætat 74. non 47. ut supra p. 348. perperam excusum est, Vir præclare meritus de Antiqvitate Ecclesiastica, nec minus de CPolitana ut tot ejus scripta testantur. Ab ejus enim industria habemus 1) Bibliothecam Concionatoriam Veterum Patrum. Paris. 1662. fol. VIII. volum. 2) Auctarium novum Bibliothecæ Patrum, Paris. 1648. fol. 2. Vol. qvorum posterior præfixam habet Historiam Monothelitarum. 3) Auctarium novissimum. ibid. 1672. fol. 2. Vol. 4) Amphilochium, Methodium & Andream Cretensem Paris. 1644. fol. 5) S. Maximi Opera ibid. 1675. fol. 2. Vol. 6) S. Chrysostomi Homiliam de Morali Politia & in præcursoris Decollationem ac Peccatricem, cum Vindiciis & emendationibus scholiorum S. Maximi ad Dionysium. ibid. 1645. 4. 7) S. Chrysostomi librum de educandis liberis, & alios qvinq; tractatus Varios: Severianum Gabalorum Episc. de S. Cruce, Basilium Seleuciensem de S. Stephano ejusqve reliqviis, Zachariæ Hierosol. Episcopi Epistolam ad suæ plebis reliqvias è Perside, & incerti de eadem captivitate, Urbisq; excidio. Paris. 1656. 8. 8) Ecclesiasten Græcum sive sermones & tractatus Basilii Magni & Basilii Seleuciensis. ibid. 1674. 4. 9) Basilium Magnum ex integro recensitum, sive Varias Lect. castigationes, notas & supplementa in Basilii M. opera. ibid. 1679. 8. 10) Theodori Ancyrani de fide Concilii Nicæni, & Germani Patriarchæ CPol. in dormitionem B. Mariæ Virginis. Paris. 1675. 8. 11) Illustrium CHristi Martyrum lectos triumphos, vetustis Græcorum monumentis consignatos. ib. 1660. 8. 12) Notas in Theophanis Chronicon, de qvo supra pag. 151. seq. & 13) scriptores post Theophanem de qvibus pag. 348. seq.

** Lambecius lib. 3. p. 126. lib. 4. p. 71. lib. 8. p. 462. &c.

qvædam monumenta jam ante à Lambecio vulgata, cum tamen iterum iterumqve testetur se ea ex Lambecio repetere, & qvæ Græce tantum ille dedit, Combefisius versione ac notis illustrata exponit Lectori.

2) *Constantini Porphyrogeniti* Imp. CPolitani διήγησις ἀπὸ διαφόρων ἀθροισθεῖσα ἱστοριῶν περὶ τῆς πρὸς Αὔγαρον ἀποσταλείσης ἀχειροποιήτου θείας εἰκόνος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ ὡς ἐξ Ἐδέσσης μετεκομίσθη πρὸς τὴν πανευδαίμονα ταύτην καὶ βασιλίδα τῶν πόλεων Κωνσταντινούπολιν. *Narratio de imagine CHristi Edessena* pag. 75-101. Vide qvæ de hoc scripto notavi supra p. 490. & Lambecium VIII. p. 335. ubi loca qvædam ejus illustrat. De imagine vero Edessena CHristi, CPolin allata mentio apud continuatorem Theophanis in Romano Imp. p. 268.

3) Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν βασιλέα Θεόφιλον περὶ τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων, Orientalium Patriarcharum *Christophori* * Alexandrini, *Jobi* Antiocheni, & *Basilii* Hierosol. aliorumqve MCCCCLV. Episcoporum ac Clericorum *Epistola Synodica* (Joanni Damasceno perperam tributa in Codice Mazariniano) *ad Theophilum Imp. de SS. imaginibus* p. 110-145. Meminit hujus Epistolæ Constantinus Porphyrogenitus in jam memorata narratione de imagine Edessena p. 90. (sed male ibi Jobus vocatur Alexandrinus & Christophorus Antiochenus), & Auctor MS. narrationis de Imagine B. Virginis apud Lambecium VIII. pag. 334. Exstat MS. in Codice Barocciano 148. Dedit & Græce ac Latine V. C. Michael le Qvien in Damasceno suo T. 1. p. 629.

4) *Nicephori* Patriarchæ CPol. πρὸς Λέοντα βασιλέα τὸν Ἀρμένιον περὶ τῶν σεπτῶν εἰκόνων, *Disputatio cum Leone Armenio, Imperatore, de SS. imaginibus*, p. 159-178. ex ejus vita scripta per Theodorum Graptum, & MS. in Bibl. Sorbonica. Confer supra p. 674. seq.

5) *De Angelorum imaginibus* locus p. 178-182. ex ejusdem Nicephori antirrhetico secundo cap. 7. Vide supra p. 654.

6) *Theodori Grapti*, Confessoris imaginum, Vita incerto auctore p. 191-213. ex Codice Regio. Incipit: τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ τὴν ἄθλησιν ἑλομένων. Latine pridem ediderat Lipomannus, & ex eo Surius 26. Dec. Confer qvæ de hoc Theodoro Allatius contra Creyghtonum p. 707. seq. afferens inter alia locum ex ejusdem Epistola ad Joannem Cyzici Episcopum.

7) Ex libro ejusdem *Theodori Grapti*, ὑπὲρ τῆς ἀμωμήτου τῶν χριστιανῶν πίστεως, *de inculpata Christianorum Fide*. p. 221. seq. cum latina

* Hujus Christophori Alexandrini Parænesin asceticam & parabolicam de vita humana MS. Græce in Bibl. Vindob. memorat Lambecius VIII. p. 364.

na versione Joannis Baptistæ Roussel, Ord. Præd. Servatus hic Teodori Grapti locus à Nicephoro Patriarcha CPol. in cujus antirrhetico secundo cap. 3. legitur, unt supra p. 654. notatum est.

8) *Theophanis Grapti Canon sive Hymnus in fratrem Theodorum Graptum* p. 224. - - - 230. ex Græcorum Menæis 27. Dec.

9) *Germani* Patriarchæ CPol. Oratio in Encænia Templi S. Deiparæ inqve sanctas fascias Domini nostri JEsu CHristi, & in venerationem Zonæ ejusdem S. Deiparæ p. 232-241. Incipit: *Δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σου.* Latine vulgaverat Lipomannus T. 6. & Surius ad 31. August.

10) *Anonymi διήγησις περὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, τῆς ἐπονομαζομένης ἁγίας Σοφίας*, Narratio de structura Templi magni DEI Ecclesiæ S. Sophiæ p. 243-264. ex MS. Raphaëlis du Fresne. De Codice MS. Vindobonensi, ex qvo hæc narratio longe emendatior edi potest, videndus Lambecius VIII. pag. 462. seq. ubi insignia hujus rei specimina.

11) *Procopii Cæsareensis* de eodem templo locus pag. 283-291. ex libro primo de ædificiis Justiniani, de qvo opere Procopiano dixi supra pag. 252. seq. qvemadmodum de aliis scriptoribus qvi magnum illud Templum CPolitanum descripserunt, p. 279-280. nongentis qvondam Sacerdotibus celebratum scribit Crusius in Turco-Græcia p. 54.

XXVII. FRIDERICUS SYLBURGIUS * ex MSS. Codicibus Palatinis Græce & Latine cum notis suis anno ante obitum edidit *Saracenica* sive *Moametica*, Heidelberg. ex Typographia Commelini 1595. 8. in qvo volumine occurrunt.

1) *Ἔλεγχος σαφὴς τῶν Ἰσμαηλιτῶν καὶ τῆς φλυαρίας τῶν δογμάτων αὐτῶν*, *Ismaëlitarum, futiliumque ejus sectæ dogmatum perspicua confutatio*, pag. 1-34. cum Latina versione *Jo. Jacobi Beureri*, Professoris Græcæ Lingvæ in Academia Friburgensi, qvi sine nomine auctoris hoc scriptum ad Sylburgium misit, Sylburgius vero observavit esse titulum XXVIII. Panopliæ † *Euthimii* Zigabeni, circa A. C. 1112, clari *κατὰ Σαρακηνῶν*, contulitqve cum qvatuor Codicibus MSS.

* De præclaro hoc viro dixi lib. 3. cap. 6. §. 38. in notis.

† In Bibliotheca Patrum edit. Lugd. cujus Tomo XIX. Panoplia Euthymiana exstat ex Zini versione, Latine, est titulus XXIV. p. 228. seq.

MSS. Bibl Palatinæ, & cum latina interpretatione *Petri Francisci Zini* qvi totam Panopliam latine vertit, de qva infra in Euthymio. Jam sufficiat notasse Elenchum hunc Ismaëlitarum ex Sylburgii editione legi etiam in Auctario Græcolatino Bibliothecæ Patrum Ducæano Paris. 1624. Tom. 2. p. 292. & in Bibl. Patrum edit. Morellianæ Paris. 1644. 1654. tomo XII. p. 536-551.

2) Περὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Σαρακηνῶν Μωάμεθ, ... *De Saracenorum Principe Maometho*, incerti scriptoris, p. 54-73. cum versione Sylburgii, qvi observat gemina fere legi non modo in Georgio Cedreno p. 346. seq. edit. Basil. sed etiam in MS. Joannis Siculi Chronico qvod in Michaële Theophili filio definit.

3) Τάξις γινομένη ἐπὶ τοῖς ἀπὸ Σαρακηνῶν ἐπιστρέφουσι πρὸς τὴν καθαρὰν ἀληθῆ πίστιν ἡμῶν τῶν χριστιανῶν. *Ordo qui observari debet super iis, & anathematismi ab illis dicendi qui à Saracenis ad nostram Christianam puram veramque fidem se convertunt*, p. 74-91. cum ejusdem Sylburgii versione. *Catechesis ista*, inqvit, *Saracenorum ad Christianam fidem accedentium è MS. Palatinæ Bibliothecæ libro satis vetere desumta est: in quo multa sunt ejusmodi constitutiones sive ordinationes super iis qui ab Hæresi aliqua Gentilismo, Judaismo & similibus ad Christianam religionem se aggregant.* Hoc κατηχητικὸν συνκτίον in qvo anathema adversus Deum Mohammedis, respicitur à Niceta Choniate in Manuele Comneno, ut jam dixi supra p. 437. Confer etiam anathematismos Saraceni qvi ex libro XX. thesauri Orthodoxæ Fidei ejusdem Nicetæ leguntur Latine in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. T. XXV. p. 186. sq. Græce & Latine T. 2. Auctarii Ducæani p. 282. seq. & T. XII. Bibl. Patrum edit. Morellianæ Paris. 1644. 1654. p. 527-533. Non omittendum deniqve qvod Sylburgius in notis p. 128. ex eodem MS. Codice & Græce & Latine exhibet *Modum recipiendi Hæreticos in Ecclesia:* πῶς χρὴ δέχεσθαι τοὺς ἀπὸ αἱρέσεων τῇ ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ προσερχομένους.

4) Ex *Theophanis* Monachi Chronographia, & qvi Theophanem latine vertit *Anastasii* Bibliothecarii Historia Ecclesiastica, *narratio de Saracenica sive Moamedica secta primordiis* p. 92-105. Utrumqve, Theophanem & Anastasium ab eo tempore integros vulgarunt viri eruditi, ut supra p. 151. sq. dictum est, sed Sylburgio eos MStos Bibliotheca Palatina suppeditavit. *Erunt autem fortasse*, inqvit, *qui & alia his addi potuisse dicturi sint. Fateor. Primum enim* Joannem Damascenum a) *paullo post Saracenæ sectæ initium vixisse, & contra eam scripsisse*

a) Forte respexit qvæ habet *Damascenus* ad calcem libri de hæresibus in Cotelerii monum. Ecclesiæ Græcæ T. 1 p. 326-335 atqve inter *Damasceni* opera T. 1. edit. Viri Clariss. Mich. le Qvien p. 110. seq.

ſed pauca valde, in cribrationis ſuæ prologo tradit illuſtris ille Cardinalis Nicolaus de Cuſa, atque adeo inter Damaſceni opera exſtat b) *Chriſtiani & Saraceni diſputatio. Deinde Romæ in Vaticana Bibliotheca exſtare dicitur* Nicetæ Byzantini Philoſophi *contra Maomedem liber, & Epiſtolæ ab Agarenis miſſæ confutatio ad Michaëlem Theophili filium, Imp. CPolitanum. Sed quoniam neque illius neque hujus exemplaria Græca nanciſci nobis licuit, alia eorum edendorum exſpectanda fuit occaſio.* Joannis Cantacuzeni c) *contra Moamedem orationes quatuor, & tres* * *Chriſtianæ religionis contra Saracenorum hæreſin Apologetici; ad hæc* Richardi Florentini d) *confutatio Corani Moamedici*

b) Latine in antiqvis Damaſceni editionibus legitur, & incipit: *Si interrogatus à Saraceno, quis ſit CHriſtus.* In nova editione T. I. pag. 466. Græca qvidem addita ex *Theodoro Abucara*, ſed paſſim manca, & ſubjunctus p. 470. alius dialogus Saraceni Theodori, ex ore Joannis Damaſceni, hoc initio: εἰπέ μοι ὦ Ἐπίσκοπε. Græca ad Jo. Aubertum miſerat Allatius. In MS. autem Vindobonenſi, teſte Lambecio V. p. 126. prior διάλεξις MS. exſtat Græce alio ordine, atqve incipit ſic: Ἐρωτηθεὶς ὁ χριστιανὸς παρὰ Σαρακηνȣ̃, τίνα λέγεις αἰτίαν καλȣ̃ καὶ κακȣ̃; Hiſce ſcriptis jungendus *Bartholomæi Edeſſeni*, elenchus & confutatio Hagareni, qvam capite mutilam Græce cum verſione ſua edidit Stephanus le Moyne è MS. Scaligeriano in Variis ſacris T. I. p. 302-428. & alterius ſcriptoris κατὰ Μωαμὲδ, p. 429-451. Conferenda etiam qvæ de Muhamede tradit *Conſtantinus Porphyrogenitus* lib. de adminiſtrando Imperio cap. 14. ſeq. *Gennadii* Scholarii Patriarchæ CPol. Confeſſio & dialogus cum Amurathe Sultano Mahomede, *de via ſalutis humanæ & recta fide Chriſtianorum*, de qvibus mox ad Turco Græciam Martini Cruſii.

c) Vide ſupra p. 473. & qvæ de *Georgio Phranza* ex his Cantacuzeni orationibus plura mutuato p. 618. * qvatuor.

d) Richardi propugnaculum fidei adverſus deliramenta Alcorani prodiit latine Pariſ. 1511. Hiſpali 1520. & Venet. 1607. 4. Græca autem *Demetrii Cydonii* verſio cum latina interpretatione Bartholomæi Piceni de Monte Arduo ad Ferdinandum Arragoniæ & Siciliæ Regem exſtat in Theodori Bibliandri Syntagmate ſcriptorum anti Muhamedanorum Baſil. 1543. fol. ſubjuncta Chriſtianæ fidei exomologeſi adverſus Saracenos, incerto auctore, Græce & Latine. Reviſa Rom. 1606. 8. In Codice MS. Cæſareo hæc eſt inſcriptio libri Richardi: Ἀνατροπὴ κεφαλαιώδης τȣ̃ νόμȣ Μωαμὲθ, ὑπὸ μὲν Ῥικάρδȣ τινὸς ἐκτεθεῖσα λατινικῶς, ὑπὸ δὲ τȣ̃ Δημητρίȣ τȣ̃ Κυδωνίȣ ἑρμηνευθεῖσα ἑλληνικῶς. Vide Lambecium lib. I. p. 145. & lib. V. p. 168. In Bibliandri editione ita inſcribitur: Ῥικάρδȣ τȣ̃ τῷ τάγματι τῶν παρὰ Λατίνοις καλȣμένων Πρεδικατόρων κατειλεγμένȣ ἀνασκευὴ τῆς παρὰ τȣ̃ καταράτȣ Μαχȣμὲθ τοῖς Σαρακηνοῖς τεθείσης νομοθεσίας, μετενεχθεῖσα ἐκ τῆς Ἰταλῆς διαλέκτȣ εἰς τὴν Ἑλλάδα, διά τινος Δημητρίȣ. De Richardo illo, ſive Ricoldo, Ordinis Dominicani Monacho qvi circa A. C. 1300. floruit, vide Ambroſii de Altamura

medici à Demetrio Cydonio *in Græcum sermonem conversa, consulto à nobis omissa, quod & recentiora essent, & prolixiora quam quæ enchiridii forma exarari possent.*

XXVIII. MARTINI CRUSII * qvi ante hos centum annos Academiam Tubingensem doctrina atqve ingenio suo exornavit, atqve ut Græcæ lingvæ priscæ † peritissimi, sic Græcobarbaræ primi ** in Germania interpretis ac doctoris *Turco Græciæ libri octo*, qvibus Græcorum status sub Imperio Turcico in Politia & Ecclesia, Oeconomia & Scholis describitur, excusi sunt Basileæ Anno. 1584. 1594. fol.

Libri

Bibliothecam Ordinis Prædicator. p. 86. & 465. seq. De Demetrio Cydonio qui Imp. Joanni Cantacuzeno charus fuit medio sæculo XIV. & qvam plurima scripsit, dictum est Volum. X. hujus Bibl. p. 385. seq.

* Natus A. 1526. 19. Sept. & Professor utriusq; lingvæ ab A. 1559. in Academia Tubingensi obiit 25. Febr. A. 1607. ætat. 81. Inter Historicos Germaniæ magna ejus laus ob editos Annales Svevicos Francof. 1595. 1596. fol. 2. Vol. Turco Græciæ vero jungenda ejusdem Crusii gratulatio ad *Salomonem Schweigerum*, Imperatoris Rom. ad aulam CPol. legatum, cum descriptione illius peregrinationis. Argentor. 1582. 4. & ad calcem Mich. Neandri explicationis partium Orbis terræ Lips. 1589. 8. nec non *Stephani Gerlachii*, qvi Baroni Ungnadio ad Aulam Turcicam A. 1573. legato à sacris fuit, iter CPolitanum diu post ejus fata editum Germanice Francof. 1674. fol.

† Qvam familiaris fuerit Crusio lingva Græca, docet edita ab eo Witeberg. 1602. fol. qvatuor tomis distincta *Corona anni*, sive Homiliæ qvas ille ex ore Theologorum Germanice verba pro concione facientium, Græce calamo excepit, atqve in Græce & Latine edidit. His adde poëmata ejus Græca non invitis Musis scripta & Orationes Græcas Epistolasqve editas Basileæ apud Oporin. 1566. 4. itemqve alia carmina & prosa Græca, qvæ libris sex *Germano Græciæ* complexus est Basil. 1585. fol. Plures etiam Hymnos nostræ Ecclesiæ Germanicos Græca Metaphrasi donavit. qvæ adhuc MS. apud venerandum D. Val. Ernestum Loescherum asservatur, una cum prosaria eorundem expositione sive Homiliis Hymnodicis, qvarum latinam versionem edidit Rev. Jo Christophorus Olearius, Arnstad. 1705. 8. Crusius qvoqve fuit qvi Jacobi Herbrandi compendium Theologiæ, vertit Græce, ne dicam de iis qvæ ad Patriarcham CPol. Jeremiam missa, & cum amœbæis illius Jeremiæ & Theologorum Tubingensium scriptis utraqve lingva edita sunt Witeberg. 1584. fol. Omitto Grammaticam Crusii Græcam qvam ipse puer olim didici, & Narrationem Græce scriptam de bello Smalcaldico editam inter scriptores rerum Germanicarum à Marqv. Frehero, Tomo tertio p. 429. Francof. 1611. fol. Commentarium in lib. 1. Iliados, Observationes ab Heliodori Æthiopica &c.

** Crusius ipse de se in Turco Græcia p. 185. Πρῶτος, (*absit gloriatio & invidia*) *introductor Barbaro Græcæ Linguæ in nostram Germaniam. Quod si non ubique κατορθοῦται, veniam mihi ὡς πρωτοπείρῳ benigne dari peto. Mihi quidem hanc linguam ἀδιδάκτως καὶ ἀσφαλέως αὐτομαθήσαντι diu nullum adjumentum, aut certe exiguum invenienti, DEus novit quanto labore, investigatione, ratiocinatione opus fuerit.* adde p. 311.

Libro primo, cui effigies Imperatoris CPol. habitu prisco & insignibus Imperatoriis ornati præmittitur, exstat 1) *Historia Politica CPoleos ab Anno CHristi* 1391. *ad A.* 1578. puriore stylo Græce descripta & ad Crusium missa à *Theodosio Zygomala*, p. 1-43. Græce & Latine cum Crusii versione, & notis à pag. 44-68. In his statim sub initium memorat MS. Codicem qvæstionum Grammaticarum *Manuelis Moschopuli*, qvi pridem Reuchlini fuit, scriptum ante Annum CHristi 1392. docetqve eundem esse qvi Basil. 1533. prodierit sub falso nomine *Basilii M.* τ̃ μεγάλȣ Βασιλείȣ περὶ Γραμματικῆς γυμνασίας. Laudat etiam pag. 44. 190. 195. *Nicetæ Acominati* Choniatæ Historiam BarbaroGræce MStam in inclytæ Augustæ Vindelicorum Bibliotheca, ex qva præcipua BarbaroGræca Hieron. Wolfius in suas ad Choniatam notas transtulerit. Annæ Comnenæ sepulchrum in templo Patriarchatus CPoli obvium describit p. 46. & locum ex ejus Alexiade tunc adhuc inedita profert adversus primatum Papæ Romani. Narrat etiam p. 48. se accepisse Damasceni θησαυρὸν, & p. 53. illum *Damascenum Hypodiaconum & Studitam* appellat, qvi composuit Homilias thesauro illo comprehensas, qvi liber in pagorum Græciæ & Thraciæ templis, suis Dominicis & festis diebus qvibus ejus λόγοι inscripti sunt, à Sacerdote ad populum legi solet. P. 68. & 210. meminit *Barbaro Græci MS. Chronici* ab exordio Mundi ad Michaëlem Botaniatam, qvod ipsi abstulit Stephanus Gerlachius.

2) *Theodosii Zygomalæ* de CPoleos obsidionibus & Turcica expugnatione rebusqve hodiernæ Græciæ *Epistola ad Martinum Crusium* scripta Byzantii A. 1581. p. 74-98. cum Crusii versione & notis à p. 99. ad 104. in qvibus fragmenta aliarum Epistolarum Græcarum ad Crusium & Gerlachium missarum tum ab eodem Theodosio qvi pag. 100. Protonotarium se magnæ Ecclesiæ CPol. vocat, tum à Simone Cabasila, & p. 104. Epistolam absolutoriam qva Michaël Patriarcha Antiochenus Theodosium à peccatis absolvit. In calce Epistolæ hujus, qvemadmodum & aliarum passim in hoc opere, nomen & titulus scriptoris miris literarum ductibus more Græcorum recentium obscure indicatus potius qvam expressus cum expositione à Crusio addita legitur.

Libro secundo, cui effigies Patriarchæ CPol. præmissa est, exhibetur *Historia Patriarcharum CPolitanorum* qvi fuerunt à capta Anno 1453. per Mahomedem II. CPoli, qvid singulorum temporibus

... versione Sylburgii, qvi observat gemina fere legi... Georgio Cedreno p. 346. seq. edit. Basil. sed etiam in ... *culi* Chronico qvod in Michaële Theophili filio desinit.

3) Τάξις γινομένη ἐπὶ τοῖς ἀπὸ Σαρακηνῶν ἐπισ... καθαρὰν ἀληθῆ πίστιν ἡμῶν τῶν χριστιανῶν. *Ordo qui ob... & anathematismi ab illis dicendi qui à Saracenis ad nostra... puram veramque fidem se convertunt*, p. 74-91. cum eju... versione. *Catechesis ista*, inqvit, *Saracenorum ad Chri... cedentium è MS. Palatinæ Bibliothecæ libro satis vetere desumta... ta sunt ejusmodi constitutiones sive ordinationes super iis qui ab H... tilismo, Judaismo & similibus ad Christianam religionem se ...* κατηχητικὸν τυκτίον in qvo anathema adversus Deum ... respicitur à Niceta Choniate in Manuele Comneno, ut ... 437, Confer etiam anathematismos Saraceni qvi ex lib... Orthodoxæ Fidei ejusdem Nicetæ leguntur Latine in ... trum edit. Lugd. T. XXV. p. 186. sq. Græce & Latine T. ... cæani p. 282. seq. & T. XII. Bibl. Patrum edit. Morelli... 1654. p. 527-533. Non omittendum deniqve qvod Syl... p. 128. ex eodem MS. Codice & Græce & Latine exh... *cipiendi Hæreticos in Ecclesia* : πῶς χρὴ δέχεσθαι τοὺς ἀπὸ ... Ἐκκλησίᾳ προσερχομένους.

4) Ex *Theophanis* Monachi Chronographia, ... phanem latine vertit *Anastasii* Bibliothecarii Histori... *narratio de Saracenica sive Moamedica secta primordiis* p. 92... qve, Theophanem & Anastasium ab eo tempore inte... viri eruditi, ut supra p. 151. sq. dictum est, sed Sylbu... Bibliotheca Palatina suppeditavit. *Erunt autem fortassi... & alia his addi potuisse dicturi sint. Fateor. Primum enim* Jo... scenum a) *paullo post Saracena secta initium vixisse, & con...*

a) Forte respexit qvæ habet *Damascenus* ad calcem libri de hæresib... rum. Ecclesiæ Græcæ T. I p. 326-335 atqve inter Damasce... Viri Clariss. Mich. le Qvien p. 110. seq.

ubi de Græcorum Psalmodia, Horisqve Canonicis, laudat vetustum MS. πανδέκτην καὶ λειμωνάριον Antiochi Monachi τῆς Λαύρας τοῦ Ἀββᾶ Σάβα ad Eustathium Abbatem μονῆς Ἀτταλίνης Ancyræ in Galatia, additqve ei subjunctum λειμῶνα sive λόγους καὶ βίους διαφόρων γερόντων καὶ ἁγίων πατέρων qvod opus auctor qvisqvis fuit Sophronio cuidam inscripsit, qvem ἱερὸν πιστὸν τέκνον appellat. Conciones sacras à Græcis fieri p. 197. 207. notat non lingva Græcobarbara qvæ à vulgo intelligatur sed antiqva. Ibidem nonnulla de Musica Græcorum Ecclesiastica, & qvanti sit apud Christianos & Turcas Patriarchæ CPol. auctoritas. Imperatorem qvi à S. Babyla Antiocheno Episcopo exclusus templo fuit, ex Legenda Græca MS. 4. Sept. notat fuisse Numerianum. P. 198. & 200. 203 Græce affert versus Διόπτρας, latine deinde editæ à Jac. Pontano (de qvo dixi supra p. 566. seq.) & p. 199. 205. laudat MS. Augustanum Codicem Historiæ *Georgii Pachymeris*, (de qva supra p. 458.) nec minus ibidem & p. 496. memorat *Augustanam Confessionem* è Græco versam in lingvam Ibericam sive Georgianam: & *Joannicium* Hieromonachum Cartanum & magnum Protosyncellum Cercyrorum librum varii argumenti, inscriptum ἄνθος compostuisse curas fallendi causa Venetiis in carcere in qvem eum Arsenius Monembasiensis Episcopus compingi fecit, si Cartanum qvidem audimus non ob aliqvod crimen sed ob studium pietatis & veritatis. P. 200. Epigramma *Michaëlis Sophiani* Byzantii in Templum S. Georgii Venetiis A. C. 1564. ex libello Zachariæ ἱερέως Γαρδυλίου Κρητὸς τοῦ ἐπονομαζομένου Μαραφαρᾶ καὶ ἐπιτρόπου τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Seraglia sive Regiæ Ottomannicæ CPolitanæ icon pag. 202. P. 203. memorat Georgium Cantacuzenum *, Antonii Cantacuzeni, à qvo Hieron. Wolfius Zonaram redemit, filium in Bibliotheca sua habuisse *Acta tertii, quarti & quinti Concilii, exegesin διαφόρων in Pentateuchum, Nilum Theologum* aliosq; libros optimos, sed inæstimabili pretio æstimatos. P. 204. 250. 273. memorantur Διδαχαὶ Ἀλεξίου ἱερέως τοῦ Ραρτούρου καὶ χαρτοφύλακος τῆς Κερκύρας, excusæ Venetiis A. 1560. cum præfatione Theonæ qvæ his verbis inscribitur: ὁ ἐν ἀρχιερεῦσιν ἐλάχιστος Θεωνᾶς καὶ ἔξαρχος τοῦ παναγιωτάτου Πατριάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοῖς αἰδεσίμοις ἀρχιερεῦσι καὶ φιλαρέτοις πατράσι, τῷ τε λοιπῷ τοῦ Κυρίου χριστωνύμῳ πληρώματι εὖ πράττειν. Ibidem exstat notitia de *Cyrillo* Metropolita Nicæno Anno 1675. Ephesino *Athanasio* & Thessalonicensi *Joasapho*, & de Patriarcha CPol. *Jeremia* p. 205. qvem virum humanissimum vocat ac veritatis studiosissimum, perpe-

* Hujus Georgii Cantacuzeni Bibliothecam refertam libris MSS. laudat Georgius Dousa Epist. de itinere suo CPol. p. 70. Lugd. Bat. 1599. 8.

octo, qvibus Græcorum status sub imperio Turcico in Politia
Oeconomia & Scholis describitur, excusi sunt Basileæ A
1594. fol.

Bibliothecam Ordinis Prædicator. p. 86. & 465. seq. De Demetri
Imp. Joanni Cantacuzeno charus fuit medio sæculo XIV. & qvam pl
dictum est Volum. X. hujus Bibl. p. 385. seq.

* Natus A. 1526. 19. Sept. & Professor utriusq; lingvæ ab A. 1559. in Ac
gensi obiit 25. Febr. A. 1607. ætat. 81. Inter Historicos Germaniæ mag
editos Annales Svevicos Francof. 1595. 1596. fol. 2. Vol. Turco Gr
genda ejusdem Crusii gratulatio ad *Salomonem Schweigerum*, Imper
aulam CPol. legatum, cum descriptione illius peregrinationis. Arg
& ad calcem Mich. Neandri explicationis partium Orbis terræ Li
non *Stephani Gerlachii*, qvi Baroni Ungnadio ad Aulam Turcicam
sacris fuit, iter CPolitanum diu post ejus fata editum Germanice Fra

† Qvam familiaris fuerit Crusio lingva Græca, docet edita ab eo Witel
qvatuor tomis distincta *Corona anni*, sive Homiliæ qvas ille ex
rum Germanice verba pro concione facientium, Græce calamo ex
Græce & Latine edidit. His adde poëmata ejus Græca non invit
& Orationes Græcas Epistolasqve editas Basileæ apud Oporin. 15
alia carmina & prosa Græca, qvæ libris sex *Germano Græcia* co
sil. 1585. fol. Plures etiam Hymnos nostræ Ecclesiæ Germanico
phrasi donavit. qvæ adhuc MS. apud venerandum D. Val. Ern
rum asservatur, una cum prosaria eorundem expositione sive Homili
qvarum latinam versionem edidit Rev. Jo Christophorus Olearius,
8. Crusius qvoqve fuit qvi Jacobi Herbrandi compendium Theo
Græce, ne dicam de iis qvæ ad Patriarcham CPol. Jeremi
cum amœbæis illius Jeremiæ & Theologorum Tubingensium
qve lingva edita sunt Witeberg. 1584. fol. Omitto Grammatica
cam qvam ipse puer olim didici, & N ationem Græce scr
Smalcaldico editam inter scriptores rerum Ger nicarum à Mo

hometi Zelebi Commentariensis pater fuit, jussu Suldani facta, & Græcis literis descripta pag. 110-119. Eadem prodiit etiam Græce & Latine ad calcem Orationis Dav. Chytræi † de statu Ecclesiarum in Græcia, Asia, Africa, Ungaria, Bohemia Francof. 1583. 8. & curante Joanne à Fuchte Helmst. ** 1611. 8. una cum ejusdem argumenti sed prolixiore *dialogo Gennadii & Amurathis* περὶ τῆς ὁδοῦ τῆς σωτηρίας ἀνθρώπων qvi Græce & Latine vulgatus est à Jo. Alexandro Brassicano, Viennæ 1530. 8. atqve à Christiano Daumio una cum Hieronymi Theologi Græci Dialogo de Trinitate, Cygneæ 1677. 8. Latine vero *** ex Gregorii Hermonymi Spartani versione, Joanne Polo de Albo Castro curante in Hæresiologia Jo. Heroldi Basil. 1556. fol p. 797. & in Bibliothecis Patrum ut in editione Lugdunensi A. 1677. T. 26. p. 556. De Codicibus MSS. hujus Dialogi vide Allatii diatribam de Georgiis p. 402. & Eusebium Renaudotum in Gennadii operum notitia p. 83.

Libro tertio continentur variæ Græcorum inter se ab A. 1556. ad 1580. scriptæ *Epistolæ*, à *Theodosio Zygomala* in Crusii gratiam selectæ, cum Crusii versione & notis. Digestæ autem sunt in partes tres hoc modo:

Prima pars complectitur Epistolas scriptas lingva vulgari, cum apposita per eundem Zygomalam versione Græca puriori. Scriptæ sunt à *Joanne Maximo* Sacerdote & δευτερεύοντι seu Secundano: *Hermodoro Lestarcho* Medico è Chio: *Simeone* Hieromonacho & Episcopatus Ephemero sive vicario ex Andro, à *Michaële* Zygomalæ affine è Nauplio, *Manuele* scriba ex Anchialo, *Michaele Sbiri* è Monembasia & *Stamatio* (Eumathio) fratre Zygomalæ ex Anchialo. Subjungitur etiam pag. 228. *Parthenii* metropolitæ Sophiæ in Bulgaria Epistola ad Imperatorem Rudolphum II. data A. 1580. & pag. 229. Testimonium Comiti Alberto Levvensteinio datum A. 1578. Cairi à Patriarcha Alexandro *Joachimo*. Utrisqve Joachimi & Parthenii literis præter subscriptiones obscuris circumductionibus literarum involutas, unà cum explicatione subjuncta sunt etiam eorum sigilla.

Pars secunda continet Epistolas scriptas lingva Græca puriori complures, qvarum primoribus decem idem Zygomala versionem Græcobarbaram, omnibus latinam versionem & notas Crusius adjunxit.

Libri 5ti Pars Altera.

† Hic qvoqve Chytræus Orationi illi subjunxit varias Epistolas ex Græcia ad Martinum Crusium & alios datas, Græce & Latine.

** Notabis in Fuchtenii editione tantum extare capita duodecim, adeoqve octo postrema deesse.

*** Non Græce & Latine, ut legas in Appendice ad Hist. literariam scriptorum Eccles. præstantissimi Cavei.

Qvi Epistolas scripsêre sunt *Joannes Coreses* (Κορέσης) Medicus è Chio ad Patriarcham CPol. *Metrophanem*: *Hermodorus* supra memoratus, *Joannes Zygomala*, magnus Rhetor Magnæ Ecclesiæ CPol. (sive Exarchus Rhetor vide p. 259.) *Joannes Despota* seu Rex Moldaviæ, *Demetrius* Despotæ scriba ad Patriarcham CPol. *Joasaphum*, *Nicolaus* Protopapa Naupliensis, *Manuel* è Chio, *Matthæus Monachus* è Chio, *Methodius* Hieromonachus, *Neophytus* Larissæ Metropolita, *Jeremias* Patriarcha CPol. *Eugenius* Episcopus montis Sinai & Raithi ad Imp. Maximilianum A. 1569. *Demetrius* Diaconus CPol. ad Philippum Melanchthonem qvem præceptorem suum appellat A. 1559. p. 263. Interposita etiam sunt p. 258. seq. Epitaphia versibus scripta in *Isaacum* Sacerdotem Peloponnesium, & *Gratiosam* Theodosii Zygomalæ matrem, nec non *Jo. Zygomala* Epigramma in Concilium Decemvirorum illustrisſimæ Reip. Venetæ, & preces ad Mariam Virginem à qva morbo levari exoptat.

Tertia pars habet Epistolas septem ab Anno 1556. ad 1575. stylo Græco mixto sive Ecclesiastico qvi puris barbara adspersa habet scriptas à *Callisto* Metropolita Rhodi, *Logizo* Sacerdote in Insula Chio, *Theona* Paronaxiæ, ac deinde Thessalonicæ Metropolita, *Arsenio* Metropolita Tornobi ad Principem Mich Cantacuzenum: à *Joanne Bonapheo* à Patris Achajæ, *Maximo* Protosyngelo Patriarchæ, ex Joanninis sive Cassiope Ætoliæ, & *Ignatio* Hieromonacho è Chio, ad magnum Chartophylacem Alexandrum à Tera.

In notis p. 222. Crusius è libro ἄνθος τῶν χαρίτων affert parabolam de septem filiabus Diaboli ex injustitia susceptis, arrogantia, avaritia, fraude, invidia, hypocrisi, superbia, ac scortatione. P. 230. 44 ex Martyrio S. Catharinæ *in veteri Codice MS. chartaceo folii magnitudine singulis paginis binas columnas quadragenorum versuum habentibus, rubro conspersculis inducto, cum bullis seu umbilicis & cum duabus clausuris (more Græco) in aculeos infibulandis. Fuerat is Codex cum aliis pluribus MSS. à Cardinale Joanne de Ragusio tit. S. Sixti, Basileæ in Concilio relictus.* P. 234. *Meletius* Patriarchæ Alex. Protosyncellus commendatur ut vir perdoctus, perhumanus, religionis studiosus. Ibidem narrat Turcas qvinqvies qvotidie ad preces convocari hora una ante lucem, tum circa horam nonam, duodecimam, & qvartam, atqve hora prima noctis. Initium precationis eorum esse *ne Deus concordiam Christianis det*. De *Josepho* Hieromonacho Gardiano in Monasterio S. Catharinæ in monte Sina, vide p. 235. seq. Μαρμάλε, βιβλίον ἔχει τῆ Θεοδίμου ἐγκώμια pag. 243. *Ex Gerlachio cognovi*, inqvit p. 246. *plerisque Græcorum templis in singulis Civitatibus scholas puerorum adjunctas esse, in quibus nulla sint c* [illegible] *nec diversæ lectiones,*

fi

... præceptor pueros in Psalterio, Horologio, Acoluthiis aliisque libris quo... Ecclesiis usus sit, instituens. Ab Joanne Zygomala, complures Patriarcha...ciales antiqvam lingvam mediocriter doctos esse: etiam à doctioribus Græcia ...tos ad illam ali, & propterea discendam Italiæ qvoqve Academias à Pelo...sis, Cretensibus, Chiis adiri. Illum Joannem Zygomalam ex magno ...ore Patriarchico factum μέγαν τῶν θείων γραφῶν ἑρμηνευτὴν notat p. atqve p. 264. scribit versionem Confessionis Augustanæ Græcam ...olscii editam nomine, compositam fuisse à Philippo Melanchtho... ...vi illam per Demetrium Thessalonicensem, Diaconum CPol. mi... Joasaphum Patriarcham CPol. De illa versione vide etiam p. 488. Eadem est qvæ cum Wurtenbergensium Theologorum scriptis ...emiam Patriarcham CPol. prodiit Witeb. 1584. fol. ubi habes etiam ...iæ responsiones, qvas Latine separatim vulgaverat Stanislaus So...ius, Polonus. Vide qvæ dixi Volum. X. hujus Bibl. p. 518.

Libro Qvarto Crusius exhibet Epistolas alias sexaginta vario sty... ...æco scriptas, cum latina versione & notis. Auctores Epistolarum *Metrophanes* Cæsareæ Cappadociæ Metropolita & deinde Patriar... CPol. *Nicolaus* Sacellarius & alii Clerici Chii. *Joasaphus* Patriarcha ..., *Jeremias* Patriarcha CPol. *Michaël* Patriarcha Antiochenus, *Sophro...* Hierosolymorum & Palæstinæ, *Gregorius* Metropolita Prusæus, *Anto...* Mytilenes, *Callistus* Metropolita Rhodi, *Macarius* Hieromonachus ...bas Monasterii Insulæ Patmi, *Sophronius* Hieromonachus antehac ...s, & *Neophytus* Hieromonachus atq; Protosyngelus Patriarchicus, ...*hytus* Chii Metropolita (cujus Epistola p. 304. directa est ad magnæ ...esiæ CPol. Clericos, Magnum Oeconomum, Magnum Logothe... Magnum Scevophylacem, magnum Sacellarium, & parvum Lo...etam, item Nomophylacem, & Dicæophylacem, protonotarium ...otoapostellarium) *Joannes Coreses* & *Franciscus Domesticus* Medici ...; *Leonhardus Mendonius* Anchialo, *Smaragda* Canabutzena, *Joannes* ...*las*, *Stamatius* * è Scyro, *Josephus* Episcopus Scyri, *Joachimus* Imbri ...copus, alius Protopapa sive Episcopus Teni Insulæ, *Dionysius* Nau...æ Argorum, *Joasaphus* Monembasiæ Metropolita, *Arsenius* Coronæ ...copus, *Dionysius* veterum Patrarum Metropolita Corinthi, *Nicanor* ...narum, *Joasaphus* Thessalonicæ, *Jeremias* Larissæ Episcopus & *Da...enus* Demonici & Elassonis, *Damascenus* Episcopus Λιτζῆς καὶ Ῥενδίνης, & Rhendinæ: *Pachomius* ὁ Γάννου καὶ χώρας Ganni Metropolita & ...ræ, *Theophanes* Hieromonachus qvi Theodosii Zygomalæ se spirita... parentem p. 332. appellat: alius Oeconomus Calliupoleos, *Joasa-phus*

* Stamatii sive Eumathii Zygomalæ mentio p. 324.

phus Adrianopoleos Episcopus, *Gabriel* Pogojanæ ArchiEpiscopus, *Gerasimus* Polianæ Episcopus, *Zosimus* Citri, Tornobi *Arsenius*, *Sophronius* Archiepiscopus primæ Justinianæ & Achridarum, *Methodius* Melenici Episcopus, *Neophytus* Dicæi cœnobii Hieromonachus, *Thomas Palæologus* Despota Porphyrogenitus, cujus Epistolæ p. 344. subjiciuntur Sultani Turcici *Selimi* literæ comminatoriæ ad Venetos qvibus Cyprum ab eis repetit. Et p. 312. exstat *formula testamenti* facti A. 1574. Chii à *Maria Pilia*, cum subscriptionibus. Plerisqve etiam Epistolis hoc qvarto libro subscriptiones adjunguntur, notatu dignæ tum propter nomina ipsa personarum & locorum, tum ob monogrammata & intricatos literarum ductus qvos cum expositione semper ad αὐτόγραφα accurate expressos Crusius lectori inspiciendos exhibet. In notis idem p. 320. & 293. notat Theodosium Zygomalam A. 1576. cum Nomophylace magnæ Ecclesiæ presbytero *Sabbat*[illegible] Exarchum in insulas emissum fuisse, *nempe ad colligendas pecunias de*[illegible] *ibus τὸ χαράτζιον tributum Sultano persolventur. Literis tunc hortari so*[illegible] *P*[illegible]*iarcha CPol. Antistites Insularum, clericos*[illegible] *eosqve viros, & plebe*[illegible] *ib*[illegible] *ro & Lesbo Rhodum & Carpathum usque, uti*[illegible] *lint contributione βοηθ*[illegible] *τῇ μ*[illegible] *τῶν τῶν ἐκκλησιῶν, εἴτε ταῖς βοηθείαις αὐτῶν αὐτῆς καὶ μέχρι* [illegible] *δύνης, καὶ τὸ ἀπόδειξιν συντηρεῖσθαι*[illegible] *Iidem ἔξαρχοι ** potestat*[illegible] *qvoqve habent à Patriarcha* [illegible] *ἀφορίζειν, privandi dignitate* [illegible] *cl*[illegible]*stica & excommunicandi* [illegible] *τίας, si quos hujusmodi pœna di*[illegible]*s repererint; sicut vicissim quoque pœnitentes absolvendi.* De Zygomalæ fratribus & aliis propinqvis vide p. [illegible] Ἀπολυτικοῦ sive dimissoriæ Epistolæ Clerico à Metropolita Rhodi [illegible] exemplum legitur p. 299. qvalium in veteri ecclesia usus, de qvibus Bernardinus Ferrarius lib. 1. de antiqvo Ecclesiasticarum genere cap. [illegible] & Beveregius ad can. XVII. Trullanum. Ex Basilicis tum temporis ad huc ineditis loca proferuntur à Crusio p. 331. De Athanasio Lauræ Monasterii in monte Atho conditore temporibus Nicephori Phocæ Imp. vide sis p. 333.

Libro quinto occurrunt LXII. Epistolia sive argumenta, Scholasticis qvi in stylo utroqve exercere se volunt, proponenda, qvæ Theodosius Zygomala A. 1578. ad Crusium misit stylo græcobarbaro cum pure Græcis è regio[illegible] positis, atqve editor deniqve auxit latina interpreta[illegible] p. 34[illegible] 370.

[illegible] [illegible]stat 1) [illegible]*trii Zeni* Zacynthii, ejusdem cujus liber de [illegible] [illegible]us Græcobarbaris politicis, Venet. 1529. exc[illegible] [illegible]*hia Homerica*, vulgari lingva Græcorum.

** Confer p. 502.

rum, versibus itidem politicis expressa, una cum latina versione Crusii. p. 373-382. subjuncta hujus Oratione de laude fabulæ p. 383-389. & notis in Batrachomyomachiam p. 390-399. Hanc Demetrii Zeni Batrachomyomachiam Venetiis primum excusam, postea ex Crusii editione Græce ac Latine recudi fecit Joanes Michael Langius in parte altera Philolologiæ BarbaroGrææ, Altdorfii 1707. 4.

2) Carmina aliqvot Crusii Græca, cum versione interlineari Græcobarbara *Simeonis Cabasilæ* Hieromonachi, & latina Crusii interpretatione p. 400-407.

Libro septimo Epistolæ XXVIII. Tubinga CPolin & CPoli Tubingam missæ ab A. 1573. ad 1578. Græce & Latine p 410-483. cum Crusii notis p. 484-514. Tubingæ scripsere Crusius, & D. Jacobus Andreæ: CPoli vero *Theodosius Zygomala*, hujus pater * *Joannes Zygomala* Rhetor, ex Nauplio Peloponnesi, *Jeremias* Patriarcha CPol. *Simeon Cabasilas*, & *Joannes Trachaus* Nærensis. Patriarcham Jeremiam ita describit Crusius p. 486. *Patriarcha Hieremias vir humanus & placidus est, amabili vultu, hominum animos ipso intuitu sibi devinciens. Corpulentus est & procera staturæ. Veste ütitur monastica, nigra & pralonga: caput cucullo tectum habet, crines nutrit crispos, & ex antecessorum consvetudine in humeros (qvemadmodum Salvator noster pingi solet) diffluentes. Cumqve totius Græciæ, & plurium locorum, cæterorumqve Patriarcharum qvasi* ἐπίσκοπος *sit, nihil splendoris vitæ ipsius habet, sed omnia simplicitatem & humanitatem singularem sapiunt.* & pag. 491. *Similis moribus, forma & statura nostro Cancellario D. Jacobo Andreæ, & forte longior: in medio capitis rasura, in syncipite corolla, in occipitio & temporibus longi capilli, sicut in omnibus illic Monachis. Patria ejus* Ἀγχίαλος, *vulgo* Achilò, *Ponto Euxino vicinum opidum. Ætas illius A. 1578. fuit circiter XLII. annorum. Patriarchæ, Metropolitæ & Episcopi cognominibus carent. Fertur tamen Hieremiæ familiam vulgo* Τρανὸς *dici, id est* μείζονας. Ex fragmento veteri MS. Barbarogræco iconibus ornato de *amoribus Lybistri & Rhodamnes* specimen affert Crusius p. 489. 490. & argumentum totius fabulæ à se in compendium missum latine exponit, de qva alio loco, ubi scriptores Eroticos recenseo. De *Emanuele Margunio* Cretensi, in Academia Patavina Philosophiam Græcasqve literas edocto mentio p. 495. uti de *Simeone Diacono* p. 500. qvi Crusio significavit habere se *undecim capita Apollonii Dyscoli* Grammatici, eatenus desiderata p. 503. ubi etiam de *Philippo Ptolemæo* Perusiano Medico Physico Sceptico, qvi A. 1578. Græcobarbaro Epistolio Crusii amicitiam ambivit, & paullo post ad Turcas accessit, pag. 504. Longus Catalogus aliorum virorum in Græcia tunc claro-

* vide p. 431. 491.

clarorum doctrina & dignitate occurrit pag. 506. sq. ex albo D. Stephani Gerlachii. P. 498. ex Gerlachii Epistola hæc brevis notitia librorum CPoli MStorum exhibetur:

Μεγάλη βιβλιοθήκη (Photii, vide p. 512.) in insula Chalce.

Μέλισσα (Antonii Melissæ Loci Communes.)

Γρηγορίου τοῦ θεολόγου περὶ τῶν καθ' αὐτὸν: ἃ χρύσεα ἔπη καλεῖται.

Νικηφόρου καὶ πρεσβυτέρου τοῦ Βλεμίδου ἐξήγησις εἰς τὸ Ψαλτήριον.

Τετραευαγγέλιον ἐξηγημένον, εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῶν δὲ εὐαγγελιστῶν, παρὰ εὐσεβίου τοῦ παμφίλου, πρὸς Καρπιανὸν μοναχόν.

Χριστοδούλου μοναχοῦ *libri tres contra Judæos.*

Josephi Monachi, cognomento πρυεννίου, (forte Βρυεννίου) *orationes Theologicæ: quas temporibus Manuelis Regis plerasque in palatio Regio, & templo Apostolorum, habuit: de S. Trinitate, de processione Spiritus S. tantum ex Patre, contra Latinorum sententiam.*

Joan. Damasceni κεφάλαια ν. περὶ τῶν αἱρέσεων.

Γρηγορίου πάπα τῆς παλαιᾶς ῥώμης, μετὰ καὶ πέτρου τοῦ φιλοσόφου διάλογοι.

Ἐκκλησιαστικὸς διάλογος τοῦ ταπεινοῦ Συμεὼν, ἀρχιεπισκόπου θεσσαλονίκης, κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων: καὶ περὶ τῆς μόνης πίστεως τοῦ θεοῦ.

Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας, τῆς ἐν ἱεροσολύμοις ἁγίας λαύρας, τοῦ ὁσίου πατρὸς Σάβα.

In Patriarchatu, maximum opus, titulo: Συναγωγὴ ἐξηγήσεων ἀπὸ διαφόρων ἁγίων πατέρων καὶ διδασκάλων (*Athanasii, Cyrilli, Basilii, Chrysostomi, Theodoreti, Greg. Nysseni, Isidori, Eusebii, & aliorum*) εἰς τὴν βίβλον τῶν ψαλμῶν; συλλεγεῖσα παρὰ τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου ἡρακλείας Νικήτα τοῦ Σερρῶν.

Pandecta, continens summas, seu argumenta, canonum Apostolicorum: septem Synodorum universalium, & provincialium, Epistolarumque Synodalium: Acta vero sextæ & septimæ Synodi, perfecta. Cui addita est ἐξήγησις τῶν θείων κανόνων τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ τοπικῶν: πονηθεῖσα ἰωαν. μοναχῷ ζωναρᾶ.

Ἑξηκοντάβιβλος, *liber Juris civilis, precio aliquot centuriarum aureorum.*

Historici Laonicus Chalcondyles, Michael Glycas, Ἀγαθίας, Εὐνάπιος.

Fragmenta quædam historiæ Turc. de expugnatione Constantinopoleos lingua vulgari.

Ἐπιστολαὶ Πηλουσιώτου (Isidori) ἀνδρὸς σοφιστοῦ.

P. 510. narrat CPoli missos hosce libros MStos, emtos 37. thaleris: *Demosthenem* ab edito multum differentem, (adde p. 503.) additis

tis nonnullis vitis *Plutarchi*, *Thucydidem*, *Theodoreti* ἱςαςὴν cum explicatione *Epigrammatum* inedita, & Κεςάμεως (*Theodori*) λόγυς θεολογικὺς tunc adhuc ineditos. Deinde *Librum Canonum*, cui Acta Conciliorum Patrumqve auctoritates plurimæ insertæ, pro pretio duodecim thalerorum. *Testamentum Novum* pulcherrimum cum iconibus, Psalterio adjuncto, ex libris Mich. Cantacuzeni, pro decem thaleris, qvod Græci qvindecim ducatis redimere voluerunt. *Manassem* (*Constantinum*) Historicum tum nondum editum, pro tribus thaleris. *Festorum Græcorum canones* cum explicatione libri Psaltici, qvi usitatissimus Græcis ὀκτώηχ☉ dicitur, qvatuor thaleris. Librum sermonum Theologicorum. Orationes *Gregorii* (*Naz.*) Theologi cum expositione (*Nicetæ*) τ̃ Σεῤῥῶν Metropolitæ Homeliæ, duodecim thaleris, ac deniqve *Theodosium Meliteneum* Historicum pro duodecim Venetiis Ducatis sive Zechinis qvorum unus sex & viginti baciis sive grossis valet. His p 503. addit *Greg. Nyssenum* in Canticum Canticorum Bibl. Tubingensi inferendum. Prognostica Astrologica Annorum 1577. & 1578. exhibet Græce p. 499. & 501. narrat *Halepo sive Hierapoli CPolin vocatum esse Astrologum qvendam, qvi Sultanum de fortuna sua ex astris præmoneat. Ideo ex Galatensi colle exstruxit profundam detectamqve turrim, cujus summo imposuit astrolabium, & multos circulos ex orichalco magnos, inde prædicturus scilicet qvas gentes amicas qvas inimicas habiturus sit Murates. Operi perficiendo septennium sumsit, quotannis stipendio trium millium ducatorum, ejus duplum finito opere à Rege accepturus. Adjutor ei fuit Judæus quidam Thessalonicensis, qui ambo Cometam A.* 1577. *Arabiæ & Persiæ bellum minari dixerunt. Exitus tandem hic fuit, quod sphæricum illud opus mense Januario A.* 1580. *spatio unius horæ omne solo æqvatum est, qvod vulgo crederetur id omnis hactenus mali, bello in Persis infeliciter gesto, causam fuisse.* Etiam Græce exstare libellum τὰ τ̃ Σολομῶντ☉ κλαβίκυλα, cognosces ex pag 503. Tituli qvatuor Patriarcharum, CPol. Alexandrini, Antioch. & Hierosol. nec non qvatuor CPolitano Patriarchæ non subjectorum ArchiEpiscopum, Tornobi Bulgariæ, Pecii Serviæ, primæ Justinianæ, & Iberiæ sive Georgianæ leguntur Græce pag. 507. seq

Libro Octavo deniqve cum versione & notis occurrunt Epistolæ Græcæ XVIII. à Crusio scriptæ ad *Franciscum Portum* Cretensem, ejusqve filium *Æmilium Portum*: ad *Gabrielem Philadelphiensem* ArchiEpiscopum (Venetiis A. 1580. seq. degentem,) ad *Meletium* Cretensem Alexandriæ Ægypti Protosyngelum & Hieromonachum, ad *Joannem Morzinum* Cretensem: & vicissim à *Porto* utroqve (Geneva & Lausanna) à *Constantino Patricio* Chio (Patavio) à *Gabriele Philadelphiensi*,

Joanne

Joanne Medico è Peloponneso Epidaurio & ab *Andronico Cublide*, Oeconomo & Procuratore fraternitatis ad S. Georgium Græcorum, (Venetiis,) ad Crusium, Pars Epistolæ Crusii ad *Emanuelem Margunium* Cretensem p. 527. qvi idem est Margunius auctor Epigrammatis p. 538. qvod commentario Danielis Furlani in Aristotelem de partibus animalium præmittitur. Non alius etiam *Maximus Margunius*, Cytherorum Episcopus cujus Epistolam Hœschelius Photio suo præfixit.

In qvibusdam exemplis TurcoGræciæ Crusii subjuncta reperitur qvæ in aliis abest à p. 541. ad 557. *Appendix* dicata D. Joachimo Camerario, Joachimi F. Noribergæ Medico, à qvo pleraqve in illa comprehensa accepisse se Crusius testatur. Occurrunt autem in ea, Græcè:

1) *Antonii, Eparchi* a) *Corcyræi* Epistola ad Philippum Melanchthonem de pacandis in Religione dissidiis, ut Turcis fortius occuratur A. 1543.

2) *Joachimi Camerarii* responsum luculentum ad Matthiam Irenæum Francum Würtzeburgensem culpam in Pontificios conferens A. 1544. scriptumqve pro Melanchthone apud Coloniam tunc absente & occupatissimo.

3) *Dionysii* Patriarchæ CPol. intercessio pro Stephano Cæsariensi Cappadoce, eleemosynam colligente ad se suosqve à Turcis redimendos A. 1554. Græce & Latine.

4 & 5) *Jacobi Basilici Marcettii* sive *Marchionis*, Despotæ Sam. & *Jacobi Diassorini*, Domini Doridis Epistolæ Bruxellis missæ per Φυγγιὸν Pfinzingum Cæsaris Consiliar. datæ ad Philippum Melanchthonem, amicæ & litteras ejus desiderantes. A. 1555. Græce.

6) *Joach. Camerarii* pro Philippo ad utramqve responsio benevola, & de Græciæ ruina qvidem dolenda, gloria tamen immortali in Germaniam etiam derivata. A. 1556.

7) *Philippi Melanchthonis* Epistola per Demetrium Diaconum missa ad Joasaphum Patriarcham CPol. de Ecclesia Christi apud Græcos & apud nos A. 1559 Geneve.

In notis Crusius p. 555. exponit numerum & nomina præfecturarum Turcicarum Asiæ & Europæ qvibus præsunt Beglerbeji. De Walachia sive Mysia aut Dacia Walachorumqꝫ turbulentis ingeniis p. 558.

XXIX.

a) Hujus elegiam de misero Græciæ statu memorat Melanchthon in Epist. ad Camerarium 16. Febr. 1545. nec non in alia qva Venetias cum ex illa vetere Alcinoi insula (Corcyra) migrasse testatur. Postqvam Venetiis per aliqvod tempus Græcas literas professus fuisset Corcyram iterum regressum ad suos itaqve in literis conservisse refert Gyraldus dialogo 2. de Poëtis sui temporis.

XXIX. In LEONIS ALLATII * *συμμίκτοις* varia etiam leguntur, ad res CPolitanas facientia, itaqve & hujus collectionis brevem recensionem præsenti loco inserendam existimavi. Prodierunt itaqve curante Bartoldo Nihusio Amstelodami A. 1653. 8. licet titulus Coloniam Agrippinam præ se ferat, atqve distributa sunt in libros duos, in qvorum priore exstant.

1) *Joannis Phocæ* Cretensis ** Monachi qvi Matthæi Monachi in Patmo filius fuit & A. C. 1185. Palæstinam lustravit, *de locis Antiochiam inter & Palæstinam* nec non Syriæ, Phœniciæ & Palæstinæ, Græce & Latine p. 1-46. Hæc descriptio etiam Latine ex Allatii versione præmittitur Tomo secundo Act. Sanctorum Maji, cui Papebrochius subjunxit fabulosum Itinerarium Antonini Placentini è MS. Tornacensi, cum suis animadversionibus.

2) *Epiphanii* Monachi ac presbyteri Hagiopolitæ sive Hierosolymitani incertæ ætatis, *Syria & urbs sancta*, Græce è Codice Vaticano, cum Feder. Morelli versione per Allatium multis locis interpolata p. 48-63. Ejusdem scriptoris *de vita S. Deiparæ* laudat Allatius de Simeonum scriptis p. 106. & ad Eustathii Hexaëmeron pag. 285. seq. *Homiliam de S. Andrea Apostolo*, idem de Simeonibus p. 90.

3) *Perdiccæ* Protonotarii Ephesini. *Hierosolyma* versibus Politicis cum metaphrasi ejusdem Morelli carmine Jambico, pag. 65-68. Cangio hic idem videtur Perdicca de qvo pseudo Synodus Palamitarum A. C. 1347. habita pag. 171. & Pachymeres VI. 24. Hist. Ac Synodo illi CPolitanæ interfuere bini hoc nomine, unus *Theodorus Perdicca*, magnæ Ecclesiæ à supplicationibus: & *Georgius Perdicca*, scevophylax Imperatorii cleri, ab utroqve tamen horum Ephesius diversus fuisse videtur.

4) *Anonymi de Locis Hierosolymitanis*, lingva Græca vulgari, cum Allatii versione p. 80-102.

* Obiit Allatius Romæ 19. Januar. 1669. octogenario major. Catalogum scriptorum suorum ipse texuit in Apibus urbanis. Alius legitur ante librum de templis Græcorum edit. Coloniensis, & ad calcem scripti de mensura temporum antiqvorum. Videndi etiam Elias du Pin T. XVIII. Bibliothecæ scriptor. Eccles. sub init. Prosper Mandosius in Bibl. Romana, Petrus Bayle in Dictionario Historico Crit. Christophorus Hendreich in Pandectis Brandenburgicis &c. MSta ejus servantur Romæ in Collegio Græcorum.

** De primis scriptis in priore hoc *συμμίκτων* volumine comprehensis confer si placet qvæ dixi libro IV. cap. 2. §. 18.

5) Eugesippus de distantiis locorum terræ sanctæ; Latine, p. 104-120. è Codice Caroli Moroni. Scripsit hic Eugesippus A. C. 1040.

6) Willebrandi de Oldenburg Canonici Hildesheimensis qvi A. C. 1211. Palæstinam adiit, Itinerarium terræ sanctæ. Latinè p. 122-152.

7) Leonis Allatii dissertatio de solea veteris Ecclesiæ, sive loco in qvo solium Imperatoris p. 154-174.

8) Ejusdem Epistolæ sive dissertationes tres ad Bartholdum Nihusium, *prima* pro γνησιότητι Liturgiæ S. Jacobo Apostolo tributæ pag. 176. 203. *secunda* pro Græcorum communione sub specie una p. 204-223. & *tertia* de reliqviis S. Crucis p. 224-235.

9) Rituale Ecclesiæ Ægyptiæ sive Cophtitarum, Latine ex versione Athanasii Kircheri, S. I. qvi eam A. C. 1647. jussu Cardinalium Congregationis de propaganda fide ex lingva Copta & Arabica transtulit p. 239 267.

10) Conradi Marpurgeri de Miraculis S. Elisabethæ viduæ, Thuringiæ Landgraviæ, Latine p. 269-293.

11) Gabrielis Sionitæ Epistolæ binæ ad Nihusium de nonnullis Maronitarum ritibus p. 295-302.

Tomo sive libro posteriore occurrunt Græce & Latine 1) *Constantini Porphyrogeniti* Imp. liber *de vita & gestis* avi sui *Basilii Macedonis*, Imperatoris CPol. p. 1-178. Vide qvæ supra p. 349.

2) *Joannes Cameniatæ de excidio urbis Thessalonicæ* A. C. 904. pag. 180-316. Vide qvæ supra p. 351. & Allatium ad Georgium Acropolitam p. 224.

3) *Joannes Anagnosta* Thessalonicensis *de capta Thessalonica* A. C. 1430. 29. Martii pag. 318-380. Vide supra p. 486. & Allatium de Simeonibus p 188.

4) *Theodori Gazæ* Epistola ad Franciscum Philelfum *de Origine Turcarum* p. 382-392.

Hisce Latine subjiciuntur 5). Melchioris Inchoferi S. I. dissertatio de Evnuchismo ab antiqva Ecclesia improbato, ad Leonem Allatium p. 382-392.

6) Allatii confutatio fabulæ de Joanna Papissâ, ex monumentis Græcis. Editio qvarta ex duabus primis recognita pag. 415-434.

7) Lucæ Holstenii ad Nihusium Epistola de usitate etiam Abassinis communione sub una specie p. 436. seq.

8) Ejus-

8) Ejusdem & Anonymi de Sabbatio flumine p. 439-444.

9) Catalogus operum *S. Joannis Damasceni*; Jo. Auberto qvi post Cyrillum Alex. recensitum novam eorum editionem meditabatur, suppeditatorum ab Allatio & Lutetiam transmissorum pag. 448-453.

XXX. *Catalogus Episcoporum Byzantinorum qvi ante Constantinum M. fuisse incerta fide feruntur.*

1. ANDREAS * Apostolus, confer Lambecium lib. 3. p. 56. & 154. Philippum Cyprium p. 3. Nicephorum CPol. in Chron. & Nicephorum Callisti II. hist. c. 39. & VIII. 6. Codini Origg. CPol. n. 124.
2. *Stachys* (cujus mentio Rom. XVI. 9.) *per annos XVI.* Martyrolog. & Menolog. 31. Octobr. pseudo Dorotheus pag. 431. seq. post Chronicon Paschale Cangii, Jus GræcoRom. Leunclavii pag. 296. Codinus loco laudato & Matthæus Cigala, qvi ex LXX. discipulis fuisse annotat. Vide & Bandurium p. 731. ad Antiqvitates CPol.
3. *Onesimus*, ** *per annos XVI.*
4. *Polycarpus* (apud Lambecium III. p. 56. male Πολύκαρπος) *per annos XVIII.* Hic à Matthæo Cigala omittitur.
5. *Plutarchus*, *per annos XIV.*
6. *Sedechias* (apud pseudo Dorotheum p. 432. Philippum Cyprium in Bandurii Imperio Orientali T. I. p. 218. & Lambecium III. pag. 56. & in jure GræcoRom. *Σεδεκίων*) *per annos IX.* male in latina pseudo Dorothei versione *novemdecim.* Omittitur à Matthæo Cigala.
7. *Diogenes per annos XV.*
8. *Eleutherius per annos VII.* Hic à Matthæo Cigala omittitur.
9. *Felix per annos V.*
10. *Athenagoras per annos IV.* hic à Pseudo Dorotheo & Cigala omittitur. Philippo Cyprio & in jure GræcoRom. p. 297. *Athenogenes.*

* Non ab Andrea sed à *Petro* Apostolo primos Byzantio datos Episcopos contendit Baronius ad A. C. 44. n. 12. ex fide Agapeti Papæ.

** Hunc cum Onesimo Philemonis servo confundunt Pseudo Dorotheus, Philippus Cyprius & Matthæus Cigala. Sed illum Onesimum Ephesi Episcopum tradunt veteres. Vide Baron. & Acta Sanctor. 16. Februar.

11. *Polycarpus* (secundus) *per annos XVII.* Cigala XVIII. qvi interponit *Eleutherium*, aitqve sedisse *per annos VII.*

11. b. *Athenodorus* Pseudo Dorotheo p. 433. post Polycarpum memoratus. Cigalæ *Athenogenes*, qvem ait sedisse annos IV. Idem alium hic interponit *Polycarpum*, *annis XVIII.*

12. *Euzoius*, *per annos XVI.* (Pseudo Dorotheo VI.)

13. *Laurentius per annos XI. menses 6.*

14. *Alypius per annos XIII.* menses 6. à Cigala ponitur post Pertinacem.

15. *Pertinax* (Magister militum & Consulatu functus) *per annos XIX.*

16. *Lempianus per annos XI.* Pseudo Dorotheo & Cigalæ rectius *Olympianus*, ita & Philippus Cyprius Bandurii.

17. *Marcus per annos XIII.*

18. *Cyriacus per annos XVI.* Pseudo Dorotheo *Cyrillianus*.

19. *Castinus* (qvi templum S. Euphemiæ † in Petrio CPoli condidit) Philippo Cyprio Κηςῖνος *Cestinus*, in Nicephori Callisti Codicibus *Constantinus per annos VII.*

20. *Tantus per annos XXXV. menses 6.* Pseudo Dorotheo *Titus*. Philippo Cyprio Τάςατος ὁ Κιτήτης.

21. *Demetrius* * frater vel filius potius Probi Imp. A. C. 282. defuncti, *per annos XXXIV. menses 6.* Confer Acta Sanctorum T. I. Junii p. 391.

22. *Probus*, ejusdem Demetrii filius, per annos XII.

Exiguam fidem mereri qvæ de successione Episcoporum jam commemoratorum traduntur, recte notat Papebrochius in Actis Sanctor. Tom. I. Junii p. 392.

(Cedreno & qvem hic secutus est Simeoni Logothetæ in Chronico, hi tres modo ante Metrophanem memorantur Episcopi Byzantini:

22. b. *Presbyter* qvidam, *per annos VIII.*

22. c. *Philadelphus*, *per annos III.* imperante Antonino Caracalla.

22. d. *Eugenius* ab anno tertio Gordiani *per annos XXV.*)

22. e. In Chronico MS. Simeonis Magistri & Logothetæ celebratur *Rufinus* qvi per annos novem præfuerit Ecclesiæ Byzantinæ.

CON-

† Vide Cangii CPolin Christianam libro IV. pag. 146. & Bandurium pag. 649. seq. Sed Tito Episcopo Byz. hoc tribuit Pseudo Dorotheus post Chronicon Paschale Cangii p. 436. licet & ipse p. 432. hoc referre videtur ad Constantinum Imp.

* Pseudo Dorotheo p. 434. & Philippo Cyprio *Domitius*, Cigalæ *Domitianus*.

CONSPECTUS CHRONOLOGICUS HISTORIÆ CPOL.

mperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
; Valerius CONSTANTINUS	1	306		
;nus, Constantii Chlori F. à 25.	2	307	*Metrophanes* de qvo Me-	
De rebus hujus Imperatoris Be-	3	308	næa 4. Junii. & Acta	1
:hius Svidæ & Praxagoras, Pho-	4	309	sanctor. T. 1. Junii p.	2
memoratus periere. Exstant	5	310	384. seq.	3
ci, Eusebius, Zosimus, Svidas &	6	311		4
ui Eutropius, Aurelius Victor,	7	312		5
nymus post Ammianum editus,	8	313		6
ıus, Anastasius Bibliothecarius,	9	314		7
ve Hist. Eccles. atqve Chronico-	10	315		8
scriptores.	11	316		9
	12	317	*Alexander* Metrophani	
	13	318	succedit. Vide Basna-	2
	14	319	gii Annales T. 2. p.	3
	15	320	666. & Bandurium ad	4
	16	321	Antiqvitates CPol p.	5
	17	322	888. seq. Acta San-	6
	18	323	ctor. Junii T. 1. p.	7
nno desinit Eusebii Hist. Eccles.	19	324	387. seq.	8
:nnalibus Constantini desinit	20	325	Concilium Nicænum.	9
bii Chronicon.	21	326		10
	22	327		11
	23	328		12
	24	329		13
a CPolis, ex veteri Byzantio	25	330		14
urata à Constantino. *Vide*	26	331		15
Annalium & Originum CPol. scri-	27	332		16
, Ez. Spanhemium ad Orat 1. Ju-	28	333		17
.96. sq. Cangii CPolin Christianam	29	334		18
p. 26.	30	335		19
	31	336		20

5) Eugesippus de distantiis locorum terræ sanctæ; L.
104-120. è Codice Caroli Moroni. Scripsit hic Eugesippus A. C.
6) Willebrandi de Oldenburg Canonici Hildesheim
A. C. 1211. Palæstinam adiit, Itinerarium terræ sanctæ. L.
122-152.
7) Leonis Allatii dissertatio de solea veteris Ecclesiæ, &
in qvo solium Imperatoris p. 154-174.
8) Ejusdem Epistolæ sive dissertationes tres ad Barth
Nihusium, *prima* pro γνησιότητι Liturgiæ S. Jacobo Apostolo
pag. 176. 203. *secunda* pro Græcorum communione sub speci
204-223. & *tertia* de reliqviis S. Crucis p 224-235.
9) Rituale Ecclesiæ Ægyptiæ sive Cophtitarum, La
versione Athanasii Kircheri, S. I. qvi eam A. C. 1647. jussu C
lium Congregationis de propaganda fide èx lingva Copta & A
transtulit p. 239 267.
10) Conradi Marpurgeri de Miraculis S. Elisabethæ
Thuringiæ Landgraviæ, Latine p. 269-293.
11) Gabrielis Sionitæ Epistolæ binæ ad Nihusium de ne
Maronitarum ritibus p. 295-302.
Tomo sive libro posteriore occurrunt Græce & Latine
stantini Porphyrogeniti Imp. liber *de vita & gestis* avi sui *Basilii Ma*
Imperatoris CPol. p. 1-178. Vide qvæ supra p. 349.
2) *Joannes Cameniata de excidio urbis Thessalonicæ* A. C.
180-316. Vide qvæ supra p. 351. & Allatium ad Georgium Acrop
p. 224.
3) *Joannes Anagnosta* Thessalonicensis *de capta Thessalonica*
1430. 29. Martii pag. 318-380. Vide supra p. 486. & Allatium de S
nibus p 188.
4) *Theodori Gaza* Epistola ad Franciscum Philelfum *de Ori*
Turcarum p. 382-392.
Hisce Latine subjiciuntur 5) Melchioris Inchoferi S. I
sertatio de Evnuchismo ab antiqva Ecclesia improbato, ad Le
Allatium p. 382-392.
6) Allatii confutatio fabulæ de Joanna Papissa, ex m
mentis Græcis. Editio qvarta ex duabus primis recognita pag
434.
7) Lucæ Holstenii ad Nihusium Epistola de usitate
Abassinis communione sub una specie p. 426. seq.
8)

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ.	
ani annus 6 Valentiani & Valentis	9	372	Orthodoxi qvidem *Evagrium*	3
7	10	373	elegerant, sedis depositus est à	4
8	11	374	Valente Imp.	5
Valentinianus Senior 17. Nov. VALENTIA-S filius, qvadrimus Imperator pronunciatur.	12	375		6
ani annus 10 Valentiniani jun. 2	13	376		7
11 3	14	377		8
Valens. Gratiani annus 12 4 oe anno desinit Ammianus, & Hieronymi Chron.	15	378		9
HEODOSIUS Magnus à 19. Januar.	1	379		10
ani annus 14 Valentiniani jun. 6	2	380		11
15 7	3	381	*Gregorius Naz.* per paucas	1
16 8	4	382	hebdomades. Huic *Maximo*	2
nnus occiditur die XXV. Augusti. Fl. ARCA-	5	383	Philosopho qvem tres Episcopi Ægyptii ordinaverant rejecto,	3
S à Patre Theodosio Consors & Collega in Im-	6	384	*Nectarius* eod. anno qvo Con-	4
o adscifscitur 16. Januar.		385	cilium CPolit. inter generalia	5
iiannus 3 Valentini jun. 11 Theodosii M.	7	386	secundum celebratum est, suc-	6
4 12	8	387	cessit.	7
5 13	9	388		8
6 14	10	389		9
7 15	11	390		10
8 16	12	391		11
9 17	13	392		12
10 strangulatus Valentinianus	14	393		13
11 junior, 15. Maj.	15	394		14
12	16			
dosius M. moritur 17. Januar. Arcadii annus	13	395		15
his Imperatoribus Zosimus, Claudianus	14	396		16
ta, Paulus Diaconus, & Hist. Eccles. atqve	15	397		17
ronicorum scriptores cæteri. In Theodosii	16	398	Nectario successit *Joannes*	1
morte desinit Rufini Historia.	17	399	*Chrysostomus*, Antiochenus ha-	2
	18	400	ctenus presbyter.	3
	19	401		4
	20	402	Chrysostomus throno pulsus in	5
	21	403	Synodo ad Qvercum.	6
	22	404	Iterum depositus in Synodo CPol. in ejus locum ordinatus *Arsacius* presbyter Nectarii frater, 26. Junii.	
	23	405	Obiit Arsacius 3. Id. Novemb. Vide Socratem VI. 20. Palladium in vita Chrysost. p. 94.	

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ (
	24	406	Arsacio *Atticus* succes
	25	407	qvo Theodorus Lector lib
Arcadius moritur Calendis Maji. Successore relicto THEODOSIO juniore, Filio, de qvo Olympiodorus apud Phot. Procopius lib. I. Persicor.		408	568. Socrates VI. 20. S VII. 25. & Acta Sancto
	2	409	VIII. Januar' T. 1 p. 473
In hoc tempore Zosimi Historia desinit.	3	410	
	4	411	
	5	412	
	6	413	
	7	414	
	8	415	
	9	416	
In hoc tempore desinit Orosius.	10	417	
	11	418	
	12	419	
	13	420	
	14	421	
	15	422	
Honorius moritur sub anni extremum.	16	423	
	17	424	
In hoc anno desinit Philostorgii Historia.	18	425	Attico defuncto *Sisinniu*
	19	426	natus prid. Calend. Marti de Socratem VI 26.
	20	427	Obiit Sisinnius 9. Cal. Jan
	21	428	*Nestorius* ordinatus Cal.
In hoc anno desinit Idatii Chronicon & Historia Ecclesiastica Theodoreti.	22	429	Vide Liberatum c. 4. Br
	23	430	& Antonium Pagi in Criti roniana.
	24	431	In Nestorii mense Junio ti locum ordinatur *Ma*
	25	432	*mus* 25. Octobr. Vide So
	26	433	VII. 37. Henschenium April. T. 2. p. 847.
	27	434	Maximiano prid. Id.
	28	435	mortuo succedit *Proclu*
	29	436	qvo vide Acta Sanctor. a
	30	437	Flaviani (18. Febr.) n.
	31	438	Tom. 2. Martii X. pa
In hoc anno desinunt Historiæ Socratis & Sozomeni.	32	439	Theodorum Lectorem li 568. Socratem VII. 40
	33	440	ni Origenes CPol. n. 2
	34	441	Lambecii.

Imperatores CPolitani.		A.C	Patriarchæ CPol.	
	35	442		9
	36	443		10
In hoc anno desinit Chronicon Prosperi Tironis	37	444		11
	38	445		12
	39	446	Proclus XXIV. Octobr. obiit.	1
	40	447	Succedit *Flavianus*. De qvo	2
	41	448	Acta Sanctor. 18. Febr.	3
	42	449	Synodus Ephesina λῃστρικὴ in	1
Theodosius junior obiit 28. Jul. succedit in Oriente Fl. Valerius MARCIANUS, Arcadii gener.	1	450	qva occisum Flavianum refert Gregoras lib. X. c. 5. Hist. In Fla-	2
	2	*451	viani locum successit *Anatolius*	3
	3	452	presbyter & Apocrisiarius Ale-	4
	4	453	xandrinus, qvem ordinavit Dioscorus Protogene & Asterio	5
	5	454	COSS. hoc est A. C. 449. Vide	6
	6	455	Theodorum Lectorem. p. 580.	7
	7	456	552. Prim⁹ hic à Theophane vocatur nomine Patriarchæ p. 89.	8
Marciano qvi obiit CPoli 26. Januar. successit LEO Magnus, Græcis etiam ὁ Μακέλλης,	1	457	Leonem Imp. coronavit Anatoli⁹, teste Theodoro Lectore p. 568	9
	2	458	Anatolio *Gennadius* successit.	1
	3	459	Vide eundem Theodorum p.	2
	4	460	553. 554. & è recentioribus Til-	3
	5	461	lemontii memorias Hist. Eccles. T. XVI. Theodorus narrat qvo-	4
	6	462	rundam suffragiis pro Gennadio	5
	7	463	Acacium electum fuisse, hinc à	6
	8	464	Georgio Cyprio & in Nicephori	7
	9	465	Callisti Catalogo Acacius bis,	8
	10	466	semel ante atqve iterum post	9
	11	467	Phraitam memoratur.	10
	12	468		11
	13	469		12
	14	470		13
	15	471	Gennadio *Acacius* successit.	1
	16	472		2
	17	473		3
Leoni magno mense Januar. extincto succedit LEO junior, Zenonis F. & mense Nov. Pater ZENO Isaurus.	1	474		4

* Hoc anno 451. Concilio Chalcedonensi Anatolius interfuit.

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
Zeno à Basilisco tyranno pulsus, post viginti mensium exilium restituitur. De his Candidus Isaurus apud Photium, Procopius lib. 1. Vandal. Evagrius, Theodorus Lector, Victor Tunnunensis &c. Ne dicam de perditis Malcho Philadelphiensi, Joanne Ægeate, Basilio Cilice, Eustathio Epiphaniensi, Hesychio Milesio, aliisqve.	2	475		5
	3	476		6
	4	477		7
	5	478		8
	6	479		9
	7	480		10
	8	481		11
	9	482		12
	10	483		13
	11	484		14
	12	485		15
	13	486		16
	14	487		17
	15	488		18
	16	489	Acacio cum ut hæreticorum fautor deponendus esset mortuo succedit *Phraitas*, qvem alii *Flavitam* vocant, Victor Tunnunensis *Flavianum*: & huic post tres menses itidem extincto *Euphemius* Evchaita, curator mendicorum Decapolis, de qvo Theophanes, Theodorus Lector p.558.sq. Tillemontius T.16. Memor. Eccles.	1
	17	490		2
Obiit Zeno Imp. mense Aprili successit Fl. Valerius ANASTASIUS Dyrrhachenus, cognomine Dicorus. De hoc Procopius c.19. Anecdot. Codinus Origg. CPol. n.125. Jornandes, Historia Miscella &c.	1	491		3
	2	492		4
	3	493		5
	4	494		6
	5	495		7
	6	496	Euphemio in exilium pulso succedit Macedonius de qvo Henschenius ad 25. April. T.3. p. 369. seq.	8
	7	497		9
	8	498		10
	9	499		11
	10	500		12
	11	501		13
	12	502		14
	13	503		15
	14	504		16
	15	505		17
	16	506		18
	17	507		19
	18	508		20
	19	509		21
	20	510		22

Imperatores CPolitani.		A.C	Patriarchæ CPol.	
	21	511	Macedonio itidem dejecto & in	23
	22	512	exilium pulso, sub hujus anni finem succedit *Timotheus* pres-	1
	23	513	byter & Scephylax. Vide Theo-	2
	24	514	dorum Lectorem p. 563.	3
	25	515		4
	26	516		5
	27	517	Timotheus V. Aprilis obiit.	1
Anastasius obiit X. Julii. Successit Fl. Anicius JU-	1	518	ordinatus in Timothei locum *Joannes Cappadox*, XVII. April.	2
STINUS senior sive Thrax.	2	519	Vide Bandurium p. 895. qvi notat primum hunc Joannem usum titulo Patriarchæ Oecumenici.	3
In Justino seniore desinit Theodori Lectoris Historia.	3	520	Johanni Cappadoci defuncto	1
	4	521	succedit 25. Februarii *Epiphanius*, de qvo Allatius p. 446.	2
	5	522	de consensu utriusqve Ecclesiæ.	3
	6	523		4
	7	524		5
	8	525		6
	9	526		7
Justino I. April. extincto successit Fl. Anicius JUSTINIANUS Magnus, Justini sororis F.	1	527		8
De qvo Procopius, & qvod in Justiniani obitu desinit Jo. Malalæ Chronicon, tum Agathias, ac Jornandes: ut omittam Theophanem Byz. & Nonnosum Photio laudatos.	2	528		9
	3	529		10
	4	530		11
	5	531		12
Hoc anno desinit Petavii Chronologia, libro XIII.	6	532		13
Doctrinæ Temporum.	7	533		14
In hoc anno desinit Marcellini Comitis Chronicon.	8	534		15
Belli Gothici, qvod Procopius describit, initium.	9	535	Epiphanio V. Junii defuncto succedit *Anthimus*, aliis *Anthemius*, hæreticus, Episcopus antea Trapezuntinus.	
	10	536	Anthimo intra mensem Mar-	1
Encænia prima templi Sophiæ sub Justiniano cele-	11	537	tium deposito succenturiatur	2
brata. Vide Bandurium p. 770. templum illud	12	538	*Menas*, XIII. Martii ordinatus. De hoc Cangius p. 60. ad Zo-	3
pridem jam conditum sub Constantino M. Lam-	13	539	natam. Eodem anno celebra-	4
bec. VIII. 465. & sub Constantio. Bandur. p. 766.	14	540	tum celebre Concilium CPoli	5
	15	541	adversus Acephalos Eutychia-	6
	16	542	nos.	7

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	17	543		8
	18	544		9
Vandali domiti, de qvibus Procopius.	19	445		10
Induciæ cum Persis.	20	546		11
	21	547		12
	22	548		13
Obiit Theodora Justiniani conjux.	23	549		14
	24	550		15
	25	551		16
Belli Gothici finis, in qvo desinit etiam Jornandis liber de regnorum successione.	26	552	Mennæ intra mensem Augustum extincto succedit *Eutychius*, de qvo Papebrochius ad VI. April. T. 1. p. 548. sq. ubi Vitam ejus ab Eustratio sive Eustathio scriptam exhibet.	1
	27	553	Concilium Generale Qvintum CPoli celebratum.	2
	28	554		3
	29	555		4
	30	556		5
	31	557		6
Hoc anno Anecdota sua scripsit Procopius.	32	558		7
In hoc desinit Agathiæ Historia.	33	559		8
	34	560		9
	35	561		10
Encænia secunda templi Sophiæ, 24. Dec. Vide Bandurium p. 776. & Pauli Silentiarii poëma, de qvo supra p. 279.	36	562		11
	37	563		12
	38	564		13
In hoc anno desinit Chronicon Victoris Tunnunensis.	39	565	Pulso sede Eutychio XXII. Jan. succedit *Joannes Scholasticus* de qvo præter Theophanem Cedrenum &c. vide vitam Symeonis Stylitæ junioris, n. 188. seq. in Actis Sanctor. T. 5. Maji p. 377. 378.	1
Justinianus obiit 13. Nov. successit Fl. Anicius JUSTINUS junior, Curopalates, Justiniani Nepos, de qvo Menander Protector, Corippus Poëta, &c.	40	566		2
Ab hoc tempore incipit Chronologia Marqv. Freheri, Juri Græco Romano præmissa.	1	567		3
	2	568		4
	3	569		5
	4	570		6
	5	571		7
	6	572		8
	7	573		9
	8	574		10
	9	575		11

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	10	576		12
	11	577	Post Joannem, XXXI Augusti	1
Justino Juniore V. Octobr. extincto, Imperium solus obtinuit Fl. TIBERIUS Anicius Constantin', Thrax. cum Augustus declaratus à Justino fuisset XXVI. Sept.	1	578	mortuum, restituitur iterum *Eutychius* (de qvo supra) III. Octobr.	2
	2	579		3
De hoc vita Eutychii Patriarchæ, Evagrius &c.	3	580		4
In hoc anno desinit Chronicon Marii Aventicensis apud Andream du Chesne T. I. scriptor. Franciæ.	4	581		5
Tiberius Fl. MAURICIUS socero Tiberio successit 15. August. De hoc Menander Protector & Theophylactus Simocatta.	1	582	Eutychio VI. April. defuncto succedit Diaconus *Joannes Nesteutes* sive *Jejunator*, XII. April.	1
	2	583		2
	3	584		3
	4	585		4
	5	586		5
	6	587		6
	7	588		7
	8	589		8
	9	590		9
	10	591		10
	11	592		11
In hoc tempore Evagrii Historia desinit, & Chronicon Joannis Biclariensis.	12	593		12
	13	594		13
	14	595	Joanni Septembr. II. defuncto succedit *Cyriacus*.	14
	15	596		1
	16	597		2
	17	598		3
	18	599		4
	19	600		5
	20	601		6
Mauricio 27. Nov. occiso, Fl. PHOCAS, coronatus à Cyriaco Patriarcha Imperator 23. Nov. de qvo Theophylactus Simocatta VIII. 7. seq. Nicephorus CPol. sub init. breviarii.	21	602		7
	1	603		8
	2	604		9
In Phocæ initio desinit tomus tertius Annalium Samuelis Basnagii.	3	605		10
	4	606	Cyriaco XXIX. Octobr. defuncto succedit *Thomas Diaconus*, de qvo Acta Sanctor. ad 20. Martii. T.3.p.91.sq. Ab illo conditum CPoli in πατριαρχείῳ triclinium qvod ab ipso dictum Θωμαΐτης, in qvo Patriarchæ Bibliotheca. Vide Nicephorum Callistum XVIII. 44. Cangium CPoli Christiana p.143. & ad Zonaram p.73. Hunc Thomam male inter Patriarchas Philipp' Cyprius omittit.	11

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	5	607		1
	6	608		2
	7	609		3
Phocæ V. Octobr. occiſo Fl. HERACLIUS ſuccedit,	1	610	Thomæ 20. Martii defuncto	1
qva in re deſinunt libri Nicephori Calliſti Hiſt. Ec-	2	611	ſuccedit 18. April. *Sergius* Dia-	2
cleſ. qvos habemus. De Heraclio videndum Ni-	3	612	conus. De qvo Nicephorus in	3
cephori CPol. breviarium, Theophanes Byz. &			breviario, inter alia Heraclium	
ex eo Anaſtaſius Bibl. & Miſcella, aliiqve Anna-	4	613	ab eo coronatum referens.	4
lium ſcriptores. Nam Georgii Piſidæ libri de qvi-	5	614	Hunc Sergium tacito nomine	5
bus ſupra p. 228. nondum viderunt lucem.	6	615	laudat Simocatta in proœmio	6
	7	616	Hiſtoriæ. Monothelitis favit.	7
	8	617	Vide Combefiſii Hiſtoriam Mo- nothelitarum, Allatium de	8
	9	618	conſenſu p. 451.	9
	10	619		10
	11	620		11
	12	621		12
	13	622		13
In hoc anno deſinit appendix ad Chronicon Marii	14	623		14
Aventicenſis.	15	624		15
	16	625		16
	17	626		17
	18	627		18
	19	628		19
In viceſimo anno Heraclii deſinit Chronicon Alex.	20	629		20
	21	630		21
	22	631		22
	23	632		23
	24	633		24
	25	634		25
	26	635		26
	27	636		27
	28	637		28
	29	638		29
	30	639	Sergio defuncto ſuccedit *Pyr-*	1
FL. Heraclius CONSTANTINUS * Patri	1	640	*rhus* Presbyter, Monothelita,	2
Heraclio 2. Mart. defuncto ſuccedit, ſed			menſe Januario. Vide Nicephori breviarium p. 18.	

Impe-

* hunc Conſtantinum qvem è priore conjuge Eudocia ſuſcepit, jam Auguſtum appellaverat Pater 22. Dec. A. 612.

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
post 130. dies veneno à Martina noverca extin-	1	641	Pyrrhus mense Octobri dejectus	1
gvitur 22. Jan. substituto Fl. HERACLEONA	2	642	cui *Paulus Presbyter* successit.	2
Constantini fratre, qvem Martina pepererat.	3	643	Idem Niceph. p. 21. editionis	3
Sed hæc sub extremum anni una cum filio Hera-	4	644	primæ. Etiam Paulus hic Mo-	4
cleona in exilium pellitur Imperiumqve traditur	5	645	nothelitis favisse visus est.	5
FL. Heraclio CONSTANTI, Constantini Filio.	6	646		6
Vide Nicephori CPol. breviarium, Theopha-	7	647		7
nem &c.	8	648		8
	9	649		9
	10	650		10
	11	651		11
	12	652		12
	13	653		13
	14	654		1
	15	655	In Pauli defuncti locum iterum	1
	16	656	restituitur *Pyrrhus* post menses	2
	17	657	qvatuor & dies XXIII. defun- ctus, successore dato itidem	3
	18	658	Monothelita *Petro* Diacono,	4
	19	659	Oeconomo & Visitatore.	5
	20	660		6
	21	661		7
	22	662		8
	23	663		9
	24	664		10
	25	665		11
	26	666	Petrus obiit. Vide Antonium Pagi ad A. 656. n. 5.	12
	27	667	Post sex menses & dies undecim	1
Idibus Julii occiso Syracusis in balneo Constanti succedit filius CONSTANTINUS *pogonatus*. De qvo Nicephorus CPol. in breviario.	1	668	eligitur *Thomas* Diaconus, se- cundus hoc nomine, de qvo Acta Sanctor. T. 3. April. p. 58. & Antonius Pagi ad A. C. 656. n. 6. ubi eum Catholi- cum non Monothelitam fuisse probat.	2
	2	669	Thomæ defuncto *Johannes* Presbyter & Protec-	1
	3	670	dicus sive primus Defen-	2

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CP
	4	671	for Ecclesiæ CPol. succedi
	5	672	Hunc Johannem Philippu
	6	673	Cyprius in Catalogo Patriar charum male omittit.
	7	674	Johanni succedit *Constantinu*
	8	675	Cancellarius.
	9	676	Constantino succedit *Theodo*
	10	677	*rus* presbyter.
	11	678	Theodoro dejecto successor da-
	12	679	tus *Georgius Cyprius*. Vide Theophanem p. 301. sq. Cangium ad Zonaram p. 71. sq.
	13	680	Concilium CPolit. in Trullo
	14	681	inter Oecumenica sextum, ad-
	15	682	versus Monothelitas.
	16	683	Georgio pulso sive defuncto
	17	684	succedit iterum *Theodoru*
Fl. Heraclius JUSTINIANUS, sedecim annos natus, (deinde dictus *Rhinotmetus*) Patri Constantino Pogonato succedit mense Septembri,	18	685	presbyter, de qvo paullo ante.
	1	686	*Paulus* è Laico succedit post
	2	687	mortuum Theodorum. Vide
	3	688	Theophanem p. 302. 303. Bandurium p. 902.
	4	689	
	5	690	
	6	691	Concilium Qvinisextum Trul-
	7	692	lanum CPoli habitum, adversus qvod disputat Allatius lib. I. c. 27. de consensu utriusqve Ecclesiæ.
	8	693	*Callinicus* Presbyter Paulo suc-
	9	694	cedit. Vide Nicephorum p. 25.
FL. LEONTIUS Patricius Imperium sibi rapit, Justiniano naribus resciscis relegato in Chersonesum.	1	695	& 28. breviarii, Theophanem
	2	696	p. 302.
	3	697	
FL. TIBERIUS Apsimarus Constantini Pogonati frater Leontium naribus multat & in Monasterium Dalmati detrudit, imperatqve.	1	698	
	2	699	
	3	700	
	4	701	

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	5	702		10
	6	703		11
	7	704		12
JUSTINIANUS Rhinotmetus restituitur, qvi Tibe-	1	705	Callinico dejecto privatoqve	1
rium captum fratremqve illius Heraclium & Patri-	2	706	oculis successor datur *Cyrus*	2
cium Leontium supplicio afficit.	3	707	Monachus Amastrianus & Presbyter, de qvo Bollandus T. 1. Ja-	3
	4	708	nuarii p. 571. seq. Nicephorus	4
	5	709	CPol. Breviarii p. 28. Theo-	5
	6	710	phanes p. 302.	6
PHILIPPICUS Bardanis F. Justinianum ejus-	1	711	Cyro dejecto *Johannem* Dia-	1
qve filium Tiberium interficit, & Imperium obtinet.	2	712	conum Monothelitam successorem dat Philippicus Imp. Vide	2
Philippico 3 Jun. excoecato successit ANASTASIUS	3	713	Theophanem p. 302-320. Ni-	3
II. *Artemius* antea dictus.	1	714	cephori breviarium p. 31.	4
THEODOSIUS τῶν κάτω, *Adramyttenus*, Philip-	2	715	In Johannis dejecti locum sub-	1
pico Thessalonicam relegatus suffectus invitus est.	1	716	stituitur XI. Augusti *Germanus*	2
Idem mox cessit LEONI *Isauro*, qvi & *Conon* &	1	717	Cyzici Metropolita, de qvo Henschenius ad XII. Maji T. 3.	3
Iconomachus dici solet. In hujus qvoqve pote-	1	718	p. 155. seq. Combefisii Auctar.	4
statem mox venit qvem Imperatorem alii nuncu-	2	719	nov. T. 1. p. 1462. sq.	5
paverant *Basilius*, Gregorii Onomagali F. novo	3	720		6
nomine *Tiberius*. Vide Nicephori CPol. brevia-	4	721		7
rium, Paulum Diaconum, Theophanem, Anasta-	5	722		8
sium Bibliothecarium &c.	6	723		9
	7	724		10
	8	725		11
	9	726		12
	10	727		13
	11	728		14
	12	729		15
In hoc anno desinit liber XVIII. Pauli Diaconi.	13	730	Germano succedit XXII. Ja-	1
	14	731	nuar. *Anastasius* Iconoclasta.	2
	15	732	Vide Nicephori breviar. p.	3
	16	733	38. 42. & Theophanem p. 302. Historiam miscell. lib. 22.	4
	17	734	Bandurium p. 924.	5
	18	735		6

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	24	406	Arſacio *Atticus* ſucceſſit de	[illegible]
	25	407	qvo Theodorus Lector lib. 2. p.	[illegible]
Arcadius moritur Calendis Maji. Succeſſore relicto THEODOSIO juniore, Filio, de qvo Olympiodorus apud Phot. Procopius lib. I. Perſicor.		408	568. Socrates VI. 20. Sozom. VII. 25. & Acta Sanctor. ad	[illegible]
	2	409	VIII. Januar' T. I p. 473 ſq.	4
In hoc tempore Zoſimi Hiſtoria deſinit.	3	410		5
	4	411		6
	5	412		7
	6	413		8
	7	414		9
	8	415		10
	9	416		11
In hoc tempore deſinit Oroſius.	10	417		12
	11	418		13
	12	419		14
	13	420		15
	14	421		16
	15	422		17
Honorius moritur ſub anni extremum.	16	423		18
	17	424		19
In hoc anno deſinit Philoſtorgii Hiſtoria.	18	425	Attico defuncto *Siſinnius* ordinatus prid. Calend. Martii. Vi-	1
	19	426	de Socratem VII. 26.	2
	20	427	Obiit Siſinnius 9. Cal. Januar.	3
	21	428	*Neſtorius* ordinatus Cal. April.	1
In hoc anno deſinit Idatii Chronicon & Hiſtoria Eccleſiaſtica Theodoreti.	22	429	Vide Liberatum c. 4. Breviarii & Antonium Pagi in Critica Ba-	2
	23	430	roniana.	[illegible]
	24	431	In Neſtorii menſe Junio depoſiti locum ordinatur *Maximia-*	1
	25	432	*nus* 25. Octobr. Vide Socratem	[illegible]
	26	433	VII. 37. Henſchenium ad 21. April. T. 2. p. 847.	[illegible]
	27	434	Maximiano prid. Id. April.	1
	28	435	mortuo ſuccedit *Proclus* de	[illegible]
	29	436	qvo vide Acta Sanctor. ad Acta	3
	30	437	Flaviani (18. Febr.) n. 29. &	4
	31	438	Tom. 2. Martii X. pag. 29.	5
In hoc anno deſinunt Hiſtoriæ Socratis & Sozomeni.	32	439	Theodorum Lectorem lib. 2. p. 568. Socratem VII. 40. Codi-	6
	33	440	ni Origenes CPol. n. 25. edit.	7
	34	441	Lambecii.	8

Impe-

Imperatores Orientani,		A.C		CPol.
	35	442		9
	36	443		10
... anno definit Chronicon Prosperi Tironis	37	444		11
	38	445		12
	39	446	Proclus XXIV.	1
	40	447	Succedit F Acta Sancl 18.	2
	41	448		3
	42	449	Synodus Ephesina ληστρικὴ in	1
...dosius junior obiit 28. Jul. succedit in Oriente ... Valerius MARCIANUS, Arcadii gener.	1	450	qva occisum Flavianum refert Gregoras lib. X, c. 5. Hist. In Fla-	2
	2	*451	viani locum successit *Anatolius*	3
	3	452	presbyter & Apocrisiarius Ale- xandrinus, qvem ordinavit Dio-	4
	4	453	scorus Protogene & Asterio	5
	5	454	COSS. hoc est A. C. 449. Vide	6
	6	455	Theodorum Lectorem. p. 580. 552. Prim⁹ hic à Theophane vo-	7
	7	456	catur nomine Patriarchæ p. 89.	8
...iano qvi obiit CPoli 26. Januar. successit LEO ...agnus, Græcis etiam ὁ Μακέλης.	1	457	Leonem Imp. coronavit Anato- li⁹, teste Theodoro Lectore p. 568	9
	2	458	Anatolio *Gennadius* successit.	1
	3	459	Vide eundem Theodorum p.	2
	4	460	553. 554. & è recentioribus Til-	3
	5	461	lemontii memorias Hist. Eccles.	4
	6	462	T. XVI. Theodorus narrat qvo- rundam suffragiis pro Gennadio	5
	7	463	Acacium electum fuisse, hinc à	6
	8	464	Georgio Cyprio & in Nicephori	7
	9	465	Callisti Catalogo Acacius bis,	8
	10	466	semel ante atqve iterum post	9
	11	467	Phraitam memoratur.	10
	12	468		11
	13	469		12
	14	470		13
	15	471	Gennadio *Acacius* successit.	1
	16	472		2
	17	473		3
...ni magno mense Januar. extincto succedit LEO junior, Zenonis F. & mense Nov. Pater ZENO Isaurus.	1	474		4

* Hoc anno 451. Concilio Chalcedonensi Anatolius interfuit.

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
Zeno à Basilisco tyranno pulsus, post viginti mensium exilium restituitur. De his Candidus Isaurus apud Photium, Procopius lib. 1. Vandal. Evagrius, Theodorus Lector, Victor Tunnunensis &c. Ne dicam de perditis Malcho Philadelphiensi, Joanne Ægeate, Basilio Cilice, Eustathio Epiphaniensi, Hesychio Milesio, aliisqve.	2	475		5
	3	476		6
	4	477		7
	5	478		8
	6	479		9
	7	480		10
	8	481		11
	9	482		12
	10	483		13
	11	484		14
	12	485		15
	13	486		16
	14	487		17
	15	488		18
	16	489	Acacio cum ut hæreticorum fautor deponendus esset mortuo succedit *Phraitas*, qvem alii *Flavitam* vocant, Victor Tunnunensis *Flavianum*: & huic post tres menses itidem extincto *Euphemius* Evchaita, curator mendicorum Decapolis, de qvo Theophanes, Theodorus Lector p. 558. sq. Tillemontius T. 16. Memor. Eccles.	1
	17	490		2
Obiit Zeno Imp. mense Aprili succesit Fl. Valerius ANASTASIUS Dyrrhachenus, cognomine Dicorus. De hoc Procopius c. 19. Anecdot. Codinus Origg. CPol. n. 125. Jornandes, Historia Miscella &c.	1	491		3
	2	492		4
	3	493		5
	4	494		6
	5	495		7
	6	496	Euphemio in exilium pulso succedit Macedonius de qvo Henschenius ad 25. April. T. 3. p. 369. seq.	8
	7	497		9
	8	498		10
	9	499		11
	10	500		12
	11	501		13
	12	502		14
	13	503		15
	14	504		16
	15	505		17
	16	506		18
	17	507		19
	18	508		20
	19	509		21
	20	510		22

Imperatores CPolitani.		A.C	Patriarchæ CPol.	
	21	511	Macedonio itidem dejecto & in exilium pulso, sub hujus anni finem succedit *Timotheus* presbyter & Scephylax. Vide Theodorum Lectorem p. 563.	23
	22	512		1
	23	513		2
	24	514		3
	25	515		4
	26	516		5
	27	517	Timotheus V. Aprilis obiit.	1
Anastasius obiit X. Julii. Successit Fl. Anicius JUSTINUS senior sive Thrax.	1	518	ordinatus in Timothei locum *Joannes Cappadox*, XVII. April. Vide Bandurium p. 895. qvi notat primum hunc Joannem usum titulo Patriarchæ Oecumenici.	2
	2	519		3
In Justino seniore desinit Theodori Lectoris Historia.	3	520	Johanni Cappadoci defuncto succedit 25. Februarii *Epiphanius*, de qvo Allatius p. 446. de consensu utriusqve Ecclesiæ.	1
	4	521		2
	5	522		3
	6	523		4
	7	524		5
	8	525		6
	9	526		7
Justino I. April. extincto successit Fl. Anicius JUSTINIANUS Magnus, Justini sororis F. De qvo Procopius, & qvod in Justiniani obitu desinit Jo. Malalæ Chronicon, tum Agathias, ac Jornandes: ut omittam Theophanem Byz. & Nonnosum Photio laudatos.	1	527		8
	2	528		9
	3	529		10
	4	530		11
	5	531		12
Hoc anno desinit Petavii Chronologia, libro XIII. Doctrinæ Temporum.	6	532		13
	7	533		14
In hoc anno desinit Marcellini Comitis Chronicon.	8	534		15
Belli Gothici, qvod Procopius describit, initium.	9	535	Epiphanio V. Junii defuncto succedit *Anthimus*, aliis *Anthemius*, hæreticus, Episcopus antea Trapezuntinus.	
	10	536	Anthimo intra mensem Martium deposito succenturiatur *Menas*, XIII. Martii ordinatus. De hoc Cangius p. 60. ad Zonaram. Eodem anno celebratum celebre Concilium CPoli adversus Acephalos Eutychianos.	1
Encænia prima templi Sophiæ sub Justiniano celebrata. Vide Bandurium p. 770. templum illud pridem jam conditum sub Constantino M. Lambec. VIII.465. & sub Constantio. Bandur. p.766.	11	537		2
	12	538		3
	13	539		4
	14	540		5
	15	541		6
	16	542		7

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	17	543		8
	18	544		9
Vandali domiti, de qvibus Procopius.	19	445		10
Induciæ cum Persis.	20	546		11
	21	547		12
	22	548		13
Obiit Theodora Justiniani conjux.	23	549		14
	24	550		15
	25	551		16
Belli Gothici finis, in qvo desinit etiam Jornandis liber de regnorum successione.	26	552	Mennæ intra mensem Augustum extincto succedit *Eutychius*, de qvo Papebrochius ad VI. April. T. 1. p. 548. sq. ubi Vitam ejus ab Eustratio sive Eustathio scriptam exhibet.	1
	27	553	Concilium Generale Qvintum CPoli celebratum.	2
	28	554		3
	29	555		4
	30	556		5
	31	557		6
Hoc anno Anecdota sua scripsit Procopius.	32	558		7
In hoc desinit Agathiæ Historia.	33	559		8
	34	560		9
	35	561		10
Encænia secunda templi Sophiæ, 24. Dec. Vide Bandurium p. 776. & Pauli Silentiarii poëma, de qvo supra p. 279.	36	562		11
	37	563		12
	38	564		13
In hoc anno desinit Chronicon Victoris Tunnunensis.	39	565	Pulso sede Eutychio XXII.	1
Justinianus obiit 13. Nov. successit Fl. Anicius JUSTINUS junior, Curopalates, Justiniani Nepos, de qvo Menander Protector, Corippus Poëta, &c.	40	566	Jan. succedit *Joannes Scholasticus* de qvo præter Theophanem Cedrenum &c. vide vitam	2
Ab hoc tempore incipit Chronologia Marqv. Freheri, Juri Græco Romano præmissa.	1	567	Symeonis Stylitæ junioris, n.	3
	2	568	188. seq. in Actis Sanctor. T.	4
	3	569	5. Maji p. 377. 378.	5
	4	570		6
	5	571		7
	6	572		8
	7	573		9
	8	574		10
	9	575		11

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	10	576		12
	11	577	Post Joannem, XXXI Augusti	1
Justino Juniore V. Octobr. extincto, Imperium solus obtinuit Fl. TIBERIUS Anicius Constantin', Thrax.	1	578	mortuum, restituitur iterum *Eutychius*	2
cum Augustus declaratus à Justino fuisset XXVI. Sept.	2	579	(de qvo supra) III. Octobr.	3
De hoc vita Eutychii Patriarchæ, Evagrius &c.	3	580		4
In hoc anno desinit Chronicon Marii Aventicensis apud Andream du Chesne T. I. scriptor. Franciæ.	4	581		5
Tiberius Fl. MAURICIUS socero Tiberio successit	1	582	Eutychio VI. April. defuncto	1
15. August. De hoc Menander Protector & Theophylactus Simocatta.	2	583	succedit Diaconus *Joannes Nesteutes* sive *Jejunator*, XII.	2
	3	584	April.	3
	4	585		4
	5	586		5
	6	587		6
	7	588		7
	8	589		8
	9	590		9
	10	591		10
	11	592		11
In hoc tempore Evagrii Historia desinit, & Chronicon Joannis Biclariensis.	12	593		12
	13	594		13
	14	595	Joanni Septembr. II. defuncto	14
	15	596	succedit *Cyriacus*.	1
	16	597		2
	17	598		3
	18	599		4
	19	600		5
	20	601		6
Mauricio 27. Nov. occiso, Fl. PHOCAS, coronatus	21	602		7
à Cyriaco Patriarcha Imperator 23. Nov. de qvo	1	603		8
Theophylactus Simocatta VIII. 7. seq. Nicephorus CPol. sub init. breviarii.	2	604		9
In Phocæ initio desinit tomus tertius Annalium	3	605		10
Samuelis Basnagii.	4	606	Cyriaco XXIX. Octobr. defuncto succedit *Thomas Diaconus*, de qvo Acta Sanctor. ad 20. Martii. T.3.p.91.sq. Ab illo conditum CPoli in παλαιαρχείῳ triclinium qvod ab ipso dictum Θωμαΐτης, in qvo Patriarchæ Bibliotheca. Vide Nicephorum Callistum XVIII.44. Cangium CPoli Christiana p.143.& ad Zonaram p.73. Hunc Thomã male inter Patriarchas Philipp' Cyprius omittit.	11

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	5	607		1
	6	608		2
	7	609		3
Phocæ V. Octobr. occiso Fl. HERACLIUS succedit,	1	610	Thomæ 20. Martii defuncto	1
qva in re desinunt libri Nicephori Callisti Hist. Eccles. qvos habemus.	2	611	succedit 18. April. *Sergius* Diaconus.	2
De Heraclio videndum Nicephori CPol. breviarium, Theophanes Byz. &	3	612	De qvo Nicephorus in breviario, inter alia Heraclium	3
ex eo Anastasius Bibl. & Miscella, aliiqve Anna-	4	613	ab eo coronatum referens.	4
lium scriptores. Nam Georgii Pisidæ libri de qvi-	5	614	Hunc Sergium tacito nomine	5
bus supra p. 228. nondum viderunt lucem.	6	615	laudat Simocatta in proœmio	6
	7	616	Historiæ. Monothelitis favit.	7
	8	617	Vide Combefisii Historiam Monothelitarum,	8
	9	618	Allatium de consensu p. 451.	9
	10	619		10
	11	620		11
	12	621		12
	13	622		13
In hoc anno desinit appendix ad Chronicon Marii Aventicensis.	14	623		14
	15	624		15
	16	625		16
	17	626		17
	18	627		18
	19	628		19
In vicesimo anno Heraclii desinit Chronicon Alex.	20	629		20
	21	630		21
	22	631		22
	23	632		23
	24	633		24
	25	634		25
	26	635		26
	27	636		27
	28	637		28
	29	638		29
	30	639	Sergio defuncto succedit *Pyrrhus* Presbyter, Monothelita,	1
FL. Heraclius CONSTANTINUS * Patri Heraclio 2. Mart. defuncto succedit, sed	1	640	mense Januario. Vide Nicephori breviarium p. 18.	2

Impe-

* hunc Constantinum qvem è priore conjuge Eudocia susceperat, jam Augustum appellaverat Pater 22. Dec. A. 612.

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
post 130. dies veneno à Martina noverca extingvitur 22. Jan. substituto Fl. HERACLEONA Constantini fratre, qvem Martina pepererat. Sed hæc sub extremum anni una cum filio Heracleona in exilium pellitur Imperiumqve traditur FL. Heraclio CONSTANTI, Constantini Filio. Vide Nicephori CPol. breviarium, Theophanem &c.	1	641	Pyrrhus mense Octobri dejectus cui *Paulus Presbyter* successit. Idem Niceph. p. 21. editionis primæ. Etiam Paulus hic Monothelitis favisse visus est.	1
	2	642		2
	3	643		3
	4	644		4
	5	645		5
	6	646		6
	7	647		7
	8	648		8
	9	649		9
	10	650		10
	11	651		11
	12	652		12
	13	653		13
	14	654		1
	15	655	In Pauli defuncti locum iterum restituitur *Pyrrhus* post menses qvatuor & dies XXIII. defunctus, successore dato itidem Monothelita *Petro* Diacono, Oeconomo & Visitatore.	1
	16	656		2
	17	657		3
	18	658		4
	19	659		5
	20	660		6
	21	661		7
	22	662		8
	23	663		9
	24	664		10
	25	665		11
	26	666	Petrus obiit. Vide Antonium Pagi ad A. 656. n. 5.	12
	27	667	Post sex menses & dies undecim	1
Idibus Julii occiso Syracusis in balneo Constanti succedit filius CONSTANTINUS *pogonatus*. De qvo Nicephorus CPol. in breviario.	1	668	eligitur *Thomas* Diaconus, secundus hoc nomine, de qvo Acta Sanctor. T. 3. April. p. 58. & Antonius Pagi ad A. C. 656. n. 6. ubi eum Catholicum non Monothelitam fuisse probat.	2
	2	669	Thomæ defuncto *Johannes* Presbyter & Protecdicus sive primus Defen-	1
	3	670		2

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	4	671	for Ecclesiæ CPol. succedit.	3
	5	672	Huno Johannem Philippus	4
	6	673	Cyprius in Catalogo Patriarcharum male omittit.	5
	7	674	Johanni succedit *Constantinus*	1
	8	675	Cancellarius.	2
	9	676	Constantino succedit *Theodo-*	1
	10	677	*rus* presbyter.	2
	11	678	Theodoro dejecto successor da-	1
	12	679	tus *Georgius Cyprius.* Vide Theophanem p. 301. sq. Cangium ad Zonaram p. 71. sq.	2
	13	680	Concilium CPolit. in Trullo,	3
	14	681	inter Oecumenica sextum, ad-	4
	15	682	versus Monothelitas.	5
	16	683	Georgio pulso sive defuncto	1
	17	684	succedit iterum *Theodorus*	2
Fl. Heraclius JUSTINIANUS, sedecim annos natus, (deinde dictus *Rhinotmetus*) Patri Constantino Pogonato succedit mense Septembri.	18	685	presbyter, de qvo paullo ante.	3
	1	686	*Paulus* è Laico succedit post	1
	2	687	mortuum Theodorum. Vide	2
	3	688	Theophanem p. 302. 303. Ban-	3
	4	689	durium p. 902.	4
	5	690		5
	6	691	Concilium Qvinisextum Trul-	6
	7	692	lanum CPoli habitum, adversus qvod disputat Allatius lib. 1. c. 27. de consensu utriusqve Ecclesiæ.	7
	8	693	*Callinicus* Presbyter Paulo suc-	1
	9	694	cedit. Vide Nicephorum p. 25.	2
FL. LEONTIUS Patricius Imperium sibi rapit, Justiniano naribus resciscis relegato in Chersonesum.	1	695	& 28. breviarii, Theophanem	3
	2	696	p. 302.	4
	3	697		5
FL. TIBERIUS Apsimarus Constantini Pogonati frater Leontium naribus multat & in Monasterium Dalmati detrudit, imperatqve.	1	698		6
	2	699		7
	3	700		8
	4	701		9

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	5	702		10
	6	703		11
	7	704		12
JUSTINIANUS Rhinotmetus restituitur, qvi Tibe-	1	705	Callinico dejecto privatoqve	1
rium captum fratremqve illius Heraclium & Patri-	2	706	oculis successor datur *Cyrus*	2
cium Leontium supplicio afficit.	3	707	Monachus Amastrianus & Pres-	3
	4	708	byter, de qvo Bollandus T. 1. Ja- nuarii p. 572. seq. Nicephorus	4
	5	709	CPol. Breviarii p. 28. Theo-	5
	6	710	phanes p. 302.	6
FL. PHILIPPICUS Bardanis F. Justinianum ejus-	1	711	Cyro dejecto *Johannem* Dia-	1
qve filium Tiberium interficit, & Imperium ob- tinet.	2	712	conum Monothelitam succes- sorem dat Philippicus Imp. Vide	2
Philippico 3 Jun. excoecato successit ANASTASIUS	3	713	Theophanem p. 302-320. Ni-	3
II. *Artemius* antea dictus.	1	714	cephori breviarium p. 31.	4
THEODOSIUS τῶν κάτω, *Adramyttenus*, Philip-	2	715	In Johannis dejecti locum sub-	1
pico Thessalonicam relegatus suffectus invitus est.	1	716	stituitur XI. Augusti *Germanus*	2
Idem mox cessit LEONI *Isauro*, qvi & *Conon* & *Iconomachus* dici solet. In hujus qvoqve pote-	1	717	Cyzici Metropolita, de qvo Henschenius ad XII. Maji T. 3.	3
statem mox venit qvem Imperatorem alii nuncu-	1	718	p. 155. seq. Combefisii Auctar.	4
paverant *Basilius*, Gregorii Onomagali F. novo	2	719	nov. T. 1. p. 1462. sq.	5
nomine *Tiberius*. Vide Nicephori CPol. brevia-	3	720		6
rium, Paulum Diaconum, Theophanem, Anasta-	4	721		7
sium Bibliothecarium &c.	5	722		8
	6	723		9
	7	724		10
	8	725		11
	9	726		12
	10	727		13
	11	728		14
	12	729		15
In hoc anno desinit liber XVIII. Pauli Diaconi.	13	730	Germano succedit XXII. Ja-	1
	14	731	nuar. *Anastasius* Iconoclasta.	2
	15	732	Vide Nicephori breviar. p.	3
	16	733	38. 42. & Theophanem p. 302. Historiam miscell. lib. 22.	4
	17	734	Bandurium p. 904.	5
	18	735		6

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchae CPol.	
	19	736		7
	20	737		8
	21	738		9
	22	739		10
	23	740		11
Leoni Isauro 18. Jun. aqva intercute extincto succedit	24	741		12
filius Fl. CONSTANTINUS *Copronymus* sive *	1	742		13
Cabalinus. Eqvidem *Artabazus* qvi Constantini sororem duxerat, Tyrannidem invadere fuit ag-	2	743		14
gressus, atqve imagines restituere coepit, & *Nice-*	3	744		15
phorum Constantini F. Imperatorem coronavit.	4	745		16
Sed à Constantino una cum Niceta Artabazi F.	5	746		17
victus, captus & obtruncatus est. Vide Nicephori	6	747		18
CPol. breviarium, & Codini Origines CPol. n. 99. Theophanem, Hist. Miscell. lib. 22. Cedre-	7	748		19
num, Zonaram &c.	8	749		20
	9	750		21
	10	751		22
	11	752		23
	12	753		24
	13	754	Anastasio mortuo succedit *Con-*	1
	14	755	*stantinus* Iconomachus & Epi-	2
	15	756	scopus Syllaei. VIII. August. cum sedes per aliqvot menses	3
	16	757	vacasset. Vide Bandurium p.	4
	17	758	904. seq. ubi ex Nicephori	5
	18	759	CPol. antirrheticis MSS. notat	6
	19	760	Concilium Copronymianum	7
	20	761	illo Anno habitum fuisse sede vacante, & sub finem demum	8
	21	762	Concilii Constantinum à Ma-	9
	22	763	mona Episcopum CPol. crea-	10
	23	764	tum.	11
	24	765		12
	25	766	Constantinus XXX. Augusti	13
	26	767	dejectus, eiqve XVI. Nov. da-	1
	27	768	tus successor *Nicetas* Slavus eu- nuchus, Ecclesiae SS. Aposto-	2
In hoc tempore, qvo Irene Leoni Chazaro nubsit, desinit breviarium Historicum Nicephori CPol.	28	769	lorum presbyter. Vide Niceph.	3
	29	770	breviarii p. 48. & Theopha-	4
	30	771	nem p 302. Hist. Miscell. XXII.	5
	31	772	44.	6

* *Καβαλλίνη ἡ ἱππεία κόπρος*, Crus. p. 273. TurcoGraec.

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchae CPol.	
	32	773		7
	33	774		8
Constantino Copronymo 14. Sept. mortuo successit filius LEO *Chazarus* sive è Chazara natus. Vide Hist. Miscell. libro XXIII.	34	775		9
	1	776		10
	2	777		11
	3	778		12
	4	779		13
Leonem Chazarum 8. Sept. extinctum excepit filius CONSTANTINUS V. A. 771. natus, sub tutela matris suae IRENES.	5	780	Nicetae VI. Febr. defuncto succedit *Paulus Cyprius*, Lector, secunda jejuniorum Dominica. Vide Codini Origines CPol. n. 123.	1
	1	781		2
	2	782		3
	3	783		4
	4	784	Paulus in Flori Monasterium secessit XXX. Aug. successoremque habuit *Tarasium*, XXV. Dec. Vide de eo Acta Sanctor. 25. Febr. & T. 1. Martii pag. 788. Vitam Tarasii scripsit Ignatius discipulus, deinde Svida teste Episcopus Nicaenus.	5
	5	785		1
	6	786		2
	7	787	Concilium Nicaenum secundum pro imaginibus.	3
	8	788		4
	9	789		5
Irene matre in ordinem coacta, Constantinus filius solus imperat.	10	790		6
	1	791		7
	2	792		8
	3	793		9
	4	794		10
	5	795		11
	6	796		12
Constantinus oculis 16. August. jussu matris effossis non diu post obiit, hinc sola imperium gerit IRENE mater.	7	797		13
	1	798		14
	2	799		15
	3	800		16
	4	801		17
Irene 30. Octobris in Lesbum deportata & paulo post defuncta Imperium sibi vindicavit NICEPHORUS Patricius ὁ ἀπὸ γενι-	5	802		18
	1	803		19
	2	804		20

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	19	736		7
	20	737		8
	21	738		9
	22	739		10
	23	740		11
Leoni Isauro 18. Jun. aqva intercute extincto succedit filius Fl. CONSTANTINUS *Copronymus* sive * *Cabalinus.* Eqvidem *Artabazus* qvi Constantini sororem duxerat, Tyrannidem invadere fuit aggressus, atqve imagines restituere coepit, & *Nicephorum* Constantini F. Imperatorem coronavit. Sed à Constantino una cum Niceta Artabazi F. victus, captus & obtruncatus est. Vide Nicephori CPol. breviarium, & Codini Origines CPol. n. 99. Theophanem, Hist. Miscell. lib. 22. Cedrenum, Zonaram &c.	24	741		12
	1	742		13
	2	743		14
	3	744		15
	4	745		16
	5	746		17
	6	747		18
	7	748		19
	8	749		20
	9	750		21
	10	751		22
	11	752		23
	12	753		24
	13	754	Anastasio mortuo succedit *Constantinus* Iconomachus & Episcopus Syllæi. VIII. August. cum sedes per aliqvot menses vacasset. Vide Bandurium p. 904. seq. ubi ex Nicephori CPol. antirrheticis MSS. notat Concilium Copronymianum illo Anno habitum fuisse sede vacante, & sub finem demum Concilii Constantinum à Mamona Episcopum CPol. creatum.	1
	14	755		2
	15	756		3
	16	757		4
	17	758		5
	18	759		6
	19	760		7
	20	761		8
	21	762		9
	22	763		10
	23	764		11
	24	765		12
	25	766	Constantinus XXX. Augusti dejectus, eiqve XVI. Nov. datus successor *Nicetas* Slavus eunuchus, Ecclesiæ SS. Apostolorum presbyter. Vide Niceph. breviarii p. 48. & Theophanem p 302. Hist. Miscell. XXII.	13
	26	767		1
	27	768		2
In hoc tempore, qvo *Irene* Leoni Chazaro nubsit, desinit breviarium Historicum Nicephori CPol.	28	769		3
	29	770		4
	30	771		5
	31	772	44	6

* *Καβαλλίνη ἡ ἱππεία κόπρος*, Crus. p. 273. TurcoGræc.

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	32	773		7
	33	774		8
Constantino Copronymo 14. Sept. mortuo successit filius LEO *Chazarus* sive è Chazara natus. Vide Hist. Miscell. libro XXIII.	34	775		9
	1	776		10
	2	777		11
	3	778		12
	4	779		13
Leonem Chazarum 8. Sept. extinctum excepit filius CONSTANTINUS V. A. 771. natus, sub tutela matris suæ IRENES.	5	780	Nicetæ VI. Febr. defuncto succedit *Paulus Cyprius*, Lector, secunda jejuniorum Dominica. Vide Codini Origines CPol. n. 123.	1
	1	781		2
	2	782		3
	3	783		4
	4	784	Paulus in Flori Monasterium secessit. XXX. Aug. successoremqve habuit *Tarasium*, XXV. Dec. Vide de eo Acta Sanctor. 25. Febr. & T. 1. Martii pag. 788. Vitam Tarasii scripsit Ignatius discipulus, deinde Svida teste Episcopus Nicænus.	5
	5	785		1
	6	786		2
	7	787	Concilium Nicænum secundum pro imaginibus.	3
	8	788		4
	9	789		5
Irene matre in ordinem coacta, Constantinus filius solus imperat.	10	790		6
	1	791		7
	2	792		8
	3	793		9
	4	794		10
	5	795		11
	6	796		12
Constantinus oculis 16. August. jussu matris effossis non diu post obiit, hinc sola imperium gerit IRENE mater.	7	797		13
	1	798		14
	2	799		15
	3	800		16
	4	801		17
Irene 30. Octobris in Lesbum deportata & paulo post defuncta Imperium sibi vindicavit NICEPHORUS Patricius ὁ ἀπὸ γενι-	5	802		18
	1	803		19
	2	804		20

Uuuu 2 Impe-

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.
χῶν sive Generali Logotheta & anno post mense	3	805	
Dec. STAVRACIUM filium, consortem Imperii	4	806	Tarasio XXV. Febr. defuncto
adscivit. Vide Hist. Miscell. lib. XXIII. 47. seq. &	5	807	succedit XII. April. die festo,
lib XXIV.	6	808	Paschatis *Nicephorus*, de qvo, supra pag. 295. seq. 640. seq.
	7	809	Vide & Acta Sanctor. T. 2. ad
Nicephoro dum bellum cum Bulgaris gerit 26. Jul. occiso,& Stavracio in monasterium se abdente Imperiū datur Nicephori genero Fl. MICHAELI, Curopalatæ, cognomine *Rancabe*, 5. Octobr. In hujus initiis desinit Theophanis Chronicon. Incipit ab eo Joannes Scylitzes. Vide & Hist. Miscell. XXIV. 25. seq.	8	810	XIII. Martii. Cangium ad Zo-
	9	811	naram p. 74.
	1	812	
Michael cum filio Theophylacto abdicare se Imperio coactus successorem habuit 11. Jul. LEONEM *Armenium*, Bardæ F. Iconomachum, qvi à brevi statura dictus etiam Chamæleon. De hoc Anonymus ad calcem Theophanis editus, scriptores post Theophanem de qvib' supra p.349.sq. Anonym' alter qvem Leontium qvidam volunt,& Simeon Magister ac Georgius Monachus, præterea Jo. Scylitzes & Genesius MS.	2	813	
	1	814	
	2	815	Nicephoro XIII. Martii in exili-
	3	816	um misso ab Iconomachis statim
	4	817	succenturiatus *Theodotus* Melissenus,cognomento *Cassiteras*, I.
	5	818	April.festo Paschatos, & eodem
	6	819	mense sub eo Concilium habitū.
In hoc tempore desinit liber XXIV. Hist. miscell. Leoni occiso 25.Dec. sucedit Thomamq; Constantinum, æmulum vincit MICHAEL ὁ τραυλὸς sive *Balbus* ex Amorio Phrygiæ opido. De hoc Imperatore Scylitzes, Genesius MS. & scriptores post Theophanem.	7	820	Vide Cangium ad Zonaram p.76
	1	821	Theodoto defuncto (cui Phi-
	2	822	lippus Cyprius *Theodorum* Spa-
	3	823	tharocandidati filium subjicit)
	4	924	succesfit *Antonius* Sylæi Epi-
	5	825	scopus, qvem byrsodepsam alii,
	6	826	alii Cassimatam cognomine appellant. Vide Bandurium p.
	7	827	908.
	8	828	
Mich Balbo I. Octobr. extincto succedit filius THEOPHILUS, de qvo videndi continuator Theophanis Anonymus libro tertio, Simeon Magister, Georgius Monachus, Scylitzes, Svidas, Genesius MS. & de ejus nuptiis Anonymus à Martino Crusio ad calcem Epitomes Heliodori editus.	9	829	
	1	830	
	2	831	
	3	832	Antonio defuncto succedit
	4	833	XXI. April. *Joannes* ab hosti-
	5	834	bus Jannes magus appellatus &
	6	835	Lecanomantæ filius. Vide Continuatores Theophanis p. 75.
	7	836	96. Simeonem Magistrum p.
	8	837	403 &c.
	9	838	
	10	839	

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	11	840		9
Theophilo 20. Januar. mortuo succedit filius MI-	12	841		10
CHAEL cognomine μέθυσος sive μεθυστής,	1	842	Joanni Iconomacho deposito	1
adhuc puer, sub tutela matris suæ THEODORÆ, qvæ imagines restituit. Vide Anonymum conti-	2	843	succedit XII. Febr. *Methodius*, Cyzici Episcop⁹. Vide Cangium	2
nuatorem Theophanis libro IV. sive ultimo & Si-	3	844	adZonaram p. 79 Acta Sanctor.	3
meonem Magistrum, Georgium Monachum ac	4	845	T. 2. Junii 14. p. 960 sq.	4
Scylitzen, Genesium MS. Vitam Basilii Macedo-	5	846	Methodio XIV. Junii defuncto	5
nis in Allatii συμμίκτοις p. 41. sqq.	6	847	*Ignatius* Michaelis Curopalatæ	1
	7	848	Imperatoris, cognomine Rancabe filius succedit IV. Jul. Vide	2
	8	849	vitam ejus scriptam à Photii ho-	3
	9	850	steNiceta Paphlagone,& editam	4
	10	851	à Labbeo T. 8. & ab Harduino	5
	11	852	T. 5. cum Actis Concilii anti-	6
	12	853	Photiani : & scriptores post	7
	13	854	Theophanem. Baronium ad Martyrolog. 23. Octobr.	8
Theodora cœnobio inclusa, hinc solus deinceps	14	855		9
Michaël imperat.	15	856		10
	16	857	Ignatio XXIII. Nov. depulso	11
	17	858	succedit *Photius* Tarasii Patriar-	1
	18	859	chæ nepos, hactenus Laicus die XXV. Dec. Multa adversus Pho-	2
Barda Imperatoris avunculus Cæsar creatus, feria IV. Paschatos.	19	860	tium Allatius de consensu lib. 2. cap. 4. seqq. & libro de Synodo Photiana.	3
	20	861	Concilium CPol. adversus	4
	21	862	Ignatium.	5
	22	863		6
	23	864		7
	24	865		8
Barda interfecto, † 21. April. in Imperii consortium	25	866		9
26. Maj. adscitus BASILIUS Macedo.	1	867	Photio XXV. Sept. deposito *Ignatius*	10
Post Michaelem 24. Sept. interfectum solus Basilius imperat. de qvo Constantinus Porphyrog. †† in	2	868	iterum restitutus XXIII. Nov.	1
hujus Basilii vita, Georgius Monachus, Simeon	3	869	Concilium CPol. AntiPho-	2
Magister ad Scylitzes, & Genesius MS.	4	870	tianum.	3
	5	871		4
	6	872		5

† Vide scriptores post Theophanem p. 128. 148.
†† Vide supra p. 349. & de Basilii hujus capitibus paræneticis p. 572. sq.

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	7	873		6
	8	874		7
	9	875		8
	10	876		9
	11	877	Ignatio XXIII. Oct. defuncto	10
	12	878	*Photius* restitutus iterum succedit XXVI. Octob.	1
	13	879	Concilium pro Photio, qvod	2
	14	880	Græcis est Octavum Generale.	3
	15	881	In illius actis Imperatores sunt	4
	16	882	Basilius, Leo & Alexander.	5
	17	883		6
	18	884		7
	19	885		8
	20	886	Photio in Monasterium Arme-	1
	21	887	niacorum Bordi dictum rele-	2
		888	gato succedit *Stephanus* Por-	
Basilio 1. Martii extincto succedit filius LEO, co-	1	889	phyrogenitus, Leonis sapientis Imp. frater. De qvo Acta	3
gnomine *sapiens* de qvo Simeon Magister, Geor-	2	890	Sanctor. T. 4. ad 17. Maj. p.	4
gius Monachus, Anonymus alter continuator				
Theophanis p. 217-237. Scylitzes &c. De hujus	3	891	36. seq.	5
Leonis scriptis supra p. 363. sq. In morte ejus-	4	892		6
dem desiit olim liber XXIII. Historiæ Ecclesiasticæ	5	893	Stephano defuncto mense Majo	1
Nicephori, cujus hodie soli XVIII. libri exstant,	6	894	succedit *Antonius Cauleas*, cu-	2
cæterorum qvinqve tantum argumentis brevibus			jus vita scripta à Nicephoro	
superstitibus.			Philosopho. Vide supra p.	
			300. Continuatorem Theo-	
			phanis p. 220. Allatium de	
			consensu p. 614. &c.	
	7	895	Antonio defuncto XII. Febr.	1
	8	896	successit *Nicolaus Mysticus* sive	2
	9	897	Senator secretioris Consilii, de	3
	10	898	qvo Acta Sanctor ad 15. Maji T 3 p. 509. Continuat. Theo-	4
	11	899	phanis p. 224. 228. 229. &c.	5
	12	900	Allatius de Consensu p. 604.	6
	13	901		7
	14	902		8
	15	903		9
Excidium Thessalonicæ, qvod describit Johannes Ca-	16	904		10
meniata. supra p. 351.				

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	17	905		11
	18	906	Nicolaus quod quartas Imperatoris nuptias improbaret deposito successit *Euthymius* Syncellus. Vide Continuat. Theophanis p. 228. 231. &c.	1
	19	907		2
	20	908		3
	21	909		4
	22	910		5
ALEXANDER Leoni Fratri succedit XI. Maj.	1	911	Euthymio pulso per Leonem & Alexandrum *Nicolaus Mysticus* restituitur. Vide Bandurium p. 910. seq.	1
CONSTANTINUS Porphyrogenitus Leonis Sap. filius Alexandro Patruo 6. Junii extincto succedit septennis, imperatqve sub tutela ZOES Matris. De his videndi Anonymus Theophanis continuator, Simeon Magister, Georgius Monachus & Scylitzes. De Constantini Porphyrogeniti scriptis dixi supra p. 486. seq.	1	912		2
	2	913		3
	3	914		4
	4	915		5
	5	916		6
	6	917		7
	7	918		8
Zoë in ordinem coacta, cum Constantinus Helenam ROMANI Lacapeni filiam duxisset, mense Aprili, cujus ipsius anni mense Decembri coactus idem est Romanum socerum suum una cum filio CHRISTOPHORO in Imperii consortium adsciscere. Christophorus non ita multo tempore post obiit.	8	919		9
	9	920		10
	10	921		11
	11	922		12
	12	923		13
	13	924		14
	14	925	Nicolao XV. Maj. defuncto succedit Augusto Mense *Stephanus* Amaseæ Metropolita. Vide Continuat. Theophanis p. 254. 256. 258.	1
	15	926		2
	16	927		3
	17	928	Stephano XVIII. Jul. defuncto succedit XIV. Dec. *Trypho* Monachus de qvo Acta Sanctor. T. 2. April. 19. p. 619. seq. Continuatores Theophanis p. 258. 261. 487. seq.	1
	18	929		2
	19	930		3
	20	931	Tryphone intra mensem Augustum deposito, sedes vacavit annum unum menses qvinqve.	
	21	932		
	22	933	*Theophylactus* Romani Lacapeni Imp. filius ordinatus 2. Febr. Vide Continuatores Theophanis.	1
	23	934		2
	24	935		3

Impe-

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	25	936		4
	26	937		5
	27	938		6
	28	939		7
	29	940		8
	30	941		9
	31	942		10
	32	943		11
Romanus exauctoratus Monachi habitum induit	33	944		12
16. Dec. Mox etiam filii ejus *Stephanus* & *Con-*	34	945		13
ſtantinus ab Imperio prohibiti. Sic ſoli Conſtan-	35	946		14
tino Porphyrogenito Imperium manſit.	36	947		15
	37	948		16
	38	949		17
	39	950		18
	40	951		19
	41	952		20
	42	953		21
	43	954		22
	44	955		23
	45	956	Theophylacto XXVII. Febr.	1
	46	957	defuncto ſuccedit 3. April. *Po-*	2
	47	958	*lyeuctus*, forte antea in Mona-	3
Conſtantino Porphyrog. 17. Nov. extincto ſucce-	48	959	chatu dictus *Eniphanius*, ut ita fuerit ille de qvo multa Nice-	4
dit filius ROMANUS II. ſive junior. jam A. 948.	1	960	phorus in vita S. Andreæ	5
à Patre, ipſo Paſchatos feſto coronatus.	2	961	τ͂ σαλ͂ apud Henſchenium	6
	3	962	28. Maji, T. VI. Vide etiam	7
Romano 15. Martii defuncto ſucceſſit filiis prælatus & 16. Augusti coronatus NICEPHORUS II.	1	963	Continuatores Theophanis p. 269. 270. 277. Bollandum ad	8
PHOCAS, qvi Theophanonem viduam à Romano relictam uxorem duxit. De hoc Simeon	2	964	V. Februarii T. 1. p. 706. ſeq.	9
Magiſter in Annalibus & Scylitzes: è Latinis	3	965		10
Luitprandus in Legatione ad hunc Imperatorem qvam vulgavit Caniſius Iagolſtad. A 1600.	4	966		11
Hic etiam eſt Nicephorus cujus meminit Conſtantinus Porphyrog. in Baſilii Macedonis vita p.	5	967		12
192.	6	968		13

Impe-

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
Nicephoro II. Dec. mortuo succedit JOHANNES TZIMISCES, coronatus 25. Dec. De hoc Scylitzes, Cedrenus, Zonaras & reliqvi Annalium scriptores.	7	969		14
	1	970	Polyeucto XV. Jan. defuncto succedit *Basilius* Scamandrenus, Dominica Orthodoxiæ XIII. Febr.	1
	2	971		2
	3	972		3
	4	973		4
	5	974	Basilio deposito successor datur Antonius Studii Abbas, initio anni.	1
Post Tzimiscen anno hoc exeunte sublatum veneno, succedunt BASILIUS II. Bulgaroctonus fraterqve ejus CONSTANTINUS, Romani junioris filii. Vide præter Scylitzen & Annalium scriptores qvæ Acropolita cap. II. & 13. & Basilii hujus Epitaphium in Cangii notis ad Zonaram p. 109. & apud Bandurium p. 179. 868.	6	975		2
	1	976		3
	2	977		4
	3	978		5
	4	979	Anno ineunte abdicavit se Patriarchatu Antonius. Sedes vacavit per annos qvatuor & dimidium.	
	5	980		
	6	981		
	7	982		
	8	983	Paullo post medium anni ordinatur *Nicolaus Chrysoberges*.	1
	9	984		2
	10	985		3
	11	986		4
	12	987		5
	13	988		6
	14	989		7
	15	990		8
	16	991		9
	17	992		10
	18	993		11
	19	994		12
	20	995		13
	21	996	Nicolao defuncto succedit *Sisinnius Magister*.	1
	22	997		2
	23	998		3
	24	999	Sisinnio defuncto succedit *Sergius* Monachus (Photii ἀνεψιός.) Vide Continuatorem Theophanis p. 269. Allatium de consensu p. 606. seq & Bandurium pag. 923. ex qvo disces Sergium non (ut Pa-	1
	25	1000		2
	26	1001		3
	27	1002		4
	28	1003		5
	29	1004		6
	30	1005		7

Imperatores CPolitani.		A.C	Patriarchæ CP
	31	1006	gius) fuisse binominem
	32	1007	ante Sergium fuisse Jo
	33	1008	nem nescio qvem , sed *bannem Patriarcham* t
	34	1009	in Epistola Petri Antioc
	35	1010	ad Mich. Cerularium
	36	1011	tio, fuisse Patriarcham
Basilii Bulgaroctoni ejusqve fratris Constantini Imperii annus.	37	1012	tiochenum non CP
	38	1013	num. Vide Cotelerii
	39	1014	num. Ecclesiæ Græcæ
	40	1015	p. 148.
	41	1016	
	42	1017	
	43	1018	
	44	1019	Sergio defuncto succedit
	45	1020	*stathius* Presbyterorum
	46	1021	latinæ sedis princeps.
	47	1022	
	48	1023	
	49	1024	
Basilio mense Dec. extincto solus deinceps imperat Constantinus Romani F. Basilii frater.	50	1025	Eustathio paucis diebus
	51	1026	Basilium Bulgaroctonum
	52	1027	extincto succedit *Al*
Constantino Romani F. defuncto 9. Nov. succedit FL. ROMANUS *Argyrus* sive *Argyropulus* Constantini gener. De hoc Scylitzes, Cedrenus, Zonaras, Glycas, Manasses.	53	1028	Studii Abbas mense De bri.
	1	1029	
	2	1030	
	3	1031	
	4	1032	
	5	1033	
Romanus Argyropulus 11. April. veneno à Zoë conjuge extingvitur, succeditqve MICHAEL Καταλάκτης, *Paphlago* in torum non minus qvam in Imperium. De hoc Scylitzes & Annalium scriptores.	1	1034	
	2	1035	
	3	1036	
	4	1037	
	5	1038	
	6	1039	
	7	1040	

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
e Paphlagone Monachi induente habitum & ›ost 10 Dec. mortuo succedit MICHAEL CA-ATES * Paphlagonis sororis filius à Zoë tus, sed qvam mox cum Joanne Paphlagonis exauctoravit.	1	1041		16
iti post effossos oculos exauctorato 21. April. xq; in Monasterium succedit CONSTANTI- *Monomachus*, 12. Jun. adminiculo Zoës, qvam duxit. Vide Scylitzen, Cedrenum, Zona- lanassem, Glycam, Gvilelmum Appulum &c.	1	1042		17
	2	1043	Alexio XX. Febr. defuncto succedit *Michael Cerularius*, festo Annunciationis XXV. Mart. De hoc intelligendus Jo. Scylitzes p. 808. seq. Eum ut Latinæ Ecclesiæ adversarium insectatur Allatius de consensu p. 616. seq.)	1
	3	1044		2
	4	1045		3
	5	1046		4
	6	1047		5
	7	1048		6
	8	1049		7
	9	1050		8
	10	1051		9
	11	1052		10
	12	1053		11
tino 30. Nov. mortuo succedit THEODORA, jam defunctæ soror.	1	1054		12
	2	1055		13
EL *Stratioticus*, à Theodora consors Imperii scitur, qvæ obiit 22. Aug.	3	1056		14
empore desinit Cedreni Chronicon.	1	1057		15
US *Comnenus* exauctorato Michaele & in Mo- n abdere se permisso Imperator eligitur 31. Vide Scylitzem, & Nicephorum Bryennium [.	1	1058		16
nenus in Studii Monasterium se recepturus Im- rem pronunciat CONSTANTINUM DU- , mense Decembri. Vide eosdem scriptores.	2	1059	*Michaeli Cerulario*, festo Michaelis, qvod Junii VIII. Græci celebrant, deposito successit *Constantinus Lichudes*. Vide Scylitzem p. 809.	1
	1	1060		2
	2	1061		3
	3	1062		4
	4	1063		5
	5	1064	Lichudi circa initium Januarii defuncto succedit *Joannes Xiphilinus*. Vide Scylitzem p. 817. 860. Annam Comnenam pag. 75. Alexiados.	1
	6	1065		2
	7	1066		3
. Junii extincto imperat EUDOCIA vidua cum , qvæ proximi anni die 13. Januarii nubsit RO- IO DIOGENI, eumqve Augustum fecit.	8	1067		4
	1	1068		5

Xxxx 2 Impe-

ater Michaëlis fuit navium picator, qvod καλαφάτην appellant. Atqve nostris etiam Germanis usitata vox, ein Schif kalfatern.

Imperatores CPolitani.		A.C	Patriarchæ CPol.	
	2	1069		6
	3	1070		7
Ex infelici adversus Turcas expeditione reversus Romanus Diogenes à Constantini Ducæ liberis mense Octobri excœcatur, & in insulam Protem relegatur, Imperium vero sibi vindicat ejusdem Ducæ filius MICHAEL *Ducas Parapinaceus*, cum Matre *Eudocia*, sed qvæ paullo post Monacha esse jussa est. De hoc Scylitzes & Nicephorus Bryennius fuse lib. 2 & 3.	4	1071		8
	1	1072		9
	2	1073		10
	3	1074		11
	4	1075	Joanni Xiphilino 2. Augusti defuncto succesit *Cosmas* Hierosolymitanus. Vide Scylitzem p. 860. Alexiadem Comnenæ p. 68. 75. 79. Forte & apud Niceph. Bryennium lib. 3. pag. 84. pro Θωμᾶς legendum Κοσμᾶς.	1
	5	1076		2
	6	1077		3
Deposito 7. Apr. & in Monasterium detruso Michaële, Imperium obtinuit NICEPHORUS BOTANIATES, de qvo Nicephorus Bryennius lib. 3. & 4. Zonaras, Glycas, & qvi in hoc desinit Scylitzes.	1	1078		4
	2	1079		5
	3	1080		6
Dejecto Botaniatæ occupataqve CPoli 1. April succedit FL. ALEXIUS COMNENUS, de qvo fuse Anna filia in Alexiade, Nicephorus Bryennius ejus maritus libro qvarto, Nicetas Choniates libro 1. & qvi in morte hujus Imperatoris desinunt Zonaras & Glycas.	1	1081	Cosmæ qvi 8. Maji se Patriarchatu abdicavit, succedit *Eustratius Garidas*, Evnuchus, Itali errorum suffragator. Vide Annam Comnenam p. 75. 79. 148. Antonium Pagi ad A. C. 1086. n. 9. Lambecium T. 4. p. 324.	1
	2	1082		2
	3	1083		3
	4	1084	Eustratio deposito succedit mense Septembri *Nicolaus Grammaticus*. Vide Annam Comnenam p. 273. & Pagium ad A. C. 1089. n. 8.	1
	5	1085		2
	6	1086		3
	7	1087		4
	8	1088		5
	9	1089		6
	10	1090		7
	11	1091		8
	12	1092		9
	13	1093		10
	14	1094		11
	15	1095		12
	16	1096		13
	17	1097		14
	18	1098		15
	19	1099		16
	20	1100		17
	21	1101		18
	22	1102		19

Imperatores C[illegible]politani. exii Comneni annus Imperii.			[illegible] CPol.	
	[illegible]	11[illegible]		20
	24	11[illegible]		21
	25	11[illegible]		22
	26	1106		23
	27	1107		24
	28	1108		25
	29	1109		26
	30	1110		27
	31	1111	Nicolao defuncto succedit *Joh. Hierommemon*, Chalcedonensis Episcopus. Vide Bandurium p. 915.	1
	32	1112		2
	33	1113		3
	34	1114		4
	35	1115		5
	36	1116		6
	37	1117		7
hoc anno (qvo desinunt Jo. Zonaræ & Mich. Glycæ Annales,) Alexio Comneno successit 15 Augusti, filius JOANNES COMNENUS, [illegible] morum probitatem καλοιωάννης dictus. De h[illegible] videndi Jo. Cinnamus libro primo, Nicetas Ch[illegible]niates, libro 1. & è latinis Otto Frisingensis, Gv[illegible] Tyrius &c.	1	1118		8
	2	1119		9
	[illegible]	1120		10
	[illegible]	[illegible]		11
	[illegible]	[illegible]		12
	[illegible]	1123		13
	7	1124		14
	8	1125		15
	9	1126		16
	10	1127		17
	11	1128		18
	12	1129		19
	13	1130		20
	14	1131		21
	15	1132		22
	16	1133		23
	17	1134	Joanni Hieromnemoni defuncto succedit *Leo Styppiota*, ὁ Στυππῆς de qvo vide Allatii consensum p. 644.	1
	18	1135		2
	19	1136		3
	20	1137		4
	21	1138		5
	22	1139		6

Imperatores CPolitani.		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	23	1140		7
	24	1141		8
	25	1142		9
Joanni Comneno 8. April. extincto successit MANUEL COMNENUS, Filius, de qvo Joannes Cinnamus libris 2 3. 4. 5. & 6. Nicetas Choniates libris septem.	1	1143	Leoni Styppiotæ succedit *Michaël* Ὀξείτης Monachus, cognomento Curacuas. Vide Nicetam Choniatem p. 58. 59. & 88. & Jo. Cinnanamum lib. 2. p. 33.	1
	2	1144		2
	3	1145		3
In hoc anno desinit Chronicon Ottonis Frisingensis.	4	1146	Leoni se abdicanti successit *Cosmas Atticus*, patria Æginet a qvi cum per decem menses fuisset, XXVI. Februar. ob Bogomilorum hæresin jure an injuria ei impactam expulsus est. Vide Nicetam p. 88. seq. Cinnamum lib. 2. p. 67. seq. Allatium de consensu p. 683. sq. ubi formula depositionis & apud Bandurium p. 916. sq. Sedes inde per decem menses vacavit.	1
	5	1147	Die XXVI. Decembris Patriarcha creatus *Nicolaus Muzalus*. Vide Cinnamum lib. [illegible]. p. 88. seq. Bandurium p. 920. Lambecium lib. VI. p. 302.	
	6	1148		1
	7	1149		2
	8	1150		3
	9	1151	Nicolao se circa mensem Aprilem abdicanti successit *Theodotus* Monachus & præfectus Collegii S. Resurrectionis, qvem Theodosium pauci qvidam appellant.	1
	10	1152		2

Impe-

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	11	1153	Theodoto successisse ajunt	3
	12	1154	Catalogi qvidam *Neophytum* ἔγκλειστον sive Monachum ex claustro Evergetidis. Vide Philippi Chronicon Ecclesiæ Græcæ cum notis Henrici Hilaridis p. 193. & Bandurium p. 920. qvi hunc Neophytum pro commentitio habet. Nicephorus Callistus successisse Theodoto ait *Constantinum Chliarenum* Diaconum, mense Aprili.	4
…elis Comneni annus Imperii.	13	1155	Constantino Chliareno successit *Lucas Chrysoberges*, de qvo Cinnamus libro V.	1
	14	1156		2
	15	1157		3
	16	1158		4
	17	1159		5
…riani Legatio ad Armeniorum Catholicum …rsesin.	18	1160		6
	19	1161		7
	20	1162		8
	21	1163		9
	22	1164		10
	23	1165		11
	24	1166		12
	25	1167		13
	26	1168		14
	27	1169	Lucæ Chrysobergæ defuncto successit *Michaël Anchiali*, Diaconus, sacellarius & Princeps Philosophorum.	1
	28	1170		2
	29	1171		3
	30	1172		4
	31	1173		5
	32	1174		6
	33	1275		7
	34	1176		8
	35	1177	Sub initium anni extincto Michaeli succedit *Charito* Monachus, eodem anno exeunte mortuus.	1

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	36	1178	Hunc excipit *Theodosius* Boradiotes Monachus e cellis S. Auxentii, Vide Nicetam p. 265. 285. & Bandurium p. 921.	1
	37	1179		2
Manueli 24. Sept. defuncto succedit ALEXIUS *junior* COMNENUS, Porphyrogenitus, de qvo Nicetas Choniates libro singulari, & è Latinis Gvil. Tyrius.	38	1180		3
	1	1181		4
	2	1182		5
Alexio mense Octobri strangulato rapit Imperium ANDRONICUS Comnenus Isaaci F. Alexii senioris nepos. De hoc Nicetas libris duobus, Gvil. Tyrius libro XXII.	3	1183	Theodosio in Insulam Terebinthum secedenti successor datur *Basilius Camaterus.*	6
	1	1184		1
	2	1185		2
Andronico 12. Sept. interfecto succedit ISAACIUS secundus ANGELUS COMNENUS, de qvo idem Nicetas tribus libris.	1	1186	Dejecto Camatero sufficitur *Nicetas Muntanes*, magnus Sacellarius.	1
	2	1187		2
	3	1188		3
	4	1189		4
	5	1190	Nicetæ dejecto sufficitur *Leontius* diaconus, dictus *Theotocites* qvod per Θεοτόκον qvam Imperator apparuisse sibi dicebat electus & post septem menses iterum dejectus est, succedente *Dositheo* Patriarcha Hierosol. qvi post anni & sex mensium spatium cessit locum *Georgio Xiphilino* magno Scevophylaci. Vide Bandurium p. 922 925. Allatium de Georgiis p. 341. sq.	1
	6	1191		1
	7	1192		1
	8	1193		2
	9	1194		3
Isaacio in carcerem conjecto & excæcato 10. April. ALEXIUS Angelus *Comnenus* frater Imperium eripit. *Alexium* Isaaci filium carceri includit, qvi elapsus Latinos ad evertendum imperium sollicitat.	1	1195		4
	2	1196		5
	3	1197		6
In hoc anno desinunt Cæsaris Baronii & Antonii Pagi Annales.	4	1198	Post Xiphilini mortem vacat sedes duobus mensibus, deinde eligitur *Joannes Camaterus*, Diaconus & Chartophylax de qvo Allatius de consensu pag. 723. & ad Acropolitam pag. 222.	7
	5	1199		1
		1200		2
		1201		[illegible]
		1202		4
ALEXIUS IV. Isaaci Augusti F. à Latinis 25. Jul. una cum Patre ISAACO restitutus, sed post sex mensium intervallum strangulatus est ab ALEXIO V. *DUCA*, cognomine *Murzuflo* * qvi in Imperio successor post 70. dierum spatium misere periit. Gustavit etiam Imperium NICOLAUS CANABUS, de qvo Nicetas p. 610. & MANUEL Isaaci Angeli filius, qvem ad breve tempus Balduinus Imperatorem renunciavit.		1203		5
Capta CPolis 12. April. à Latinis, Francis Venetisq; in qva desinit Joelis Chronicon compendiarium de qvo supra p. 456.		1204		

* qvasi superciliosos; vide Nicetam p. 608. Dousam & Acropolitam p. 288. seq. Cangium ad Villehardoinum p. 307.

Per annos LVIII. qvibus * Latini CPolin tenuerunt.

Imperatores CPol. è Latinis.		A. C.	Imperat. Græci Nicææ in Bithynia		Patriarchæ CPol. è Latinis.		Patriarchæ Græci Nicææ.	
BALDUINUS I. Flandriæ Comes, coronatus 31. Maj. de qvo Nicetas, extremo lib. XX & toto XXI. Villeharduin⁹ &c.	1	1204			*Thomas* Maurocenus nobilis Venetus, in qvem invehitur Nicetas.			7
	2	1205	FL. THEODORUS LASCARIS Alexii Angeli, cuj⁹ filiam Annam duxerat gener, de qvo Nicetas lib. ult. Niceph. Gregoras lib. I. Acropolita c. 6. seq. & 18.	1		1		8
HENRICUS Balduino fratre occiso succedit, coronatus 20. Aug. de qvo Nicetas lib. ult cap ult.	1	1206		2		2	abdicanti se Camatero successit 20. Mart. *Michael Autorianus* sive *Saurianus*, Diaconus. Vide Allatium contra Creygthonum p. 598.	9
	2	1207		3		3		1
	3	1208		4		4		2
	4	1209		5		5		3
	5	1210		6		6		4
	6	1211		7		7		5
	7	1212		8		8		6
	8	1213		9		9		7
	9	1214		10		10	Michaeli defuncto succedit post vacationem decem mensium *Theodorus Irenicus* cognomine *Copas* Diaconus & Chartophylax ὕπατος φιλοσόφων 8. Sept.	
	10	1215		11	*Gervasius* Tuscus creatus à Pontifice Rom.	1		1
PETRUS *Curtiniacus*, Comes Antisiodoriensis	1	1216		12		2		2
	2	1217		13		3		3
Petro defuncto	3	1218		14		4		4
ROBERTUS Curtiniacus coronatur 25. Mart.	1	1219		15		5		5
	2	1220		16		6		6
	3	1221		17	*Matthæus* sive *Matthias*, à qvo Robertus coronatus est.	1		7
	4	1222	Fl. JOANNES DUCAS, cognomine BATATZES sive DIPLOBATA	18		2	Theodoro 3. Jun. extincto succedit *Maximus* Accœmetarũ Abbas, qvi Ioannem Ducam † teste Acropolita coronavit.	1
	5	1223		1		3		2
	6	1224		2		4		3
	7	1225		3		5		4

* Hanc partem Historiæ singillatim illustravit Cangius in Historia Imperii CPolitani sub Imperatoribus Francis, edita Gallice ad calcem Villeharduini, ejusdem argumenti scriptoris, de qvo infra. Paris. 1657. fol. Captæ CPoleos historiam consignavit Guntherus T. 4. lect. antiqvarum Canisii edit. novæ Basnagianæ.

† Exinde apparet falli Clariss. Bandurium (qvem alioqvi in hac Chronologia libenter seqvor) cum p. 927. Maximum refert ad A. C. 1215.

Imperatores CPol. è Latinis		A. C.	Imperat. Græci Nicææ in Bithynia	Patriarchæ CPol. è Latinis		Patriarchæ Græci Nicææ.	
			ZIUS, Theodori Lascaris, cujus filiam *Irenem* duxerat, gener. Vide Acropolitam c. 18. ad 52. Gregoram lib. 2. Pachymerem.			sed post sex menses mortuus successorem habuit *Manuelem Sarantenum Charitopulum* cognomento Philosophum.	
	8	1226	4	Joanne recusante *Simon* Archiepiscopus Tyri, creatur Patriarcha à Pontifice Rom.	6	Manuelj sub extremum Augusti mortuo successit *Germanus* II. *Nauplius*, Monachus, de qvo Allatius in consensu p. 711.	5
	9	1227	5		1		1
Roberto defuncto succedit JOANNES BRYENNIUS Hierosolymæ Rex, tutorio nomine pro Balduino secundo pupillo suo.	1	1228	6		2		2
	2	1229	7		3		3
	3	1230	8		4		4
	4	1231	9		5		5
	5	1232	10	*Nicolaus* Episcopus Spoletinus.	6		6
	6	1233	11		1		7
	7	1234	12		2		8
	8	1235	13		3		9
	9	1236	14		4		10
Joanne Bryennio defuncto BALDUINUS II. imperium suscipit vix octo & decem annos natus	10	1237	15		5		11
	11	1238	16		6		12
	12	1239	17		7		13
	13	1240	18		8	Post Germanum defunctum sedes vacat ultra triennium.	
	14	1241	19		9		
	15	1242	20		10	Sub extremum anni succedit *Manuel* Archipresbyter, à Manuele Charitopulo diversus, licet à Philippo Cyprio confunditur.	
	16	1243	21		11		
	17	1244	22		12		1
	18	1245	23		13		2
	19	1246	24		14		3
	20	1247	25		15		4
	21	1248	26		16		5
	22	1249	27		17		6
	23	1250	28		18		7
	24	1251	29		19		8
	25	1252	30		20		9
	26	1253	31	Pantaleo Zustiganus.	1		10
	27	1254	32		2		11

peratores CPol. è Latinis.	A. C.	Imperat. Græci Nicææ in Bithynia		Patriarchæ CPol. è Latinis.		Patriarchæ Græci Nicææ	
28	1255	FL. THEODORUS junior LASCARIS sive Ducas & Constantinus à qvibusdam dictus, Johannis F. De hoc Gregoras lib. 3. c. 1. 2. Acropolita c. 52. seq.	33		3	Manueli paullo ante Imperatorem Ducam defuncto succedit post ejusdem mortem *Arsenius* Monachus *Autorianus*, Nicephoro Blemida dignitatem illam respuente. Vide Acropolitam, c. 53. Gregoram, Pachymerem &c. Allatium de consensu pag. 724. Possivinum ad Pachymerem T. I. p. 512. sq.	1
29	1256		1				
30	1257		2		4		2
31	1258		3		5		3
32	1259	IOHANNES LASCARIS Theodori F. vix sexennis, Imperium administrante qvi mox illud sibi plane vindicavit MICHAELE *Comneno* PALÆOLOGO. Vide Gregoram lib. 3. c. 3.	1		6		4
33	1260		2		7		5
.CPolis à Mi- 34 s Palæologo recu- , atqve Imperium orum, Balduino do pulso, finem it. Pachymeres chaële Palæologo c. 27.			2	Pantaleonis Zustigani annus	8	Arsenio profugo succedit *Nicephorus* Ephesi Episcopus, qvi eodem anno, mense Nov. obiit. Vide Gregoram IV. 1.	1
					9		

Post recuperatam à Græcis CPolin, *titulo tamen Imperatorum CPolitanorum* adhuc Francis sunt *Philippus* Curtiniacus filius unicus Balduini II. ab A. 1272.

Carolus Comes Valesius, Philippi Pulchri, Galliæ Regis frater, qvi duxit *Catharinam* ...pi filiam A. 1300.

Catharina Valesia Caroli filia, ab A. 1308.

Philippus II. Princeps Tarentinus, qvi Catharinæ nubsit, filius Caroli II. Siciliæ ... ab A. 1326. ad 1332. qvo obiit, titulum Imperatricis retinente uxore Catharina ...ia.

Robertus II. Princeps Achajæ & Tarenti, ab A. 1346.

Philippus III. Princeps Tarentinus ab A. 1352.

Jacobus Baucius Andriæ Dux, ab A. 1374.

Similiter Pontifices Romani subinde suffecerunt qvi *titulum Patriarchæ CPolitani* Pantaleonem Zustiganum gererent, ut notatum à Cangio in Historia CPolitana sub Franci... ...ratoribus p. 244. Fuerunt itaqve.

Hugolinus Malebranchius Cardinalis, defunctus A. 128..

Petrus ab Honorio IV. confirmatus, mortuusqve A. 13.1.

Leonbardus Ecclesiæ S. Bartholomæi Venetiis presbyter, à Bonifacio VIII.

Nicolaus Nigroponti Episcopus, qvi fuit A. 13 4.

Petrus, A. 1323.

Gotio Ariminiensis, Cardinalis, A. 1331.

Robertus A. 1341.

Henricus A. 1345. occiſus.

Gvilelmus Mediolanenſis ArchiEpiſcopus A. 1362.

Petrus Thomas Carmelita, ArchiEpiſcopus Cretenſis ab Urbano V. conſtitutus Patriarcha CPol & defunctus A. 1366. de qvo Acta Sanctor. 29. Januar. T. 2. p. 990. ſeqq.

Paulus A. 1367.

Philippus, præfectus Avenionenſis A. 1368.

Jacobus Viſſius Cardinalis, ArchiEpiſcopus Hydruntinus A. 1375.

Angelus de Corario, Venetus, A. 1400. qvi poſtea A. 1406. Papa Gregorius XII.

Poſt captam à Turcis CPolin *Iſidoro* Cardinali Rutheno dignitatem illam recuſante * ſuſcepit oblatam à Pio II. *Beſſario*, Epiſcopus Sabinus Cardinalis Nicænus, qvi Patriarcha CPolitanus vocatur etiam in titulo Panegyrici, qvo Baptiſta Platina eum A. 1462. 15. Nov. defunctum condecoravit.

Ad *Petrum Mariam* Cardinalem Tarviſionum ad Patriarcham CPol. Epiſtola Franciſci Philelfi lib. XXXVII. 1. data A.C. 1473.

Poſt receptam CPolin à Græcis.

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
MICHAELIS *Comneni* † PALÆOLOGI annus.	3	1261	Recuperata CPoli *Arſenius* 15.	1
De illo Imperatore fuſe Nicephorus Gregoras &	4	1262	Aug. reſtituitur. Confer Ban-	2
Georgius Pachymeres. Addendus etiam Phran-	5	1263	durium p. 931.	
zes.	6	1264	Arſenius qvi ſacris Imperatori	
	7	1265	ob excoecatum Joannem in-	
	8	1266	terdixerat à Concilio deponitur. Hinc ſedes per aliqvod tempus vacat.	
	9	1267	*Germanus* Epiſcopus Adrianopolitanus Feſto Pentecoſtes 5. Jun. creatus abdicat ſe 14. Sept. ejusdem anni.	
	10	1268	Calendis Jan. ordinatus *Joſe-*	
	11	1269	*phus* Galeſii Abbas de qvo Gre-	
	12	1270	goras IV. 8. V. 2. VI. 1. Pachy-	
	13	1271	meres &c. Allatius de con-	3
	14	1272	ſenſu p. 753.	4
	15	1273		5
	16	1274		6
	17	1275	Depoſito Joſepho ſuccedit *Jo-*	7
			hannes Βέκκος ſive *Vec-*	1
Hoc tempore filium Andronicum à patre Mi-	18	1276	*cus*, ordinatus 2. Junii, de qvo Gregoras V. 2. VI. 1. Hic eſt	2
chaële jam in conſortium Imperii adſcitum	19	1277	qvi multa ſcripſit pro Lati-	3

Impe-

* Ita de Iſidoro Phranza III. 20. p. 200. Sed Odericus Raynaldus ad A. C. 1473. n. 58. Iſidoro mortuo Beſſarionem ſurrogatum ſcribit.

† Coronatus hic ſub init. menſis Sept. & Joannem Laſcarim oculis orbari juſſit 25. Dec. ejusdem anni.

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
patet ex subscriptione Codicis MS. 291. Regis Chri-	20	1278	næ Ecclesiæ dogmatibus,	4
stianissimi: ἐν ἔτει ςπφδʹ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ-	21	1279	qvam cum Græca conciliare	5
τε Κυροῦ ΜΙΧΑΗΛ Δούκα Ἀγγέλου Κομνηνοῦ τοῦ	22	1280	volebat.	6
Παλαιολόγου καὶ νέου Κωνσταντίνου, καὶ ΘΕΟΔΩ-	23	1281		7
ΡΑΣ τῆς εὐσεβεστάτης Αὐγούστης, καὶ τοῦ Κυροῦ				
ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ Κομνηνοῦ τοῦ Παλαιολόγου, καὶ				
ἌΝΝΗΣ τῆς εὐσεβεστάτης Αὐγούστης.				
Michaeli defuncto succedit filius ANDRONICUS	24	1282	Vecco 26. Dec. dejecto, resti-	8
PALÆOLOGUS *senior*, de qvo Gregoras, Pa-	1	1283	tuitur *Josephus* Galesii Abbas	1
chymeres, Joannes Cantacuzenus & Georgius Phranzes. Huic Andronico Nicephorus Callisti	2	1284	de qvo paullo ante: Huic au- tem paullo post cedenti atqve	2
Historiam suam Ecclesiasticam inscripsit.	3	1285	deinde mortuo succedit *Geor-*	3
	4	1286	*gius Cyprius*, de cujus scriptis	4
	5	1287	supra p. 603. sq.	5
	6	1288		6
	7	1289	Abdicare se mense Jun. coacto	7
	8	1290	Georgio succedit 14. Octobr.	1
	9	1291	*Athanasius Macedo* de cujus	2
	10	1292	scriptis supra p. 582. seq.	3
MICHAEL Andronici junioris filius consors Impe-	11	1293	Athanasio coacto se abdicare	4
rii à Patre factus. Posin ad Pachymerem T. 2. p.	12	1294	16 Octobr. succedit *Joannes*	1
568.	13	1295	(antea *Cosmas*) Sozopolita-	2
	14	1296	nus, ordinatus Cal. Jan. anni proximi. Vide Gregoram	3
	15	1297	VI. 7. & 11.	4
Ab hoc tempore uti desinit Pachymeres, incipit Lao-	16	1298		5
nicus Chalcocondyles.	17	1299		6
	18	1300		7
	19	1301		8
	20	1302	Pulso 3. Aug. Johanne, Atha-	1
	21	1303	nasius iterum restituitur. Vi-	2
In hoc tempore desinit Catalogus Patriarcharum	22	1304	de Gregoram VII. 9.	3
CPol. adornatus à Nicephoro Callisto.	23	1305		4
	24	1306		5
	25	1307		6
	26	1308		7
	27	1309		8
	28	1310	Post Athanasium secunda vice	
	29	1311	se coactum abdicare sedes vacat per biennium.	

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	30	1312	Initio anni Patriarcha creatur	1
	31	1313	*Nipho*, Cyzici metropolita-	2
	32	1314	nus.	3
	33	1315	Niphoni ob varia male gesta	
	34	1316	pulso succedit post anni qvo	1
	35	1317	sedes vacavit spatium *Joan-*	2
	36	1318	*nes, Glycys*, cursus publici Lo-	3
	37	1319	theta. Vide Bandurium p.	4
	38	1320	986. Gregoram VII. 11. Joanni successit *Gerasimus* è	1
Obiit Michael Palæologus junior, Andronici senio-	39	1321	monasterio Manganorum	
ris filius, qvem consortem Imperii Pater fecerat,	40	1322	Monachus. Post Gerasimum	
Hinc incipit Cantacuzeni Historia.			19. April. 1321. defunctum se-	
			des vacat per triennium.	
	41	1323	Patriarcha creatus *Esaias*, prid.	1
	42	1324	Cal. Dec. Vide Gregoram	2
	43	1325	VIII. 12. IX. 3. 6. 7. 9. 10.	3
Andronico seniori 19. Maji abdicare se coacto & in	44	1326	X. 6. 7.	4
Monasterium ubi Antonii nomen adscivit detruso,	45	1327		5
Imperium rapit ANDRONICUS PALÆOLO-	1	1328		6
GUS *junior*, senioris ex filio Michaele nepos. De	2	1329		7
hoc Gregoras Cantacuzenus, Phranzes, Chalco-	3	1330		8
condylas.	4	1331		9
	5	1332		
	6	1333	Esaiæ fatis functo succedit	10
	7	1334	*Joannes Calecas*, *Apremus*.	1
	8	1335	Vide Boivini notas ad Gre-	2
	9	1336	goram p. 774.	3
	10	1337		4
	11	1338		5
	12	1339		6
	13	1340		7
Andronico Palæologo juniori 15. Junii defuncto suc-	1	1341		8
cedit filius JOANNES PALÆOLOGUS noven-	2	1342		9
nis 19. Nov. coronatus sub tutela JOANNIS				
CANTACUZENI, qvi res suas & pupilli susede-	3	1343		10
scripsit, cui jungendi Gregoras libro ad XVIII.	4	1344		11
Ducas, Chalcocondylas & Georgius Phranzes.	5	1345		12
Vide supra p. 469. seq.	6	1346		13

Impe-

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
Cantacuzenus Januar. 8. CPolin occupat Imperiumqve sibi vindicat: coronatur 13. Maj. & Joanni Palæologo pupillo suo filiam *Helenam* dat in matrimonium.	1	1347	depositus 8. Jan. Joannes Calecas cui datus successor *Isidorus Buchiras*, Monembasiæ Episcopus. Vide Bandurium p. 987.	1
	2	1348		2
	3	1349		3
	4	1350	Isidoro sub extremum anni superioris defuncto succedit *Callistus* Galata ex Monte Atho Monachus, qvi Georgii Palamæ favit, vide Gregoram XVIII. 1.	1
In hoc anno desinit liber XXIV. Nicephori Gregoræ, ex editis ultimus.	5	1351		2
	6	1352		3
	7	1353		4
	8	1354	Callisto dejecto *Philotheus* Heracleæ Episcopus substituitur qvi & ipse cum Palama fecit. Vide Cantacuzenum extremo Historiæ.	
Joanne Palæolo CPolin & Imperium recipiente Cantacuzenus in Monasterium se abdit & *Joasaphi* nomen induit. Hoc tempore desinunt Nicephori Gregoræ libri Historiarum hactenus inediti.	1	1355	Initio anni restitutus *Callistus*.	1
	2	1356		2
	3	1357		3
	4	1358		4
	5	1359		5
	6	1360		6
	7	1361		7
	8	1362	Sub extremum anni defuncto Callisto *Philotheus* restituitur. De ejus scriptis vide Bandurium p. 988. seq.	8
	9	1363		1
	10	1364		2
	11	1365		3
	12	1366		4
	13	1367		5
	14	1368		6
Professio fidei à Joanne Imp. Romæ edita ad Urbanum V. Allat. de consensu p. 843. seq.	15	1369		7
	16	1370		8
	17	1371		9
	18	1372		10
	19	1373		11
	20	1374		12
	21	1375		13
	22	1376	Philotheum fatis functum excepit *Macarius*.	14
	23	1377		1
	24	1378		2

Impe-

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	25	1379	Philotheus obiit.	3
	26	1380	Initio anni succedit *Nilus*, de qvo Lambecius VIII. p. 526. seq.	1
	27	1381		2
	28	1382		3
	29	1383		4
	30	1384		5
	31	1385		6
	32	1386		7
	33	1387		8
	34	1388	Anno ineunte Nilus obiit successoremqve nactus est *Antonium*.	1
	35	1389		2
	36	1390		3
Joanne Palæologo extincto MANUEL PALÆOLOGUS solus deinceps imperat, de qvo Ducam vide & Phranzem atqve Laonicum Chalcocondylem & Historiam Politicam CPoleos in lib. 1. Turco Græciæ.	1	1391		4
	2	1392		5
	3	1393		6
	4	1394		7
Manuelem fugat JOANNES secundus *Palæologus* Andronici fratris filius, Imperiumqve sibi rapit. De qvo iidem scriptores.	1	1395	Antonio defuncto succedit *Callistus* II. & huic itidem post tres menses extincto *Matthæus*. Vide Lambecium VIII. p. 524. seq.	8
	2	1396		
	3	1397		1
	4	1398		2
	5	1399		3
	6	1400		4
	7	1401		5
	8	1402		6
Restituitur MANUEL Palæologus, Joannemqve victum in Insulam Lemnum relegat. Vide Phrancem Ducam, Chalcocondylem, & Hist. Politicam in Crusii TurcoGræcia.	1	1403		7
	2	1404		8
	3	1405		9
	4	1406		10
	5	1407		11
	6	1408		12
	7	1409	Matthæo mortuo succedit *Euthymius*, de qvo Allatius pag. 173. contra Hottingerum.	13
	8	1410		1
	9	1411		2
	10	1412		3
	11	1413		4
	12	1414		5
	13	1415		6

Impe-

Imperatores CPolitani.		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	14	1416	*Josephus* II. Ephesi Metropolita, Euthymio fatis functo succedit 21. Maj. Vide Bandurium p. 989. sq. ex Syropuli Hist. Concilii Flor. sect. 2. c. 4.	1
	15	1417		2
	16	1418		3
Defuncto Manueli succedit filius JOANNES PALÆOLOGUS. De qvo iidem scriptores.	1	1419		4
	2	1420		5
	3	1421		6
Ad hunc annum refer Jo. Canani narrationem de irrito Turcarum in urbem CPolin conatu, de qva supra p. 456.	4	1422		7
	5	1423		8
	6	1424		9
	7	1425		10
	8	1426		11
	9	1427		12
	10	1428		13
	11	1429		14
	12	1430		15
	13	1431		16
	14	1432		17
	15	1433		18
	16	1434		19
	17	1435		20
	18	1436		21
	19	1437		22
Concilium Florentinum pro concilianda cum Latinis Græcorum Ecclesia. Interfuit ipse Joannes Imperator, * & Josephus Patriarcha, in illo fatis functus.	20	1438		23
	21	1439	Joasaphus 9. Jun. Florentiæ in Concilio moritur hinc succedit anni proximi vere *Metrophanes* Metropolita Cyzicenus. Nam Bessario qvem aliqvi electum scribunt, Romæ hæsit. Vide Bandurium pag. 992. & Allatium de consensu III. 3. & contra Creygthonum p. 118.	24
	22	1440		1
	23	1441		2
	24	1442		3
	25	1443		4
	26	1444		5
	27	1445	Metrophani succedit *Georgius* sive *Gregorius Mammas* Melissenus, Imperatoris confessarius. De hoc Allatius contra Creyghton. Exerc. 8.	1
	28	1446		2
	29	1447		3

* Confer Icones exhibitas à Lambecio VIII. p 504.

Imperatores CPolitani.		A.C	Patriarchæ CPol.	
Joanni defuncto 31. Oct. succedit ejus frater CONSTANTINUS PALÆOLOGUS.	30	1448		4
	1	1449		5
	2	1450		6
	3	1451	Gregorius Melissenus Romam se recipit, futurum Urbis excidium prævidens.	7
	4	1452		8
CPolis capta die Martis 29. Maj. festo Pentecostes, à Mahomede II. Turcarum Imperatore, & Constantinus fugiens oppressus.	5	1453	Neqve ei alius Patriarcha substituitur.	9

Vide Chalcocondylam, Phranzam, Ducam, Turcogræciamqve Crusii pag. 53. & 101. 102. & p. 76. seq. ubi Matthæi Camariotæ lamentatio. His adde Leonhardi Chiensis Mytilenes Archiepiscopi Historiam captæ urbis editam separatim latine Norimb. 1543. 4. & à Bzovio insertam Annalibus ad A. C. 1453. n. 6. Isidori Cardinalis Rutheni Episcopi Sabinensis, legati Pontificis Epistolam ejusdem argumenti apud Odoricum Raynaldum ad A. 1453. n. 6. Leonem Allatium contra Creyghthon, p. 319. sqq. Michaëlem Nau in effigie Ecclesiæ Romanæ Græcæqve p. 83 seqq.

Patriarchæ CPolitani post captam à Turcis urbem.

A.C.

1454 *Georgius Scholarius*, postea *Gennadius* dictus, per annos qvinqve & aliqvot menses. Vide Manuelem Malaxum in Turco Græcia Crusii pag. 107. & Philippi Cyprii Chronicon Ecclesiæ Græcæ p. 336. seq. Hujus Georgii, qvi in duos à multis discerpitur, plura scripta exstant, de qvibus alibi.

1460 *Isidorus Hieromonachus*. Turco Græc. p. 120.

Joasaphus Hieromonachus.

Marcus Hieromonachus CPolitanus, cognomento Xylocarabes. TurcoGræc. p. 124.

Simeon Hieromonachus Trapezuntius, primus qvi Sultano pescesium sive munus obtulit ut Patriarchatum conseqveretur. id. p. 125. Allat. de consensu p. 1007.

Dionysius Philippopoleos Metropolita, sedit per annos octo, ac deinde se abdicavit. TurcoGræc. Crusii p. 127.

Hoc loco Marcum Ephesium *male inter Patriarchas CPol. recenset Philippus Cyprius.*

Simeon restitutus sedit per triennium. TurcoGræc. pag. 129. Vide & p. 139. ubi de ejus obitu.

Raphaël Hieromonachus Servius. id. p. 130. Hic primus Sultano solvit charatzium annuum tributum.

Maxi-

A. C.

1480 *Maximus* (ante *Manuel*) per ſex annos. id. pag. 131. 138. hic vir doctisſimus appellatur à Philippo Cyprio, qvi Symboli explicationem ab eo conſcriptam memorat pag. 365. Hoc Maximo Patriarchatum tenente obiit Muhamedes II. Imperator Turcarum A. C. 1482.

Nipho Metropolita Theſſalonicenſis. TurcoGræc. p. 138.

Dionyſius reſtitutus ſedit per annos duos & aliqvot menſes. id. pag. 141.

Maximus (ante *Manaſſes*) Serrarum Metropolita, Patriarchatum tenuit per ſexennium. id. p. 142.

Nipho reſtitutus, & per annum unum functus patriarchatu, iterum dejectus eſt.

Joachimus Dramæ Metropolita. TurcoGræc. p. 143.

Nipho tertium electus, Patriarchatu fungi renuit. id. p. 144. ſq.

Pachomius, Zichnarum Metropolita. id. p. 145.

Joachimus reſtitutus. id. p. 146.

Pachomius reſtitutus, qvo Patriarchatum obtinente obiit Imperator Turcarum Bajazetus A. C. 1512.

Theoleptus Metropolita Joanninorum, per annos octo & menſes 6. TurcoGræc. p. 152.

Jeremias Sophiæ Metropolita. id. p. 153.

Joannicius Sozopoleos Metropolita. id. p. 154. Hoc tenente Patriarchatum obit Selimus Turcarum Imperator A. 1520.

Jeremias reſtitutus; Patriarchatum geſſit per annos XXIII. & menſes aliqvot. id. p. 156. 164.

Dionyſius Nicomediæ Metropolita. id. p. 166.

Joaſaphus ſive *Joſaphatus* Adrianopoleos Metropolita. id. p. 169. ſeq. Hic qvod bina palatia ſibi condidiſſet ſuperbi nomen tulit, & per Synodum dejectus eſt. Vide Henr. Hilarii notas ad Philippum Cyprium p. 407. ſeq. ubi nomina Epiſcoporum qvi dejectioni ejus ſubſcripſere, petita è Manuele Malaxo. Ad hunc Joaſaphum Philippus Melanchthon A. 1559. per Demetrium Myſum Diaconum CPol. miſit Auguſtanam confesſionem Græce verſam à Paulo Dolſcio.

Metrophanes Cæſareæ Metropolita. TurcoGræc. p. 175. Hoc Patriarchatum tenente obiit Selimus ſive Solimannus II. Turcarum Imperator A. 1566.

Zzzz 2 *Jere-*

A.C.

1637 *Cyrillus Lucaris*, qvintum restitutus sed post annum unum strangulatus est

1638 *Cyrillus Berrhöensis* tertium restitutus, post annum itidem conjectus in carcerem eodem fata periit. Confer Jo. Aymonii librum, Monumens avthentiqves p. 311. sq. Et qvæ pro Cyrillo Lucari Hottingerus, Tho. Smithus aliiqve, qvos contra scripsere Allatius, Rich. Simon, Eusebius Renaudotus &c.

1639 4. Jul. *Parthenius* Adrianopoleos, (qvi prius Anchialensi Ecclesiæ præfuerat) annos qvinqve, menses duos. In hoc desinit Philippi Cyprii Chronicon Ecclesiæ Græcæ, apud Bandurium p. 229.

1644 Alius *Parthenius* Adrianopoleos, cognomine Κεσσκίνης, annos duos mensesqve totidem.

1646 *Joannicius* Heracleæ, annum unum, menses undecim.

1648 *Parthenius* posterior restitutus, annos duos, menses sex.

1651 *Joannicius* restitutus, annum unum.

Cyrillus Tornobi, cognomine Σπανός, dies viginti.

Athanasius Patellarius restitutus, dies qvindecim.

1654 *Paisius* Larissæ, undecim menses.

Joannicius tertium restitutus, menses totidem

Cyrillus Tornobi restitutus, dies 14.

Paisius restitutus, per undecim menses.

1656 *Parthenius* Chii, menses octo. Ob literas in Moscoviam missas suspensus in vestitu Patriarchali, & per biduum oculis omnium expositus.

1657 *Gabriel* Gani, dies duodecim. Suspensus qvod baptizasset Judæum qvem Judæi Turcam fuisse causabantur.

1657 *Parthenius* ὁ Κεμκέμης, Prusæ Metropolita, annos tres.

Dionysius Larissæ, ὁ σπανός,

Parthenius Cumcumis, restitutus.

1662 *Clemens* Iconii.

Hoc loco ante Methodium Dionysius Larissæ A. 1666. restitutus ponitur in Catalogo Patriarcharum post Cyrillum Lucarem, qvi exstat in libro perpetuité de la foi touchant l' Evchariftie T. 3. lib. VIII. p. 449. Sed illum omittit Catalogus Græcus apud Bandurium p. 1092.

A. C. *Methodius* Heracleæ.
Parthenius Cumcumis, tertium restitutus.
1671 *Dionysius Muselimes.*
Gerasimus Tornobi.
Parthenius qvartum restitutus.
Dionysius Muselimes, restitutus.
Athanasius Rhaidesti, qvi post dies duodecim iterum ejectus.
Dionisius Muselimes, tertium restitutus.
Parthenius qvintum restitutus
Jacobus
Dionysius Muselimes qvartum restitutus.
Jacobus restitutus.
Callinicus Prusæ,
Neophitus Hadrianopoleos.
1687 *Callinicus* restitutus per annos qvindecim.
1702 *Gabriel* Chalcedonis à 30. Sept. per annos qvinqve, menses duos.
1708 *Neophitus* Heracleæ Metropolita. Vide Bandurium p. 1003.
1710 *Athanasius.*
1712 *Cyrillus* depositus mense Iulio Anni 1713.

Omitto titulares & nominetenus Patriarchas CPol à Latinis venditatos A. 1463. *Bessarionem* de cujus Epistola qva se Patriarcham CPoleos vocat, vide Lambecium VIII. p. 507. A 1473. *Petrum Mariam*, Cardinalem Tarvisinum, ad qvem Epistola Francisci Philelfi XXXVII. 1. A. 1474. *Hieron. Laudum*, 1485. *Joannem Michaëlem*, 1503. *Marcum Cornarium*, 1524. *Ægidium Vieterbiensem*, 1532, *Franciscum Pisarum*, 1545. *Marinum Grimani*, 1546. *Ranucium Farnesium* 1550. *Fabium Columnam*, 1565. *Scipionem Rebibam*, 1577. *Prosperum Rebibam*, 1590. *Bonifacium Bevilaqvam*, 1599. *Bonaventuram Calatagironem.*

Prætereo deniq; Patriarchas aliarum qvam Græcæ communionum CPoli ut *Zachariam Vartabiet* qvem Patriarcham CPolitanum nationis Armenæ memorat Allatius de consensu p. 1003.

Catalogus Imperatorum CPol. ordine Alphabeti compositus.

Inserta sunt currentibus literis nomina aliorum Imperatorum Romanorum & Occidentis.

ABsimarus Tiberius A. C. 698-705.
Achilleus Tyrannus sub Dioclet.
Adolphus Nassovius 1292-1298.
Adrianus 117-138.
Æmilianus 253.

Caro-

Robertus A. 1341.

Henricus A. 1345. occisus.

Gvilelmus Mediolanensis ArchiEpiscopus A. 1362.

Petrus Thomas Carmelita, ArchiEpiscopus Cretensis ab Urbano V. constitutus Patriarcha CPol. & defunctus A. 1366. de qvo Acta Sanctor. 29. Januar. T. 2. p. 990. seqq.

Paulus A. 1367.

Philippus, præfectus Avenionensis A. 1368.

Jacobus Visfius Cardinalis, ArchiEpiscopus Hydruntinus A. 1375.

Angelus de Corario, Venetus, A. 1400. qvi postea A. 1406. Papa Gregorius XII.

Post captam à Turcis CPolin *Isidoro* Cardinali Rutheno dignitatem illam recusante * suscepit oblatam à Pio II. *Bessario*, Episcopus Sabinus Cardinalis Nicænus, qvi Patriarcha CPolitanus vocatur etiam in titulo Panegyrici, qvo Baptista Platina eum A. 1462. 15. Nov. defunctum condecoravit.

Ad *Petrum Mariam* Cardinalem Tarvisionum ad Patriarcham CPol. Epistola Francisci Philelfi lib. XXXVII. 1. data A.C. 1473.

Post receptam CPolin à Græcis.

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
MICHAELIS *Comneni* † PALÆOLOGI annus.	3	1261	Recuperata CPoli *Arsenius* 15.	1
De illo Imperatore fuse Nicephorus Gregoras &	4	1262	Aug. restituitur. Confer Ban-	2
Georgius Pachymeres. Addendus etiam Phran-	5	1263	durium p. 931.	
zes.	6	1264	Arsenius qvi sacris Imperatori	
	7	1265	ob excoecatum Joannem interdixerat à Concilio deponi-	
	8	1266	tur. Hinc sedes per aliqvod tempus vacat.	
	9	1267	*Germanus* Episcopus Adrianopolitanus Festo Pentecostes 5. Jun. creatus abdicat se 14. Sept. ejusdem anni.	
	10	1268	Calendis Jan. ordinatus *Jose-*	
	11	1269	*phus* Galesii Abbas de qvo Gregoras IV. 8. V. 2. VI. 1. Pachy-	
	12	1270	meres &c. Allatius de con-	3
	13	1271	sensu p. 753.	4
	14	1272		5
	15	1273		6
	16	1274	Deposito Josepho succedit *Jo-*	7
	17	1275	*hannes* Βέκκος sive *Veccus*, ordinatus 2. Junii, de qvo	1
Hoc tempore filium Andronicum à patre Mi-	18	1276	Gregoras V. 2. VI. 1. Hic est	2
chaële jam in consortium Imperii adscitum	19	1277	qvi multa scripsit pro Lati-	3

Impe-

* Ita de Isidoro Phranza III. 20. p. 200. Sed Odericus Raynaldus ad A. C. 1473. n. 58. Isidoro mortuo Bessarionem surrogatum scribit.

† Coronatus hic sub init. mensis Sept. & Joannem Lascarim oculis orbari jussit 25. Dec. ejusdem anni.

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
patet ex subscriptione Codicis MS. 291. Regis Chri-	20	1278	næ Ecclesiæ dogmatibus,	4
stianissimi: ἐν ἔτει ςπφδʹ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ-	21	1279	qvam cum Græca conciliare	5
τε Κυροῦ ΜΙΧΑΗΛ Δούκα Ἀγγέλου Κομνηνοῦ τοῦ	22	1280	volebat.	6
Παλαιολόγου καὶ νέου Κωνσταντίνου, καὶ ΘΕΟΔΩ-	23	1281		7
ΡΑΣ τῆς εὐσεβεστάτης Αὐγούστης, καὶ τοῦ Κυροῦ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ Κομνηνοῦ τοῦ Παλαιολόγου, καὶ ἌΝΝΗΣ τῆς εὐσεβεστάτης Αὐγούστης.				
Michaeli defuncto succedit filius ANDRONICUS	24	1282	Vecco 26. Dec. dejecto, resti-	8
PALÆOLOGUS *senior*, de qvo Gregoras, Pa-	1	1283	tuitur *Josephus* Galesii Abbas	1
chymeres, Joannes Cantacuzenus & Georgius	2	1284	de qvo paullo ante: Huic au-	2
Phranzes. Huic Andronico Nicephorus Callisti	3	1285	tem paullo post cedenti atqve	3
Historiam suam Ecclesiasticam inscripsit.	4	1286	deinde mortuo succedit *Geor-*	4
			gius Cyprius, de cujus scriptis	
	5	1287	supra p. 603. sq.	5
	6	1288		6
	7	1289	Abdicare se mense Jun. coacto	7
	8	1290	Georgio succedit 14. Octobr.	1
	9	1291	*Athanasius Macedo* de cujus	2
	10	1292	scriptis supra p. 582. seq.	3
MICHAEL Andronici junioris filius consors Impe-	11	1293	Athanasio coacto se abdicare	4
rii à Patre factus. Possin ad Pachymerem T. 2. p.	12	1294	16 Octobr. succedit *Joannes*	1
568.	13	1295	(antea *Cosmas*) Sozopolita-	2
	14	1296	nus, ordinatus Cal. Jan. an-	3
			ni proximi. Vide Gregoram	
	15	1297	VI. 7. & 11.	4
Ab hoc tempore uti desinit Pachymeres, incipit Lao-	16	1298		5
nicus Chalcocondyles.	17	1299		6
	18	1300		7
	19	1301		8
	20	1302	Pulso 3. Aug. Johanne, Atha-	1
	21	1303	nasius iterum restituitur. Vi-	2
In hoc tempore desinit Catalogus Patriarcharum	22	1304	de Gregoram VII. 9.	3
CPol. adornatus à Nicephoro Callisto.	23	1305		4
	24	1306		5
	25	1307		6
	26	1308		7
	27	1309		8
	28	1310	Post Athanasium secunda vice	
	29	1311	se coactum abdicare sedes	
			vacat per biennium.	

 Impe-

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	30	1312	Initio anni Patriarcha creatur	1
	31	1313	*Nipho*, Cyzici metropolita-	2
	32	1314	nus.	3
	33	1315	Niphoni ob varia male gesta	
	34	1316	pulso succedit pôst anni qvo sedes vacavit spatium *Joan-*	1
	35	1317	*nes, Glycys*, cursus publici Lo-	2
	36	1318	theta. Vide Bandurium p.	3
	37	1319	986. Gregoram VII. 11.	4
	38	1320	Joanni successit *Gerasimus* è	1
Obiit Michael Palæologus junior, Andronici senio-	39	1321	monasterio Manganorum	
ris filius, qvem consortem Imperii Pater fecerat. Hinc incipit Cantacuzeni Historia.	40	1322	Monachus. Post Gerasimum 19. April. 1321. defunctum sedes vacat per triennium.	
	41	1323	Patriarcha creatus *Esaias*, prid.	1
	42	1324	Cal. Dec. Vide Gregoram	2
	43	1325	VIII. 12. IX. 3. 6. 7. 9. 10.	3
Andronico seniori 19. Maji abdicare se coacto & in	44	1326	X. 6. 7.	4
Monasterium ubi Antonii nomen adscivit detruso,	45	1327		5
Imperium rapit ANDRONICUS PALÆOLO-	1	1328		6
GUS *junior*, senioris ex filio Michaele nepos. De	2	1329		7
hoc Gregoras, Cantacuzenus, Phranzes, Chalco-	3	1330		8
condylas.	4	1331		9
	5	1332		
	6	1333	Esaiæ fatis functo succedit	10
	7	1334	*Joannes Calecas*, *Aprenus.*	1
	8	1335	Vide Boivini notas ad Gre-	2
	9	1336	goram p. 774.	3
	10	1337		4
	11	1338		5
	12	1339		6
	13	1340		7
Andronico Palæologo juniori 15. Junii defuncto suc-	1	1341		8
cedit filius JOANNES PALÆOLOGUS novennis, 19. Nov. coronatus, sub tutela JOANNIS	2	1342		9
CANTACUZENI, qvi res suas & pupilli fuse de-	3	1343		10
scripsit, cui jungendi Gregoras libro ad XVIII.	4	1344		11
Ducas, Chalcocondylas & Georgius Phranzes.	5	1345		12
Vide supra p. 469. seq.	6	1346		13

Impe-

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
Cantacuzenus Januar. 8. CPolin occupat Imperiumqve sibi vindicat; coronatur 13. Maj. & Joanni Palæologo pupillo suo filiam *Helenam* dat in matrimonium.	1	1347	depositus 8. Jan. Joannes Calecas, cui datus successor *Isidorus Buchiras*, Monembasiæ Episcopus. Vide Bandurium p. 987.	1
	2	1348		2
	3	1349		3
	4	1350	Isidoro sub extremum anni superioris defuncto succedit *Callistus* Galata ex Monte Atho Monachus, qvi Georgii Palamæ favit, vide Gregoram XVIII. 1.	1
In hoc anno desinit liber XXIV. Nicephori Gregoræ, ex editis ultimus.	5	1351		2
	6	1352		3
	7	1353		4
	8	1354	Callisto dejecto *Philotheus* Heracleæ Episcopus substituitur, qvi & ipse cum Palama fecit. Vide Cantacuzenum extremo Historiæ.	
Joanne Palæolo CPolin & Imperium recipiente Cantacuzenus in Monasterium se abdit & *Joasaphi* nomen induit. Hoc tempore desinunt Nicephori Gregoræ libri Historiarum hactenus inediti.	1	1355	Initio anni restitutus *Callistus.*	1
	2	1356		2
	3	1357		3
	4	1358		4
	5	1359		5
	6	1360		6
	7	1361		7
	8	1362	Sub extremum anni defuncto Callisto *Philotheus* restituitur. De ejus scriptis vide Bandurium p. 988. seq.	8
	9	1363		1
	10	1364		2
	11	1365		3
	12	1366		4
	13	1367		5
	14	1368		6
Professio fidei à Joanne Imp. Romæ edita ad Urbanum V. Allat. de consensu p. 843. seq.	15	1369		7
	16	1370		8
	17	1371		9
	18	1372		10
	19	1373		11
	20	1374		12
	21	1375		13
	22	1376	Philotheum fatis functum excepit *Macarius.*	14
	23	1377		1
	24	1378		2

Impe-

rum Bryennium, Annæ Alexiadem & Cinnamum pag. 344. 392. & 398. dicta à me ſunt, qvibus deſcriptionem CPoleos ex *Chriſtophori de Bondelmontibus* Florentini opere inedito ad Cardinalem Jordanum A. 1422. compoſito adjunxit: his omnibus veluti cumulus qvidam accedunt duo opera pulcherrima & elaboratiſſima, qvibus in lectione ſcriptorum Hiſt. Byzantinæ cum fructu verſaturus carere nemo poteſt. Unum eſt *Hiſtoria Byzantina duplici Commentario illuſtrata*, qvorum prior *familias* ac *ſtemmata Imperatorum* CPolitanorum, cum eorundem Auguſtorum *nomiſmatibus* & aliqvot Iconibus, præterea familias Dalmaticas & Turcicas complectitur: alter continet *Conſtantinopolin Chriſtianam* ſive deſcriptionem Urbis celebriumqve ejus ædificiorum ac monumentorum, qvalis extitit ſub Imperatoribus Chriſtianis, ex omni ſcriptorum genere ſummo ſtudio qvatuor libris contextam & adornatam. Pariſ. 1680. fol. Additamenta & emendationes ad hoc opus ſubjunxit Cangius notis ſuis in Zonaram T. 2. ad calcem *diſſertationis de hebdomo CPolitano* p. 145. ſeq.

Alterum eſt * *Gloſſarium ad ſcriptores Mediæ & infimæ Græcitatis*, in qvo laudatiſſima *Joannes Meurſii* induſtria, qvi primus in hoc genere elaboraverat, vulgatoqve Gloſſario Græcobarbaro Lugd. Bat. 1610. & cum bis mille fere vocabulorum acceſſione 1614. 4. egregiam facem hiſce literis accenderat, plura vero omiſerat & inexplicata reliqverat, innumeris partibus vincitur, & Græca vocabula novatæ ſignificationis, aut uſus rarioris, Barbara, Exotica, Eccleſiaſtica, Liturgica, Tactica, Nomica, Iatrica, Botanica, Chymica explicantur, eorum notiones & originationes reteguntur: complures ævi medii ritus & mores, dignitates Eccleſiaſticæ & Monaſticæ, Palatinæ, & qvamplurima alia obſervatu digna & ad Hiſtoriam præcipue Byzantinam ſpectantia ex editis atqve ineditis monumentis recenſentur & explicantur. ** Lugd. 1688. fol. Præmiſſa *Simonis Portii* Romani Doctoris

* *Ingens ingentis opus* dicitur Cotelerio notis ad monumenta Eccleſiæ Græcæ Tom. 3. p. 65. Cangius ipſe *Vir ad miraculum doctus* T. 1. p. 733. Obiit ex dyſuria (qvæ Patrem qvoqve ejus abſtulerat) Pariſiis X. Cal. Nov. 1688. de cujus vita & ſcriptis videndus Carolus Peraltus in elogiis illuſtrium Galliæ virorum T. I. pag. 160. & Stephanus Baluzius Epiſtola ad V. C. Euſebium Renaudotum, qvæ Chronico Paſchali præmittitur.

** Auctor in præfatione, *ab hoc opere*, inqvit, *edendo linguæ minus publici hodie ſaporis rationem Pariſienſes typographos deterruit. Tumque dixeram cum Terentiano Mauro*, hoc domi clauſum manebit: *Cum ecce Vir rei Literariæ perquam ſtudioſus* Joan-

Imperatores CPolitani.		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	14	1416	*Josephus* II. Ephesi Metropo-	1
	15	1417	lita, Euthymio fatis functo	2
	16	1418	succedit 21. Maj. Vide Ban- durium p. 989. sq. ex Syro-	3
Defuncto Manueli succedit filius JOANNES PA-	1	1419	puli Hist. Concilii Flor. sect.	4
LÆOLOGUS. De qvo iidem scriptores.	2	1420	2. c. 4.	5
	3	1421		6
Ad hunc annum refer Jo. Canani narrationem de ir-	4	1422		7
rito Turcarum in urbem CPolin conatu, de qva su-	5	1423		8
pra p. 456.	6	1424		9
	7	1425		10
	8	1426		11
	9	1427		12
	10	1428		13
	11	1429		14
	12	1430		15
	13	1431		16
	14	1432		17
	15	1433		18
	16	1434		19
	17	1435		20
	18	1436		21
	19	1437		22
Concilium Florentinum pro concilianda cum Latinis	20	1438		23
Græcorum Ecclesia. Interfuit ipse Joannes Im-	21	1439	Josephus 9. Jun. Florentiæ in	24
perator, * & Josephus Patriarcha, in illo fatis	22	1440	Concilio moritur hinc succe- dit anni proximi vere *Metro-*	1
functus.	23	1441	*phanes* Metropolita Cyzi-	2
	24	1442	cenus, Nam Bessario qvem	3
	25	1443	aliqvi electum scribunt, Ro-	4
	26	1444	mæ hæsit. Vide Bandurium pag. 992. & Allatium de consensu III. 3. & contra Creyghtonum p. 118.	5
	27	1445	Metrophani succedit *Geor- gius* sive, *Gregorius Mam- mas* Melissenus, Imperatoris	1
	28	1446	confessarius. De hoc Allatius	2
	29	1447	contra Creyghton. Exerc. 8.	3

* Confer Icones exhibitas à Lambecio VIII. p. 504.

Imperatores CPolitani.		A.C	Patriarchæ CPol.	
Joanni defuncto 31. Oct. succedit ejus frater CONSTANTINUS PALÆOLOGUS.	30	1448		4
	1	1449		5
	2	1450		6
	3	1451	Gregorius Melissenus Romam se recipit, futurum Urbis excidium prævidens.	7
	4	1452		8
CPolis capta die Martis 29. Maj. festo Pentecostes, à Mahomede II. Turcarum Imperatore, & Constantinus fugiens oppressus.	5	1453	Neqve ei alius Patriarcha substituitur.	9

Vide Chalcocondylam, Phranzam, Ducam, Turcogræciamqve Crusii pag. 53. & 101. 102. & p. 76. seq. ubi Matthæi Camariotæ lamentatio. His adde Leonhardi Chiensis Mytilenes Archiepiscopi Historiam captæ urbis editam separatim latine Norimb. 1543 4. & à Bzovio insertam Annalibus ad A. C. 1453. n. 6. Isidori Cardinalis Rutheni Episcopi Sabinensis, legati Pontificis Epistolam ejusdem argumenti apud Odoricum Raynaldum ad A. 1453. n. 6. Leonem Allatium contra Creyghthon, p. 319. sqq. Michaëlem Nau in effigie Ecclesiæ Romanæ Græcæqve p. 83 seqq.

Patriarchæ CPolitani post captam à Turcis urbem.

A.C.

1454 *Georgius Scholarius*, postea *Gennadius* dictus, per annos qvinqve & aliqvot menses. Vide Manuelem Malaxum in Turco Græcia Crusii pag. 107. & Philippi Cyprii Chronicon Ecclesiæ Græcæ p. 336. seq. Hujus Georgii, qvi in duos à multis discerpitur, plura scripta exstant, de qvibus alibi.

1460 *Isidorus Hieromonachus.* Turco Græc. p. 120.

Joasaphus Hieromonachus.

Marcus Hieromonachus CPolitanus, cognomento Xylocarabes. TurcoGræc. p. 124.

Simeon Hieromonachus Trapezuntius, primus qvi Sultano pescesium sive munus obtulit ut Patriarchatum conseqveretur. id. p. 125. Allat de consensu p. 1007.

Dionysius Philippopoleos Metropolita, sedit per annos octo, ac deinde se abdicavit. TurcoGræc. Crusii p. 127.

Hoc loco Marcum Ephesium *male inter Patriarchas CPol. recenset Philippus Cyprius.*

Simeon restitutus sedit per triennium. TurcoGræc. pag. 129. Vide & p. 139. ubi de ejus obitu.

Raphaël Hieromonachus Servius. id. p. 130. Hic primus Sultano solvit charatzium annuum tributum.

Maxi-

A.C.

1480 *Maximus* (ante *Manuel*) per ſex annos. id. pag. 131. 138. hic vir doctisſimus appellatur à Philippo Cyprio, qvi Symboli explicationem ab eo conſcriptam memorat pag. 365. Hoc Maximo Patriarchatum tenente obiit Muhamedes II. Imperator Turcarum A.C. 1482.

Nipho Metropolita Theſſalonicenſis. TurcoGræc. p. 138.

Dionyſius reſtitutus ſedit per annos duos & aliqvot menſes. id. pag. 141.

Maximus (ante *Manaſſes*) Serrarum Metropolita, Patriarchatum tenuit per ſexemium. id. p. 142.

Nipho reſtitutus, & per annum unum functus patriarchatu, iterum dejectus eſt.

Joachimus Dramæ Metropolita. TurcoGræc. p. 143.

Nipho tertium electus, Patriarchatu fungi renuit. id. p. 144. ſq.

Pachomius, Zichnarum Metropolita. id. p. 145.

Joachimus reſtitutus. id. p. 146.

Pachomius reſtitutus, qvo Patriarchatum obtinente obiit Imperator Turcarum Bajazetus A. C. 1512.

Theoleptus Metropolita Joanninorum, per annos octo & menſes 6. TurcoGræc. p. 152.

Jeremias Sophiæ Metropolita. id. p. 153.

Joannicius Sozopoleos Metropolita. id. p. 154. Hoc tenente Patriarchatum obit Selimus Turcarum Imperator A. 1520.

Jeremias reſtitutus; Patriarchatum geſſit per annos XXIII. & menſes aliqvot. id. p. 156. 164.

Dionyſius Nicomediæ Metropolita. id. p. 166.

Joaſaphus ſive *Joſaphatus* Adrianopoleos Metropolita. id. p. 169. ſeq Hic qvod bina palatia ſibi condidiſſet ſuperbi nomen tulit, & per Synodum dejectus eſt. Vide Henr. Hilarii notas ad Philippum Cyprium p. 407. ſeq. ubi nomina Epiſcoporum qvi dejectioni ejus ſubſcripſere, petita è Manuele Malaxo. Ad hunc Joaſaphum Philippus Melanchthon A. 1559. per Demetrium Myſum Diaconum CPol. miſit Auguſtanam confesſionem Græce verſam à Paulo Dolſcio.

Metrophanes Cæſareæ Metropolita. TurcoGræc. p. 175. Hoc Patriarchatum tenente obiit Selimus ſive Solimannus II. Turcarum Imperator A. 1566.

Alii

Da-

Geor-

Hesy-

Pan-

CAPUT VI.

De HELIODORO *& aliis Scriptoribus Græcis Eroticis, editis, ineditis, deperditis.*

Heliodorus Æthiopicon scriptor. 1. *ejus editiones.* 2. *Imitatores & Epitome.* 3. *Carmen ineditum de arte Chemica.* 4 *alii Heliodori.* 5. *liber de vero amore perperam tributus Athenagoræ.* 6. *Achillis Tatii de amoribus Clitophontis & Leucippes.* 7. *Longi Pastoralia.* 8. *Eustathius sive Eumathius de Ismenii & Ismenes amoribus.* 9. *Theodori Prodromi de amoribus Rhodantis & Dosiclis.* 10. *Alia Theodori Prodromi scripta.* 11. *Alia scripta Erotica edita.* 12. *inedita.* 13. *deperdita.* 14.

I.

HELIODORUS * Theodosii F. Phœnix Emesenus, Imperatorum Theodosii M. Arcadii atque Honorii temporibus cla-

* Auctor in extremo libri X. Æthiopicon: τοιόνδε πέρας ἔχει τὸ σύνταγμα, τῶν περὶ Θεαγένην καὶ Χαρίκλειαν Αἰθιοπικῶν, ὃ συνέταξεν ἀνὴρ Φοῖνιξ Ἐμεσηνὸς τῶν ἀφ' Ἡλίου γένος, Θεοδοσίου παῖς Ἡλιόδωρος. Photius cod. LXXIII. hanc ipsum clausulam referens non habet verba τῶν ἀφ' Ἡλίου γένος, & pro Ἐμεσηνός legit Ἀμυσηνός. Meminit iterum Heliodori Cod. LXXXVII. XCIV. & CLXVI.

clarus, homo Christianus composuit admodum juvenis ** ΑἸΘΙΟΠΙΚΆ, † fabulam disertam, elegantem & amœnam, scriptam prosa, complexamque amores castos & varias jactationes *Theagenis & Charicleæ*, libris X. Postea, teste Socrate, factus Episcopus Tricensis in Thessalia, auctor fuit moris, ut Clericus qvi post susceptum sacrum munus cum uxore ante Clericatum legitimo matrimonio juncta cohabitaret, deponeretur. Qvod vero Nicephorus XII. 34. Hist. Eccles. addit Synodum provincialem †† statuisse, ut qvoniam lectione ejus librorum juvenes multi in periculum pudoris conjicerentur, ipsos vel igni abolendos daret vel Episcopatu cederet; atque Heliodorum Episcopatu excidere, qvam scripta sua abolere maluisse: Hoc merito fabulosum videtur viris doctissimis, Valesio p. 72. ad Socratem, Petavio apud Vavassorem & Vavassori ipsi pag. 149. de ludicra dictione, Sorello in observationibus ad librum XIII. Pastoris sui insanientis (berger extravagant) p. 685. Huetio p. 36. libri de origine fabularum Romanensium, & Petro Bælio in Dictionario Historico Critico Tom. 2 p. 1499. Meminit Helidori hujus Αἰθιοπικῶν scriptoris, Photium præter & Socratem ac Nicephorum, Elias Cretensis ad Orat. 17. Nazianzeni &c. Michaëlis Pselli judicium ineditum de Historiis Cha-

** Socrates V. 22. p. 287. Ἀλλὰ ὁ μὲν ἐν Θεσσαλίᾳ ἔθυς ἀρχηγὸς Ἡλιόδωρος, Τρίκκης τῆς ἐκεῖ γενόμενος Ἐπίσκοπος, ὃ λέγεται ποιήματα ἐρωτικὰ βιβλία ἃ νέος ὢν συνέταξε καὶ Αἰθιοπικὰ προσηγόρευσε. Totum hoc de Heliodoro omittit Historia Tripartita, Socratis locum latine efferens IX. 38. Photius autem cum Helidori Æthiopica recensuisset Codice LXXIII. Τοῦτον δὲ, inqvit, καὶ Ἐπισκόπου τυχεῖν ἀξιώματος ὕστερον φασίν. Dubium qvidem hoc videtur Valesio, *neque enim satis constat*, inqvit, *utrum libri illi de amoribus Theagenis & Charicleæ ab Heliodoro Episcopo scripti sint, an ab alio quopiam.* Sorellus plane falsum esse hoc non dubitat. At saltim certum est Socratis & Photii temporibus hoc ita traditum fuisse. Et alia exempla Ecclesiasticorum, qvi Erotica scripserunt, collegit Ægidius Menagius in AntiBailleto.

† Alio sensu Αἰθιοπικὰ scripserat Bion Solensis, de qvo Laert. IV. 58. & Philo, cujus rerum in Æthiopia & per Æthiopes gestarum historiam laudat Antigonus Carystius hist. mirab. c. 160. Marcellus, è cujus Αἰθιοπικοῖς affert qvædam Proclus I. in Platonis Timæum p. 55. Sed Heliodorus Αἰθιοπικὰ scripsit ut Jamblichus Βαβυλωνιακὰ, Aristides Μιλησιακὰ, i. e. fabulam sive drama prosarium de amoribus Charicleæ Æthiopum Regis filiæ & Theagenis Thessali. Pro numero librorum decem in qvibusdam est capitum XXIX.

†† Severitatem Synodi majorem qvam opus erat fuisse notat Vossius IV. de Hist. Gr. pag. 487. Certe multum abest ut alii scriptores erotici pudorem Heliodori imitati semper fuerint.

ricleæ & Leucippes laudat & ex eo nonnihil profert Leo Allatius c. 4. de patria Homeri p. 79. Æthiopica Heliodori anteqvam ederentur legit & locum è libro ipsius decimo sub *scriptoris non diluta auctoritatis* elogio latine attulit Politianus cap. 3. Miscellaneor.

II. Lucem vidit Heliodorus primum *Græcè* Basileæ 1534. 4. ex officina Hervagiana, cum præfatione *Vincentii Obsopæi*, qvi ex Bibliotheca Matthiæ Corvini Hungariæ Regis à milite * qvodam direptum redemit. Hæc editio cum MSS. codicibus ab Andrea Schotto ni fallor vel G. Cantero, diligentissime collata fuit in Bibliotheca Marqvardi Gudii.

Latine ex versione non ineleganti & cum argumentis *Stanislai Warschewiczki* nobilis Poloni. Basil. 1551. fol. apud Oporinum. Versionem subinde præter Bourdelotium in notis castigat Caspar Barthius III. 2. V. 20. Adversar. qvi judicat Heliodoro opus esse nova interpretatione, qvam etiam promisit sed non dedit Joanus Bourdelotius. Porro fallitur Clariss. Bælius, qvi in lexico affirmat Heliodori editionem in folio esse Græcolatinam. Separatim versio latine Heliodori recusa est Antwerp. 1556. 12. Lugduni Bat. 1637. 12. & Ursellis 1651. 12. Inter libros ab Oporino excusos memoratur Heliodorus Græce innumeris locis emendatus à Gvil. Cantero, & latine à Warschewickio versus in 8. Sed illam editionem nunqvam vidi.

Græce & Latine cum eadem Warschewiczii versione & *Hieronymi Commelini* castigationibus, qvi Heliodorum contulit cum qvatuor MSS. Palatino, Vaticano, Gvil. Xylandri & Basileensi. Heidelb. 1596. 8. & Lugd. 1611. 8.

Cum ejusdem Warschewiczii versione & notis eruditis *Jani Bourdelotii* Paris. 1619. 8.

Cum

* Opsopœus in præfat. *Devenit ad me servatus ex ista clade Ungarica, qua serenissimi quondam Regis Matthiæ Corvini Bibliotheca omnium instructissima superioribus annis* (A. 1526.) *à barbarie Asiatica vastata est. Hunc cum aliis nonnullis miles quidam plane gregarius* (*Gregorius perperam excusum est in Mich. Neandri præfat. ad Gnomologiam Stobæi p. 27.*) *& ab omnibus tam Græcorum quam latinorum disciplinis abhorrentissimus jam apud nos tinctorem agens, tunc vero illustrissimum Principem Casimirum Marchionem Brandenburgensem laudabilis memoriæ comitatus in Ungariam fortuna non sine mente reor, nec sine numine divum sustulit, quia auro exornatus nonnihil adhuc exsplendescebat, ne scilicet tam bonus auctor & visus & lectus paucissimis, interiret.*

Cum versione eadem & annotationibus Davidis *Parei*. Francof. 1631. 8. Gilberti qvidem Gaulmini notæ in Heliodorum qvarum spem facit pag. 480. & 530. ad Theodorum Prodromum, nunqvam editæ sunt.

Gallicè Heliodorus translatus est auctore *Jacobo Amioto* Paris. 1549. & 1559. fol. & 1575. 12. 1583. 12. qvæ versio ipsi Abbatiam ** conciliasse dicitur, licet auctor, qvem transtulit, hoc ipso opere Episcopatu feratur excidisse.

Alia Gallica versio paulo nitidior nescio qvo auctore cum pluribus nec inelegantibus imaginibus in æs incisis prodiit Parisiis apud Samuelem Thiboust, 1623. 8. Metaphrasin *Melini San Gelasii* (de Saint Gelais) Episcopi Engolismensis qvi carmine Gallico ***, partem Heliodori transtulisse traditur, haud vidi.

Hispanice è latino, per *Ferdinandum de Mena* Toletanum, recensente Cæsare Oudino, Paris. 1616. 12. *La Historia de los dos leales amantes Theagenes y Charicles, transladada de latin en Romance por Fernando de Mena, vezino de Toledo: vista y corregida por Cesar Oudin.* Aliam versionem ineditam *Francisci Vergaræ* memorat Nic. Antonius in Bibl. Hispana.

Anglico carmine Hexametro Heliodorum reddere conatus est *Abraham Fraunce*, cujus initium videbis ubi lubebit in Actis Eruditorum Anni 1687. p. 580.

Germanice prodiit per *Johannem Zschorn* Westhofii in Alsatia ludimagistrum, Francof. 1580. 8. quæ altera & denuo recensita est editio.

Belgice Amstelod. 1659. 1669. 12.

Polonice, Vilnæ 1606. 8.

** Baillet jugemens de Savans T. I. p. 557. *Quelques uns disent qu' Amiot eut l' Abbaye de Bellosane aprés la mort de Vatable pour une traduction assez mauvaise qu'il fit du Roman d' Heliodore & qu'il ne racommoda qu' aprés son voyage au Concile de Trente.* Mr. Teissier elog. T. 2. p. 152. *Rovillard dans son Histoire de Melun dit qu' Amiot exercea à Bourges la charge de Professeur en la langue Grecque & en la latine pendant dis ans avec beaucoup de reputation: que ce fut durant ce temps la qu'il fit sa traduction de l' Histoire Ethiopique de Theagene & Chariclee, dont il ne connoissoit pas l' Auteur, & qu'étant allé à Rome il apprit de Romulus Amasée, Bibliothecaire du Pape, qu' Heliodore Evêque de Trica dans la Thrace étoit l' Auteur de cette Histoire* &c.

*** Sorel remarqv. sur le XIII. livre du Berger extravagant p. 685. Mr. Bayle, Dictionnaire p. 1499.

III. Veram esse historiam qvam Heliodorus descripsit, licet subinde instar Herodoti paradoxis refertam, sensit Opsopœus & Philippus Melanchthon & auctor præfationis ad Germanicam versionem. Sed hoc non magis assensum nostrum meretur, qvam qvod affirmantem G. Calixtum inducit C. W. Eybenius ad Eponymologicum Criticum Magiri pag. 426. licet nihil tale habet Calixtus vir doctus libro de conjugio Clericorum p. 419. Heliodorum libros suos conscripsisse lingva Æthiopica. Vel qvod Menagius Tom. 2. Anti Bailleti p. 334. Heliodorum primo loco recensens inter eos qvi officio sacro functi amatoria vulgare non dubitarunt, scribit Æthiopica eum sua composuisse cum jam esset Episcopus. Vel qvod Sorellus à Clariss. Bælio * confutatus negavit auctorem Æthiopicorum fuisse Christianum. Cæterum in locorum descriptione fide haud indignus esse videtur scriptor certe venustissimus, licet non satis Atticum observet Clarissimus Grævius notis ad Luciani Soloecistam pag. 746. Ita qvoqve de Heliodoro Salmasius præfat. ad Erotica Achillis Tatii: *Veteres scholiastæ aliquando scriptum hoc Achillis Tatii citant nomine* Λευκίππης, *ut Heliodori Æthiopica sub titulo* χαρικλείας. *Hi duo sunt optimi ac præstantissimi* Ἐρωτικῶν *auctores qui hodie exstent & terantur manibus hominum otiosorum & elegantis inertiæ studiosorum. Reliqui omnes, Eustathii & Prodromi, nugæ sunt præ istis, vix digni qui legantur. Heliodorus Achille disertior, & in operosiore dicendi genere eloquentiam quam promittit ac præstat, etiam venditans. Certe abundantior est, & tractatu limpido & amœno diffusæ orationis, lectorem allicit & tenet. Iste* (Achilles) *simplicioris & magis inaffectatæ elegantiæ sectator, ut plane in eo agnoscas peculiares Alexandrinis vernulis argutias, & delicias nativi sermonis miro sale ac suavitate conditi. Succinctior ubique est, & vibrantes sententias ex abrupto intorquens. Argumenti varietas & accidentium mutatio in Heliodoro mirabilior* (qvandoqve etiam citra necessitatem & nodum vindice dignum interveniente Deo ex machina) *quamvis nec Achilles hac in parte sibi defuerit. Sed* Ἐπεισόδια *intermiscuit paulo lasciviora, cum semper sit castus Heliodorus.* Bourdelotius p. 18. ad Heliodor. *Achillem Tatium esse Heliodori simiam, si Gaulmino meo morem geram ad Achillem Tatium declarabo.* Prætereo qvæ de Heliodoro erudite ut solet & eleganter illustris Huetius libro de origine fabularum Romanensium p. 36. sq. post alia deniqve observans à seqventium temporum fabulatoribus Heliodorum tanqvam exemplum propo-

* Mr. Bayle in *Heliodore*, nota (E)

propositum sibi ad imitandum, perinde ut à Poëtis fere Homerum. Qvod de recentioribus etiam non paucis fabularum Romanensium scriptoribus verum esse constat, ut in Gasperis Gilli Hispani Diana latine à se sub Erotodidascali nomine edita observavit Casp. Barthius, in Gvarini Myrtilo & Ursæi Sylvandro Huetius. Confer Claudii Qvilleti Callipædiam libro III. p. 43. edit. Paris. 1556. 8. Elegans epitome nec minus perspicua qvam brevis librorum Heliodori concinnata est à *Gvil. Cantero* lib. 1. novar. lect. c. 19. Idem loca nonnulla ejusdem scriptoris castigat in libro de ratione emendandi Græcos auctores ** & novar. lect. lib. 3. cap. 9. probans judicium viri docti, qvi Epicis poëtis diligenter legendum Heliodorum, & licet prosa decurrat, pro optimo exemplari illis proponendum svasit. Epitomen Æthiopicorum Heliodori edidit etiam cum qvibusdam observationibus & narratione de parentibus suis *Martinus Crusius* Francof. 1584. 8. Sed & *Johannes Scholvinus* Lubecensis Æthiopissam Tragico-comœdiam vulgavit versibus latinis, cujus argumentum fatetur se ex Heliodori Æthiopicis petiisse. Francof. 1608. 8.

IV. Tribuitur præterea huic Heliodoro, incerta fide, Poëma Chemicum versibus Jambicis. Chronicon MS. in Bibl. Regis Christianissimi: Ἡλιόδωρος γράψας τὰ λεγόμενα Αἰθιοπικὰ ἐπίσκοπος ἦν τῆς Τρίκκης ἐπὶ Θεοδοσίου. Γράφει ἢ διὰ στίχων ἰάμβων τὴν τοῦ χρυσοῦ ποίησιν πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδόσιον. Vide Cangii glossarium Græcum in vocabulo ποίησις, Conringium de Hermetica Medicina p. 25. Bartholinum de Medicis Poëtis p. 103. seq. Exstat adhuc illud poëma sub Heliodori nomine in variis Bibliothecis manu exaratum, qvod interpretabor infra, ubi Chemicos scriptores recensebo libro VI. Nunc Græcum repræsentabo, qvale ex apographo Codicis Parisiensis, sed valde inemendato potui exsculpere, ut si non omnia restituerim ac correxerim, lector æqvus mihi facile hoc sit condonaturus.

** Gvil. Canterus præf. ad librum suum de ratione emendandi Græcos autores: *Secundo vero loco Heliodori historiam adducemus ex duobus antiqvis Codd. mirum in modum à nobis emendatam. Etenim primum cum Vaticano Codice collatum hoc opus à quodam fuit, deinde ex alio in Italia scripto libro G. Falkenburgius idem emendavit. Ex utriusqve porro libri notis in unum collectis Heliodorum correximus, nostris etiam conjecturis interjectis.*

Ἡλιοδώρου Φιλοσόφου * πρὸς Θεοδόσιον τὸν μέγαν Βασιλέα, περὶ τῆς τῶν Φιλοσόφων Μυστικῆς τέχνης, δι' ἰάμβων.

Σκῆπτρα γαίης μέδοντες, ὡς πανέμφρονες
Μυστιπόλοι ἔποντες ἄκρῳ δακτύλῳ,
Καὶ πανσόφων ἐπῶντε τὴν γνῶσιν πᾶσαν
Ποθοῦντες ἅψασθαι μὲν, ὡς μυούμενοι
Ἐγκυκλίου παιδείας ἐννοίας σοφὰς
Αἰνιγμάτων δὲ καὶ παροιμιῶν λόγους
Μαθεῖν σκοπὸν θέλοντες καὶ ἄκρως ἰδεῖν
Σοφιστικῶν τε κεκαλυμμένων φράσιν
Καὶ γνῶσιν ὧν ἔφησαν οἷα δὴ ἐπῶν,
Πάσης τιμῆς κρίνουσιν ἀξίους πέλειν
Τοὺς ἐμπόνως φύσαντας αὐτῶν τοὺς πόνους,
Καὶ δωρεῶν πλείστων τε παντίμων χάριν
Νέμουσι, καὶ τιμῶσιν εὐκλεῶς πάνυ,
Μάλιστα τοὺς ἄγοντας αὐτοῖς γνησίως
Ἐννοίας οἷον πρακτικῆς σοφιστικῆς
Ἐννοίας ἀρχαίων τε ῥητόρων σοφῶν
Ἠσκημένων μύησιν εἰς γνῶσιν πᾶσαν.
Ἐπεὶ σὺ Θεόστεπτε καὶ σῶφρον μέδων
Πόθησας ὥσπερ γνῶσιν εἰδέναι πᾶσαν
Ἐπιστήμην καὶ πρᾶξιν ἔμπειρον δέχου
Ἔντεχνον ὡς ἔχουσαν εἰσαγωγικὴν
Τελείαν ἐκμάθησιν εἰς δόξαν κλέους,
Γυμναστικῆς παιδείας ἔνθεον τέλος
Φέρουσαν, ἄῤῥητόν τε κέρδος καὶ κράτος
Ἐς ὠφέλειαν καὶ λύπης ἀπαλλαγὴν
Τὸν πλοῦτον ἀξίοις τε πέμπουσαν βροτοῖς,
Πενίας ἄχθος ἐκδιώκουσαν βίου
Εὐκλείας ἐμπιπλῶσαν ἀλήκτου, φρένας
Τέρπουσαν, ἡδύνουσαν εὐνούστων φίλων,
Ἐχθρῶν δὲ εἰσάγουσαν ἐκ λύπης φθόνου
Ἄπαυστον ἄλγος καρδίας ἕως τέλους.
Σὺ ὢν ἄναξ πανέμφρον, εὐσεβέστατε

Ἀγαλ-

* Latinam versionem nescio qvo auctore compositam audio extare MS. in Codice Regis Christianissimi 311. Apographum Græcum nescio à qvo descriptum pervenit ad me beneficio illustris viri Pauli Vindingii, τοῦ μακαρίτου.

Ἄγαλμα παιδείας τε θεοείκελον,
Πρόσεξον εἰς καθέδραν οἰκειούμενος
Παιδευτὰς ἔμφρονάς τε καὶ ἄνδρας σοφοὺς
Μύησιν ὡς ἔχοντας ὧν ζητεῖς ἐπῶν,
Κλῖνον τὸ οὖς σου θᾶττον ἀκροώμενος,
Ὁμιλίας τε ὥσπερ ἐξηγήσεως
Τούτων τὰς εὐελπείας ἀσμένως δέχου.
Ἄκουε ὧν λέγουσιν μὲν πρὸς ῥήσεων
Αἰνίγμασι προσδέχεσθαι καὶ ῥήμασιν
Οὗτοι γὰρ ὄλβον προσφέρουσί σου βίῳ
Κοσμοῦντες εὐπραγείᾳ τῆς βιώσεως
Κράτος σὺν εὐφραίνοντες εὑρήσει λόγων
Μύσται σοφισταὶ ὄντες ὡς ἐχέφρονες
Μηδὲν φθονοῦντες τοῖς θέλουσι μανθάνειν
Ἐγκειμένην μύησιν αὐτῶν ἐν λόγοις,
Ἀλλ᾽ ἀφθόνως ἁπλοῦντες ἀξίοις ἔπος
Κεκρυμμένης ἐννοίας ὥστε πλουτέειν
Καὶ ποιέειν ἄριστον ἐκ πόνων λόγον
Καρποὺς Θεῷ ἱλασμὸν εἰς ὀφλημάτων.
Πρόσελθε γοῦν Σοφιστὰ τοῖς ἐμοῖς λόγοις
Τοῖς ἐμπόνως ῥηθεῖσιν ἐκ πλείστων πόνων
Καὶ νουνεχῶς ἄκουε ῥημάτων πλοκὰς
Καὶ συνθέσεις ἔννοιαν ὡς μυσταρχικῶς
Ἐχούσαν εὔληπτον ἀῤῥήτων λόγων
Ἔκφανσιν εὐγνωστόντε τοῖς φιλεμπόνως
Ζητοῦσι καὶ πονοῦσι νυκτὸς, ἡμέρας,
Μυσταρχικῶς τέχνης τε θείας ἱερᾶς
Τεχνουργίας τὴν πεῖραν ἐκ θείας ῥοπῆς
Ἄριστον ἐκπληροῦσαν ἀρχὴν καὶ τέλος.
Οὕτως πρόσεστί μοι γὰρ ἄρξασθαι λέγειν
Ἀρχὴν λόγου πάρειμι δ᾽ ὁ σκοπῶν ἔπος
Τεύξεται τὴν σύνταξιν ἐξ εἴδους ἑνὸς
Φέροντος εἰς δήλωσιν ὡς οὐκ ἄλλοθεν
Ἀλλ᾽ ἐκ μιᾶς τε φύτλης τε κοσμούμενον
Τῆς ἐνθεούσης ἐκ θαλάσσης εἰς θέαν
Βασταζομένης ὥσπερ ἀτμὸς εἰς νέφος
Ὑγροῦ τε θερμοῦ ἑνώσει καὶ συμπλοκῇ

Ἑνω-

CAPUT VI.

De HELIODORO & *aliis Scriptoribus cis Eroticis, editis, ineditis, deperditis.*

Heliodorus Æthiopicon scriptor. 1. *ejus editiones.* 2 *Imitatores &* 3. *Carmen ineditum de arte Chemica.* 4 *alii Heliodori.* 5. *li ro amore perperam tributus Athenagoræ.* 6. *Achillis Tatii de Clitophontis & Leucippes.* 7. *Longi Pastoralia.* 8. *Eustathius mathius de Ismenii & Ismenes amoribus.* 9. *Theodori Prodromi bus Rhodantis & Dosiclis.* 10. *Alia Theodori Prodromi scripta.* *scripta Erotica edita.* 12. *inedita.* 13. *deperdita.* 14.

I.

HELIODORUS * Theodosii F. Phœnix Emesenus, ratorum Theodosii M. Arcadii atque Honorii tem

* Auctor in extremo libri X. Æthiopicon: τοῖόν δε πέρας ἔχει τὸ σύνταγ περὶ Θεαγένην καὶ χαρίκλειαν Αἰθιοπικῶν, ὃ συνέταξεν ἀνὴρ Φοι σηνὸς τῶν ἀφ' Ἡλίου γένος, Θεοδοσίου παῖς Ἡλιόδωρος. Photius cod. hanc ipsum clausulam referens non habet verba τῶν ἀφ' Ἡλίου γένος, & σηνὸς legit Ἀμινδηνός. Meminit iterum Heliodori Cod. LXXXVII. CLXVI.

Μήτρῳ χέων μου εἰς πρόσωπον αὖ πάλιν
Διχῶς μερίζομαι γὰρ εἰς τρεῖς γίνομαι
Κάτω ἄνωτε πατρὶ καὶ τῇ τεξάσῃ
Αὐγή με λευκὴ μηνυᾷ τῶν σπλάγχνων μέσον
Πατὴρ φύσας δὲ πυρὸς ἐξελεύσεται
Θνήσκων βίου ἐγὼ γὰρ αὐτὸν ὡς φονεὺς
Κτείνω ἑῶν ἔξοικον ὄρφανον πάλιν
Ὕλης ἐν ᾗ ὑπῆρχεν ἴχνος μὲν φέρων
Λαβὼν δ᾽ ἀπ᾽ αὐξηθένος εὑρεθήσομαι
Κρείττων, ἔχων τὴν σφῶν τε μορφὴν εἰκόνος,
Ξανθὸν φέρων τὸ εἶδος, ἀλλὰ πρὸς βραχὺ
Ὀφθήσομαι μέλας δὲ ποικιλοχρόους
Βρύων χρυσόσπερμόν τε καὶ χρυσοζώμιον
Ὃ καὶ χρύσανθον εἶδος ἐκ μετάλλου χρυσῆς
Ποικιλόμορφον ὤχραν ἀργυρόχρυσον
Χρυσάργυρον ξανθόχρουν αὖθις πορφυροῦν
Ὡς κυτρινόπρασόν τε πυῤῥοφεγγίτης
Χρυσοῦ κόραλλός εἰμι ταύτας ἐκφέρων
Τὰς χρόας, ἄνθη πάντα καὶ χλοηφορῶ.
Ὅταν δὲ ἴδῃς ταύτας εἰς τὸ ἐμφανὲς
Μορφῆς ἐμῆς τὰς χρόας ἐκμορφουμένας,
Πρόσελθε γεννηθέντι παιδίῳ νέῳ
Ἐμοὶ μέλανι ὄντι καὶ κεκρυμμένῳ
Σκότει ἀφαίστῳ οἷα καὶ τῇ ἀχλύϊ
Ἀλλ᾽ ἔνδον ἐκστίλβοντι καὶ κεκασμένῳ
Γάλακτι ἐκθήλαζε μαθῶν μητρόων
Θηλῆς γάλα πρὸς ὀλίγον πότιζέ με
Θρέψον με μικρὰ μικρὰ νήπιος πέλω
Ἕως ἂν ἔλθῃ ἰσχὺς ἐκτρέφουσά με
Ἄγουσα εἰς ἀνδρεῖον εὔρυθμον μελῶν.
Εἰς σχῆμα δ᾽ αὖ τέλειον εὔμορφον πάνυ
Ἐγὼ γὰρ ἀνδρωθεὶς μὲν λεπτυνθήσομαι
Τραφεὶς λίαν ξιφικῶς ἀκμάσω νέος
Τῇ ποιότητι τεσσάρων τῶν στοιχείων
Καὶ ἐν νέφει ὡς λεπτὸς ἀτμὸς ἵζομαι
Ἀὴρ γὰρ εἰς κόλπους με θάλπων βαστάσει

Ἔνδον δέ μου ἔχων πῦρ ὑψωθήσομαι
Ἀρθεὶς ἕως εἰ ὕψος, ὄμβρος ἔσομαι
Οἴητε γαῖα ξηρᾶ θέων μου νᾶμα
Φύτλης ἐμῆς γεννηθεὶς ὡς ὑπερφυῶς
Τῶν στοιχείων τὴν ποιὰν εὐκράτως ἔχειν
Κατακλῦσαι ἀρδεία γῆν ἐκβλαστάνειν,
Χλοηφόρους παντοίας ἀνθῶν εἰδέας,
Πυκνούμενος γὰρ ἀτμὸς ἐκ γῆς εἰς νέφος
Ἐξ ὑγρᾶς οὐσίας τε θᾶττον γίνεται
Ὕδωρ βρέχον τὴν γαῖαν ἐκβλαστάνειν γένη
Τῶν ἀνθέων παντοῖα καὶ καρποφορεῖ,
Οὕτως γὰρ ἡ τῆς ξηρᾶς ἐκλυθήσεται
Φύσις πρὸς ὑγρὰν ἐκρέουσα καὶ νᾶμα
Ὑπερφυῶς εἰς θεῖον ἐκτραπήσεται
Καὶ τὴν μέλανσιν λευκότητα ποιέει,
Αὕτη γὰρ ἡ λεύκωσις ἔσαι δευτέρα
Ἥνπερ ποθοῦσι τῶν σοφῶν ἀνδρῶν γόνος
Ἰδεῖν ὅταν μέλανσις ἐκ γαίας τραφῆ
Τῆς ὥσπερ οὔσης νεκρᾶς ἐξ ὕλης πάχους
Εἰς φαιδρὸν ὄμμα λευκότητος ὡς χιὼν
Τὸ θεῖον ἐκβλύζουσα νέκταρ ἐκ μέσου
Πηγαίας ὡς φέρουσα τὸ ζητούμενον
Ἀφροσελήνης ξανθὸν ἐντὸς γαστέρος
Τὸ κάλλος ἐξαστράπτων αὐγὰς ἐκφέρει
Λευκὴν μὲν ὄψιν δεικνὺς ἔκστιλβον πάνυ
Χρυσάνθιον κόραλλον, ἀλλ' ἀσώματον
Εὐειδὲς εὐέκλαμπρον ἀστραπήχροον
Ζώνας χρυσιζούσας τε καὶ χλοηφόρους
Πέμπων σέλας καὶ λάμψιν αὖθις ἡλίου
Λεύκωσιν ὡς κάλυμμα ἔξωθεν φέρων
Ἔνδον δὲ τοῖς βλέπουσιν ὥσπερ πυρφόρος
Λαμπτὴρ φλογηφόρος τε φεγγίτης μέλας
Τὰς τῶν λίθων ποικίλας ἐκπέμπων χρόας
Ὡς ἄμπελον χλωρὸν τὸ εἶδος τῶν φύλλων
Ὡραῖον, εὐειδὲς μὲν ἄνθος βλαστάνων
Ἐκ τεττάρων κλάδων δὲ συνηνωμένων
Ὁμοῦ μίαν πρὸς ῥίζαν εὔκαρπον φέρει

Πέπει-

Πέπειρον ἀρδευθέντα βότρυν ὡς μέλι
Τὴν ποιότητα γεύσεως κεκτημένον.
Λευκὸν πάνυ πρόσχημα καὶ μορφὴν ἔχει,
Οὗτος δὲ λευκὸς βότρυς εὐθαλὴς πέλων
Δεικνύμενος ταῖς χερσὶν οἶνον βλαστάνει
Πυῤῥὸν μὲν ὥσπερ αἷμα γεύσει εὔκρατον
Εὔοσμον ἐξ οὗ βάπτεται ἡ πορφύρα
Τῇ κογχύλῃ μιχθεῖσα πόντου ἐκ μέσου
Ἐρυθρὰ ὥσπερ ἀτμὸς εἰς νέφος θέρει.
Ἀνέρχεται γὰρ ἐκ θαλάσσης ἐκφάναι
Νυμφοστολούσης παρθένου φαιδρὸν γάλα
Βρέφους νέου τεχθέντος εἰς διατροφὴν
Ἀνδρωθὲν ἔσται γὰρ τεκούσῃ ὡς υἱός,
Ζευχθεὶς δέ ταύτῃ αὖθις ὡς νικηφόρος
Ὀφθήσεται τὸ θῆλυ ἐκκαλούμενος
Πρὸς συμπλοκῆς ἕνωσιν εἰς συνουσίαν.
Ταύτης ἑνωθείσης δὲ φαιδρῶς ἄῤῥεν
Πρὸς δευτέραν πλοκήν τε καὶ μίξιν πάλιν
Ἔσται ὅλη ἔκστιλβος ἀχλὺν τοῦ σκότους
Ὕλην γεώδη ἐκβάλλουσα εἰς τέλος
Καὶ μίγνυται εἰς ζεῦξιν οὐκ ἀφίσταται
Τῇ δευτέρᾳ πλοκῇ τε θᾶττον ἐκτελεῖ
Πρώτης κλειδὸς πλήρωσιν ὡς καὶ τὸ στέφος
Λευκώσεως πληροῦσα ἔργον δευτέρας
Χρῄζουσα μηδὲν εἰς τελείωσιν πάλιν.
Τὸ σῶμα λευκαίνειν πᾶν οἷον καὶ θέλει
Τῶν τεσσάρων βάπτουσα σωμάτων φύσιν
Λευκὴν φέρουσα καὶ διώκουσα σκότους
Τὸ ἐμφωλεῦον ὡς κάλυμμα ἀχλύος
Ἔκστιλβον ἔκλαμπρόν τε δείκνυσι πλέον
Φωτὸς σελήνης ταῦτα λευκαίνει ὅλα
Νικῶντα λευκότητι λεύκωσιν πᾶσαν.
Ἑξῆς τε δευτέρα κλεὶς ἄρχεται πάλιν
Ξανθώσεως λεύκωσιν εἰς ξανθὸν φέρειν
Ξανθόντε δεικνύουσα τῆς μορφῆς ὅλην
Ἐργάζεται γὰρ αὖθις ὥσπερ καὶ πάλαι,
Οὕτως γὰρ ἡ ξάνθωσις εἰς πέρας φέρει

Ἄριστον ἐκπλήρωμα καὶ κεκοσμένον
Πληρουμένων τῶν βαθμῶν εἱρμὸν καὶ τέλος,
Ὥσπερ γὰρ ἡ λεύκωσις, οὕτως γίνεται
Ξανθώσεως τὸ ἔργον ἐκπληρούμενον
Εἰς κέρδος ὀλβιόντε τὸν κόπον φέρει,
Καὶ χαρμονὴν πάμπλουτον ἐξάγει κόπους
Πάροιθεν οὓς ἔπαρας, ὥστε πλουσίως
Τῶν τούτου δραγμάτων πλέον μὲν ἐκφέρειν
Φόρους καὶ δεικνύει τὸν μισθὸν εὐφραδέστατον
Εἰς ἐκβολὴν πενίας αὖθις εὕρεσιν
Πλούτου τε καὶ ὄνησιν ἔνθεον βίῳ
Οὕτω γὰρ εὐπραγοῦντες ὀφθῶμεν σοφοί
Χρήζοντες ὧδε μηδὲν ἔκ τινος βροτοῦ
Μὴ ἀσχολούμενοι δὲ πάμπαν ἐν βίῳ
Ἀλλὰ Θεῷ λατρείας αἶνον προσφέρειν
Στέργειν ποθεῖντε τρυφὰν ἡτιμασμένον
Ἄπονον χαρὰν καὶ δόξαν ἔνθεον χάριν
Πτωχοῖς νέμειν δέοντα καὶ πάντας θέλειν
Σώζειν τε καὶ λύτρωσιν ἐξ ὀργῆς νέμειν
Καὶ χεῖρας συμπαθείας ἐκτείνειν πᾶσιν
Καὶ εὐπραγεῖν καὶ μηδὲν ἔκφαυλον λέγειν
Ἢ τεκταίνεσθαι σκάνδαλόν τι εἰς πέλας
Ἀλλ' εὐφρονεῖν εἰς πάντας εὐπροσηγόρους
Εἶναι θέλοντας, κλῆρον ὄλβιον μέγαν
Ζωῆς ἔχειν μιμητὰς ἔργοις ἐνθέοις
Τοῦ Δεσπότου Χριστοῖο θείῳ ἐν λόγῳ
Πράξει τε φωσφοροῦντας εἶναι ὡς σέλας
Μηδὲν λέγειν εἰς πρᾶξιν ἀλλ' ἔτι φρονεῖν
Πένητας εὐποιΐα συμπαθεῖν ὅπως
Τὸν πλοῦτον ἐκκενοῦντες εἰς αὐτοὺς ῥᾶον
Εὕρωμεν ἔργων μισθὸν ἡτιμασμένον
Ἐντεῦθεν ἐκδημοῦντες ὡς ἄνδρες σοφοί.
Οὗτος γὰρ ἐστιν εὐσεβείας ἔνθεος
Ἀγὼν πόθος τε θερμὸς εἰς θεότροπον
Ζῆλον τελούμενος, ἀνδρεία φρενῶν
Καὶ σώματος κάθαρσις ὥσπερ καὶ ψυχῆς.
Οὕτως γὰρ εὐπραγοῦντες ἀξιόκλεοι

Ἐσό-

Ἐσόμεθα πρὸς Χριςὸν ὡς καὶ τῷ ςέφει
Στεφηφοροῦντες αὖθις ἐσθλῶν πράξεων
Σκηπτουχίας τῶν κλήρων ἀξιούμεθα
Ἐκλάμψεως εἰς δόξαν αἴγλης καὶ φάους
Τιμῆς σέβας εὔκλειαν εὐσεβεςάτοις
Ἄναξι πιςοῖς προσφέροντες ἐντίμως
Τοῖς τὸ κράτος καὶ σκῆπτρα γῆς πιςευομένοις
Ὡς χριςολάτραις οὖσι δόξης ἐμπλέοις,
Ὑμνοῦντες, εὐλογοῦντες, αἰνοῦντες Θεὸν
Ὑπέρθεον τὸν φωτὸς ὄντα αἴτιον
Ζωῆς χορηγὸν καὶ θέλοντα τοῖς βροτοῖς
Λύτρωσιν εὑρεῖν ὥσπερ ἀμπλακημάτων
Οὕτως τυχεῖν μέλλουσαν εὔκλειαν πάλιν,
Καὶ προσφέρειν λατρείαν αὐτῷ τῷ μόνῳ
Θεῷ Λόγῳ σὺν Πατρὶ θείῳ Πνεύματι
Εἰς κυκλικοὺς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν.

V. Fuere & alii Heliodori, qvos præsenti loco succincte persеqvar. Nonnulli qvidem νοθεῖα ἀντιγράφοις, ut 1) Heliodorus γαζοφύλαξ Seleuci Regis, jussu ejus, templum Hierosolymitanum spoliaturus, de qvo 2. Maccab. III. Vide Jo. Valentem ad Annum Imperii Seleucidarium 136. Olymp. 150, 4. 2) Heliodorus Atheniensis, qvi Athenæo & Harpocrationi ὁ περιηγητής & 3) Heliodorus alter Atheniensis Tragicus Galeno memoratus. De utriusqve scriptis agit Meursius in Bibl. Attica & Vossius pag. 372. de Hist. Gr. 4) Rhetor Heliodorus, Græcorum longe doctissimus, cujus meminit Horatius lib. 1. Sat. 5. 5) Heliodorus Stoicus, qvi L. Junium Silanum discipulum suum testimonio apud Neronem oppressit Schol. Juvenal. Sat. 1. vers. 33. & 35. 6) Heliodorus Philosophus & Rhetor qvi Adriano Imp. ab Epistolis fuit. Spartian. Adriano c. 15. & 16. Dio lib. 69. p. 789. Nescio an diversus 7) Heliodorus Syrus, Avidii Cassii Pater, Rhetor, & præfectus Ægypti. Xiphilin. pag. 810. 8) Heliodorus Cassii filius sub M. Antonino deportatus Jul. Capitolin. in M. Antonino c. 26. 9) Heliodorus Alexandrinus Ὀλυμπιονίκης Olymp. 248. 10) Heliodorus fatorum interpres sive Mathematicus (h. e. Astrologus) cujus meminit Ammianus XXIX. 1. Nescio an ab hoc vel qvinto diversus sit 11) Heliodorus Stoicus qvi recen-

recensetur inter Scholiastas Arati. 12) Heliodorus Arabius Sophista sub Antonino Caracalla, de qvo Philostratus 2. de Sophist. pag. 620. Huic Æthiopica tribuenda suspicantur auctor Græci Scholii qvod Hervagianæ librorum Heliodori editioni subjicitur, Sorellus & alii, parum certa conjectura, & Socratis, Photiiqve testimoniis adversante. 13) Lucius Aurelius Heliodorus ejusqve filius, 14) Aurelius Valerius Heliodorus, Palmyreni, in Inscriptione Palmyrena XIII. 15) Heliodorus Prusaensis 16) Heliodorus Medicus Chirurgus cujus mentio apud Juvenalem VI. 373. 17) Heliodorus metricus sive qvi de metris Comicis scripsit, laudatus Hephæstioni, Rufino & Prisciano. Idem forte qvem allegat Eustathius ad Homerum. 18) Heliodorus Martyr sub Aureliano, de qvo Martyrologia 21. Nov. 19) Heliodorus presbyter qvi contra Manichæos scripsit teste Gennadio c. 6. de Scriptor. Eccles. 20) Heliodorus qvi martyrium obiit Antiochiæ sub Diocletiano. Martyrolog. 28. Sept. 21) Heliodorus libertus & Procurator Vibiæ Aureliæ Sabinæ, Marci Antonini filiæ, in Veteri inscript. apud Begerum T. 2. thesaur. Brandeb. p. 676.

Alii æqvales nostri 1) Heliodorus de qvo sæpius meminit Hieronymus in Epist. eum Episcopum appellans. Confer Baronium ad Martyrolog. 3. Julii. Hunc eundem cum Æthiopicon scriptore viri docti faciunt, sed qvia est res incerta, illum h. l. separatim memorare volui. 2) Heliodorus Monachus ad qvem Nilus in Epistolis lib. 1. Epist. 41. & lib. 2. Epist. 46. 3) Alius ut puto Heliodorus Silentiarius ad qvem idem Nilus IV. 61. Nescio qvisnam ex hisce vel diversus ne ab omnibus sit Heliodorus ad qvem exstant Epistolæ Synesii, alius certe cujus in Epistolis Libanius meminit.

Alii juniores nostro Heliodoro 1) Heliodorus Martyr in Africa de qvo Martyrolog. 6. Maji 2) Heliodorus Antiochenus presbyter circa A. C. 440. cujus de virginitate libellum memorat Gennadius c. 29. de Scriptoribus Eccles. 3) Heliodorus de qvo Honoratus Massiliensis in vita Hilarii Arelatensis p. 111. *In his profectibus constitutum subditus ardor accendit, ut Heliodori matrem hæresis Arianæ vinculis colligatum expeteret* (leg. expediret) *illuminaret, attraheret.* 4) Heliodorus qvem filium suum vocat Sidonius Apollinaris IV. Epist. 10. 5) Heliodorus Alexandrinus Hermeæ F. Ammonii frater. Prætereo 6) Heliodorum presbyterum, qvi puer cum disciplinam subterfugi-

fugiturus ad concavam fluvii cujusdam ripam lateret, ab homunculis qvibusdam in terram pygmæorum delatus, & post longam temporis moram matri suæ restitutus est, qvam fabulam ex Silvestri Giraldi itinerario Cambriæ lib. 1. cap. 8. plura transscribens qvam credens refert V. C. Jo. Christoph Becmannus Histor. Orbis terrarum Geographica & civili p. 364. seq. 7) Heliodorum præfectum, Cassiodori consangvineum, lib. 1. Var. Epist. 4.

Alii deniq; incertæ ætatis, ut Q. Sosius Heliodorus in Vet. Inscript. apud Fabrettum p. 253. Heliodorus, cujus Epitaphium Græcis scriptum literis in Ægypto testatur se reperisse Vanslebius p. 374. relat. de Ægypto. Tum ille, cujus Epitaphium legitur ad Gades Hispaniæ in hanc sententiam:

D. M. S.

Si lubet, lege.

Heliodorus insanus Carthaginiensis ad extremum orbis sarcophago, testamento me hic jussi condier, ut viderem si quisquam me unquam insanior ad me visendum ad hæc usque loca penetraverit.

Omitto qvod apud Themistium Orat. 2. p. 30. (Orat. 23. edit. Petavii) ubi Philo & Heliodorus Sophismatum κερατίνου & σωρείτου inventores memorantur, pro Heliodoro Diodorum (Cronum) non absurde legit vir doctissimus Joannes Harduinus.

Superest unus adhuc dicendus HELIODORUS Larissæus * sub cujus nomine Optica sive κεφάλαια τῶν ὀπτικῶν paucis foliis constantia edita sunt Græce & Latine Florentiæ apud Juntas 1573. 4. & ibidem Italice *Ignatio Dante* interprete; una cum Opticis Euclidis 4. Ad editionem Florentinam hunc libellum Græ-

* Diu post Tiberium scripsisse ostendit se ubi narrat eum de nocte qvoqve visu valuisse, τινὰς καὶ νύκτωρ ὁρᾶν οἷος ἐκεῖνος ὁ Τιβέριος γεγονὼς Ῥωμαίων βασιλεύς. Confer qvæ viri docti ad Sveton. Tiberio cap. 68. Laudat & Ptolemæi Ὀπτικὴν πραγματείαν, ut Platonem qvoqve & Euclidis στοιχεῖα Optica, atqve Heronem Mechanicum ἐν Κατοπτρικοῖς. Multis idem argumentis contendit videre nos non per solam immissionem radiorum ex objectis, sed & per προβαλλόμενον ἀφ' ἡμῶν φῶς sive per lucem ex oculo nostro emissam, qvod multis hodie præter rem absurdum videtur.

Græce & Latine Hamburgi curavit recudi Frid. Lindebrogius Anno 1610. 4. & Tho. Galeus Cantabrigiæ cum Opusculis Mythologicis Physicis & Ethicis A. 1670 8 Prodierunt etiam Heliodori Larissæi Optica sed pleniora & in duos distincta libros cum interpretatione & animadversionibus *Erasmi Bartholini* Paris. apud Cramoisium 1657. 4. κεφάλαια illa qvæ Florentiæ edita dixi in qvibusdam Codd. MSS. inscribuntur: Δαμιανȣ Ἡλιοδώρȣ Λαρισαίȣ περὶ ὀπτικῶν ὑποθέσεων κεφάλαια. Vide Labbeum Bibl. nov. MSS. pag. 119. Damiani Heliodori nomen invenio etiam in codicibus Is. Vossii, Galei, & Gudii: tum in eo qvi exstat in Johannea nostra cod. 56. MS. fol. Inter MStos codices Is. Vossii est etiam Heliodorus de mensuris ac ponderibus. Et Labbeus Bibl. nov. MSS. pag. 117. memorat Domni sive Domneni Larissæi Philosophi enchiridion introductorium in Mathematicam, & Enchiridion Arithmeticæ.

VI. De fabula erotica qvæ sub ATHENAGORÆ nomine prodiit, alibi dixi: tamen non possum non in præsenti cum Lectore communicare qvæ de eadem nuper ad Collegam meum conjunctissimum scripsit vir supra laudes, & legisse te non pœnitebit.

Eruditissimo viro Jo. Christophoro Wolfio, Sacrarum litterarum Professori, S. P. D. Maturinus Veyssierius La Croze.

Actum forte agere tibi haud ab re videbor, Amicorum carissime, in hacce quam tibi nuper pollicitus sum ἐπιχειρήσει fabulæ illius amatoriæ, quam viri quidam eruditi Athenagoræ Philosopho Christiano adscripserunt. Post illa enim quæ Vir Illustris Gisbertus Cuperus eam in rem annotavit, in quibus consentientem habuit amicum nostrum communem, a) -- *vix quemquam fore censeo, qui ei sententiæ tuendæ, in quam Guillelmus Cave* b) *præter alios propendere videtur, animum deinceps adjiciat. Perpenderam id quidem apud me, cum scribebam me nescio quid eam in rem habere aliis indictum; unde etiam ita lis tota inter eruditos dijudicari posset, ut in posterum nihil futurum esset ea in re controversiarum. Nimirum τὸ πρῶτον ψεῦδος deprehendisse mihi videbar, potissimam*

a) Biblioth. Græcæ L. V. pag. 88. & seq.
b) Histor. Litterar. pag. 87. ed. Gen.

mam videlicet causam, quæ Fumæum illius libri scriptorem impulerat, ut eam fabulam ederet in vulgus, nonnullaque alia observaveram, quibus novitas illius scriptionis liquido demonstraretur.

Ea autem editione usus sum, quæ Anno 1599. *Parisiis prodiit apud Michaëlem Sonnium, quo Typographo* c) *Martinus Fumæus Genilliacus sæpius alias usus est. Ejusdem namque Michaëlis Sonnii typis editi sunt tum Procopius de bellis Gothicis & Vandalicis, tum Agathias in Gallicam linguam à Fumæo conversi, Anno Christi,* 1587. *Item eodem anno ejusdem versio Gallica Historiæ Indiæ Occidentalis, à Gomara Hispanice scripta, quibus addi potest Historia motuum Hungaricorum Fumæo auctore, apud eumdem Sonnium edita A. C.* 1594. *Hinc haud ægre conjeceris ipsum Fumæum, hunc quem Athenagoræ fœtum supposuerat, sua sponte Typographo edendum dedisse, nec esse usum nisi in fraudem nomine Bernardi nescio cujus Sanjorriani,* d) *cujus cura liber editus esse fertur. Illius autem Sanjorriani Præfatio Athenagoræ præfixa, Castri in Occitania scripta est A. C.* 1596. *quod quidem vix intelligi posse videtur, cum Fumæi liber nonnisi triennio post Parisiis sit editus, etsi triginta annis antea scriptus, si qua tamen fides haberi potest ejusdem Fumæi Epistola quæ libri nuncupatoria est, & Marliaco* e) *A. C.* 1569. *ad Lamanæum Protonotarium missa fuisse fingitur. Hæc sane omnia nescio quid fraudis & doli mali præ se ferre videntur, nec immerito in memoriam revocant dictum illud veteris Poetæ,* Ἁπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ.

Quicquid tamen de iis censendum putes quæ modo legisti, liber sane accurate & jucunde scriptus est, nec multum varietate & festivitate argumenti Heliodori Æthiopicis concedit. Sunt plane quædam quæ haud ita attentum lectorem fallere possint, & memet ipsum initio fere fefellerunt; etsi ea legeram quæ Doctissimus Huetius de hoc opere scripsit in Dissertatione de origine fabularum Eroticarum. Primo autem fraus quæ jam nonnihil subolebat, manifesto apparuit, cum Libro secundo pag. 64. *hæc legi de Periandro Corinthiorum Tyranno:* Periandre --- fit prendre trois cens enfans des meilleures maisons de Corcyre, et les fit embarquer dedans des vaisseaux Corinthiens, pour les mener à Sardis vers Haliates, afin de les faire circoncire. *Quæ cum apud Herodotum legere meminissem, miratus sum ecquid castrationis loco Fu-*

Ggggg

c) Martin Fumeé S de Genillé.
d) Petrus Faber in fine Epistolæ Nuncupatoriæ Agonistici: *E Sanjoriano Suburbano, a. d. Kalend. Mart. Anno CHristi M. D. XC.* e) Marly.

Ἡλιοδώρου Φιλοσόφου * πρὸς Θεοδόσιον τὸν μέγαν Βασιλέα, περὶ τῆς τῶν Φιλοσόφων Μυστικῆς τέχνης, δι᾽ ἰάμβων.

Σκῆπτρα γαίης μέδοντες, ὡς πανέμφρονες
Μυστιπόλοι ἔποντες ἄκρῳ δακτύλῳ,
Καὶ πανσόφων ἐπῶντε τὴν γνῶσιν πᾶσαν
Ποθοῦντες ἄψασθαι μὲν, ὡς μυούμενοι
Ἐγκυκλίου παιδείας ἐννοίας σοφὰς
Αἰνιγμάτων δὲ καὶ παροιμιῶν λόγους
Μαθεῖν σκοπὸν θέλοντες καὶ ἄκρως ἰδεῖν
Σοφιστικῶν τε κεκαλυμμένων φράσιν
Καὶ γνῶσιν ὧν ἔφησαν οἷα δὴ ἐπῶν,
Πάσης τιμῆς κρίνουσιν ἀξίους πέλειν
Τοὺς ἐμπόνως φύσαντας αὐτῶν τοὺς πόνους,
Καὶ δωρεῶν πλείστων τε παντίμων χάριν
Νέμουσι, καὶ τιμῶσιν εὐκλεῶς πάνυ,
Μάλιστα τοὺς ἄγοντας αὐτοῖς γνησίως
Ἐννοίας οἷον πρακτικῆς σοφιστικῆς
Ἐννοίας ἀρχαίων τε ῥητόρων σοφῶν
Ἠσκημένων μύησιν εἰς γνῶσιν πᾶσαν.
Ἐπεὶ σὺ Θεόστεπτε καὶ σῶφρον μέδων
Πόθησας ὥσπερ γνῶσιν εἰδέναι πᾶσαν
Ἐπιστήμην καὶ πρᾶξιν ἔμπειρον δέχου
Ἔντεχνον ὡς ἔχουσαν εἰσαγωγικὴν
Τελείαν ἐκμάθησιν εἰς δόξαν κλέους,
Γυμναστικῆς παιδείας ἔνθεον τέλος
Φέρουσαν, ἄρρητόν τε κέρδος καὶ κράτος
Ἐς ὠφέλειαν καὶ λύπης ἀπαλλαγὴν
Τὸν πλοῦτον ἀξίοις τε πέμπουσαν βροτοῖς,
Πενίας ἄχθος ἐκδιώκουσαν βίου
Εὐκλείας ἐμπιπλῶσαν ἀλήκτου, φρένας
Τέρπουσαν, ἡδύνουσαν εὐνεστῶν φίλων,
Ἐχθρῶν δὲ εἰσάγουσαν ἐκ λύπης φθόνου
Ἄπαυστον ἄλγος καρδίας ἕως τέλους.
Σὺ ὢν ἄναξ πανέμφρον, εὐσεβέστατε

Ἀγαλ-

* Latinam versionem nescio quo auctore compositam audio extare MS. in Codice Regis Christianissimi 311. Apographum Græcum nescio à quo descriptum pervenit ad me beneficio illustris viri Pauli Vindingii, τοῦ μακαρίτου.

Ἄγαλμα παιδείας τε θεοείκελον,
Πρόσεξον εἰς καθέδραν οἰκειούμενος
Παιδευτὰς ἔμφρονάς τε καὶ ἄνδρας σοφοὺς
Μύησιν ὡς ἔχοντας ὧν ζητεῖς ἐπῶν,
Κλῖνον τὸ οὖς σου θᾶττον ἀκροώμενος,
Ὁμιλίας τε ὥσπερ ἐξηγήσεως
Τούτων τὰς εὐελπείας ἀσμένως δέχου.
Ἄκουε ὧν λέγουσιν μὲν πρὸς ῥῆσιν
Αἰνίγμασι προσδέχεσθαι καὶ ῥήμασιν
Οὗτοι γὰρ ὄλβον προσφέρουσί σου βίῳ
Κοσμοῦντες εὐπραγείᾳ τῆς βιώσεως
Κράτος σὺν εὐφραίνοντες εὑρήσει λόγων
Μύσται σοφισταὶ ὄντες ὡς ἐχέφρονες
Μηδὲν φθονοῦντες τοῖς θέλουσι μανθάνειν
Ἐγκειμένην μύησιν αὐτῶν ἐν λόγοις,
Ἀλλ' ἀφθόνως ἁπλοῦντες ἀξίοις ἔπος
Κεκρυμμένης ἐννοίας ὥστε πλουτέειν
Καὶ ποιέειν ἄριστον ἐκ πόνων λόγον
Καρποὺς Θεῷ ἱλασμὸν εἰς ὀφλημάτων.
Πρόσελθε γοῦν Σοφιστὰ τοῖς ἐμοῖς λόγοις
Τοῖς ἐμπόνως ῥηθεῖσιν ἐκ πλείστων πόνων
Καὶ νουνεχῶς ἄκουε ῥημάτων πλοκὰς
Καὶ συνθέσεις ἔννοιαν ὡς μυσταρχικῶς
Ἔχουσαν εὔληπτον ἀρρήτων λόγων
Ἔκφανσιν εὐγνωστόντε τοῖς φιλεμπόνως
Ζητοῦσι καὶ πονοῦσι νυκτὸς, ἡμέρας,
Μυσταρχικῶς τέχνης τε θείας ἱερᾶς
Τεχνουργίας τὴν πεῖραν ἐκ θείας ῥοπῆς
Ἄριστον ἐκπληροῦσαν ἀρχὴν καὶ τέλος.
Οὕτως πρόσεστί μοι γὰρ ἄρξασθαι λέγειν
Ἀρχὴν λόγου πάρειμι δ' ὁ σκοπῶν ἔπος
Τεύξεται τὴν σύνταξιν ἐξ εἴδους ἑνὸς
Φέροντος εἰς δήλωσιν ὡς οὐκ ἄλλοθεν
Ἀλλ' ἐκ μιᾶς τε φύτλης τὸ κοσμούμενον
Τῆς ἐνθεούσης ἐκ θαλάσσης εἰς θέαν
Βασταζομένης ὥσπερ ἀτμὸς εἰς νέφος
Ὑγροῦ τε θερμοῦ ἑνώσει καὶ συμπλοκῇ

Ἐνω-

Ἑνωμένοιν ἀμφοῖν μὲν εἰς μίαν κρᾶσιν
Ταύτης φυλαττούσης δὲ τῶν ἄμφω γένος·
Τοῦ ἄρρενος πρὸς θῆλυ καὶ τερπομένων
Ζεύξεις θελόντων εἶδος ἀλλοῖον θέας
Γάλακτι ἐκ πυρροῦτε γεννᾶται γόνος·
Συλλαμβάνουσα μὲν βρέφος συνουσίας
Ἐξ ἄρρενος θήλεια τίκτουσα κλέος·
Τέρας βροτοῖσι πλῆρες ὄλβου καὶ κράτους
Ἀεὶ ξένον, πάμπλουτον, ἠγαπημένον
Ποθούμενον, φιλητὸν ὡς ζητούμενον
Καὶ μηδόλως τῇ πείρᾳ πρὶν ἀναξίοις
Ἐκφαῖνον αὐτοῦ ὄψιν, ἀλλ' οὕτως μὲν εἰ
Κρυπτὸν πρόσωπον γαστρὸς ἐντὸς μητέρος·
Τῇ λευκότητι, τῆς δὲ φαιδρᾶς οὐσίας
Θησαυρὸς ὡς ποικίλος ἐκφεύγει χεροῖν
Ἀφὴν, ὁρᾷν δὲ κάλλος οὐδεὶς ἰσχύει
Ἐκ κοιλίας τῆς μητρὸς ἀλλ' αὐτὸς βοᾷ
Πάρειμι τοῖς ζητοῦσιν ἐν μέσῳ πέλων.
Ὁρῶντες ἀγνοοῦσιν ὅνπερ τοῖς κόποις
Ζητοῦσι καὶ μοχθοῦσιν ὡς πλανώμενοι;
Ἐκεῖσε ὧδε ἀσχολοῦνται εἰς κενόν.
Ἐγὼ δὲ ὡς ὑπεργὸς ἀτιμώμενος·
Δοῦλος τε πάντων οὐδαμοῦ ἀφίσαμαι
Κτηνῶν γάρ εἰμι δοῦλος, εὑρήσεις δέ με
Ὅπου δ' ἂν οἰκήσωσιν ἄνθρωποι ὅλοι,
Μὴ οὖν πορευθεὶς μακρὰν ἐκτέμνων ὁδὸν
Οὐ γὰρ πέλω εἰς πόντον, εἰ ἐκεῖσε μὲν,
Ἐκ τῆς θαλάττης εἰς νέφος εὑρίσκομαι,
Βαίνω γὰρ, ὥσπερ ἀτμὸς, ἐκ πόντου μέσου,
Νέφη ἔχων χιτῶνα καὶ καλύπτομαι
Σκότος ὁμίχλης καὶ μέλανσίς με σκέπει,
Ἀνέρχομαι δὲ καπνὸς ὡς λεπτὸς πάνυ
Ἀὴρ ἔχει με κρύπτων ἐν αὐτῷ ὅλον,
Εὑρίσκομαι δ' ἔκλαμπρος ἔκστιλβος λίαν
Πλύσει ὅταν με ἐκπλυνεῖς θείῳ πυρὶ
Ἑψῶν παρετῶν καὶ ὕδωρ τὸ πόντιον

Μί-

Μέτρῳ χέων μου εἰς πρόσωπον αὖ πάλιν
Διχῶς μερίζομαι γὰρ εἰς τρεῖς γίνομαι
Κάτω ἄνωτε πατρὶ καὶ τῇ τεξάσῃ
Αὐγή με λευκὴ μηνᾶ τῶν σπλάγχνων μέσον
Πατὴρ φύσας δὲ πυρὸς ἐξελεύσεται
Θνήσκων βίου ἐγὼ γὰρ αὐτὸν ὡς φονεὺς
Κτείνω ἐῶν ἔξοικον ὄρφανον πάλιν
Ὕλης ἐν ᾗ ὑπῆρχεν ἴχνος μὲν φέρων
Λαβὼν δ᾽ ἀπ᾽ αὐτοῦ ἀθένος εὑρεθήσομαι
Κρείττων, ἔχων τῶν σφῶν τε μορφὴν εἰκόνος,
Ξανθὸν φέρων τὸ εἶδος, ἀλλὰ πρὸς βραχὺ
Ὀφθήσομαι μέλας δὲ ποικιλοχρόους
Βρύων χρυσόσπερμόν τε καὶ χρυσοζώμιον
Ὃ καὶ χρύσανθον εἶδος ἐκ μετάλλου χρυσῆς
Ποικιλόμορφον ὤχραν ἀργυρόχρυσον
Χρυσάργυρον ξανθόχρουν αὖθις πορφυροῦν
Ὡς κυτρινόπρασόν τε πυῤῥοφεγγίτης
Χρυσοῦ κόραλλός εἰμι ταύτας ἐκφέρων
Τὰς χρόας, ἄνθη πάντα καὶ χλοηφορῶ.
Ὅταν δὲ ἴδῃς ταύτας εἰς τὸ ἐμφανές
Μορφῆς ἐμῆς τὰς χρόας ἐκμορφουμένας,
Πρόσελθε γεννηθέντι παιδίῳ νέῳ
Ἐμοὶ μέλανι ὄντι καὶ κεκρυμμένῳ
Σκότει ἀφαίστῳ οἷα καὶ τῇ ἀχλύϊ
Ἀλλ᾽ ἔνδον ἐκστίλβοντι καὶ κεκασμένῳ
Γάλακτι ἐκθήλαζε μαθῶν μητρόων
Θηλῆς γάλα πρὸς ὀλίγον πότιζέ με
Θρέψον με μικρὰ μικρὰ νήπιος πέλω
Ἕως ἂν ἔλθῃ ἰσχὺς ἐκτρέφουσά με
Ἄγουσα εἰς ἀνδρεῖον ἔυρυθμον μελῶν.
Εἰς σχῆμα δ᾽ αὖ τέλειον ἔυμορφον πάνυ
Ἐγὼ γὰρ ἀνδρωθεὶς μὲν λεπτυνθήσομαι
Τραφεὶς λίαν ξιφικῶς ἀκμάσω νέος
Τῇ ποιότητι τεσσάρων τῶν στοιχείων
Καὶ ἐν νέφει ὡς λεπτὸς ἀτμὸς ἵζομαι
Ἀὴρ γὰρ εἰς κόλπους με θάλπων βαστάσει

F ffff Ἔνδον

Ἔνδον δέ μου ἔχων πῦρ ὑψωθήσομαι
Ἀρθεὶς ἕως τε ὕψος, ὄμβρος ἔσομαι
Ὅντε γαῖα ξηρᾷ θέων μου νάμα
Φύτλης ἐμῆς γεννηθεὶς ὡς ὑπερφυῶς
Τῶν στοιχείων τὴν ποιὰν εὐκράτως ἔχειν
Κατακλῦσαι ἀρδεία γῆν ἐκβλαστάνειν,
Χλοηφόρους παντοίας ἀνθῶν εἰδέας,
Πυκνούμενος γὰρ ἀτμὸς ἐκ γῆς εἰς νέφος
Ἐξ ὑγρᾶς οὐσίας τε θᾶττον γίνεται
Ὕδωρ βρέχον τὴν γαῖαν ἐκβλαστάνειν γένη
Τῶν ἀνθέων παντοῖα καὶ καρποφορεῖ,
Οὕτως γὰρ ἡ τῆς ξηρᾶς ἐκλυθήσεται
Φύσις πρὸς ὑγρὰν ἐκρέουσα καὶ νάμα
Ὑπερφυῶς εἰς θεῖον ἐκτραπήσεται
Καὶ τὴν μέλανσιν λευκότητα ποιέει,
Αὕτη γὰρ ἡ λεύκωσις ἔσται δευτέρα
Ἥνπερ ποθοῦσι τῶν σοφῶν ἀνδρῶν γόνος
Ἰδεῖν ὅταν μέλανσις ἐκ γαίας τραφῇ
Τῆς ὥσπερ οὔσης νεκρᾶς ἐξ ὕλης πάχους
Εἰς φαιδρὸν ὄμμα λευκότητος ὡς χιών
Τὸ θεῖον ἐκβλύζουσα νέκταρ ἐκ μέσου
Πηγαίας ὡς φέρουσα τὸ ζητούμενον
Ἀφροσελήνης ξανθὸν ἐντὸς γαστέρος
Τὸ κάλλος ἐξαστράπτων αὐγὰς ἐκφέρει
Λευκὴν μὲν ὄψιν δεικνὺς ἔκστιλβον πάνυ
Χρυσάνθιον κόραλλον, ἀλλ' ἀσώματον
Εὐειδὲς εὐέκλαμπρον ἀστραπήχροον
Ζώνας χρυσιζούσας τε καὶ χλοηφόρους
Πέμπων σέλας καὶ λάμψιν αὖθις ἡλίου
Λεύκωσιν ὡς κάλυμμα ἔξωθεν φέρων
Ἔνδον δὲ τοῖς βλέπουσιν ὥσπερ πυρφόρος
Λαμπτὴρ φλογηφόρος τε φεγγίτης μέλας
Τὰς τῶν λίθων ποικίλας ἐκπέμπων χρόας
Ὡς ἄμπελον χλωρὸν τὸ εἶδος τῶν φύλλων
Ὡραῖον, εὐειδὲς μὲν ἄνθος βλαστάνων
Ἐκ τεττάρων κλάδων δὲ συνηνωμένων
Ὁμοῦ μίαν πρὸς ῥίζαν εὔκαρπον φέρει

Πέπει-

Πέπειρον ἀρδευθέντα βότρυν ὡς μέλι
Τὴν ποιότητα γεύσεως κεκτημένον.
Λευκὸν πάνυ πρόσχημα καὶ μορφὴν ἔχει,
Οὗτος δὲ λευκὸς βότρυς εὐθαλὴς πέλων
Λειβόμενος ταῖς χερσὶν οἶνον βλαστάνει
Πυῤῥὸν μὲν ὥσπερ αἷμα γεύσει εὔκρατον
Εὔοσμον ἐξ οὗ βάπτεται ἡ πορφύρα
Τῇ κογχύλῃ μιχθεῖσα πόντου ἐκ μέσου
Ἐρυθρὰ ὥσπερ ἀτμὸς εἰς νέφος θέρει
Ἀνέρχεται γὰρ ἐκ θαλάσσης ἐκφάναι
Νυμφοστολούσης παρθένου φαιδρὸν γάλα
Βρέφους νέου τεχθέντος εἰς διατροφὴν
Ἀνδρωθὲν ἔσται γὰρ τεκούσῃ ὡς υἱός,
Ζευχθεὶς δὲ ταύτῃ αὖθις ὡς νικηφόρος
Ὀφθήσεται τὸ θῆλυ ἐκκαλούμενος
Πρὸς συμπλοκῆς ἕνωσιν εἰς συνουσίαν.
Ταύτης ἑνωθείσης δὲ φαιδρῶς ἄῤῥεν
Πρὸς δευτέραν πλοκήν τε καὶ μίξιν πάλιν
Ἔσται ὅλη ἔκστιλβος ἀχλὺν τοῦ σκότους
Ὕλην γεώδη ἐκβάλλουσα εἰς τέλος
Καὶ μίγνυται εἰς ζεῦξιν οὐκ ἀφίσταται
Τῇ δευτέρᾳ πλοκῇ τε θᾶττον ἐκτελεῖ
Πρώτης κλειδὸς πλήρωσιν ὡς καὶ τὸ στέφος
Λευκώσεως πληροῦσα ἔργον δευτέρας
Χρήζουσα μηδὲν εἰς τελείωσιν πάλιν.
Τὸ σῶμα λευκαίνειν πᾶν οἷον καὶ θέλει
Τῶν τεσσάρων βάπτουσα σωμάτων φύσιν
Λευκὴν φέρουσα καὶ διώκουσα σκότους
Τὸ ἐμφωλεῦον ὡς κάλυμμα ἀχλύος
Ἔκστιλβον ἔκλαμπρόν τε δείκνυσι πλέον
Φωτὸς σελήνης ταῦτα λευκαίνει ὅλα
Νικῶντα λευκότητι λεύκωσιν πᾶσαν.
Ἑξῆς τε δευτέρα κλεὶς ἄρχεται πάλιν
Ξανθώσεως λεύκωσιν εἰς ξανθὸν φέρειν
Ξανθοῦντι δεικνύουσα τῆς μορφῆς ὅλην
Ἐργάζεται γὰρ αὖθις ὥσπερ καὶ πάλαι,
Οὕτως γὰρ ἡ ξάνθωσις εἰς πέρας φέρει

Ἄριστον ἐκπλήρωμα καὶ κεκοσμένον
Πληρουμένων τῶν βαθμῶν εἱρμὸν καὶ τέλος,
Ὥσπερ γὰρ ἡ λεύκωσις, οὕτως γίνεται
Ξανθώσεως τὸ ἔργον ἐκπληρούμενον
Εἰς κέρδος ὀλβιόντε τὸν κόπον φέρει,
Καὶ χαρμονὴν πάμπλουτον ἐξάγει κοινῶς
Πάροιθεν οὓς ἐπῆρας, ὥστε πλουσίως
Τῶν τούτου δραγμάτων πλέον μὲν ἐκφέρειν
Φόρους καὶ δεικνύει τὸν μισθὸν εὐφραδέστατον
Εἰς ἐκβολὴν πενίας αὖθις εὕρεσιν
Πλούτου τε καὶ ὄνησιν ἔνθεον βίῳ
Οὕτω γὰρ εὐπραγοῦντες ὀφθῶμεν σοφοί
Χρήζοντες ὧδε μηδὲν ἔκ τινος βροτοῦ
Μὴ ἀσχολούμενοι δὲ πάμπαν ἐν βίῳ
Ἀλλὰ Θεῷ λατρείας αἶνον προσφέρειν
Στέργειν ποθεῖντε τρυφὰν ἠτιμασμένον
Ἄπονον χαρὰν καὶ δόξαν ἔνθεον χάριν
Πτοχοῖς νέμειν δέοντα καὶ πάντας θέλειν
Σώζειν τε καὶ λύτρωσιν ἐξ ὀργῆς νέμειν
Καὶ χεῖρας συμπαθείας ἐκτείνειν πᾶσιν
Καὶ εὐπραγεῖν καὶ μηδὲν ἔκφαυλον λέγειν
Ἢ τεκταίνεσθαι σκάνδαλόν τι εἰς πέλας
Ἀλλ' εὐφρονεῖν εἰς πάντας εὐπροσηγόρους
Εἶναι θέλοντας, κλῆρον ὄλβιον μέγαν
Ζωῆς ἔχειν μιμητὰς ἔργοις ἐνθέοις
Τοῦ Δεσπότου Χριστοῖο θείῳ ἐν λόγῳ
Πράξει τε φωσφοροῦντας εἶναι ὡς σέλας
Μηδὲν λέγειν εἰς πρᾶξιν ἀλλ' ἔτι φρονεῖν
Πένητας εὐποιΐᾳ συμπαθεῖν ὅπως
Τὸν πλοῦτον ἐκκενοῦντες εἰς αὐτοὺς ῥᾷον
Εὕρωμεν ἔργων μισθὸν ἠτιμασμένον
Ἐντεῦθεν ἐκδημοῦντες ὡς ἄνδρες σοφοί.
Οὗτος γὰρ ἐστιν εὐσεβείας ἔνθεος
Ἀγὼν πόθος τε θερμὸς εἰς θεότροπον
Ζῆλον τελούμενος, ἀνδρεία φρενῶν
Καὶ σώματος κάθαρσις ὥσπερ καὶ ψυχῆς.
Οὕτως γὰρ εὐπραγοῦντες ἀξιόκλεοι

Ἐσό-

Ἐσόμεθα πρὸς Χριστὸν ὡς καὶ τῷ στέφει
Στεφηφοροῦντες αὖθις ἐσθλῶν πράξεων
Σκηπτουχίας τῶν κλήρων ἀξιούμεθα
Ἐκλάμψεως εἰς δόξαν αἴγλης καὶ φάους
Τιμῆς σέβας εὔκλειαν εὐσεβεστάτοις
Ἄναξι πιστοῖς προσφέροντες ἐντίμως
Τοῖς τὸ κράτος καὶ σκῆπτρα γῆς πιστευομένοις
Ὡς χριστολάτραις οὖσι δόξης ἐμπλέοις,
Ὑμνοῦντες, εὐλογοῦντες, αἰνοῦντες Θεὸν
Ὑπέρθεον τὸν φωτὸς ὄντα αἴτιον
Ζωῆς χορηγὸν καὶ θέλοντα τοῖς βροτοῖς
Λύτρωσιν εὑρεῖν ὥσπερ ἀμπλακημάτων
Οὕτως τυχεῖν μέλλουσαν εὔκλειαν πάλιν,
Καὶ προσφέρειν λατρείαν αὐτῷ τῷ μόνῳ
Θεῷ Λόγῳ σὺν Πατρὶ θείῳ Πνεύματι
Εἰς κυκλικοὺς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν.

V. Fuere & alii Heliodori, qvos præsenti loco succincte persequar. Nonnulli qvidem *nostris antiquiores*, ut 1) Heliodorus Γαζοφύλαξ Seleuci Regis, jussu ejus, templum Hierosolymitanum spoliaturus, de qvo 2. Maccab. III. Vide Jo. Valentem ad Annum Imperii Seleucidarium 136. Olymp. 150. 4. 2) Heliodorus Atheniensis, qvi Athenæo & Harpocrationi ὁ περιηγητής & 3) Heliodorus alter Atheniensis Tragicus Galeno memoratus. De utriusqve scriptis agit Meursius in Bibl. Attica & Vossius pag. 372. de Hist. Gr. 4) Rhetor Heliodorus, Græcorum longe doctissimus, cujus meminit Horatius lib. 1. Sat. 5. 5) Heliodorus Stoicus, qvi L. Junium Silanum discipulum suum testimonio apud Neronem oppressit Schol. Juvenal. Sat. 1. vers. 33. & 35. 6) Heliodorus Philosophus & Rhetor qvi Adriano Imp. ab Epistolis fuit. Spartian. Adriano c. 15. & 16. Dio lib. 69. p. 789. Nescio an diversus 7) Heliodorus Syrus, Avidii Cassii Pater, Rhetor, & præfectus Ægypti. Xiphilin. pag. 810. 8) Heliodorus Cassii filius sub M. Antonino deportatus Jul. Capitolin. in M. Antonino c. 26. 9) Heliodorus Alexandrinus Ὀλυμπιονίκης Olymp. 248. 10) Heliodorus fatorum interpres sive Mathematicus (h. e. Astrologus) cujus meminit Ammianus XXIX. 1. Nescio an ab hoc vel qvinto diversus sit 11) Heliodorus Stoicus qvi

recensetur inter Scholiastas Arati. 12) Heliodorus Arabius Sophista sub Antonino Caracalla, de qvo Philostratus 2. de Sophist. pag. 620. Huic Æthiopica tribuenda suspicantur auctor Graeci Scholii qvod Hervagianæ librorum Heliodori editioni subjicitur, Sorellus & alii, parum certa conjectura, & Socratis, Photiiqve testimoniis adversante. 13) Lucius Aurelius Heliodorus ejusqve filius 14) Aurelius Valerius Heliodorus, Palmyreni, in Inscriptione Palmyrena XIII. 15) Heliodorus Prusaensis 16) Heliodorus Medicus Chirurgus cujus mentio apud Juvenalem VI. 373. 17) Heliodorus metricus sive qvi de metris Comicis scripsit, laudatus Hephæstioni, Rufino & Prisciano. Idem forte qvem allegat Eustathius ad Homerum. 18) Heliodorus Martyr sub Aureliano, de qvo Martyrologia 21. Nov. 19) Heliodorus presbyter qvi contra Manichæos scripsit teste Gennadio c. 6. de Scriptor. Eccles. 20) Heliodorus qvi martyrium obiit Antiochiæ sub Diocletiano. Martyrolog. 28. Sept. 21) Heliodorus libertus & Procurator Vibiæ Aureliæ Sabinæ, Marci Antonini filiæ, in Veteri inscript. apud Begerum T. 2. thesaur. Brandeb. p. 676.

Alii æqvales nostri 1) Heliodorus de qvo sæpius meminit Hieronymus in Epist. eum Episcopum appellans. Confer Baronium ad Martyrolog. 3. Julii. Hunc eundem cum Æthiopicon scriptore viri docti faciunt, sed qvia est res incerta, illum h. l. separatim memorare volui. 2) Heliodorus Monachus ad qvem Nilus in Epistolis lib. 1. Epist. 41. & lib. 2. Epist. 46. 3) Alius ut puto Heliodorus Silentiarius ad qvem idem Nilus IV. 61. Nescio qvisnam ex hisce vel diversus ne ab omnibus sit Heliodorus ad qvem exstant Epistolæ Synesii, alius certe cujus in Epistolis Libanius meminit.

Alii juniores nostro Heliodoro 1) Heliodorus Martyr in Africa de qvo Martyrolog. 6. Maji 2) Heliodorus Antiochenus presbyter circa A. C. 440. cujus de virginitate libellum memorat Gennadius c. 29. de Scriptoribus Eccles. 3) Heliodorus de qvo Honoratus Massiliensis in vita Hilarii Arelatensis p. 111. *In his profectibus constitutum subditus ardor accendit, ut Heliodori matrem hæresis Arianæ vinculis colligatam expeteret* (leg. expediret) *illuminaret, attraheret.* 4) Heliodorus qvem filium suum vocat Sidonius Apollinaris IV. Epist. 10. 5) Heliodorus Alexandrinus Hermeæ F. Ammonii frater. Prætereo 6) Heliodorum presbyterum, qvi puer cum disciplinam subterfugi-

fugiturus ad concavam fluvii cujusdam ripam lateret, ab homunculis qvibusdam in terram pygmæorum delatus, & post longam temporis moram matri suæ restitutus est, qvam fabulam ex Silvestri Giraldi itinerario Cambriæ lib. 1. cap. 8. plura transscribens qvam credens refert V. C. Jo. Christoph Becmannus Histor. Orbis terrarum Geographica & civili p. 364. seq. 7) Heliodorum præfectum, Cassiodori consangvineum, lib. 1. Var. Epist. 4.

Alii deniq; incertæ ætatis, ut Q. Sosius Heliodorus in Vet. Inscript. apud Fabrettum p. 253. Heliodorus, cujus Epitaphium Græcis scriptum literis in Ægypto testatur se reperisse Vanslebius p. 374. relat. de Ægypto. Tum ille, cujus Epitaphium legitur ad Gades Hispaniæ in hanc sententiam:

D. M. S.

Si lubet, legito.

Heliodorus insanus Carthaginiensis ad extremum orbis sarcophago, testamento me hic jussit condier, ut viderem si quispiam me unqvam insanior ad me visendum ad hæc usqve loca penetraverit.

Omitto qvod apud Themistium Orat. 2. p. 30. (Orat. 14. edit. Petavii) ubi Philo & Heliodorus Sophismatum κυριεύοντος & κερατίνου inventores memorantur, pro Heliodoro Diodorum (Cronum) non absurde legit vir doctissimus Joannes Harduinus.

Superest unus adhuc dicendus HELIODORUS Larissæus * sub cujus nomine Optica sive κεφάλαια τῶν ὀπτικῶν paucis foliis constantia edita sunt Græce & Latine Florentiæ apud Juntas 1573. 4. & ibidem Italice *Ignatio Dante* interprete, una cum Opticis Euclidis 4. Ad editionem Florentinam hunc libellum Græ-

* Diu post Tiberium scripsisse ostendit se ubi narrat cum de nocte qvoqve visu valuisse, Τινὰς καὶ νύκτωρ ὁρᾶν οἷος ἐκεῖνος ὁ Τιβέριος γέγονεν ὁ Ῥωμαίων βασιλεύς. Confer qvæ viri docti ad Sveton. Tiberio cap. 68. Laudat & Ptolemæi ὀπτικὴν πραγματείαν, ut Platonem qvoqve & Euclidis στοιχεῖα Optica, atqve Heronem Mechanicum ἐν Κατοπτρικοῖς. Multis idem argumentis contendit videre nos non per solam immissionem radiorum ex objectis, sed & per προβαλλόμενον ἀφ' ἡμῶν φῶς sive per lucem ex oculo nostro emissam, qvod multis hodie præter rem absurdum videtur.

Græce & Latine Hamburgi curavit recudi Frid. Lindebrogius Anno 1610. 4. & Tho. Galeus Cantabrigiæ cum Opuſculis Mythologicis Phyſicis & Ethicis A. 1670 8 Prodierunt etiam Heliodori Lariſſæi Optica ſed pleniora & in duos diſtincta libros cum interpretatione & animadverſionibus *Eraſmi Bartholini* Pariſ. apud Cramoiſium 1657. 4. κεφάλαια illa qvæ Florentiæ edita dixi in qvibusdam Codd. MSS. inſcribuntur: Δαμιανοῦ Ἡλιοδώρου Λαρισσαίου περὶ ὀπτικῶν ὑποθέσεων κεφάλαια. Vide Labbeum Bibl. nov. MSS. pag. 119. Damiani Heliodori nomen invenio etiam in codicibus Iſ. Voſſii, Galei, & Gudii: tum in eo qvi exſtat in Johannea noſtra cod. 56. MS. fol. Inter MStos codices Iſ. Voſſii eſt etiam Heliodorus de menſuris ac ponderibus. Et Labbeus Bibl. nov. MSS. pag. 117. memorat Domni ſive Domneni Lariſſæi Philoſophi enchiridion introductorium in Mathematicam, & Enchiridion Arithmeticæ.

VI. De fabula erotica qvæ ſub ATHENAGORÆ nomine prodiit, alibi dixi: tamen non poſſum non in præſenti cum Lectore communicare qvæ de eadem nuper ad Collegam meum conjunctiſſimum ſcripſit vir ſupra laudes, & legiſſe te non pœnitebit.

Eruditisſimo viro Jo. Chriſtophoro Wolfio, Sacrarum litterarum Profeſſori, S. P. D. Maturinus Veyſſierius La Croze.

Actum forte agere tibi haud ab re videbor, Amicorum cariſſime, in hacce quam tibi nuper pollicitus ſum ἐπιχειρήσει *fabula illius amatoria, quam viri quidam euditi Athenagoræ Philoſopho Chriſtiano adſcripſerunt. Poſt illa enim quæ Vir Illuſtris Gisbertus Cuperus eam in rem annotavit, in quibus conſentientem habuit amicum noſtrum communem,* a) - - *vix quemquam fore cenſeo, qui ei ſententiæ tuendæ, in quam Guillelmus Cave* b) *præter alios propendere videtur, animum deinceps adjiciat. Perpenderam id quidem apud me, cum ſcribebam me neſcio quid eam in rem habere aliis indictum; unde etiam ita lis mota inter eruditos dijudicari poſſet, ut in poſterum nihil futurum eſſet ea in re controverſiarum. Nimirum* τὸ πρῶτον ψεῦδος *deprehendiſſe mihi videbar, potiſſimam*

a) Biblioth. Græcæ L. V. pag. 88. & ſeq.
b) Hiſtor. Litteraræ, pag. 87. ed. Gen.

mam videlicet causam, quæ Fumæum illius libri scriptorem impulerat, ut eam fabulam ederet in vulgus, nonnullaque alia observaveram, quibus novitas illius scriptionis liquido demonstraretur.

Ea autem editione usus sum, quæ Anno 1599. *Parisiis prodiit apud Michaëlem Sonnium, quo Typographo* c) *Martinus Fumæus Genilliacus sæpius alias usus est. Ejusdem namque Michaëlis Sonnii typis editi sunt tum Procopius de bellis Gothicis & Vandalicis, tum Agathias in Gallicam linguam à Fumæo conversi, Anno Christi,* 1587. *Item eodem anno ejusdem versio Gallica Historiæ Indiæ Occidentalis, à Gomara Hispanice scripta, quibus addi potest Historia motuum Hungaricorum Fumæo auctore, apud eumdem Sonnium edita A. C.* 1594. *Hinc haud ægre conjeceris ipsum Fumæum, hunc quem Athenagoræ fœtum supposuerat, sua sponte Typographo edendum dedisse, nec esse usum nisi in fraudem nomine Bernardi nescio cujus Sanjorriani,* d) *cujus cura liber editus esse fertur. Illius autem Sanjorriani Præfatio Athenagoræ præfixa, Castri in Occitania scripta est A. C.* 1596. *quod quidem vix intelligi posse videtur, cum Fumæi liber nonnisi triennio post Parisiis sit editus, etsi triginta annis antea scriptus, si qua tamen fides haberi potest ejusdem Fumæi Epistolæ quæ libri nuncupatoria est, & Marliaco* e) *A. C.* 1569. *ad Lamanæum Protonotarium missa fuisse fingitur. Hæc sane omnia nescio quid fraudis & doli mali præ se ferre videntur, nec immerito in memoriam revocant dictum illud veteris Poetæ,* Ἁπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ.

Quicquid tamen de iis censendum putes quæ modo legisti, liber sane accurate & jucunde scriptus est, nec multum varietate & festivitate argumenti Heliodori Æthiopicis concedit. Sunt plane quædam quæ haud ita attentum lectorem fallere possint, & memet ipsum initio fere fefellerunt; etsi ea legeram quæ Doctissimus Huetius de hoc opere scripsit in Dissertatione de origine fabularum Eroticarum. Primo autem fraus quæ jam nonnihil subolebat, manifesto apparuit, cum Libro secundo pag. 64. *hæc legi de Periandro Corinthiorum Tyranno:* Periandre - - - fit prendre trois cens enfans des meilleures maisons de Corcyre, et les fit embarquer dedans des vaisseaux Corinthiens, pour les mener à Sardis vers Haliates, afin de les faire circoncire. *Quæ cum apud Herodotum legere meminissem, miratus sum ecquid castrationis loco Fu-*

c) Martin Fumeé S. de Genillé.

d) Petrus Faber in fine Epistolæ Nuncupatoriæ Agonistici: *E Sanjoriano Suburbano, a. d. Kalend. Mart. Anno CHristi M. D. XC.*

e) Marly.

Fumæus circumcisionem posuisset, περιτομὴν *pro* ἐκτομῇ, *meque vix è diffi ili loco extricassem, nisi venisset in mentem Herodoti versionem antiquam Gallicam extare, quam forte Fumæus neglectis fontibus expressisset. Nec me conjectura fefellit. Ubi enim Herodotus Libro tertio, c. XLVIII. p. m.* 180. *hac habet:* Κερκυραίων γὸ παῖδας τριηκοσίων ἀνδρῶν τῶν πρώτων, Περίανδρ☉ ὁ Κυψέλου ἐς Σάρδις ἀπέπεμψε παρὰ Ἀλυάττεα ἐπὶ ἐκτομῇ. Periander enim Cypseli filius trecentos optimatum Corcyræorum filios Sardis ad Alyatten castrandos mittebat. *Hæc verba Petrus Saliat* a) *vetus Herodoti Gallicus interpres sic vertit:* Car envoiant Periandre filz de Cypsele trois cens enfans des meilleures maisons de Corfou à Sardis vers Haliatte pour les circumcir &c. *Vel hinc intelligi potest Fumæum haud eum fuisse qui priscos Græcæ linguæ scriptores nonnisi ope parum emendatæ Gallicæ versionis intelligebat.*

Post hanc observationem se se complures aliæ aperuerunt, quas mihi fere omnes præripuit Illustris Cuperus, proindeque à me ut par est prætermittentur, si unam aut alteram excipias, haud, puto, inutiles fraudi de qua hic agimus, arguendæ. Libro quinto Pseudo-Athenagoræ, pag. 169. *Manethyssæ cujusdam Historia refertur tragica plane & lugubris, verum ita similis ei quam de Eponina Julii Sabini uxore narrant Plutarchus in Erotico, Tacitus IV. Libro Historiarum, & Xiphilinus in Vespasiano, ut facile agnoscas Manethyssæ illius lugubres casus ex Eponinæ calamitatibus fuisse expressos. Libro septimo Slavones sive Slavos ad mare Adriaticum prope Epidamnum collocat, quo sane nondum migrarant ex avitis sedibus, qua ætate Theogenes & Charide vixisse finguntur. Jovis Hammonis templum ita describitur Libro sexto à pagina* 204. *ut mirandum plane artis architectonicæ specimen ibi haberi omnes eruditi fateantur, doctissimusque Blondellus Tomo primo Systematis* b) *Architectonici Athenagoram propterea inter eos auctores recenseat, quorum lectione Architectonicæ artis studiosus adjuvari possit.*

Adhuc velitationem habuisti & levem pugnam: nunc accedo ad illud argumentum in quo hujus Epistolæ initio τὸ πρῶτον ψεῦδ☉ *latere tibi narrabam. Præter Architectonicen, aliam artem habuit quam jactaret in hoc opere Fumæus, nimirum vanissimam, sic enim censeo,* τῶν χρυσοποιῶν ματαιοτεχνίαν. *Id miror neminem vidisse eruditorum qui hunc librum manibus sedulo versarunt, ne quidem Doctissimum Huetium, qui se bis Athenagoram legisse profitetur. Ego vero id*

a) Edit. in fol. Anno CHristi 1566.
b) Cours d'Architecture.

id non solum Fumanum intendisse mox docebo, verum & poëtam quendam haud valde elegantem, cujus hoc Epigramma Latinum initio Libri adscriptum est:

De Interprete.

Dum Gallis Graios flores felicis olivæ
Detegit, & lingua lucidiore parat:
*Quæ fuerant * nullis monumenta ambagibus arcta,*
Non mirum si non lucidiora refert.
Haud etenim indignis præstanda scientia, quæ vult
Legitimis tantum pabula digna suis.
Qualiacumque tamen sunt hæc quæ scripserit Author,
Hinc poterunt omnes carpere grata sibi.

Nosti procul dubio adeptorum, *quos vocant mirandum taciturnitatem & ænigmaticum dicendi genus. Eo alludit Epigrammatis scriptor:* indignis, *inquit*, haud est præstanda scientia, *quæ* legitimis *tantum, id est* adeptis *& filiis artis revelanda est. Quo hæc spectent, intelliges ex fabula quam primo Gallice lib. IX. mox Latine describam ex Pseudo-Athenagora, fol. verso* 344.

Entre autres devis Theogenes racompta à Charide une cer-" taine fable, qu'un des principaux de la Cour du Roy Damasdes," estant pour lors en l'armeé, où il estoit, feit representer en un" soir dedans sa tente pour donner plaisir à plusieurs autres Seigneurs" qu'il avoit conviez chez soy à soupper. Du nombre desquels j'estois," disoit Theogenes, & ceste fable fut à ce que je pouvois congnoistre" exterieurement seulement par les personnages qui estoient repre" sentez, ne pouvant au reste bien entendre leur langage: que le" Dieu Apollo se presenta en place, beau & bien peigné, ayant sa tres-" se blonde, qui lui pendoit sur les espaules, proferant quelques" paroles, que je ne pouvois entendre. Et un peu apres je vey un" Daimon se manifestant à nous soubs un voile blanc, palpable ce" sembloit il: mais toutefois ne se pouvoit il arrester. En moins de" rien ce Daimon s'aprochant d'Apollo, je ne sçay quelle illusion" brouilla mes yeux. Car je perdis de veue ce Dieu, & le Daimon" sembla demeurer seul. Puis vint Vulcan, voulant ce m'estoit ad-" vis, venger Apollo, usant de grande violence contre ce Daimon," lequel ne pouvant supporter cet effort, je fus estonné que je ne le"

* Forte legendum est. *multis.*

Ἑνωμένοιν ἀμφοῖν μὲν εἰς μίαν κρᾶσιν
Ταύτης φυλαττούσης δὲ τῶν ἄμφω γένος
Τοῦ ἄρρενος πρὸς θῆλυ καὶ τερπομένων
Ζεύξεις θελόντων εἶδος ἀλλοῖον θέας
Γάλακτι οὖ πυῤῥοῦ τε γεννᾶται γόνος
Συλλαμβάνουσα μὲν βρέφος συνουσίας
Ἐξ ἄρρενος θήλεια τίκτουσα κλέος
Τέρας βροτοῖσι πλῆρες ὄλβου καὶ κράτους
Ἀεὶ ξένον, πάμπλουτον, ἠγαπημένον
Ποθούμενον, φιλητὸν ὡς ζητούμενον
Καὶ μηδόλως τῇ πείρᾳ πρὶν ἀναξίοις
Ἐκφαῖνον αὐτοῦ ὄψιν, ἀλλ' οὕτως μὲν εἰ
Κρυπτὸν πρόσωπον γαστρὸς ἐντὸς μητέρος
Τῇ λευκότητι, τῆς δὲ φαιδρᾶς οὐσίης
Θησαυρὸς ὡς ποικίλος ἐκφεύγει χερῶν
Ἀφὴν, ὁρᾶν δὲ κάλλος οὐδεὶς ἰσχύει
Ἐκ κοιλίας τῆς μητρὸς ἀλλ' αὐτὸς βοᾷ
Πάρειμι τοῖς ζητοῦσιν ἐν μέσῳ πέλων.
Ὁρῶντες ἀγνοοῦσιν ὅνπερ τοῖς κόποις
Ζητοῦσι καὶ μοχθοῦσιν ὡς πλανώμενοι,
Ἐκεῖσε ὧδε ἀσχολοῦνται εἰς κενόν.
Ἐγὼ δὲ ὡς ὑπουργὸς ἀτιμώμενος
Δοῦλός τε πάντων οὐδαμοῦ ἀφίσταμαι
Κτηνῶν γάρ εἰμι δοῦλος, εὑρήσεις δέ με
Ὅπου δ' ἂν οἰκήσωσιν ἄνθρωποι ὅλοι,
Μὴ οὖν πορευθεὶς μακρὰν ἐκτέμνων ὁδόν
Οὐ γὰρ πέλω εἰς πόντον, εἰ ἐκεῖσε μὲν,
Ἐκ τῆς θαλάττης εἰς νέφος εὑρίσκομαι,
Βαίνω γὰρ, ὥσπερ ἀτμὸς, ἐκ πόντου μέσου,
Νέφη ἔχων χιτῶνα καὶ καλύπτομαι
Σκότος ὁμίχλης καὶ μέλανσίς με σκέπει,
Ἀνέρχομαι δὲ καπνὸς ὡς λεπτὸς πάνυ
Ἀὴρ ἔχει με κρύπτων ἐν αὐτῷ ὅλον,
Εὑρίσκομαι δ' εὔλαμπρος ἔκστιλβος λίαν
Πλύσει ὅταν με ἐκπλύνεις θείῳ πυρί
Ἑψῶν παρεστῶν καὶ ὕδωρ τὸ πόντιον

Μέτρῳ χέων μου εἰς πρόσωπον αὖ πάλιν
Διχῶς μερίζομαι γὰρ εἰς τρεῖς γίνομαι
Κάτω ἄνωτε πατρὶ καὶ τῇ τεξάσῃ
Αὐγή με λευκὴ μόνα τῶν σπλάγχνων μέσον
Πατὴρ φύσας δὲ πυρὸς ἐξελεύσεται
Θνήσκων βίου ἐγὼ γὰρ αὐτὸν ὡς φονεὺς
Κτείνω ἐῶν ἔξοικον ὀρφανὸν πάλιν
Ὕλης ἐν ᾗ ὑπῆρχεν ἴχνος μὲν φέρειν
Λαβὼν δ' ἀπ' αὐξηθέντος εὑρεθήσομαι
Κρείττων, ἔχων τ' σφῶν τε μορφὴν εἰκόνος.
Ξανθὸν φέρων τὸ εἶδος, ἀλλὰ πρὸς βραχὺ
Ὀφθήσομαι μέλας δὲ ποικιλοχρόους
Βρύων χρυσόσπερμόν τε καὶ χρυσοζώμιον
Ὃ καὶ χρύσανθον εἶδος ἐκ μετάλλου χρυσῆς
Ποικιλόμορφον ὤχραν ἀργυρόχρυσον
Χρυσάργυρον ξανθόχρουν αὖθις πορφυροῦν
Ὡς κυτρινόπρασόν τε πυῤῥοφεγγίτης
Χρυσοῦ κόραλλός εἰμι ταύτας ἐκφέρων
Τὰς χρόας, ἄνθη πάντα καὶ χλοηφορῶ.
Ὅταν δὲ ἴδῃς ταύτας εἰς τὸ ἐμφανὲς
Μορφῆς ἐμῆς τὰς χρόας ἐκμορφουμένας,
Πρόσελθε γεννηθέντι παιδίῳ νέῳ
Ἐμοὶ μέλανι ὄντι καὶ κεκρυμμένῳ
Σκότει ἀφαίστῳ οἷα καὶ τῇ ἀχλύϊ
Ἀλλ' ἔνδον ἐκστίλβοντι καὶ κεκασμένῳ
Γάλακτι ἐκθήλαζε μαστῶν μητρόων
Θηλῆς γάλα πρὸς ὀλίγον πότιζέ με
Θρέψον με μικρὰ μικρὰ νήπιος πέλω
Ἕως ἂν ἔλθῃ ἰσχὺς ἐκτρέφουσά με
Ἄγουσα εἰς ἀνδρεῖον εὔρυθμον μελῶν.
Ἐς χῦμα δ' αὖ τέλειον εὔμορφον πάνυ
Ἐγὼ γὰρ ἀνδρωθεὶς μὲν λεπτυνθήσομαι
Τραφεὶς λίαν ξιφικῶς ἀκμάσω νέος
Τῇ ποιότητι τεσσάρων τῶν στοιχείων
Καὶ ἐν νέφει ὡς λεπτὸς ἀτμὸς ἵζομαι
Ἀὴρ γὰρ εἰς κόλπους με θάλπων βαστάσει

Ἔνδον δέ μου ἔχων πῦρ ὑψωθήσομαι
Ἀρθεὶς ἕωσε ὕψος, ὄμβρος ἔσομαι
Ὅιητε γαία ξηρᾶ θέων μου νάμα
Φύτλης ἐμῆς γεννηθεὶς ὡς ὑπερφυῶς
Τῶν στοιχείων τὴν ποιὰν εὐκράτως ἔχειν
Κατακλῦσαι ἀρδεία γῆν ἐκβλαστάνειν,
Χλοηφόρους παντοίας ἀνθῶν εἰδέας,
Πυκνούμενος γὰρ ἄτμὸς ἐκ γῆς εἰς νέφος
Ἐξ ὑγρᾶς οὐσίας τε θᾶττον γίνεται
Ὕδωρ βρέχον τὴν γαῖαν ἐκβλαστάνειν γένη
Τῶν ἀνθέων παντοῖα καὶ καρποφορεῖ,
Οὕτως γὰρ ἡ τῆς ξηρᾶς ἐκλυθήσεται
Φύσις πρὸς ὑγρὰν ἐκρέουσα καὶ νάμα
Ὑπερφυῶς εἰς θεῖον ἐκτραπήσεται
Καὶ τὴν μέλανσιν λευκότητα ποιέει,
Αὕτη γὰρ ἡ λεύκωσις ἔσται δευτέρα
Ἥνπερ ποθοῦσι τῶν σοφῶν ἀνδρῶν γόνος
Ἰδεῖν ὅταν μέλανσις ἐκ γαίας τραφῇ
Τῆς ὥσπερ οὔσης νεκρᾶς ἐξ ὕλης παχοῦς
Εἰς φαιδρὸν ὄμμα λευκότητος ὡς χιών
Τὸ θεῖον ἐκβλύζουσα νέκταρ ἐκ μέσου
Πηγαίας ὡς φέρουσα τὸ ζητούμενον
Ἀφροσελήνης ξανθὸν ἐντὸς γαστέρος
Τὸ κάλλος ἐξαστράπτων αὐγὰς ἐκφέρει
Λευκὴν μὲν ὄψιν δεικνὺς ἔκστιλβον πάνυ
Χρυσάνθιον κόραλλον, ἀλλ᾽ ἀσώματον
Εὐειδὲς εὐέκλαμπρον ἀστραπήχροον
Ζώνας χρυσιζούσας τε καὶ χλοηφόρους
Πέμπων σέλας καὶ λάμψιν αὖθις ἡλίου
Λεύκωσιν ὡς κάλυμμα ἔξωθεν φέρων
Ἔνδον δὲ τοῖς βλέπουσιν ὥσπερ πυρφόρος
Λαμπτὴρ φλογηφόρος τε φεγγίτης μέλας
Τὰς τῶν λίθων ποικίλας ἐκπέμπων χρόας
Ὡς ἄμπελον χλωρὸν τὸ εἶδος τῶν φύλλων
Ὡραῖον, εὐειδὲς μὲν ἄνθος βλαστάνειν
Ἐκ τετλάρων κλάδων δὲ συνηνωμένων
Ὁμοῦ μίαν πρὸς ῥίζαν εὔκαρπον φέρει

Πέμπ-

Πέπειρον ἀρδευθέντα βότρυν ὡς μέλι
Τὴν ποιότητα γεύσεως κεκτημένον·
Λευκὸν πάνυ πρόσχημα καὶ μορφὴν ἔχει,
Οὗτος δὲ λευκὸς βότρυς εὐθαλὴς πέλων
Λειβόμενος ταῖς χερσὶν οἶνον βλαστάνει
Πυῤῥὸν μὲν ὥσπερ αἷμα γεύσει εὔκρατον
Εὔοσμον ἐξ οὗ βάπτεται ἡ πορφύρα
Τῇ κογχύλῃ μιχθεῖσα πόντου ἐκ μέσου
Ἐρυθρὰ ὥσπερ ἀτμὸς εἰς νέφος θέρει
Ἀνέρχεται γὰρ ἐκ θαλάσσης ἐκφάναι
Νυμφοστολούσης παρθένου φαιδρὸν γάλα
Βρέφους νέου τεχθέντος εἰς διατροφὴν
Ἀνδρωθὲν ἔσται γὰρ τεκούσῃ ὡς υἱός,
Ζευχθεὶς δέ ταύτῃ αὖθις ὡς νικηφόρος
Ὀφθήσεται τὸ θῆλυ ἐκκαλούμενος
Πρὸς συμπλοκῆς ἕνωσιν εἰς συνουσίαν.
Ταύτης ἑνωθείσης δὲ φαιδρῶς ἄῤῥεν
Πρὸς δευτέραν πλοκήν τε καὶ μίξιν πάλιν
Ἔσται ὅλη ἔκστιλβος ἀχλὺν τοῦ σκότους
Ὕλην γεώδη ἐκβάλλουσα εἰς τέλος
Καὶ μίγνυται εἰς ζεῦξιν οὐκ ἀφίσταται
Τῇ δευτέρᾳ πλοκῇ τε θᾶττον ἐκτελεῖ
Πρώτης κλειδὸς πλήρωσιν ὡς καὶ τὸ στέφος
Λευκώσεως πληροῦσα ἔργον δευτέρας
Χρῄζουσα μηδὲν εἰς τελείωσιν πάλιν.
Τὸ σῶμα λευκαίνειν πᾶν οἷον καὶ θέλει
Τῶν τεσσάρων βάπτουσα σωμάτων φύσιν
Λευκὴν φέρουσα καὶ διώκουσα σκότους
Τὸ ἐμφωλεῦον ὡς κάλυμμα ἀχλύος
Ἔκστιλβον ἔκλαμπρόν τε δείκνυσι πλέον
Φωτὸς σελήνης ταῦτα λευκαίνει ὅλα
Νικῶντα λευκότητι λεύκωσιν πᾶσαν.
Ἑξῆς τε δευτέρα κλεὶς ἄρχεται πάλιν
Ξανθώσεως λεύκωσιν εἰς ξανθὸν φέρειν
Ξανθοῦντι δεικνύουσα τῆς μορφῆς ὅλην
Ἐργάζεται γὰρ αὖθις ὥσπερ καὶ πάλαι,
Οὕτως γὰρ ἡ ξάνθωσις εἰς πέρας φέρει

Ἄριστον ἐκπλήρωμα καὶ κεκοσμένον
Πληρουμένων τῶν βαθμῶν εἱρμὸν καὶ τέλος,
Ὥσπερ γὰρ ἡ λεύκωσις, οὕτως γίνεται
Ξανθώσεως τὸ ἔργον ἐκπληρούμενον
Εἰς κέρδος ὀλβιόντε τὸν κόπον φέρει,
Καὶ χαρμονὴν πάμπλουτον ἐξάγει κόπους
Πάροιθεν οὓς ἐπῆρας, ὥστε πλουσίως
Τῶν τούτου δραγμάτων πλέον μὲν ἐκφέρειν
Φόρους καὶ δεικνύει τὸν μισθὸν εὐφραδέστατον
Εἰς ἐκβολὴν πενίας αὖθις εὕρεσιν
Πλούτου τε καὶ ὄνησιν ἔνθεον βίῳ
Οὕτω γὰρ εὐπραγοῦντες ὀφθῶμεν σοφοί
Χρήζοντες ὧδε μηδὲν ἔκ τινος βροτοῦ
Μὴ ἀσχολούμενοι δὲ πάμπαν ἐν βίῳ
Ἀλλὰ Θεῷ λατρείας αἶνον προσφέρειν
Στέργειν ποθεῖντε τρυφὰν ἠτιμασμένον
Ἄπονον χαρὰν καὶ δόξαν ἔνθεον χάριν
Πτοχοῖς νέμειν δέοντα καὶ πάντας θέλειν
Σώζειν τε καὶ λύτρωσιν ἐξ ὀργῆς νέμειν
Καὶ χεῖρας συμπαθείας ἐκτείνειν πᾶσιν
Καὶ εὐπραγεῖν καὶ μηδὲν ἔκφαυλον λέγειν
Ἢ τεκταίνεσθαι σκάνδαλόν τι εἰς πέλας
Ἀλλ᾽ εὐφρονεῖν εἰς πάντας εὐπροσηγόρους
Εἶναι θέλοντας, κλῆρον ὄλβιον μέγαν
Ζωῆς ἔχειν μιμητὰς ἔργοις ἐνθέοις
Τοῦ Δεσπότου Χριστοῖο θείῳ ἐν λόγῳ
Πράξει τε φωσφοροῦντας εἶναι ὡς σέλας
Μηδὲν λέγειν εἰς πρᾶξιν ἀλλ᾽ ἔτι φρονεῖν
Πένητας εὐποιΐᾳ συμπαθεῖν ὅπως
Τὸν πλοῦτον ἐκκενοῦντες εἰς αὐτοὺς ῥᾷον
Εὕρωμεν ἔργων μισθὸν ἠτιμασμένον
Ἐντεῦθεν ἐκδημοῦντες ὡς ἄνδρες σοφοί.
Οὗτος γὰρ ἐστιν εὐσεβείας ἔνθεος
Ἀγαθὸς πόθος τε θερμὸς εἰς θεότροπον
Ζῆλον τελούμενος, εὐδρεία φρενῶν
Καὶ σώματος κάθαρσις ὥσπερ καὶ ψυχῆς.
Οὕτως γὰρ εὐπραγοῦντες ἀξιόκλεοι,

Ἐσό-

Ἐσόμεθα πρὸς Χριςὸν ὡς καὶ τῷ ςέφει
Στεφηφοροῦντες αὖθις ἐθλῶν πράξεων
Σκηπτουχίας τῶν κλήρων ἀξιούμεθα
Ἐκλάμψεως εἰς δόξαν αἴγλης καὶ φάους
Τιμῆς σέβας εὔκλειαν εὐσεβεςάτως
Ἄναξι πιςοῖς προσφέροντες ἐντίμως
Τοῖς τὸ κράτος καὶ σκῆπτρα γῆς πιςουμένοις
Ὡς χριςολάτραις οὖσι δόξης ἐμπλέοις,
Ὑμνοῦντες, εὐλογοῦντες, αἰνοῦντες Θεὸν
Ὑπέρθεον τὸν φωτὸς ὄντα αἴτιον
Ζωῆς χορηγὸν καὶ θέλοντα τοῖς βροτοῖς
Λύτρωσιν εὑρεῖν ὥσπερ ἀμπλακημάτων
Οὕτως τυχεῖν μέλλουσαν εὔκλειαν πάλιν,
Καὶ προσφέρειν λατρείαν αὐτῷ τῷ μόνῳ
Θεῷ Λόγῳ σὺν Πατρὶ θείῳ Πνεύματι
Εἰς κυκλικοὺς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν.

V. Fuere & alii Heliodori, qvos præsenti loco succincte perseqvar. Nonnulli qvidem *nostro antiquiores*, ut 1) Heliodorus γαζοφύλαξ Seleuci Regis, jussu ejus, templum Hierosolymitanum spoliaturus, de qvo 2. Maccab. III. Vide Jo. Valentem ad Annum Imperii Seleucidarium 136. Olymp. 150. 4. 2) Heliodorus Atheniensis, qvi Athenæo & Harpocrationi ὁ περιηγητής & 3) Heliodorus alter Atheniensis Tragicus Galeno memoratus. De utriusqve scriptis agit Meursius in Bibl. Attica & Vossius pag. 372. de Hist. Gr. 4) Rhetor Heliodorus, Græcorum longe doctissimus, cujus meminit Horatius lib. 1. Sat. 5. 5) Heliodorus Stoicus, qvi L. Junium Silanum discipulum suum testimonio apud Neronem oppressit Schol. Juvenal. Sat. 1. vers. 33. & 35. 6) Heliodorus Philosophus & Rhetor qvi Adriano Imp. ab Epistolis fuit. Spartian. Adriano c. 15. & 16. Dio lib. 69. p. 789. Nescio an diversus 7) Heliodorus Syrus, Avidii Cassii Pater, Rhetor, & præfectus Ægypti. Xiphilin. pag. 810. 8) Heliodorus Cassii filius sub M. Antonino deportatus Jul. Capitolin. in M. Antonino c. 26. 9) Heliodorus Alexandrinus Ὀλυμπιονίκης Olymp. 248. 10) Heliodorus fatorum interpres sive Mathematicus (h. e. Astrologus) cujus meminit Ammianus XXIX. 1. Nescio an ab hoc vel qvinto diversus sit 11) Heliodorus Stoicus qvi recen-

scopus, incertæ admodum ætatis, præter librum περὶ σφαίρας cujus pars hodieqve exstat * sub titulo *Isagoges in Phænomena Arati*, scripsit etiam *libros VIII.* Ἐρωτικῶν τῶν περὶ Λευκίππην καὶ Κλειτοφῶντα, sive *de amoribus Clitophontis & Leucippes*. Laudatur à Photio Codice LXXXVII. & XCIV. & CLXVI. Mich. Psello apud Allatium c. 4. de patria Homeri, p. 1753. & à Johanne Phoca in Allatii συμμίκτοις p. 10. cui dicitur ὁ τὴν Λευκίππην γράψας. Exstat & MS. in Bibl. Jo. Mori Eliensis Episcopi n. 219. Photii (vel Leonis Philosophi potius) jambos decem in hos Tatii libros ex inedita Epigrammatum Græcorum Anthologia Salmasius suæ Tatii editioni præfixit. Latine primum lucem viderunt *Annibale Crucejo* Mediolanensi interprete Basil. 1554. 8. apud Hervagium. Deinde Græce è codice Palatino vulgavit, Crucejiqve translationem adjunxit *Jo. Commelinus, Heidelbergæ* Anno 1601. 8. cum Longo & Parthenio. Emendatiorem ab eo tempore editionem debemus *Claudio Salmasio* Lugd. Bat. 1640. 12. qvi usus codice Thuanæo, & collatione duorum exemplarium Bibliothecæ Christianissimi Regis, tum Codice Casauboni qvi est in Bibliotheca Reg. Angliæ, atqve comparatione codicum Romani ac Florentini, tantam in illis varietatem reperit, ut non dubitet duas olim ἐκδόσεις hujus scripti ab ipso Achille prodiisse. Idem Salmasius Græcis à se recensitis adjunxit jam dictam Cruceji (qvi male Cruccius apud Vossium p. 315. de Hist. Græcis) versionem, & in calce libri breves notas, in qvibus varias lectiones persequitur & interpretem subinde castigat. *Si plus otii,* inqvit, *adfuisset, novam versionem adjunxissem. Hoc cum non potuerim, melius judicavi relinqvere integram qvæ jam prodiit, qvamvis infinitis locis vitiosam & à mente Græci auctoris longissime recedentem, qvam eam interpolare. Nunqvam probavi hujusmodi interpolatores alienarum curarum - - Sive bene sive male alicui cesserit studium auctoris alicujus Græci in latinum convertendi, cur ignorare posteros hoc volumus, qvid qvisqve in eo genere recte an secus ediderit. Si plura bona malis in versione erunt, ita illa censeo laudanda, ut de iis admonere lectores rudiores putem necessarium, non tamen ut licentiam hanc mihi permittam qva unum opus de meo & alieno, pæne rem monstro similem componam. - - Si autem plura vituperanda laudandis interpres aliqvis dederit, qvid reliqvum est nisi ut nova alia subrogetur in locum ejus qvæ pessima sit, modo qvis id possit aut velit.* Gothofredus qvoqve Jungermannus novam Tatii editionem versionemqve molitus fuisse cognoscitur ex literis Gruteri qvæ

* De hoc libro dixi lib. 3. c. 5. §. 23. Utrumqve opus anteqvam Christianus fieret ab Achille scriptum notant viri docti, ut Ricciolus in Almagesto.

qvæ leguntur inter Gudianas pag. 210. *Gallice* Anonymo (Francisco Belleforesto forte, vide A. Verdier Bibl. Gallicæ pag. 5. & Crucimanium p. 9.) interprete. Parif. 1568. 1575. 8. Deniqve *Anglice* qvoqve prodierunt Erotica Tatii Oxon. 1638. 8. Alia scripta deperdita hujus scriptoris à Svida memorantur Ἐτυμολογίαι, & ἱστορία σύμμικτος in qva mentionem fecit de viris insignibus ac clarissimis.

VIII. LONGUS incertæ & ipse ætatis scriptor, & vix cuiqvam veterum memoratus, in Jungermanni codice vocatur Σοφιστής, & post Heliodorum scripsisse videtur, eumqve locis qvibusdam imitatus esse. Exstant ejus *libri quatuor* Ποιμενικῶν τῶν κατὰ Δάφνιν καὶ Χλόην, *Pastoralium de Daphnide & Chloë*, qvos Politiano pridem laudatos c. 2. Misc. & à *Jac. Amioto*, *Gallice* versos Parif. 1559. 8. primus Græce in lucem edidit ex *Aloysii Alemanni* Bibliotheca Florentiæ apud Philippum Juntam A. 1598. 4. cum variis Lect. *Raph. Columbanius.* Opus hoc prosa amœna Græca scriptum, latino carmine in *expositis* suis reddidit *Laurentius Gambara* jam tum senex, * *sed libere adeo, ut sæpe vix Longum agnosc*[illegible], *adeo multa addit, demit, mutat, ut taceam qvod sæpe nec mentem Longi fuerit assecutus, qvippe Poëta melior qvam Græcè intelligentior*, ut ait Vossius pag. 517. de Hist. Græcis, & ante eum Jungermannus præf. ad Longum: *Non eo fine Gambara suos expositos cecinit, qvod voluerit interpretem Longi agere. Qvin suo sibi modo immutat, mutilat, confundit Longiana. Et de ipsius peritia* Ἑλληνισμοῦ *ne qvid odiose protulisse videar, dicant tibi doctissimi illi qvos laudis & honoris gratia nomino, Stephanus & Vulcanius.* Ex hac Gambaræ Metaphrasi factum est ut Mallincrotus pag. 39. paralipom. de Historicis Græcis & post eum Morerius in Lexico perperam tradiderint Longum carmine Heroico de amoribus Daphnidis & Chloës scripsisse, cum prosa opus suum Græca contexuerit. Græce & Latine cum versione *Gothofredi Jungermanni* editus est Longus Hanoviæ A. 1605. 8. additis ad calcem voluminis brevibus interpretis sed eruditis notis, in qvibus præter Florentinam edit. codices MSS. Fulvii Ursini Romæ collatos consuluisse se testatur. Cum *Laurentii Gambaræ* liberiore (de qva supra dixi) Metaphrasi Longus etiam prodiit ex Commelini officina Heidelbergæ A. 1601. 8. Post Gallicam qvam memoravi Amioti translationem *Anglice* vertit *Georgius Thornley* Lond.

* Apud Vossium pro *ante annos CLXX.* haud dubie legendum *ante annos LXXX.* Gambaræ poëmata & in his expositi ejus lucem viderunt Antwerpiæ A. 1569. 8. Vossii liber excusus est A. 1649.

Lond. 1657. 8. Jungermanni vero interpretationem ignorans *Petrus Moll* Snecanus, Professor Græcæ L. in Academia Franeqverana aliam versionem Longi latinam adornavit, qvam cum absolvisset, demonstrata licet ipsi postea ab amico Jungermanniana editione, noluit labores suos sibi perire, sed Longum cum nova versione sua & uberioribus notis edidit Franeqveræ 1660. 4. In *Italicam* lingvam transtulerat Longum *Annibal Carus* teste Gaddio de scriptoribus non Ecclesiasticis T. 1. p. 122. sed edita non est qvod sciam illa versio. Illustris Huetius libro de fabulis Romanensibus p. 67. *Cum puer essem*, inqvit, *Longum latine interpretandum suscepi, cum nondum haberem exploratum qvid in eo laudabile esset, qvid vitiosum, & qvantum ejus lectio pueritiæ damnosa sit, qvam parum etiam ætati provectiori decora.* Qvæ porro in Longo laudentur vel etiam reprehendantur, tum apud eundem Huetium tum apud Clariss. Baylium in Lexico ubi voles videbis. A Barthio qvidem II. 8. Adversar. celebratur his verbis: *Jucunda sane commentatio Longi Sophistæ, simplicitate cum rerum natura certans, fortuna vero ludibriis & inopinatis eventibus cum cothurno & socco qvibusvis.*

IX. EUSTATHIUS, sive ut in Codicibus qvibusdam vocatur EUMATHIUS * auctor *XI. librorum* qvi exstant *de Ismenia & Ismenes amoribus*, sive dramatis ** prosa Græca scripti καθ' ὑσμινίαν καὶ ὑσμίνην, patria Macrembolites fuit sive Parembolites urbe Ægypti, ut observavit Is. Casaubonus qvem consule Epistola CCCCXXIII. ad Jungermannum. In codice Mediolanensi teste Vossio p. 491. de Hist. Græcis, vocatur *Eumathius Macrembolites Protonobelisimus*, ita enim legendum pro *Protonobelisarius*. In Codice Cardinalis Barberini etiam Eumathius Macrembolites dicitur, teste Holstenio annotationibus ad Ortelium p. 111. In alio codice qvem memorat Cangius in Glossario Græco, vocabulo νωβελίσιμος: Ποίημα Ἐυςαθίου Πρωτονωβελισίμου καὶ μεγάλου χαρτοφύλακος τὸ καθ' ὑσμινίαν δρᾶμα, βιβλία περιέχων ια. Vix dubitandum adeo mihi videtur, auctorem istum diversum esse ab Eustathio ArchiEpiscopo Thessalonicensi, de qvo dixi nonnihil lib. 2. c. 3. §. 9. Qvo tempore autem vixerit, adhuc reqviro.

* Vide Maussacum ad Harpocration pag. 277. Jungermannum ad Longum p. 220. 223. Allatium de ætate & interstitiis ordinum apud Græcos p. 186.

** Ismenias ipse in extremo libri XI. Κλῆσις δ' ἔςαι τῇ βίβλῳ τὸ καθ' ὑσμίνην δρᾶμα καὶ ὑσμινίαν ἐμέ.

qviro. Primus Græce vulgavit cum eleganti versione vir doctissimus *Gilbertus Gaulminus*, Molinensis. Parisf. 1617. 8. cui editioni anno proximo 1618. accessere ejusdem Gaulmini præfatio ac notæ, in qvibus pag. 21. qvatuor Codicibus MSS. usum se fuisse testatur. Regio, Maussaci, & aliis duobus qvorum unum suum subinde appellat. Latina versio sola cum Parthenii eroticis recusa est Lugd. Bat. 1618. 12. Editionem hujus Eustathii molitus etiam fuerat *Jungermannus*; † sed morte præventus est Hanoviæ A. 1610. Exstat præterea in *Italicam* translatus lingvam à *Lelio Carani* Florent. 1550. 8. atqve ex Italico in *Gallicam* ab *Hieronymo d'Avost de Laval* Parisf. 1582. teste Francisco Crucimanio Bibl. Gall. p. 168. & 238. præter versionem Gallicam *Joannis Loreau* Aurelianensis Lugd 1559. 8. & *Germanicam*, nescio qvo interprete Lipsf. 1663. 12. Laudavit etiam hunc scriptorem, anteqvam à Gaulmino ederetur, Rigaltius ad Onosandrum &c. Salmasius præfat. ad Tatii amores: *In Germania cum essem, animus fuit in unum corpus omnium ἐρωτικῶν scripta concludere. Et habui tunc plura quæ eo tempore edita nondum erant, ut Eustathium ex codice Augustano mihi descriptum & Cyrum Prodromum ex Palatino.* Cum superioribus neutiqvam conferendum hunc Eustathium, sed admodum rudem Heliodori, Tatii, Longiqve imitatorem nec verisimilitudine fictionis nec inventionis dispositionisve elegantia lectiori se probantem notat Huetius p. 62. sq. libri de origine fabular. Romanensf. Isaacus vero Casaubonus in Casaubonianis pag. 13. testatus hoc opus legisse se in Codice MS. H. Stephani (qvo etiam Palladii liber de Brachmanibus continebatur) *Est sane ejusmodi*, inqvit, *quem legisse me non pœnitet, non legisse haud magni faciam. Inventiones frigidiusculæ, narrationes fere ὁμοειδεῖς καὶ πιθανὸν οὐκ ἔχουσαι. Dictio negligens sæpe, interdum affectate putidiuscule. Verbis quibusdam & phrasibus ad satietatem scriptor utitur. Vix aliquot periodos reperias sine nomine ὅλος.*

X. THEODORUS PRODROMUS, sive ut in MStis Codicibus freqventer, Cangio teste, appellatur, PTOCHOPRODROMUS, inter Monachos *Hilarionis* cognomen adeptus, claruit circa sæculi à CHristo nato duodecimi initia Alexio & deinde Joanne * Comneno imperium tenentibus scripsitqve *de Rhodantes & Dosiclis amoribus* libros IX. versu jambico, quos cum versione sua prosa & versibus mix-

† Vide Epistolas Gudianas p. 210.
* Vide Allatium de consensu Ecclesiæ Orientalis & Occid. p. 629. & adversus Creyghtonum p. 9.

mixta notisq; præclaris edidit Vir reconditæ eruditionis, a qvo Eustathium vulgatum jam dixi, *Gilbertus Gaulminus* Parif. 1625. 8. Edidit autem è Salmasiano Codice, à Peirescio etiam nactus unde lacunas ejus suppleret, qvi per Barclajum Erotica è Codice Vaticano describi curaverat, ut testatur Gassendus in vita Peirescii lib. 3. ad A. 1619.

XI. Alia Theodori hujus scripta, qvi honoris causa subinde * *Cyrus*, hoc est κυρὸς sive κύριος, *Dominus* Theodorus (ὁ φιλόσοφος κυρὸς Θεόδωρος) à Græcis dicitur, scripta non pauca exstant, qvæ breviter commemorare non fuerit à præsenti loco alienum.

2. Ἀμάραντος ἢ γέροντος ἔρωτες. *Amarantus sive senilis amor*, dialogus prosa scriptus, cum IX. amorum libris modo memoratis à Gaulmino latina versione donatus, & primum utraqve lingva editus.

3. Ἀπόδημος φιλία, *Amicitia exulans*, Dialogus versibus jambicis, cum *Conradi Gesneri* versione sæpius vulgatus ad calcem Stobæi. Tiguri 1543. 1559. &c. fol Græce primum prodierat inter alia, de qvibus mox, Theodori poëmatia Basil. 1536. 8. Latine vertit præter Gesnerum & *Hieron. Erardum*, *Jo. Laëtius*, Parif. 1559. 4. Exstat & Gallice hoc titulo: *Amitié banni du monde: par Cyre Theodore, Poëte Grec, & traduit en vers François par* Jean Figon *de Monteilimar en Dauphiné, à Tholose* 1558. 8.

4. Poëmatia cætera ex Sim. Grynæi codice à Jo. Hontero & Hieronymo Guntio recensita, junctimq; Græce (parum emendate) edita Basileæ 1536. apud Jo. Bebelium in 8. & cum versione latina, argumentis & notis *Hieremiæ Erardi*, Lipſ. 1598. 8. hæc sunt:

Τετράστιχα ἰαμβεῖα καὶ ἡρῷα εἰς τὰ κεφαλαιωδῶς ῥηθέντα ἐν τῇ γραφῇ, *Argumenta sive capita librorum sacrorum, tetrastichis jambicis eademque Heroicis scripta in Pentateuchum, Josuam, Judices, quatuor libros Regum, totidem Evangelistas & Acta Apostolorum.* Prodierunt hæc emendatiora separatim Græce & Latine sub titulo: *Cyri Theodori Prodromi Epigrammata*

* Falluntur itaqve qvi Cyrum pro nomine proprio Theodori Prodromi habent. Vide Barthium XXIX. 19. Adversar. Gaulminum in limine notarum, Antonium Borremansium p. 8. vesperarum Gorinchemensium, & Cangium in Κῦρ. Nec minus fallitur Kœnigius. qvi Prodromum A. C. 444. floruisse scribit in Bibliotheca. Idem ait *Cotyai* in Phrygia fuisse *Episcopum*, qvo auctore vel teste antiqvo, nescio.

mata nunc primum latinitate donata, cura & interpretatione Gvidonis de Sowigny, *Blæsensis, Congregat. Oratorii Domini JESU Presbyteri.* Juliomagi 1632. 4. addita ad calcem plurium locorum castigatione. Non tamen primus hæc Epigrammata Sovignius transtulit, nam multis ante annis *Joannis Ribitti* versionem Genevæ excudisse traditur Crispinus, qvanqvam ipse fateor in hanc nunqvam incidi. Tetrasticha illa cum Anonymi commentario Græco Grammatico exstant MSS. in Bibl. Vindob. teste Lambecio VI. pag. 32. seq. Epigrammata tria cum versione & notis exhibet Gretserus Tomi tertii de Cruce, libro qvarto.

Τετράστιχα ἰαμβεῖα καὶ ἡρῶα εἰς τὰ κεφαλαιωδῶς ῥηθέντα ἐν τῷ βίῳ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, τοῦ μεγάλου Βασιλείου καὶ τοῦ ἁγίου χρυσοστόμου. *Argumenta sive capita præcipua de vitis sanctorum trium Hierarcharum, Gregorii Naz. Basilii Magni & Jo. Chrysostomi, tetrastichis jambicis & Heroicis comprehensa.*

Προσφωνητικοὶ *elegi quibus Paulum Apostolum, tres jam dictos Hierarchas, nec non Gregorium Nyssenum & S. Nicolaum alloquitur.*

Ἰάμβοι σχετλιαστικοὶ εἰς τὴν πρόνοιαν, *Carmen jambicum querulum & expostulatorium de providentia, quod malis bene, bonis male sit.* Emendavit *Eustathius Swartius* lib. I. Analectorum c. II. & latinis Jambis reddidit c. 12. Lugd. Bat. 1616. 4.

Εἰς τὸν Βαρέα τὸν καταφλυαρήσαντα αὐτοῦ τὸ τοῦ αἱρετικοῦ ὄνομα. *In Baryn* * qvi per calumniam illi qvod humanioribus litteris paullo largius se imbuisset, nomen *heretici* impegerat, *invectiva versibus jambicis.* Ex hac non omittendus locus, qvo de se & parentibus suis avoqve & avunculo Episcopo loqvitur:

Ἐγώ, κάκιστε, δυσσεβὴς εἰς τὸν λόγον;
Ὃς πατέρων μὲν ἐξέφυν θεοφρόνων
Τὴν πίστιν ἔκ τε πραγμάτων πιστουμένων
Καὶ κλήσεων μάλιστα χριστωνυμίας

Iiiii Πάπ-

Libri 5ti Pars Altera.

* Gesnerus *in Bareum.* Gaulminus *Bream*, sed nomen hominis Βάρυς, ad qvod alludens Theodorus: ὄντως βαρὺς σύ, καὶ γεηρὰ καρδία.
& mox ait componi ex βὰρ qvod filium denotat (non Græcis qvidem sed Syris) & ὗς qvod suem,

Τὸ βὰρ γὰρ υἱός ἐστιν Ἑλλάδι φράσει
Τοῦ δ' ὗς πρόδηλός ἐστιν ἡ σημασία.

Πάππου γὰρ εὐμοίρηκα Προδρομηνύμου
Καὶ θεῖον ἔσχον χριστὸν ὠνομασμένον
Γῆς Ῥωσικῆς πρόεδρον ἁβρὸν ἐν λόγοις,
ὑφ' οἷς ἀναχθεὶς εὐσεβῶς ἀνετράφην.

Ait vero, si ad hæretici nomen sufficiat litterarum humaniorum pleniores haustus mente imbibisse, hæreticos fore etiam Basilium, Gregorios, Chrysostomum, Maximum,.

Ἆρ' αἱρετικὸν ὡς λόγοις τεθραμμένον
Καλεῖς λόγων ἄμοιρε, τοῖς ἐξωτέροις·
Ὡς συγκαλύψῃς τὴν ἑαυτοῦ μωρίαν,
Κάλει τὸ λοιπὸν αἱρετικὸν, εἰ θέλεις,
Τὸν Γρήγορον νοῦν, τὴν Βασιλείου χάριν,
Τὸ χρύσεον μέλισμα τοῦ χρυσοστόμου,
Τὸ Γρηγορίου φθέγμα τοῦ Νυσσαέως,
Τὸν Μάξιμον, τὸ θαῦμα τῆς ἡσυχίας,
Οἷς εἰς τόσον μέτεστι τῶν ἔξω λόγων
Ὡς καὶ Πλάτωνας ἐκτρέπειν καὶ Σωκράτας.
Εἰ μὲν τὸ λεχθὲν αἱρετικίζειν λέγεις,
Συναιρετικίζοιμι τοῖς λελεγμένοις.

Εἰς εἰκονισμένον τῷ βίῳ, *in imaginem vitæ*, versus politici.

Νουθετικοὶ κατὰ φθονούντων, jambi *ad invidos*.

Jambi ἀνεπίγραφοι *in hortum*.

Exstant in eodem volumine adjuncta etiam aliorum auctorum qvædam carmina ac poëmatia, de qvibus alibi: *Rhetoris* nescio cujus in S. Chrysostomum, Psellì in tres Hierarchas & sanctas septem Synodos, Emanuelis *Phile* (Φιλῆ) ὅτε ἐπὶ χρονογραφίᾳ μεταβληθεὶς ἀπητήθη ὅρμον περὶ ἀσφαλείας, Jambi ad Imp. Michaëlem Palæologum, qvibus nihil se adversus illum scripsisse testatur, & propter ea qvæ in Chronographia scripserat pulsus in exilium, veniam ac securitatem postulat. *Calliclis* jambi in sacram crucem ab Augusta porphyrogenita Anna Alexia ornatam, in CHristum in Cruce, & in S. Georgium ex saxo candido sculptum. *Nicephori* deniqve *Callisti Xanthopuli* synopsis S. Scripturæ & alia carmina de qvibus supra p. 132. seq.

5. De

Extra illud volumen, prodiit

5. *De sapientia Dissertatio* sive invectiva in illud Poetæ, ἡ πενία σοφίην ἔλαχεν, *sors pauperum, sapientia*, Græce è Bibl. Regis Christianissimi vulgata à *Federico Morello*, qvi latinam qvoqve versionem addidit. Paris. 1608. 8.

Inedita Theodori Prodromi scripta.

6. *Lexicon*, qvod allegat Meursius in glossario Græcobarbaro.

7. Ἐξήγησις sive *expositio in Hymnos festis Dominicis* * *consecratos à Cosma Episcopo Majumæ & Jo. Damasceno.* MS. in Bibl. Vaticana, Cæsarea, Mutinensi aliisqve. Vide Lambecium lib. V. pag. 276. 277. Montfauconi Diarium Italicum p. 32. & Labbei Bibl. nov. MSS. pag. 97. Fragmenta exinde proferunt Gretserus Tomi III. de Cruce libro IV. & Allatius de libris Ecclesiasticis Græcorum p. 74. seq. Ab hoc opere Theodorus qvi illud Orphanotropho cuidam inscripsit, ὁ τῶν ἱερῶν κανόνων πρῶτος σαφηνιστής dicitur Nicephoro Blemmidæ Orat. 1. de processione Spiritus S.

8. *Epitome commentariorum Theodoriti in Psalmos.* Labbe pag. 78. Bibl. novæ MSS.

9. De processione Spiritus S. λόγος adversus Latinos. Incipit: Φανερόν ἐστιν, ὅτι ὥσπερ ὁ υἱός, οὕτω καὶ πνεῦμα τὸ ἅγιον οἴεται ἐκ Πατρὸς μόνου ἔχειν ὕπαρξιν. Allatius p. 629. seq. de consensu utriusqve Ecclesiæ.

10. *Grammatica quædam* ad calcem Demosthenis obvia in Bibl. Vindobonensi, ut notavit Nesselius parte IV. p. 62. Codice philologico CV.

11. *Poëma Astronomicum*, versibus Politicis ad Sebastocratorissam Irenem. Vide Lambecium VII. p. 83.

12. *Poëma in duos libros distinctum*, versibus itidem politicis. Horum priore libro paupertatem suam deplorat ad Imp. Manuelem Comnenum, altero invehitur in Abbatem suum sive ἡγούμενον. MS. in Regis Galliæ Codice 1334. & laudatur à Cangio in Græco glossario.

* Δεσποτικαὶ ἑορταὶ Græcis appellantur Annunciationis B. Virginis, Nativitatis Christi, Purificationis B. Virginis, Epiphaniæ sive baptismatis Christi & transfigurationis, resuscitationis Lazari, festum Palmarum, Ligni seu Crucis, Resurrectionis, ascensionis, missionis S. Spiritus, & assumtionis B. Virginis.

13. *De Mure*, ex codice Regio laudat idem Cangius.

14. *In posteriora Analytica Aristotelis*, & περὶ ἐπιδεικτικῶν Romæ in Bibl. Vaticana, teste Gesnero.

15. *De pauco & multo, magno & parvo, quod non sint relativa sed contraria.* Labbe p. 115.

16. *Ad quæsita Sebastocratorissæ Irenes, brevis enarratio*, in Bibl. Regis Galliæ. id. p. 90.

17. *Epistola ad Gregorium* Monasterii Insulæ Oxiæ Abbatem. Incipit οἴμοι θεασέσιε καὶ σοφὲ μου πάτερ. Vide Lambecium lib. V. p. 233.

18. Aliæ *Epistolæ* in Bibl. Bodlejana, inter Codices Baroccianos n. 131. teste Caveo.

XII. BARLAAM & JOASAPHI sive JOSAPHATI *vita, historia ex interiori Æthiopia seu Indorum regione in S. urbem translata per* JOHANNEM *Monachum de contubernio S. Sabæ.* Hic est titulus libri (dramatibus eroticis utiqve, sed castis ac piis adscribendi) in codice Palatino. Vide Sylburgii Catalogum MSS. p. 115. Prodiit latine separatim Antwerpiæ in 12. & sæpius inter scripta *S. Johannis Damasceni*, è versione non Gregorii Trapezuntii ut habet titulus, sed Trapezuntio antiqviore; qva Vincentium Bellovacensem jam usum observat Allatius libro de Georgiis p. 376. Sunt qvi *Johannem Sinaitam* qvi sub Theodosio vixerit, alii *Johannem Climacum* qvi & ipse monachus Sinaita circa A. C. 564 claruit, libri Græca prosa compositi auctorem esse volunt, cui etiam tribuitur in Codicibus MSS. Bibl. Paulinæ Lipsiensis. Vide Joach. Felleri τοῦ μακαρίτου Catalogum p. 157. 163. Latinam versionem veterem nonnulli adscribunt *Anastasio* Bibliothecario, circa A. C. 870. celebri. Confer Casp. Barthii notas ad Hermæ pastorem p. 910. & ejusdem Adversaria p. 2951. Labbei Bibl. nov. MSS. p. 192. Ab eo tempore latine denuo transtulit *Jacobus Billius* Paris. 1577. & Gallice Paris. 1578. 8. Damasceni esse post Bellarminum non ab re pleriqve eruditi dubitarunt, ut notavit Rob. Cocus censuræ scriptor. vet. p. 428. seq. Græce è Codice Bibl. Regiæ se editurum inter dubia scripta Joh. Damasceni tomo tertio recepit, qvi jam duobus Voluminibus genuina illius monumenta præclaro studio expolivit vulgavitqve, vir doctissimus Michaël Le Qvien Monachus O. P.

NAR-

NARRATIO EORUM QVÆ APOLLONIO REGI CONTIGERUNT, è Græco verſa ab homine Chriſtiano, * ente mille annos, exſtat Latine, è MS. Bibl. Auguſtanæ vulgata à Marco Velſero Auguſtæ Vindel. 1595. 4. atq; inter ejusdem Opera junctim curante Chriſtophoro Arnoldo edita ibid. 1682. fol. pag. 681-704. *Caſus ſuos*, ut in extremo narrationis illius legitur, *Apollonius ipſe deſcripſit, duo volumina perfecit, unum in templo Epheſiorum, alterum in ſua Bibliotheca collocavit.* Eandem narrationem latine, ſed multis locis ab impreſſa diſcrepantem habuit MStam Theodorus Canterus, ut teſtatus eſt litteris ad Joannem Meurſium. Gallice etiam prodiit Roterdami 1710. 8. hoc titulo: *Les avantures d' Apollonius le Tyr, par Mr. le Br.* Et carmine politico Græcobarbaro, Venet. 1696. 8. apud Nicolaum Glycem, *διήγησις ὡραιοτάτη, Ἀπολλωνίου τοῦ ἐν Τύρῳ ῥημάδα.*

De aliis qvæ edita Græce ſuperſunt ſcriptis Eroticis, alibi jam in hoc opere dicere me memini, ſunt autem *Anacreontis*, *Sapphonis*, *Alcæi* aliorumqve Lyricorum poëmatia amores ſpirantia, de qvibus lib. II. cap. 15.

Platonis Philoſophi *ἐρωτικός*, Phædrus & Epigrammata laſciva de qvibus lib. III. cap. 1.

Demoſtheni tributa oratio *ἐρωτικὸς* inſcribitur, de qva lib. II. cap. 26.

Parthenii Nicæni amatoriæ narrationes, de qvibus lib III. cap. 27.

Plutarchi *ἐρωτικὸς* & amatoriæ narrationes de qvibus lib. IV. c. 11. num. 97. & 98.

Luciani Samoſatenſis Λούκιος, *ἔρωτες* ad Theomneſtum, & dialogi meretricii, de qvibus lib. IV. cap. 16.

Epiſtolæ Eroticæ *Ariſtæneti*, *Alciphronis*, aliorumqve de qvibus lib. II. cap. 10.

Muſæi carmen de amoribus Heronis & Leandri, de qvo lib. 1. cap. 16.

XIII. *Ineditos* hujus argumenti ſcriptores Græcos hoſce octo obſervavi, qvi à viris doctis aliqvando, ſi tanti videbitur, in lucem protrahentur.

* *Symposio* verſionem illam, incerta conjectura, tribuunt Jo Meurſius, & Caſp. Barthius lib. LVIII. cap. 1. Adverſariorum. Nempe in illa p. 699. & 700. ejusmodi ænigmata legi obſervavit, qvalia Symposii habemus, de qvibus dicere me memini in Bibliotheca Latina.

1. JAMBLICHI liberti Marco Antonino imperante clari *Babylonica de Sinonidis & * Rhodanis amoribus* memorata Svidæ qvi libros *XXXIX.* & Photio cod. XCIV. qvi libros XVI. numerat & argumentum eorum compendio recenset. Meminit Jamblichi iterum inter scriptores eroticos Photius codice CLXVI. Svidas in γάρμος & φάσμα & Theodorus Priscianus sive Octavius Horatianus lib. 2. de re Medica c. 11. apud qvem pro *Sirii aut Amblii* legendum *Syri Jamblichi*, ut notant Reinesius p. 514. Var. lect. & Vossius pag. 548. de Hist. Gr. Fragmentum qvoddam illius operis Leo Allatius cum versione sua edidit in Græcorum Rhetorum & Sophistarum excerptis Romæ A. 1641. 8. sub falso nomine Rhetoris *Adriani*, inter cujus declamatiunculas nihil declamationis simile habens qvarto loco legitur. Sed in codice Bibl. Florentinæ, unde exscripsit Is. Vossius, inscribitur: Ἐκ τῶν Ἰαμβλίχου ἱστοριῶν Βαβυλωνιακῶν, περὶ Πρώδου ** Βαβυλωνίων βασιλέως, teste Colomesio pag. 16. Opusc. Opus integrum fuit manu exaratum in Bibliotheca Scorialensi, si Catalogo MSS. fides (non edito illi Alex. Borvoëtii sed Martini Lafarinæ Abbatis & Philippi IV. à domesticis sacris & consiliis, qvem ἀνέκδοτον habuit Isaacus Vossius.) Verum Bibliotheca illa periit incendio Anno 1671. Dicuntur Jamblichi Babylonica edere voluisse 1) *Aloysius Alemannus* de qvo Joh. Woweranus II. 10. Epistolar. (in literis datis Florent. Cal. Sept. 1601.) *Aloysius Alemannus is qui Longi pastoralia vertit, *** nescio qvæ Jamblichi inedita parat.* 2) *Gothofredus Jungermannus* de qvo Scaliger in Scaligeranis secundis pag. 222. *Jungermann donnera amatoria de Jamblichus, qui à esté du temps de Commodus.* Jungermannus ipse præf. ad Longum: *si mihi favebis - - dabo operam ut alium mox scriptorum amœnissimum hactenus ἀνέκδοτον publice habeas.* 3) *Gilbertus Gaulminus* qvi in notis ad lib. de vita & morte Mosis, illa citat p. 283. & pag. 216. *Ad Jamblichum ἐν βαβυλωνιακοῖς plura dicemus.* Qvo tamen in loco non inte-

* Ῥοδάνης, Svidæ Ῥόδανος viri nomen, Σινωνὶς virginis, non contra, ut Maussacus p. 156. ad Harpocrat. notatus eo nomine à Reinesio p. 363. Var. lect.

** Vossius Pater pag. 548. de Hist. Gr. legit περὶ προόδου *de progressu Regis Babyloniorum.* Sane apud Photium Regis nomen Γάρμος non Πρώδης.

*** Non vertit sed tantum edidit Longum Alemannus, itaqve recte Colomesius in Wowerii verbis exhibet *dedit.* Addes hunc Aloysium Alemannis qvos singulari libro descripsit vir Rev. Urbanus Gotfridus Siberus. Lips. 1710. 4.

integrum opus Jamblichi sed tantum Epitomen ejus à Photio concinnatam promittere Gaulminus videtur Colomesio p. 264. Galliæ Orientalis. Diversus fuit hic Jamblichus & antiqvior Jamblicho iditem Syro, Chalcidensi qvi sub Constantino Imp. claruit, de qvo dixi ad Eunapium & supra lib. IV. c. 28. Confer scholion græcum ab Hœschelio editum p. 937. ad Photium, è qvo disces Jamblichum Babylonicorum scriptorem genere Syrum, Babylone à nutritio suo educatum fuisse captumqve inter alios, cum Trajanus Imperator Babylonios bello invasisset: ex qvo Svidas forte Jamblichum istum ἀπὸ δούλων sive mancipium fuisse scribit. Alioqvi Babylone scribam Regis gessit hic Jamblichus, lingvæ Syriacæ & Babylonicæ peritus & postea Græcam etiam ita edoctus sub Trajano (Jonsius sub M. Antonino, Scaliger sub Commodo vixisse affirmant) ut Rhetor non ineptus illa qvoqve lingva evaserit.

2. XENOPHONTIS Ephesii *Ephesiaca* de qvibus Svidas: Ξενοφῶν Ἐφέσιος ἱστορικὸς Ἐφεσιακά, ἔστι δὲ ἐρωτικὰ βιβλία ί περὶ Ἀβροκόμου καὶ Ἀνθίας. Hujus operis erotici libri qvinqve habentur Græcè in Monasterio S. Virginis, Florentiæ, teste Bernhardo de Montfauçon, diarii Italici p. 365. & spes est brevi in lucem edenda esse.

3. CHARITONIS Aphrodisiensis *de Charea & Callirrhoë amatoriarum narrationum libri VIII.* etiam hoc opus eodem in loco manu exaratum occurrere testatur Montfauconius. Sed & in Vaticana Bibl. exstat teste Huetio pag. 69. & Mallincrotio in paralipom. de Hist. Græcis, ex Dithmaro Mullero Tremoniensi, editore eroticorum Andreæ Capellani.

4. ANONYMI *de amoribus Callimachi & Chrysorrhoës* Versibus politicis, laudat Meursius in glossario græcobarbaro vocabulo βάϊον & alibi passim.

5. NICETÆ EUGENIANI Poësis *de Charicellis & Drosillæ amoribus* ad imitationem Prodromi † Philosophi, vide Labeum Bibl. nov. MSS. p. 220.

6. ANO-

† Theodori Prodromi, de qvo supra §. 11.

6. ANONYMI ποίημα scriptum ante Annos 400. *de Amoribus Lybistri & Rhodamnes*, MS. in Cod. Colbertin. 4384. Allegat Meursius glossario græcobarbaro in γαϊτάνιον & alibi. Crusius Turco Græcia p. 489. 490. Cangius in Βιτζέα &c. Argumentum & specimen ex Crusio adscribere placet: *Constat versibus politicis: id est, bina dimetra jambica (quorum posterius, catalecticum) habentibus. Ille cum Rhodamne, quæ adhuc repugnarat amanti Lybistro, jam benigne respondet, ipse gaudet:*

ψυχὴ γὰρ ἐρωτότρωτος, ὅσα ψυχοπονέσῃ:
Χάνει τοὺς πόνους, ἂν γλυκὺν μάθῃ τοῦ πόθου λόγον.

Anima enim amore vulnerata, qvamvis multum doluerit:
perdit dolores, ubi dulce perceperit de amore responsum.

In talium vero dimensione, συναίρεσις *fit*:

πόσους κινδύνους ἔπαθα, καὶ ἀνάγκας ὑπεστάθην;
Τί πράγματα ἐσυνέβησαν διεσέναν εἰς ἐμεῖαν;
πέτρας ἀνάχες ἔθησιν, καὶ σιδηρὶν καρδίαν,
ναμετὰ συνεπάσχησες, τὰ ἐπάσχησα διὲ ἐσέναν.

O qvot pericula adii, qvot necessitates sustinui?
O qvæ acciderunt propter te (chara Rodamna) mihi?
Saxeum si habuisses sensum, & ferreum cor?
certè in his condoluisses, qvæ passus sum propter te.

Addam sanè totius fabulæ hujus argumentum: quantum ex mutilo, & transposita hinc inde folia habente, fragmento, colligere potui: ordinans hoc modo narrationis seriem.

Lybistrum, ingenio formaque præstantem juvenem, Christianum, Regem latinum, solum tristissimè vagantem (quia magico dolo suam charissimam uxorem Rhodamnam amiserat, eamque requirebat) invenit quidam, nomine Clitophon, & ipse amore tristis. Hi una amicitiam juramento ineuntes firmant. Huic Lybister narrat: qvomodo initio amorem contemnens, postea occasione venationis & somnii, in eum inciderit. Itaque centum Ministris comitatus, in regionem ethnici Regis Chrysi venerit: ac post multos totius biennii labores, speciosissimam illius filiam consilio amici; multis literis sagitta in arcem ejus, nomine Argyrocastrum, conjectis, operaque Eunuchi adhibita, concilians) nomine Rhodamnam (victo Ægyptio Rege Friderico, qvi rivalis ejus erat) in matrimonium duxerit: successorque Regni, à Socero designatus fuerit. Deinde dolo

Fride-

Friderici (sicut à vate ei prædictum fuerat) magia cujusdam anus, sibi sua chara Rhodamna erepta fuerit. Exiverat ergo mæstissimus, cum centum Ministris, quærens ipsam per mille pericula: Ministris in varia loca quærendi causa dimissis: qui, biennio exacto, ad eundem locum redirent. Tunc invenerat eum ille Clitophon: qui Lybistro poscenti, vicissim de sua fortuna exponit: sibi nomen Clitophontem esse: ex Regia familia Armenia descendisse: &, quod filiam patrui sui, nomine Myrtanam, deperiisset, metu sponsi profugisse. Proficiscuntur dehinc unà per loca difficilima: somnium Lybistri de aqvila & perdice, ut faustum, Cilitophon exponit. Reperiunt Friderici anum, ignorantes scelus ejus, & ab ea decipiuntur. Tandem Cilitophontis fideli prudentia, Rhodamna reperitur: & Lybister (quem ipsa, scelere anus necatum esse putaverat) ad eam cum summo gaudio reducitur. Redeunt ad locum, ubi initio Lybister à Clitophonte inventus fuerat. Reperiunt & in loco constituto centum illos Ministros.

Summa cum lætitia ad Argyrocastrum redeunt: ubi Clitophonti, gratitudinis ergò, Lybister sororem Rhodamnæ, nomine Melanthiam, uxorem dedit.

Ita biennium Lybister consumpsit in concilianda sibi & ducenda, Rhodamna: biennium in eadem reperienda consumpsit, & domum reducenda. Πολὺ, τὸ ἐλέως πάθος, *ubiqve: & alicubi,* τὸ τῆς ἡδονῆς. *Loci communes præcipui: 1. De vi amoris. 2. de bono veræ amicitiæ. 3. quod industria & constantia omnia vincat. Omnia, castissima & honestissima. Vetustum autem esse eum libellum (cui non pauca initio, medio & fine, deerant) colligo non modo ex chartarum carie & attritu: sed etiam ex iconibus, ubi nulli sclopi apparent: sed arcus & sagittæ, & musicæ testudines. Fortasse illo tempore extitit, quo Germani, Galli, & Veneti, Constantinopolin ante 370. * annos) per Flandrenses comites rexerunt. Nomen enim Frederichi, Germanicum est. Item* σκέλπε, *schelm. In concursu equestri, Lybister ad Fridericum:* κ᾽ ἐγὼ τὸν ἀπεκρίθηκα: τόρα ἀποθήσκεις σκέλπε, *Ego ei respondi: nunc moreris, scelefte.* Hæc Crusius.

7. ANONYMI διήγησις ἐξαίρετος ἐρωτικὴ καὶ ξένη τοῦ Ἡμπερίου θαυμαστοῦ, *Narratio amatoria de quodam Hemperio*, versibus politicis græcobarbaris, MS. in Bibl. Cæsarea. Incipit: Και πῶς ναγράψω την ἀρχήν &c. Ἀρχὴ τῆς διηγήσεως τῆς χώρας τῆς Πρεβέντζας. Ἄνθρωπος μέγας θαυμαστὸς αὐθέντης τῆς Πρεβέντζας. Vide Nesselium I. p. 342. Lambecium V. p. 262.

8. Anonymi διήγησις ἐξαίρετος ἐρωτικὴ καὶ ξένη Φλωρίου τοῦ πανευτυχοῦς καὶ κόρης Πλάτζαφλώρης. *Narratio versibus politicis græcobarbaris*

* Crusii liber prodiit A. C. 1584.

ris de amoribus Florii & Platzaflora. Incipit: Εἰς Καβαλλάρης εὐγενὴς ὁρμώμενος ἐκ Ῥώμης. Exſtat MS. in eadem Bibl. Cæſarea. Vide Neſſelium I. p. 343. & Lambecium V. p. 264.

XIV. Reſtant Scriptores erotici deperditi, qvos literarum ordine ſtrictim recenſere juvat:

AGathiæ Δαφνιακά de qvibus dixi ſupra in Agathia lib. V. c. 5. p. 263.

Ammonius, *Antiphanes*, * *Apollodorus*, *Ariſtophanes* Byz. *Gorgias* & *Lynceus* Samius ſcripſerant de meretriculis Athenienſibus teſte Athenæo, qvi & ipſe de illis non pauca narrat libro XIII. Ex qvo multa qvæ de ſcortis famoſioribus collegit Jo. Textor in officina ſua, non longe ab extremo libri. Dixere olim in laudem Naidis meretricis *Alcidamas*, pro Phryne *Hyperides*.

Antonius Diogenes de Diniæ ac Dercyllidis amoribus & qvæ ipſis in ultimam usqve Thulen & ulterius oberrantibus & jactatis acciderunt, admirandarum atqve incredibilium narrationum libri XXIV. Iſidoræ ſorori inſcripti, qvorum argumentum recenſet Photius Cod. CLXVI. ſuſpicans auctorem non diu poſt Alexandri M. ** tempora vixiſſe, Lucianoqꝫ & Lucio atqꝫ aliis qvi dramata ejusmodi & commenta erotica ſcripſerunt, occaſionem & materiam præbuiſſe. *Antiphanes*, cujus ibidem meminit, fuit Antiphanes Bergæus, de qvo Scymni Chii locum attuli lib. 1. c. 22. §. 4. cui adde Strabonem lib. 2. p. 102. ubi Pytheæ, Evemeri & Antiphanis ψευσμάτων mentionem facit.

Ariſtides Μιλησιακῶν impudicorum libellorum ſcriptor, qvos latine verterat *Siſena* teſte Ovidio 2. Triſt. V. 443. Mentio illius operis apud eundem v. 413. Plutarchum in Craſſo, Appianum Parthicis, Lucianum amoribus aliosqve. Vide Politianum c. 16. Miſc. & Voſſium de Hiſt. Gr.

Ariſt-

* Forte apud Athenæum XIII. p. 586. pro Ἀντιφάνης legendum Ἀριστοφάνης.

** Longe junior videtur Francifco Vavaſſori lib. de ludicra dictione p. 148. *nam & duplex nomen*, inqvid, *inuſitata res veteri Græciæ, & nomen Romanum in Græcum hominem, niſi forte libertum minus cadit, neque quod gratiſſimum eſt tum nata gens Antonia aut facta vox aut audita temporibus illis. Suſpicio quoque eſt nondum cognitam Thulen insulam de qua iſti ferebantur inſcripti libri.* Confer tamen, ſi placet qvæ contra Vavaſſorem diſputat Bælius in Lexico T. 1. p. 163.

Aristo Julietes è Julide Cei insulæ opido Peripateticus, circa Olymp. CXL. clarus ἐν δευτέρῳ ἐρωτικῶν ὁμοίων laudatur ab Athenæo IV. 15. XV. p. 674. Sed & Aristoni Chio Stoico ἐρωτικὰς διατριβὰς tribuit Laërtius VII. 163.

Aristotelis ἐρωτικῶν libri. Vide qvæ supra III. 6. in scriptis hujus Philosophi deperditis.

Astyanassa περὶ σχημάτων συνουσιαστικῶν. Svid.

Botrys Siculus lascivus & obscœnus scriptor, cujus meminit Timæus apud Polybium in excerptis Peiresc. p. 52. qvem locum describit Svidas in Δημοχάρης. Adde eundem Svidam in βοτρυς αγῆ ἔπη & Athenæum VII. pag. 322. ubi Botrys παιγνίων qvorundam apud Messanenses repertor memoratur. Fuit & Botrys Medicus Atheniensis Plinio laudatus & Galeno qvi ejus compositiones Medicas memorat III. 1. de medicam. κατὰ τόπους.

Cadmus Archelai F. Milesius, qvem juniorem Svidas vocat, scripsit eodem teste λύσιν ἐρωτικῶν παθῶν libris XIV.

Capito Alexandrinus ἐποποιὸς ἐν δευτέρῳ ἐρωτικῶν. Athen. X. p. 425.

Cleanthis Stoici περὶ ἔρωτος & ἐρωτικὴ τέχνη. Laërt. VII. 175.

Clearchi ἐρωτικὰ laudat Athenæus XIII. p. 573. πρώτον ἐρωτικῶν id. XV. p. 669. & aliis in locis.

Cleomachus pugil, mollium & cinædicorum scriptorum auctor, ut colligas è Strabone XIV. p. 648.

Cleomenis Laminthii & Sapphonis ἐρωτικὰ μέλη memorat Athenæus XIII. p. 605.

Damascium cum Achille Tatio, Heliodoro aliisqve hujus commatis scriptoribus conjungit Photius cod. CLXVI. propter libros qvatuor παραδόξων διηγημάτων de qvibus cod. CXXX. Incertum an idem hic sit Damascius Damascenus de qvo infra inter Philosophos.

Diogenes Cynicus ἐρωτικὸν scripsit teste Laërtio VI. 80. & inter lascivorum auctores scriptorum referuntur ab Apulejo in Apologia.

Elephantis (sive ut Svidæ in Ἀστυάνασσα dicitur Ἐλεφαντίνη) fœmina lascivorum poëtria carminum, de qvibus vide qvæ viri docti ad Priapeia, Martialem XII. 43. & Svetonium Tiberio c. 43. Ez. Spanhemius diss. IX. de usu numismatum p. 771. seq. Ejus περὶ κοσμητικῶν memorat Galenus libro & capite 1. de medicamentis

κτ' τόπυς. Male *Cleophantis* in qvibusdam Plinii editt. ut notatum Tiraqvello. Emplastrum Elephantinum, incertum an ab hac Elephantide, laudat Celsus.

Epicurus inter alia περὶ ἔρωτος scripsisse traditur à Laërtio X. 27.

Eubius. Ovid. 2. Trist. versu 416. *Eubius impuræ conditor Historiæ.*

Evenus ἐν τοῖς εἰς Εὔηνον ἐρωτικοῖς allegatur ab Artemidoro lib. 1. c. 5. ubi ex eo profert notationem nominis cameli qvod dicatur qvasi *κάμμηρος*, *curvans femora*, ut legas etiam in Etymologico Magno. Perstringit idem opus Arrianus IV. 9. Epictetearum: ἀντὶ Χρυσίππου καὶ Ζήνωνος Ἀριστείδην ἀναγινώσκεις καὶ Εὔηνον, οὐδὲν ἀπώλεκας; *In locum Philosophicorum scriptorum Chrysippi ac Zenonis jam lectitas impudicas fabulas Milesias Aristidis, & Eveni amatoria: nonne plurimum inde perdidisti?* Confer qvæ de Eveno utroqve supra lib. II c. XI. §. 7.

Hemitheon de cujus Sybaritider sive Sybariticis libellis Politianus c. 15. Misc. & Nic. Heinsius ad Ovidii 2. Trist. 417.

Heraclidis Pontici ἀκύτιος ἐρωτικὸς ἢ Κλεινίας. Laërt. V. 87.

Herodianus. Theodorus Priscianus sive Octavianus Horatianus lib. 2. Logico cap. 11. p. 85. *Utendum sane lectionibus animum ad delicias permbentibus, ut sunt Amphipolitæ Philippi, aut Herodiani, aut certe Syri Jamblichi, vel cæteris suaviter amatorias fabulas describentibus.*

Lucius Patrensis (ex Patris Achajæ urbe) in *libris Metamorphoseon* è qvibus Lucianus Asinum suum expressisse videtur Photio cod. CXXIX. qvanqvam prius subdubitanti utrum Luciani διήγησιν amplificaverit potius Lucius. Lucium hunc Patrensem græcum scriptorem cum Apulejo Madaurensi (cui Lucii prænomen ex ejusdem Lucii imitatione vulgo perperam tribuitur) latino fabularum Milesiarum scriptore perperam confundit Hendreichius in pandectis Brandenburgicis T. 1. p. 234. Ab hoc Lucio Tertullianus c. 3. Apologetici Lucium dixit pro homine amoribus perdito: *Qui juvenis qvam Lucius, qvam amasius.*

Lysiæ Rhetoris Epistolæ ἐρωτικαί. Svid.

Melesermi Atheniensis Sophistæ Epistolarum amatoriarum libri XIV. Svid.

De Menandri Ἀφροδισίοις dixi lib. II. c. 22.

Misthonis Sybaritæ, hominis impuri meminit Lucianus in Pseudologista T. 2. p. 434. sed scriptorem fuisse non innuit, non magis qvam

qvam Ariphradem & Bastam Chium. Unde notandus Nic. Heinsius ad Ovidii 2. Trist. 417.

Musea ἐρωτικά Ælian. XVII. 46. hist. animal. sed legendum Εὐφοριακά cum Reinesio p. 71. Epist. ad Daumium, ubi promittit eroticos se scriptores vir doctus recensiturum in sexto Variarum libro, sed qvi lucem non vidit. Apud Plutarchum in libro qvod non liceat svaviter vivere secundum Epicurum p. 1101. Xylandri versio exhibet: *Scripsit in Amatoriis poëta.* Sed in Græco aliter est, & conjungenda sunt verba αἰψίμενω ἑαυτὴν ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς, tum seqvitur: ὡς ὁ ποιητὴς εἴρηκε.

Pamphila Epidauria scripserat inter alia qvæ memorat Svidas, etiam περὶ Ἀφροδισίων.

Paxamus δωδεκάτεχνον composuerat teste eodem Svida, ἔστι δὲ περὶ αἰσχρῶν σχημάτων. Ita leg. pro ἔτι δὲ. Confer eundem Svidam in δωδεκαμήχανον & Schol. Comici ad ranas.

Persei Stoici περὶ ἐρώτων, Laërt. VII. 36.

Phanoclis Poëtæ Elegiaci ἔρωτες sive καλοί allegantur à Clemente Alex. protreptico p. 24. & lib. 6. Strom. p. 627. ubi Demosthene juniorem docet. Vide & Stobæum Grotii p. 262. & Scaligerum ad Euseb. p. 41. seq.

Philænis. Vide infra in Polycrate, & Adr. Junium adagio *Philænidis commentarii.* Svid. in Ἀστυάνασσα.

Philippus Amphipolita Rhodiacorum libros valde obscænos teste Svida scripsit. Hunc ipsum allegat in ἀπεσπασμένα. Adde & Theodori Prisciani locum supra in Herodiano.

Polycharmi Naucratitæ librum περὶ Ἀφροδίτης *de Venere Dea* allegat Athenæus XV. p 675.

Polycrates Atheniensis Sophista turpissimum opus περὶ σχημάτων Ἀφροδισίων (consimili scelere qvo parentum nostrorum memoria nebulo qvidam impudentissimum librum edidit sub nomine Aloysiæ * Sigææ) vulgaverat sub nomine *Philænidis*, Leucadiæ Matronæ honestissimæ, ut testatur Æschrion apud Athenæum VIII. p. 335. Confer Epitaphium Philænidis Samiæ auctore Dioscoride qvod ex Anthologia inedita primus vulgavit illustris Ez. Spanhemius p. 764. diss. 9. de usu numismatum, & emendatius

Kkkkk 3 tius

* Vide V. C. Joh. Molleri Homonymioscopiam p. 35. Tentzelii Monatliche Unterredungen A. 1693. p. 166. seq.

INDEX HOMONYMORUM

in sex Voluminibus hujus Bibliothecæ distinctorum.

Boë-

Dio-

Nume-

EMENDANDA ET ADDENDA QVÆDAM.

Pag. 3. *v.* 8. *poſt verba*, prodiit hoc reſcriptum etiam ſeparatim Pariſ. 1598. *adde*: apud Federicum Morellum, cum latina verſione è Baronii Annalibus ad A. C. 319. n 8. ſeq. licet verſionis auctor non ſit Baronius, ut ſcribit Morellus, ſed Petrus Morinus, teſte ipſo Baronio.

Pag. 8. *v* 8. *à fine*, *lege* Manilius, IV. 547. *pro* Mamilius.

10. v. 17. Conſtantius Chlorus *pro* Conſtantinus.

13. *poſt verba*: ut ait Joh. Damaſcenus in Synodica ad Theophilum p. 112. *adde*: Nullum ejusmodi numum reperiri notat Clariſſ. Bandurius in Imperio Orientali p. 796. qvi p. 633. è vetuſto Codice Nazianzeni exhibet deſcriptam ære iconem Conſtantini M. Maxentium ad pontem Milvium, vincentis, appicto Crucis ſigno illicq; inſcriptis verbis *ἐν τύτῳ νίκα*.

Pag. 20. *poſt verba*: ſole in occaſum vergente, *adde*: περὶ δειλινὸν, in Originibus CPol. Combefiſii p. 26.

P. 25. *à fine*, *poſt verba*, & hanc plurimi homines conſpexerunt, *adde*: Nicephorus Gregoras in extremo libri VIII. ἐφάνη δὲ μετὰ βραχὺ καὶ ἕτερον ἐν οὐρανῷ σημεῖον. Περὶ γὰρ σαθερὰν μεσημβρίαν τοῦ ἡλίου τυγχάνοντος, ἐφάνη περὶ τὰ ἑσπέρια μέρη τοῦ οὐρανοῦ νέφος εἰς τύπον σαυροῦ, πολὺν ἐπέχοντος τόπον τοῦ οὐρανίου σώματος, ἐκ λευκοῦ καὶ μέλανος ὥσπερ συγκεκραμένον χρώματος.

Pag. 30. *v. ult. in notis poſt verba*, uterqve à fratre, *adde*: In jure Græco Romano p. 295. Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου ab interprete male redditur: *Euſebius Pamphilides.*

Pag. 35. *v. ult. in notis poſt verba*: Cornelius Tollius, *adde*: Bochelli obſervationes MSS. Chronicas ad Euſebium laudat Berneggerus ad Juſtini lib. XVIII. cap. 6.

Pag. 36. *ad verba*: Anonymi ἐπιτομὴ χρόνων *addendus aſteriſcus*, *& inima pagina*, *ponenda hæc nota*: Alia brevior ἐπιτομὴ χρόνων ab Adamo usqve ad Alexium Comnenum, qvam ad calcem Zonaræ edidit Cangius & in cujus titulo legitur: ταῦτ' ἱσορεῖ ὁ Καισαρεὺς Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου ἐν τῷ λόγῳ ὃς ἐκλήθη βασιλικός.

Pag. 63. *pro* (Rufino) Abdias, *lege* (Rufino Abdias.)

Pag 91. *in notis v.* 5. *à fine poſt verba*: Acta illa Martyrum ſelecta, *adde*: recudit emendatius nec ſine inſigni ab ipſo Ruinarto acceſſione, & cum auctoris vita H. Wetſtenius. Amſt. 1712. fol.

Pag. 94.

Pag. 94. *adde*, Eusebii argumenta in Psalmos edita etiam à Grabio in præfatione ad Tomum tertium versionis Græcæ LXX. Interpretum, Lond. 1709. fol. & 8.

Pag. 101. *delenda verba*: Undecim libris constitisse *usque ad*: à Combefisio editus, *& pro eis ponenda hæc*: Duobus librorum decadibus, sive viginti libris constitisse illud opus, tradit scriptor Actorum S. Silvestri apud Lambecium T. VIII. p. 321. 322. Verba scriptoris illius sunt: Ὁ ἡμέτερος ἱστοριογράφος Εὐσέβιος, ἡνίκα τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἔγραφεν ἱστορίαν, παραλέλοιπεν ἐκεῖνα ὧν μνήμην ἐποιήσατο ἐν ἑτέροις αὐτοῦ ὑπομνήμασι. Καὶ γὰρ ἐν εἴκοσι λόγοις, τουτέστιν ἐν δύο δεκάσι, σχεδὸν τῶν ἐν ἁπάσαις ἐπαρχίαις Μαρτύρων, Ἐπισκόπων, Ὁμολογητῶν καὶ ἁγίων γυναικῶν καὶ παρθένων παρεσκεύασε τὰ πάθη φέρεσθαι. Miror Caveum huic operi tribuere libros non *viginti* sed *undecim*, ejusqve rei auctorem laudare Acta Silvestri à Combefisio edita.

Pag. 102. *v.* 6. *post* impugnata, *adde*: Ex eadem Nicephorus Gregoras XIX. 3. Hist. ubi Eusebium τῶν τότε λογίων τὸν πρῶτον appellat p. 591.

Ibid. v. 9. *post* de incarnatione *adde*: Sed recte auctori illa suo vindicatur à Clarissimo Boivinio.

Ibid. v. 20. *ante* Hebed JEsu, *adde*: Non assentior Bartholomæo Germonio, qvi lib. de hæreticis Codicum Ecclesiasticorum corruptoribus pag. 305. seq. nullas Pamphili partes in Apologia pro Origene fuisse contendit, sed meram hanc fuisse Rufini fraudem, qvi Eusebii opus sub Pamphili nomine venditaverit.

Pag. 104. *ad Eusebii scripta inedita, adde*: Clariss. Caveus ait in Bibliotheca Bodlejana Cod. Barocc. 148. exstare *novem Homilias* sub Eusebii nomine in memoriam Sanctorum, sed spurias. Exstat vero ibi unica tantummodo, qvæ nona inscribitur.

Ibid. v. 16. *adde*: Allegatur Eusebii Ἐκκλησιαστικὴ ἀπόδειξις in Jure Græco Romano lib. IV. p. 295.

Pag. 105. *Eusebiis variis adde* Eusebium Historicum, qvem ab Octaviani, Trajani & Marci Antonini rebus gestis usqꝫ ad obitum Imperatoris Cari, telam Historiæ suæ produxisse scribit Evagrius lib. V. cap. ult.

Pag. 107. *v.* 4. *à fine, post verba* Jo. Gagnejo, *adde*: latinè.

Pag. 109. *v.* 6. *à fine*, *adde*: Vitam S. Philippi Presbyteri Argyriensis ab Eusebio Monacho scriptam edidit Papebrochius T. 3. Maji, sub initium statim voluminis.

Pag. 110. *lege*: Eusebius *Officiorum Magister* sub Anastasio Imp.

P. 112 *de Philippo Sidete adde*: Anno XXII. Theodosii junioris scripsit, teste Theophane p. 75.

Pag. 114. *lege*: MSS. Bibl. Scoriacensis. *Mox adde* per Theodori Metochitæ Historiam Ecclesiasticam forte intelligenda pars Annalium Michaëlis Glycæ, qvam sub Theodori Metochitæ nomine edidit Jo. Meursius.

Pag. 124. de Theodoriti Historia Ecclesiastica, qvæ ab A. C. 325. res annorum centum & qvinqve usqve ad mortem Theodori Mopsvesteni & Theodoti Antiocheni A. C. 429 complectitur, videndus Antonius Pagi prolegomenis ad diss. Hypaticam §. 33. seq. & in Critica Baroniana ad A. C. 427. n. 9. seq. qvi n. 16. observat admodum incertum esse an Theodoritus post Socratem & Sozomenum scripserit, eosqve supplere, ut putabat Valesius, & emendare voluerit. Potius omnes tres circa idem tempus scripsisse videri, postremis Theodosii junioris annis: & Socratem ac Sozomenum cum CPoli degerent, scriptis prodidisse potissimum qvæ in CPolitana Ecclesia contigerunt: Theodoritum autem utroqve longe doctiorem & in Oriente versantem errores plurimos in qvos uterqve incidit vitasse, & in rebus Orientis fusiorem ac diligentiorem fuisse, licet de Socrate & Sozomeno ne qvidem cogitaret.

Ad pag 128 Titulus Epitomes Hist. Eccles. Theodori Lectoris in MS. Veneto hic est: Θεοδώρε ἀναγνώςε ἐκλογὴ ἐκ τῶν ἐκκλησιαςικῶν ἱςοριῶν. Incipit: Καὶ τοῖς ἐντυγχάνεσι χρήσιμον καὶ λαμπρὸν φανεῖται. Finis: Καὶ τὸ μὲν ὧδε γίγνεται ὃ οἱ προφῆται. Καίπερ πρὸ πλείςων γενεῶν ὑπὸ γῆν κείμενος σῶος ἀνεφάνη ἐν χρῷ κεκαρμένος, εὐθυεις, γενειάδα μετρίας καθημένην ἔχων, τὴν δὲ κεφαλὴν - - - καὶ τὰς ὀφθαλμὰς ὀλίγω ἐν βάθει τοῖς ὀφρύσι καλυπτομένες.

Pag. 132. *v. ult. lege*: lib. VIII. pag. 54. seq.

Eadem pag adde qvod Lambecius VIII. p. 63. scribit se apographum syntagmatis Nicephori Callisti de templo & miraculis S. Mariæ ad fontem, communicasse ut ederetur cum Reinoldo Dehnio, S. J.

Ad pag. 145. De Dorotheo Tyrio vide Theophanis Chronicon p. 19. & 41. ex qvo hausit Anastasius Bibliothecarius qvæ de eodem refert in Historia Eccles. p. 27. seq. Scripta qvæ sub hujus Dorothei nomine ambulant, edidi Græce & Latine hoc ipso A. 1714. 8. ad calcem monumentorum variorum de Mosis, Prophetarum & Apostolorum vita.

Pag. 155. *pro verbis*: è Joanne Scylitze Curopalata qvi Cedrenum exscripsit, *lege* qvem Cedrenus exscripsit. *Deinde dele totam notam à verbis*: fallitur Labbeus usqve ad Psellum, &c. *atqve loco illius repone hæc verba*: Vide qvæ de Scylitze infra p. 387.

Pag. 157. *de Constantini Manassis scriptis adde*: In MS. Codice Leonis Allatii fuerunt ejusdem Manassis sed à tineis blattisqve misere admodum habita, 1) Ἔκφρασις εἰκονισμάτων τῶν μέσον μὲν ἐχόντων τὸν Κύκλωπα

τὰς

τοὺς Ὀδυσσέως ἑταίρους διασπαράσσοντα καὶ ἐσθίοντα, τὸν δὲ Ὀδυσσέα οἶνον ἀσκὸν προφέροντα καὶ δεξιούμενον πόσει τὸν Κύκλωπα. Incipit: Οὐδὲν ἄρα φιλοκάλου ψυχῆς ὀλβιώτερον, εἰ δ' ἅμα καὶ φιλόλογος εὑρεθῇ. 2) Ἐπικήδειος πρὸς τὸν ἀποιχόμενον ἐπὶ τῶν δεήσεων Κῦριν Νικηφόρον τὸν Κομνηνόν. Incipit: Ἀράβων γῆ πιοτάτη, καὶ μήτηρ γονίμων χυμῶν, ἀέρες δὲ εὖ κεκραμμένοι. His adde 3) qvod è Constantini Manassis libro tertio Hodœporici, versibus Jambicis scripti locum affert idem Allatius p. 201. ad Georgium Acropolitam.

Pag. 169. *adde*: Malchus τὰ περὶ τοῦ Ζήνωνος καὶ Βασιλίσκου συγγραφόμενος. Z. b. 52.

Pag 170. *dele* Metasthenes, *nam Megasthenes solum rectum est.*

Pag. 190. *post* Hesychius presbyter, *dele verba*, & Episcopus.

Pag. 204. *lege*: Zeuxippus ἱστορεῖ. 177. forte Dexippus.

Pag. 240. *v.* 6. *post* omissa sunt, *adde*: Huic Nonnoso Lambecius V. pag. 131. tribuit Gregentii disputationem cum Herbano Indæo, & VIII. pag. 387. Martyrium Arethæ & sociorum.

Pag. 241. *post* Bessarionis Cardinalis Epistolam scriptam Græco vulgari sermone, *adde*: servatamqve à Georgio Phranza & à Jac. Pontano editam Græce in notis ad Phranzam p. 309.

Pag. 251. *ante notam* l) *adde*: Locum ultimi libri Procopii de origine Gothorum primus è MS. Græce edidit, latinamqve versionem addidit Petrus Pithœus ante Cocem Legum Wisigothorum. Paris. 1579. fol.

Pag. 279. *lege*: anno Imperii sui XXXVI. 24. Dec. CHristi anno 562.

Ad p. 287. *adde*: Commentarios Theophylacti in Prophetas, Græce è MS. Argentinensi proferet latinamqve versionem addet V. C. Jo Henricus Lederlinus, Lingvar. Orientalium in illa Academia Professor.

P. 322. *nota* Bryennium sacello præfectum in MS. meo codice vocari Joannem Bryennium, habeo enim & ipse illius aliorumqꝫ ad Nicephoram Gregoram Epistolas scriptas in charta ante annos circiter trecentos.

Pag. 341. *post verba*, Epistolam ejus Encyclicam, *adde*: de pellice Imperatoris Mich. Palæologi Marcesina, in Gregorii Thaumaturgi monasterium irrumpente, & ab Blemmyda Abbate repulsa.

P. 342. *nota*, qvod separatim deinde utraqve latine etiam Weigelinus vulgavit, Physicam qvidem Blemmidæ A. 1606. & Physicam 1607. 8.

P. 348. *v.* 4. *à fine*, *lege* ætatis 74, *pro* 47.

P. 364. *post verba*: in appendice Historiæ de vita & rebus gestis Muhamedis, *adde*: Latine qvoqꝫ eodem anno 1597. 4. Francofurti apud eosdem de Bry, fratres, cum actis Mahomedis I. Saracenorum Principis. Qvod autem illa vaticinia ibidem tribuuntur *Severo* & Leoni Imperatoribus, nullam aliam ob causam factum est, qvam qvod Svidas in Ξηρόλοφος

scribit

ſcribit Xerolophum a Severo fuiſſe conditum CPoli, in illoqve fuiſſe ἑξαμάτιον τρίπυν, in qvo ſæpius ſacra Severus fecerit. Deinde ſubjungit: ἔνθα καὶ χρησμοὶ πολλοὶ γὰρ τοπῳ γεγόνασι. Ex his autem verbis neutiqvam colligas Severum oraculorum ibi editorum fuiſſe auctorem, nedum oracula illa fuiſſe eadem cum his qvæ ſub Leonis nomine habemus. Martinus Cruſius in TurcoGræcia p. 57. *Meminit Chienſis & Laonicus tabularum Leonis, in qvibus Catalogus fuerit omnium ſecutorum Conſtantinum M. Imperatorum & Patriarcharum, usq; ad Conſtantinum ultimum & Patriarcham Joſephum qvi Florentiæ mortuus eſt, non ulterius. Unde fatale fuerit, ipſorum tempore Imperium Orientalis aboleri. Illas tabulas in Monaſterio S. Georgii Manganio, ab antiqvo aſſervatas fuiſſe.* Aliud vaticinium de Imperii CPol ruina memorat idem Cruſius p. 494.

Ad pag. 366. Oraculum de Turcarum Imperio & fine ejus, cum Gennadii Scholarii expoſitione legitur in Dorothei Monembaſienſis Chronico pag. φμδ. edit. Venetæ 1684. 4. atqve inde in Clariſſ. Bandurii libro VII. Antiqvitatum CPol. addita latina verſione. Vide ſis etiam ejus notas p. 872.

Pag. 395. *Poſt* ὁ μελῳδὸς, *dele verba*: forte Coſmas. Certo certius enim David intelligitur, ad cujus Pſalm XII. 6. Anna reſpicit, ut notatum Clariſſ. Collegæ meo Jo. Chriſtophoro Wolfio, diſſ. de Bogomilis p. 28..

P. 402. *pro* frater Germanus *lege* germanus.

P. 409. *in fine extrema notæ adde*: Scribitur tamen Lyſimachus etiam in Nicetæ Alexio Angelo Comneno lib. 3. c. 4. p. 335. ubi de eadem Herculis imagine ſermo eſt.

Ad pag. 459. Icon Pachymeris (qvi ὑπομνηματογράφος dicitur in MS. apud Lambecium VIII. p. 385.) occurrit ante Nicephorum Gregoram Hieron. Wolfii, & apud Lambecium VII. poſt pag. 70.

Ad. p. 473. Primam Apologiam ait ſe ſcribere Cantacuzenus Anno poſt CHriſti σαύρωσιν 1360.

Pag. 493. *adde*: aliud opus Conſtantini Porphyrogeniti juſſu digeſtum qvod MS. in Bibl. Regis Chriſtianiſſimi exſtat teſte Clariſſ. Boivino ad Julii Africani ceſtos p. 360. In illo excerpta ex Africano & aliis ſcriptoribus.

P. 568 §. 4. *poſt* Anonymum, *tolle* alium, *idem enim eſt haud dubie.*

P. 571. §. 5. *poſt* Baſil. 1574. 12. *adde*: & Venetiis apud Antonium Bartoli, 1709. 8.

P. 572. §. 11. *poſt* Francof. 8. *adde*: cum Ottonis Caſmanni ſyſtemate Doctrinæ Vitæqve politicæ.

Pag. 582. §. 13. *à fine*, *poſt* Alphabeta Slavonica, *adde*: & Græce ac Latine p. 112. ſeq. Anonymus de converſione Gentis Ruſſorum ad fidem Chriſtianam tempore & ſvaſu Baſilii Macedonis facta.

Pag. 628. *in fine notæ extremæ poſt* πανηγύρεως, *adde*: ſed male, nam infra p. 635. κυριακὴ πανήγυρις iterum occurrit pro nomine ſolennis dici.

Pag. 629. *in fine paginæ adde*: Exſtat ille tomus unionis in Jure GræcoRomano p. 104.

FINIS.

UNIVERSITY OF MICHIGAN
3 9015 02390 4140

